ALMANAQUE HEBREO

VIDA HABANERA

TOMO DECIMOSEXTO

DIRECTORES:

S. M. KAPLAN y A. J. DUBELMAN

5719 SEPTIEMBRE 1958
Habana, Cuba

Máquina de Coser

ELNA Supermatic

FABRICACION SUIZA

Véala ahora y pida una demostración GRATIS en su domicilio, llamando al M-8285 y ML-0819

FACILIDADES DE PAGO!

Los Precios Fijos

REINA AGUILA ESTRELLA

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

INDICE DE LOS ANUNCIANTES

PAG.

— A —

Asociación Femenina Hebrera 232
Artistas Unidos 69-C
Azze Hosiery Mills 194
Adath Israel, Kehila 227
Ambar Motors Corp. 2-C
Amadeo, Calzado 157
Aseol (Cre-Lan) 80-C
American Meat Market 60-C
American Sewing Machine 275
Alvarez, Antonio 239
Almacenes 361 264
Ariguanabo, Comp. Text. 32
Ace (Sabatés) 327

— B —

Bacardí ..... Cromo
Bank, The First National City 54
Berezdivin Hnos. 63-C
Bigelman, S. y Cía. 261
Bigelman, S. A. 262
Bloch y Cía. 286
Bank of Canada, Royal 44-C
Bank, the Trust Comp. 127
Banco Continental 29-C
Bank of Nova Scotia 112
Balear, La (Galleticas) 258
Bosch, Carrio y Cía. 64
Bismágen 120
Braslawsky, S. 282
Brinberg Lázaro 256
Bolsas y Carteras 79-C
Bene-Berith 230
Ben, La Casa 280
Bourjois, Perf. 26-C
Besosa, Tomás B. 155
Beth Israel, Templo 230

PAG.

Blanquita, Grocery 64-C
Berenthal, S. A. 306
B. V. D. 193
Baldas Moisés 300
Blum Jacoles 300
Ben Prat Sholem 300
Broadway Store 293
Braslawski, Samuel 294

— C —

Cuño El, Cigarros 36
Contadora Mercantil 279
Cámara Comerciantes e Industriales Hebreos.... 227
Colegio del Centro Israelita 229
Comité Anti Tuberculoso 232
Competidora Gaditana 153
Cía. Litográfica de La Habana, S. A. 154
Cherches y Posesowsky 292
Corral, Mariano 289
Cortesía, A. T. 60-C
Cairo, El 304
Casino, medias 96
Cubana, La (Seguros) 30-C
Cristal 134
Castillo, Juan 320
Congreso Judío Mundial 234
Consulado de Israel en Cuba 225
Cerro Central Textile 310
Centro Israelita de Marianao 231
Columbia Pictures 72-C
Cimbler e Hijo 270
Cemento Portland 135
Cotorra, La 201
Confederación del Canada 6
Casablank 291
Coca-Cola 210
Carity Hnos. ..... 28-C y 302

PAG.

— D —

Diana, La 301
Díaz R. Y Co. 128
Dana Perf. 160
Du Pont 11

— E —

Epstein, M. y Cía. 278
Edison, Instituto 30
Ellas Modas 295
Estrella, La 112

— F —

Friedman, José 272
Felicitaciones, de ..... 298 y 299
Fleischman, Levadura ..... Cromo
Fair, The 288
Feder y Rips 256
Florida Store 264
Fox Film de Cuba 71-C
Fialkoff, Kasiel 252
Fin de Siglo 193
Ferromar, S. A. 43-C
Fernández Dositeo 265
Flota Blanca 147
Fab, Crusellas y Cía. 119
Flex, Camisetas ..... 118, 152 y 324
Fingeroff Wolf 309

— G —

Grant's Scotch Whisky ..... Cromo
General Electric Cubana, S. A. 27-C
Gilfarb Bros 287
Gimelstein M. 250
Gurvitz, Bufete 313
Gancedo, S. A. 100
González Arango, Emilio y Alejandro 259
Gurian, Elías 266
Gold Seal 74
Grinberg, Hnos. 278
Gravi Pasta 319

PAG.

Gordon Samuel 266
Ginzburg Bernan 293
Good-Year de Cuba 146

— H —

Hormigón Cubano, Industrias, S. A. 192
Hacienda, La 156
Hershey Aceite de Maní 145
Haig & Haig (Whisky) 105
Hilos Capitolio, Cía. Dist. 310
Hernández Alberto R. 273
Hudnut Richard 146
Histadruth, U. S. A. 235
Holtz e Hijo 280
Habana Hilton Hotel 7-C
Havana Riviera, Hotel 3

— I —

Ironbeer 41-C
International Harvester Comp. 41-C
Iris, El 158
Italian Line (A. Bona) 156
Israelit Jacobo 294

— J —

Jesed Shel Emes 228
J. Vallés 192
Jon-Chi, Arroz ..... Cromo

— K —

Kates Adolfo e Hijo 4-C
K. L. M. ..... Cromo
K-Listo Kilowatt 106
Keren Kaymeth Comite 231
Kriger y Hno. 283
Kubiliun, N. 274
Kalusin, Enrique 212
Kodak 95
Katz Z. 290
Kleinhaus Student 254
Keren Hayessod 236

PAG.

Kozolchyk Abraham 296
Kaufman Jacobo y Cía. 296
Kokiel Abraham 296
Klipper, S. A. 297
Kier, Jaime 297
Kleiman, F. 294
Kaplan y Papir 294
Kotz, B. 295
Kaba Hermanos 309

— L —

"Love-Pat", Revlon 12
Lucevan 62
Le Trianon, Joyería 106
Lainz y Cía. 65-C
Listein Salomón 268
Levin, L. 284
Levin, Moisés 62-C
Liga Pro Histadrut 234
Livovich, Lázaro 301
Leslie Pantín and Sons 124
Luski, Casa 260
Lipsitz, Julio 251
Lido, Hotel 312
Lazo de Oro, El 79-C
Liberstein H. 291
Luski Oscar y Leibel 291
Luxor 295

— M —

Montesinos, Papelería 48-C
Moralitos, Leche 154
Mechaber y Loshinsky 276
Montero, Foto 59-C
Moncarz 290
May, Trading Co. 160
Mitchel, Dist. Inc. ..... Portada
Mushkat, Jacobo 305
Mandel, Oscar 272
Moncarz Isaac D. 274
Muebles de Madera 239

PAG.

Morro Air Express 61-C
Max Factor Hollywood 78-C
Mucasey Jacobo 294
Mascot, Confecciones 255
Mignon Repostería 303
Minimax - Ekloh 6

— N —

Nacional, La 64

— O —

Ortiz Hno. y Cía. 240
Olenberg, León 258
Orbe, Optica (Isaac Yavitz) 277
Oberstein Mayor 312

— P —

Potin, Casa 58
Pasiega, La 35
Pilón, Café 249
Precios Fijos, Los ..... Portada
Perro, S. A., Tejidos y Confecciones 307
Pepsi-Cola 67-C
Poblet, Ramón 135
Palacio de Cristal 40-C
Palacio de la Mortera 297
Prashnik Electronics 262
Praschnik Casa 254

— R —

Rosenberg, Hnos. 196
Redler, Matías 252
Rabinovich, José 211
Rosengvaig, N. 276
Rachman, Isaac 308
Recodo, El 159
Ricla Textile 282
Rodríguez Jardín 124
Rasco, U. S. A. 233
Regalo Comercial 284
Rodríguez, Víctor M. 64-C

PAG.

Rab y Sheinbaum 292
Rocar, Autos S. A. 320
Radio Electronic Televisión Schools 31

— S —

Shaftal, Z. 251
Smoliansky, N. 269
Sortija, La 195
Szved, Laslo 306
Singer y Hno. 268
Sylvania 88
Schuchinksy y Cía. 267
Shvartz, Max 314
Sreter y Hno. 260
Smolarcik G. 270
Sherwin-Williams 48-C
Silber Abraham 281
Schoenfeld Charles 257
Sampedro y Puig 73
Sol de Oro, Brillantina 59-C
Srebnik, David 300
Shapiro Aron 328
Shnaider Aron 290
Saico, Lámparas 87
Singer Store 293
Shell Super 11
Sorin, Jaime 297

— T —

Turull, Casa 8-C
Terner, Benjamín 253
The Central Agency, Ltd. 158
Tintorería Berta 313
Tellus, Comp. Cubana ..... Cromo
Trust Insurance Agency 42-C
Teichler Arnold 309
Textilera Versalles 304

PAG.

Topp L. 288
Telephone Comp. Cubana 202
Tricana, Textilera 263

— U —

United States Rubber Co. ..... Cromo
Unión Zionista de Cuba 226
United Shoe Machinery 120
Unitra Trading Co. 309
U. S. Keds 148

— V —

Valdés, Prado Rafael 285
Vitkinas, Joselis 311
Versalles, Joyería 29
Vienes Restaurant 292

— W —

Wilbur Clárk's Casino 63
Wagner Bros. 308
Waksman, Hersh e Hijo ..... 302 y Cromo
Wizo Asociación 229
Weiss, Fabian 253
Wodonos, Kalman 271
Walkhoff, Ernesto 136
Wainstein, Kanfer y Altman 296
Ward Line 191
Warner Bros. 70-C
Wainstein y Brinberg 293
Wainstein A. Z. 296
Winikor Jaime 291

Yarmus y Winograd 293
Yarmus, León 295

— Z —

Zim Lines 43-C
Zeligman David 295

ALMANAQUE HEBREO

VIDA HABANERA

TOMO DECIMOSEXTO

DIRECTORES:

S. M. KAPLAN y A. J. DUBELMAN

5719 SEPTIEMBRE 1958
Habana, Cuba

MARCAS FAMOSAS

CHEVROLET

OLDSMOBILE

CADILLAC

OPEL

Ambar Motors

AMBAR MOTORS CORP.
23 E INFANTA, VEDADO

AMBAR MOTORS CENTRO TECNICO
VIA BLANCA

Testimonio de Gratitud

QUEREMOS EXPRESARLE EN ESTAS LINEAS NUESTRO AGRADECIMIENTO A LAS FIRMAS COMERCIALES QUE, AL CONCEDERNOS SUS ANUNCIOS, HAN COOPERADO A LA EDICION DE ESTE ALMANAQUE DE "VIDA HABANERA", QUE SALE A LA LUZ PUBLICA CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO HEBREO 5719 EN ESTA FORMA, NO SOLO HAN DEMOSTRADO SU INTERES HACIA LOS MILLARES DE LECTORES DEL PRESENTE ALMANAQUE, SINO QUE HAN DADO PRUEBA DE UN ALTO ESPIRITU DE COOPERACION SOCIAL Y CULTURAL. PORQUE ESTE ALMANAQUE REPRESENTA UN ESFUERZO DE SUPERACION DE "VIDA HABANERA" Y, AL PROPIO TIEMPO, UN EVENTO CULTURAL, DE SINGULAR IMPORTANCIA, EN EL SENO DE LA COMUNIDAD HEBREA DE CUBA. PARA TODOS ELLOS, COMERCIANTES, INDUSTRIALES Y PROFESIONALES—HEBREOS Y NO HEBREOS—EXPRESAMOS NUESTRA GRATITUD Y RECONOCIMIENTO.

LA ADMINISTRACION

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

Adolfo Kates e Hijo

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Rosh Hashana

por Rabi Nisim Gambach

Ayom arat olam ayom yaamid bemishpat, col yesure olam. Hoy el mundo fue creado, hoy quedan, sometidas a juicio todo lo que en él esté creado.

Rosh Ashana, día augusto y terrible, examen de consciencia y reparación, Dios juzga a los hombres y a todo lo creado en el universo, y fija sus destinos, de acuerdo con sus obras, y el hombre que ha recibido desde lo alto los rayos de un sol resplandeciente, su alma inmortal, el calor vivificante del sentimiento de la fe, el rocío fecundo y consolador de las lágrimas de arrepentimiento, las celestes brisas y el soplo divino de todas las nobles inspiraciones, se reune en este día para conmemorar este día de la creación espiritual también del pueblo judío, ya que en el nació el patriarca Abraham, y en esta fecha fue la ofrenda del Patriarca Isaac, Oked Veanekad ve amizbeaj.

Las creaciones espirituales del pueblo judío, fueron y son dinámicas, porque están dotadas de una fuerza vital que se manifiesta en un continuo devenir orgánico. El espíritu judío no se materializó, en una imagen petrificada que se conserva desde el momento de su nacimiento inalterable ni tampoco en una idea perfecta y metódica, cristalizada en una doctrina acabada, dispuesta a ser aceptada tal cual es, por cada creyente. La sustancia del espíritu judío se manifiesta por su ininterrumpido movimiento vital, y por su pujanza en ascender y crecer constantemente. Torat Israel es igual a las olas impetuosas del mar, cuya sustancia no reside en su

materia, ni en una forma petrificada, sino en su movimiento continuo, y en el ímpetu de sus embestidas. La creación espiritual de Israel es también puro movimiento, más que un hecho acabado en una misión y una función.

Fiel a este molde espiritual han sido acuñadas las creaciones legítimas del pueblo de Israel, nuestras fiestas y días de memoria, impregnados de ideas humanitarias, son los días de fiesta de Dios para los hijos de Israel, pero estas ideas no son la fruta madura que cae del árbol, sino son el árbol mismo, del cual el ojo del hombre no advierte su crecer misterioso, teniendo, sin embargo, certidumbre de la fuerza vital que lo impulsa. Parte de este impulso es lo que los Doctores en la Ley, invitaron al pueblo para que celebraran los días 1 y 2 de Teshri y le dijeron tres veces "Ese día es sagrado para el Eterno" por la grandeza y santidad de este día.

Para preparar a sus hijos para ese día santo y de ponerlo en estado de recogimiento, para que se corrigieran, se convirtieran al bien, y se presentaran arrepentidos, ante el supremo tribunal, en este augusto y terirble a la vez, día de Yom Kipur, como si nos dijeran.

Muy pronto la tierra habrá acabado su año de labores, y de pronto, habrá dado al hombre todo lo que podía darle, sus flores, sus frutos, sus ricas cosechas, todos los bienes que ha llevado y fecundado en su seno maternal destrozado por el hierro del arado, y pisoteado por el vigoroso paso del buy de labor, la tierra lo habrá dado todo al hombre, ¿Pero el hombre que habrá dado a Dios? Dónde está su cosecha? Dónde está el pròducto de la simiente esparcida por el Supremo Sembrador en su corazón y en su espíritu?

La religión judía, admirable en todas sus cosas, poniendo siempre el remedio al mal, ha dedicado a esta época del año su solicitud más poderosa. Entonces instituyó, al lado de la cosecha terrestre, una cosecha espiritual de renovación y de santificación, en que el hombre debe ofrecer a su creador todo lo que su espíritu y su fe, su corazón y su amor son capaces de producir en frutos celestiales y bienes inmortales.

Muchas veces se ha señalado el carácter universal, no solo del pensamiento social del Judaismo, y de sus principios

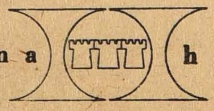
fundamentales, sino también de sus ceremonias y prácticas religiosas. La gran solemnidad del año nuevo es pues, el aniversario de la creación del mundo, de la humanidad, y una demostración al mundo de una partícula del espíritu judío.

"Y la mayor gloria del Rosh Hashonah es que nos brinda otra oportunidad. Rosh Hashonah nos dice que muchos pueden haber caído, pero ninguno está imposibilitado para el retorno. Dios siempre espera su regreso. No importa cuan lejos se haya ido, siempre puede volverse uno hacia Dios y regresar.

"Ojalá que este Rosh Hashonah lleve a todos, la certidumbre de que en verdad somos hijos de Dios, creados a su imagen y semejanza. Que este Nuevo Año nos traiga en fin, un mensaje de esperanza para todos, que alcancemos nuestro gran sueño de una paz permanente, y de una felicidad plena y verdadera para toda la especie humana". Amén.

Disfrute de la Vida

en el

L y 23, Vedado

Tel. 30-5011

A LAS AMAS DE CASA

Ofrecemos ahora en nuestros Departamentos de Ventas al Detalle en Muralla 60 y Cristina y Vigía, cerca del Mercado Unico, con fácil y cómodo parqueo,

DESINFECTANTE "HERCULES"
Poderoso Germicida de Acción Rápida y Efectiva.

INSECTICIDA "COMAX"
Para pulverizar en el Hogar. Evita moscas y mosquitos.

CUCARACHICIDA "COMAX"
Especialmente preparado para exterminar cucarachas.

WYANDOTTE F-100
Para la limpieza en general, lavado de superficies pintadas y para fregado de pisos. Remueve todas las basuras y disuelve las grasas. Puede usarse con la mano.

WYANDOTTE BENTEC
Producto especial para lavadoras automáticas. Alto poder limpiante. No afecta los tejidos. Enjuaga fácilmente. Remueve las grasas. Se usan 3 onzas por cada 9 libras de ropa.

RODENTICIDA "RATOMIC"
Mata Ratas y Guayabitos. Un producto de confianza a base de Warfarin.

CIA. THOMAS F. TURULL, S. A.
Productos Químicos para Industrias, la Agricultura y la Ganadería.

MURALLA No. 60.
TELF. 6-8201

CRISTINA Y VIGIA.
TELF. 8-5199

HABANA

LA PRIMERA DECADA DE ISRAEL

1948 - 1958

EN EL UMBRAL DE LA INDEPENDENCIA

En 1948, tras cerca de setenta años de inmigración y reconstrucción primero bajo el dominio turco y luego bajo la administración británica, el pueblo judío contaba con los fundamentos para restaurar el Estado en la tierra de Israel, creados a raíz de la Declaración Balfour, Damos a continuación un sumario de la situación que reinaba en aquel entonces:

El total de la población judía	650.000
Inmigración 1882-1948)	545.000
El total de aldeas establecidas	277
El total del área cultivada (acres)	412.500
Regadío (acres)	72.000
La mano de obra (1945)	225.000
El total de alumnos (desde el jardín de infantes hasta las instituciones de enseñanza superior)	101.000

La comunidad judía era autónoma en cuanto a sus asuntos internos y organizada conforme a los principios sociales y políticos de las democracias occidentales; poseía características culturales propias y había creado la base para una economía avanzada desde el punto de vista tecnológico.

LOS LOGROS DE LA PRIMERA DECADA DE ISRAEL

Después de diez años:

La población alcanzó dos millones de almas, incluídos 915.000 inmigrantes, que fueron integrados en la vida social y económica del país.

Se estableció un régimen democrático consolidado.

Se crearon los ejércitos de Defensa de Israel, la más potente y estable fuerza militar de la región.

Israel fué reconocido por 63 países, incluídos once en Asia y Africa.

Se construyeron 202.900 hogares y 750.000 nuevos inmigrantes obtuvieron viviendas permanentes.

Se fundaron 450 aldeas. El área cultivada se elevó de 411.000 acres con que contaba el país en 1948 a 960.000 y el regadío, de 75.000 a 300.000.

La producción agrícola incrementó en un 300 por 100 y cubre ahora casi el 75 por 100 del consumo de productos alimenticios del país.

La producción industrial aumentó tres veces, tanto en volumen como en valor. Durante la primera década empezaron a producirse alrededor de 1.500 géneros que no se manufacturaban previamente en el país. Las exportaciones incrementaron en un 500 por 100, o sea de 28.000.000 de dólares que fueron en 1949, a 137.000.000 en 1957.

Se construyó el puerto de Eilat abriendo la salida sureña del país hacia Africa y el Lejano Oriente.

Se construyó la carretera de Eilat, amén de 1.716 kilómetros de caminos y 403 de líneas férreas, incluyendo la de Beersheva. La marina mercante que en 1948 contaba con 10 barcos, con un desplazamiento total de 14.000 toneladas, consiste hoy en día en 34 barcos con un tonelaje bruto de 192.613. Se establecieron además las aerolíneas islaelíes que transportaron en 1957 un total de 350.000 pasajeros.

362.000 niños entre 5 y 14 años de edad reciben instrucción obligatoria gratuita en las escuelas estatales.

Se expandió la instrucción académica en la Universidad Hebrea, el Technión, Instituto Israelí de Tecnología y el Instituto Weizmann.

Se construyeron nuevos hospitales y se añadieron 10.300 camas a los ya existentes. Se establecieron 425 estaciones para la madre y el niño. La Ley de Seguro Nacional provee pensión a la vejez, prima

de maternidad y seguro en caso de accidente de trabajo a todos los ciudadanos.

Las minorías israelíes fueron integradas en la vida económica del país y en sus servicios de enseñanza y sanidad.

Los árabes israelíes poseen ahora 7.500 acres de regadío frente a 500 con que contaban en 1948.

$30.000 alumnos árabes asisten a escueltas estatales, frente a 417 en 1948.

Las enfermedades y la mortalidad infantil entre la población árabe israelí son más bajas que en cualquier otro país árabe circunvecino.

POBLACION E INMIGRACION

En el momento mismo de proclamarse la independencia se abolieron todas las restricciones del gobierno mandatario relativas a la inmigración, abriéndose las puertas de Israel a los inmigrantes de todos los rincones del orbe. Desde entonces constituye la tarea primordial de la nación fomentar la inmigración e integrar a la vida cultural y económica a los nuevos llegados.

Durante los diez años de la independencia, han inmigrado a Israel 915.000 personas, es decir cerca de 400.000 más que durante los últimos 70 años bajo el régimen extranjero. Cerca de la mitad procedía de los países del Medio Oriente y el Norte de Africa y más del 40 por 100 de los de Europa Oriental y Central.

En cuanto a la reemigración, Israel era un país con el más bajo porcentaje entre los países de inmigración (Estados Unidos — 1909-1925: 34%; Australia—1906-1924: 70%; Argentina—1857-1924: 47%).

Se calcula en 1.900.000 almas de las cuales 1.775.000 (el 80% judíos y 215.000 (11%) no judíos, la actual población del país. De las últimas, mayormente árabes, 150.000 son mulsumanes, 45.000 cristianos de distintas denominaciones y 20.000 druso.

ABOSORCION DE INMIGRANTES

Absorción económica

La gran mayoría de los inmigrantes llegaron al país sin medios. Menos del 2 por 100 se había dedicado anteriormente a la agricultura; la mayoría carecía de capacitación profesional de cualquier índole y procedía de pases económicamente subdesarrollados.

El Gobierno y la Agencia Judía les han prestado ayuda financiera, facilidades de capacitación y viviendas. Les ha ofrecido igualmente capacitación profesional la Confederación General de Trabajadores (Histadrut). A partir de 1948, 100.000 personas asistieron a cursos de capacitación profesional y mucho más se han adiestrado trabajando.

La entera economía del país se ha puesto en función de la integración de inmigrantes y la creación de nueva ocupación para ellos.

Este esfuerzo dió al cabo de la primera década de la independencia al siguiente resultado cumulativo:

— el 15 por 100 de la mano de obra judía del país se dedica a la agricultura (12,6 por 100 en 1947);

— más del 40 por 100 está empleada en la industria, la edificación y los transportes;

— la producción aumentó por término medio en 40 a 50 por 100 por obrero. En el período comprendido entre 1950 y 1956 la productividad industrial aumentó en un 4,4 por 100 anualmente.

Durante el período comprendido entre 1948 y 1954, se registraron los siguientes incrementos: en Francia, 5,4 por 100; en Estados Unidos, 2,6 por 100; en Gran Bretaña, 2,4 por 100. Al considerar esta comparación hay que tener presente que en Israel se empezó con muy poco y que tanto en la industria como en la agricultura se instalaron maquinaria moderna.

Vivienda

Con la ayuda del gobierno, la Agencia Judía y otros fondos públicos, se construyeron 202.900 unidades de vivienda, al paso que 50.000 edificaron empresas privadas.

Integración cultural

Los inmigrantes proceden de todas las partes del globo y de los más variados medios ambientes culturales y poseen los más distintos grados de instrucción. Tan sólo pocos dominaban el hebreo al llegar al país. Muchos ni siquiera habían cursado instrucción primaria. Al paso que los niños y los jóvenes iban integrándose en la cultura y la sociedad israelí mediante el proceso normal de enseñanza, exigían los adultos atención especial. El Ministerio de Educación y Cultural, autoridades locales y otros organismos públicos instalaron una red extensiva de escuelas y cursos para adultos. Se publicaron libros de texto especiales y una cantidad de otros manuales. Más de 250.000 inmigrantes aprendieron hebreo y

adquirieron los fundamentos de la cultura judía en esta red de enseñanza para adultos.

PROCESO DEMOCRATICO

Israel es una democracia parlamentaria. La autoridad suprema está investida en el Parlamento compuesto de una Cámara, llamado la Knéset (Asamblea) que cuenta con 120 asientos. El Consejo de Ministros es responsable ante la Knéset y está en oficios hasta tanto goce de su confianza.

Hasta ahora se han celebrado tres elecciones parlamentarias: en 1949 y 1951. Las olas inmigratorias que trajeron al país personas de diferentes climas políticos y culturales, procedentes de unos 70 países doblaron el número de electores (de 440.000 en las elecciones para la Primera Knéset a 876.000 para la tercera Knéset en 1955), pero no operaron cambios sensibles en la estructura política del gobierno. Es esto un indicio de la integración social y política de una vasta y heterogénea inmigración y de las profundas raíces que echó la democracia en la nación.

La existencia de múltiples partidos políticos — resultado del sistema de representación proporcional — no ha sido óbice a la solidaridad de una aplastante mayoría sobre asuntos de política interna y externa. En consecuencia, el Gobierno goza de estabilidad.

Desde la instauración del Estado, ciertos partidos políticos han participado ininterrumpidamente en la coalición gubernamental.

La legislación constitucional, aunque todavía no ha asumido la forma de una Constitución escrita y completa, constituye un poder judicial independiente, digno de la gran herencia judía de orden y justicia que afianza la forma y el contenido del gobierno y de los derechos humanos y civiles y de las libertades cívicas.

En 1950 decidió la Knéset promulgar la Constitución paulatinamente. "Los postulados básicos" que se promulgan de cuando cuando formarán finalmente la Constitución. En febrero de 1958, el Parlamento ha sancionado el primero de estos "postulados básicos", relativo al poder legislativo — la Knéset.

Al proclamarse la independencia, quedó en vigor la legislación mandataria británica, basada sobre el derecho consuetudinario inglés y algunos restos de la tradición jurídica turca (antes de la primera guerra mundial, Palestina era, por espacio de cuatro centurias, parte del Imperio Otomano). Pero la Knéset, amén de in-

troducir enmiendas significativas a estas leyes, promulgó gran número de leyes nuevas.

Durante la primera década, el Consejo Provisional del Estado (15.5.1948-15.2.1949) y la Knéset aprobaron cerca de 800 leyes.

PROGRESO ECONOMICO

Inversiones

Durante esta década, las inversiones brutas en la economía nacional ascendieron a 5.000.000.000 de libras, calculando a base de precios vigentes en 1956 (1 dólar = 1,800 libras). Amén de tratarse de un país subdesarrollado que necesitaba capital extranjero (recordemos que Estados Unidos era un país deudor hasta fines del siglo pasado), la nación se vió obligada a construir su economía sobre ruinas de una guerra devastadora. En consecuencia, gran parte de este importe hubo de provenir de fuentes foráneas. En el período comprendido entre 1948 y 1957, la importación de capital se elevó a un total de 2.551.000.000 de dólares.

LA IMPORTACION DE CAPITAL POR FUENTES

Mayo 1948 — marzo 1957

(millones de dólares)

Campañas (J.J.A. y otras)	656
Inversiones privadas y transferencias (parcialmente en forma de mercancías y efectos personales)	495
Indemnizaciones alemanas (en mercancías)	304
Subsidio y excedentes agrícolas norteamericanos	298
Bonos del Estado de Israel (pendiente)	232
Fondos de libras esterlinas bloqueados y valores extranjeros	150
Créditos a largo y corto plazo (pendiente)	133
Miscelánea (dádivas, existencias, etcétera)	283
	2.551

Hay que señalar, sin embargo, que esta suma no se utilizó tan sólo para el desarrollo. Parte considerable hubo de emplearse para la defensa; el boicot y el bloqueo árabe, por otra parte, encarecen considerablemente las importaciones. En el desarrollo e integración constructiva de los inmigrantes se invirtieron, por ende, solamente entre 1.500.000.000 y 1.750.000.000 de dólares. ¿Cómo se invirtió este Capital?

INVERSION NACIONAL BRUTA

Mayo de 1948 — marzo de 1957

(millones de libras (un dólar = 1.800 libras) a base de precios vigentes en 1956)

Total para 1948-1949	
NO SE DISPONEN DATOS SOBRE LA DISTRIBUCION DE FONDOS)	643
1950-1957	
AGRICULTURA	
(Colonización, huertos, riego, repoblación forestal, recuperación del suelo, pesca)	806
INDUSTRIA	
(Fábricas, talleres, canteras, minas y electricidad)	895
TRANSPORTE	
(Carreteras, vehículos, vías férreas, puertos, barcos, servicios de El Al)	448
VIVIENDAS	
(Edificios público y de departamentos, incluído el costo de desarrollo)	1.322
SERVICIOS	
(Edificios y equipo para el público y las agencias comerciales, investigación, institutos de enseñanza superior y hoteles)	373
TOTAL 1948-1957 (excluídas las existencias)	4.527
Incremento en existencias y posesiones de inmigrantes	380
SUMA TOTAL (incluídas las existencias)	4.907

RECURSOS NATURALES

La independencia dió ímpetu al reconocimiento y exploración del patrimonio natural del país. Se descubrieron numerosos yacimientos minerales, principalmente en el Neguev. Al presente dispone el país de los siguientes recursos naturales:

Potasa, soda cáustica, magnesio, bromo, fosfato, arcilla, silicatos, feldespato, manganesa, mica, cobre, hierro y petróleo.

Gran parte de la industria israelí se vale ya de las materias primas locales.

El hallazgo de campos petrolíferos en Helets en el Neguev nord-occidental, en septiembre de 1955 y posteriormente, se cuenta entre los acontecimientos más importantes en el campo de la exploración de las ventajas naturales del país.

A fines de 1957, los pozos de Helets cubrían el *cinco* por ciento del consumo israelí de petróleo.

Siete grupos de compañías petroleras, representando el capital israelí, canadiense y suizo, poseen concesiones para la búsqueda

de petróleo en varias partes del país, sobre una superficie total de 2,5 millones de acres. Conforme a las relaciones geológicas autoritativas, las perspectivas de dar con petróleo en el Neguev (cerca del 50 por 100 de territorio israelí) son buenas hasta muy buenas.

AGRICULTURA

450 aldeas y colonias agrícolas se establecieron en esta década, frente a 277 colonias fundadas en el curso de los 70 años anteriores. En estas nuevas comunidades y en las aldeas existentes previamente se asentaron unos 45.000 agricultores. El área cultivada incrementó de 412.000 acres, con los que disponía el país en 1948-1949, a 960.000 en 1957-1958, al paso que el regadío aumentó cuatro veces: de 75.000 acres en 1948-1949, a 308.000 en 1957-1958. Tomando como base (100) el año agrícola 1948-1949, el índice de producción agraria se elevó a 340 en 1957-1958. La agricultura nacional cubre ahora el 70 por 100 del consumo de productos alimenticios del país.

La citricultura, que sufrió daños enormes durante la segunda guerra mundial y la guerra de la Independencia, fué recuperada y expandida. Las exportaciones cítricas, que en la temporada 1949-1950 no excedieron las 4.412.000 cajas, se elevaron en 1957-1958 a 8.000.000, produciendo un ingreso de divisas extranjeras de 40.000.000 de dólares.

Este logro sobresaliente se debe a investigaciones agrónomas, capacitación, mecanización, nuevos métodos de cultivo y, por encima de todo, a riego.

Riego y agua

El consumo de agua, que en 1947-1948 era de 257.000.000 de metros cúbicos, ascendió en 1956-1957 a 1.150.000.000. En 1955 se completó el acueducto Yarkon-Neguev, de 65 millas de largo y 66 pulgadas de ancho, que deriva parte de las aguas del río Yarkon, al norte de Tel Aviv, a las áridas tierras del Neguev. Se colocaron al mismo tiempo más de 880 millas de tubos que conectan el sistema nacional de riego con las redes regionales: se construyeron presas artificiales y depósitos de agua. Entre estas obras se destacan en especial la presa de Beit Netafa, en Galilea, y la de Zohar, en el Neguev.

INDUSTRIA

En el período comprendido entre 1948 y 1957, el valor real de la producción industrial del país aumentó en 320 por 100. El

consumo de electricidad para fines industriales aumentó en un 400 por 100: de 315.000.000 kilovatios hora que era en 1949, a 1.170.000.000 en 1957.

Logros considerables se han conseguido en la diversificación de la industria y en el uso de la materia prima local. Entre las nuevas industrias establecidas a partir de 1948 se cuentan las siderúgica, de fertilizantes, llantas y otros artículos de caucho, papel, tubos, motores diesel, artefactos eléctricos y armado de vehículos y refrigeradores. Muchas de estas industrias se valen en gran parte, y otras exclusivamente, de materias primas locales. La utilización de la materia prima local incrementó el plusvalor de las exportaciones industriales de 5.000.000 de dólares que fué en 1950, a 25.500.000, en 1957.

El suministro constante de equipo moderno iba a mano con el aumento de productividad por obrero. En 1950-1956, la producción industrial bruta incrementó, por término medio, en 4,4 por 100.

COMERCIO

El rápido incremento de la población, la constante expansión de la industria mediante la importación de equipo pesado y, finalmente, el enorme gasto de divisas extranjeras para fines de seguridad son los principales motivos de que no se haya equilibrado todavía la balanza del comercio foráneo israelí. Sin embargo, los frutos de las inversiones y el aumento de productividad por obrero son indicio alentador. Mientras el déficit del comercio exterior aumentó de 224.500.000 dólares que era en 1949 a 273.600.000 en 1957, las exportaciones aumentaron en el mismo período en un 400 por 100 (de 28.600.000 dólares a 139.600.000).

En 1949 cubrieron las exportaciones de 11,7 por 100 de las importaciones; en 1957, 34,6 por 100. Al paso que la población casi triplicó, las importaciones por cabeza descendieron (de 243 dólares que eran en 1949 a 212 en 1957) y las exportaciones por cabeza aumentaron en casi 100 por 100 (de 28 dólares en 1949 a 73 en 1957).

La balanza del comercio exterior acusa un descenso significativo de las importaciones de artículos de consumo. En 1949, este rubro representó el 32 por 100 de todas las importaciones

(81.000.000 de dólares de un total de 253.100.000) al paso que en 1957 (enero-septiembre) no excedió el 15 por 100 (49.300.000 de un total de 321.000.0000).

BALANZA DEL COMERCIO EXTERIOR

	En millones de dólares			*En dólares*	
	Importaciones	*Exportaciones*	*Exportaciones en por 100 de importaciones*	*Importaciones por cabeza*	*Exportaciones por cabeza*
1949	253,1	28,6	11,7	243	28
1957	403,2	139,6	34,6	212	73

TRANSPORTE

Carreteras

Durante esta década se construyeron cerca de 11000 millas de carreteras de asfalto doblando la longitud de las carreteras de primera clase del país. La más importante de ellas es la carretera Beersheva-Eilat, de 150 millas de largo, inaugurada en enero de 1958. El señor David Ben Gurion, jefe del Gobierno, la calificó de "nuestro Suez terrestre", puesto que la nueva carretera une el puerto del Mar Rojo con la "capital del Neguev" y, por ende con el resto del país. La carretera contribuirá considerablemente a la colonización del Neguev y la explotación de sus recursos minerales.

Ferrocarriles

Todo el sistema ferroviario ha sido reparado y modernizado, y está siendo paulatinamente electrizado. En 1956 se inauguró una línea férrea hasta el Néguev de 45 millas de largo. Por su intermedio se transporta la materia prima extraída del Néguev a las fábricas del centro y del norte del país.

El largo total de las líneas férreas israelíes es de 395 millas. En 1948 el mismo no excedía las 140 millas.

Navegación

La flota mercante se expandió de algunos barcos viejos que no excedían las 6.000 toneladas en 1948 hasta abarcar en la actualidad 34 naves de carga y de pasajeros que desplazan en conjunto 192.613 toneladas. La mayor parte de los barcos son nuevos — 21 de los 34 fueron construídos después de 1950. En la actualidad, 1/3 del comercio marítimo de Israel y 1/3 de los pasajeros son transportados por barcos israelíes.

Línea naviera conjunta Israel-Ghana

Israel ha puesto su experiencia marítima al servicio del Estado de Ghana, según lo ha expresado el jefe del gobierno ghanés, Dr. Kwane Nkrumali, "para ayudarnos a organizar una flota propia". La compañía de la Estrella Negra, sociedad naviera que es propiedd conjunta del gobierno ghanés y de la compañía israelí de navegación Zim, inició sus actividades en noviembre de 1957. La mayoría de los oficiales y marineros son israelíes. Por su parte, los ghaneses estudian en academias navales de Israel.

Puertos

Se han ampliado y modernizado las instalaciones portuarias en Haifa y Tel Aviv-Jaffa. Tras haber roto el bloqueo egipcio en el golfo de Akaba, el puerto de Eilat ha sido refaccionado, y acoge ahora barcos procedentes de Africa, el sudeste de Asia y el Lejano Oriente que llegan a través del mar Rojo.

Aviación

Las aerolíneas israelíes El Al iniciaron sus actividades en 1949, y efectúan vuelos a Europa y Norteamérica. Tres aeroplanos de propulsión a chorro Bristol Britannia, los aviones de turbopropulsión más modernos del mundo, iniciaron vuelos regulares en diciembre de 1957. Un avión Britannia de El Al ganó la cinta azul por haber efectuado el vuelo comercial más rápido de Nueva York a Londres en *ocho horas y tres minutos.*

Nueve compañías internacionales de aviación efectúan vuelos de Europa, Asia, Africa y América a Israel.

Lod (Lida) se ha transformado en un moderno aeropuerto internacional. Existen además campos de aterrizaje en Haifa, Tel Aviv y Eilat, que se utilizan mayormente para vuelos interurbanos.

INSTRUCCION, CIENCIA Y CULTURA

Ampliación de establecimientos de enseñanza

La instrucción se extiende desde los jardines de infantes, a través de las escuelas primarias y diversos tipos de enseñanza secundaria, a la universidad y los institutos técnicos. La instrucción pública universal, obligatoria y gratuita de los 5 a los 14 años de edad fué sancionada por Ley en 1949.

En el curso de esta década, se quintuplicó la asistencia a las diversas escuelas, al paso que la población no llegó a triplicarse.

AMPLIACION DE ESTABLECIMIENTOS DE ENSEÑANZA

	estudiantes	
	1947/8	*1957/8*
Jardines de infantes	15.695	78.800
Escuelas primarias (ocho años)	67.464	347.300
Escuelas prmarias nocturnas	—	11.500
Escuelas secundarias	11.470	27.150
Escuelas técnicas y de agronomía	1.829	12.400
Escuelas normales	1.255	5.050
Estudios superiores (universidades y el politécnico)	1.704	9.400
	99.417	491.600

Admás, cerca de 20.000 alumnos estudian en yeshivot (colegios talmúdicos), escuelas de misioneros y otros establecimientos de enseñanza.

Instrucción superior

Durante la invasión del país por parte de los árabes, la Universidad Hebrea del Monte Scopus fué separada de Jerusalén por medio de una porción de camino de una milla que estaba en poder de los jordanos. En violación del acuerdo general de armisticio jordano-israelí (Art. 8), el gobierno jordano impide el acceso a los edificios de la Universidad. Esta se vió obligada a reanudar las clases en cincuenta edificios dispersados por toda Jerusalén. Pese a estas dificultades, se han incorporado seis nuevas escuelas y facultades (la de Medicina, que comprende los departamentos de Odontología y Farmacia; la de Agricultura; la de Derecho; la de Sociología y Ciencias Económicas; la de Educación, y la de Bibliotecarios), se han ampliado las facultades ya existentes y se ha reunido una biblioteca de medio millón de volúmenes. La nueva ciudad universitaria, que abarca una superficie de 170 acres en las afueras de Jerusalén, se encuentra en una etapa avanzada de construcción. Gran número de edificios han sido concluídos y 2.500 alumnos concurren ahora a las clases que se dictan en la ciudad universitaria.

También se construye cerca de Haifa una ciudad politécnica para albergar el Instituto Politécnico. En esta década se han incorporado seis departamentos (Ciencias, Química Industrial, Administración Industrial, Arquitectura, Aeronáutica e Ingeniería Agrícola).

Se ha inaugurado en Bnei Brak, cerca de Tel Aviv, la Uni-

versidad Bar Ilán en 1955/56, y se ha establecido la Universidad Municpal de Tel Aviv sobre la base de las facultades ya existentes.

Se amplian las investigaciones científicas

El Instituto Científico Weizmann inaugurado en 1949; la Comisión Israelí de la Energía Atómica establecida en 1952; el Consejo de Investigaciones de Israel, dependiente de la Presidencia del Gobierno; el Instituto de Néguev para las investigaciones de zonas áridas; el Instituto de Investigaciones Biológicas, y varios centros de investigaciones agrícolas, pesqueras, de cría de peces y de repoblación forestal, han ampliado considerablemente, en colaboración con la Universidad Hebrea y el Politécnico, el campo de conocimientos científicos.

Israel dedica todos sus esfuerzos a encontrar la solución de problemas técnicos y científicos específicos del país, al paso que contribuye en lo que puede al haber general del conocimiento científico. En estas dos direcciones, los científicos israelíes han logrado alcances significativos en el curso de esta década.

Las investigaciones realizadas en el Instituto Científico Weizmann han permitido inventar métodos especiales para producir agua pesada y extraer uranio a partir de fosfatos, mineral que abunda en Israel.

La Conferencia Internacional de la Estructura Nuclear celebrada en 1957 en el Instituto Weizmann dió pruebas del reconocimiento internacional ante los alcances obtenidos en Israel en el campo de la ciencia nuclear.

Un invento relacionado con el uso pacífico de la energía solar ha despertado asimismo el interés de los científicos del mundo entero.

La vacuna Salk contra la poliomielitis se prepara en el país: las investigaciones biológicas han producido numerosas vacunas que gozan de la aprobación internacional y se emplean en diversos países.

Libros

Israel ocupa el segundo lugar del mundo respecto al número de libros publicados en relación con la población: 65 libros por cada 100.000 habitantes, de acuerdo a un estudio publicado por la UNESCO en 1956. También en las importaciones de libros extranjeros en otros idiomas ocupa Israel el segundo lugar. Hay gran demanda de clásicos y obras eruditas y científicas.

Cerca de tres cuartas partes de los 1.200 libros publicados

anualmente en Israel son obras originales, y el resto, traducciones. Ha crecido en el país una nueva generación de escritores, en su mayor parte nacidos en Israel. Por medio del hebreo, su lengua materna, dan expresión a la vida del israelí moderno en el crisol de la vieja nueva patria.

El Ministerio de Educación y Cultura ha proporcionado bibliotecas básicas a 240 colonias nuevas; bibliotecas circulantes llegan regularmente a las colonias más alejadas.

Música

El "pueblo del Libro" es también un pueblo que canta. Actúan en el país cien coros permanentes y seis orquestas, la principal de las cuales es la Orquesta Filarmónica Israelí, orquesta sinfónica completa de reconocimiento internacional.

En 1957, la Fundación Cultural norteamericano-israelí obsequió a la O.F.I. una sala permanente de conciertos: el auditorio Frederic R. Mann, sito en Tel Aviv, que es uno de los mejores del mundo. Se enseña música en trece conservatorios, incluídas dos academias de música y una escuela normal.

Teatros

A los tres elencos permanentes, Habima, Ohel y el teatro de Cámara, que actúan desde 1948, se han agregado varias compañías dramáticas, de revistas musicales y satíricas. Algunas de ellas tienen carácter permanente.

Uno de estos grupos, el elenco de bailes yemenitas Inbal, ganó aplausos de muchos públicos durante su jira por Europa Occidental y los Estados Unidos en el invierno de 1957/58. Esta compañía, fundada en 1949, está integrada por bailarines y cantantes yemenitas que reviven temas bíblicos y dan expresión a la herencia de los judíos yemenitas en términos del teatro moderno.

Todos estos elencos ponen en escena piezas originales y traducidas integradas tanto por clásicos como por las últimas producciones europeas y norteamericanas.

El promedio de representaciones anuales es de 2.000 y el público se eleva a un millón y medio de personas.

Existen además cerca de cien compañías teatrales de aficionados.

Arte y artesanía

Todas las tendencias modernas de las artes plásticas están representadas entre los pintores y escultores israelíe. Un crítico de

arte extranjero ha calificado la moderna pintura israelí como "el producto de un arte de afirmación y de esperanza".

Los nuevos inmigrantes venidos de países orientales han abierto nuevos horizontes a los artistas israelíes. Han traído consigo nueva técnicas y diseños en el campo de la artesanía — tejidos, bordados, joyas. Además de los museos principales de Jerusalén y Tel Aviv, fundados en 1906 y 1926, respectivamente, muchas ciudades y aldeas han formado sus propios museos y galerías de arte. Se han establecido colonias permanentes de artistas en Safed, — Galilea superior — y en Ein Hod, a los pies del Carmelo.

La arqueología — pasatiempo de todo el pueblo

Desde la independencia de Israel, la arqueología se ha convertido en algo así como el pasatiempo nacional. Es el hobby de todos, ya sea que busquen los resto del rico pasado de este suelo o que sigan con interés las excavaciones y descubrimientos de los especialistas. Las conferencias arqueológicas que se celebran anualmente son en realidad reuniones públicas que suscitan el interés de todos.

Durante esta década, se han fundado *siete museos* municipales y cerca de *treinta* colecciones arqueológicas regionales y locales.

El Departamento de Antigüedades dependiente del Ministerio de Educación y Cultura, en colaboración con el Departamento de Arqueología de la Universidad Hebrea, la Sociedad Israelí de Exploración, y numerosas fundaciones y centros extranjeros, se han ocupado activamente de desenterrar la historia de una de las fuentes principales de nuestra civilización.

Los descubrimientos más importantes fueron los que siguen:

Beit Shea'rim, centro espiritual en la época talmúdica, siglos II al VI A.C.;

Jasor, al sudoeste del lago Jule, importante ciudad cananea e israelita;

La fortaleza y el palacio del rey Herodes en Masada, a orillas del mar Muerto;

Tel El Kasila, gran centro industrial sobre el río Yarkón, donde se encuentra Tel Aviv;

En el Néguev se han desenterrado restos de multitud de comunidades, lo que indica la presencia de una civilización bien asentada basada en la agricultura y el riego hasta la conquista árabe, en el siglo VII. Parte de su sistema de riego es empleado ahora por los granjeros del Néguev.

Rollos del Mar Muerto. Fué un arqueólogo de la Universidad Hebrea, el Prof. E. L. Sukenik, quien afirmó por vez primera

la importancia histórica de los Rollos del Mar Muerto descubiertos en 1947 y adquirió tres de ellos. La Universidad adquirió otros cuatro en 1954. Israel se encuentra ahora en posesión de los siete rollos más completos y más importantes, y se ha transformado así en el centro donde se los descifra y se los interpreta.

SERVICIOS DE SANIDAD

La tarea que tocó a los servicios médicos y de sanidad del país, a raíz de la inmigración en masa, fué ingente. Lo mortalidad infantil es generalmente considerada como un índice del estado de la salud pública. La veterana comunidad judía de Palestina, se contaba, antes de la afluencia de inmigrantes, entre las poblaciones con la menor mortalidad infantil en el mundo. En 1949 aumentó a 51,7 por 1.000, pero luego iba descendiendo continuamente hasta no exceder los 35,89 por 1.000 nacimientos en 1956.

Un descenso conspicuo se logró también en la incidencia de tuberculosis: del 10,5 por 100 en 1952 al 5,4 por 100 en 1956.

El paludismo, antaño la mayor plaga del país, fué desarraigada por completo. En 1954 existían todavía 77 localidades afectadas por la enfermedad, al paso que en 1956, de un total de 900 localidades (judías y árabes) 880 se vieron libres de ella.

Bajas similares se registraron igualmente en la incidencia de otras enfermedades, especialmente las prevalecientes entre los inmigrantes de países del Medio Oriente y Africa del Norte (amoebiasis, enfermedades cutáneas, tracoma, etcétera).

La vacuna Salk se produce localmente y hasta enero de 1958 fué administrada a todos los niños menores de cuatro años de edad. En consecuencia, la parálisis infantil bajó a proporciones ínfimas.

En 1949, la población, cuyo total se elevó a 1.000.000 de almas, disponía de 4.626 camas (5,33 por 100); en 1957 102 hospitales proveyeron a una población dos veces mayor, de 12.500 camas (6,85 por 100).

Seguro social

En 1953 fué promulgada la primera parte de la Ley del Seguro Nacional relativa a accidentes de trabajo, maternidad, vejez y seguro para los sobrevivientes.

PROGRESO DE LA COMUNIDAD ARABE

La comunidad árabe de Israel goza de completa igualdad de derechos y deberes. Israel fué el primer país que concedió el

derecho de voto a las mujeres árabes sin ninguna calificación. Al presente, hay cinco diputados árabes en la Knesset, que desempeñan un papel importante en la vida parlamentaria de la nación.

Durante la pasada década se registró un considerable aumento en el nivel de vida de los ciudadanos árabes del país. Puesto que gran mayoría de ellos viven en las zonas rurales, se prestó atención especial a la modernización de su agricultura, por intermedio de riego, conservación de suelo, suministro de maquinaria y diversificación de la producción. El Gobierno concedió préstamos a los agricultores árabes con objeto de permitirles introducir nuevos métodos de cultivo. Se les alquila además contra un pago nominal, unidades móviles de maquinaria agrícola.

Más del 80 por 100 de agricultores árabes cultivan tierras propias. Este porcentaje de terratenientes individuales es considerablemente más alto que en otros países del Medio Oriente.

En 1948, entre tierras de propiedad árabe, menos de 500 acres constituían el regadío. En 1957, disponían los agricultores árabes de 7.500 acres de regadío. En este mismo año tocaron a su fin 60 obras que suministran agua para riego y consumo doméstico a las aldeas árabes, mejorando las condiciones higiénicas allí reinantes y librando a las mujeres e hijas de los felajin de la dependencia del cántaro y del pozo.

Antes de la independencia, el árabe era, salvo algunas excepciones, trabajador sin oficio. La capacitación profesional y el adiestramiento adquirido en el trabajo mismo han cambiado sensiblemente esta situación y aumentado el ingreso promedio del asalariado árabe.

Personal árabe calificado presta servicios en varios departamentos gubernamentales.

El Gobierno ha prestado gran ayuda al enriquecimiento de la vida religiosa de las comunidades musulmana y cristiana. Se construyeron nuevas mezquitas e iglesias y se repararon y ensancharon las existentes.

El sistema escolar ofrece a los padres árabes una oportunidad de educar a sus hijos en su propio idioma y valores culturales. Cerca del 80 por 100 de la población árabe en edad escolar asiste a las escuelas (frente al 48 por 100 durante el último período del régimen mandatario de Palestina). Es éste el porcentaje máximo logrado en Oriente Medio.

Progreso considerable se registró igualmente en sus condiciones de salud. Las enfermedades infecciosas, tales como el pa-

ludismo, la tuberculosis y el tracoma, que otrora prevalecían entre la poblacin árabe, fueron desarraigadas rápidamente. La mortalidad infantil bajó de 121 por 1.000 nacimientos que era en 1944 (en algunos centros lejanos de poblaciones judías alcanzaba hasta 300 por 1.000), a 61,6 en 1956 (en Egipto — 128,6). Esta mejora se debe a la prima de maternidad en la que está incluída la hospitalización gratuita y un importe para el ajuar del bebé.

ISRAEL EN LA FAMILIA DE LAS NACIONES

Israel mantiene relaciones diplomáticas con cincuenta Estados, 11 de los cuales en Asia y Africa. En 1957, estaban en vigencia 17 tratados comerciales y de pago entre Israel y otros Estados, al paso que los productos locales se vendían en 80 países.

La delegación israelí permanente en las Naciones Unidas ha tomado parte activa en las deliberaciones y actividades de las organizaciones internacionales. Israel forma parte de la Comisión de la Observancia de la Paz de la ONU desde su establecimiento en 1950 y fué además electo a la Comunidad de Derechos Humanos.

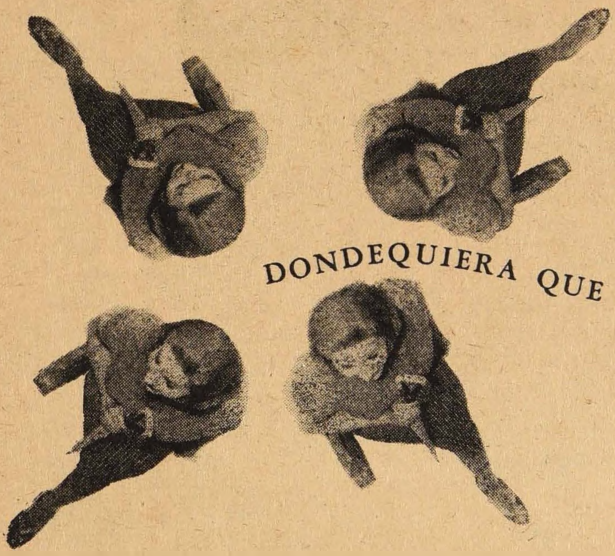
CORTESIA

DE LOS PRODUCTOS

"EVENING IN PARIS"

DE

BOURJOIS

DONDEQUIERA QUE USTED VAYA...

Dondequiera que usted se encuentre mire a su alrededor con detenimiento y hallará siempre un Monograma GE haciéndole la vida más cómoda y agradable.

Dondequiera que usted vaya hay también un Monograma GE que le guiará hacia lo mejor en aparatos eléctricos.

Nuestros Productos son Indice de Progreso

GENERAL ELECTRIC

U. S. A.

GENERAL ELECTRIC CUBANA, S. A.

Edificio General Electric, Paseo de Martí (Prado) y Animas, La Habana.
Estrada Palma 556, Santiago de Cuba

Halague su cariño con el mejor regalo

OBSÉQUIELE CON

REPORTER

Sello de Oro

LA CORBATA QUE LAS MUJERES ADMIRAN Y LOS HOMBRES PREFIEREN

PRECIOS DESDE $1.50 A $ 4.00

B .702

SIMBOLO DE UN SERVICIO BANCARIO EFICIENTE Y CORDIAL

- Cuentas Corrientes
- Cuentas de Ahorro con interés de 3% anual
- Depósitos a Plazo Fijo de 90 a 180 días 3¼ % a más de 180 días 3½ %
- Cobros Nacionales y Extranjeros
- Cartas de Crédito Comerciales
- Cartas de Crédito y Cheques de Viajeros
- Préstamos Industriales
- Operaciones Bancarias en General

BANCO CONTINENTAL CUBANO

OFICINA PRINCIPAL:

Amargura No. 53 Habana

55 Sucursales en el Territorio Nacional y Corresponsales Bancarios en Todos los Países.

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

LA CUBANA

COMPAÑIA NACIONAL DE SEGUROS

FUNDADA EN 1918

Riesgos que aseguramos:

Seguros de Vida, Grupo y Colectivos.
Incendio.
Ciclón.
Ras de Mar.
Terremoto.
Motín.
Transporte Marítimo y Terrestre.
Automóviles.
Roturas de Cristales.
Accidentes Personales.
Seguro Anticipado: para fabricación y reconstrucción de edificios.

Hemos pagado más de $7.000.000.00 por indemnizaciones.

AGUIAR Y LAMPARILLA

TELEFONO 6-8226 APARTADO 2509

LO HEBREO EN EL PENSAMIENTO DE JOSE MARTI

por Marco Pitchon

— ● —

El Apóstol José Martí, con su vastísima cultura, conoció mucho del pueblo hebreo; en más de una ocasión habló y escribió la lengua hebrea. Como muestra de ello, reproducimos más adelante uno de sus apuntes en fotostática. Según expertos en dicho idioma, por la selección de las palabras hebreas que reproducimos, especialmente: MAKOR, se puede afirmar que Martí se adentró profundamente en el estudio del idioma bíblico y su dificilísima gramática, como pocos hebreos lo hacen. Prueba de que le era bien conocida la materia, es la crítica que hizo acerca de gramáticos hebreos, al expresar:

> "Primeros gramáticos hebreos, desluciendo el hebreo, por el estudio del Talmud, la lengua de los hebreos, luego devueltos del destierro, fueron Saadia y Juda-Ching. Luego Kimchi y Abulwalid — en Alemania 1506, — Reuchlin. Luego, con Schuetens la escuela holandesa". (1)

Hay en el Maestro verdadero interés por lo hebreo, será porque según expresó el Dr. Fernando Ortiz (Martí y las Razas):

> "Ni siquiera olvida Martí las razas que se tranzaron en su propia estirpe, probablemente de predominantes oriundeces semíticas. ....".

Una nota muy interesante es la siguiente: Martí, siendo estudiante de la Universidad de Zaragoza, España, tuvo dificultades para que se le admitiera a examen de dos últimas asignaturas por haber transcurrido el plazo fijado para ello (era el 30 de Sept. de

(1) "Obras Completas de José Martí", por Gonzalo de Quesada y Miranda. Tomo 62-165.

1874, tenía 21 años de edad) y una de esas asignaturas fué la de Lengua Hebrea, siendo la otra la de Historia de España, aunque días más tarde se le resolvió el asunto felizmente (2).

En una ocasión el Apóstol Martí habló con entusiasmo del "Pueblo de Israel", como lo prueba también este extracto del libro "Martí, su Vida y su Obra" de Néstor Carbonell, que dice así:

> "En Caracas dió clases de oratoria a una juventud valiosa. Varias veces a la semana por espacio de dos horas, vibró su voz elocuente en mitad de sus alumnos que lo escuchaban maravillados. Uno de aquéllos consigna que "en una de las sesiones oratorias, le sirvió de tema el pueblo de Israel, y que con lenguaje expresivo y sublime, narró las maravillas de aquel pueblo excepcional", que no era posible decir cosas más hermosas y poéticas, pero "que cuando se consideró en la cumbre del Monte Nebo, y presentó al pueblo israelita y a Moisés contemplando la Tierra Prometida, su elocuencia fué nueva, sorprendente, y lo sublime parecía poco ante aquel espíritu transfigurado por el poder casi divino de las ideas".

A los niños, el Apóstol José Martí, contó en "La Edad de Oro" (La Historia del Hombre) acerca de la esclavitud de los hebreos en Egipto, y de su habilidad en la construcción de casas, lo siguiente:

> "Los hebreos vivieron como esclavos en el Egipto mucho tiempo, y eran los que mejor sabían hacer ladrillos. Luego, cuando su libertad, hicieron sus casas con ladrillos crudos, como nuestros adobes, y el techo era de vigas de cicomoro, que es su árbol querido. El techo tenía un borde, como las azoteas, porque con el calor, subía la gente allí a dormir, y la ley mandaba que fabricasen los techos con muro para que la gente no cayese a tierra. Solían hacer sus casas como el templo que fabricó su gran Rey Salomón, que era cuadrado, con las puertas anchas de abajo y estrechas por la cornisa y dos columnas al lado la puerta".

De lo bíblico también son de él las expresiones siguientes, acerca del Profeta Moisés:

---

(2) Del Cuaderno "Martí, estudiante Universitario", del Dr. Antonio Navarrete, 1953. Cursos y Conferencias de Extensión Universitaria — Departamento del Intercambio Cultural de la Universidad de la Habana.

"...Moisés no ha muerto, porque Moisés es el amor..." (3).

Acerca del Rey Salomón dijo el Apóstol:

"...El leal y fogoso Kochlani, ala y amigo del corredor beduino, hijo de aquellas caballerizas afamadas del Rey Salomón. ¡Gran Rey aquél, que, sin monumentos y sin prensa, saca tantos codos por sobre los hombres y los pueblos de su tiempo, que se le ve entero y como vivo todavía! ¡Oh, fama, sueño y entretenimiento de los niños! (4).

El Apóstol Martí se refirió más de una vez al Talmud (5):

"... y quién lee el Talmud, que por cierto tendrá con eso exquisitos y profundos goces y magnas revelaciones, ¿no ve en él, que también era de uso entre los viejos hebreos, para proteger a los corderillos recién nacidos, cubrirlos con lienzos ajustados al cuerpo con tenazas y broches, de modo que el aire húmedo o la hierba áspera no les lastimase? Lo cual quiere decir que quien quiere que las ovejas le rindan buena lana y las vacas buenos terneros, las ha de abrigar y cuidar bien, y tratarlas con caridad y ciencia, para que no se les enfermen por incuria, o le den hijos ruines y enteros, como todos los del abandono y la tristeza". (6)

Otra expresión de Martí sobre el Talmud es la siguiente:

"Un paciente leedor de libros antiguos ha hallado en el Talmud pruebas numerosas de que los escritores hebreos eran perspicaces observadores de la Naturaleza; y acaba de publicar una colección de escritos del libro sagrado de los judíos que demuestran que ya en aquel tiempo se tenían ideas semejantes a las que ahora pasan como novísimas y nacidas de Darwin.

Un escritor hebreo habla muy minuciosamente de lo mucho que tiene que hacer el que la cresta del gallo esté

---

(3) "Obras Completas de José Martí", Por Gonzalo de Quesada y Miranda: 28-80.

(4) "La América" Nueva York —1884— "José Martí. Obras Completas". Ed. Lex. 1953 II —481—.

(5) Respecto a esta obra, la Enciclopedia Judaica Castellana informa lo siguiente: "TALMUD": nombre de dos obras enciclopédicas compiladas en Babilonia y en Eretz Israel, respectivamente, y que contienen el compendio de la tradición judía arreglado como interpretación de la Mishná: nombre de una obra legalista compilada por Judá el Príncipe — hacia 135--219 E.C.

(6) "La América" Nueva York. Febrero de 1884 — "José Martí. Obras Completas" — Edit. Lex 1953, I-952.

entera en su capacidad como jefe del searallo, y diserta sobre la perdida visible de ánimo y vigor que se nota en las aves cuando van perdiendo aquellos ornamentos que constituyen su hermosura; así el Quetzal de ahora, en la América del Centro, que es fama que muere cuando se le quita la larga y tornasolada pluma que le hace de cola. Y cuando lo cautivan también muere; por eso hace el quetzal gallarda figura, como símbolo de independencia, en el escudo de Guatemala; sólo que no siempre obran los pueblos en conformidad con lo que establecen sus escudos.

Salomón señaló a la hormiga como ejemplo de criaturas cuerdas e industriosas, y un observador hebreo de aquellos tiempos viejos afirma que Salomón tuvo razón, pues la hormiga es un animal que fabrica sus casas en tres pisos y almacena sus provisiones, no en el piso más alto de la casa, donde estarían expuestas a las lluvias, ni en el piso bajo, donde podrían sufrir de la humedad, sino en el piso del medio, donde deposita todo lo que puede recoger". (7)

En uno de sus apuntes consignó el Apóstol Martí sobre Jeremías lo siguiente:

"Viene Jeremías, hombre amoroso, y llora. Desde entonces lloró el Dios Judío, que como todos los Dioses se desarrolla y cambia de forma a medida que se desenvuelve su pueblo. Deducción: Dios cambia con los cambios de los hombres. Luego vino Jesús, el hombre del perdón y perdonó. Pues, si fuera Dios, debió ser siempre un Dios mismo. Y hay algo de revolución en Jeremías, contra algo de casta. Dice lo mismo que yo he dicho: La redención vendrá a los hombres por los hombres. Todos se conocerán sin ser Doctores".

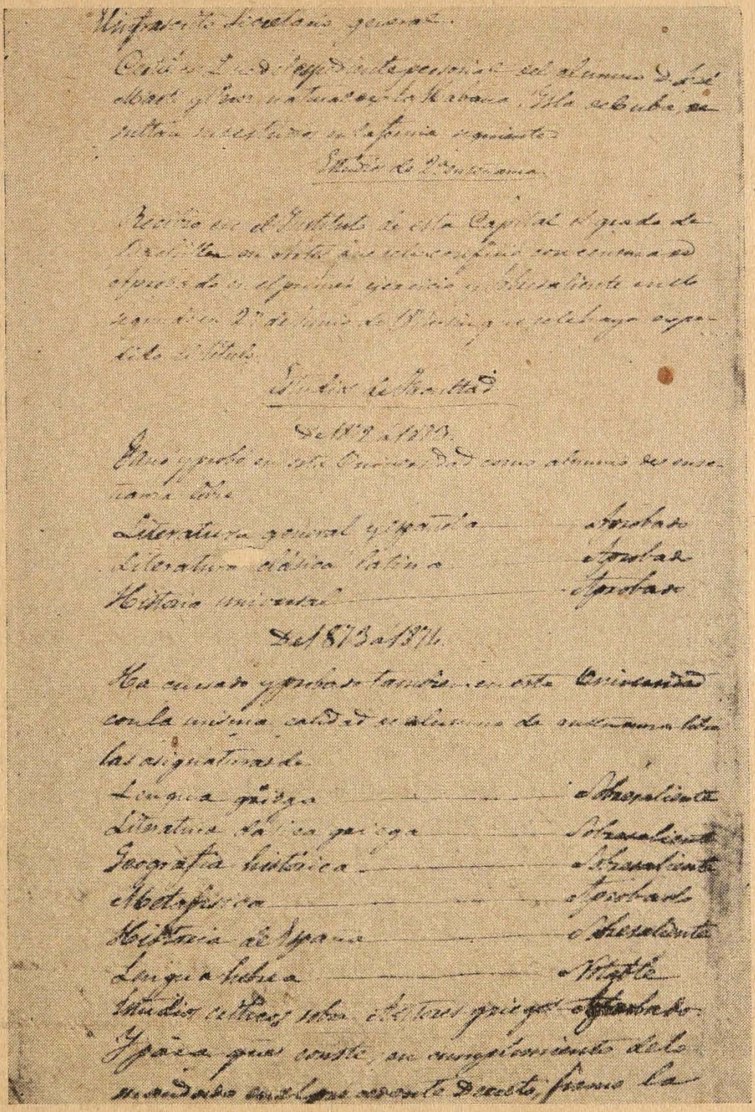
Martí conocía perfectamente las festividades hebreas; respecto a una de ellas hizo la siguiente alusión:

"...Las fiestas de los judíos, las fiestas de Rosch Hashaná o Año Nuevo, en que se confunden por tres días en el templo y en la casa, criados y señores..." (8)

---

(7) "La América —Nueva York, Mayo de 1884— "José Martí, Obras Completas" Edit. Lex 1953 -I-950.

(8) "El Partido Liberal", México, 1887 —"José Martí, Obras Completas"— Escenas Norteamericanas; Edit. Lex, 1953, I-1833.

Copia fotostática de la Certificación oficial del expediente académico de José Martí, en la Universidad de Zaragoza, (España), (23 de Octubre de 1874), entre cuyas asignaturas figura de "Lengua Hebrea" con la calificación de "Notable" (Cortesía del Dr. Antonio Navarrete. Profesor de la Universidad de La Habana).

Sobre la festividad hebrea de Hanucá, el Maestro informó lo siguiente:

"Los hebreos celebran su Hanucá; y los hijos de los peregrinos, el desembarco de los mensajeros de la libertad, que un día once de diciembre llegaron a las playas de la misteriosa América hace doscientos sesenta y un años. De su religión, los hebreos como los polacos, hacen patria. ¡Otros la hacen de un amor, y muerto él, van por la tierra como desterrados! ¡Otros la hacen de un sueño! Aquella lengua raizal, como fué hecha y hablada en tiempos raíces, de que han venido luego estos pueblos de ahora, como frondosísimo ramaje, es conservada con pasión, cuya joya de familia, en la casa de los judíos. Para ellos, la indiferencia religiosa, no es delito de incredulidad, sino de traición. Dejar solo el templo en los días de fiesta, es desertar de las banderas de la patria; y ¡de la patria puede tal vez desertarse, más nunca en su desventura! Cierran talleres y tiendas en los días consagrados por su iglesia, y celebran danzas y festines las hazañas de Judas Macabeo, que se llamó el Macab, porque dió golpes de maza en el testuz de los tiranos, y entró triunfante, a la cabeza de sus huestes redentoras, en el templo que había profanado el vil Antíoco.

Todo lo cual aconteció hace más de dos mil años. Como injurias mortales y recientes, abominan aún los judíos las groseras profanaciones del sanguinario rey de Siria, que regó con agua en que había hervido un cerdo, el templo venerado de Salomón, y dió muerte a tantos judíos que fué la hecatombe terrible más alta que el templo. Aún calientan el rostro pálido y enjunto de los hebreos de ahora, las llamas en que echó a arder Antíoco Epiphanes las Santas Escrituras. ¡Aún sienten aquel ardor que llevó a sus antepasados a cobijarse bajo la bandera de Mattathias, rebelarse fieramente contra el general Rey, y echarse, como mar en cólera, por llanos y montañas!" (9)

En uno de sus reportajes de Nueva York a "La Opinión de Caracas", del 18 de febrero, 1882, Martí se hizo eco de los Mítines de Protestas, celebrados por los hebreos de dicha ciudad, contra

(9) "La Opinión Nacional" Enero 6, 1882 —José Martí, Obras Completas" Edit. Lex 1953, I-1416.

REPUBLICA DE CUBA

ARCHIVO NACIONAL

Una libreta en cartoné foliada del 13 al 193 faltando los folios siguientes: del 28 al 46 del 49 al 54, del 71 al 72, del 105 al 114 y del 183 al 184. Contiene diversos manuscritos de Martí. Documentos encontrados en el edificio de la Embajada de Cuba en México, relacionados con nuestro Martí, y recibidos por conducto del Ministerio de Estado, en el Archivo Nacional, el 30 de enero de 1948, según acta a fojas 30 del expediente sobre documentos entrados en dicho establecimiento en el año de 1947.

Fondo: Donativos

Legajo: Caja 89

Signatura: 3

Kaiz — שקור makor

conjugación בניין binain

pretérito — jatúx

futuro — jatór

el — ...

Un — ...

Fotostática de un Apunte de Martí, de palabras gramaticales hebreas, y de la carátula en el Archivo Nacional.

el delito humano de los pogroms sangrientos de la Rusia Zarista, en los términos siguientes, que su corazón le dictó:

> "Y aún resuenan a par de esas voces, extrañas por fortuna a nuestros pueblos, donde compartir la vida es comenzar de veras a gozarla —los acentos robustos y magnánimos de los prohombres neoyorquinos, congregados a denunciar, como delito humano, que han de execrar las gentes, y de penar el cielo, la causa bárbara y enconosa de que los míseros hebreos son hoy víctimas en Rusia. Y un anciano de faz rugosa, cuerpo escueto y palabra apostolar, el anciano Evarts, decía que cuando el pecho se hincha, desborda por los labios, y que como la faz en la linfa del arroyo, copia al punto la faz que se asoma a la linfa, el corazón de todos los hombres y mujeres de la tierra, responde al grito de angustia de los hombres y las mujeres de Moisés" (10).

Escribiendo sobre la inmigración en los E.U.A., informa Martí a la 'Revista de las Antillas", Madrid, 2 de Sept. de 1882:

> "...y nueve mil de Rusia, de cuyas ciudades huyen los hebreos azotados y acorralados..." (11)

Del Maestro es también esta nota:

> "...Que no se ha de pensar tan mal de los judíos, aunque en lo hondo del más generoso se vea la angustia y la miseria de la raza, porque hay entre los hebreos mucha nobleza natural, por más que el vivir sin patria los haga interesados y egoístas, — y eso se vió ayer, cuando iba una barca cargada de niños judíos pobres, a mecerse en los columpios que tienen preparados en una isla vecina una asociación generosa, y fué de notar la mancedumbre, independencia y gentileza de aquellos niños, que mostraban apetito sin codicia, y belleza sin vicio, y alegría sin brutalidad, a más de cierto donaire en los movimientos que hacían parecer como de casa de reyes a aquellas criaturas

---

(10) "La Opinión Nacional", Caracas, Febrero 1882 —José Martí, Obras Completas", Edit. Lex, 1953, I-1442.

(11) "La Opinión Nacional", 21 de Enero de 1882 —José Martí. Obras Completas". Escenas Norteamericanas, Edit. Lex, 1953, I-1425.

míseras, sin más caudal que la perspicacia que les vicne acumulada de padres a hijos y la hermosura de sus ojos negros....'' (12)

He aquí otra nota del Maestro; es en relación a una conferencia de "Interfaith" de sacerdotes de distintas religiones:

"...Del Este y Oeste viajan a Chicago, para reunirse en junta nunca vista, los rabís más notables de la religión hebraica y reverendos cristianos de mucha nota, a fin de ver cómo se van ligando, sin el recelo feroz que el de Cristo le muestra al de Moisés, los que hasta hoy en casa mayor del pensamiento libre, se niegan el saludo, con una mirada que no está lejos del gatillo..."(13)

Esta nota de Martí es relativa a Francia:

"...Y ya Renán anuncia la que estima que debió ser primera parte de su libro, y no emprendió por parecerle de más urgente examen la segunda: La "Historia de los Judíos", donde serán explicadas las tribus, narradas sus discordias, confrontados sus méritos, anotadas sus transformaciones, ensalzados sus patriarcas y analizado todo aquel proceso, que duró centurias, al cabo del cual vino a ser convertida la corona de relámpagos de Moisés en aquella luz de estrellas que ciñe los cabellos castaños del hijo de Belén" (14).

Dice el Apóstol sobre Curazao (año 1877):

"...y los judíos son allí muy amados, porque las gentes del pueblo — dicen que hacen obra — la mejor de las obras, la hermosa limosna". (15)

Entre el Apóstol Martí y los hebreos existía una compenetración mutua, espiritual y de sentimientos, como se desprende, por ejemplo, de la nota que a continuación reproducimos; es del libro "Martí, Cayo Hueso y Tampa — La Emigración" del Rev. Manuel Deulofeu, 1905 (pág. 260); dice así:

---

(12) "La Nación", Buenos Ares, 23 de Agosto de 1881 —Obras Completas de José Martí". Escenas Norteamericanas, por el Dr. Gonzalo de Quesada y Miranda, 36-66.

(13) "La Nación", Buenos Aires, 13 de Enero de 1891 —"José Martí, Obras Completas".— Edit. Lex, 1953, I-2025.

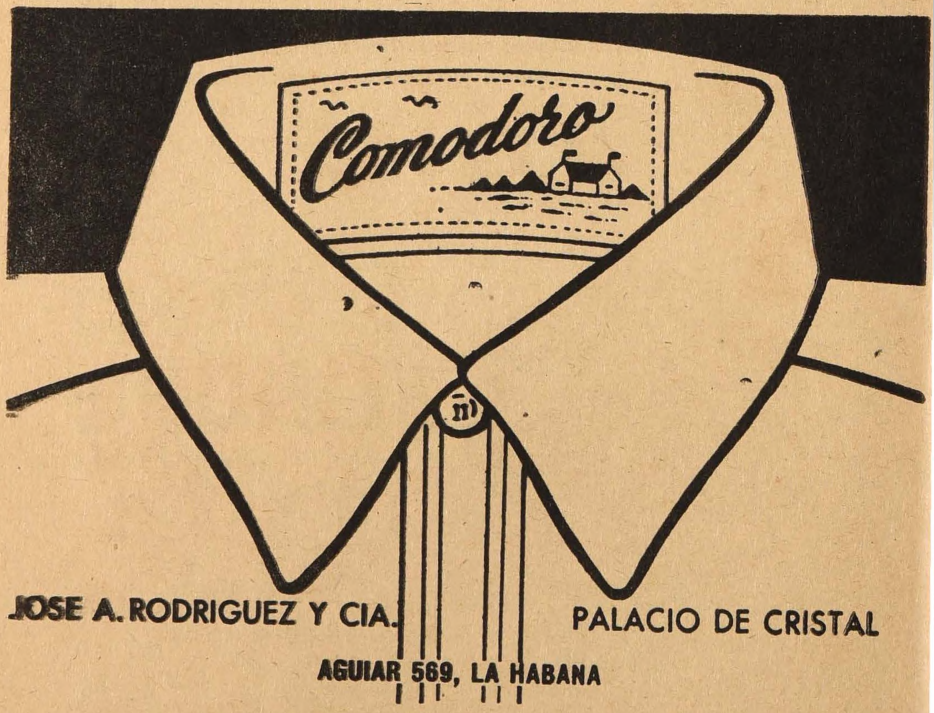
(14) "La Opinión Nacional", Caracas, 30 de Diciembre de 1881 —"José Martí, Obras Completas",— Edit. Lex, 1953, II-1068.

(15) "José Martí, Obras Completas" —Curacao 1877— Edit. Lex, 1953, II-614.

"Después de la constitución del Partido Revolucionario él (el hebreo Eduardo Steinberg) presentó a Martí a la Colonia Hebrea de Key West que lo esperaba en amplio y apropiado local. En esa memorable noche, Martí, con el efuerzo y arrebatado de su palabra, les habló con tal elocuencia y tocó tan profundamente el corazón de aquellos hombres que todos lloraron ante el recuerdo de sus infortunios y persecuciones que con sus mágicas palabras trajo a su memoria el Apóstol de nuestro Derecho y Libertad. Ellos tenían en el tesoro de la Sociedad Hebrea, una suma respetable que donaron a beneficio de los fondos del Partido, quedando desde entonces constituído el Club Revolucionario".

Los hebreos sentiremos siempre por el Apóstol Martí una ferviente devoción y haremos en todo momento cuando esté a nuestro alcance porque su recuerdo sea imperecedero.

(Reproducido del libro "José Martí y la Comprensión Humana)

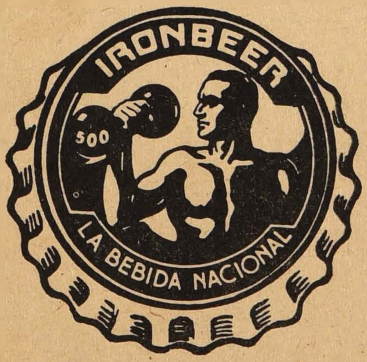

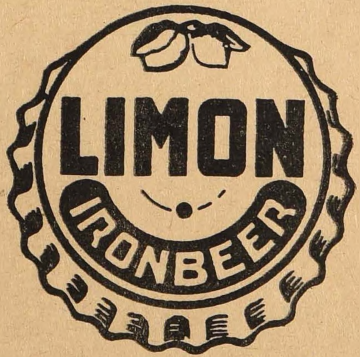
Camiones
Tractores
Maquinaria Agricola
Equipos de Construcción

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY OF CUBA

Vives 251 Habana Tel. M-7921

TOME

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

SEGUROS DE TODAS CLASES

Trust Insurance Agency

AGENTES GENERALES

The Employers' Liability Assurance Corp. Ltd.
de Inglaterra.

The Employers' Fire Insurance Co.
de los Estados Unidos

Fidelity and Deposit Company of Maryland
de los Estados Unidos

The Patriotic Assurance Company, Ltd.
de Irlanda

National Union Fire Insurance Company
de los Estados Unidos

Queensland Insurance Company Limited
de Australia

Sun Insurance Office, Limited
de Inglaterra

F. Contijoch
Presidente

A. Permuy
Vice-Presidente

Teléfonos: 5-1901, 5 1902 y 5-1903 — Aguiar 362, Habana

Cable y telégrafo: "Trustseg" Apartado 2492

FERROMAR, S. A.

PARA COMERCIO DE PRODUCTOS SIDERURGICOS
MATERIALES DE CONSTRUCCION Y MAQUINARIA

HABANA

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

De Nueva York a los Puertos Mediterraneos

ISRAEL

A BORDO DE LOS TRASATLANTICOS DE LUJO Y LA FLOTA MODERNA DE

ZIM *lines*

Consulte a su Agente de Viajes o a los Agentes Generales en Cuba, de
ZIM ISRAEL NAVIGATION COMPANY, LTD.
R. DIAZ & CO.
EDIFICIO CORREDORES DE ADUANAS
OFICIOS 154 y 156 TELF. 8-5940
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

THE ROYAL BANK OF CANADA

Sirviendo a Todas las Clases Económicas del País desde 1899

BRINDA A SUS CLIENTES

A TRAVES DE MAS DE 910 SUCURSALES

EL MAS EFICIENTE SERVICIO BANCARIO

EN LAS PRINCIPALES PLAZAS DEL MUNDO

Vendemos Cheques de Viajeros del Banco Nacional de Cuba

PAGAMOS 2% INTERES EN CUENTAS DE AHORRO

— ◆ —

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Bibliografía

El Papel de Latinoamerica en la Creación de Israel

Por Benno Weiser

"Latin America and the Palestine Problem" por Edward B. Glick. Publicado por la *Theodor Herzl Foundation*, New York, 1958. 199 páginas.

¿Cuál ha sido el papel de los Estados latinoamericanos en la lucha diplomática por un Estado judío y cuál ha sido la posición latinoamericana frente a Israel? ¿Qué ha motivado a estos veinte países en su conducta frente al problema de Palestina?

Estas son algunas de las preguntas que Edward B. Glick trata de contestar en su libro, escrito originalmente como disertación para su doctorado en derecho internacional en la Universidad de Florida. El autor, mientras tanto, ha llegado a ocupar el cargo de Director de la Comisión de Relaciones Internacionales del Congreso Judío Americano, pero si bien su obra fue escrita hace varios años, no ha perdido nada de actualidad.

Es un estudio serio y bien fundado. La bibliografía solamente ocupa 15 páginas. El autor se ha leído no sólo todas las actas correspondientes de Naciones Unidas, sino también las memorias de las Cancillerias latinoamericanas, un sinnúmero de libros y artículos y ha entrevistado personalmente a muchos protagonistas y atentos observadores de los acontecimientos relacionados con su tema en Naciones Unidas.

Según Glick —y según todo testigo consciente de la lucha diplomática que precedió al establecimiento de Israel— la decisión de partición de Palestina, que suministró la base legal para este establecimiento, no se habría producido sin el aporte latinoamericano. Esto vale tanto en relación con el factor cuantitativo como con el cualitativo.

De los 33 votos en favor de la participación, 13 fueron de la América Latina asegurando así la necesaria mayoría de dos tercios. Aún antes los votos latinoamericanos impidieron un intento de los árabes de desviar la Primera Asamblea Extraordinaria de Naciones Unidas de su verdadera tarea, y otro de Estados Unidos y Gran Bretaña de no admitir a la Agencia Judía para Palestina como vocero de la causa hebrea en la Asamblea.

Después de la creación de Israel los Estados latinoamericanos se contaron entre los primeros en reconocerlo. Su negativa a rescindir la decisión de partición en favor de un fideicomiso de Naciones Unidas, como lo sugirieron los norteamericanos en abril de 1948, evitó que ese proyecto siquiera llegara a votarse en la Segunda Asamble Extraordinaria. Y en la Asamblea de París de 1948, el plan Bernadotte, que habría quitado a los israelíes una gran parte de su territorio, se estrelló contra la frialdad de los latinos.

Pero el papel latinoamericano no se limitó a la fuerza de sú número. Glick señala al uruguayo Enrique Rodríguez Fabregat como autor original de la idea de partición y a Jorge García Granados, de Guatemala, como el táctico que frecuentemente salvó la nave, reconciliando los caprichos norteamericanos con los soviéticos y viceversa.

Fue García Granados también quien logró injertar la cuestión humana de los refugiados y desplazados en el problema palestino y propugnó que la UNSCOP, la Comisión Especial de Naciones Unidas para Palestina, visitara los campos europeos. Lo que los delegados vieron ahí influenció grandemente las conclusiones a que llegaron, pues, como se recordará, fue la UNSCOP la cual propuso, como informe mayoritario, la partición que luego fue adoptada por la Asamblea.

Menciona el autor también el papel decisivo del venezolano Pedro Zuluaga, del brasileño Oswaldo Aranha y de

muchos otros, sin los cuales la historia quizás habría tomado otro rumbo.

¿Por qué razón apoyó la mayoría de los latinoamericanos a los judíos y se abstuvo una minoría? (Sólo un país del Hemisferio votó contra la partición). Glick enumera las razones sentimentales y también las menos sentimentales. Entre las primeras consta la actitud humanitaria que caracteriza a muchas políticas latinomericanas. La simpatía por el carácter utópico del sueño sionista. La solidaridad con un pequeño pueblo perseguido y maltratado. La relativa juventud de los países latinoamericanos y la fresca memoria de sus luchas de independencia. Entre las segundas, el hecho de que Palestina estaba a miles de millas de distancia y que los latinos no tenían ningún interés propio en esa disputa, lo que les dió la libertad de dejarse guiar únicamente por la voz de la justicia y del humanitarismo. Influyó también quizás en algunos el factor de que la creación de un Estado judío aliviría la presión de los refugiados y desplazados europeos sobre sus consulados y fronteras.

El abstencionismo de algunos países en casi todo lo relacionado con la cuestión de Palestina, debíase, antes que todo, según Glick, al hecho de que un voto por los judíos generalmente implicaba un voto contra los árabes y viceversa. Y puesto que dichos Estados tienen tanto importantes colectividades judías como árabes, sus gobernantes preferían no antagonizar ni a unos ni a otros.

Destaca el autor el factor personal. Algunas cancillerías solían dar a sus representantes ante Naciones Unidas una gran libertad en sus decisiones. Otros incluso tenían plenos poderes. Por ello, de vez en cuando, las actitudes, sobre todo las negativas, de una delegación no representaban precisamente la voluntad de su Gobierno. Descarta Glick el aserto de que Estados Unidos influenció mayormente a las delegaciones latinoamericanas. Más bien lo atribuye a la diplomacia israelí y—antes de su surgimiento— a la de la Agencia Judía y sus representantes en los distintos países.

El análisis del Dr. Glick constituye una valiosa contribución a la comprensión del apoyo latinoamericano a la causa de Israel. Sería de desear que ese libro también se publicara en español.

CON NUESTRA CORDIAL FELICITACION
A LA COLONIA HEBREA

The Sherwin-Williams Co.
of Cuba, S. A.

Papelería Montesinos

MONTESINOS Y CIA.
LA ROSA No. 275 TELF. I-3198
CERRO — HABANA

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

La Situación del Judaísmo en Europa Oriental

Se estima, en forma conservadora, que un tercio de la población judía del mundo reside en la Unión Soviética y los países comunistas de Europa Oriental. La situación de dichas comunidades es sumamente precaria, pese a que su condición varía de un país a otro, y está profundamente afectada por los acontecimientos políticos, tanto en el orden interno como en el internacional.

En general, a ese importante segmento del judaísmo mundial se le niega arbitrariamente el contacto con sus hermanos de otros países, pese a que la libre comunicación entre las colectividades judías, ha sido siempre un factor esencial en la supervivencia judía. El aislamiento de los judíos del bloque soviético constituye, por lo tanto, una grave amenaza a la continuidad de su existencia y es de gran importancia para los judíos de todo el mundo.

Ello es también, por supuesto, de incumbencia de la opinión pública internacional. La experiencia ha demostrado que el tratamiento acordado por un régimen a sus minorías, es una indicación del carácter de dicho régimen y del papel que cabe esperar de él en los asuntos mundiales.

LA UNION SOVIETICA

El grueso de la población judía de los países del bloque soviético, alrededor de tres a tres y medio millones de almas, se encuentra en la propia Unión Soviética. Ellos viven virtualmente en total aislamiento político y cultural de sus hermanos judíos de otras partes. Su cultura está completamente prohibida; no tiene escuelas, teatros, editoriales ni periódicos (con la excepción de una hoja noticiosa "idish" en Birobidjan, que aparece dos veces por semana y es principalmente una traducción de la prensa rusa local). Fuera de unas pocas sinagogas sin organización central, no se permite la existencia de ningún organismo representativo judío. Pese a que

individualmente los judíos son considerados como perteneciendo a una "nacionalidad judía" separada, y llevan la identificación "judío" en sus documentos personales, como grupo no se les acuerda ninguno de los derechos de que disfrutan otras nacionalidades en la Unión Soviética.

Siendo el judaísmo soviético, la última gran comunidad judía que quedó en el Viejo Mundo, se plantea ahora el problema de su supervivencia. Desde fecha tan remota como 1930, se le sometió a diversas formas de discriminación que culminaron, desde 1948 hasta los últimos días de Stalin, en marzo de 1953, en un programa de brutal persecución. En dicho período, la comunidad judía entera fue tratada con recelo y hostilidad. Se lanzó la famosa campaña "anticosmopolita" en todos los sectores de la vida intelectual soviética. Escritores y artistas judíos que habían rusificado sus nombres fueron indicados con sus nombres judíos entre paréntesis y fueron estigmatizados como "cosmopolitas" y como gente "sin raíz ni origen".

Decenas de miles de judíos fueron despedidos de sus puestos y muchos de ellos fueron condenados a largos períodos de prisión. Se realizó un drástico barrido de todas las instituciones judías, en el curso del cual fue liquidado el Comité Antifascista Judío, creado durante la Guerra Mundial. Teatros, editoriales y diarios judíos fueron clausurados; escuelas e instituciones históricas fueron desbaratadas sin dejar nada de ellas, al extremo de que las autoridades soviéticas fundieron el plomo de los tipos de imprenta idish. Finalmente, el 5 de agosto de 1952, los principales artistas, y escritores idish de la Unión Soviética fueron ejecutados por pelotones de fusilamiento.

La culminación de esa campaña llegó algunas semanas antes de la muerte de Stalin con el proceso de unos quince médicos destacados, bajo la acusación de haber tramado la muerte de dirigentes soviéticos. Este proceso que logró notoriedad mundial como "la conjuración de los médicos", los acusaba de haber provocado la muerte de algunas personalidades soviéticas dirigentes y de conspirar para asesinar a otras, instigados por "organizaciones internacionales judías y sionistas".

El fallecimiento de Stalin interrumpió los planes para el enjuiciamiento de esas personas, el cual debía haberse realizado unos días más tarde; pero han surgido evidencias en el sentido que, de haber tenido lugar el juicio, habría constituído la señal de deportación en masa de judíos soviéticos de la Rusia europea a las zonas del Lejano Oriente.

A la muerte de Stalin concluyó la persecución física directa, y los judíos de la Unión Soviética contemplaron esperanzados el porvenir, confiando en la restauración de la cultura judía y esperando se les permita establecer lazos culturales con Israel y las comunidades judías de otras partes del mundo. Esas esperanzas fueron frustradas. Los sucesores de Stalin aliviaron la condiciones de teror, pero nada hicieron por restaurar la vida judía de la destrucción causada por Stalin.

Hoy en día los judíos soviéticos están aun sometidos a discriminaciones políticas y a una considerable presión a que se asimilen. Fuera de la existencia de unas escasas sinagogas, los pocos elementos positivos de vida judía que se permitió subsistir, pueden ser reseñados rápidamente. Hay un pequeño seminario rabínico, abierto en Moscú en 1957, que aloja veinte estudiantes de toda la Unión Soviética y al cual no se permite ampliar. Se autorizaron unos pocos recitales en idish, cuyos artistas fueron traídos de las nuevas Repúblicas Soviéticas incorporadas después de la Segunda Guerra Mundial. No se permite actualmente literatura idish, pero recientemente las autoridades soviéticas publicaron una amplia edición en traducción rusa de las obras del mundialmente famoso escritor judío "Sholem Aleijem", edición que se agotó inmediatamente de publicada; también fueron traducidos del idish al ruso, poemas líricos de algunos poetas.

La forma asumida por la discriminación política refleja la situación paradojal de los judíos soviéticos, cuya propia nacionalidad motiva que sean considerados como gente cuya lealtad es cuestionada. Mientras que los judíos se distinguen aun —en proporción superior a su número en la población general— en la ciencia, las artes y los sectores comerciales de la economía soviética, están casi totalmente excluídos de los cargos de importancia política y completamente eliminados del servicio diplomático y las posiciones de mando en el Ejército Rojo. Además, se ha vuelto extremadamente difícil para jóvenes judíos el ingreso a ciertas universidades o la obtención de puestos adecuados a su capacidad, al graduarse. Entre los jóvenes judíos soviéticos interrogados sobre qué empleos se proponen abordar al concluir los institutos educacionales, se ha convertido en lugar común la respuesta pesimista: "Todo depende de la Sección Cinco". "Sección Cinco" es el parrágrafo de la documentación personal del ciudadano soviético en el cual consta su nacionalidad. Como reacción, hay una extensa resurrección "subterránea" del nacionalismo. Ello se evidencia en una reversión de la tendencia a los matrimonios mixtos, en un

renovado interés por la historia, tradición y cultura judía y en el intenso anhelo de emigrar a Israel, especialmente entre la juventud. Por supuesto, esta emigración está prohibida, salvo una pequeña filtración con cuentagotas, de judíos ancianos a quienes se permite reunirse a sus familiares en Israel.

Dos sucesos recientes han servido para traer esta tendencia a la consideración particular de las autoridades soviéticas. Ellos fueron:

a) Un examen de las estadísticas de judíos a quienes se permitió regresar a Polonia en el marco del Tratado de Repatriación Polaco-Soviético, reveló que la gran mayoría se registraba inmediatamente para reemigrar a Israel. Eso fue un indicio de que, de presentarse una oportunidad similar, los judíos soviéticos también habrían de solicitar ir a Israel.

b) La visita de un centenar de jóvenes israelíes al Festival Juvenil de Moscú el año pasado, la cual se convirtió en ocasión para una asombrosa manifestación de los judíos rusos. Muchos miles de judíos de todas partes de la Unión Soviética se reunieron en Moscú, para saludar a los israelíes con un fervor nacionalista que resultó tan conmovedor como inesperado. En forma reiterada, judíos soviéticos expresaron a sus hermanos israelíes que lo único que los sostenía era la esperanza de que algún día se les permitiera establecerse en Israel.

Las autoridades soviéticas no permanecieron ciegas al significado de estos nuevos acontecimientos. En los últimos meses se inició una campaña istemática en la prensa soviética, destinada —bien que ingenuamente— a desalentar este resurgimiento del nacionalismo entre los judíos.

En una serie de artículos, muchos de ellos citando supuestas cartas escritas por judíos de la Unión Soviética que se establecieron en Israel, se pinta un extraño cuadro de pobreza de las masas, desocupación y terror policial en Israel. Los judíos de origen soviético son presentados como desesperándose por regresar a la Unión Soviética.

El alcance de esta campaña se aprecia por la difusión de los artículos en la prensa soviética nacional y provincial. Han aparecido en el periódico juvenil central "Komsomolskaya Pravda", en el órgano gremial "Trud", en la intelectual "Gaceta Literaria" así como en "Pravda", "Pravda Ukrainy", "Novoie Vremia" (Tiempo Nuevo) y "Mezhdynarodnaya Zhizn" (Vida Internacional). Redactados en términos idénticos, los artículos fueron dirigidos a todos los sectores de judíos soviéticos: juventud, obreros e intelectuales.

La actitud pública de los dirigentes soviéticos respecto a esta cuestión, ha sido contradictoria. Se mostraron reaccios a admitir la existencia de un problema judío en la Unión Soviética, aún cuando ello provocó críticas acerbas de fuentes comunistas exterirres, particularmente el diario idish comunista de Varsovia "Folkshtime", los diarios comunistas neoyorquinos "The Daily Worker (ahora clausurado) y el "Morgen Fraihait", publicado en idish. Las inhabilitaciones e injusticias sufridas por los judíos soviéticos fueron también confirmadas por un dirigente comunista canadiense, J. B. Salsberg, quien se retiró entonces del Partido, y por el Profesor Hyman Levy, conocido intelectual comunista histórico, quienes criticaron severamente a la Unión Soviética, por permitir que continúen tales injusticias. El Prof. Levy ha publicado ahora un importante libro sobre este tópico, titulado: "Los judíos y la cuestión nacional".

Sin embargo, recientemente hubo por parte de dirigentes soviéticos, algunos reconocimientos de la existencia del problema. El propio Sr. Krushchev ha tratado el asunto en conversaciones con visitantes del exterior, particularmente con la Sra. Eleanor Roosevelt y el Sr. Jerome Davies. Respondiendo a preguntas que se le formularon respecto a la posibilidad de permitir emigrar a Israel a los judíos soviéticos. El Sr. Krushchev admitió que estaba enterado del deseo de algunos judíos de establecerse en Israel, pero que tal paso no sería posible mientras subsistiera la guerra fría.

Otras explicaciones oficiales a la política de discriminación contra los judíos en la vida política, en la selección de candidatos para posiciones claves y en la admisión a determinados institutos educativos, son, formalmente, las de que dicha selección debe ser regida por la proporción de judíos en el total de la población soviética.

Cuando los visitantes preguntan por qué no se toman medidas para restaurar la cultura judía, se les contesta que debido a la extensa y amplia asimilación, no hay demanda, por parte de los judíos, de una cultura separada. Ello no condice con el hecho de que hasta la clausura forzosa de todos los teatros, editoriales, diarios, etc. en idish en 1948, la comunidad judía soviética fue capaz de mantener una vida cultural variada, vigorosa y animada. Tampoco concuerda eso con lo admitido por el Sr. A. Surkov, Secretario de la Unión de Escritores Soviéticos, quien dijo al Sr. H. Suler, editor del diario comunista neoyorquino en idish "Morgen Fraihait" que hay aún unos 200 escritores en idish en la Unión Soviética, ninguno de los cuales es publicado en su idioma original.

Debido a su persistencia en exponer esa discriminación, las autoridades soviéticas han proclamado al diario comunista "Folkshtime" de Varsovia, como "calumniosamente antisoviético". Se prohibió su circulación en la Unión Soviética, donde tenía 1,500 suscritores y de este modo fue cortado el último vínculo del judaísmo ruso de habla idish, con los acontecimientos judíos del exterior.

POLONIA

Hasta la reanudación de la emigración a Israel se estimaba en alrededor de 70.000 el número de judíos de Polonia. 10,000 judíos más regresaron a Polonia de la Unión Soviética bajo el Tratado Soviético-Polaco de Repatriación y se espera la llegada de algunos miles más.

En diciembre de 1957 la prensa polaca publicó las primeras estadísticas de la emigración judeo-polaca a Israel. Ellas demostraban que, desde julio de 1956 hasta diciembre de 1957, partió de Polonia hacia Israel un total de 35.000 judíos, de los cuales varios millares eran repatriados de la Unión Soviética.

Los permisos de emigración fueron suspendidos en marzo de 1957 y renovados, en forma drásticamente reducida, en octubre de 1957.

Antes de los sucesos de octubre de 1956, y la asunción al poder del Gobierno de Gomulka, las autoridades polacas, siguiendo la línea de Moscú, mantuvieron una total prohibición sobre la emigración judía a Israel. El nuevo régimen formuló una política radicalmente revisada que fue expresada en el órgano oficial del comunismo polaco "Trybuna Ludu" en los siguientes términos: "Todo judío que se considere más vinculado al estado judío de Israel que a Polonia, tendría el derecho de ir allí".

A aquellos judíos que elijan permanecer en Polonia pero quieran disfrutar de sus propias facilidades culturales —agregaba el periódico— se les otorgarían dichas facilidades en la misma forma en que otras minorías étnicas disfrutaban de esos derechos.

Se permitió a los judíos tener su propia organización comunal, tanto en la forma de su "Asociación Cultural y Social Judía", enteramente laica y dirigida principalmente por judíos miembros del Partido; como en la forma de comunidades religiosas, que cuentan también con una organización central. Las autoridades polacas mantienen también en Varsovia un Teatro Idish del Estado, un Instituto Histórico Judío de destacada importancia; además de eso hay un diario en idioma idish "Folkstime", un semanario literario

idish y una editorial. Hay cierto número de escuelas judías en las que el idioma de enseñanza es polaco, pero se enseña en ellas idioma y literatura idish e historia judía.

Coincidentemente con la nueva política de liberación introducida por el régimen de Gomulka se desató una ola de antisemitismo popular, como producto secundario accidental del nuevo sentido de libertad. El resultado fue, que en todas las instituciones en las que los polacos pudieron elegir sus autoridades y directores, los judíos fueron expulsados masivamente de las posiciones dirigentes. Al mismo tiempo, por un acuerdo entre el Gobierno y la Iglesia Católica, se reimplantó la instrucción religiosa en las escuelas. Los alumnos judíos, aún cuando sus padres no fueran "nacionalistas" se abstenían naturalmente de asistir a dichas clases religiosas y en consecuencia sufrían persecuciones de sus propios compañeros y frecuentemente también de sus maestros. Ello estimuló el deseo de emigrar a Israel, entre todos los sectores de la población judía.

Sin embargo gradualmente, a medida que el régimen logró inculcar más disciplina entre la población general, disminuyeron los incidentes antisemitas y la aversión popular a los judíos se manifestó menos abiertamente. Debido a ese desarrollo y a la política polaca interna monetaria y cambiaría, las autoridades polacas restringieron considerablemente el número de permisos de salida acordados a judíos.

No obstante, la actitud del Gobierno polaco hacia los judíos evidencia el hecho de que el reconocimiento de los derechos nacionales judíos no es incompatible con la práctica comunista.

RUMANIA

Como en el caso de la Unión Soviética, también en Rumanía la surgiente intelectualidad nativa, está reemplazando firmemente a los judíos en las profesiones liberales y en el servicio gubernamental. Recientemente se estableció un régimen de "numerus clausus" para restringir el ingreso de estudiantes judíos a las universidades, y funcionarios públicos fueron transferidos de las ciudade grandes a villas y pueblos de provincia. Asimismo, la reciente legislación que restringe las actividades en el campo de la iniciativa privada dentro de la economía rumana, afecta durante los restos de la otrora próspera clase media judía, que se ve dificultada de encontrar empleo en empresas estatales.

Hasta marzo de 1952, se permitió a los judíos rumanos emigrar

libremente a Israel, y miles de hombres dejaron sus familias para buscar trabajo allí, y preparar un hogar para sus esposas e hijos. La repentina suspensión de los permisos de emigración impidió a esas familias reunirse con sus sustentadores, causándoles grandes penurias. Hacia los fines de 1956 el Gobierno rumano comenzó a permitir nuevamente un escaso goteo de emigrantes. Entre Enero y Octubre de 1957 llegaron de Rumanía a Israel 717 personas, pero esto apenas tocaba el borde del problema. Solamente en Israel hay 12.000 solicitudes que piden permiso para que sus familias se les reunan.

El Anuario Oficial de 1957 de la Rumania Soviética contiene las cifras de un censo de la población judía en Rumania al 21 de Febrero de 1956. Según el mismo, 144.236 personas declararon como lengua familiar el idish.

En la práctica, estimaciones dignas de crédito dan la cifra de 240.000 almas para la población judía de Rumania, pero como no se obliga a manifestar el credo religioso, se cree que muchos judíos prefieren declararse de nacionalidad rumana o húngara.

Damos a continuación los datos estadísticos de los que se han declarado judíos y de habla idish, en las diversas zonas de Rumania, según el censo de 1956.

REGION	No. DE JUDIOS	DE HABLA IDISCH
Bucarest (ciudad)	43.492	4.463
Bucarest (distrito)	167	16
Bacau	11.892	2.560
Baia Mare	7.469	3.613
Cluj	8.282	2.397
Constanza	979	309
Craiova	565	72
Galatz	7.223	738
Hunedeara	2.223	490
Yassi	16.677	5.624
Oradia	5.144	879
Pitesti	208	43
Ploesti	1.636	195
Brasow (ciudad de Stalin)	3.934	624
Suceawa	18.658	10.518
Temisoara	12.784	1.204
Región Autónoma Húngara	2.904	520
Total	144.236	34.263

A pesar de que los judíos rumanos, en contraste con la situación de los judíos de la Unión Soviética, disponen de algunas facilidades culturales, las mismas son muy magras. Ello puede verse

comparando las escuelas nacionales disponibles para judíos con las que tienen otras minorías. Las cifras de escuelas judías que figuran a continuación se refieren a aquellas escuelas en las que se imparte enseñanza en dish.

Minoría	*Elementales*	*Escuelas*	*Alumnos*
	Escuelas	*Otras*	*Total de*
Ukranianos (60.000 personas)	92	25	8.400
Tártaros (20.000 personas)	44	6	1.800
Judíos (144.236 personas)	4	—	310

Además de las escuelas elementales judías hay un puñado de Talmud Torá (escuelas religiosas) para niños religiosos. Esas fueron establecidas por iniciativa del Supremo Rabino de Rumania, Dr. Rosen, pero están pobremente equipadas y pueden recibir sólo un pequeño número de alumnos.

Hay dos teatros judíos en Rumania, unos en Bucarest y otro en Yassi. Han funcionado bajo considerables dificultades, particularmente en 1953 y 1954, en que hubo una campaña organizada contra la cultura judía. El teatro de Bucarest presentó últimamente "El Diario de Ana Frank".

HUNGRIA

La situación de los judíos en Hungría (que en octubre de 1956 sumaban 85.000 almas) es precaria. Del 60 al 70 por ciento tiene alrededor de 55 años, y los matrimonios mixtos son muy numerosos. Durante el levantamiento húngaro salieron del país unos 16.000 judíos de los cuales 2.500 se establecieron en Israel. Después de la rebelión, el Gobierno húngaro permitió la emigración a Israel, y partieron 8.000 judíos más. Pero a partir de junio de 1957 se impuso una total prohibición a la emigración, y millares de judíos que habían solicitado radicarse en Israel se ven impedidos de salir.

Hay, sin embargo, un aspecto positivo en la situación. El judaísmo húngaro es la única comunidad judía en el bloque soviético que está afiliada al Congreso Judío Mundial. Se espera que esta afiliación constituya un precedente útil para vincular otras comunidades judías de Europa Oriental con el Congreso Judío Mundial.

Budapest tiene un Seminario Rabínico con una biblioteca de 60.000 volúmenes y junto al Seminario funcionan dos escuelas con capacidad para 88 alumnos.

BULGARIA

Hay en Bulgaria solamente 6.300 judíos, la mitad de los cuales vive en Sofía. El Gobierno búlgaro ha sustentado siempre una política más liberal que otros países del bloque soviético, y hasta la

Campaña de Sinaí, permitió a los judíos emigrar a Israel. Unos 50.000 judíos búlgaros llegaron a Israel en los primeros años de su existencia. Ahora se ha suspendido esta política, pese a que una tercera parte de los judíos de Bulgaria están ansiosos por emigrar a Israel. Sin embargo, el gobierno no permite a los judíos viajar a Israel como turistas.

La única organización judía en el país es el Consistorio de Comunidades Judías. El Consistorio obtiene sus ingresos de la venta de la propiedad pública judía (inclusive sinagogas) reforzada por un pequeño subsidio del Gobierno. Publica un quincenario bajo el nombre "Yevreiski Vesti".

El Gobierno búlgaro ha resuleto que desde el comienzo del año 1958, todos los asuntos religiosos sean transferidos a una autoridad gubernamental, dejando al Consistorio el control de la cultura, educación y propaganda. Esta reorganización no ha sido puesta en práctica aún.

Una decisión del Consistorio, de junio de 1957, resolvió restablecer contacto con el Congreso Judío Mundial, pero hasta el presente aún no se ha llevado a cabo.

CARAMELOS Y BOMBONES

PERUGINA - Italia

TOBLER - Suiza

Distribuidores:

Casa Potin

O'REILLY 363 TELF. M-3944

EL FOTOGRAFO DE LAS NOVIAS

AIRE ACONDICIONADO

פארלאנגט א טורנא דורך טעלעפאן.

Amistad 311 **Teléfono M-9365**

HABANA

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Cortesía

de

BRILLANTINA

SOL DE ORO, S. A.

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

American Meat Market

Carne de Res de alta Calidad,
Cordero importado y del País y Mariscos

LUNCH - HELADOS - REFRESCOS

AVENIDA DE LA COPA 105, entre 1a. y 3a.

Teléfono B9-3032

M I R A M A R

מיר האָבן איצט צו אייער דיספאָזיציע אַ נייעם פ ל י י ש - מ אַ ר ק דאָ אין מיראַמאַר וואו עס ווערט פאַרקויפט אַמעריקאַנער שטפסטענע פלייש, קאַלב-פלייש און פון ספעציעל געפאַשטטע קובאַנער יונגע אָקסן, וועמענס פלייש ווערט דאָ געהאַקט אזוי ווי אין די שטאַטן.

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

Cortesía

de

A. T.

MORRO AIR EXPRESS

COMPOSTELA 305 LA HABANA

Telf. 5-3979 - 8-9123

Oficina en New York:

281 CHURCH STR. Telf. BARCLAY 7 - 0701

Oficina en Miami:

REDIKER AIR CARGO
EAST AIR CARGO BUILDING
MIAMI INTERNATIONAL AIR PORT

SERVICIO RAPIDO DE CARGA AEREA

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CAJAS CONTADORAS CON CAPACIDAD HASTA 27 TOTALES INDIVIDUALES (para distintos empleados o departamentos)

MAQUINAS DE CONTABILIDAD

Distribuidor exclusivo para Cuba de la
R. C. ALLEN BUSINESS MACHINES

MOISES LEVIN

(LA CASA DE LOS MOLINOS)

Belascoaín No. 902 Telf. A-0122

●

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער א י ד י ש ע ר קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

El Francés
trade mark
HNOS. BEREZDIVIN
Importadores de tejidos y fabricantes de trajes
MURALLA Y COMPOSTELA
TELEFONO M. 3644

— • —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

VICTOR M. RODRIGUEZ

SEGUROS EN GENERAL

En su nueva dirección:

Muralla 213 entre Aguiar y Cuba — Dptos. 405 y 406
Teléfono 5-4255 - La Habana

— ◆ —

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

GROCERY
CAFETERIA
CARNICERIA Y BARBERIA

BLANQUITA

1a. ENTRE 8 Y 10 — MIRAMAR
AL LADO DEL TEATRO "BLANQUITA"
JUAN M. MESSIR Telef. B-7848

— ◆ —

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

NO SE CONFUNDA

INSISTA EN POSTRES Y BATIDOS ROYAL

PAN AMERICAN STANDARD BRANDS

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

WILLIAM GRANT & SONS LIMITED · SCOTCH WHISKY DISTILLERS · GLASGOW

Mensaje a la Juventud Hebrea

POR PROF. DAVID PEREZ
Director del Instituto "Albert Einstein"

"Escoge un ideal de vida perfecto y la costumbre hará perfecta tu vida".

Refieren las tradiciones hebreas que Dios dedica este día a juzgar a los hombres y fijar los destinos de éstos según sus obras. Se conmemora con gran solemnidad en esta ocasión un nuevo Aniversario de la creación del mundo y el hombre por la voluntad divina, a la vez que se rinde homenaje al Supremo Hacedor de cuanto existe y existirá. En el primero de Tishrí, por tanto, no sólo celebramos la llegada de un Nuevo Año, sino el verdadero aniversario del género humano.

Es también un día de recuento, porque en el mismo Dios hace comparecer ante Su mirada a todos los hombres para juzgar la conducta de cada uno y distribuir recompensas y castigos según haya transcurrido la actuación y la intención de nuestros actos.

Al comenzar un nuevo año, querido joven te invitamos a *acrecentar el cuidado de tu salud*, puesto que sin ella no podrás ser feliz ni actuar útilmente en la colectividad, a que perteneces; a no olvidar el desarrollo de tus capacidades mentales, morales y sociales, a continuar ayudando al prójimo y cooperando con todos en la tarea de impulsar el progreso de la sociedad en que vives.

Queremos también recordarte evitar vicios tales como el *egocentrismo* o excesiva estimación por tí mismo: la *envidia* o deseo de poseer a toda costa los bienes ajenos; el *odio* o suma del egoísmo y la envidia, que se traduce en intención de dañar al prójimo; el *resentimiento* o incapacidad de perdonar las ofensas; la *haraganería* o confianza resignada en lo que la suerte depara; el *sentimiento de inferioridad* inadmisible en todo aquel que se considere física y moralmente; la *intolerancia* o excesiva tendencia a la descriatura de Dios; la *cólera* o nociva forma de pasión que nos daña minación de los demás y, en fin, la *vanidad* o idea equivocada de nuestras reales capacidades que dificulta la realización de todas nuestras acciones y propósitos.

Es también nuestro deseo que continúes como hasta ahora honrando y respetando a tus padres, maestros y mayores y que en todo momento de tu vida tengas conciencia del cumplimiento de tus deberes en relación con tu familia, tu patria y tu pueblo.

En el alma de todo verdadero hebreo debe haber en este día una firme intención de mejorar su conducta y evitar todo tipo de desviaciones del recto camino del deber. Han de nacer y reafirmarse en este día nobles sentimientos de *indulgencia* hacia los descarriados de toda índole; de *compasión* hacia los enfermos del espíritu y del cuerpo; de *fraternidad* para todos, al objeto de evitar todo tipo de lucha incompatible con la condición de seres humanos que somos.

Tú, querido joven, debes hoy comenzar a sentirte responsable no sólo de tu conducta personal, sino de la suerte de tu familia, tu patria y tu comunidad, debes comenzar a sentirte orgulloso del país maravilloso donde has nacido, así como de las gloriosas tradiciones de tus mayores. Cuba e Israel esperan de tí toda la unión espiritual de que te sientas capaz.

Cualquiera que sea tu edad, querido joven, serás responsable ante Dios, ante ti mismo y ante la comunidad a que perteneces, porque todos participamos de sus beneficios y todos debemos estar dispuestos a servirla. Tu contribución, aunque luzca pequeña, es importantísima y la comunidad no puede prescindir de ella, por lo cual será bien apreciado todo esfuerzo tuyo en beneficio del progreso de todos. No olvides que desde ahora estás en el deber de vigilar el patrimonio común, inclusive ante la posibilidad misma del sacrificio. Aportando cooperación, capacidad, orienta-

ción y sana crítica en todo momento estarás contribuyendo al engrandecimiento de todos.

Para Cuba y para Israel tienes el sagrado y hermoso deber de sembrar día a día tu semilla de amor para que con el tiempo el árbol del progreso difunda sobre todos la protectora sombra de su ramaje. Gracias a tí podrán ser Cuba e Israel dos hermosos bosques de felicidad en un no muy lejano día.

La Colectividad Hebrea no ve en tí un débil adolescente, sino un tierno hombre, un ciudadano en formación que con seriedad, decisión y firmeza quiere contribuir al progreso común por la vía del saber y el cumplimiento de los deberes cívicos. Tus maestros sabemos que podemos confiar en que no defraudarás todo lo grande y bello que esperamos de ti.

Le shana tova tikatev

(¡Qué seas inscrito para un año bueno!)

CORTESIA

LAINZ y COMPAÑIA

AGUIAR No. 613-615 TELFS. 6-2837 y 6-2887

HABANA — CUBA

Representantes de:

ROGER & CRAWFORD

J. and EAST VENANGO STREETS.

PHILADELPHIA. Pa., U.S.A.

HILAZAS PEINADAS Y MERCERIZADAS

HILAZAS ROGER Y CRAWFORD, S. A.

LA HABANA

Ahora tenemos existencias en La Habana para entregar inmediatamente.

●

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUETROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA OFICINA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

UNITED ARTISTS CORP. OF CUBA, S. A.
ALMENDARES 175. **FILMCENTRO.**

Saluda afectuosamente a la **Colonia Hebrea de Cuba**
en ocasión de celebrar el **Año Nuevo**
y
LES RECOMIENDA 3 ESTRENOS MONUMENTALES EN
LOS TEATROS:

Astral - Atlantic - Miramar - Alameda

DESDE

SEPTIEMBRE 27.

"Rencor Implacable"

(KINGS GO FORTH)

FRANK SINATRA - TONY CURTIS - NATALIE WOOD

DESDE OCTUBRE 20

"Fuga en Cadenas"

(THE DEFIANT ONES)

TONY CURTIS - SIDNEY POITIER

DESDE DICIEMBRE 31

"Los Vikings"

(THE VIKINGS)

KIRK DOUGLAS - TONY CURTIS -
ERNEST BORNIGNE - JANET LEIGHT

WARNER BROS. FIRST NATIONAL SOUTH FILMS CO.

Desea a la Colonia Hebrea de Cuba
un feliz Año Nuevo 5719
y le recomienda no deje de ver

Desde 15 de Noviembre 1958 en los Teatros

Rodi - América - Sta. Catalina

el Monumental Estreno

S A Y O N A R A

(ADIOS)

אן אויסערגעווייניקלעכער פילם מיטן אנטייל פון דער יאפאנישער
אקטריסע מיאיקא טאקא. די שפאנענדע געשיכטע פון א ליבע צווישן
אן אמעריקאנער אפיציר מיט א יאפאנישער טענצערן.

La más formidable película del año.

FOX FILM DE CUBA
ALMENDARES 155

FELICITA A LA COLONIA HEBREA DE CUBA CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5719

•

20TH CENTURY-FOX

les presenta...

GREGORY PECK en

"Los Depravados"

(THE BRAVADOS)

con JOAN COLLINS

•

La obra de Francoise Sagan

"Una Cierta Sonrisa"

(A CERTAIN SMILE)

ROSSANO BRAZZI - CHRISTINE CARERE

•

¡Sensacional!

La Mosca de Cabeza Blanca

(THE FLY)

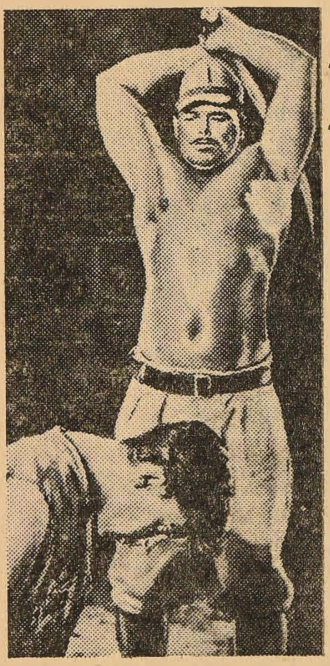
PATRICIA OWENS - AL HEDISON

Y después... OTRAS DE IGUAL CATEGORIA:
LA MAXIMA!
Seguimos Siempre Dando lo Mejor en Cine

DESDE LUNES 6 DE OCTUBRE

EN LOS TEATROS

Infanta - Lido - Favorito - Florida - Tosca

דער ברוטאַלסטער,
באַרבאַרישער אמת.

אויסגעפירט פון די אַרטיסטן:

קאַרל מאַנער
אַנדרע מאַרעל.
עדוואַרד אונדערמאן.
וואַלטער פיטצנעראַלד
און אַ סך אַנדערע וויכטיקע
אַרטיסטישע כוחות

ISLA SANGRIENTA

די שוידערלעכע באַרבאַרישע געשעענישן אין אַ קאַנצענטראַציע לאַגער. געפילמט לויט די אינפאָרמאַציע פון עדות.

— לאָזט ניט דורך די געלענהייט צו זען דעם פילם. —

Una Producción Hammer

DE LA AGADA

—●—

"¿No es mi palabra como el fuego y como el martillo que quebranta la piedra?" (Jer. 23-29).

"Así como el martillo quebranta la roca y reduciéndola a un pedrizal provoca multitud de chispas resplandecientes, así los versos de la Biblia producirán multitud de significados". (Talmud Trat. Sanedrín 34).

LA EFIGIE DE UNA MONEDA

Los hombres acuñan monedas con la efigie de un rey. Estas figuras son estampadas conforme a un modelo original. Ahora bien, mirad al hombre y veréis que Dios, el rey de los reyes, ha estampado su propia imagen en todas las generaciones de los hombres; puesto que el modelo original (Adán) fue creado a imagen y semejanza de Dios. Pero, el método de Dios supera a todos los otros métodos de acuñación. En efecto, todas las monedas de una emisión son idénticas; pero en el caso del hombre, porque Dios es Dios, todos

---

La *Halajá* y la *Agadá* son los dos textos fundamentales que se integran mutuamente para formar el gran cuerpo de doctrina judía posbíblica. Mientras uno estatuye los principios normativos que se infieren de la Escritura, el otro contiene los escritos producidos por la libre imaginación, a veces atrevida y heterodoxa, de aquellos insignes autores del Talmud. Si la *Halajá* es la Ley a secas, la *Agadá* es la poesía que circunda esta ley y la envuelve en una atmósfera propicia, suavizando el rigor interpretativo de sus normas. "El supremo fin de la *Agadá*, afirma uno de sus propios autores, "consiste en llevar alegría al corazón del hombre en sus esfuerzos por adaptarse a los arduos requerimientos de la Ley en la vida diaria". Con estos textos, que en suma constan de glosas, leyendas y parábolas de contenido ético, lograban los maestros humanizar a Dios y transformarlo de un ente todopoderoso en un ser accesible y dócil, capaz de mantener con el hombre un diálogo fraterno. Sus anécdotas populares, los dichos folklóricos y paráfrasis, han convertido a la *Agadá* en el contexto filosófico de la doctrina judía. Los fragmentos que aquí se presentan han sido espigados de diversos tratados del *Midrash*, con el fin de ilustrar de algún modo el ensayo titulado *Filosofía del Midrash*, que publicamos en esta misma edición.

---

los seres humanos difieren unos de otros. No obstante haber sido acuñados según el molde del primer hombre, es evidente que no hay dos hombres iguales. Como Dios creó el mundo con miras a Adán, cada individuo tiene, por consecuencia, el privilegio de decir: en consideración a mí, fue creado el mundo entero.

EL HOMBRE Y SU INTERDEPENDENCIA CON EL PROJIMO

Los pasajeros de una nave en medio de la mar simbolizan cabalmente la dependencia de unos respecto de otros. Rabi Simeón ben Yojay trazó la siguiente parábola: Cierto número de personas estaban bogando en una canoa y una de ellas tomó un taladro y comenzó a abrir un orificio debajo de su asiento. Los camaradas exclamaron sorprendidos: ¿Qué estás haciendo? A lo cual el primero les respondió que lo que hacía no era de su incumbía, ya que el orificio que estaba abriendo correspondía al lugar de su asiento. Entonces, los interlocutores le replicaron: Por cierto que ello nos incumbe, puesto que el agua inundará toda la barca y todos naufragaremos.

LA FUTILIDAD DE LAS COSAS MATERIALES

Entonces Rabi Meir enunció la siguiente fábula: Advirtiendo las frutas deliciosas que suspendían de los árboles en una huerta, la zorra recorrió todo el muro que la cercaba en la esperanza de hallar una entrada. La única abertura que descubrió era sumamente estrecha. La zorra se percató de inmediato que era demasiado gorda para pasar por aquel orificio. Decidió entonces ayunar tres días con el fin de adelgazar lo suficiente como para ganarse a la huerta. Una vez adentro se dió tanto festín con las deliciosas frutas hasta que engordó de nuevo. Cuando llegó el momento de abandonar la huerta, no pudo deslizarse por la estrecha abertura y se vió obligada a ayunar otros tres días para volver a adelgazar. Cuando, por fin, la zorra se vió afuera estaba tan delgada como al entrar. Ya del otro lado del cerco la zorra contempló la huerta y exclamó: ¡Oh huerta, huerta! ¿De qué provecho han sido para mi tú y tus deliciosas frutas? Eres un sitio maravilloso y encantador; tus frutos, exquisitos y deliciosos... ¿pero de qué me ha servido todo mi ingenio y afán? ¿No estoy tan flaca como antes? Rabi Meir quiso comparar la zorra con el hombre y la huerta con el mundo. Desnudo y desprovisto llega el hombre a este lugar mundano y también desnudo y desprovisto se va de él. De todos los bienes terrenales que el hombre acumula, nada puede llevarse consigo cuando parte;

más aún, cuando el hombre entra a este mundo, es decir cuando nace, sus manos están apretadas como queriendo decir: "todo es mío, heredaré todo esto". Cuando el hombre abandona el mundo, las palmas de sus manos se abren plenamente, como si dijeran: "Ningún bien material he adquirido en forma permanente en este mundo". Ya que el hombre no se lleva consigo ninguno de los bienes materiales, ¿no debiera, entonces, emplearlos durante su permanencia en la tierra para el progreso espiritual, moral e intelectual de su razón y corazón?

LA BASE DE LA DEMOCRACIA

¿Por qué fue Adán el único individuo en ser creado? Porque la Escritura quiere enseñarnos el supremo valor de cada alma viviente, sin consideraciones a las diferencias de raza ni religión. Por eso, a quien salva a una sola vida se le acredita tanto como si hubiera salvado a todo el mundo. Además, la Escritura quiere con ello darnos una lección de armonía y fraternidad. Si el hombre sabe que todos los seres humanos descienden de un antepasado común, le resulta imposible sostener con argumentos valederos que desciende de una estirpe más noble que sus semejantes.

EL SERVICIO DIVINO

Dios ordena a cada israelita cumplir el servicio único y especial que le corresponde al Sumo Sacerdote. Lo que éste ejecuta dentro del gran santuario debe hacerlo cada hombre en su reducido santuario, es decir, en el corazón humano, residencia de la gloria divina; puesto que Dios dice: "Yo moraré dentro de ellos". En consecuencia, así como los sacerdotes ofrendan las víctimas expiatorias (los sacrificios) en el gran altar, así también procurad que cada hombre ofrende en su modesto altar la fuerza de los impulsos concupiscentes del alma que lo hacen propenso al pecado. En este modesto altar el hombre puede purgar sus perversas inclinaciones con el fuego del amor a Dios. Este es el divino servicio, el único servicio del Dios único.

LA PARTIDA DE JACOB

"Y Jacob salió de Beersheba y se dirigió a Jarán". (Gén. 28:10). Los maestros plantearon la cuestión de por qué fue menester mencionar la ciudad de Beersheba. ¿No habría sido suficiente decir que Jacob se marchó a Jarán? ¿Por qué considera la Sagrada Escritura necesario señalar el lugar de su partida para relatarnos aquellas

andanzas? ¿Cuál es la razón oculta? ¿Querrá enseñarnos con ello, que cuando un hombre recto y justo abandona un lugar, su partida constituye una pérdida inmensa? No es el lugar el que hace al hombre, sino más bien el hombre quien hace al lugar. Cuando un hombre justo vive en una ciudad, él constituye su honra, su gloria y su esplendor. Cuando el justo abandona su ciudad, ni todas las riquezas materiales juntas pueden sustituir lo que pierde la población.

EL ALTAR DE BET-EL

En su fuga del hogar paterno, por temor a Esaú, Jacob tuvo que pernoctar en el desierto. La Biblia, en Génesis 28:10-20, relata que el patriarca reunió varias piedras en el lugar de su reposo. Dichas piedras debían servirle, no sólo de lecho, sino también de protección contra las alimañas. No bien las hubo reunido, las piedras comenzaron a disputar. Una decía: Quiero que sobre mí coloque el justo su cabeza. Otra decía: quiero que sobre mí coloque la cabeza. Para acallar la áspera disputa, Dios fundió todas las piedras en una sola, armoniosa y corpulenta. Al amancer, cuando Jacob despertó, tomó esta nueva piedra y la colocó de altar y derramó sobre ella óleo y la denominó Bet-El o sea, Casa de Dios.

COSAS QUE VUELAN

Cuando Moisés descendió del Sinaí con las tablas de la Ley en las manos, vio que su pueblo danzaba delante del becerro de oro. Al punto, las letras grabadas en las tablas se volaron y en las manos de Moisés quedaron dos piedras rasas. Estas se tornaron tan pesadas que el Maestro tuvo que arrojarlas al suelo, por lo cual se rompieron. ¿No es cierto, acaso, que el culto a las cosas materiales hace que se vuelen las letras y entonces ¿qué es lo que queda? Nada más que las piedras que se tornan insostenibles por el peso de la desesperación. Cuando las letras de la Enseñanza desaparecen en medio de la ignorancia, el culto se convierte en piedra pesada y la alegría de la vida se extingue. Cada hombre debe preguntarse: ¿he de permitir que las letras se vuelen?

¿POR QUE CUARENTA AÑOS EN EL DESIERTO?

Mientras marchaban por el desierto, camino de Canaán, Moisés había seleccionado doce hombres a razón de uno por cada tribu, para explorar la Tierra Prometida. Después de cuarenta días los hombres retornaron y presentaron un informe. Dijeron que aunque

la tierra era realmente extraordinaria, rica y maravillosa por los productos de sus huertos y praderas, "una tierra que mana leche y miel", estaba en extremo fortificada y sus habitantes era invencibles gigantes. Unicamente dos, Josué y Caleb, presentaron un informe en disidencia. Mas el relato de la mayoría fue descorazonador. Estos dijeron que se habían sentido como escarabajos en comparación con aquellos gigantes. Cuando cundió dicho informe, los hebreos maldijeron el día que abandonaron el Egipto. Esto exasperó al Señor: "Este pueblo —así dijo a Moisés—, está realmente formado por esclavos; no son acreedores a la Tierra Prometida. Sin embargo, no los entregaré en manos de sus enemigos: si tal yo hiciera, se diría que me faltó poder para protegerlos. En cambio, los castigaré de la siguiente manera: por cada día empleado cobardemente en explorar el país les obligaré a una año de deambular por el desierto. La trasgresión de adorar el becerro de oro la he perdonado; pero no puedo perdonarles el que den crédito a aquel informe que va contra Mi persona. Por consiguiente, decreto que los esclavos que abandonaron el Egipto no entren a la Tierra Prometida. Esta generación de esclavos morirá en el desierto. Otra cosa será de sus hijos: los conduciré a Canaán y les haré heredar lo que prometí a Abraham, Isaac y Jacob".

LA HIGIENE DEL CUERPO

Al término de su disertación en la academia, el maestro Hilel salió acompañado de sus discípulos. "Maestro, ¿adónde vais?", preguntáronle los discípulos. "Voy a realizar un acto piadoso", repuso Rabi Hilel. "¿Y en qué consiste tal acto?", tornaron a interrogarle. "En tomarme un baño", dijo Hilel, sonriente. "Voy en camino de los baños públicos, en donde me higienizaré el cuerpo". "¿Y a esto lo llamáis acto piadoso?", continuaron preguntando los alumnos, con aire sorprendido. "Por cierto", dijo Hilel, y añadió: "Si un hombre está encargado de lavar y lustrar las estatuas de los príncipes, recibe no sólo una paga por esta tarea, sino que es tenido por importante entre los miembros de la corte, ¿cuánto más importante no ha de ser el que yo cuide de mi cuerpo, hecho a imagen y semejanza de la Divinidad? Pues está dicho: "Y Dios hizo al hombre a su imagen y semejanza. (Gén. 9:6)".

LA RENUENCIA PATERNA

Cuando el sabio Acadia Mahalalel se encontraba en su lecho de muerte, acercósele el hijo y le imploró: "¡Padre, recomiéndame a tus amigos!" El padre se negó, diciendo: "¡No, hijo mío!

No he de recomendarte a ellos." El hijo volvió a hablar con acento desconsolado: "Padre, ¿acaso has encontrado algo indigno en mí " A lo que repuso el sabio: "No, hijo mío, nada indigno encontré en ti, más recuerda esto: Sólo tus actos podrán acercarte a los hombres y sólo tus actos podrán alejarte de los hombres."

LA CAIDA DEL TEMPLO

La caída del Templo fue presagiada por signos e indicios de extraordinaria naturaleza. Cierto día, una pesada puerta del Templo se abrió por sí sola y giró sobre sus goznes. Cuando entraron los sacerdotes se oyó un sonido semejante al batir de alas y un murmullo de muchas voces diciendo: "Dejadnos salir de aquí".

Cuando los sacerdotes vieron que no había más esperanza de salvar el Templo, se treparon al techo conduciendo las llaves del gran santuario. El pueblo vió cómo los sacerdotes arrojaban las llaves al aire y oyó que decían: "No fuimos guardianes leales, y por eso devolvemos las llaves que se nos habían confiado". Algunos hombres que estuvieron entre la multitud dijeron haber visto una gran mano que salía del Cielo y recogía las llaves. De lo cual se deduce que éstas fueron devueltas al Cielo mientras los sacerdotes se arrojaban desde el tejado a las llamas.

Sorrento

EL COLOR DE LAPIZ LABIAL DE ULTIMA MODA

Creme Puff

LA MARAVILLOSA COMBINACION DE POLVO BASE

Y

Max Factor Hollywood

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

שטענדיק אַ שיינער רייכער אויסוואַל פון באַקוועמע מאָדערנע מענער
שיך פון די באַרימטע מאַרקעס
FLORSHEIM SHOES
FREEMAN SHOES
און אויך אַנדערע

MANZANA DE GOMEZ TEL. 5-6458
אַ שיינער אויסזוכאַל פון מוסטערן אויף גאָר ביליקע פרייזן
אין קעלער פונם שיך געשעפט
ווינטשט אַ גליקלעכן יאָר דער גאַנצער קאָלאָניע

Bolsas y Carteras, S. A.

FABRICAS DE CARTERAS DE SEÑORA

Suárez 114-118 Teléfono 5-9860

Habana

א יאָר פון גליק, פריד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער א י ד י ש ע ר קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די בעסטע בריאַנטין וואָס
גיט צוריק אייערע האָר די
נאַטירלעכע פּעטם

CREMA DE LANOLINA RICAMENTE PERFUMADA

la moderna brillantina que devuelve al pelo sus grasas naturales.

— ◆ —

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

וואנדלט דאס לעבן פון אידישן יחיד אינם „גליקלעכסטן לאנד פון דער וועלט", אין א גיהנום און וויסטן קאשמאר.

א שענדלעכער בילבול אויף אידישע דאקטוירים, וואס האבן זיך כלומרשט „כודה" געווען אין וועלן פארסמען געוויסע פארטיי־פירער, האט געזאלט אינסצעניזירט ווערן, נאר ס'איז בטל געווארן, ווייל זיין אינספיראטאר סטאלין איז פלוצים געשטארבן. דער דאזיקער פראצעס האט באצווענקט צו פארשווארצן דעם פנים פון סאוועטישן אידנטום, שטעלן אים געזעלשאפטלעך מחוץ למחנה, ועל כולם באערכטיקן סטאלינען דורכצופירן א צווייט פארברענען: דעפארטירן אלע סאוועטישע אידן אויפן ווייטן צפון ערגעץ אין די ווייטע סיבירער מרחקים. מיט סטאלינס פארשווינדן פון דער פאליטישער ארענע און מחמת דער לכתחילה'דיקער צעטומלענישן פון דער אזוי גערופענער „קאלעקטיווער פירערשאפט", האט דאס טעראריזירטע אידנטום אביסל לייכטער אפגעאטעמט. די אנולירונג פונם געפלאנטן דאקטוירים־פראצעס און רעהאביליטאציע פון געצייטע אידישע יחידים, וועלכע האבן זיך געוואלגערט לאנג אין שטראף־לאגערן, האבן אנגעצונדן אין די הערצער פון די אידישע מאסן א האפענונג אויפן אנקום פון גערכטערע און בעסערע צייטן.

באלד אבער האבן זיך די דאזיקע האפענונגען ארויסגעווייזן אילוזיעס און זיי זענען צערונען, וואס מער ס'איז געווארן ניקיטא כרושטשעוו'ס השפעה אין דער פארטיי, און וואס זי־כערער ער האט זיך אנגעהויבן פילן אין רעגירונגס־זאכן, אלץ מער האט זיך אנטפלעקט דאס פנים פון סטאלינס א גייסטיקן טלמיד און שונא פון אידישן פאלק. ער מאכט ניט קיין סוד פון דער עקזיסטענץ פון אן אומגעלייזטער „אידן־פראגע", אין שוים פונם סאוועטן פארבאנד; ער פארפעלט קיינמאל ניט די געלעגנהייט צו דערלאנגען די אידן א שטאך און אריינצוזאגן זיי אין דער זיבעטער ריפ. אידן זענען אינדיווידואליסטן, דעסטרויקטיוו, מיידן אויס פיזיש ארבעט און טויגן זיך ניט אויס פאר א קאלעקטיוו־געזעלשאפטלעכן לעבן, — טענה'ט כסדר כרושטשעוו. יעדער אנווייז אויף מדינת ישראל, וואו דער נאציאנאל־אידישער קאלעקטיווזם שאפט וואונדער — ברענגט אויפם כרושטשאוון פון די כלים. מיטן איבערנעמען דעם אמט פון פרעמיער־מיניסטער, האט ניקיטא כרושטשעוו קלאר אנגעוויזן זיין ריכטיניע, אין דער לייזונג פון דער „אידן־פראגע", וואס מיינט געצוואונגענע אסימילאציע, אין ספעציפיש סאוועטישער אויסטייטשונג. דאס חייסט צווינגען די העכער דריטהאלב מיליאנען סאוועטישע אידן צו פארלייקענען זייער נאציאנאלן שורש, אפזאגן זיך פון אייגענעם מאמע לישון, שטעלן א מצבה אויף די אידישע קולטור־טראדיציעס און לאזן זיך פארשלינגען.

דאס סאוועטישע אידנטום איז אין א קלעם און אין א צוטאנד פון מארא־נענטום; און לאנג קען א פאלק ניט אויסהאלטן אזא מצב. צויב מען וועט זיי ניט ראטעווען, וועט דער טלינע־דיקער אידישער גייסט זיך ברענען און מיט דער צייט, חלילה, אינגאנצן פאר־לאשן ווערן — אין א לאנד, וואו אידן האבן, להכיעס די ערגסטע גזירות אזוי פיל נעשאפן ווי שטאלצע און באוואוסטזיניקע אידן.

אויפן נאציסטישן מזבח. ד' פאשיסטישע תליונים האבן פארטיליקט כמעט זעקס מיליאן אומשולדיקע אידן. די דאזיקע צאל אבער גיט נאך ניט קיין פולן באגריף וועגן דעם פארנעם פון דער קאטאסטראפע, וואס דאס איזנטום אין איראפע האט געליטן. דאס רוב פון דער אידישער באפעלקערונג, וואס איז ניצול געווארן פון די מלחמה־שרעקן האט פארלוירן זיין היימלאנד, פארמאגט ניט קיין דאך איבערן קאפ, זואלגערט זיך אין קאצעטן אדער בלאנקעט זיך ארום איבער דער וועלט זוכנדיק א מקום מנוחה. קיין אייניציק מערב־לאנד איז נאך ניט בכילות צו פארזיכערן און גאראנטירן די עלעמענטארע רעכט פונם אידישן פאלק. עס מוז געגומען ווערן אין באטראכט דער פאקט, אז די פאלעסטינער באפעלקערונג באשטייט פון צווי פעלקער — אראבער און אידן. יעדער פון די צווי פעלקער אזי היסטאריש פארוואנדצלט אין פאלעסטינע. פאלעסטינע איז געזוארן דאם היימלאנד פון ביידע פעלקער, וועלכע פארנעמען שליסל פאזיציעס, הן אין עקאנאמישן, אזן הן אין קולטורעלן לעבן פון לאנד. לכן דארף פאלעסטינע צעטיילט ווערן אויף צווי אומאפהענגיקע און כיאווערענע מלוכות — א אידישע און אן אראבישע...

הלמאי לייקענען? אנדרעי גראמיקאם ארויסטריט אין דער געגנראל אסעמבלי פון דער „או", האט פיל ביי־נעטראגן צום היסטארישן באשלוס פון 29־טן נאוועמבער 1947, וואס האט געלייגט דעם יסוד פאר מדינת ישראל און געפענט א נייי בלאט אין דער גע־שיכטע פונם גאנצן אידישן פאלק. מיט זעקס חדשים שפעטער, וועון דוד בן גוריון האט דעם 14־טן מאי, 1948, פראקלאמירט די אנטשטייאונג פון מדינת ישראל, איז דער סאוועטן פאר־באנד געווען די צווייטע וועלט־מאכט. וואס האט פאלגנדיק דעם ביישפיל פון די פארייניקטע שטאטן, זיך געאיילט אפיציעל צו אנערקענען די נייי־געבוי־רענע אידישע מלוכה.

וועמען וואלט העמאלט געקענט קומען אויפן זינען, אז סטאלין וועט מיט א האלב יאר שפעטער, אין אקטאבער 1948, א דריי טאן דאם רעדל פון דער סאוועטישער פאליטיק. לרעה דעם סאוועטישן אידנטום?

ס'וואלט געגומען צו־לאנג צו אנא־ליזירן און אויפקלערן די סיבות פונם נייעם זיגזאג אינם סאוועטישן אנטי־אידישן קורס. עס בלייבט אבער א בעסטגעשטעלטער פאקט אז מיטן חודש אקטאבער, 1948, הויבט זיך אן די דאטע אין דעם פלאנמעסיקן פראצעס, פון אפענעם, טיילמאל באהאלטענעם אנטיסעמיטישן קורס אין סאוועטן־פארבאנד, וואס האלט אן ביז צום היינטיקן טאג. די ליקווידאציע פון אנטי־פאשיסטישן קאמיטעט, די שלי־סונג פון דער אידישער פרעסע אין כארלאג־ווען, די פארניכטונג פונם ווייס־פארשפרייטן שול־ווען און הול־טור טעטיקייטן, דאס שלימזל דעם אי־דישן טעאטער, דאס שטעמפלען די אידישע אינטעליגענץ מיט די זידל־עפיטעטן „היימלאזע כראדיאגע" אזן „קאסמאפאליטן", ועל כולם די מאסן־ארעסטן פון אידישע אינטעלעקטואלן אין שרייבער, איז געווען אן אנזאג אויף ביטערע ציטן פאר סאוועטישן אידנ־טום. באלד טאקע איז דער טעראר אן די רייניקונגס מאשין געלאזן גע־ווארן אין גאנג. די לעצטע פינף יאר פון סטאלינס טמישלה האבן פאר־

טעמפֿאָ פון יום טוב... בקיצור, די האָבן זיך נאָך ניט אויסגעוועפט...

געווים, דאָס דאָזיקע שרייבערע דערמאָנט מער אָן אַ מסירה צו דער „ען. קא. וואַ. דע.", ווי אָן אַביעקטיוואר שילדערונג פונם טראַדיציאָנעלן אידישן לעבנס - שטייגער; טראָצדעם דרינגט דערפון, אַז אפֿילו אין די פינצטערע דרייסיקער יאָרן, וואָן סטאָלין אין יעזשאוו האָבן פֿאַרפֿליצט דעם ראָטן־פֿאַרבאַנד ניט ימים בלוט, האָט דער רוב־מנין און רוב־בנין פונם סאָוועטישן אידנטום ניט פֿאַרלוירן זיין נאַציאָנאַלן פנים. דער טרויעריק באַרימטער סטאָלין־היטלער אָפּמאַך, פונם 22־טן אויגוסט 1939, אין באַלד נאָכדעם דער אויסברוך פון דער צווייטער וועלט־מלחמה, האָט דערלאַנגט דעם סאָוועטישן אידנטום דעם ערשטן שוואַרן קלאַפּ, סטאָלין האָט געוואָרפן אַ חשד אויף דער אידישער לאָיאַליטעט, וואָס האָט זיך אויסגעדריקט, ניט נאָר אין אַראָפּזעצן דעם איד מאַקסים ליטווינאָוו פון זיין אַמט אָלס אויסערן מיניסטער, נאָר אויך מיט אַ רייַ גרויסע באַפֿעלן, באַשרענקונגען פֿאַר דעם צוטריט פון אידן צום מלוכהשן, בעיקר דיפּלאָמאַטישן דינסט... דאָס האָט גלייך געווינן דעם סאָוועטישן אידנטום, אז ס'שטייגט דער אַנטיסעמיטזם אין די קרעמלינער „הויכע פענצטער".

היטלערס פֿאַרעטערישער איבערפאָל אויפן ראָטן־פֿאַרבאַנד האָט ראַדיקאַל געביטן סטאָלינס שטעלונג לגבי זיינע אידישע „אונטערטאַנען"... הורכגעפאַלן אין זיינע חשבונות בנוגע היטלערן, האָט ער תיכף באַגריפן אַז אַנטי־אידישע דיסקרימינאַציעס פֿאַרן זיך שלעכט ניט מלחמה, בעיקר קעגן אזא מעכטיקן קעגנער, ווי דער ברוינער מאַנסטער, וועמען ער גופא האָט געהאָלפן קאַרגע צווויי יאָר צו האַלטן גאַנץ אייראָפּע אונטערן קנאַפּן; אגב האָט דאָס סאָוועטישע אידנטום מאַניפעסטירט ניט נאָר פּאַטריאָטיזם נאָר אמתע העלדישקייט, אינם קאַמף קעגן די היטלעריסטישע ארמייען אויי די שלאַכטפעלדער, און ס'איז אויפֿק אַ כדרה פון ברידערן זיך מיטן אויסלענדישן, הויפּטזעכלעך אמעריקאַנער אידנטום, פון גרינדן אַ אידישן אנטיפֿאשיסטישן קאָמיטעט און פון שיקן דעלגאַציעס צו די תפוצות ישראל, אין די אלליאירטע און נייטראַלע מלוכות.

גראָמיקאָס ארויסטרעטן אין דער אסעמבלי פון דער „אנו", דעם 29־טן נאָוועמבער, 1947, מיט אַ פּלאַמיקן אפיל לטובת דער חלוקה פון פאַלעסטינע און דער גרינדונג פון אַ אידישער מלוכה, האָט מכיש אויפגערודערט די גאַנצע אידישע וועלט און ממילא אויך דאָס סאָוועטישע אידנטום. ס'איז לייכט זיך פאָרצושטעלן די געפילן פון די סאָוועטישע אידן, וועלן זיי האָבן געלייענט אין דער „פּראַוודאַ" דעם אויספירלעכן טעקסט פון אַנדריי גראָמיקאָס דרשה, אפילו איצטער, עלף יאָר נאָכדעם, ווי די דאָזיקע רעדע האָט אפגעקלונגען צווישן די וועלט פונם „אנו"־בנין, איז שווער זי צו לייענען אָן אַ נשמה־ציטער.

— דאָס אידישע פאָלק — האָט דער סאָוועטישער דעלעגאַט געזאָגט, — האָט אין דער לעצטער מלחמה איבערגעטראָגן אויסערגעווינלעכע יסורים, פיין אין לייַדן, דער אידישער נאַציאָנאַלער בראָך איז גרענעצלאָז און האָט ניט קיין גלייכן אין דער מענטשלעכער געשיכטע. ס'וואָלט געווען אָן אומזיסטע טירחה צו וועלן אויסדריקן אין טרוקענע ציפערן די אידישע קרבנות

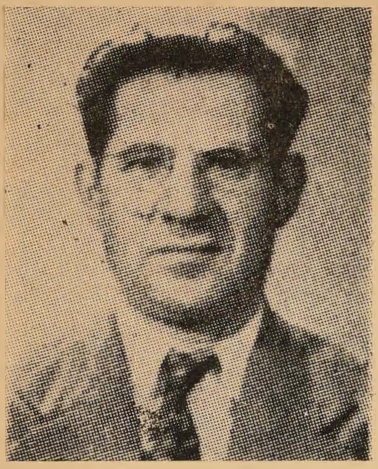
דאס מאַרטירערטום פון די אידן אין סאָוויעט רוסלאַנד

פון **אליהו טראַצקי**

ס'איז בפירוש ניט צו באַגרייפן דעם זיגזאַג וועג אין דער אידן־פאָליטיק, וואָס די סאָוועטישע רעגירונג האָט דורכגעמאַכט אין משך פון קרוב איין אָן פערציק יאָר פון איר עקזיסטענץ. עס זענען שוין לאַנג באַר שוואונדן ענע אידישע צייטן, וועלן אין דער מלוכהשער אַדמינסטראַציע און פאַרטיי־אַפּאַראַט האָט געוויבלט ניט אידישער אינטעליגענץ, און אחינו בני ישראל האָבן פאַרנומען הויכע און אחריות'פולע אמטן אין דער סאָוועטישער דיפּלאָמאַטיע אַדער אויסלענדישן האַנדל... די פּראָלאַמירונג פון בירא־בידזשאַן, אלס א נאַציאָנאַל־אויטאָנאָמע אידישע טעריטאָריע, פאַראַקערט אין סטאַלינס קאָנסטיטוציע פון יאָר 1936, זוי אַן אינטעגראַלער טייל פונם סאָוועטן־פאַרבאַנד — האָט ניכבאַלויזירט דעם קלימאַקס פון סאָוועטישן אויפטו לטובת דעם רוסישן אידנטום. די קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע מאַשין האָט צו יענער צייט צעלייגט דעם דאָזיקן פאַקט אויף טעלערלעך, און געשילדערט די ישועה און די צוקונפט פון דער „אידישער רעפובליק" אין שוים פון דער סאָוועטישער פעלקערמישפּחה. א גאַלדענער שטראָם פון כלערלייַ אויסלענדישע וואַליוטעס איז אין כשך פון יאָרן געפלאָסן פון אלע עקן וועלט קיין סאָוועט־רוסלאַנד, לטובת דעם אויפבוי פון א אידישן מלוכה־לעבן אין ביראָבידזשאַן.

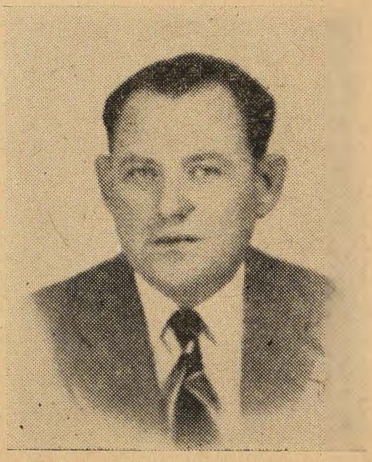
אז א אידיש לעבן האָט אפילו אין די טראַגישע דריסיקער יאָרן פון יעשׂראַוום בלוטיקע רייניקונגען פולסירט אין סאָוועטן־פאַרבאַנד, וועלן דעם זאָגן עדות אומצאָליקע פאַקטן. אמת, אָט די פאַקטן זענען ניט געווען צום הארצן די „יעווסעקעם", וועלכע האָבן פאַרגאָסן אין זייערע צייטונגען בישטערע טרערן אויף דעם אידישן „פאַנאַטיזם און קלעריקאַליזם".

— קוקט אריין אין דער פּרעסע, האָט געשריבן דער יעווסעקישער „עמעס", און איר וועט זען, אז לעדער פון סאָוועטישע שולן, ארבעטער אין פאַרשיידענע פאַבריקן, קאָלכאָזניקעס, קומטאַרן, סטאַכאַנאָוויצעס, אויך קאָמוניסטן און פּאַרטיי־מיטגלידער גייען ניט שבת און יום טוב צו דער ארבעט, דאָוונען גאָר אין בתי־מדרשים אדער אין פּריוואַטע מינינים, זענען מל זייערע קינדער, זאָגן קדיש נאָך די עלטערן, שיקן די קינדער אין געהיימע חדרים און ישיבות, מאַכן געהיימע חתונות מיט א חופּה און א רב. בעת די ימים נוראים, ראש השנה און יום כיפור, שוין אפגערעדט פון פּסח און סוכות, לעבט די אידישע גאָס מיט א פרייליכן

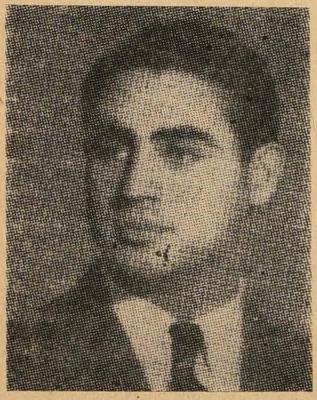
ה׳ משה ראָזענבערג

באקאנטער ציוניסטישער עסקן און וויצע־פּרעזידענט פון דעם קרן היסוד ישראל. קאמפּיין 1958; איז איינער פון די אייגנטימער פון דער באָרימטער פירמע „מאק־גרעגאָר".

ה׳ רפאל ראָזענבערג

איינער פון די פּייאָניקסטע אידישע ביזנעסלייט, און מיט־אייגנטימער פון דער באָרימטער פירמע „מאק־גרעגאָר", וועלכער האָט היינטיקס יאָר באַזוכט מדינת ישראל.

ה׳ איסאַק רימער

יונגער אינדוסטריאַליסט, איינער פון די אייגנטימער פון דער באָרימטער פירמע „מאק־גרעגאָר" פון וועלכערי ער איז דער פּרעזידענט.

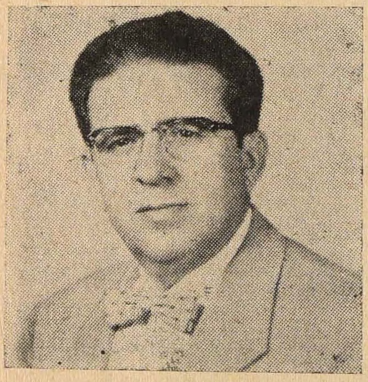
ה׳ קלמן וואַדאַנאַס

באַקאַנטער אידישער סיחר און געזעלשאַפטלעכער טוער; פּרעזידענט פון בויקאַמיטעט פּאַר א מיקוה־קדוש אין אלט־האוואנא אין פּרעזידענט פון דער קהלה „עדת ישראל", אין דער חברה קדישא הסד של אמת.

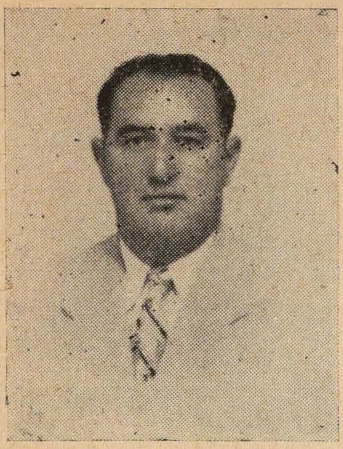
ה׳ משה לעווין

באַקאַנטער ביזנעסמאַן אין פּראַמינענטער ציוניסטישער עסקן; פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג; אַרבעט מיט אַקטיוו אין די קאַמפּיינען לטובת ישראל; האָט חייאַר באַווכט מדינת ישראל.

ה׳ מאָריס הימעלשטיין

איינער פון די ערשטע געזעלשאַפטלעכע עסקנים פון ישוב; געווען פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אַרגאַניזאַציע, פון דעם אידישן צענטער, פּרעזידענט פון ערשטן נחלת יהודי קאַמפּיין און פון ישראל קאַמפּיין 1955.

ה׳ מאַקס שוואַרץ

אייגנטימער פון דעם ערשטן אידישן מעבל געשעפט „לא אוניקא", געוועזן־שאַפטלעבע טוער און איינער פון די איניציאַטאָרן פון פאַטראָנאַט בנין, וועלכער האָט חייבאר באַזוכט מדינת ישראל.

ה׳ יוסף ראַבינאָוויטש

באַקאַנטער סוחר און אינדוסטריאַליסט און איינער פון די גרינדער פון פאַטראָנאַט, איז איינער פון דער גרופּע אידן, וואָס האָבן שוין געמאַכט פרייוואַטע אינוועסטמענטס אין מדינת ישראל, קויפנדיק א צאָל פּרדסים, דורך דער „רסקו", האָט חייבאר אויך באַזוכט ישראל שוין צום צוויטן מאָל.

ה׳ אַדאַלפאָ קעיץ

ערן פּרעזידענט פון באָנד דרייוו אין קובא, פּראָמינענטער אידישער ביזנעסמאַן, וואָס האָט גרויסע פּאַרדינסטן פּאַרן געזעלשאַפטלעכן לעבן פון אונזער ישוב. ה׳ קעיץ איז באַערט געוואָרן מיט אויסצייכענונגען און מעדאַלן פון קובא, בעלגיע און פּראַנקרייך.

ה׳ לייב גאַרמיזע

פּראָמינענטער אידישער ביזנעסמאַן, פּרעזידענט פון דער „מיטשעלׂ דיסטריביוטערס קאָרפּאָריישאָן אין קובא", די באָרימטע פירמע פון לופּט־קילׂערס אפּאַראַטן און פּרעזידענט פון דער פּאַבריק פון שטריק „כאָווע־יאַנאָם קאָרדאַזש קאָמפּאַניע".

IMPORTADORA SUPERIOR, S. A.

Máquinas de Escribir y Contadoras
Precios para Vendedores

de Aron Shapiro

Amistad No. 406 — La Habana — Teléfono M-8980

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
וויטשן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

לייענט און פאַרשפּרייט
דעם „האַוואַנער לעבן"

די צייטונג וואָס פייערט
היי-יאָר איר
זילבערנעם-יובל!

Con ACE

USTED VA AL SEGURETE

ACE TRAE REGALOS

En todos los Paquetes

ACE da a la Ropa Blancura de Limpieza

געשיכטע. ער האָט איינגעשטעלט מיט שווערייקייטן א פּראָגראַם; געקעמפט צוזאַמען מיט דער דירעקטיוון צו פֿאַרבעסערן די סאַניטאַרע באַדינגונגען אין אונזער שול; געטאָן וואָס מעגלעך צו פֿאַרגרעסערן די צאָל שילער.

און וויפֿל אומאָנגענעמלעכקייטן האָט אונזער דירעקטאָר געהאַט אויסצושטיין פון פֿאַרשיידענע עלטערן. איך בין אפילו אן עדות, וועלן א מאָמע האָט אָנגעגעבן אין געריכט אויף עלימֿאוויטשן, וויל ער האָט געשריבן א בריוועלע, אז איר קינד זיצט שוין דריי יאָר אין ערשטן גראַד און קען נאָך ניט אָנשרייבן קיין אות און איר געוואָרנט, אז ער וועט אים אויסשליסן פון שול, וויל ער איז בלויז א שטערונג.

און נאָך מיט א סך אומאָנגענעמלעכקייטן האָט אונזער דירעקטאָר ח' עלימֿאוויטש דאָ אָנגעטראָפֿן. ס'וואָלט פֿאַרנומען צופֿל צייט דאָס אַלץ אויסרעכענען.

אָבער ביי אונז לערער איז ח' עלימֿאוויטש ניט נאָר א דירעקטאָר און א חבר, נאָר א ברודער, א טאַטע. מען דאַרף ארבעטן מיט אים ציזאַמען צו וויסן, וואָס עס שטעלט מיט זיך פֿאָר עריאַוויטש אלס פּעדאַגאָג.

מיר וויסן אויך, אז אונזער איבערגעגעבענעם דירעקטאָר איז אויסגעקומען צו פֿירן ניט איין מאָל א קאַמף אין דער פֿאַרטיידיקונג פון אונז חברים לערער. דער דירעקטאָר האָט אריינגעבראַכט אחדות און שלום צווישן די לערער, סיי די אידישע און סיי די שפּאַניש און דאָס איז א גרויסע דערגרייכונג.

און עס מוז אויך פֿאַרשריבן ווערן צו די גרעסטע דערגרייכונגען אויף זיין קרעדיט, דאָס דערוווערבן אן אייגענעם בנין פֿאַר דער שול, וואָס זאָל פֿאַרענטפֿערן אַלע מאַדערנע, היגעניש, סאַניטאַריש און מעטאַדיש פֿאָדערונגען, ווי דאָס איז אונזער שול אויף פּיגעראַא, אין סאַנטאָם סוארעז.

דער דאָזיקער בנין, וואָס איז שוין היינט א צוויי שטאָקיקער, פֿאַרשאַפט כבוד דעם נאַנצן אידישן ישוב, אָבער ניט נאָר דער בנין אלײן פֿאַרשאַפט כבוד דעם ישוב, נאָר און דער עיקר, דער נאַציאָנאַלער אינהאַלט און דער דערציערישער מעטאָד פון דער צענטער שול איז א שטאַלץ.

און ניט אומזיסט ווערט אונזער שול פֿאַרעכנט אלס איינע פון די בעסטע אידישע שולן אויפן אמעריקאַנער קאָנטינענט. דאָס איז ניט די מיינונג פון אונז לערער — נאָר פון אַלע היגע און אויסלענדישע געסט וואָס האָבן אונזער שול באַזוכט און האָבן אויסגעדריקט דורך וואָרט און שריפט זייער באַגייסטערונג. עס איז נאַטירלעך אז מיר לערער זאָלן זיך פילן געשמייכלט, יעדעס מאָל וואָס מיר הערן אזעלכע לויב וואָרטער ווענן אונזער שול.

מיר ביי אונז וויסן גוט, אז עס פעלן נאָך א סך זאַכן, און די שול איז נאָך ניט אזוי ווי אונזער דירעקטאָר וויל איר זען. דערביבער איז מיר געבליבן צו ווינטשן אונזער ח' דירעקטאָר צו זיין צוואַנציק יעריקן יובילייאום אין נאַטען פון אַלע לערער: זייט געזונט און איר זאָלט ניט אויפהערן צו העמפן ווי ביז איצט אין זען די שול ווי איר ווילט אלײן!

אליהו עליאָוויטש, דירעקטאָר פון דער צענטער שולע

(פון דער רעדע געהאַלטן אויף דעם באַרונגס-באַנקעט)

פון **רבקה האַרקאַווי**

ה' אליהו עליאָוויטש

אין נאָמען פון די לערער האָב איך דעם כבוד צו באַגריסן אונזער טייערן און איבערגעגעבענעם דירעקטאָר ה' אליהו עליאָוויטש, צו זיין צוואַנציק יעריקן יובילייאום אלס דירעקטאָר ביי אונז אין שול.

שוין אריבער צוואַנציק יאָר אז ה' עליאָוויטש איז מיט אונז. איך האָב געהאַט די זכיה צו זיין פון די ערשטע לערער ביי זיין אָנקומען צו אונז אין שול און האָב געוואוסט וואָס פאר א שווערע אויפגאָבע ס'איז געווען צוגעגרייט פאר דעם נייעם דירעקטאָר, וויל איך האָב שוין געאַרבעט מיט דרייַ יאָר פריער איידער ער איז געקומען — און אין משך פון די דריי יאָר האָבן זיך געביטן דריי אידישע דירעקטאָרן. היינט שטעלט אייך פאָר, וויפל ה' עליאָוויטש האָט געמוזט דורכמאַכן אין די צוואַנציק יאָר. ער האָט געהאַט, ווי מען זאָגט, ביי אונז „קאַלט און וואַרעם".

די ערשטע שווערע אויפגאָבע איז געווען ביי אונזער דירעקטאָר ארויסנעמען די שול פון וואַיעם הענט און מאַכן זי פאר א אידישע שול מיט שפאַניש למודים. עס איז ניט געווען קיין גרינגע אַרבעט, ער האָט עס אַבער דורכגעפירט אַ דאַנק זיין קלוגן קאָפּ און שטאַרקן כאַראַקטער.

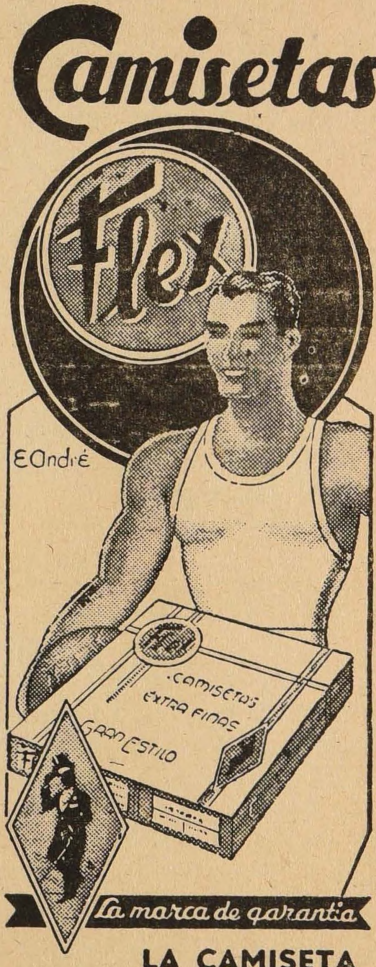
שפעטער זענען געקומען פראַבלעמען פון אויסבעסערן און צופאַסן א פראָגראַם פאר די שילער. יא העברעאיש, ניט העברעאיש; יא געשיכטע, ניט

פּעסאַראַ!

— וואָי, מי קערער!..

א פערט פּאָרן.

— פּעפּיטאָס טאַטע, א האַרץ

אטאקע!.. עס עלט פּין!..

— קע דיסעם? קע לאַסטיבאַ!..

— קע סוערטע!..

— סוערטע, פּאַר קע?

— וואָ א סער מילליאָנאַריאָ!..

— האַי כעמים, קע סינווערגועזאָ!..

— נאָ טע האַגאַם לאָ וואָווא!.. די וויעכאַם „אַגוואַנטען" די דינערא, נאָ לאָ סועלטאַן פּאַרא נאַדא... סי סועלטאַן נאָ מאַם פּאַרא די שליחים...

— עסאָ סי עס וועראַדאַר... פּאַר עסטע לאַדא סאַן אינאַם וואָווא...

אין דער אידישער וועלט רומט איצט פּאַר דיסקוסיעס אויף דער טעמע: „ווער איז א איד?"

מיר, פון לאַטיין אַמעריקאַנישן קאָנטינענט, וואָלטן בלויז געוואָלט צוגעבן אז א איד איז אויך דער וואָס קומט יום כפּור צו פּאַרן אין שוהל אריין מיט אן אייגענער מאַשין.

מיר זאָגן עס אויפן סמך פון דעם, וואָס דער „פּאַטראָנאַט" און דער בית הכנסת הגדול איז צו כל נדרי געווען אַרומגערינגלט מיט א 5 הונדערט מאַשינען.

דאָס זעלבע האָט מען אויך געקענט זען אַרום דער שוהל פון „עדת ישראל".

צוויי אידן גייען אַרויס נאָך „כל נדרי" פון שוהל ביים פּאַטראָנאַט. איינער עפּנט זיין מאַשין און זאָגט צום צווייטן:

— קומט איך וועל אייך צופּיין!

— וואָס רעדט איר? עס איז דאָך א בזיון צו פּאַרן מיט א מאַשין אין יום כפּור.

— א בזיון איז צו פּאַרן מיט א גוואַגווע...

זונטיק... זונטיק האָט ער צייט אוֹן דער קאָפּ איז אים רואיק...

דאָך זעט איר, אַז דער „חסך של אמת" איז די אויפציקע אינסטיטוציע, וואָס כּען רייסט זיך אין איר אריינצוגיין.

יום כּפּור אין שוהל.

א בחור מיט א מיידל זוכן צו פּאַרבינדן דעם געשפּרעך. זיי שטייען אַריינגערוקט אין א האַלב טונקעלן זוינקל. זי פרעגט דעם בחור:

— יא געדאַווענט?

— טאָן וויעכא סאי?..

— האי קע סער וויעכא?

— קלאָרא, סאָן קאָסאָם דע לאָם וויעכאָם!

— מיין טאָטע כאָמע, ניט אַלט נוערן!

— מיינע אויך ניט!... וואָם דו ניט דאַווענסט?

— איך אָן העכבראַ!

— א בוענא עכבראַ דאַווענט אויך!

— נא סע דאַווענען!

— יא טאָמיפּאָקא!

דאָם לעצטע האָבן ביידע געוואָגט מיט א געוויסן שטאָלץ, ווי איינער זאָגט: מיר געהערן שוין ניט צו דעם ענין כּוֹן „קאָסאָם דע לאָם וויעכאָם"...

א צוזייט פּאַרל אין אָנדער זוינקל.

— לאָ וויעכא מיא יאָרא כּוטשא יאָכיפּור.

— פּאַרקע יאָרא?

— קיערע א חתן פּאַרא מי!

— בוען זינדיק קיערע!

— בוען זיוויג, סע דיסע...

— איך ניט וויים, די אַלטע דיסען...

— טו קיערע סער מי זיוויג?

— סי, וויעכא! טו לאָ סאַווע!.. קע סע פּאַנגאַן פּאַרא סו נוכערא, לאָם וויעכאָם!

— האי, קע מאַטעריאַליסטא!.. טו ערעם קאַנדעלאַ!..

— דע טאָרא מי קערער!..

— אי סין דינערא?

— לאָם וויעכאָם מיאָם נא וואָן א קערער!..

— זאָלן זיך די וויעכאָם ארעגלען!

— לאָם מיאָם? קע וואָ, קערער! לאָ קע יא טענגא עם מיא... יא כאי על דוענא...

— קע סינווערגוענזא ערעם.

א דריט פּאַרל.

— מי ווידא, טו פאַסטן?

— יא ווידא, טו פאַסטן?

— יא סי, אי טו?

— טאַכיען!

— האָסט גאָנא דע קאָכער?

— א סאַנדוויטש דע כאָמאָן נא כאָם, כע קאָמעריא!

— יא טאַכיען!

— פּערא ווי לאַרגא איז דער דיא?

— וועראַד קע לאַרגא! פּע־א כע גוסטא!

— א מי טאַכיען!...

— כע דיוויערטא!

— יא טאַכיען!

— וואָמאָכ פּאקיטא צים לאָגא!...

— יום כפור???..

— נא טע האָגאָם לאָ סאַנטא!...

— א פעקאַדא!.. באַסטאַנטע טאָרא על אַניא!..

— וואָס, א כע יעוא אָטרא? טע

דער: חשובע פֿרויענט, באַצאָלט פֿאַר די בענקלעך וואָס איר האָט אויסגע־קויפט אין בית הכנסת הגדול, וויפֿל איז דער שיער צו שפּעקולירן. דער פֿאַטראַנאַט וועלט אויסגעריסן צוליב אייך, ווען איר וואָלט באַצאָלט אייער חוב, וואָלט מען ניט געדאַרפט אזוי־פֿיל צאָלן קיין פֿראַצענטער און צווייטנס: מיטגלידם - אָפּצאָל! איר דאַרפט אויסהאַלטן דעם פֿאַטראַנאַט! מיט גיבן אייך א קאָלטע שוחל, א חזן, משוררים, — איז גרויב איר גיט ניט מיט גוטן, וועט איר שוין געבן מיט בייזן; אוב איר גיט ניט ביים לעבן איז איבער הונדערט און צוואַנציק יאָר...

איז ווען וואָלט דאָס געדעדט געווען? ווען מען האָט די „חברה קדישא חסד של אמת". נאָר גיי מאַך מיט זיי, אַז זיי הערן זיך ניט צו, צו די אַלע רעזאָ־לוציעס און פֿראָטעסטן פון פֿאַטראַנאַט. איז וואָושע דאַרף מען טאָן? איז באַ־שלאָסן געוואָרן צו מאַכן א קלוגן „דזשאַב", אריינצוגיין זוי יחידים מיט גלידער אין דער חברה קדישא הכל של אמת. האָט אַבער די חברה קדישא זיך ניט געמאַכט וויסנדיק וועגן די ביטעם פון א ריי אידן וואָס האָבן געוואָלט אריינגיין אין דער אינסטיטוציע. מען האָט זיי געלאָזט וויסן, אז מען קען זיי אריינלאָזן „אויף פֿרובע"... דאָס הייסט זיי וועלן פֿריער מיזן רימען, ווען עס קומט באַהויפּ גאָט א טויט פֿאַל, טוען זיין רעכט, ארומוואַשן אין אזוי וויטער און וויטער...

אויף דעם זענען די וואָס האָבן אָנ־געגעבן די ביטעם ניט גרייט געווען. ענדלעך איז מען געקומען צו אַן אויס־גלייך, אַז מען נעמט אריין צען מענטשן „פֿאַטראַנאַטניקעס". האָבן די פֿאַטראַנאַט־מענטשן געהויבן מיט די פֿלויצעס, ניט פֿאַרשטאַנען וו[illegible] עס נעמט זיך צו דער חברה קדישא, אזא מין גוטסקייט, וואָס פֿריער האָבן זיי קיין פּינף מענטשן ניט געוואָלט אריינ־נעמען און היינט נעמען זיי אריין גאַנצע צען מענטשן מיט אויבאָ.

נו, פֿרעג איך אייך טאַקע: וווּ וואָלט איר אַזא מין זאַך פֿאַרענטפֿערט?... אפֿשר האָט מען זיי אונטערגעקויפט? חלילה! אפֿשר האָט מען זיי איבער־צייגט? חלילה! אפֿשר האָט מען זיי אָנגעשיאָקן? חלילה! איז וואָס דען איז געשען?..

גאַנץ פּשוט! מען האָט אָנגעוועג־דעט דעם פּסוק: מדה כנגד מדה, אדער בעסער געזאָגט: עין תחת עין! קעגן די נעמען וואָס מען האָט אריינגענומען פון יענעם צד, האָט מען אריינגענומען נייע צען אייגענע מענטשן און דער באַאַמטן איז ווידער דער זעלבער ווי פֿריער. די אַלטע מערהייט, די אַלטע גוואַרדיע קיניגט ווידער. איז וואָס האָט דער פֿאַטראַנאַט אויפֿגעטאָן? גאָרניט מיט גאָרניט!...

לצים דערציילן אפֿילו א שיינעם עפּיזאָד.

מען האָט איינעם פון די אָנגעוועגנס־טע ביינעמלייט פון פֿאַטראַנאַט אריינ־גענומען אין דער חברה קדישא, דער־ווייל איז געשטאַרבן א איד, רופט מען צוואַמען די מיטגלידער פון דער באר־וואַלטונג אויף א באַראַטונג, מען זאָל זיך שנעל צוואַמענקומען און באשטי־מען וויפֿל געלט מען דארף נעמען ביי דער פֿאַמיליע, האָט דער פֿראַמינענט־ער ביזנעסמאַן געענטפֿערט זייער גע־מיטלעך, מען זאָל מיטן מת צוואַרטן עטלעכע טעג, ווייל היינט איז ער פֿאר־נומען מיט א וויכטיקער ביזנעס אָנ־געלעגנהייט... עס וואָלט בעסער גע־וען מען זאָל מיט דעם ענין וואַרטן ביז

„דו גיסט מיר אַ פריינט וואָס זאָל מיט מיר מיטווייגען; ויאַרום אַ פריינט וואָס זאָל מיט בייר בייטלאָכן, דאָס קען איך אליין געפינען".

אָבער וויסן, אז וועג כען גייט ארויף אויף אַ בארג גייט כען אויך אַראָפּ. דערפאר זאָגט מען טאָקע „בארג־ארויף בארג־אראָפּ"... ביי אינזערע אינסטיטוציעס קען כען דאָס ניט זאָגן... בארג ארויף ניט, בארג אראָפּ יאָ!... אויבער די אינסטיטוציע וואָס הייסט „חברה קדישא חסד של אמת". זי גייט אויף ארויף... מען רייסט זיך איבער איר.

אמת טאָקע עס איז ניט כיחמת ליבשאפט נאָר צוליב „פאָליטיק" אַז מען וויל קען כען אפילו זאָגן, אז עס איז ניט אויפיל צוליב פאָליטיק, ווי צוליב די פאָר גרייצער... די מרתקים... דאָס איז די איינציקע אינסטיטוציע וואָס האָט קיינמאָל ניט קיין דעפיציט. איר קענט ניט אָנווייזן אויף נאָך א אינסטיטוציע וואָס כען זאָל „מוזן געבן" געלט... בלויז טאָקע „חסד של אמת" קען שטאָלצירן מיט דעם. נאָר לאָמיר ניט אַוועקגיין פון ענין.

וועג דער „עדת ישראל" האָט זיך אָנגעהויבן אויסבויען און זיך טאָקע פאַרנומען בריית, אויסגעבויט א קליין שולעכל, א גרויסע שוהל און נאָך א גרעסרן זאָל, מיט עלעוואַטאָרן, האָט ער געמוטען צוהילף דעם „חסד של אמת". א סך טויזנטער דאָלאָרן פון חסד של אמת זענען אזוי ארום אריין אין די וועגט פון דער קהלה... האָבן דאָך מענטשן גרויסע אויגן, האָט עס די מענטשן פון פאטראָנאט אָנגעהויבן פאַרדריסן, וואָס דער „עדת ישראל" איז געווארן דער יורש פון „חסד של אמת" מיט דער גאַנצער חברה קדישא. האָט כען אין פאטראָנאט אָנגעהויבן מאכן א טומל, שרייען, געוואַלדעווען און אָננעמען רעזאָלוציעס, נאָר די חברה קדישא חסד של אמת האָט זיי געטאָן האַרכן ווי דעם קאָטער... זיי האָבן זיך געטאָן זייערם.

דעם פאטראָנאט וואָס פרעטענדירט צו זיין די רעפרעזענטאַנץ פון אידישן ישוב, איז מיט געגאַנגען אין לעבן. וועג זיי האָבן די דאָזיקע „לעבעדיקע" אינסטיטוציעס וואָלטן זיי געקענט זייער א סך אויפטאָן אין ישוב: ראשית וואָלטן זיי געקענט זאָגן צו די מיטגלי־

Las gomas U. S. ROYAL

Autopista

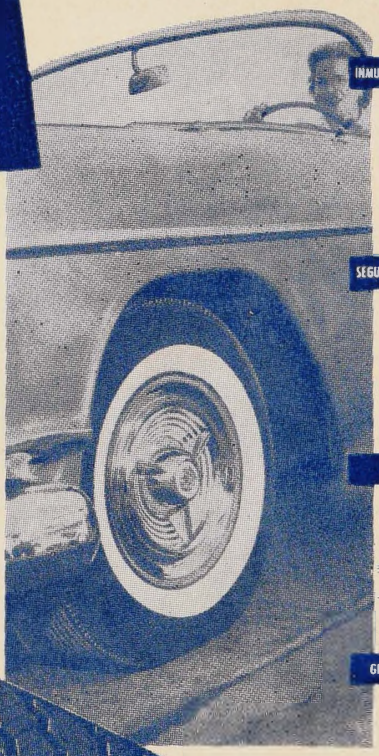
Protegen su vida!

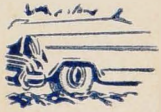
Las gomas U. S. ROYAL AUTOPISTA son las únicas gomas que han salido victoriosas de la más severa de las pruebas. al sometérseles atravesadas por 8 clavos de 2 pulgadas a un recorrido de 3559 kilometros (4 veces la distancia entre la Habana y Santiago de Cuba) sin que se registrara el más mínimo escape de aire.

Las gomas U. S. ROYAL AUTOPISTA protegen su vida, eliminando los peligrosos reventones y los ponches bruscos, brindándole esa seguridad que usted necesita para disfrutar felizmente de su automóvil en las largas distancias, altas velocidades y tráficos congestionados de hoy.

Las gomas U. S. ROYAL AUTOPISTA ruedan mucho más kilómetros porque se gastan parejo y son gomas frescas que siempre responden a la confianza del automovilista.

Los tiempos modernos requieren la nueva seguridad de la moderna goma U. S. ROYAL AUTOPISTA.

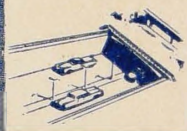
INMUNES A PONCHES Y REVENTONES

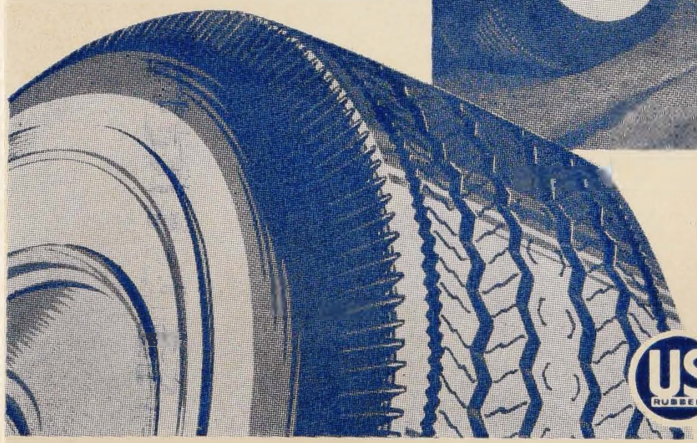
SEGURIDAD EN CAMINOS PELIGROSOS

FRENAJE SIN PATINAZOS

GRAN RESISTENCIA AL DESGASTE

U. S. ROYAL

Lo mejor en gomas!

U. S. ROYAL

Autopista

U. S. Rubber

Entre jornada y jornada
HATUEY inspira
y estimula
con su refrescante
sabrosura

HATUEY

LA GRAN CERVEZA DE CUBA

נ י ו ק 1959 — נ י י ע !

לאזט אייך ניט דערציילן קיין מעשות און באשיצט
אייער גלעלט. מיר גיבן אייך דעם בעסטן פרייז
פון מארק.

AUTOS **Rocar** S.A.

CALZADA 275, VEDADO, HABANA

Tel. 30-1493

— באדינונג — גאראנטיע
— ערנסטקייט —

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA
COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

JUAN CASTILLO

MARMOLISTA

עס ווערן אנגענומען אלערליי
ארבעטן פון מ א ר מ א ר

ספעציאליסעט אין
מ צ ב ו ת

Rodríguez No. 169, **Telf. I-8116**
entre Flores y S. Benigno
Santos Suarez — Habana

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

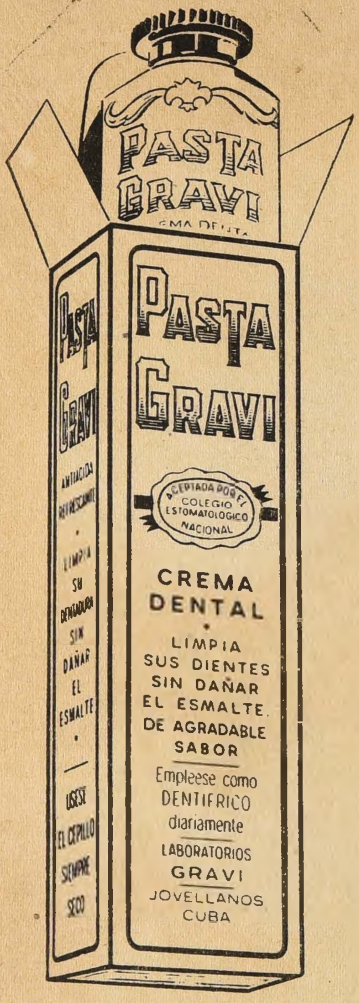
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

אסימילאציע, ווייל די קובאנער האבן נאך ניט קיין איינענע קולטור. וואס קען אנלאקן. אוועקגייענדיק פון דעם אידישן לעבן דערגייט מען צו א גע־וויסער קולטורלאזיקייט. דא האלט מען פון דעם תלמודישן שפרוך „דרך ארץ קדמה לתורה" (וועלטלעכע פליכטן זענען בילכער ווי לערנען תורה). וועלטלעכע פליכטן ווערן דא פארשטא־נען זיין טיכטיקע קאמערציאנטן און פירן א בריוו לעבן. יעדנפאלס פאר א שידוך רעדן עם ניט שאדן.

די אידישע שולע ביים אידישן צענטער מיט אירע 400 קינדער איז באמת דער שטאלץ פון אונזער ישוב. מען וואלט געדארפט וועגן דעם מא־דערנעם לערן־אנשטאלט אנשרייבן א באזונדער ארטיקל. אין געווישע קריין ווערט די שולע באציכנט ווי א בזי־דיסטיציע. כאטש דארט איז ניט פא־ראן קיין ברעקל בונדיזם אויף א רפואה. אדרבה, די שולע צייכנט זיך אויס מיט איר נאציאנאלן גייסט און שטענדיק מיטן גרעסטן אינטערעס פאר ישראל. ווייזט אוים, אז די איבערגעבענע שולי־טועדם האבן זיך פארדינט דעם נאמען פאר זייער איינגעשפארטקייט אנטוהאלטן דעם אידישן הינזיך.

נאך דער קורצער אפשאצונג פון אונזער אידישן לעבן שאפט זיך א צוויפל־צי דער קובאנער אידישער ישוב וועט קענען קומען צום ווארט, ווען עם וועט אלגעמיין באהאנדלט ווערן די וויכטיקע פראגע פון „ווער עם איז אייגנטלעך א איד", ווייל ער לייד־דיקט זיך אוים אלץ מער און מער פון אידישן שאפן און דענקען. ס'איז דערמאר א גרויסער ספק צי דער ישוב קען אנווייזן ווער עם איז א איד.

דער צווייפל נאגט און גיט ניט קיין רו.

א גוט יאר ווינטשן מיר אונזערע קליענטן און דער אידישער קאלאניע אין קובא.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

אויך וועלן דורכמאכן די אידישע חופה וקדושין.

עס האָט זיך ניט זאָגן צו מיר זענען להבא פֿאַרזיכערט קעגן רעליגיעזע קאָנפליקטן. אָבער מיר האָבן זיך דערווייל באַפֿריידיגט פון אַ רב. דער ישוב קובֿע האָט ניט קיין רב. שוין א פּאָר יאָר זוי מיר טפֿראָווען זיך מיט אונזער אידישקייט אָן אַ רב. פּאַר די פּאָר יאָר איז דעם ישוב גאָרנישט געשען, אזוי אַז דערווייל האָט זיך נאָך קיינעם ניט פֿאַרבענקט נאָך אַ רב.

מיט יאָרן צוריק, זוען דער אידישער ישוב איז געווען אַ סך מער אידישלעך אין שפּראַך, זיטן און טראַדיציעס, האָט דער עולם באַווייזן מער ווי צען יאָר אויפצוקומען אָן אַ רב. מען האָט דעמאָלט אויסגעהאַלטן דעם עקאָמען אין אידישקייט אָן דער אפּוטרופּסות פון א רב. דער ישוב האָט באַווייזן אז ער קען זיך אליין זיין שטאָט באשטיין.

מען האָט זיך דערנאָך פֿאַרבענקט נאָך אַ רב. אַ פּאָר חשובע באַלעבאַטים, וואָס וויסן זיך אויס אויף רבנות, זענען געפֿאָרן אין די שטאָטן און אַראָפּגעבראכט א רב. אבי ווער ווען דאָך ניט פּאָרן ברענגען א רב, אזוי אַז מען האָט געהענט זיין זיכער אז מען האָט שוין דעם פּאַסיקן גייסטיקן מנהיג, כדי צו דערציען די יונגט אין אייך די דערוואָקסענע.

איך וויל דא ניט געבן קיין דעצענזיע אדער גוטלעכטלעכע אפּשאַצונג פון דעם רב. זיכער איז אבער אז מיר האָבן גהאט א סך מחלוקות און וויניק רב. קיינער האָט ניט באדויערט ווען דער רב האָט פֿאַרלאָזט הויבא.

א קליינער טייל פון אונזערע אידישע קינדער אין שולעלטער באַווּסט א אידישע שולע. די גדויסע כערהייט אידישע קינדער באַזוכט ניט־אידישע שולעם און איז דערפאַר פּוילשטענדיק איזאָלירט פון דעם אידישן לעבן.

דער פּאטראָנאט פּאַר א אידישן בנין האָט אויסגעבויט א וואונדערבאַרע געבויידע. דאָרט איז פֿאַראן א שוחל צום דאוונען, א חזן פּאַר קולטור אַרבעט, א ביבליאָטעק מיט 90 פּראָצענט שפּאַניש ביכער, א טייל פון זיי מיט א אידישן אינהאַלט, און א זונטיק־אינדערפרי־שולע פּאַר כל הנערים, וואָס לערנען ניט אין אידישע שולעם. די פירער פון פּאטראָנאט גלויבן, אז מיט די דינע פעדים פון אָט דעם מין „ערזאַץ אידישקייט" וועט מען פֿאַרזיכערן דעם המשך.

די ציוניסטישע פֿאַרייניקונג מיט איר באַזונדערע אחריות ווי א לאַנדסארגאַניזאַציע האָט א קליינע באַשרענקטע צאָל אקטיוויסטן, וואָס זענען כמעט א רונדן יאָר פֿאַרנוכטן אין קאַמפּיינען פּאַר ישׂראל. פּאַר אויפקלערונג און קולטור ארבעט איז שוין גאָר קיין צייט ניטא. די יוגנט אָרגאַניזאַציעס אַנטוויקלען ווי־עס־איז זייערע אקטיוויטעטן. וועגן חינוך דורך א גוט אויסגעבויטע שולע און ספּעציעלע קורסן טראַכט מען אפילו ניט.

די ליגע פּאַר דער הסתדרות, די אתה בחרתניקעם אין דער ציוניסטישער באוועגונג, איז פרי פון קאַמפּיינען און וואָלט זיך געקענט אפּגעבן מיט דער קולטורעלער טעטיקייט. געפינט זיך די אַרגאַניזאַציע אין א וואַקאַציע, וואָס חייבט זיך אָן דעם 1־טן יוני און ענדיקט זיך דעם 31־טן מאי — א גרויסער מין חינער־פּלעץ.

דא איז ניטא קיין געפּאַר פון

וועט זיך אנשטויסן אויף א ווידער־שטאנד מצד די רעליגיעזע פארטייען, פון די ווילדע נטורי־קרתא שוין אפגע־רעדט.

הגם דער ענין ריבט בלויז אן די איבן פון ישראל, דארף אבער א קאנ־קרעטע באצייכענונג פון „ווער עס איז א איד" ארויסגעבראכט ווערן בהסכם פון אלע אידישע ישובים. אויף דעם אידעאלאגישן קאנגרעס, וואס איז ניט א צייט צוריק פארגעקומען אין ירושלים, האט אזא ענין געקענט באהאנדלט ווערן. דארט זענען איינגע־ערט געווארן זייער ווערטפולע רע־פעראטן, אבער אן פראקטישע רעזול־טאטן.

פריער אדער שפעטער וועט דער ענין „ווער עס איז א איד" אויך מוזן אויפגענומען ווערן אין אונזער ישוב. פון שליחים, וואס קומען קיין קובא דורכפירן דא זייערע קאמפיינען, דער־ווייסן מיר זיך אז דארט אין ישראל האבן מיר זיך געשאפן אן אנגעזעענעם נאמען. כיון האלט דארט זייער פון אונז — אזוי זאגן די שליחים. פון דעם איז אויך צו דרינגען אז זיי דארט אין ישראל ווילן אויסדאי ווייסן אונזער מיינונג ווענן אט דעם וויכטיקן פראבלעמאטישן געדאנק. אני לאמיר הערן וואס די קובאנער אידן האבן צו זאגן וועגן דעם.

די לייענער ווילן מיר אנטשולדיקן וואס איך פיר זיי ארויס פון מדינת ישראל און ברענג זיי קיין קובא צו אונזער ישוב, וואס איז זייער אנגע־זען, ווי שליחים זאגן און וואס הינקט שטארק אונטער אין אידישקייט, ווי מיר ווילטן עס זאגן. מיר דארפן אבער זיך באצייטנס צוגרייטן כדי איבערצוגעבן אונזער וואניק וואדט אין דער דיסקוסיע „ווער איז אייגנטלעך א איד".

איידער מיר ווילן צוטרעטן צו דער גאר וויכטיקער פראגע, דארפן מיר קודם כל זען ווי האלט עס ביי אונז מיט אידישקייט בכלל. וואס טוען מיר אויף אייגנצופלאנצן אידישקייט בייי אונזער יוגנט און זיכערן המשך?

אויך מיר דא אין קובא זענען גע־בענטשט מיט געמישטע פארלעך. די לעבנס נעזעצן דא האלטן זיך ניט לויט דער הלכה, וועלכע האלט פון געירשנ־טער אידישקייט פון א אידישער מא־מען, פארהיראט צו א קריסט, ניט פון א אידישן פאטער, וואס איז פאר־הייראט מיט א קריסטן. דא איז דער ענין לחיפך. האט א אידישע מיידל התונה מיט א קריסט, פארשלינגט איר די קריסטלעכע וועלט פון איר מאן. זייערע קינדער האבן שוין ניט קיין שום שייכות מיט אידן.

אין די פאלן, וואו קריסטלעכע מיידל־לעך האבן התונה געהאט מיט אידן, האבן די פרויען, אן זיך מגייר צו זיין, כמעט אלע זיך צוגעפאסט צו דעם אידישן לעבן פון זייערע מענער און זייערע פאמיליעס. עס מיז דא באר מערקט ווערן, אז סיי אין ערשטן פאל און סיי אין צווייטן זענען די התונות געווען ציווילע. אויך זייערע קינדער, וועלכע האבן שוין א באוואוסטזיין אז זיי שטאמען פון אידן, האבן א געוויסע צוגעהעריקייט צו אידן, ווילן אין דעם גאר גרעסטן טייל אויפוועקן צו דער קריסט־לעכער וועלט. אויב זייערע פאטערס האבן געקענט הייראטן מיט קריסטנס, קענען זיי אוודאי. עס ווילן אבער אויך פארקומען פאלן וואו אזוינע קינ־דער ווילן התונה האבן מיט אידן אין

איד און געהערט ניט צו קיין שום אַנ־
דער גלויבן. דאָס איז אַ באַוואָרענישׂ
קענן משומדים און קריסטן, וועלכע
דערקלערן זיך נאציאָנאל אַלס אידן,
אָבער זיי זענען דאָס ניט לויט דעם
רעליגיעזן גלויבן. די רעגירונג האָט
אונטער דעם דרוק פון די רעליגיעזע
עלעמענטן זיך אָפּגעזאָגט פון דעם
פּרינציפּ פון אידישער נאַציאָנאַליטעט.
עס בלייבט אַלזאָ אז אין ישׂראל זענען
פאַראן ישׂראלדיקע בירגער, אידן און
ניט־אידן.. די אָנערקענטע אַלס אידן
טאָרן ניט געהערן צו קיין שום אַנדער
רעליגיע.

דער קריזיס האָלט אָן. עס איז ניט
דערפאַר וואָס די רעליגיעזע מיניסטאָרן
האָבן פאַרלאָזן די רעגירונג, וועמען זיי
וועלן וואַרשיינלעך איצט באַקעמפן.
זייער צייטונג, דער „הצופה", צענט־
ראַל־אָרגאַן פון „מזרחי־ הפועל
המזרחי", האָט געוואָרנט אז אויב די
רעגירונג וועט ניט נאָכקומען זייער
פּאָדערונג, וועלן זיי מאַביליזירן דאָס
אידישע פאָלק אין חוץ לאַרץ. דער
קריזיס איז דערפאַר געקומען צום
אויסדרוק, ווייל מען האָט ניט גע־
פּרוואוט לייזן די פראַגע אין איר גאַנצן
באַנעם. מען האָט דאָס אַלץ אָפּגע־
לייגט ווי א רייע אַנדערע געזעצן,
וואָס האָבן צו טאָן מיטן אַלגעמיינעם
אידישן לעבן.

אין דעם ביולעטין פון לאַטיין־אַמע־
ריקאַנער דעפּאַרטאַמענט פאַר דער
הסתדרות לייענען מיר וועגן דעם א
זייער טרעפּלעכע באַטערקונג, וואָס
לייענט זיך ווי פאָלגט:

„דאָס פּראָבלעם וועלט נאָך פיל
קאָמפּליצירטער און פיינלעכער, ווען
מען נעמט אין אַכט אז עס האַנדלט
זיך דאָ וועגן קאָנקרעטע לעבעדיקע
מענטשן: פּרויען וואָס האָבן אָפּגע־
ראַטעוועט פון טויט זייערע מענער,
וואָס האָבן אלײן איינגעשטעלט
זייער לעבן; וואָס האָבן פאַרלאָזט
זייער היימאט, זייער משפּחה; זיי־
ער פאָלק, זייער שפּראַך, זייער רע־
ליגיע און איצט דערוואַרטעט זיי אין
ישׂראל דאָס, וואָס האָט געטראָפן
זייערע מענער און קינדער אין חוץ
לאַרץ. די פראַגע איז דעריבער
נישט וויאזוי דער אָדער אַנדערער
וועט פאַרשריבן ווערן אין דער
אידענטיטעטס־קאַרטע. די פראַגע
איז, צי וועט זיך מער נישט איבער־
חזרן די גרויזאַמע טראַגעדיע מיט
דעם קינד פון פרחם חנה; צי וועט א
כאַלאַט אָדער סאַלאַטין פון צה"ל
קענען חתונה האָבן נישט צווינגענ־
דיק זיי אז זייער מוטער זאָל קודם
כל זיך מגייר זיין א. א. וו. דאָס
זענען פראַגן אויף וועלכע עס דארפן
ענטפערן אויך רעליגיעזע פירער,
אויב זיי ווילן נישט אריינווארפן
דאָס לאַנד אין א געפערלעכן און
אומנויטיקן קולטור־קאַמף".

אין אַלע דעמאָקראַטישע לענדער
איז אָפּגעשאפט געוואָרן די טאַטאַל־
טאַרע מאַכט, וואָס די רעליגיעזע פאָר־
שטייער האָבן געהאַט אין דעם לעבן
פון פעלקער. אין ישׂראל האָט מען
די רבנים געגעבן צו גרויסע קאָנצעסי־
עס, כדי, ווי עס ווייזט אויס, אייניצו־
האַלטן דעם נאַציאָנאַלן שלום. מען
האָט דעם אינערלעכן שלום ניט גע־
קענט איינהאַלטן. די קאָנצעפּציע,
וועלכע די רעגירונג האָט בחפזונדיק
געגעבן דער אויסטייטישונג פון איר־
פערזאָניפיקאַציע, שטעלט ניט צופרידן
די רעליגיעזע פאַרטייען. אַלע שריט,
וואָס די רעגירונג וועט אין דאַרף
אונטערנעמען אויף צו פאַרזיכערן די
פערזענלעכע פרייהייט פון יעדן יחיד,

אַבּסערוואַציעס...

פון סעבאַסטיאַן קאַנאַ

מיט אַ פּאָר מאָנאַטן צוריק האָט זיך אין דער רעגירונג פון ישׂראל געשאַפן אַ קריזיס, וואָס האָט געפירט צו דעם, אַז אַ פּאָר מיניסטאָרן האָבן פאַרלאָזן די רעגירונג. דער קריזיס האָט ניט צו טאָן מיט דער זיכערקייט פון לאַנד און אויך ניט מיט דעם עקאָנאָמישן לעבן פון דער מדינה. עס האַנדלט זיך פּראָסט אין פּשוט אַ פּילפּול וועגן דער פראַגע „וואָר אזוינס עס איז אַ איד", וואָס דאַרף פאַרשריבן ווערן אין דער פערזענלעכער באַשיניקונג (אידענטיטעטס־קאַרטע) פון יעדן אידישן בירגער אין מדינת ישׂראל.

דער וויכוח וועגן דער פראַגע, צוויישן די פּאָר רעליגיעזע מיניסטאָרן (מזרחי־הפּועל המזרחי), וועלכע האָבן פאַרלאָזן דעם רעגירונגם קאָבינעט, און די אַלע אַנדערע מיטגלידער פון דער רעגירונג האָט זיך ניט געהאַנדלט וועגן סתּם אידן, נאָר פריער פון אַלץ וועגן קינדער פון געמישטע חתונות. די מיינונגס־פאַרשידנהייטן האָבן זיך געשאַפן וועגן קינדער וואָס זענען געבאָרן געוואָרן ביי אידישע פאַטערס און ביי ניט־אידישע מוטערס. עס פּי דין איז דאָס קינד פון אַווינע עלטערן ניט קיין איד, ווייל דאָס קינד וועט פאַרשריבן ווערן מוטער. עס קען אויך ווערן אַ איד אַ פּרעמד גלויביקער, ווען ער איז זיך מגייר און נעמט אָן דעם אידישן גלויבן לויט אַלע דינים.

האָט געטראָפן אַ פּאַל מיט אַ ישׂראלדיקן סאָלדאָט, וועמענס דייטשע מוטער האָט געהאָט זיך מגייר געווען נאָך פּאָר זיין געבוירן ווערן ביי אַ דייטשן ראַבינער. ווען ער האָט געוואָלט התּונה האָבן מיט אַ אידיש מיידל האָבן די רבנים אים ניט געוואָלט נעבן קיין חופּה וקידושין ווייל ער, איז לויט זייערע באַגריפן ניט קיין איד. ווי עס איז באַקאַנט, איז דאָס חתּונה האָבן אַן גט'ן אויסשליסלעך אונטער דעם קאָנטראָל פון די רבנים. זיי קענען אין אזוינע פאַלן מיט דער קראָפט פון נעזעץ ניט אָנערקענען אַ אידן, אפילו ווען די רעגירונג האָט פון איר זייט אים יאָ אָנערקענט.

לויט דעם איצטיקן באַשלום פון דער רעגירונג, וואָס האָט נורם געווען דעם קריזיס, איז געווג ווען אייגער דערקלערט שריפטלעך אַז ער איז אַן

L A U N I C A

de

MAX SHVARTZ

Sol Núm. 453-455 Teléfono 5-4757

Talleres Propios: Villegas No. 507

Nuestro Lema:
MAS BARATO NADIE ¡VISITENOS!

— ◆ —

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונערע
קליענטן. פריינט אזן דעם נאנצן אידישן
ישוב אין קובא.

זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד
פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

— ◆ —

L A U N I C A

NEPTUNO 867, 869 y 871 entre Oquendo y Soledad

TELF. 7-4543

BUFETE
GURWITZ

ADMINISTRACION DE BIENES — CONTABILIDAD
LEGISLACION SOCIAL Y MERCANTIL

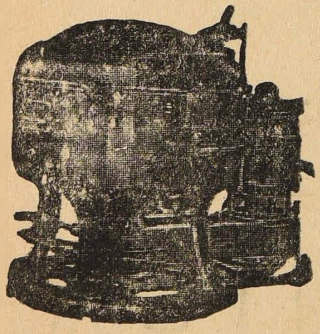
Lonja del Comercio, Dptos. 421, 23 y 26
Teléfonos: M-9733—A-4187—A-4663

גיט אונז איבער די אדמיניסטראציע
פון אייערע הייזער

א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
וויגטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TINTORERIA "BERTA"

Compostela 824 **Tel. A-8604**

די אייגציקע אידישע טינטאראריע
וואס וואשט אנצוגער, דאמען קלייד
און מאנטלען אין פארלויף פון
2 שעה צייט
שנעל! גוט! billig!
שנעלע באהאנדלונג דורך:
מענאכערא און קאמיאן!
אייגנטימער אסקאר בראוערמאן

מיר וויגטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

HOTEL LIDO

Consulado 216 - 218 Telf. W-3964

CUARTOS CON BAÑO PRIVADO,

AIRE ACONDICIONADO Y TELEFONO

— ◆ —

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
וויטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

זלמן זעליק און פאַמיליע

MAYOR OBESTEIN

CORREDOR COLEGIADO

Telf. B-8379

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

לזכרם של חברינו שנפלו

בשדות הקרב

למען חירות ישראל

יזכור

לנופלים במלחמת השחרור

תש"ט — 5709 ✡ 1948 — 1958

CERRO CENTRAL TEXTILE, S. A.

FABRICA DE TEJIDOS DE PUNTO

Camisetas "MORRO" — Camisetas "C. M. Q."
Pantalones "TULIPAN"

Falgueras 414 — **Teléfono A-6862**
Cerro — Habana

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דער נאנצער קאָלאָניע אין קובא
און וינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה !

Cia. Dist. de Hilos

CAPITOLIO, S. A.

Sol 323 (entre Compostela y Habana) — **Telf. A-6982**
Habana, Cuba

מיר באגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן אוּן באקאנטע. אוּן ווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט. גליק אוּן פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

TOME

QUEEN ANNE

ES EL MEJOR WHISKY ESCOCES
Proveedora de la Corte Real de Inglaterra

UNITRA TRADING Co.

Calle 27 No. 53, bajos — Telf. 7-4796
entre N y O Vedado

KABA HERMANOS. S. EN C.

IMPORTADORES DE TEJIDOS Y
CONFECCIONES EN GENERAL
MURALLA 368 TEL. 5-6001

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!
מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Arnold Teichler

VIRTUDES 214 TEL. 8-7408

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזער קליענטן, פריינט און דער
גאנצער קאלאניע אין קובא און ווינטשן אלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

וואלף פיגגעראה און פאמיליע

Wagner Bros.

— DE —

HERMANOS WAGNER

IMPORTADORES DE QUINCALLA - SEDERIA
NOVEDADES

Bernaza 213 Teléfono 55-9692 Cable: Wagnerbros
HABANA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פרייַנט און ־ער
גאַנצער קאָלאָניע אין קובא און ווינטשן אַלעמען

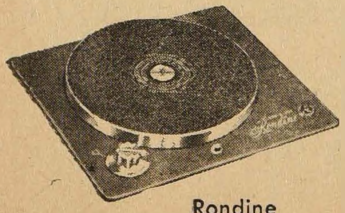
א כתיבה וחתימה טובה !

Rachman Electric

MUSICA INDIRECTA

Grabadoras — Amplificadores — Bocinas — Alta Fidelidad — Cinta Magnética para grabar marca Irish

O'Reilly No. 504 — M-9507
Música — Sonido — Alta Fidelidad

Rondine

א יאָר פון גליק, פריידן און
פראָספעריטעט ווינטשן מיר אַלע
אונזערע קלייענטן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

די קאמיסעטאם מארקע "פערדא"
איז די מארקע פון קוואליטעט !

די עלטסטע אידישע טעקסטיל פאבריק אין קובא.
וואס ארבעט אויס די בעסטע און גאראנטירטע
ארטיקולאס דע פונטא!
העכסטע קוואליטעט און נייעסטע מאדעלן!

Tejidos y Confecciones
Perro, S. A.

Depósito: Aguiar 613 - Telf. ML-1953 - Habana
VENUS 466 TEL. XO-1267 GUANABACOA

— • —

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע
קליענטן, פרײנט און דעם גאנצן אידישן
ישוב אין קובא.
זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד
פאר אלע אידן אויף דער וועלט !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

„טעכידאם אי קאנפעקסיאנעס פערדא ס. א."
ברוך בענעס
יעקב בייקאוויטש
ענריקע בייקאוויטש
זלמן בייקאוויטש

BERNETHAL, S. A.

IMPORTADORES DE
ARTICULOS PARA TAPICERIA DE MUEBLES
ACCESORIOS Y PARTES PARA AUTOS Y CAMIONES

TELEFONO U-3116 ZANJA No. 559

HABANA — CUBA

— ◆ —

א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
ווינטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

LASLO SCHVED

TRAJES, PANTALONES Y CONFECCIONES EN GENERAL

BERNAZA No. 215 — TELF. A5-8312 — HABANA

— ◆ —

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

גאנאפאלסקי און שווער

MUEBLERIAS

SUPER HOME
CASA JACOBO

MONTE 556 y 558

Teléfonos: W-0789 y M-7248 La Habana

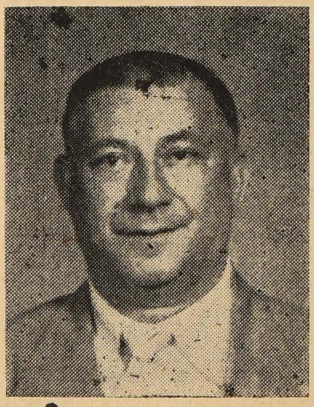
עס ווערט דעקאָרירט אייער היים מיט באַשטעלטע מעבל לויט אייער געשמאַק אין

LA COPA

lera. esq. a 46, Centro Comercial La Copa, Miramar

א רייכער אויסוואל פון שיינע און עלעגאַנטע מעבל פאר יעדע אידישע היים

אויך פריזשידערס, טעלעוויזאָרעס, ראַדיאָ און ני-מאַשינען

ה' באַקאַבאַ מושקאַט

פּאָפולערער סוהר אין דער מעבל־בראַנזשע

באַגריסט צום נייעם יאָר זיינע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב. ווינטשנדיק אַלעמען א כתיבה והתימה טובה!

EL CAIRO

פון פּנחס פּערעלים

SASTRERIA ELEGANTE

MONTE No. 465.—TELEFONO M-7098.—HABANA

Trajes hechos y a la medidas.—Siempre lo más nuevo y lo más chic a los precios más económicos

LA ETIQUETA QUE DA PERSONALIDAD

GRAN SURTIDO EN ZAPATOS DE HOMBRE

Más elegantes - Más baratos

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פּריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ
אַ כתיבה וחתימה טובה !

Textilera Versalles, S. A.

APARTADO No. 18 — MARIANAO

FABRICANTES DE LAS FAMOSAS
FAJAS "SLENDER-FORM"
CAMISETAS "SAMA"
PULL-OVERS Y SWEATERS "CLAYTON"
ROPA INTERIOR DE SRAS. "WONDER"
ARTICUOS DE NIÑOS "ALAN"

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פּריינט און דער
גאַנצער קאָלאָניע אין קובא און ווינטשן אַלעמען
אַ כתיבה וחתימה טובה !

REPOSTERIA

MIGNON

DULCES FINOS EUROPEOS

CAKES PARA BODAS Y OTROS
ACONTECIMIENTOS SOCIALES

LINEA Y F VEDADO-HABANA TEL. 31-4871

— ◆ —

די אייניציקע אידישע דולסעריע. וואו איר באקומט אלע
סארטן .דולסעס מיטאן עכט אידישן טעם.

א רייכער אויסוואל פון ספעציעלע טארטן
פאר חתונות, בריתן און אנדערע פאמיליען
שמחות ווי אויך פארשידענע קאנדיטארייי
אויסארבעטונגען לויט דעם אייראפייאישן
געשמאק פון דעם ספעציעלן קאנדיטאר
א ב ר א ה א ם.

... ס׳איז אן אמתע שמחה, ווען עס זענען
פאראן די דולסעס פון „ מ י ג נ א ן ״.

———

א גליקלעכן יאר מיט א סך שמחות דער גאנצער
אידישער קאלאניע

בריד׳ער קאַריטי

די פאַבריקאַנטן פון די באַרימטע קראַוואַטן

„ר ע פּ א ר ט ע ר "

באַגריסן צום נייעם יאָר זייערע קונדן,
פריינט און אַלע אידן פון קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו ו ת ח ת מ ו !

העלש וואַקסמאַן און זין

פאַבריקאַנטן פון די באַרימטע בערשטלעך „קאָראָנאַ"

באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע
קליענטן, פריינט און דער גאַנצער
קאָלאָניע אין קובאַ און ווינטשן אַלעמען

א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

די אייגנטיימער פון

לאַ דיאַנאַ

באַגרינדעט אויפריכטיק די
אידישע קאַלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען א יאָר
פון גליק און פראָספּעריטעט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

לאַוראַ ליוואָויטש און פאַמיליע

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
פריינט און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ יאָר
פון גליק, פרייד און פיל פראָספעריטעטן!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

משה באַלדאַס און פרוי

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

יעקב בלום

מיר ווינטשן אונזערע בריידער און שוועסטער און
פאַמיליעס אין אַמעריקע און ישראל, ווי אויך כלל
ישראל

א כתיבה וחתימה טובה!

דוד סרעבניק און פאַמיליע

לבית ישראל וחיליו, ללוחמי חרות־עולם — שנת שלום.
יהי רצון — וינוסו משנאיך מפניך.
לחבירים דמכין „ת ח כ מ ו נ י" — שנת שפע.

שלום בן־פרת ומשפחתו
אייזיק אשכנזי ורעיתו

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער
קאַלאָניע אין קובאַ, און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

דר. מאיר ליסאָוויטש און פאַמיליע,

ברכת כתיבה וחתימה טובה

לכל בני משפחתינו באשר הם שם, ולכל הציונים והעוסקים באמונה
בבנין ארצנו ולכל אלו העוזרים בקבוץ גלותנו, די בכל אתר ואתר

מברכים: רוזה ועזריאל ווייץ

א כתיבה וחתימה טובה!

אלע אונזערע פרייַנט, קרובים און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע!

איסאָק בענדער און פאַמיליע

לשנה טובה תכתבו!

סיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אלע
אונזערע קרובים, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא.

איסאָק קאָופמאַן און פאַמיליע

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט, קרובים
און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק,
פרייד און פּראָספעריטעט!

לשנה טובה תכתבו!

אשר פינקנאָווסקי און פאַמיליע
איטשע טאָפּפּ און פאַמיליע

מיר ווינטשן אונזערע צאַלרייכע קונדן, פרייַנט
און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ

א כתיבה וחתימה טובה!

סאָמאָן ביעראָוויטש און פאַמיליע

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע
פריינט, באַקאַנטע און די גאַנצע אידישע
קאָלאָניע אין קובאַ און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

ענריקע פונדיק און פאַמיליע

ל שנה טובה תכתבו!

פיל גליק און פראָספעריטעט ווינטשן מיר צום נייעם יאָר אַלע אונזערע קרובים, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא.

יוסף בלומענקראַנץ און פאַמיליע

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט, קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט!

ל שנה טובה תכתבו!

סאַמועל גאָפקאָוויטש און פאַמיליע

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל שנה טובה תכתבו!

כאַקאָבאָ גוסעוויטש און פאַמיליע

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר

א כתיבה וחתימה טובה!

סימאָן פאַקלאַק

אייגנטימער פון „באָדעגא ספּלענדיד"

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט אין דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

ל שנה טובה תכתבו!

זשש פייסאָטע און פאַמיליע

מיר ווינטשן א גוט יאָר עלטערן, ברידער שוועסטער פאַמיליע און פריינט.

א כתיבה וחתימה טובה

פאַמיליע טויבענפעלד

Almacenes de Tejidos

KLIPPER, S. A.

Tejidos, encajes y artículos de puntos

Ventas al detalle y al por mayor

Muralla No. 303 Telf. A-9732

esquina a Habana La Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

אברהם ראַבינאָוויטש און לעאָן פּערעכאַצקי

JAIME SORIN

Piedras preciosas y semi-preciosas

Legítimas y sintéticas - Perlas de Cultivo

Amistad No. 213

Habana 61-0668

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט אוז דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

HOTEL

PALACIO DE LA MORTERA

Animas No. 59 Telfs. W-6308 y M-6088

א גליקלעכן און צופרידענעם יאָר ווינטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו ו ת ח ת מ ו !

יעקב פּאַמעראַנץ און פּאַמיליע

JAIME KIER

Compostela 558 Telf: W-8513 Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייַעם יאָר

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו ו ת ח ת מ ו !

"LA CASA ABRAHAM"

— DE —

ABRAHAM Z. WAINSTEIN

Fantasía, Quincalla, Perfumería y Novedades en General.

DRAGONES No. 11. — Frente a la 3a. Est. de Policía.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

צום נייעם יאָר באגריסט מיר אלע אונזערע קליענטן,

פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

EL ENCANTO DE MARIANAO

DE

ABRAHAM KOZOLCHYK Y CIA.

REAL No. 122 TELEF. B0-9428

Esq. a Castillo Marianao

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט

און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

JACOBO KAUFMAN Y Ca.

San Benigno 119 Habana Teléfono A-2097

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט

קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א יאָר פון גליק,

פרייד און פראָספעריטי!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו ו ת ח ת מ ו !

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פרייַנט,

קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א

יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד!

אברהם קאָקיעל און פאַמיליע

3a. Avnida No. 805 Miramar, Habana

פ ר ו י ז ל ו ו י נ ש ט י י ן

אלעקסאַנדער האַנפער און פרוי

זבריה אַלטמאַן און פרוי

אייגנטימער פון רעסטאָראַן „משה פיפיק"

באַגריסן צום נייעם יאָר זייערע צאָלרייכע קונדן און פרייַנט

און ווינטשן זיי

א כתיבה וחתימה טובה!

ELLAS MODAS
Vestidos, Sombreros, Carteras, Abrigos y Pieles importadas, Ropa interior, Joyería
שיקט אייערע פֿוטערס אין אונזער מאַרגעם פֿריכידאירע!
SAN RAFAEL 257, casi esq. a AGUILA
Teléfonos A-3311 y A-6670
א כתיבה וחתימה טובה!
אלע אונזערע קליענטן, פריינט און דעם נאַנצן אידישן ישוב אין קובא.

EL COLLAR
de DAVID ZELIGMAN
MODAS FEMENINAS
Aguila 356, casi esq. a Neptuno Telf. A-3593
מיר ווינטשן אונזערע צאַלרייכע קונדן, פריינט און דער
נאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר
א כתיבה וחתימה טובה!

CARNICERIA ULTRAMAR
Variación de Carnes y Embutidos
de B. KOTZ
Jesús María 103 — Teléfono M-5120 — Habana
צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא!
לשנה טובה תכתבו!

LEON YARMUS
MURALLA 422 HABANA TELEFONO M-8545
Confecciones "ELEGANTE"
לשנה טובה תכתבו!
צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

LUXOR
NEPTUNO No. 212 **TELF. A-4175**
LA HABANA
צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאַלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברייגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!
לשנה טובה תכתבו!

EL LAPICERO
DE JACOBO ISRAELIT
IMPORTADOR DE ARTICULOS DE NAYLON
BERNAZA 214, Telf.: A5-1181 Habana, Cuba.
LA HABANA

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע פריינט,
באַקאַנטע און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

FABRICA DE PANTALONES
"KLEIN"
F. KLEIMAN
Monserrate No. 477 Teléfono A5-6292
Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער
גאנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

Fábrica de Pantalones
— DE —
SAMUEL BRASLAWSKI
PANTALON **"R"**
Aguacate 517 Tel. A-0593

מיר באגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע קרובים,
פריינט, קליענטן און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

KAPLAN Y PAPIR
ALMACEN IMPORTADOR DE SEDERIA Y QUINCALLA
Muralla No. 308 Teléfono M-8165 Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע און ווינטשן אַלעמען
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

EL COLLAR
de JACOBO MUCASEY
BERNAZA No. 226. TELF.:A5-5561.
HABANA. — CUBA
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און הער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

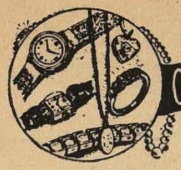
YARMUS Y WINOGRAD
Confecciones "PLANETA" y Artículos de Punto
MURALLA 256. — TELF.: A5-5172. — HABANA
ל ש נ ה . ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע. זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען
פרייד פאָר אַלע איהן אויף דער וועלט!

NEW YORK TEXTILE
Almacenistas e importadores de Tejidos, Sedería y Retazos
De GINZBURG BERMAN y Cía.
MURALLA No. 454 TELEF. M-7661
צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע און ווינטשן אַלעמען
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

SINGER STORE
Blusas, Sayas y Vestidos
NEPTUNO No. 258 TELF. A5-8662
צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו ו ת ח ת מ ו !

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !
WAINSTEIN Y BRINBERG
Confecciones
Amargura 361 Habana, Cuba

Pieles y Abrigos Importados
B R O A D W A Y S T O R E
VESTIDOS Y SOMBREROS
Neptuno 259 Habana Telf. A-2221
מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט און דער
גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא צום נייעם יאָר
א כ ת י ב ה ו ח ת י מ ה ט ו ב ה !

CHERCHES, Y POSESOWSKY

Distribuidores de Joyería, Fantasías y Quincalla en general

SOL No. 414 TELFS. A-3432 y M-9061

Habana

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

גוט - באַקאַנטער ווינער רעסטאָראַן

RESTAURANT VIENES

CALLE 21 y K, Vedado TEL. F-9353

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

LA BODEGA CUBANA

Cuba No. 705, esq. a Acosta **Teléfono M-5208**

ראָב און שיינבוים

Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט אוּן דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ!

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

Almacén de Joyería y Fantasías
Gran surtido en Relojes
Ave. de Bélgica (Egido) No. 503. — Teléfono M-3204
Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פרייונט און דער
גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא צום נייעם יאר
א כתיבה וחתימה טובה!

LA FERIA
de JAIME WINIKOR
Avenida de Bélgica No. 556.—Teléfono W-8044
La Habana

א גליקלעכן און צופרידענעם יאר ווינטשן
מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייונט און
דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא!
לשנה טובה תכתבו!

Confecciones para Caballeros y Niños
"MIRAMAR"
de H. Liberstein

SOL No. 475 — TELEF. A-7143
Entre Egido y Villegas — Part. A5-3832
Habana

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פרייונט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

CASA LUWAIN
פין אסקאר און לייבל לוסקי

MONSERRATE 473 — TELF. M-6684
casi frente a la Cruz Roja — Habana

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Z. Katz y Cia.

Joyeros

Ave. de Bélgica 570 **Telf. M-2874**
(por Apodaca) **HABANA**

—— ◆ ——

ס׳איז נייעס יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Taller de Confecciones AS

פון **אהרן שניידער**

Fabricante de Jackets y Cazadoras de piel
MAC ARTHUR
24 de Febrero No. 17 Teléfono X0-2127
Regla, Habana

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
וויונטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

MONCARZ

REGALOS — ARTICULOS DE PIEL
NEPTUNO ESQ. INDUSTRIA TELF. W-4419

אַ גליקלעכן און צופריעדענעם יאָר וויונטשן
מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט און
דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא
לשנה טובה תכתבו !

EL AZOGUE

Pajarito No. 357, Habana — Teléfono: U-3624 y U0-0595

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ!
ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

MARIANO CORRAL Y FAMILIA
באַגריסן זייערע אויפריכטיקע און אמתע פרייַנט
MAX SCHWARTZ Y FAMILIA
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיינע אויפריכטיקע און אמתע פרייַנט
ARBER Y CIA.
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיין אויפריכטיקן און אמתן פרייַנט
NAUM MULLER
און ווינטשט אים אַ גליקלעכן און צופריעדענעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיין אויפריכטיקן און אמתן פרייַנט
SIMON SILBERMAN
און ווינטשט אים אַ גליקלעכן און צופריעדענעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיינע אויפריכטיקע און אמתע פרייַנט
RUBIN LEIBICK Y FAMILIA
און ווינטשן זיי פיל גליק און דערפאָלג צום נייעם יאָר!

MARIANO CORRAL
באַגריסט זיין אויפריכטיקן און אמתן פרייַנט
MARVIN SHAPIRO — BEJUCAL
און ווינטשט אים אַ גליקלעכן און צופריעדענעם יאָר!

DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS DE LAS MUÑECAS
"ROBERTA"
Marca Registrada

L. TOPP

Almacén Importador de Quincalla, Juguetería,
Sedería, Fantasías y Novedades
Bernaza No. 241 Telf. A-9267 y W-8429
Habana, Cuba

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ
אַ כתיבה וחתימה טובה !

THE FAIR

VESTIDOS Y ABRIGOS DE CALIDAD Y ESTILO
PERFECTO PARA TODAS OCASIONES
San Rafael 203 y 205 — Tel. A-6176 — Habana.

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ
און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה !

TODOS SON PRODUCTOS DE

Pan Rubber Mfg. Corp.

FABRICA DE ARTICULOS DE GOMA EN GENERAL

AMENIDAD No. 125
TEL. 8-3866
CERRO-HABANA

ESPECIALIDADES PARA LA INDUSTRIA DEL CALZADO

Tacones, Suelas y Planchas de Goma con Marcas de Prestigio

די פאַבריקאַנטן פון די פאַסקעס „אוניווערסאַל"

באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

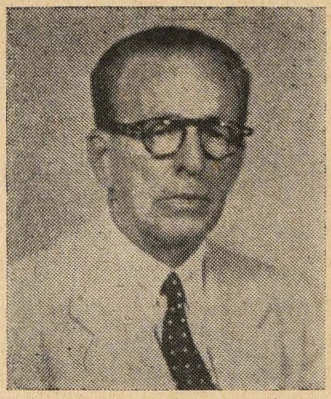
Compañía Nacional de Contabilidad

ASOCIACION DE GREMIOS

Secretaría de los Repartos Gremiales siguientes: Almacén de Tejidos, Almacenes de Sedería y Quincalla, Almacenes de Joyería y Platería, Fábricas de Telas de todas clases, Talleres de Confecciones en General y Tiendas de Tejidos sin Taller.

Oficinas: OFICIOS No. 58 Dptos. 4, 5 y 6

TELEFONO: M-9344

Director Técnico: RAFAEL VALDES PRADO

Dept. Contabilidad, a cargo del Sr. Juan Savio Rguez. C.P

Dept. Repartos Gremiales, a cargo del Sr. Domingo S. Rivero

Dept. de Seguros Generales, a cargo del Sr. Manuel Lamas

Dpt. de Imp. Municipales, a cargo del Sr. Ricardo Cristo

35 años de experiencia al servicio de la Colonia Hebrea de Cuba y 7 empleados a su disposición.

Consúltenos sus problemas fiscales, de Hacienda y Municipio y quedará complacido.

CONTABILIDAD A PRECIOS CONVENCIONALES

אונזערע 35 יאָר פון דערפאָרונג און פון געווישנהאפט באדינען דער אידישער קאָלאָניע אין קובא. זוי אויך אונזער אפיס מיט 7 אָנגעשטעלטע צו אייער דיספאזיציע. גיבן אונז די מעגלעכקייט פאר דער פרוינטלעכסטער באהאנדלונג, געווישנהאפטער באדינונג און אויפשפּנדע אינפאָרמאציע וועגן אלע אייערע פראגן און באדערפענישן, צו זייער צופרידנשטעלונג.

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

פּאַרלאַנגט די מאַרקעס
ר ע ג א ל א ק א מ ע ר צ י א ל
ביי יעדן אַיינקויף וואָס איר מאַכט!

L. LEVIN

Fabricante de Ropa Interior de Señora en General
Especialidad en Kimonas y Batas

Marca "ANITA"

Villegas No. 434 Telf. A5-1581

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרײַנט און דער נאָנצער קאָלאָניע אין קובא און ווינטשן אלעמען
א כתיבה וחתימה טובה!

KRIGER y Hno.

ALMACEN DE PIELES

Teniente Rey 354 **Teléfono A-9085**

HABANA

•

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה !

MAQUINAS DE CALZADO, S. A.

Aguacate No. 406, entre Tte. Rey y Amargura

Telf. W3902 **Habana, Cuba**

Gerson Kriger, Presidente.

S. Braslawsky

Bernaza 233 Telf. M-1210

Habana

•

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

Ricla Textile

FABRICANTES DE ROPA INTERIOR
Y ARTICULOS DE PUNTOS

MURALLA No. 107
TELF. M-7066 Habana, Cuba

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער א י ד י ש ע ר קאָלאָניע!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

Abraham Silber

QUINCALLA Y NOVEDADES

MONSERRATE No. 487.
Entre Muralla y Tte. Rey.

TELF. A-3851
Habana

•

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלייענטן און באַקאַנטע. און וויטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט. גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אברהם וילבער און פאַמיליע

ALMACEN DE PIELES Y ZAPATOS

"LA CASA GIL"

de HOLTZ e Hijos

TENIENTE REY 310 **TELEFONO A-7302**

HABANA

Completo surtido en pieles del país y extranjeras, hules de mesa, pergamoides para libros y hule de tapicerías.
Precio sin competencia

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, אוןווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

האַלץ און קינדער

LA CASA BEN

TALLER DE ROPA HECHA EN GENERAL

DE

SZUCHMACHER Y MINSKY

Avenida de Bélgica 489 **Teléfono M-6176**
(antes, Monserrate) Habana

◆

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרייַנט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

PEDRO MARTINEZ ISA

ה׳ פעדראָ מאַרטינעז איסאַ

דירעקטאָר פון

„סענטראָ מערקאַנטיל דע לאַ האַוואַנאַ".

אויבן־יכטיקע פרויענט פון דער אידישער קאָלאָניע — ווינטשן צו דער גאַלאָגנהייט פון נייעם יאָר 5719, אַלע זייערע אידישע פרויענט און מיטגלידער פון „סענטראָ מערקאַנטיל", א גלוקלעך אין צופרידן יאָר.

— ◆ —

מיר האָבן איינגעשטעלט די פאָלגנדע דעפּאַרטאַמענטן, ווּאָס ניבן אייך די בעסטע באַדינונג:

1) טראַנזיטאַסיאָנעס דעפּאַרטאַמענט.
2) קאָנטאַביליטעט דעפּאַרטאַמענט.
3) לעגאַלער דעפּאַרטאַמענט.
4) פאַרזיכערונגס-דעפּאַרטאַמענט.
5) נאָטאַריעלער דעפּאַרטאַמענט.

בירגער־פאַפּירן, פאַספּאָרטן און חתונות.

איר מאַכט דעם בעסטן געשעפט, ווען איר ווערט א מיטגליד אין:

Contadora Mercantil de la Habana, S. A.

Contabilidad — Tramitaciones — Notaría — Seguros —
Compra-venta Establecimientos y Fincas.

CONCORDIA No. 313, entre LEALTAD y PERSEVERANCIA
TELEFONOS: 6-6341 y 6-2509 LA HABANA

ה׳ פעדראָ מאַרטינעז איסאַ

איז דער דירעקטאָר פון „קאָנטאַדאָראַ מערקאַנטיל ס. א."

Hermanos Grinberg

ARTICULOS DE PUNTO

Villegas 406 Telf. W-8050

Habana

— ◆ —

מיר ווינטשן אונזערע צאַלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ
אַ כתיבה וחתימה טובה!

UNIVERSAL TEXTILE

ALMACEN IMPORTADOR DE TEJIDOS

De M. EPSTEIN Y CIA.

Muralla 166. Teléfono A5-1022

— ● —

אַ יאָר פון גליק, פריד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

תשי"ט — 5719 ✡ 1958 — 1959

Optica Orbe

De ISAAC YAVITZ

REINA 257 TELF. A-7973 HABANA

•

היט אַפּ אייערע אויגן!
מיר האָבן ספּעציעלע ברילן פֿאַר אייך!
בלויז אָפּטיק! נאָר אָפּטיק!

אונזער נייע אָפּטיק־סטודיע איז אויסגעשטאַטעט מיט די בעסטע און מאָדערנסטע אַפּאַראַטן! אונזער נייער סאָרט ברילן איז פון אַ ספּעציעלן סאָרט, וואָס גייט אָן שרייפלעך — די בעסטע פון דעם מין אין קובאַ!

דער ערשטער גראַדואירטער אידישער אָפּטיקער אין קובאַ,
דער אַלטמען באַקאַנטער ה' איסאַק יאַוויטש, באַגריסט צום
נייעם יאָר אַלע זיינע אַנצאָליקע פרייַנט, קליענטן און באַקאַנטע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Mechaber y Loshinsky

CONFECCIONES ''PERSON''
que dan personalidad

BERNAZA 220 — Telf. A5-3581 — Habana

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן.
פריינט און דער גאנצער קאלאניע אין קובא
און ווינטשן אלעמען

א כתיבה וחתימה טובה !

מעכאבער און לאשינסקי

Rozen Textile

ALMACEN DE TEJIDOS
de NAUN ROZENGVAIG

Muralla 456 Habana Teléfono A-2554

— ◆ —

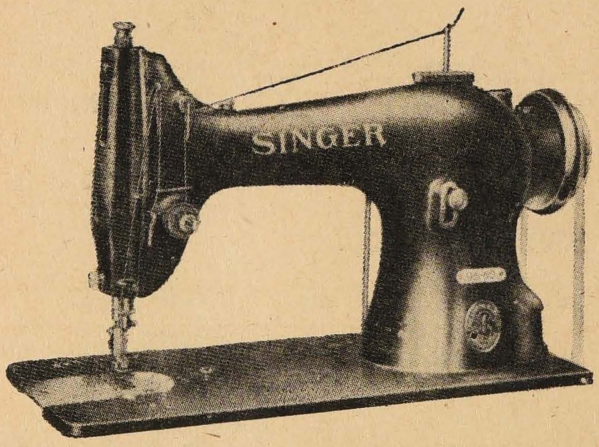
א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
ווינטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאנצער א י ד י ש ע ר קאלאניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

American Sewing Machine Co.

DRAGONES No. 202 . TELEFONO W-0311

HABANA — CUBA

דער אייניציקער אידישער געשעפט פון אַלע סאָרטן
מאַשינען פאַר קאָנפעקסיאָן און פאַר דער הויס.

MAQUINAS INDUSTRIALES Y DEL HOGAR SINGER
Y OTRAS MARCAS

ACEITE AGUJAS Y ACCESORIOS "SIMANCO"

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
וויכטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינט
און דער גאנצער א י ד י ש ע ר קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

N. KUBILIUN

Almacenista de pieles y artículos para calzado

Teniente Rey 318, entre Compostela y Aguacate.

Teléfono M-9524 HABANA CUBA

•

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פרייַנט און דער גאַנצער קאָלאָניע אין קובאַ און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

MALETAS
CINTOS

CARTERAS DE
COLEGIALES

ISAAC D. MONCARZ

REPARACIONES DE TODAS CLASES
EQUIPAJES EN GENERAL

MONSERRATE 469

TELF. W-7928 HABANA

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ

א כתיבה וחתימה טובה!

CIA. CUBANA DE CONTABILIDAD

ALBERTO HERNANDEZ RODRIGUEZ
Director

לעגאלער דעפארטאמענט אונטער דער
אנפירונג פון אדוואקאט
SEGISMUNDO PARES VALDES

אפיציעלער
בוך - פירער

27 יאר דינענדיק אויפריכטיק
דער אידישער קאלאניע
אלע סארטן פון פארזי-
כערונגען פון ערשט-
קלאסיקע קאמפאניעס.

שטענדיק צו אייער
דינסט

Edificio BOSCH, Deptos. 206 y 208

MURALLA 213 y 215 **entre Cuba y Aguiar**

Teléfonos: W-8959 y W-3086

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

ESPECIALIDADES EN ENCAJES Y MEDIAS

ALMACENES BUNET

DE JOSE FRIDMAN

SOL No. 478 TEL. W-5495

וויבטיק פאר דעטאַליסטן און קאַנפעקסיאָניסטן!
איר קענט ביי אונז באַקומען ענקאַכעס אויפן פונט און לאָטעס צו זייער מעסיקע פרייזן. ווי אויך א גרויסן סורטידע פון גיילאַן זאַקן פון די בעסטע מארקעס: קייסער, גאַלד-סיל און קריסטאַל.

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

CONFECCIONES PARA CABALLEROS Y NIÑOS

KENEDY

DE OSCAR MANDEL

SOL No. 313 Teléfono W-4431
Entre Compostela y Habana Habana, Cuba

א יאָר פון גליק, פרייד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פרייַנט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Kalman Wodonos

Almacén de Pieles Americanas y del País
Hules, Badanas y Cordones

BERNAZA 210 TELF. A-4385

HABANA

— ◆ —

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דעם גאנצן אידישן
ישוב אין קובא.

זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד
פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

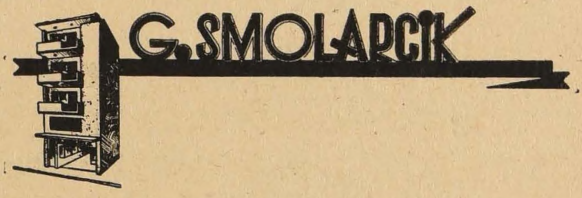
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CIMBLER E HIJO

IMPORTADORES
DE TEJIDOS Y PAÑOS INGLESES
" STRAND "
Trade Mark

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פרויינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא
א כתיבה וחתימה טובה!

Plácido (Bernaza) No. 221.
Teléfono A5-2162.
LA HABANA

MURALLA 366 - TELEFONO M-7861 - HABANA

א יאָר פון גליק, פרייד אין פּראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרויינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

La Garantia

Ropa Interior y Camisas de Trabajo

De N. SMOLANSKY

BERNAZA NUM. 236. HABANA.

Teléfono A-8616

— ◆ —

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

פאמיליע סמאלאנסקי

ALMACEN DE PIELES Y ZAPATOS

EL GRAN CAIMAN

SALOMON LISTEIN
Gerente

Amargura No. 352
esq. a Aguacate

Telf. M-7522
Habana

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרוינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובאַ.
פֿאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Fábrica de Camisas

RECORD-STRAND

de SINGER y HNO.

Bernaza 219

Tel. A-0276

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פֿראַספּעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

Schuchinsky y Compañia

ALMACEN DE PIELES

Teniente Rey No. 403 **Teléfono A-8612**

Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן
ישוב אין קובא.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

La Casa Tarzan

Gran fábrica de Carteras "DIVA"

Industrias "TARZAN"

Muralla 414 **Telf. A-8770**

— ◆ —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלײַענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פּראָספּעריטעט, גלײַק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

Samuel Gordon y Cia.

ALMACEN DE TABACO EN RAMA

Lealtad No. 612 Habana Telf. A-8057

— ◆ —

א יאָר פון גלײַק, פרייד און פּראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קלײַענטן, פרײַנט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

Dositeo Fernández

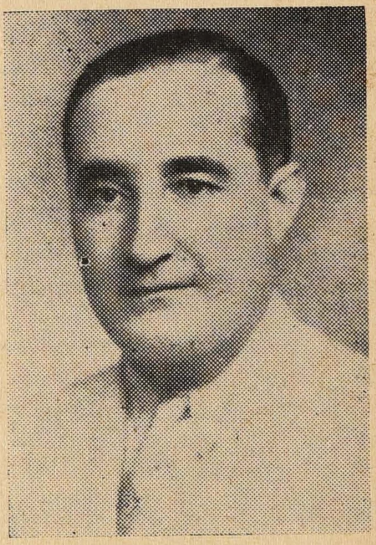
SEGUROS EN GENERAL

Garantía — Solvencia — Servicio

AGUIAR No. 574, Dptos. 316 y 318

Teléfonos: W-0895 y W-3667 — Apartados: 2815 y 364

HABANA

האָט דעם כבוד צו מעלדן

א ל ע זיינע פרוינט און

קלִיענטן און

דער גאנצער אידישער

קאָלאָניע, אז ער שטייט

צו דינסט אין זיין נייעם

אָפיס פּאר אַלע סאָרטן

פּאַרזיכערונגען

און אין יערן פּאַל וואו ער

קען זיין אימיצן נוצלעך.

אויך מאַך איך באקאַנט, אז איך בין באשטימט געוואָרן אלס דער הויפּט־פאַרטרעטער פאר קובא פון דער מעכטיקער פּאַרזיכערונגס־געזעלשאפט:

INSURANCE COMPANY, LTD.

Compañía Inglesa de Seguros

BRITISH TRADERS'

Establecida en 1865

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

FLORIDA STORE

Vestidos Importados -

NEPTUNO No. 306 (entre Aguila y Galiano). Habana

Teléfono A-4027

— ◆ —

א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
ווינטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרויינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

ALMACENES 361

IMPORTADORES DE TEJIDOS

Muralla 361
entre Aguacate y Compostela

Teléfono A-0548
Habana, Cuba

●

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פרויינט
און דער גאנצער אידישער קאלאניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

Textilera Tricana, S. A.

Graciela Nos. 116 - 118 Telf. I-7611

Santos Suárez - Habana, Cuba

— ◆ —

SALOMON RIKLANSKY,
Presidente

JOSE PERCAL
Tesorero

— ◆ —

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן
ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

BIGELMAN, S. A.

TEJIDOS Y CONFECCIONES

FABRICA DE TELAS DE PUNTO

CAMISETAS, BLOOMERS Y SWEATERS

BERNAZA No. 209 LA HABANA, CUBA

TELFS. 55-5062, 6-7738 y 8-6733

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן,
פריינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Prashnik Electronics

ANTIGUA CASA AMADEO

DE JOSE PRASHNIK

EMPEDRADO No. 507 entre Monserrate y Villegas
La Habana — Telf. A-2365

IMPORTADOR DE ACCESORIOS PARA RADIO,
TELEVISION Y HIGH FIDELITY

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלייענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Quincalla - Perfumería - Artículos de Regalos
Almacén de Juguetería
Sweaters - Trusas - Artículos de punto en General

S. BIGELMAN Y CIA.

ALMACENES ''EL TANQUE''

MURALLA 455 — APARTADO 3107
LA HABANA — TELFS. 6-7738 - 8-6733

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע
קליענטן, פריינט און דעם גאנצן אידישן
ישוב אין קובא.

זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד
פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

QUINCALLERIA, PERFUMERIA, JUGUETERIA, ARTICULOS DE PUNTO Y NOVEDADES EN GENERAL

CRISTALERIA, LOCERIA, ARTICULOS DE REGALOS Y FANTASIAS

BIGELMAN Y CIA.

ALMACENISTAS E IMPORTADORES

M. CORONA 603-5-7 — TELEFONO 2755
APARTADO 34 — SANTIAGO DE CUBA

CASA LUSKI

Tejidos, Quincalla y Artículos de Punto en General

LUKY Marca Registrada

Bernaza 248 Tel. M-9534 Habana

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

LA PERLA

SRETER Y HNO.

GRAN SURTIDO EN JOYERIA,
QUINCALLA Y FANTASIAS EN GENERAL

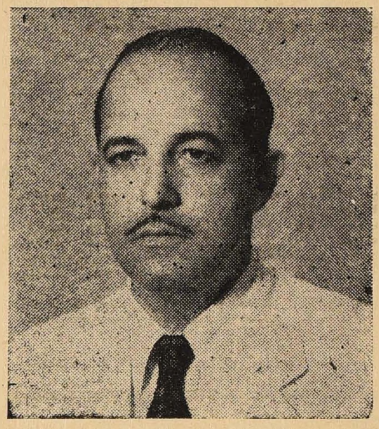
Dragones 13, esq. a Zulueta Telf. W-9131

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד
פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

EMILIO GONZALEZ ARANGO
ALEJANDRO GONZALEZ ARANGO

CORREDORES DE
SEGUROS Y FIANZAS

Referencias de la Colonia
Hebrea de Cuba,
Bancarias y Comerciales

Oficina: Edificio "La Cubana", Aguiar y Lamparilla
Apartado 2509 Teléfonos U-6480 y M-8226 Habana

א פֿאַרזיכערונגס - פּאָליסע קאָנסאָלידירט אייער
תּרשדיט, באַשיצט אייערע אינטערעסנגונגען
אוי נאַראַנטירט אייער צוקונפט!

פֿאַרזיכערונגען פֿאַר אימפּאָרט, טראַנספּאָרט, שריפה, ציקלאָן, לעבנ־
פֿאַרזיכערונג, שוי־פּענסטער, ארבעטס־פֿארזיכערונג, פֿאַרזיכערונג קעגן
יירה איז קאמערץ און פּריוואַטער וואוינונג, אומגליקספֿאַלן, אויטא־
מאביל אוז קאמיאָנעס, אומאַרדנונג, ציווילע אויפּבּרויזן א. א. וו

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אלעמבערג - שיל

San Salvador 439, Cerro Telf. 4-3504

צו באקומען אין די בעסטע פּאַלעטעריעס פון האוואַנא און פּראָווינץ!
אַלעמבערג איז אויך דער אייגנטימער פון דער פּאַלעטעריע
„מ י א מ י", אויף נעפּטונא 460, טעלעפֿאָן: 5-4859.

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פרײַנט און ־ער
גאַנצער קאָלאָניע אין קובא און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

GALLETICAS

LA BALEAR

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

CHARLES SCHOENFELD

Distribuidor de

PRODUCTOS QUIMICOS Y FARMACEUTICOS

Y DE LOS

DEPURADORES DE AIRE "OZLAB"

— ◆ —

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונערע
קלינטן, פריינט און דעם גאַנצן אידישן
ישוב אין קובאַ.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

EDIFICIO ATLANTIC Calle 23 No. 1155, Vedado

Telf.: 30-3645 Depto. 905

CREACIONES

Atlantic

MURALLA 422-A **TELF. A-9546**

HABANA

Camisas, Guayaberas, Escarpines y Ropa interior
No cuestan más y son mejores.

—0—

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פרויינט און ־ער
גאַנצער קאָלאָניע אין קובא און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה !

ALMACEN DE PIELES

La Casa Lazaro

de

LAZARO BRINBERG

AMARGURA 361. **TELF. M-6207.**

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן,
פרוינט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאָר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

Confecciones Mascot

ALMACENISTAS E IMPORTADORES
CONFECCIONES EN GENERAL

TRAJES "MONTERREY"

AGUACATE 509 **TELF. A-6645**

HABANA — CUBA.

מיר באגריסן צום נייעם יאר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און וויטשן זיי א
יאר פון פראספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

משה שלעזינגער און פאמיליע

NOVEDADES

CRISTO 20

Almacén de Joyería
y Novedades
Kleinhaus, Student y Cía.

CRISTO 20
Habana

TELF. M-8911
Cuba

— ◆ —

אַ יאָר פון גליק, פרייד און פראָספּעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

"CASA PRASCHNIK"

ENRIQUE DON Y CIA.

BERNAZA 238

TELF. 6-6763

— ◆ —

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלייענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פראָספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

SUCESORES DE

FABIAN WEISS, S. A.

ALMACEN DE JOYERIA

Neptuno 311 Telf. M-6016 La Habana

Representantes y distribuidores de los relojes
OMEGA (la perfección al supremo grado)
EDOX y OLMA

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פרייַנט און דער גאַנצער קאַלאָניע אין קובא
און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה !

BENJAMIN TERNER

TERNER'S — LAS CARTERAS MODERNAS

Compostela 563 Telf. W-3837

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קלייענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד !
לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

MUEBLERIA

LA VENTAJA

de MATIAS REDLER

Juegos de Cuarto, Sala, Comedor y Living Room

Refrigeradores y Radios marca "General Electric"

LA IMPERIAL, Neptuno 674 — Telf. U-1211

MONTE 506 — Habana — Teléfono M-5745

Televisores PHILCO

Sucursal: Calle Habana 413 — Telf. A-7177

Mueblería — Luz Nº 60 — Tel. W-4570

San Miguel 774

Angeles No. 123 Telf. ML-0854

Aceptamos sus muebles en fondo

Inigualables facilidades de pago

Sofa-Cama DOWNEY-DAVENS

מיר ווינטשן אונזערע צאלרייכע קונדן, פרייַנט
און דער נאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובא

א כתיבה וחתימה טובה!

KASIEL FIALKOFF

Almacén y Fábrica de Artículos de Punto

NAZARENO 157 Y 159
GUANABACOA TELF. 90-1949

— ◆ —

א יאר פון גליק, פרייד און פראספעריטעט
ווינטשן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט
און דער נאַנצער א י ד י ש ע ר קאַלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

5a. AVENIDA

DE JULIO LIPSITZ

SASTRERIA Y CAMISERIA

GALIANO Y SALUD TELF. A-9417

מיר ווינטשן אונזערע צאָלרייכע קונדן, פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובאַ
אַ כתיבה וחתימה טובה !

Z. SHAFTAL

ALMACEN DE TEJIDOS
Y CARTERAS DE SEÑORAS

Compostela 561
entre Muralla y Sol

Teléfono W-4690
Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אַלע אונזערע קליענטן, פריינם און דער
גאנצער קאָלאָניע אין קובא און ווינטשן אַלעמען
א כתיבה וחתימה טובה !

מיר באַגריסן זייער האַרציק אַלע מיטגלידער פון
אונזער משפחה קליענטן און פריינט, דעם
אידישן ישוב אין קובא און אַלע אידן אויף
דער וועלט און ווינטשן אַלעמען א
גליקלעכן יאָר פון שלום און פרייד

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אייגעלע און מאָרים הימלשטיין און פאַמיליע

— ◆ —

Perfumería GIMEL

SOL 162 TELF. 6-6013

אייער גאנצן לעבן זענען געווען בלויז שלעכטע מאדעלן פון יענער גרויסער שטול, אין וועלכער מלאכים וועלן אייך מיט כבוד און מיט פאראד אוועק־זעצן... אסטיווע פון גרויסע שריפטשטעלער און חשובע דיכטער וועלן אייך באגלייטן צו דער דאזיקער שטול. קיינער וועט אייך מער פון איר נישט ארא־יאגן, נישט קיין שלעכטע פרוי, נישט קיין בייזער רעגן און נישט קיין שום שטורעם פון דער וועלט... די שטול וועט זיך קיינמאל נישט צעברעכן קיין פוס... איר וועט צו איר נישט דארפן גיין דורך ווינט און דורך רעגן. דורך שניי און דורך האגל. די שטול איז דאס אנגענגרייט פאר אייך אויף אייביק!..

פרויען האלענדער האט זיך זייער אויפמערקזאם צוגעהערט. זיין אלט, טרויעריק פנים איז אביסל באלויכטן געוואָרן, אזוי ווי רעפלעקטיטר פון א געהיימנישפולן, אנגעצונדענעם ליכט...

— וואו שטייט די דאזיקע שטול? — האט ער געפרעגט, אזוי ווי ער וואלט זיך געגרייט צו פארן אהין מיטן סאבוויי...

— די גאלדענע שטול שטייט אין גן־ערן... זי ווארט אויף אייך אז איר זאלט זיך באקוועם אין איר אריינזעצן, א מידער פון א נאנץ לעבן! — האב איך צו אים שטילערהייט געזאגט.

— יא, איך גיי אהין, איך בין שוין אויפן וועג אהין!.. — האט ער צוגעגבן מיט א געברעכענעם קול.

און ער האט זיך מיט מיר געזעגנט...

די בעסטע גליקוואונטשן דער אידישער קאלאניע צום נייעם יאר ווינטשט

קאפע פילאן

PILON

SABROSO HASTA EL ULTIMO BUCHITO

געשמאק ביזן לעצטן שלוק.

געווען איינמאל אין דער שטאט אנטווערפן, וואו איך האב פארבראכט א סך יארן. איך בין איינמאל, אין א זונטיק נאכמיטאג, געגאנגען אין א מוזעאום. און גייענדיק אזוי איבער די מיטלאלטערלעכע זאלן פונם מוזעאום, וואס איז געווען איינגעאדנדט אין אלטער קירכע אזש פון דעם צענטן יארהונדערט, אין וועלכער עס האבן זיך אויפגעהאלטן די ריכטער פון דער שפאניישער אינקווויזיציע, אין דעם פערצנטן און פופצנטן יארהונדערט, בין איך געוואָרן שרעקלעך מיד, וויי עס איז געווייניגלעך מיין טבע...

— „וואו זעצט מען זיך דא אוועק אויף א באקווועמען אופן?" — האב איך געפרעגט טראכטן. און פלוצלונג דערזע איך א גרויסע שטול מיט א רויט קישעלע און אייזערנעם שווערן האק־מעסער דערבייַ. איך גיי אריבער די פארצויכונג, און איך לייגן איבער: „דאס איז די שטול פון דער אינקווויזיציע. דא פלעגט זיצן דער תליון און דאס איז זיין האק־מעסער, מיט וועלכן ער פלעגט אפהאקן די קעפ פון די הערעטיקער און אלערליי זינדיקע". איך האב, קיין טך נישט טראכטנדיק, זיך געזעצט אויף דער מאדנער שטול. אינם אנטקעגנאיבערדיקן, מוטנעם שפיגל, האב איך געזען זיצן א געהיימניספולן מאן אין דער אינקווויזיטארישער שטול... דאס האק־מעסער צו זיין רעכטער זייט. ארום אים זענען געווען אויסגעשטעלט פארשידענע מאנומענטן און עס הענגען אויך טונקלע, אויליקע פארטרעטן פון די בלוטיקע אינקווויזיטארן. נישט ווי קיין ריכטער האב איך זיך איצט געפילט, נאר ווי דער קרבן אליין. נישט דער תליון — נאר מיטן אפגעהאקטן קאפ איז דא געזעסן דער אומשולדיק־פארורטיילטער... אינם מיטלאלטערלעכן שפיגל האב איך זיך אליין קוים דערקענט...

עס איז שוין געווען היפשלעך טונקל. דאס מוזעאום איז שוין געשלאסן געוואָרן מיט זיינע שווערע, אייזערנע שלעסער. איך בין געווען אזוי שרעקלעך כייד און פארמאסערט, אז איך בין איינגעשלאפן. א גאנצע נאכט האב איך געזען אלערליי גרויזאמע אילומינאציעס. ווען איך האב ענדלעך דערוואכט, איז שוין געווען באגינען. די אויפגייענדיקע זון האט שוין אריינגעלויכטן דורך די שמאלע, שווער־פארקראטעוועטע פענסטער. עס האט שוין אנגעפאנגען צו קומען א פרישע פובליקום. איך בין געווען צעבראכן. איך האב זיך אויסגעמיישט מיטן נייעם עולם. איך האב געזען אז דער עולם איז איבערראשט: געמיינט, מיך דערזעענדיק דא זיצן אזא פארגליווערטן אין דער שטול, אז איך בין א פינגר פונם תליון... אז איך בין דא געבליבן זיצן א שטייפער און אן אכזריותדיקער נאך פון דעם פערצנטן יארהונדערט אן...

פרוינט האלענדער האט פלוצלונג געמומען שוויגן מיט א שווערן שווייגעניש. איך האב געזען גרויסע טרערן אין זיינע אויגן. איך ווייס נישט געווי פארוואס איך האב צו אים געזאגט:

— עס איז פארגאן פאר אייך א וואונדערלעכע שטול, איין הערלעכע שטול, אין וועלכער איר וועט סוף־כל־סוף אמאל זיצן באקוועם. אלע שטולן אין

— ניין, טוט דאָס נישט! — זאָגט זי אַביסל אַ נערוועזע. — רירט נישט די פּאַטע׳ס פון איר פּלאָץ, איך בעט אייך!

פּאַרשטייט זיך אַז איך האָב איר נישט געפּלאָגט און כ׳האָב יאָ אַנגענומען דאָס ציגל פון איר. איך האָב נאָר אַ קוק געטאָן אויפן פּאַטע׳ס פּנים, ווי זי ווערט אַלט, ווי זי ווערט גרוי, ווי זי ווערט פאַרוואָרפן. אַ ווייב אָן מאַן איז אַ ווייב אָן מאַן — שוין! איך קען שוין נישט זיצן אזוי איר. לאָזן שטיין די פּאַטע׳ס צעבראָכענע האָט דאָך מיר עפּעס נישט געפּאַסט. איך האָב איר אַנגעפּאַנגען אויפהויבן, אריינסנעמען דעם אָפּגעבראָכענעם פּוס, אים געזוכט צוריק אריינצופּאַסן. הכלל, איך האָב זיך אונטערגעריסן דאָס הארץ און די לונגען. וואָס זאָל איך אייך זאָגן: איך האָב אזוי פיל פּראַרבעט אַרום דער אַלטער, צעבראָכענער פּאַטע׳ס, אַז איך בין אהיימגעקומען אַ טויט־קראַנקער מאַן. אין מיין צימער׳ס בין איך אַן אינזאַמער אָפּגעלעגן דריי ביטערע וואָכן, און איך פּאַרשיילט דעם זויסטן טאָג וועז איך האָב זיך באַקאַנט מיט דער פרוי לאַכמאַן.

— פּאַטעטיש! — זאָג איך.

— פּאַטעטיש, זאָגט איר? עס איז זייער טראַגיש. אָפּט, אַ רעזיגנירטער פון אַלע הייזער מיט זייערע פּאַטע׳ס, פּאַר איך אַוועק אין שטאָטישן פּאַרק זיך צו זעצן אויף איינע פון די ברייטע, געוויימע בענק אין די אַלייען. דאָס וועטער איז שיין אזן די זון לייכט ווי אין די ערשטע טעג. עס דאַכט זיך אַז עס וועט קיינמאָל נישט רעגענען. די יונגע מוטערס פירן זייערע קינדער דורכן פּאַרק. די קינדער זענען די ליבלעכע בלומען אין גאָרטן. עס כוואַליעט אַ גאָלדן, זונטיק לייכט אין אַלעווינקלען פונם פּאַרק. איך באַזעץ זיך אויף אַ הילצערנער באַנק אזן איך גרייט זיך צו זיצן ווייניקסטנס אַ פּיר אָדער פינף שעהן. אזן אזוי ווי איך זיץ אין דער הערלעכער אידיליע — ווערט דער הימל פּאַרוואָלקנט. באַלד פּאַרציען זיך אויפן האָריזאָנט שוואַרצע שטיקער כמאַרעס. אַן אומרו גייט אויף. די יונגע מוטערס איילן זיך אהיים. ווי מידע פייגל, מיט אונטערגעהאַקטע פליגל, גייען די אַלטע לייט איבערן וועג. די גרויע וואָלקנס ווערן איבערגעשלאָגן מיט רויטע פלאַמען פון די בליצן. איך לויף אין דעם נעדיכטן רעגן אהיים. איך בין ווי דער געיאָגטער אזן דער פּאַרשאָלטענער נביא. איך בין געיאָגט פונם בליץ אזן נערונער. דער רעגן אזן דער ווינט פּאַטשן מיך אין פּנים אריין מיט שוערע, קאַסמישע פעטש. די נאַטור אליין האָט מיך פיינט. זי ווייל מיך אַרויסטרייבן פון איר מיטן. אַן אינזאַמער, אַן אויסגעשעפּטער, קום איך אהיים. איך לייג זיך אַנידער אויפן אייזערנעם, פּאַרשאָוועטן בעטל, איך לייגן די לידער פון אַנדערע אַלטע דיכטער, וואָס האָבן מיט דורות צוריק אויך געוווכט אַ היים, אַ פּאַטע׳ס אויף דער ערד. אין דעם אומעט פון זייערע לידער פילסט דו אַרויס, אַז זי האָבן, ווי איך, געוווכט אַ שטיל ווינקל אויף דער ערד...

— מערקווירדיק ווי שוין פון יונגערהייט אָן האָב איך געשטרעבט נאָך אַ שטיק׳ס מקום מקלט, נאָך אַביס׳ס אָפּרו פּאַר מיינע מידע פּיס. דאָס איז

שיידן, נאָך קנאַפּע דרײַ צענדליק יאָרן פון באַזוכן איר הויז... ווי לייכט זי האָט זיך דאָס געוואָנט מיט מיר...

איך בין געגאַנגען א טיף פאַרקלערטער איבער די נאַכטיקע גאַסן. וואו איך בין געגאַנגען, האָב איך די ערד נאָס געמאַכט מיט מיינע טרערן. איך האָב זיך צום ערשטן מאָל דערפילט אזוי שרעקלעך אײַנזאָם אויף דער וועלט... די לבנה האָט יענע נאַכט מיט מיר געהאַט מיטלייד... זי האָט מיט מיר מיטגעווויינט...

— דאָס איז א רײַנדיקע געשיכטע... דאָך באַדאַרפט איר נישט פאַרצווייפלען, פרײַנט האָלענדער! — האָב איך געפּרואווט טרייסטן דעם אלטן שריפטשטעלער...

— אַנומלט בין איך אַוועקגעפאָרן אין מאַנהעטן צו א פרוי, מיט וועמען איך האָב זיך ערשט לעצטנס געהאַט באַקאַנט. עס איז געווען אזוי: איך טראָג אַן אויל־מאָלערײַ פון א באַקאַנטן מאָלער צו מיינעם א גוטן פרײַנט. א פרוי שטעלט זיך אָפּ אין נאָס כדי צו קוקן אויפן בילד. איך לאָז שטיין דאָס בילד פאַר איר. אויפן טראָטואַר, און זי קוקט דאָס א נייגעריקע אָן....

— איך וואָלט וועלן האָבן אַזא בילד? — פרעג איך איר. — איך וואָלט צו אייך נעקענט ברענגען דעם מאָלער פון דער דאָזיקער מאָלעריי. און איר זאָלט ביי אים קענען אָפּקלייבן וואָס עס וועט אייך געפעלן...

— גוט! — זאָגט זי.

א וואָך שפּעטער האָב איך צו איר געבראַכט דעם מאָלער. ער האָט ביי איר אין וואוינונג אויסגעשטעלט א צאָל בילדער. זי האָט דערווייל קיין אײַנציקן בילד נישט געקויפט. נאָר, זייענדיק ביי איר, האָב איך דערזען אָן אַלטע פאָטאָלס...

נעקסטן מאָל, וואָס איך האָב דערפילט דעם פּלוצלונגן פאַרלאַג אײַנצורוען זיך אביסל, בין איך אין אָן אומעטיקן אוונט צו איר אַוועק. זי האָט מיך דווקא זייער פרײַנטלעך אויפגענומען. איך בין גלייך צוגעטראָגן צו רעאַליזירן מיין ציל: די פאָטאָס... איך האָב זיך זייער באַקוועם אין איר אריינגעזעצט. איך קוק אויפן זייגער: עס איז אַרום זיבן אין אַוונט נו, טראַכט איך, פון דער דאָזיקער באַקוועמער פאָטאָס היוב איך זיך שוין פריער נישט אויף וויי ביז אַרום עלף ביינאַכט... אין די פיר שעה וועל איך זיך היפש אויסרוען. אפילו וואָס זאָל דונערן און בליצן — הויב איך זיך נישט אויף פאַר עלף אַזייגער...

* * *

פרוי לאכמאן זעצט זיך אַוועק אַנטקעגנאיבער מיר, עטוואָס ווייטלעך פון מיר, אזוי אַז איך האָר זי קוים רעדן. די אויטאָמאָביל־קלאַפּן און טומלען אונטן און דער גערויש פן דער גאַס דרינגט אריין דורך די אָפענע פענצטער.

— פרוי לאכמאן, — זאָג איך, — איך וועל צורוקן די פאָטאָס נעכטער צו אייך...

קוקנדיק אויף שארלעטן, האב איך זיך דערמאנט דאם שטעטל, די בדייטע, די גרינע, זאפטיקע פעלדער, וואו מען פלעגט שפאצירן מיט שיינע מיידלעך אין די זומערדיקע, שבתדיקע נאכמיטאגן. מען פלעגט טראגן אונטער די ארעמס דיקע דאכאנען פון שענקעוויטש און ריימאנט; פון טאלסטאי און דאסטאיעווסקי; פון ארציבאשעוו און קאראלענקא; און קאנקורירן אין ליבע מיט די היימישע, ליבע טעכטער פון שטעטל. איך פלעג זיך ביי שארלעטן אין הויז דערמאנען אין די אידילישע פון שטעטל, אין מיין קינדהייט, און אין הויז פלעגט זיך ארומפארן שארלעט, ווי א נימפע, וואס גייט מיר נאך פון דעם הייפישן טייך אן, פון דער ווייכסל, איבער מיין גאנץ לעבן... שארלעטס מאן פלעגט געווענליך ערגעץ אוועקגיין ווען איך פלעג אנקומען. איך פלעג אפזוצן דעם אוונט אין שטילער, זיסער אידילישע מיט שארלעטן... אזוי האט זיך דאס געצויגן אפשר א פערטל יארהונדערט... דאס פלעגט זיין מיין אייניציקע שטיקל אפרו אין דעם גיהנום פון ניו יארק...

— אנומלט, אין א הערבסטיקן פארנאכט, ווען די ערב ראש־השנהדיקע שטימונג האט מיך איינגעהילט אין א וויסטן טרויער, ווען איך האב זיך דערמאנט אין מיינע נאענטסטע, וועלכע זענען אומגעקומען אין קליינעם, פוילישן שטעטל, אין מיינע טייערע טאטע־מאמע, ברידער און שוועסטער, וואס זיי פלעגן זיין מיין אייניציק ביסל אנהאלט אין לעבן — און איצט פיל איך זיך עלנט און אליין אין דער וועלט, בין איך אוועקגעפארן אין די בראנקס, צו מיין טייערער פריינדין שארלעט... ווען איך בין ארויפגעגאנגען אין טרעפ פון דעם אלטן הויז, האב איך דערהערט געשריייען. מיר איז געווען א וואונדער: ווייל שארלעט פלעגט זיך קיינמאל, אויף וויפל מיר איז געווען באקאנט, מיט איר מאן נישט קריגן. איך קלינג אן אין טיר און ווי נאר איך עפן, זע איך עפעס א מאדנע לאגע: דער מאן, מיך דערזענדיק, איז א בייזער, אן אויפגעקאכטער אריינגעלאפן צו זיך אין צימער. שארלעט האט, א צעטומלטע, מיך טרויעריק אנגעקוקט. זי איז צוגעגאנגען צו מיר, ארויסגעלייגט איר קלייניע, ליבע האנט אויף מיין פלייצע און האט געזאגט מיט א דעזיגנירטן קול:

— האלענדער! מיין מאן איז אייפערזוכטיק אויף אייך... לעצטנס איז ער מכיש משוגע אייפערזוכטיק... די בעסטע זאך וואלט זיין אז איר זאלט מער צו אונז אין שטוב אריין נישט קומען...

איך בין געבליבן שטיין א פארשטיינערטער. מיט אונטערגעבראכענע קניעס בין איך ארויס פון שטוב, איך בין ארונטערגעגאנגען די אלטע, קרומע טרעפ. איבער דרייסיק יאר בין איך געגאנגען אין א הויז זיך אפצורוען אין דער פאטל, קיינעם נישט געטשעפעט. מורא געהאט אפילו אן איבעריקן וואכט ארויסצורעדן צו מיין לאנדסמאן... מורא געהאט צו שארלעטן אן אי־בעריקן שמייכל צו טאן... און איצט, מיטאמאל איז ער אייפערזוכטיק געוואדן... אין ווי לייכט שארלעם האט געקענט באשליסן זיך מיט מיר צו

פּאָטעל... עס גייט מיר שוין איצט גאָרנישט אָן. די טאָכטער קומט אריין יעדער ווייל. זי זוכט כלומרשט עפּעס... מאָדאָם זינגערמאַן פּאָרעט זיך אינם טואַלעט־ציכער. איך שעם זיך איצט מיט דער גאַנצער סיטואַציע. מיטאַמאָל זע איך אַז די שטוב איז געבליבן לידיק און די טיר איז עטוואָס געעפנט... שנעל כאַפּ איך דעם מאַנטל און הוט און איך שלייך זיך שטי־לערהייט, אזוי ווי א גנב, ארוים פון שטוב. איך גיי פּאַרזיכטיק אַראָפּ מיט די געבויגענע טרעפּ. אין דרויסן איז א מחיה. דורך דער צייט האָט אויפ־געהערט צו רעגענען. א פּרישער ווינט פון ים בלאָזט און דערפרישט אַביסל דאָס פינצטערע געמיט. איך גיי אין דער פייכטער נאַכט אַן איינזאַמער, א גלויקלעכער, מ'שטיינט געזונט, וואָס איך האָב זיך אזוי שנעל באפרייט פון דער כאַרנער סיטואַציע. איך גיי איבער די גאַסן אָן א סוף, ביז איך ווער מיד. איך זען זיך אַוועק אויף א שטיין. אין איך זיץ אַן איינגעהילטער אין דער גרויסער נאַכט. עס איז מיט ביטער ווי דער טויט. און ערשט אַזינד בלייבט מיר איבער זיך צו שלעפּן איבער צווייי שעה מיט דער סאַבווויי, ביז איך קום אָן שפּעט ביינאַכט, קוים מיט צרות, א טויט־מידער, צוריק אַהיים, איז מיין טרויעריקער דאָך־שטיבל, וואו עס ווארט אויף מיר דאָס אייזערנע בעטל און מיין גוטער פריינט: דער שלאָפנדיקער קאַנאַרעק אין שטייג...

— נו, דאָס איז טאַקע נישט קיין פריילעכע געשיכטע! — זאָג איך.
— אָבער עס זענען דאָך פּאַראַן טויזנטער אַנדערע הייזער וואו מען וועט אייך פיין אויפנעמען. און לאָזן זיצן באַקוועם און געמיטלעך אין א ווארעמער פּאָטעל...

— עס דאַכט זיך אייך, ליבער קאַלעגע, פּרואווט איר נאָר זוכן א פּאָטעל צום זיצן אַביסל, און איר וועט געווויר ווערן... אָט איז א צווייטער עפּיזאָד. דאָס האָט מיט איר געטאָן פּאַראַיאַרן, ווינטער־צייט. הערט זיך צו:

— איך פלעג יארן לאַנג פּאָרן באַזוכן מיינע א יונגט־פריינדין, שאר־לעט, מיט וועמען איך האָב זיך צוזאַמען אויפגעהאָדוועט אין שטעטל. ווען איך בין יארן שפּעטער געקומען קיין אמעריקע, איז זי שוין געווען א חתונה־געהאַטע. מיך האָט תמיד געצויגן צו איר הויז ווי צו א מאַגנעט. זי האָט זיך דורך דער גאַנצער צייט אזוי ווי נישט געפילטערט. צייט האָט איר אויס־געמיטן... א צארטע, א בלאַסע, האָט זי אויסגעזען ווי פון א געפּאַרבן פּאר־טרעט ארונטער, אזוי ווי זי וואָלט פּאַרבליבן שטענדיק אין דער גאַלדענער דאָם פון לעבן. עס ווייזט אויס אז די צייט האָט איר אָנגעגריפן פון אינע־ווייניק, האָט איר צעבייסן דאָם האַרץ, אזוי ווי א שיינער בוים ווערט אויס־געהוילט אין זיין טיפענישׂ, אין זיין כעכטיקן שטאַם... אָבער אויסערלעך איז זי געבליבן יונג און פריש. ווען מיר פלעגט זיין טרויעריק אויפן האַרצן, פלעג איך פּאַרן צו איר, זיך אָפּרועז אין דער טיפער פּאָטעל, וואָס איז דאָרט געשטאַנען. כיען האָט טאַקע ביי איר אין הויז געראָפן די שטול: „האָלענדערס שטיל". א טיפע פּאָטעל, האָב איך זיך אין איר אריינגעוואַרפן, און אזוי

קאלט. א דראבנער רעגן האט אנגעהויבן צו פאלן פון דעם אינפרוינטלעכן הימל. א רעגן דין אזוי ווי א דינער שניי. אזא וואם נעמט אדורך די נשמה. איך בין אפגעפארן עטלעכע שטונדן טיף אין ברוקלין. עס איז דווקא נישט געווען קיין הויז פון קיין פלטן פרייונט, נאר פון א פרוי וואס איך האב זיך לעצטנס מיט איר באקאנט, א זינגערין. ענדלעך בין איך אנגעקומען אהין מיט א גרויסן לעקער, וואס איך האב לאנג געזוכט צו קויפן אויף די פינצטערע גאסן, ארום איר הויז. איך קום אן: איך זע ביאדאם זינגערכאן איז אין א שלעכטער שטימונג. זי דרייט זיך ארום א "שטארק נערוועז אין א רויטן פעניואר, אזוי ווי זי וואלט ערשט אויפגעשטיין פון שלאף. דאם פנים אירס איז בייז און צארנדיק. די אויגן — צעבליצטע. די פירמאדאנע האט זיך אין איר צעהולעט. די טאכטער אירע קומט ארויס א פייכטע פון טואלעט־צימער. זי האט ערשט געגומען א שפריץ. עס קלעפט זיך די בלויע, דינע פידזשאמע צו איר יונג, וואונדערלעך לייב. די קענסט זען דעם כישוף פון איר יונג־מיידלשער, וראציעזער פארם. פון אירע סאכיטענע האר קאפעט מיט שוואר־צע וואסער־טראפנס, ווי טינט. די טאכטער איז א מאדעל און איך זע אז מאדאם זינגערמאן קרענקט דא איבער צווי זאכן: ערשטנס וואס איך האב זיך מיט אזא אימפעט און הונגער ארייגגעווארפן אין דעם פאטעל... צווייטנס: וואס איך קען די אויגן נישט ארופכאפן פון איר הערלעכער טאכטער, וואס דייצט אזא אויסגעווארעמטע פין דעם הייסן וואסער...

— וואס האט אייך פלוצלונג געבראכט אהער אין אזא רעגנדיקער נאכט? — פרעגט זי א בייזע.

— איר האט נישט קיין טעלעפאן... איך וואלט אייך אוודאי געווען פריער פאגערופן... איך האב זיך פישוט פארבענקט אין דער ניין מילאניקער ניי־יארק נאך א מענטש, נאך אן אייניקן מענטש... בפרט נאך א פרוי נאך א שיינער, רייצנדיקער פרוי... עס איז אזוי מענטשלעך־אומעטיק אין דער גרויסער שטאט... איך האב אייך געווואלט זען... איך האב זיך געווואלט אויסקוועטשן אין זעצן אין אייער פאטעל! — האב איך זיך געפלאנטערט מיט די רייד.

— איר קענט מיר שרייבן א פאסטקארטל מיט צווי טעג פריער אז איר קומט... ביזן גייט ביי מיר איצט פארבן די וואוינונג... עס איז איצט אזא אומארדענונג אין שטוב, איר זעט דאך... און פונקט איצט פאלט איר פלוצלונג אריין, אזוי ווי איך וואלט נאך אייך געשיקט א טעלעגראמע...

— מאדאם זינגערמאן, איך בעט אייך, פארזוכט פון דעם קוכן וואס איך האב אייך געבראכט! — פרואוו איך זי באדויקן.

— קוכן פעלט מיר נאך... מיין מאן פלעגט מיך שטאפן מיט קוכן... ער האט מיך טאקע פעט געמאכט... איך האב אים דערפאר פיינט געהאט...

— נו, — טראכט איך, — זי איז שוין אין דער ריכטיקער שטימונג, קיין גוטס וועט שוין דא נישט ארויס. דאם זיצן אין דער פאטעל וועט מיר שוין וואוי באקומען... דערווייל טאקע זיץ איך א פארקלעמטער אין דער

אייגנואיינער. יעדער אייער אייגנואיינער איז א שלעכט טעמעס. דו זייסט ארויס אין פּאַרק. אויף די בענק זיצן טעמעס. דער דאָזיקער מאן האָט א גרויסן האָרב ביזן היכל, און דאָך האָט ער אזא שיינע פרוי. נעבן אים זיצט א מאן א. שמישון הגיבר — כיט אן אייגנעהויקערטער, מיאוסער ווייב. א פרוי זיצט אן אייזאַצע אזוי ווי א ערעפּין — זי האָט געהאט א סך געליבטע... זי איז מיד פון ליבע.. זי גרייט זיך שוין צו פאלן צו דר'ערה, ווי די הערבסטיק־ געלע בלעטער, וועלכע פאלן טרויעריק צו אירע קניעס... א מאן זיצט אויף א באנק אין ער שפּילט אים פאר זיך אליין זיינע אמאלקיע ראלן אין טעא־ טער. א פרוי פירט א הונט. דער הונט שלעפּט זי און זי שלעפּט דעם שווערן הונט. צווישן זיי ביידע כומט באר א קאמה פאר מאכט־העגעמאניע...

אומעדערע זענען די טעמעס פון לעבן. פונדעסטוועגן הער איך פריינטלעך אוים ביין פריינט אין קאלעגע האלענדער.

— וואסאראַ טעמע האָט איר?

— פּשוט, איך זוך דאָס גאנצע לעבן וואו זיך באקוועם שוועקצוזעצן. איר שמייכלט? עס איז ביי אייך א ווייז אזא? אן אנעקדאט. זייער גוט. אבער, גלויבט מיר, עס איז די טראגעדיע פון מיין גאנץ לעבן. דאָס גאנצע לעבן בין איך מיר און איך זוך א באקוועמע פאטע׳ וואו זיך אוועקצוזעצן רואיק אויף עטלעכע שטונדן, כדי זיך אמאל ענדלעך אפּצורוען. איך פּאר אפּטמאל מיילן ווייט מיט דער סאבווי, מיטן עלעווייטאר, מיטן אמניבוס, אפילו מיטן באן אדער כיט א שיף, כדי זיך ערגעץ וואו באקוועם אפּצורוען אין א שטול...

— איר זאגט משוגע. דאָס איז די לייכטסטע זאך צו דעאליזירן. אין וועלכן פריינטלעכן הויז איר וועט נאר אריינגיין, וועט מען אייך דערלויבן זיך אוועקזעצן. וואָס ארט עס דען די מענטשן אז איר רוט זיך אביסל אפּ?

— אט דאָס איז טאקע דער טעות. וואָס וויסט איר וואָס איך גיי אדורך זוכנדיק א.באטעל?!...

— איך פּארשטיי וואוי׳ אז מענטשן זוכן דעם בלויען פויגל, די בלויע בלום פון גליק, און זיי קענען זי נישט געפינען. אין די גרויסע קלאסישע וועלט זוכט דער מענטש דאָס לאנד פון אייביקן לעבן. ער זוכט די פרייהייט. ער זוכט שיינקייט, אידעאל, ליבע און גליק. ער ראנגלט זיך מיטן שיקזאל זיינעם. אודאי זענען די דאזיקע אלע העלדן טראגישע. זיי קומען אום, זוכנ־ דיק גאלד אן גליק. זיי ווערן אויפגעגעסן פון זייער באגער נאך דעם אום־ דערגרייכבארן. זיי ווערן פארניכטעט אין קאמף מיטן שיקזאל. אבער איר, דאן קיכאט וואָס איר זעיט, וואָס זוכט איר, א פאטע׳ זיך אין אים אריינ־ צוזעצן נאטירלעך?

— איר לאכט. אבער וועט איך זאל׳ אייך דערציילן א רייע אויפצקויטן, וואלט איר מיך גיכער פארשטאנען. אנומלט, צום ביישפּיל, בין איך זעריינ־ געפאלן אין א סאבווי פינקט אין די אייליקע שטונדן. עס איז בייר געווען

די שטול אין גן־עדן...

(דערציילונג) ● פון ש. טענענבוים

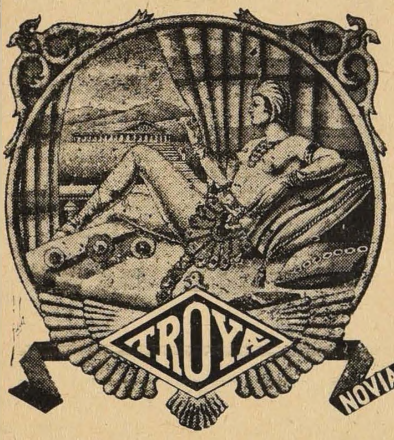
אין אקטאבער פאלן די בלעטער פון די בוימער. יעדער בלאט איז א מאלעריי, וואס גאט האט אליין געפארבט. וואס גאט האט אליין מיט זיינע גרויסע געטלעכע פינגער פארשמירט. אויף יעדער באנק זיצט א מענטש, א הערבסטיקער מענטש. ער ציטערט אין דעם האדבסטיקן ווינט, ווי א בלאט אויפן צוויג, וואס צאפלט זיך מיט די לעצטע כוחות אין דעם בוים־שטאם, אין זיין פאטערס ארעמס. דאס לעבן איז א רויזיקער בוים, אויבער דער גאנצער ערד זענען פארשפרייט זיינע צווייגן. מיר זענען זיינע בלע־טער — מענטשלעכע בלעטער. דער ווינט גייט אן. עס איז אייביק הערבסט... אייביק פאלן פון קאסמישן לעבנס־בוים די מענטשלעכע בלעטער...

גייענדיק אין פארק, אין דער ערב ראש־השנה־דיקער שטימונג, באגעגן איך דעם פריינט האלענדער. ער איז אן עלטערער שריפטשטעלער פון אמאליקע צייטן. ער האט אין זיין לעבן אנגעשריבן עטלעכע טויזנט דער־ציילונגען. אלע דערציילונגען זענען וועגן דעם לעבן. וועגן פרויען און מע־נער. וועגן דעם גרויסן טראגישן שפיל צווישן כאן און פרוי, וואס גאט האט אראפגעשליידערט אויף דער ערד אין א אייביקן געראנגל פון ליבע און טויט... וועגן דעם ביטערן געפעכט צווישן די געשלעכטער... האלענדערס א דערציילונג איז א ליד, א שטימונג, א שטיקל טונקל־פלאמענדיקער פלוש, ארויסגערופן פון דעם שטיל, צופאלנדיקן פארנאכט. האלענדערס א דער־ציילונג איז א מאמענט פון דעם גרויסן לעבן. א רגע אין דער אומענדלעכער צייט פונם לעבנס־זייגער...

— איך האב פאר אייך א טעמע! — רופט זיך אפ פריינט האלענדער. — ער הקוט ליב מיר צו געבן טעמעס פאר דערציילונגען. אין דער אמתן וואלגערן זיך ליטעראריש טעמעס אויף די גאסן. אין אלע ראגן, אין אלע ווינקלען ליגט דאס אוניווערסאלע גאלד פון טעמעס. אזא שטאט ווי ניו־יארק איז פול מיט מיליאנען, מיט מיליאסן טעמעס. יעדער הויז האט אירע

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

TIENDA SU CAMA CON

SABANAS TROYA GENUINAS

del mejor Warandol

LAS MAS BLANCAS Y MAS FRESCAS

CONFECCION PERFECTA

Garantía por 3 años

NOVIAS: COMPRAD SABANAS TROYA GENUINAS

Ortíz Hno. y Cía.

Sucsores de FERNANDEZ y CIA.
Casa Fundada en el año 1889
Importadores de Tejidos

MURALLA 204 y CUBA 520
TELEFONOS: 61-1290 y 8-6770

Fabricantes de las afamadas sábanas TROYA

צן אלע סוחרים און פערלער!

מיר האבן א גרויסן אויסוואל אי זאלערליי שטאפן, ווי קרעפעם, סעדא־פריא, ספונס, באטיסטאם, עסטאמפאדאם, פאפלינס, ליענואם סעפיראם, וואראנדאל א. א. וו.

פריין פון אל-פאר-מאיאר! באזוכט אונז גלייך!

ANTONIO ALVAREZ

IMPORTADOR DE VIVERES

APARTADO 2466 — OBRAPIA 407
TELEFONO M-3872 — HABANA

— ● —

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Muebles de Madera, S. A.

MUEBLISTAS

- TAPICERIA FINA
- JUEGOS DE CUARTO Y COMEDOR
- DE TODOS LOS ESTILOS
- MUEBLES A LA ORDEN
- SOFAS CAMAS, ROCKING, CHAIRS
- Y GABINETES DE COCINA.

RICARDO ERVITI
MANAGER

REVILLAGIGEDO 412 — TELF. A-2522
HABANA, CUBA

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו!

גאבן וואס מיט זייער רעאליזירונג וועלן מיר נישט בלויז שטארקן און באפעסטיקן אונזער עקאנאמישן מעמד, נאר אויך שטארקן אונזער זיכערקייט־קרצפט.

א גרויסער שטורעם קומט איצט פאר אין ראיאן בון מיטלענדישן ים, און ווער ווייס מיט וואס דאס וועט זיך פאראנדיקן. אין כיאמענט פון די דאזיקע הארבע סכנות לאמיר מיט פילפאכיקן מוט און ענערגיע צעמענטירן און באפעסטיקן די פונדאמענטן פון אונזער מדינה, כדי זי זאל קענען ביישטיין א פעסטע און א שטארקע דעם גרויסן שטורעם פון אונזער צייט.

שנת טובה ומבורכת.

א. דאבקין
ז. ש. שרגאי

ראש השנה באגריסונג פון אמבאסאדאר אבא איבן

דאס יאר תשי"ה, וואס האלט זיך ביים ענדיקן, האט געהאט די זכיה אינצושליסן אין זיך דעם 10־טן גרויסן טאג פון ישראל. די ערשטע צענדליק יאר פון ישראל'ס עקזיסטענץ אלס א זעלבסטשטענדיקע מדינה זענען געקרוינט מיט וויכטיקע דערגרייכונגען. זיי האבן ארויסגערופן א כוואליע פון איבער גאר דער וועלט.

דאס לעצטע יאר איז געווען א יאר פון פרידלעכער קאנסאלידאציע און עקאנאמישן וואוקס. די באפעלקערונג אונזערע איז איבערגעשטיגן צוויי מיליאן. טרוקן און פארוואלדזט לאנד איז אויפגעלעבט געוואָרן און אונזער האנדל מיט די קאנטינענטן פון אזיע און אפריקע איז פאדרייפאכט געוואָרן. היינטיקס יאר האט ישראל געטומען א גאר וויכטיקן שריט אין דער ריכטונג פון דער אטאמישער צייט; נייע קוואלן פון ענערגיע שטייגן איצט צו דינסט דער הויפט אויפגאבע אונזערע — די אנטוויקלונג פון אונזער לאנד.

אבער די לעצטע טעג פון היינטיקס יאר זענען נאך אלץ באדאפט מיט געפארן פאר דער זיכערקייט פון מיטגלידער פון קריוזים אין אונזער ראיאן ווען מיר גיין קוואלן פון גייסטיקן כח. די נייע סיטואציע פארערט, אז סיי ישראל און סיי די פרוינט פון ישראל זאלן באגייען און פארשטארקן זייער וואכזאמקייט און אפגעהיטקייט.

דאס אמעריקאנער אידנטום, וואס האט אונז געשטארקט מיט זייער ברודערלעכקייט, געשטיצט מיט ראט און טאט און אונז ארומגערינגלט מיט טרייהייט, האט צוזאמען מיט אונז זיך אנגעשלאסן אן דעם גרויסן יום טוב פון היינטיקן יאר. מיט דער טיפער האפענונג און איבערצייגונג, אז די אידן פון די פארייניקטע שטאטן וועלן וויטער שפילן זייער וויכטיקע און נאבעלע ראלע אין דער אויפלעבונג און אויפבליאונג פון ישראל, ישק איך מיינע בעסטע וואונטשן און שטרעבונג, אז אין די דערגרייכונגען פון ישראל וועט איר געפינען באלוינונג פאר אייער געטרייישאפט און איר וועט שטאלץ זיין וואס ישראל פארנעמט אן ארט צווישן די פרייע בעלקער פון דער וועלט.

לאמיר בעטן פאר א יאר פון סטאביליטעט און זיכערקייט, א יאר פון פרייהייט און הצלחה ושלום לבית ישראל.

נייַאָר באַגריסונג פון קרן-היסוד

ליבע פרויַנט,

צום נייַעם יאָר — שנת תשי"ט הבאה עליַנו לטובה — שיקט איבער דאָס דירעקטאָריום פון קרן היסוד האַרציקע ברכות צו זיַינע אַלע עסקנים, שליחים און תורמים.

דאָס פאַרגאַנגענע יאָר האָט אָפּגעשלאָסן א גרויסע תקופה פון די ערשטע צען יאָר פון אידישער זעלבסטשטענדיקייט און האָט אָנגעהויבן די תקופה פון צווייטן יאַרצענדליק.

די וואונדערלעכע מעשים, מיט וועלכע ס'איז רייך געווען דער ערשטער יאַרצענדליק אויף אַלע געביטן פון אונזער מלוכהיש לעבן, זענען דער שטאָלץ פון פאָלק און אנלען פון דער מדינה. מיליאָן אידן וועלכע האָבן אַהער געשטראָמט פון 79 לאַגענדער. גאַנצע גלותן זענען ליקווידירט געווארן. אידישע שבטים פון פאַרשיידענע קולטור און שפראַך קלימאַטן האָבן זיך צוזאַמענגעגאָסן און געווארן איין פאָלק, א פאָלק וואָס ווארצלט אין זיין היימלאַנד-באָדן, שאַפט אייגענע קולטור-ווערטן, באַנייט זיך אליין און באַנייט זיין לאַנד.

אין ערשטן יאַרצענדליק האָט די נאַציאָנאַלע קאַלאָניזאַציע אויסגעברייטערט אירע גרעניצן גרינדנדיק 450 נייע לאַנדווירטשאַפטלעכע ישובים, כ'זענען געבויט געווארן בערך א האַלבער מיליאָן וואוינונגס-צימערן; ס'איז אנטשטאנען א היבשע אינדוסטריע; ס'איז אויפגעקומען א מאָמוניקאַציע נעץ אויף דער יבשה, אויפן ים און אין דער לופט.

מיט דער באַפרייאונג פון נגב דורך צה"ל, האָט זיך אָנגעהויבן די אָפענסיווע פון אַרבעטס-מענטשן אויף דעם דאָזיקן וויסטן ראַיאָן כדי אים צו באַהערשן און אים איינגלידערן אלס א לעבעדיק פרוכטבאַרער געגנט, אין אַלגעמיינעם שאַפערישן פּראָצעס אין לאַנד. די 125 טויזנט אידן וועלכע האָבן זיך באַזעצט אין נגב און דרום און דא געשלאָגן טיפע וואָרצלען, זענען די ערשטע פאָר דער רעאַליזירונג פון א געוואָגטן ציוניסטישן ווערק, וואָס איז געווען דער חלום פון דורות.

אָבער ביי אַלע גרויסע דערגרייכונגען מיט וועלכע ס'איז געבענטשט געווארן די מדינה אין די ערשטע צען יאָר פון איר עקזיסטענץ, זענען אירע אויפבויוורק נאָך אַלץ אין בראשית: דער צווייטער יאָר צענדליק וועט, בכן, פאָרשטעלן מיט זיך אן אנטשיידנדיקע פּאָזע אויפן וועג פון באַפעסטיקונג און סטאַביליזירונג און וועט זיין א תקופה פון באַנייטע אנשטרענגונגען פאָר אויסברייטערונג און פונאנדערוואוקס.

סטאַביליזירונג פון דער ווירטשאפט מיטן ציל צו דערגרייכן פולשטענדיקע עקאָנאָמישע אומאָפהענגיקייט, פאַרשטארקונג פון דער עליה פון יעדן מענלעכן אָרט; אויפשטעלונג פון גרויסצוגיקע קאָלאָניזאַציע-ווערק, בעיקר אין נגב און גליל; אַבסאָרבירונג פון די עולים פון עקאָנאָמישן און סאָציאלן שטאַנדפונקט — דאָס אַלץ זענען אויפ-

קרן - היסוד ישראל קאמפיין - קאמיטעט 1958

באגריסט אלע אידן פון קובא צום
נייעם יאר תשי"ט און ווינטשט
אלעמען א יאר פון גליק און
צופרידנהייט, א יאר פון נאציא-
נאלן פראגרעס און אויפשטייג
פאר מדינת ישראל און עם ישראל.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

NATIONAL COMMITTEE FOR LABOR ISRAEL
Comité Nacional Pro Palestina Obrera
Departamento Latino Americano
נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פאַר אַרבעטנדיקן ישראל
— לאַטיין אַמעריקאַנער דעפּאַרטאַמענט —

לשנה טובה תכתבו!

אונזערע ווארעמסטע לישנה טובה ברכות צו דעם פאָלק און דער רעגירונג פון מדינת ישראל, צו דער שעפערישער מחנה פון 615.000 אידישע אַרבעטער און זייערע משפּחות. אַרגאַניזירט אין דער הסתדרות העובדים און צו אלע אונזערע חברים און פרײַנט אין קובא, וואָס העלפן דער הסתדרות, מאָראַליש און פינאַנציעל, צו דערפילן איר נאַציאָנאַלע און אַרבעטער שליחות פון אויפבויען דאָס לאַנד און פון איבערבויען דאָס פאָלק.

זאל דאָס נייע יאָר תשי"ט זיין א יאָר פון שלום און שאַפונג אין ישראל, א יאָר פון גרויסער עליה פון מזרח און פון מערב און א יאָר פון נאָך גרעסערע אַנשטרענגונגען פון דער הסתדרות און אירע פרײַנט אין קובא לטובת א געזיכערטער און געשטאַרקטער אידישער מדינה.

נאַציאָנאַלער קאָמיטעט פאַר אַרבעטנדיקן ישראל
(הסתדרות קאמפיין)

יוסף שלאָסבערג
נאַציאָנאַלער פאָרזיצער

דר. דוב ביעגון
נאַציאָנאַלער סעקרעטאַר

לאַטיין אַמעריקאַנער דעפּאַרטאַמענט פאַר דער הסתדרות

יעקב גלאַנץ, פאָרזיצער — ישראל סטאַלאַרסקי, דירעקטאָר

אידישער וועלט קאָנגרעס

די עקזעקוטיוו פון אידישן וועלט־קאָנגרעס אין ניו־יאָרק שיקט איבער דעם אידישן ישוב אין קובאַ א האַרציקע ברכה פאַר

א שנת הצלחה ופדות

מיר ווינטשן אונזערע ברידער אין קובאַ אויפצובויען א מוסטער־האַפּטן און אינהאַלטסרייכן אידישן לעבן, און אלס אן אקטיוועל טייל פון אונזער פאָלק צו העלפן אונזערע באַשטרעבונגען פאַר א גוטן כערטער מדינת ישראל און א שאפערישן אידנטום אין דער גאָלדענער וועלט.

מיר האָפן, אז דער אידישער ישוב אין קובאַ וועט זיין פאַרייניקט מיט אונז אין קאַמף פאַר די רעכט פון אונזער פאָלק אין אַלע אידישע קיבוצים.

עקזעקוטיוו פון אידישן וועלט קאָנגרעס
ניו־יאָרק

ליגע פאַר דער סתדרות אין קובאַ

פראדאָ 260 — האוואַנא.

די ליגע פריינט פון דער סתדרות אין האוואַנא

ווינטשט אירע חברים, פריינט און דעם כלל ישראל אַ געזונט און פריילעך יאָר

לשנה טובה תכתבו!

זאָל דאָס יאָר תשי״ט ברענגען שלום אין ישראל און אויף דער גאַנצער וועלט, אַ גרויסע חלוצישע עליה און אַ פאַרייניקונג פון אַלע שעפערישע כוחות פון אידישן ישוב אין קובאַ.

חיים שיינוק, פרעזידענט — דוד אוטיאַנסקי, סעקרעטאַר.
יוסף בלומענקראַנץ, קאַסיר

בויער פון הייזער, אינסטיטוציעס, לאנדווירטשאפטלעכע פארמס,
דערפער און פארשטעט אין מדינת ישראל.

וויכטיקער אינוועסטמענטס־אינסטרומענט פאר דער מיטל־קלאס
עקאנאמיע אין ישראל.

אפיציעלע קערפערשאפט פון דער אידישער אגענטור.

שיקט איבער די וואַרעמסטע נייִ־יאָר באַגריסונגען
צו די מיטגלידער פון דער רסקו־אינוועסטמענטס
גרופּע אין קובאַ, צו אַלע פריינט און זייערע חשובע
פאַמיליעס.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

RASSCO ISRAEL CORPORATION
11 West 42nd Street
New York, N. Y.

קאָמיטעט צו שטיצן טובערקולאָז
און מענטאַלע קראַנקע

לוז 464 האוואנא, קובא.

די דירעקטיוון פון אַנטי־טובערקולאָז קאָמיטעט ווינטשט אַלע אי־דישע אינסטיטוציעס, די מיטגלידער פון קאָמיטעט און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע, א גליקלעכן און צופריעדענעם ניי־יאָר.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

פאַרוואַלטונג פון אַנטי טובערקולאָז קאָמיטעט

חיים קיער, פרעזידענט
וואָלף פינגערהוט, סעקרעטאַר
קלמן וואָדאַנאָס, קאַסיר
אברהם מ. מאַדאוו, אַדמיניסטראַטאָר

אידישער פרויען פאַריין אין קובא
ליי־קאַסע ביים אידישן פרויען פאַריין אין קובא

מוראיא 424, 5־טער שטאָק, האוואנא.

א כתיבה וחתימה טובה!

אַלע אידישע אינסטיטוציעס, אונזערע מיטגלידער, פריינט און סימפּאַטיקער, און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע אין קובא!

פאַרוואַלטונג פון אידישן פרויען־פאַריין

פאַרוואַלטונג פון דער ליי־קאַסע ביים פרויען פאַריין

צום נייעם יאָר תשי"ט ווינטשן מיר אַלע אונזערע עסקנים באַשטייערער און דער אידישער באַפעלקערונג בכלל

א כתיבה וחתימה טובה!

זאָל דאָס קומענדע יאָר זיין א שנת ברכה והצלחה פאַר דער אַרבעט פון גאולת הארץ און קבוץ גלויות, א יאָר פון שלום און בנין פאַר מדינת ישראל און זאָל דאָס דאָזיקע יאָר אונז ברענגען ישועות ונחמות פאַר אַלע אידן פון דער וועלט.

די עקזעקוטיווע פון לאַנד-דירעקטאָריום
פון קרן קימת לישראל אין קובאַ

לעאָן שוסטער, פרעזידענט.
יצחק רשב"ם, גענ. סעקרעטאַר
אהרן גייצהאַלץ, קאַסיר.

אידישער צענטער פון מאַריאַנאַאָ און אומגעגנט

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר התשי"ט אַלע אונזערע מיטגלידער די אידישע קאָלאָניע אין קובא און די אידן פון דער גאַנצער וועלט, ווינטשנדיק א יאָר פון גליק, פרייד און שלום.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

שמואל זיכהאַלץ, פרעזידענט
שיינדל קאַזאַלטשיק, סעקרעטאַר.
לעאָן שוסטער, קאַסיר.

TEMPLE BETH ISRAEL

יוניטער היברו קאנגרעגיישאן

Ave. de los Presidentes, 502 — Vedado, Habana

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

א יאר פון גליק און פראספעריטעט
אלע מעמבער און דער גאנצער
אידישער קאלאניע אין קובא
ו ו י נ ט ש ט

UNITED HEBREW CONGREGATION

ROBERT KAPLAN, President.
DR. FREDERICK SALOMON, Rabbi.

SALUDAMOS CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO 5719 A NUESTROS MIEMBROS Y A COMUNIDAD HEBREA DE CUBA Y HACEMOS VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

ל ש נ ה ט ו ב ה ת כ ת ב ו !

LOGIA BENE BERITH

Maimonides No. 1516.

Isaac Habif
Presidente

Primitivo Ramirez
Secretario - Canciller

הפרשה

הפרשה

"אגודת ישראל" בעיר הבירה

ובמחנה הפועלים

"אגודת ישראל" בעיר הבירה נתקבלה בשמחה ובששון רב. ראשי הקהילות, הרבנים, הגבאים, הנכבדים, הסופרים, העסקנים, כולם באו לקבל פני הנציגים שנבחרו מטעם "אגודת ישראל" בעיר הבירה, ולהביע את שמחתם על הבחירות הטובות שנעשו בעיר הבירה.

"אגודת ישראל" בעיר הבירה נתקבלה בשמחה ובששון רב. ראשי הקהילות, הרבנים, הגבאים, הנכבדים, הסופרים, העסקנים, כולם באו לקבל פני הנציגים שנבחרו מטעם "אגודת ישראל" בעיר הבירה, ולהביע את שמחתם על הבחירות הטובות שנעשו בעיר הבירה.

ד ע ר ח ס ד ש ל א מ ת

שטיצט עכט רעליגיעזע ענינים

ד ע ר ח ס ד ש ל א מ ת

קאָאָפערירט אין אַלע וויכטיקע געזעלשאַפטלעכע אונטערנעמונגען

ד ע ר ח ס ד ש ל א מ ת

שטיצט די פילאַנטראָפישע הצטרכותן אין ישוב

ד ע ר ח ס ד ש ל א מ ת

העלפט אין קולטורעלע אונטערנעמונגען וואָס ברענגען כבוד דער אידישער קאָאָלניע

ד ע ר ח ס ד ש ל א מ ת

האָט מיטגעהאָלפן דער קהלה „עדת ישראל" ביים אויפבויען דעם מקום־קדוש אין אלט האוואנא.

די דירעקטיוע פון חברה קדישא חסד של אמת

באגריסט צום נייעם יאר אלע אידן פון קובא. זאל דאס נייע יאר ברענגען ישועות אויף אלע אידן איבער דער גאנצער וועלט!

לשנה טובה תכתבו!

פאָרוואָלטונג פון חסד של אמת

קלמן וואדאנאס, פרעזידענט

ראובן הייבלום, סעקרעטאר

יעקב ראגאושין, קאסיר

אידישע קהלה „עדת ישראל"
פּיקאטע און אקאסטא — האוואנא

צום נייעם יאָר התשי״ט באַגריסן מיר אַלע מיטגלידער פון דער קהלה „עדת ישראל" און כלל-ישראל און ווינטשן אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

קלמן וואַדאַנאָם, פּרעזידענט.
אשר עכענבאום, גענ. סעקרעטאר.
כאַקאָבאָ איזראַעליט, קאסיר.

CAMARA DE COMERCIANTES E INDUSTRIALES HEBREOS

Muralla 474 Habana

וועדט מיטגלידער פון דער אידישער האַנדלס-קאַמער!

די פּאַרוואַלטונג פון דער אידישער האַנדלס-קאַמער באַגריסט און ווינטשט אַלע מיטגלידער, ווי אויך דער גאַנצער אידישער קאַלאָניע אין קובאַ, אַ דערפּאַלג-רייכן און גוטן יאָר!

לשנה טובה תכתבו!

כאַקאָבאָ מושקאָט, פּרעזידענט
מ. מעכאָבער, סעקרעטאר
ק. וואַדאַנאָם, קאסיר.

UNION ZIONISTA DE CUBA
ציוניסטישע פאַרייניקונג אין קובא
Prado 260 Habana

די ציוניסטישע פאַרייניקונג אין קובאַ באַגריסט צום נייעם יאָר אירע מיטגלידער און אַלע אידן פון קובאַ און ווינטשט אַלעמען

א כתיבה וחתימה טובה!

מיט געמיינזאַמע פאַרשטאַרקטע כוחות זאָלן מיר אַלע זיך אייניקן ארום דעם ציוניסטישן געדאַנק פאַר פאַרשטארקונג און פאַרפעסטיקונג פון אונזער מדינת ישראל.

פאַרוואַלטונג פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג

משה לעווין, פרעזידענט
דוד אוטיאַנסקי, סעקרעטאַר
סאַמועל לאָשינסקי, קאַסיר

ציר ישראל הגברת שאלתיאל וחברי צירות
ישראל שלוחים לקהילה היהודית
בקובה את מיטב ברכותיהם
לשנה החדשה.

ער"ה תשי"ט

דער קאָנסול פון ישראל
און פרוי כוליאַ קאַפּלאַן

שיקן איבער די אויפריכטיקסטע
באַגריסונגען צום נייעם יאָר צו
אַלע ציוניסטישע עסקנים און
געזעלשאַפטלעכע טוער און צו
אַלע זייערע פריינט און חברים.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע לייענער
פון „האָוואַנער לעבן" [redacted]ער אידישער
קאָלאָניע אין קובאַ און כּלל ישׂראל!

רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע פון
„האָוואַנער לעבן"

וויצע־פֿרעזידענט.
אנא גאָכער — סעקרעטאַרין.
דר. אָסקאָר אָלטשיק — וויצע־סעקרעטאַר.
אסתר פּעלכאָוויטש — קאָסירערין.
אינזשיניער ישראל האָלמאַן — וויצע־קאָסיר.

יוגנט־קלוב ביים פּאַטראָנאַט

כאָקאָבא גאָלד — פּרעזידענט.
חיים סוכאָליצקי — ערשטער וויצע־פּרעזידענט.
אברהם האָלדאָק — צווייטער וויצע־פּרעזידענט.
פּאַרטנא ביטאַן — סעקרעטאַר.
לואים ענאַזי — קאָסיר.
דוד סלאָוואָטוצקי — אונטערנע־מונגס־קאָמיסיע.
סאַמועל וואָגנער — קינא.
כאָסע אסמא — ספּאָרט.
בערנארדא פּעלכאָוויטש — עפּנט־לעכע פּארבינדונגען.
חיים סוכאָליצקי — קולטור.
ראָסא ווייניטזין — פּראָפּאַגאַנדע.
ווילי באַביל — רעליגיעזע אנגע־לעגנהייטן.
וואָקאָלן: ראקעל לעווין און האקעל פּיטליוק.

הנהגה פון "השומר הצעיר"

דוד פּיסטינער — ראש הקן.
אסתר קליינהאוז — הינוך.
איסאק טישערוואני — קאסיר.
חייקע בורמאן — קולטור.
פּנינה זאנאוואלאוו.
חיים כאיעט — סעקרעטאר.
יוסף אדר — שליח פון ישראל.

הנהגה פון הנוער הציוני

שושנה פּערעלים — ראש־הקן.
אליהו ראזענבערג — סעקרעטאַר.
בצלאל ברוך — קאסיר.
אפרים טוכמאן — קולטור.
דוב קרעמען — הערציאונג.

יוגנט־ארגאניזאציע „ביתר"

נתן קויפמאן — נציב.
יהודה סידראנסקי — וויצע־נציב.
יעקב עסעס — סעקרעטאר.
מנחם וואַרשאַווסקי — מפקד, מאַריאנאָפּ.
שמואל פּראָפּעטא — צייטונג.

באמערקונג: — עס פעלן דא די פארוואלטונגען פון אייניקע אינסטיטוציעס פון האוואנא און פּראווינץ. מיר האבן ניט גע־קענט רעגיסטרירן די געזעל־שאפטלעכע טויער, וועלכע פירן מיט זיי אן צוליב צווייי סיבות: אייניקע אינסטיטוציעס האבן אונז ניט געענטפערט אין דער געהעריקער צייט, און מיט אנדע־רע האבן מיר ניט געקענט אנ־קניפן קיין קאנטאקט.

אברהם קאזאלטשיק, הירש קוריצקי יוסף לוריא, ישראל לוסקי, סאלוואדאר מיטשעל, דושאן פאליקאר, רבי פרץ־דעריק סאלאמאן, יעקב סענאל, באריס שאמעס, א. ז. ווינשטיין אין דוד וויים.

———

קאנסעכא פרא־איזראעל פון „שבת אחים"

מאוריסא עגאזי, מאטילדע ווענטורא און ראול מיטראני — ערן־פרעזידענטן.
הרב רפאל עלנאדאוו
מארענא האביף — פרעזידענט.
מאוריסא האליווים — וויצע־פרעזידענט.
רעכינא אלגאזי — סעקרעטאר.
באיסעס פראנקא — וויצע־סעקרעטאר.
דזשאן פאליקאר — קאסיר.
כארקאס כאלינאס — וויצע־קאסיר.
אלבערטא מיטראני — רעוויזאר.
וואקאלן: איסאק מארענא, סאמועל דאנאן, ענריקע בעהאר, כאסא קרעדי, סאלאמאן מענאסע, ענריקע בענרעי, אברא טאטשע, אלבערטא אישכנזי, כאסע לעווי, סאלאמאן קאמכי, אלי בערטא פינק, גאסטאן טאטשער, כאסע טשעבא, אבראם אלגאזי, לעאן עגאזי, עליאס כיסי, כאסע מאטאלא און דוד ביטאן.

———

אידישער צענטער פון מאריאנאא און אומגעגנט

שמואל זיסהאלן — פרעזידענט.
דוד פעלדפעבער — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
אברהם קאזאלטשיק — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
שיינדל קאזאלטשיק — סעקרעטארן.
צירל פארבער — וויצע־סעקרעטארן.
לעאן שוסטער — קאסיר.
חיים ראזען — וויצע־קאסיר.
בערל קאזאלטשיק — אדמיניסטראטאר.
כיטה יאקובאוויטש — רעליגיעזע פראנטוואלטלעכקייטן.
וואקאלן: בצלאל פארבער, לואיס בריל, בערל ווילקאמירסקי, זלמן קאזאלטשיק, חנה קאזאלטשיק, אברהם אבערשטיין, לייקע קאזאלטשיק און מאיר קאזאלטשיק.

———

גענעלשאפט פון עקס־שילער פון דער צענטער - שולע

ענריקע ניעזוואדאוויטש — פרעזידענט.
לואיס שטשוטשינסקי — וויצע־פרעזידענט.
בערטיקא ניעזוואדאוויטש — סעקרעטאר.
ראסיטא ווינשטיין — וויצע־סעקרעטאר.
כאקאבא גוט — קאסיר.
כולי גאלדבערג — וויצע־קאסיר.
וואקאלן: מארענא האביף, פרים פינקעלשטיין, גיסעלא קאנסקי, מארטא קעסנער, אנא קעסנער, בערטא פוקס־מאן און כערמאן פלאטניק.

———

קולטור־קרייז פון אידישע אוניווערזיטעט - סטודענטן

עווא רובין — פרעזידענטין.
אינזשינער ראפאעל כענדא —

רבקה שלעזינגער, מאניע שומער, נאלע טוכמאן, בערטא בערמאן, לי בינעלמאן, זעלדע אנדורסקי און פאלע זינגער.

פרויען קאמיטעט ביים פאטראנאט

אידא פארטנאי — פרעזידענטין.
עליסא ראבינאוויטש — ערשטע וויצע־פרעזידענטין.
לינא ביגעלמאן — צווייטע וויצע־פרעזידענטין.
ענא האביה — סעקרעטארין.
בולית סענאל — ערשטע וויצע־סעקרעטארין.
סאפיא קרעם — צווייטע וויצע־סעקרעטארין.
העלענא וויים — קאסירערין.
לובא גאלפאנד — ערשטע וויצע־קאסירערין.
לובא ראזענפעלד — צווייטע וויצע־קאסירערין.

„מנורה סיסטערהוד" ביים יוניטעד היברו קאנגרעגיישאן

נלאריא שאפירא — פרעזידענטין.
בערטא פריים — וויצע־פרעזידענטין.
עלעאנאר קאפלאן — קאסירערין.
עטל האמעל — וויצע־קאסירערין.
מוריעל היימאן — אקטן־סעקרעטארין.
דזשאנעט קאנע — קארעספאנדענט־סעקרעטארין.

עקזעקוטיוו פון קרן־היסוד קאמפיין קאמיטעט 1958

אדאלפא ה. קייץ און ס. מ. קאפלאן — ערן־פרעזידענטן.
ישראל לוסקי — פרעזידענט.
משה לעווין, מאנאלא ראזענבערג, קלמן וואדאנאס, גיטא וואקסמאן — וויצע־פרעזידענטן.
יוסף לוריא — סעקרעטאר.
לעאן יארמום — וויצע־סעקרעטאר.
יעקב מוקאסעי — קאסיר.
כאקאבא סענאל — וויצע־קאסיר.
דוד אוטיאנסקי — סעקרעטאר־קאנטאדאר.
רחל גערשקאוויטש — פארשטייערין פון „וויצא".
יצחק בר־לבב — עקזעקוטיוו־דירעקטאר.

ישראל באנד - דריוו קאמיטעט 1957

אדאלפא ה. קייץ — ערן־פרעזידענט.
דזשאו שאפירא — פרעזידענט.
אלבערטא בעהאר, מאוריס עגאזי, ענריקע קאלוישין און משה לעווין — וויצע־פרעזידענטן.
יעקב מוקאסעי — סעקרעטאר.
זיישע וויים — וויצע־סעקרעטאר.
הערמאן הייזלער — קאסיר.
האררי בערנטהאל — וויצע־קאסיר.
דר. פעליקס דייזלער — לעגאל־סעקרעטאר.
ראט פון גאבערנאטארן: משה באל־האם, כאסא באסעוויטש, יוסף בלומענקראנץ, חזן פיליפ ה. ברומער, רבי רפאל עלנאדאוו, קארלאס פארבער, דוד פעלדפעבער, רבי נסים וואסבאטש, יוסף גארבוז, חיים־טעוול גרינבערג, מאוריס האליווים, כאקאבא איזראעליט, סענדער מ. קאפלאן.

וואקאלן: דוד־שוואַרץ, ברוך שאמעס, משה לעווין, יוסף לוריע, משה שלע־זינגער, אברהם י. דובעלמאן, אשר שמשוטשינסקי, חיים ט. גרינבערג, איסאק בערעזדיווין און ס. קאנא.

קאמיטעט צו שטיצן טובערקולאָזע און מענטאלע קראנקע

יוסף אייבעשיץ — ערן־פרעזידענט.
חיים קיצר — פרעזידענט.
מארים ראזענבאנד — וויצע־פרעזי־דענט.
וואקאלן: מאניע שומער, שרה אישינסקי, ציילע סמאלארטשיק, חנה וואפינסקי, אנא פינקום, שרה לייפער, גאלע טוכמאן, עלענא וויים, פאניע גאסאף, בערטא בערמאן, עווא גרינ־בערג, אסתר זינגער, סילוויא טעלסאן, איטא אקערמאן, לאה רובינשטיין, ראזע ראפאפארט, העלא פיגלער, מאריא כאנדבערג און לובא ראזענ־בערג.

ליי־קאסע ביים אידישן פרויען פארין

בלומע קריגער — ערן־פערזידענטין.
שרה אישינסקי — פרעזידענטין.
לובא ראזענבערג — ערשטער וויצע־פרעזידענטין.
אסתר שאפאטשניק — צווייטע וויצע פרעזידענטין.
פאלא קוביליון — סעקרעטארין.
לוסיא גינזבערג — ערשטע וויצע־סעקרעטארין.
בערטא שאפירא — צווייטע וויצע־סעקרעטארין.
לובא ראזענפעלד — קאסירערין.
לובא בערענס — ערשטע וויצע־קאסירערין.
גיטא גינזבורג — צווייטע וויצע־קאסירערין.
וואקאלן: ראסא ראפאפארט, פרידא כאוועז, רחל גאדלעם, סאפיא קרעם, פרעזידענטין.
טאלע בלאך — סעקרעטארין.
מאריאנא פונדיק — ערשטע וויצע־סעקרעטארין.
זאילא אנדורסקי — צווייטע וויצע־סעקרעטארין.
פאני קלעפאטש — קאסירערין.
ראזא לאסאף — וויצע־קאסירערין.
וואקאלן: מאניע שומער, שרה אישינסקי, ציילע סמאלארטשיק, חנה וואפינסקי, אנא פינקום, שרה לייפער, גאלע טוכמאן, עלענא וויים, פאניע גאסאף, בערטא בערמאן, עווא גרינ־בערג, אסתר זינגער, סילוויא טעלסאן, איטא אקערמאן, לאה רובינשטיין, ראזע ראפאפארט, העלא פיגלער, מאריא כאנדבערג און לובא ראזענ־בערג.

אידישער פרויען־פארין אין קובא

עסטעלא קופער און אסתר שא־פאטשניק — ערן־פרעזידענטינס.
אנא גארמיזא — פרעזידענטין.
לובא זאלל — ערשטע וויצע־פרע־זידענטין.
ציילא וויטראוב — צווייטע וויצע־

יעקב ראגאזשין, ברוך גלאבערמאן, אהרן גייצהאלץ, דוד וויים, דוד ליפער יש"ב, מאקס וויים, משה בייגעלמאן — אקטואירנדע קאמיסיע.

העברעאישער אינסטיטוט „תחכמוני"

האררי בערענטהאל — פרעזידענט.
שלום אפעלבוים — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
הילדא לישטיין — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
מארים ערעזריון — סעקרעטאר.
כוליא שטערן — וויצע־סעקרעטארין.
לעאן גילפארב — קאסיר.
כאראמאן לישטיין — ערשטער וויצע־קאסיר.
סארא בערעזריון — צווייטער וויצע־קאסיר.
בערל קאזאלטשיק — אדמיניסטראטאר.
אנא גילפארב — וויצע־אדמיניסטראטאר.
גיסעלא האלץ — אקטן־סעקרעטאר.
וואקאלן: ראסא בערענטהאל, הילדא האזאלטשיק, כאכעפינא עפעלבוים, סימאן שאפטאל, כאקאבא האלץ, ס. טערנער, בישה האלץ, סאמועל יארמום, ה. שטערן, דינה יארמום, עוכעניא הופערט, ה. הופערט, פרוי רוצקי, סאלאמאן בענצטער, פרוי בענצטער.

כרו־כימת לאנד דירעקטאריום

ר. אייזען — ערן־פרעזידענט.
לעאן שוסטער — פרעזידענט.
אסתר שאפאטשניק — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
חיים טעוול גרינבערג — צווייטער וויצע־פרעזידענט.
איסאק ראשבוים — סעקרעטאר.
פערנאנדא טוכמאן — ערשטע וויצע סעקרעטאר.
ציליא ארבער — צווייטער וויצע־סעקרעטאר.
אהרן גייצהאלץ — קאסיר.
בנימין טערנער — ערשטער וויצע־קאסיר.
בנימין שנאדאוסקי ע"ה — צווייטער וויצע־קאסיר.
וואקאלן: חיים דערעטשינסקי, מאקסימא גלינסקי, עליאס מילער, דוד בריק, קארלאס אייזענבערג, אידא רייך, כאקאבא בורשטיין, ר. הייבלום, יוסף פאליקסאן.
קאמיסע פאר זאכלונגען: אסתר שאפאטשניק, ציליא ארבער און בנימין טערנער.
פארשטייער פון דער ציוניסטישער פארייניקונג: יוסף בלומענקראנץ, כואניטא גורמאן, אהרן שאפירא.
פארשטייערינס פון דער „וויצא": פאולינא טוכמאן און פאלא רודמאן.

ליגע פאר דער סתדרות

סענדער מ. קאפלאן — ערן־פרעזידענט.
חיים שיינוק — פרעזידענט.
סענדער וואלסאן — וויצע־פרעזידענט.
דוד אוטיאנסקי — סעקרעטאר.
איסאק מאנקארזיש — וויצע־סעקרעטאר.
יוסף בלומענקראנץ — קאסיר.
בנימין שניאדאוסקי ע"ה — וויצע־קאסיר.
יעקב מ. כאורניק — קולטור־דירעקטאר.

עווא רובין — ווייצ סעקרעטארין.
אכתר קאפלאן — קאסירערין.
וואקאלן און מיטגלידער פון די קא־
מיסיעס: הילדא בלאך, ראפעל אטראן,
לאליטא קאפלאן, בערטיקא לוסקי,
ראפעל באקאלאר און דאריטא אשינ־
סקי.

געזעלשאפט „ברידער פון ישראל"

אהרן מינדיק, כאסע ראבינאוויטש,
סאמועל גאלפאנד, סימאן אטראן —
ערן־פרעזידענטן.
מאקס סאסנא — ברעזידענט.
אהרן שניידער — ערשטער ווייצ־
פרעזידענט.
לעאן אלעכבערג — צווייטער ווייצ־
פרעזידענט.
סענדער בענדער — דריטער ווייצ־
פרעזידענט.
זישע ווייס — סעקרעטאר.
ס. ראפאפארט — ווייצ־סעקרעטאר.
סאלאמאן פעלדמאן — ווייצ־סע־
קרעטאר.
זישע שאפטאל — ווייצ־סעקרעטאר.
יוסף גארבוז — ווייצ־סעקרעטאר.
לעאן גאלד — קאסיר.
רפאל גאפמאן — ווייצ־קאסיר.
אדאלפא שטיין — ווייצ־קאסיר.
אברהם רייך — ווייצ־קאסיר.
וואלף שאפטאל — אדמינסטרא־
טאר.
אהרן מאנקארזש — ווייצ־אדמינים־
טראטאר.
י. וולאדאווסקי — ווייצ־אדמינים־
טראטאר.
סאלאמאן בראסלאווסקי — ווייצ־
אדמיניסטראטאר.
וואקאלן: י. גרינבערג, איזידאר
מיכאלי, נ. גראבאווצקי, לאזארא לי־
וואוויטש, נחום שטשוקין, לאזארא
ברינבערג, לעאן גילפארב, בנימין
טערנער, משה פאפעלניק, ה. שטיין,
כאסע גוטמאן.
דר. דיאניסיא קאסטיעל — יורידיש־
ער־סעקרעטאר.
חברה־קדישא: הרב דוב ראזענ־
צווייג — גבא ראש, שוועה, קרא־
ווייץ און העסעל.

חברה קדישא וחסד של אמת אין האוואנא

קלמן וואדאנאס — פרעזידענט
משה בייגעלמאן — ערשטער ווייצ־
פרעזידענט.
אהרן גייצהאלץ — צווייטער ווייצ־
פרעזידענט.
ראובן הייבלום — סעקרעטאר.
ברוך גלאבערמאן — ווייצ־סעקרע־
טאר.
יעקב ראגאזשין — קאסיר.
פייוול גרעסעם — ווייצ־קאסיר.
חיים קלאם — גבאי.
וואקאלן: יעקב בלום, שלמה
אייזנבוים, ראובן אייזן, יוסף אייב־
שיץ, יעקב איזראעליט, האררי בערנ־
טאל, חיים גרינבערג, ישראל גרינ־
בערג, וואלף דזובקעוויטש, פסח העל־
לער, דוד וויים, כאקם וויים, יוסף
וולאדאווסקי, יוסף וויטקינאס, מיכל
טשערוואני, אהרן יוקען, יהושע דוד
כמיעל, דוד לוייפער, יקותיאל פיאלקאף,
יצחק פריים, יהושע פרייראך, מאיר
סאנדלער, מיכל צימבלער, שעפסל
קראנץ, הרב דוד ראזענצווייג, אברהם
קליימאן, חיים קיער, אשר עכנבוים,
זישע שאפטאל, וואלף שאפטאל, חיים
שיינפעלד, חיים שוועה.

וויקטאריא אדוט — ראטגעבערין.
לואיסא לעווי און רעכינא בעהאר — רעווויזארינס.
עווא באדוך — פראפאגאנדע.
לילי פיטשאן — ניי־שטוב.
וואקאלן: אסתר סיני, בוליעטא בעהאר, בעלא כאזאן, הילדא טשעני, עוכעניא פארין, אנא מאיא, סארא פאליקאר, סימכא סוסי און ראקעל אנאנא.
מיטארבעטערינס: ראסא ביטאן, לואיסא מיטראני, אידא קאהען, פאר־טונא פאליקאר, רעבעקא מארענא און ראסא פארמאם.

„וויצא" יאנג - וואומען

עווא ראבינאוויטש — ערן־פרעזי־דענטין.
אפעליא קאהען — פרעזידענטין.
לואיסא וואקסמאן — ערשטע וויצע־פרעזידענטין.
עווא ראבינאוויטש — צווייטע וויצע פרעזידענטין.
קארלאטא טאסמאן — אקטן־סע־קרעטארין.
לואיסא לערמאן — וויצע אקטן־סעקרעטארין.
ראקעל בארא — קארעספאנדענץ־סעקרעטארין.
מיארים וואקסמאן — קאסירערין.
רעבעקא זעליגמאן — וויצע־קאסי־רערין.
הילדיר קאניהיע: אסתר פערעז, אניטא סטאן, לוסי קאלושין און אידא שוואריץ.
ביולעטין: בערטא ביק, זאילא סא־מאנאוויסקי, לואיסא לערמאן און אניטא כטאן.

בופעט: סוסי ראפאפארט, באטיא זעליגמאן, פעליסיא קליינהאוז, רא־קעל באנדאר, אניטא שרעטער און לוסי קאלושין.
אונטערנעמונגס־קאמיסיע: סאריטא שלעזינגער, עווא ראבינאוויטש, קאר־לאטא טאסמאן, ראסיטא גראן, אפע־ליא טא־בענבעלה, מינא זינגער, טשעני ראפאפארט, באני פרעסמאן.
טעלעפאן קאמיסיע: מארי קירא־וו, עסטעלא עגאזי, לואיסא וואקסמאן, מאריא וואקסמאן, אניטא שרעטער און ראסיטא גראן.
פראפאגאנדע: אניטא באנדאר און מערסעדעס טיקא.
צערעמאניע - מייסטערין: אניטא סטאן.

„וויצא" — הענריעטא סאלד

סוסאנא פאליקאר — ערן־פרעזי־דענטין.
בעאיטא ראזאן — פרעזידענטין.
לינא לעווי — וויצע־פרעזידענטין.
קארינא פראנקא — סעקרעטארין.
ראקעל דועניאם — וויצע־סעקרע־טארין.
רייגא לעווי — קאסירערין.
כארגאריטא אנאנא — וויצע־קאסי־רערין.
איסאלינא סוראנצין — ביבליאטעקע־רין.
וואקאלן: אסתר מיאטאלא, ראסיטא בעכאר, אסתר בעכאר, עוכעניא קרעדי, רעגינא ביטאן, ראקעל דועניאם, ווי־כיניא הלל אין עליסא ביטאן.

„וויצא" הנה סענעש

מארטא קאזאלטשיק — פרעזידענ־טין.
עלענא גורוויטש — סעקרעטארין.

מאניע דערעטשינסקי — טאַרכע־טערא.

עלענא סאַביע, מאטילדע מאַלער־און אפעלײַ מאַלער — אונטערנעמונגס־קאמיסיע.

בערטא האשמאן און מאריא סאסטשין — קאמיסיע פאר אוניפאר־מעס.

אנא זעלאנקער און קאנסועלא שטשיגעל — באלעט קאמיסיע.

אנא דוכנער, כעלא קוביליון, הילדא קאסאבוסקי, הילדא וויניקאר און אפעלײַ שוואַרץ — טעלפאן קאמיסיע.

וואקאלן: כאמע פערקאל, בערטא סאביע, דארעטא פייגענבלאט, מאריא פאפיר, שרה קרעשעס, עווא דערע־טשינסקי, ראקעל טוכמאן, מארגאריטא קאופמאן, זאילא לוסקי, קלארא וואר־מיקי, הילדא פאסא, פאני טרייביטש, דולסע איש, זענאידא ברינבערג, אנא סטודענט, יודיט לינדענפעלד, פלארא שאפירא, ראסא לוסקי, ראסא פעלד־מאן און רעבעקא רובינשטיין.

„וויצא"־סעקציע א׳ אין קובא

אידא קאקיעל, עווא ווייסמאן, קארא בענעס, פרידא ארבער, אנא קרוגער, נינא סענאל — ערן־פרעזידענטינעס.

עמא ליפשיץ — פרעזידענטין.

דארא בענעס — ערשטע וויצע־פרעזידענטין.

פאניע ריקלאנסקי — צוויטע וויצע־פרעזידענטין.

ריווע בייקאוויטש — סעקרעטארין.

אלגא שוב — ערשטע וויצע־סעקרע־טארין.

הנה קאזאלטשיק — צוויטע וויצע־סעקרעטארין.

סימע קויפמאן — קאסירערין.

פרוידל שטשוטשינסקי — וויצע־קאסירערין.

ציילע לעוונער — קאסירערין פון אונטערנעמונגען.

וואקאלן און מיטגלידער פון די פארשיידענע קאמיסיעס: בעלא טער־נער, רחל נערשקאוויטש, כוליא קאפלאן, סאילא לעווין, טערעסא רידז, לאה קאזאלטשיק, בראניע קרע־כען, ראיע קארפאס, אפעלײַ לוריא, לאניע אייזענבערג, מאריא קורקין, פאוליגע טוכמאן, פאלא רודמאן, ליזע אוטיאנסקי, גיטל וואלפסאן, מאשע ראזענבערג, ציילע ארבער, פרידא ראשבאום, סאניע ראבינאוויטש, כוליא עפשטיין, אידא רייך, דארא גאלד, ראזע לאשינסקי, ראזע קאופמאן, נעניע בערקמאן, מינא יאקולא, סאניע גא־סאף, פרידא פערעלים, שרה קליינהאוז, בערטא לאפסקער, ריווע גרינבערג.

סוב־קאמיטעט: קלארא לעשניק, לובא פעלדמאן, לובא זאלל, רעבינא וועדבין, עוכעניא בייקאוויטש און פאלע קוביליון.

ספרדישע „וויצא"־סעקציע

וויאלעטא פינס — ערן־פרעזידענ־טין.

סארא בעהאר — פרעזידענטין.

רעגינא אלגאזע — ערשטע וויצע־פרעזידענטין.

סוסאנא קאהען — צוויטע וויצע־פרעזידענטין.

וויקטאריא לעווי — סעקרעטארין.

לינא בענהיים — וויצע סעקרעטא־רין.

זאילא בענהיים — קאסירערין.

לינא מאטאלא — וויצע־קאסירערין

אוניאן העברעא „שבת אחים"

כאוריסיא ענאזי — פרעזידענט.
איסאק האביף — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
איזידארא זארקא — צווייטער וויצע פרעזידענט.
אלבערטא האביף — סעקרעטאר.
אינזשינער חיים מיטארני טאלעדא — וויצע סעקרעטאר.
ראפאעל קאספי — קאסיר.
ענריקע בענרעי — וויצע־קאסיר.
סאמועל דאנאן — קאנטראלאר.
מאיסעס טשעני — רעוויזאר.
וואקאלן: בענכאמין פארא, מארים קאמערטשערא, סאלאמאן מיטראני, דר. איסאק קאהען כאיא, נאהאמאן אברהאנעל.
דר. דיאניסיא קאסטיעל — לעגאלער ראטגעבער.

———

בני־ברית לאושע „מאימאנידעס"

איסאק האביף — פרעזידענט.
דוד וויים — ערשטער וויצע־פרעזידענט.
כאקאבא אדאטא — צווייטער וויצע פרעזידענט.
דר. פעליקס רעילער — סעקרעטאר.
פרימיטיוא ראבירעז — סעקרעטאר־קאנטיער.
לעאן מ. קופערמאן — וויצע־סעקרעטאר.
זיידל דע גאבריעל — קאסיר.
ערווין גאטהעלף — וויצע־קאסיר.
ניסים גאמבאטש — מאניטאר.

———

אידישער צענטער שול אין קובא

א. ז. וויינשטיין — ערן־פרעזידענט.
מארים קאנסקי — פרעזידענט.
לייבל לוסקי — וויצע־פרעזידענט.
יעקב קאפוסטין — סעקרעטאר.
יעקב מוקאסעי — וויצע־סעקרעטאר.
חיים דערעטשינסקי — קאסיר.
מארים גרעשעם — וויצע־קאסיר.
סאמועל פאפיר — אדמיניסטראטאר.
משה דערעטשינסקי — וויצע־אדמיניסטראטאר.
א. ז. וויינשטיין — פרעזידענט פון פערמאגאגישן ראט.
חיים טשערטשעם — פראטעקטארן קאמיסיעס.
וואקאלן: יעקב ביניאקאנסקי, מארים בערענטאל, מיכל באראלאווסקי, ש. גאדלעס, ר. גערשקאוויטש, א. י. דוב־בעלמאן, גדליה וואקסמאן, דוד וואקסמאן, סענדער וואלסאן, חיים פעדער, דוד ראפאפארט, יעקב ראגאזין, מאטל פטאשעוויטש, אהרן שאפירא, אשר שטשוטשינסקי, ראובן הייבלום און גרשון קריגער.

———

מוטער־פארבאנד פון דער אידישער צענטער שולע

לובא קאץ — ערן־פרעזידענטין.
ראסא גאלדבערג — פרעזידענטין.
מאניע דערעטשינסקי — וויצע־פרעזידענטין.
ווירסיניא ליטאוויטש — סעקרעטארין.
עווא אסאקי — וויצע־סעקרעטארין.
פייגע רובינשטיין — קאסירערין.
עלסא שאפירא — וויצע־קאסירערין.

יוסף ראזוינסקי — אדמינסטראטאר.

איסאק יאוויטש — וויצע־אדמינים־טראטאר.

וואקאלן: דר. מאריא סטאן, מארים גימעלשטיין, דר. בעליקם רייזער, האדרי קופער, לעאן גילפארב, נחום ראזענצווייג, כוליא ליפשיץ, לייב הילער, אינזשינער סאלאמאן הויזלער, עמנועל קריפטשער, עליאס גוריאן און טשארלעס בלאך.

קהלה „עדת ישראל"

דר. מאיר ליסאוויטש — ערן־פרעזידענט.

קלמן וואדאנאם — פרעזידענט.

מישה בייגעלמאן — ערשטע וויצע־פרעזידענט.

אלתר כץ — צווייטער וויצע־פרעזידענט.

אשר אייכענבוים — געגנראל סעקרעטאר.

סידני וויים — וויצע־סעקרעטאר

כאקאבא איזראעליט — קאסיר.

יקותיאל פיאלקאף — ערשטער וויצע־קאסיר.

וואלף שאפטאל —צווייטער וויצע־קאסיר.

האדרי בערענטהאל — אדמינים־טראדאר.

אהרן גייצהאלץ — ערשטער וויצע אדמינסטראדאר.

יצחק מ. וואפינסקי — גאבי פרעזידענט.

מאיר מעכאבער — סעקרעטאר.

כאקאבא ליפשיץ — וויצע־סעקרעטאר.

קלמן וואדאנאם — קאסיר.

ק. פיאלקאף — וויצע־קאסיר.

וואקאלן: נחום גראבאוויעצקי, דוד מאץ, ג. ווייגשטיין, מ. קאפיטאנאווסקי, י. פראשניק, בנימין שניאדאווסיקי ע"ה; סאמועל לאשינסקי, כארכע פערענטשי, אהרן שאפירא אין א. שטיין.

אידישע האנדלס - קאמער אין קובא

יעקב מושקאט — פרעזידענט.

כאקאבא איזראעליט — וויצע־

יוניטעד היברו קאנגרעגיישאן

(טעמפל בית־ישראל)

ראבערט קאפלאן — פרעזידענט.

דושיימס קנאפפקע — וויצע־פרעזידענט.

דר. פעליקס רייזער — סעקרעטאר.

מאורים אדאמס — וויצע־סעקרעטאר.

מארים מאיארקאס — קאסיר.

האראלד טענענבוים — וויצע קאסיר.

וואקאלן: דוד אבראבאנעל, אלבערטא בעהאר, זיידל דע גאבריעל, סטאנלי פראנק, יוסף גאלד, ארטור האמעל, אדאלף ה. קעיץ, דר. פעליפע קנאפפקע, מיכל מענדעלזאן, אוירווינג פריים, פיליפ ראזענבערג, לואיס ראזענטהאל, מארים שוארץ, טשארלעס שאפירא, יוסף שאפירא, מארווין שאפירא, פרעד סטארק, דר. מאריא סטאן, אייזידארא סטעטנער, סטאנלי וואלס און האוארד הייטמאן.

געוועלשאפטלעכע טוער וואס האבן אָנגענפירט מיט די אידישע אינסטיטוציעס אין פארנאנגענעם יאר תשי״ח

ציוניסטישע פאַרייניקונג אין קובא

ס. מ. קאפלאן — ערן־פֿרעזידענט.
משה לעווין — פֿרעזידענט.
איכאק בערעזדיווין — ערשטער וויצע־פֿרעזידענט.
דוד אוטיאנסקי — געגנערשׂ סע־קרעטאר.
בן־ציון טשערטשעס — וויצע־סע־קרעטאר.
סאמועל לאשינסקי — קאסיר
חיים דערעטשינסקי — וויצע־קאסיר.
זישע וויים — אדמיניסטראטאר.
באקאבא איזראעליט — וויצע־אד־מיניסטראטאר.
וואקאלן: חיים־טעוול גרינבערג, בואניטא גורמאן, חיים כאיט, יוסף בלוכענקראנץ, לעאן יארמוס און סאל־וואדאר מיטשעל.
רעוויזאנס־קאמיסיע: סעבאסטיאן קאנא און פערנאדא טוכמאן.
דר. סאלאמאן לוצקי — לעגאלער כעקרעטאר.

פאטראנאט פאר א געוועלשאפטלעכער היים און בית־הכנסת פאר די אידן אין קובא

הערמאן הייזלער — פֿרעזידענט.
בן־דיזיק — ערן־דירעקטיווע מיט־גליד.
אהרן יוקען — ערשטער וויצע־פֿרעזידענט.
מאריס אוועדוך — צווייטער וויצע־פֿרעזידענט.
סימאן סאטראן — דריטער וויצע־פֿרעזידענט.
דר. דיאניסיא קאסטיל — לע־גאלער סעקרעטאר.
איסאק גורוויטש — ארגאניזאציע־סעקרעטאר.
יוסף וויטקינאס — ערשטער וויצע־סעקרעטאר.
הערמאן בערעזינסקי — צווייטער וויצע־סעקרעטאר.
כולין קאריטי — קאסיר.
סאמועל גאסאף — ערשטער וויצע־קאסיר.
כאסע זאבעלינסקי — צווייטער וויצע־קאסיר.

Enrique Kalusin

FABRICANTE e IMPORTADOR

ESPECIALIZADO EN FABRICACION DE PEINES, CEPILLOS DE DIENTES, CINTOS, FAJAS Y OTROS

Muralla 355 **Teléfono A-9353**

Habana, Cuba

צום נייעם יאָר באַגריסן מיר אַלע אונערע
קלייענטן, פרײַנט און דעם גאַנצן אידישן
ישוב אין קובא.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

La Tenería Nacional

—DE—

JOSE RABINOVICH

CURTIDOS DE TODA CLASE DE PIEL

◆

א יאָר פון גליק, פריד און פראָספעריטעט
ווינטשן מיר אַלע אונזערע קליענטן. פריינט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Fábrica: Calzada de Luyanó

Kilómetro 4 Teléfono X-1310 Habana.

זיך גירלדיק צווישן אומיקום אין אויפ־קום, צווישן 6 מיליאן פאַרגאַזטע ברי־דער און אַנדערהאַלבן כיליאן וואָס בויען אַליין אַ צוקונפט אויך פאַר אים.

אויב ניט דער אַנטיסעמיטיזם — ביז זיין גוטע און אַרגאַנישע אידישע דערציאונג דערוועקן אין אים די אזוי גערופענע „אידן־נויט", די טיפע טראַגיק פון זיין אַ אי־צווישן גויים. זיין צעווייטיקטע נישמה, געשפאַלטן צווישן צוויי וועלטן, אומישלמותדיק אין איר וועזן; זיין ניט דעפינירטקייט; זיין אוממעגלעכקייט צו דערגיין צו פולער גוישקייט — טראָץ דעם וואָס ער לעבט צווישן גויים — און זיין **אוממעגלעכקייט צו דערגרייכן פולע אידישקייט** אין דער היינטיקער לי־בעראַלער און געטאָאזער רעאַליטעט — דאַרפן שאַפן אין אים די גרויסע פסיכישע נויט צו זוכן גאולה, דער־לייזונג פאַר זיין עקזיסטענץ.

אט דער טיפ אומרואיקער, היסטא־ריש־באַוואוסטזינקער ציוניסט — וועט שאַפן אַ געזונט אידישן לעבן און וועט ווערן דער פאַקטאָר פון קיבוץ גלויות פראָצעס.

דאָס וועט זיין אונזער בייטראָג פאַרן נאַציאָנאַלן קיום.

לשון, זינגט לידערלעך פון דער אלטער היים און בענקט נאכן שיינעם שטעטעלע; 2) דער יונגער דור, ווידער, איז זיכער, אז די אידישע וועלט הויבט זיך אן און ענדיקט זיך ביי די ברעגן פון זיין וואוינלאנד און קיין אנדערער בריייטערע וועלטן וואם זאלן אים קייטלען מיט דער פארגאנגענהייט אדער אריינטירן צו א צוקונפט — פארמאגט ער ניט.

מערקווירדיק ווי די צוויי מחנות זענען שארף אפגעטיילט. איר וועט זעלטן זען א יונגטלעכן ביי די אידישפארזאמלונגען פון די עלטערע און נאך זעלטענער וועט איר זען א דערוואקסענעם ביי די שפאניש יוגנט-פארזאמלונגען.

אווי וועט אויס די היינטיקע אידישע נעזעלשאפט. א דעזאריענטירטע. אן קולטור-קאנטינואיטעט און אן צוקונפט-וויטאליטעט.

לאמיר פרואון „איינבייזן" דעם ענין פון אנדער זייט. דורכן פעסטשטעלן וואם ער וועט ניט זיין, דערנענטערן מיר זיך צו דער פארשטענדניש פון פראבלעם. ער קען ניט זיין ענלעך צום איציגראנטן דור און טאר ניט זיין ענלעך צום יונגן דור.

איז קלאר, אז ביידע דורות וועלן מוזן נאכגעבן, עפענען די אויגן, משלים זיין מיט דער ווירקלעכקייט און העלפן צו שאפן א דריטן טיפ. וואס זאל אי טראגן. היסטארישע אידישקייט און אי פארזיכערן המשך אין דער נייער רעאליטעט.

דער אזויקער טיפ וועט ניט זיין קיין איד מיט א לויזער אויפגעבונדענער שייכות צום פאלק, ווי ער איז היינט, אבער ער וועט אויך ניט זיין קיין קאפיע פון פאירקן דור. דאם איז אוממעגלעך.

ער דארף זיין א ציוניסטישער איד אין ברייטן זין פון וואדט. וואם באטייט עס? ער וועט ניט בלויז זיין א מיטגליד-באשטייערער אדער א מיטגליר אין א ציוניסטישער פארטיי. דאם איז נאך ניט ציוניזם. ער וועט ניט בלויז „פיליאזאפירן" איבערן אידישן פאלק און ישראל. דאם אויך — אבער ניט בלויז דאם.

וועלבע יסודות ער וועט ירש'נען פון די פאריקע דורות איז שווער פארויסצוזאגן. איינס, אבער, מוז פארזיכערט ווערן:

ער וועט אויפהאלטן פון דער היסטארישער אידישקייט איין וויכטיקסטן גרונט-עלעמענט: זיין גאולה-באגער. דאם איז ציוניזם.

ער וועט זיין א באוואוסטזיניקער איד. ניט צו מארטירערטום וועט ער ווערן דערצויגן, אבער ער וועט וויסן וואס מארטירלאגיע איז, באטש פילע אידן ווילן עם היינט פארגעסן. ער וועט טיף און גרייפלעך באנעמען דעם גלות, מיט זיינע קאשמארן, מיט זיין שוידערלעכן מארטירערטום, מיט זיין אייביקער עראזיע-דערשיינונג — די אסימילאציע און עס ניט פארגעסן. ער וועט זיין א מענטש וואס וועט רעוואלטירן קענן א לעבן אין אייביקער אנאכאליע.

ער מוז וזכן פאר זיין אידישקייט שלמות, און וועגן ווי צו פארווירקלעכן זיין ציוניזם. ער וועט זיין אן אומריאיקער איד, וועלבער וויסט אז ס'איז ניטא קיין שום סיבה פארוואם צו שלאפן אין דער איציקער שרעקלעכער נאכט תביבה ווען אונזער קיום הוידעט

(געבנדיק אַ מעגלעכקייט רעליגיעזע תלמידים צו לערנען אין אנשטאלטן מיט אַ ריין רעליגיעזער אטמאספער), אבער זי האט פעסטגעזעצט, אז דער דינאמיישער געגארטער טיפ אין ישראל דארף זיין דער חלוץ. דער מענטש וואס איז גרייט אויף זעלבסט־פארווירקלעכונג, דער פראדוקטיוו־ארבעטדיקער איד, דער אוואנגארדיסט פון פאלק פארן אויפבוי פון לאנד; דער ערשטער צו אנטוויקלען ווערק; דער וואס ווייסט אויס דעם דערנער־ווענ פון שווערסטן ווידערשטאנד און ניט דעם מאטעריאלישטיש־אפפארטוניסטישן ווענ פון לייכטן ווידערשטאנד — דאס דארף זיין דער איידעאל.

אין וועלכער מאס מיר וועלן עס דערגרייכן אין ישראל — וועט אונז די צוקונפט ווייזן. דערווייל איז נאך צו פרי צו אורטיילן, ווייל דער עקספערימענט איז צו פריש און ניי. אלנפאלס איז אין „צאברע" פיל פון דעמדאזיקן דערציאונגס־איידעאל דערגרייכט געוואָרן כאטש ווייט ניט אינגאנצן. דער בייטראג פון דער ציוניסטיש־ישראלדיקער שול צום נאציאנאלן קיום, ווייל, אזוי ארום קומען צום אויסדרוק דורך **רעוואלוציאנער - רעקאנסטרוקטיוער באנייאונג.**

און ביי אונז ?

פון דעם אלעם איז צו זען, אז אויב איין טיפ ירשנט אן צווייפל פיל עלעמענטן פון ערשטן, איז ער דאך ניט ענלעך צו אים, ווייל דאס לעבן און די עוואלוציע שטייען ניט אויף איין אָרט. יעדער דור און זיינע ארויסגעוקטע באדערונגען, זיינע ברענענדיקע פראבלעמען וואס מיזן געפינען דעם גואל און פארווירקלעכער.

וואס פארא טיפ איד ווילן מיר דערציען? טאקע א האלבע שאלה! אן עקסטרעמער ציוניסט וועט זאגן: קיין שום טיפ, ווייל מיר טארן ניט בויען אויף **פערמאנענטע צושטאנדן.** מיר דארפן דערציען צו עליה און כיבוש. א רעאליסטישער ציוניסט וועט זאגן: אפילו אזא חנוך נויטיקט זיך אויך אין א דערציאונגס־אידעאל, אין א טרעגער פון די פאקטוראטן. ווי וועט ער אויסזען? און אויב ער וועט צולייב א ריי פריוואטע חשבונות, באגרינדעטע אדער אומבאגרינדעטע, ניט מגישים זיין תיכף די עליה — וואס פאר א אידיש געזעלשאפט וועט ער דארפן שאפן אין זיין וואוינלאנד?

א פראגע, אויף וועלכער ס'איז שווער צו ענטפערן. דער איד וועט ניט זיין ענלעך צום אידן אין בית ראשון — ס'איז אן אבסורד אזוי צו באהויפטן אויף דער קאנווע פון גלות. צום באדויערן דארף מען זיין פעסימיסטיש בנוגע דעם דרייען די רעדער פון דער געשיכטע צוריק און חלומען וועגן דער ציען א מארטיר אדער א געטא איד. מיר זענען פאר דעם צו ראציאנאליסטיש אין דער מאדערנער דעמאקראטיע. לאזן די לאגע ווי זי איז — איז ווידער אן אבכורה. אונזער קינסטלעכע געזעלשאפט איז איצט צוזאמענגעשטעלט פון צווי עלעמענטן: 1) אידן פון אימיגראנטן דור, וועלכע קלאמערן זיך בלינד אין זייער פריערדיקער וועלט און זענען ניט מוותר כקוצו של יוד אויף זייער ראמאנטיק — כאטש נעם אן דערגרייך א דערציונג וואס לעבט זיך בלויז אין אונזער

קלאסישער מקדש השם. דער בייטראג פון דעם איד פון דער משנה־תקופה צום נאציאנאלן קיום איז, אזוי ארום, זיין מארטירערישע אפפערווילליקייט.

דער איד אין דער געטא־תקופה

דער איד פון דער געטא איז אונז אזוי נאענט, אז מיר אלע געדענקען אים פערזענלעך. דער דערציאונג־אידעאל איז איינער: א תלמיד חכם. אלע זאלן געטאן ווערן פאר דעם איינעם צוועק. דער איד ווערט ארויסגעריסן פון דער ארומיקער וועלט, ווערט איזאלירט כמעט אויף א הערמעטישן אופן און איינגעשלאסן אין ד' אמות של הלכה. ארום בושעווען א וועלט מיט שנאה, מיט מלחמות, מיט קולטורן וואס טוישן זיך: אידן ווערן באטראכט ווי מענטשן פון דריטראנגיקער קאטעגאריע, באראיבט פון בירגערלעכער רעכט, אן לעגאלער שוץ, אבער צום אידנם נשמה דערגייט עם בכלל ניט. ער פורעמט זיין אייגן לעבן אין פולשטענדיקער אפגעשלאסנקייט און „אינזיכיזם".

דער איד איז אין דער תקופה ניט קיין פאליטישער עלעמענט, אפילו זיין עקאנאמיק ווערט מאדולירט דורך אויכערלעכע פאקטארן; ער נעמט ניט אונטער קיין אנדערע איניציאטיוון — ניט פאליטישע, ניט סאציאלע, ניט האלאניזאטארישע — נאר די פון פארטיפן און פארבריטערן זיין ארטאדאקסישע טראדיציע. מעג ער זיין א בטלן, אין דער דרויסנדיקער וועלט, מעג ער אויסזען לעכערלעך מיט זיין שפראך און מלבושים, אויסגעשטעלט איף סכנות און פאגארמען, פחדנות־דיק אין זיין האלטונג, אפגעשטאנען אין די אויגן פון דער הערשנדיקער ציוויליזאציע — וועט אבער יעדע מאמע זינגען אז „די תורה איז די בעסטע סחורה." זיין א תלמיד חכם, אפילו אן ארעמאן — איז א גרעסערע שטרעבונג ווי זיין אן עושר און עם הארץ. דער יחידשער אפפער פארן אויפהאלט פון א פאלק מיטן כוח פון אן אינטגראלער אידיש־דעליגיעזער קולטור — איז דא דערנאנגען צו אן אומאיבערשטייגבארן חויכפונקט. דער בייטראג פון דעם געטא־איד צום נאציאנאלן קיום קומט אזוי ארום, צום אויסדרוק דורך זיין וואלונטארישן קולטור־איזאלאציאניזם.

דער אידעאל פון דער ישראלדיקער שול

שווער צו רעדן וועגן א פעסטגעזעצטן טיפ וואס די ציוניסטישע שול אין ישראל און די איצטיקע מלוכה־שול וויל דערציען. עס איז פאראן א פלוגתא אין דעם. פאראן אזעלכע וואס מיינען, אז א גוטער פאטריאטישער בירגער אין דער מדינה, מיט אלגעמיינע בילדונג, מיט אידישן קולטורבאגאזש — איז אייגנטלעך דער גאר־טער טיפ. פאראן אנדערע וואס שטעלן ארויס גרעסערע פאדערונגען. די מלוכהשע שול איז געקומען אלס רעזולטאט פון פריערדיקע שטרעבונגען אפגרענעצטע „שטראמען": די אלגעמיינע שול וואס האט דערציען צו הומאניזם און כלל־ישראלדיקייט; די דעליגיעזע וואס האט דערצויגן צו א קאנסערוואטיוון טראדיציאנאליזם און די ארבעטער־שול וואס האט דערציען צו א רעוואלוציאנערן נייעם אידישן ארבעטנדיקן טיפ, א חלוץ.

די מלוכהשע שול האט געשאפן א מיזוג פון אלע דריי אידעאלאגיעס

זיגעריש פֿאר זיין מאַנאָטעאיזם. ער האָלט אויס די גזרות אנטיוכוס, קעמפט אויס שלאַכטן פֿאר זיין רעליגיעזער פרייהייט; ציט זיך אויס פֿאר פֿע־ טראָניוס און פּילאָטוס אין קיסריה אזן טבריה און איז גרייט מען זאָל אים אויסשלאַכטן אין די טויזנטער איידער אין בית המקדש וועט אייגעפירט ווערן עבודה זרה. וואָלט דער איד פון בית ראשון אויך געווען אזוי אומכוויגזאם אין א גייסטיק־רעליגיעזן געפעכט? ס'איז א פראגע. דער געטלעכער נביאים פֿאטאָם האָט זיך אויסגע־ פייערט אין א ליידיקן חלל אין זיין צייט, אבער האָט אנגעצונדן די נשמות אין א שפּעטערדיקער תקופה.

פונדעסטוועגן איז דער איד פון בית שני פֿאסיוו צו פיזיש־פֿאטריאָטישע אידעאָלן, גלייכגילטיק צו דער פֿאָלי־ טשער אנטשיידונג: מיט רוים אדער קעגן רוים. ער איז ניט מיט הורדוסן אזן אפילו קעגן רוים פירט ער ניט קיין גוט־פֿלאנירטע, פֿאָליטיש־צוגעגרייטע מלחמה, אין א פארבינדונג מיט אָלי־ אירטע כוחות, נאָר ער טוט עס ברירה־ לאָזיק אזן מיט דער התלהבות פון דער מאנאָטעאיסטישער לאָזונג: „איין האר האבן מיר אין הימל, מיר קענען ניט דולדן צוויי". (פלאָוויאוס).

אפשר איז טאקע יעוסעם שפּריך, אז מען דארף „גיבן דעם קיסר וואָס עס קומט דעם קיסר אזן גאָט וואָס גהערט צו גאָט" — געווען דער אנטי־הימטא־ רישער זאָג אין יענער תקופה. דאָס פֿאָלק איז געגאנגען מיט די קנאים אזן פרושים: „איין אייניציקער האר אין הימל, ניטא קיין צווייטער אויף דער ערד". דער בייטראָג פון בית־שני־איד צום נאציאָנאָלן קיום, קומט אָלזא, צום אויסדרוק דורך פֿאראייביקן דעם אי־ דישן פרינציפּ פון אומקאָמפּראָמיסלעכן אוניווערסאָלן מאָנאָטעאיזם.

דער איד פון דער משנה־תקופה

אוודאי איז אויך טיפּ א יורש פון פֿאריקן, אָבער דער וועלטן־לייטער איז ביי אים פֿארשוידן. דער איד פון דער משנה תקופה באָטאָנט בעיקר זיין גייסטיקע גבורה פון קדוש השם. די עטלעכע אויפשטאַנדן פֿאָלן דורך, גזירות רעגענען אן אויפהער און דאָס־ מאָל געוועלדיגט — קענן דעם אידישן גלויבן און קולטור־טראדיציע, ירושלים איז פֿארבאָטן אין משך פון הונדערטער יאָרן פֿאר אידישן אריינטריט; תורה טאָר מען ניט לערנען; מען איז גזור אויף מילה, אויף שמירת שבת. עם איז ניטא קיין רייד וועגן אקטיוויזם קאמפן, נאָכדעם ווי זיי זענען דורכגע־ פֿאָלן נאָכן בר־כוכבא אויפשטאַנד. הויבט זיך דעמאָלט אויף דער קדוש, דער גייסטיקער גבור. עשרה הרוגי מלכות. די אידעאָלאָגיע פון רבי עקיבא „ניט צו פֿארלאָזן דעם לעבנס־ עלעמענט, ווייל אויב ניט דערוואָרט אונז זיכערער אומקום" וועלט דער יסוד פון דערציאונגס־גייסט. אויף כך וכך פרינציפּן — שטעלן פעסט די חכמים, די לערער פון פֿאָלק — קען מען מוותר זיין, אָבער אויף די אן יענע — ניין! יהרג ובל יעבור! דורך דער יחידישער אפּפערווילקייט קען פֿארזיכערט ווערן לעבן פֿאָלק. אזן דער יחיד איז גרייט. ער דער־ הויבט די עקדה צו א הויך פון העכסטן פֿערזענלעכן גליק. „אפילו הוא נוטל את נפשך" — זאָגט רבי עקיבא אין שטארבט באהבה. דאָס איז דער

ותוכים, דער ארון חברית און שפעט־ער דער היכל ה' — זענען די הויכע אויסדרוקן פון דער נאציאנאלער צו־געבונדנקייט צו גאט און ניט דער־דיין עטישער קריטעריום פון.דינביאים.

פון דעם איז צו דרינגען אז דער טיפ פון בית ראשון איז א גבור־חיל, א גרויסער פאטריאט, מיט ערדישע פאר־לאנגען און פאליטישע וועגן געט־לעכן געאנאדי ער איז א קעמפער און זייער זייע מלכים אין זייערע מלחמות און באמיאונגען פאר ערדיש־פאליטישער עקספאנסיע און באפעס־טיקונג. ער איז א גלויביקער אין א שטארקן גאט וואס איז פארבונדן מיט א טריישאפט־בונד צו זיין געליבטן פאלק און זיין נאמען גייט ער אין די שלאכטן. די אידעאלן פון דער תקופה קומען צום אויסדרוק אין די נעמען פון די קעניגן: חזקיהו, אמציהו, עוזיה, צדקיה — וואס באטייטן שטארקייט, פעסטקייט: און אפילו „רחבעם" — אויסברייטערונג פון פאלק. ביי רחבעמען איז פארן א סימפטאמאטישער פאקט: די אלטע לייט ראטן אים זיך אונטערצוגעבן די פארערונגען פון די שבטים בעת די יונגע „הנערים אשר גדלו עמו" עצה'ן אים צו זיין אויטאריטאטיוו אין מלכות'דיק. דאס איז דער טיפ.

דער פאר איז דער איד פון בית ראשון א פאליטיש־באזונטער טיפ, א פאטריאט און באדן־מענטש, און זיינע העכסטע ווערטן אין לעבן זענען פיזיש־נאציאנאלער גלויק און ניט גייסטיקע קדושה. זיין בייטראג פארן נאציאנאלן קיום קומט, אזוי ארום, צום אויסדרוק דורך זיין פאטריאטישן העלדנמוט.

דער איד פון בית שני

אין בית שני טרעפן מיר זיך אן מיט אן אנדער טיפ איד. וואס איז דורכגע־דרונגען מיט נביאים־לערע, דורך דער תורה פון סופרים און פרושים. ער איז ווייט פון צו זיין פיזיש־פאטריאטיש און ערדיש־פאליטיש ווי זיין פארגענ־גער. פארקערט ער ווייזט ארויס א איבערראשנדיקע בלינדקייט און אומ־רייפקייט צו שטאטעכקייט און פא־ליטיק. א סואווערענע מלוכה איז ביי אים ניט קיין אידעאל פאר ווען ס'איז כדאי זיך מקריב צו זיין. דאס פאלק וואס האט אזוי ליב געהאט די מכבייער צוליבן באפרייען אים פון גזורות אנטיוכוס, האט זיי פארלאזן און אפטמאל כאראטן, בעת די השמו־נאים נעמען אונטער מלחמות פאר פא־ליטישער פרייהייט, עקספאנסיע און אפילו פאר גרינדן א מלוכה. זיי לאזן איבער יהודה המכבי אליין ביים שלאכט פון באקכידעס, זיי קאנספי־רירן קעגן דעם גרויסן באפרייער יוחנן הורקנוס, זיי פארראטן ממש און ברענ־גען צו א בריידער קריג מיט פרעמדן חיל אין די צייטן פון גרעסטן השמו־נאישן קריגער, און אויסברייטערער פון ישראל גרעניצן — אלכסנדר ינאי.

דאקעגן איז דער איד פון בית שני א **טיפער אומדערשיטערלעכער מאנא־טאיסט.** דער העלעניזם מיט זיין בלענדיקן שיין און רייז האט ניט גע־קענט צעטרייסלען דעם פעלזיקן אמת פון אידישן גלויבן. פון העלעניזם וועט ער איבערנעמען פיל אויסערלעכע ווערטן, נאר ניט לאזן זיך צורירן צום פינטעלע — צו זיין גלויבן אין איין גאט. אין די אומגלייכסטע פאר־מעסטן איז דאס פאלק קעמפעריש און

שפּעטער זען וואָס ווערט פון דעם ארויס־קומען. קודם ווערט קומען דער קלאָר־רער פּלאַן, דאָס פּאַרטראַכטע ווערק, און שפּעטער וועלן די בויִ־מעטאָדן צוגעפּאַסט ווערן פּאַרן פּלאַן.

מיר דוכט, אַז דאָ שטייען מיר פּאַרן גרויסן פּראָבלעם. וואָס פּאַר אַ איד ווילן מיר דערציען? אַן ענלעכן איד צו די פּאָריקע דורות? אַ איד ווי מיר? אַ מיטגליד אין אַ אידישן קלוב, אָדער אפילו אין אַ ציוניסטישן קלוב? אַ תורם פּאַר די פּאָנדן? וויניק האָבן מיר זיך אריינגעטראַכט אין דעם.

כדי אויפקלערן דעם ענין לאָמיר אַ שפּאַציר טאָן איבער אונזערע פּאַרשיידענע תקופות און זען ווי־לכן טיפּן אידן זענען דערצויגן געוואָרן. מיר ווילן זיך איבערצייגן אַז יעדער תקופה האָט פּונקטעוענדיק געענדערט איר דערציאונגס־אידעאַל אין איינקלאַנג מיט אירע ספּעציפישע נאַציאָנאַלע נויטן און פּאָדערונגען. יעדע תקופה פּראָבירט אויס אַנדערש איר ספּעציפישן בייטראָג פּאַרן נאַציאָנאַלן קיום. אויך אונזער תקופה קען זיך נית „צוריק־שניידן" אַ סטאַנדאַרט־טיפּ, נאָר זיך שאַפן אַן אייגענע געשטאַלט. לאָמיר זען.

דער איד פון בית ראשון

מיר קענען נית רעדן ווען אַ דערציאונגס־סיסטעם אין בית ראשון. מיר ווילן זיך באַמיען נית אריינגיין אין זייטיקע חקירות. מיר ווילן אויך ניט זיין שטאַרק מיצומצם, צוליב דעם ראָם פון אַ פּאָפּולערן ארטיקל, כאָטש די באַגרינדונג פון יעדער איינער פּון די טעזעס פּאַדערט ערנסטע און לענגערע פּאַרשונגען. די לייענער ווילן מוחל זיין.

קודם כל רופט אונזער אויפמערקזאמקייט וואָס דער איד אין בית ראשון איז נית דורכגעדרונגען מיט די נביאים־לערעס. די נביאים באַקלאָגן זיך אויף כסדרדיקער אומפּאַרשטענדניש מצד דעם פּאָלק. מחוץ קליינע אויסנאַמען געפינען זיך די נבאים אין אַ פּערמאַנענטער אָפּאָזיציע. הייסט עס, די געזעלשאַפט איז נית באַווירקט דורך די נביאים און אָנערקענט נית זייער גייסטיקע פירעשאַפט און אָריענטאַציע. אפילו נאָכן חורבן, ווען די הויפּט־נבואה פון כמעט אַלע נביאי־האמת איז שוין מקויים געוואָרן, און ס'וואָלט געווען נאַטירלעך אַ ווערטן־איבערשאַצונג, באַציט זיך די שארית הפּליטה, מיט יוחנן בן קרח בראש, זייער קאָלט און צינייש צו ירמיהו הנביא. קלאָר, עס טייקט זיי אָפּ אַ וועלט.

דאָקעגן איז מערקווירדיק ווי די אידן זענען צוגעבונדן צו די קעניגן. אין שטרייט צווישן שמואל און שאול איז דאָס פּאָלק מיט שאולן. אין די אומיקע אויפהערלעכע מלחמות, באַרעכטיקטע צי אומבאַרעכטיקטע, גייט דאָס פּאָלק נאָר די מלכים. אפילו אין דעם גרויסן זעלבסטמערדערישן קאמף פאַר דער באַפרייאונג פון ירושלים אין די צייטן פון צדקיה — גייט דאָס פּאָלק מיט אים און נית מיטן קלוגן נביא וואָס פּרייידיקט אונטערטעניקייט.

דער רעליגיעזער באַגעם איז מער אַ כהנישער ווי אַ נביאישער. גאָט פון ישראל, דער גאָט פון צבאות, קעמפּט שטענדיק אויס די מלחמות פון זיין פּאָלק. די סימבאָלן פון גאָטס־דינסט זענען דער קרבן, דער בית המקדש, דער יום טוב. דער כהן מיטן אורים

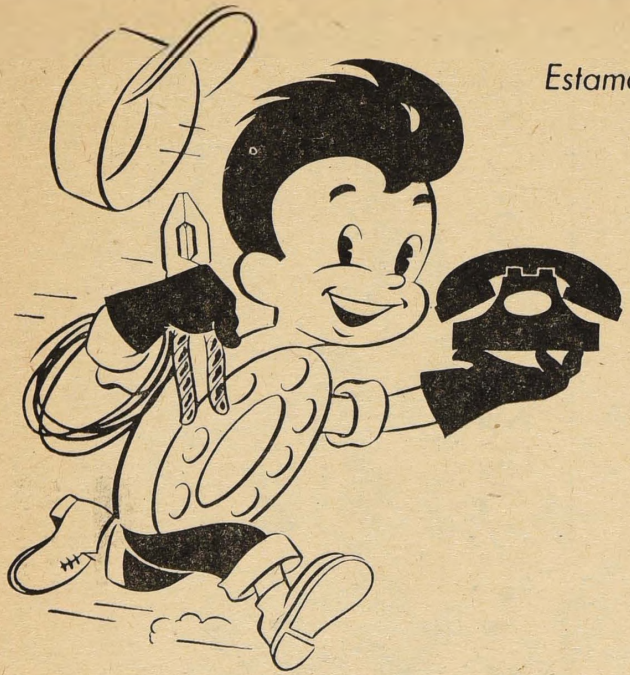
דערציאונג · אידעאל פון אונזערע שולן

פון **אברהם פעסקין**

דאס מאל ווילן מיר ניט רעדן זוערן דערציאונגס־אידעאל אלס צענטראלע אידייע פון דער שול, נאר ווערן מענטש, ווערן דערצויגלינג, וועלכער דארף זיין כארגן דער **געזעלשאפטלעכער טרעגער** פון די אידייען און שטרעבונגען וואס באהויכן די שול. מיר ווילן א שמיעס טאן ווערן טיף איד וואס די שול גיט ארויס נאך א לאנגיעריקן דערציערישן געשטאלטונגס־פראצעס. אלזא, וועלכן געשטאלט ווילן מיר דערציען?

יעדע שול שטרעבט צו א קאנקרעטער פערזענלעכקייט וואס איז די אידעאלע געשטאלט, דער סוף פסוק פון איר טעטיקייט. זי ווייל אים באווערן מיט די נויטיקע מכשירים ער זאל דערפילן זיין מסיע אין דער **גזעזלשאפט**. איז עס פארבונדן, פאר־שטייט זיך, ראשית כל מיט דעם בילד וואס די שול מאלט זיך אוים פון דער מארגנדיקער **גזעזלשאפט** און אלס פועל יוצא — מיט דער מעטאדא־גיע וואס זי ווענדט אן כדי דאס צו דערגרייכן. עס איז א ווייכטיקע פראגע, א פראגע פון ציל אדער ציל־לאזיקייט. אפטמאל איז דער מענטש נוהג צו האנדלען אוים רוטין און אינ־ערציע און אזוי אויך — א מענטשן־קאלעקטיוו. יעדער פריימיטיווער שבט דערציט זיינע זין. יעדע חיה גיט איבער דורך לערע די עלעמענטארע נויטוועגדיקייטן אירע קינדער, אבער דער אונטערשייד איז דער, וואס דארט איז עס א **אינסטינקטיוו־רוטינ־ערע** דערציאונג, און ביי א מענטשלעכ־ער **גזעזלשאפט** איז דער חנוך **ציל־באווסטזיניק**.

איז אונזער דערציאונג א פרימיטיוו־אינסטינקטיווע אדער א ציל־באווואום־טע? — דאס איז די פראגע. אויב די תשובה ווערט זיין דאס צווייטע, איז עס מחייב תיכף פעסטשטעלן די אייגנ־שאפטן און כאראקטעריסטיק, די באַ־גריפן־וועלט און קולטור־געבוי פונם טרעגער פון אונזער דערציאונג. דאס הייסט, אז מען מוז קלאר מאכן דעם ציל און פלאן איידער מען שאפט זיי שיטות, פונקט ווי יעדער ארכיטעקט וואס איז ראוי צו דעם נאמען, ווערט ניט בויען קיין געביידע ליוט קאפריזן און מאמענטאלע קאנייקטורן אן

Estamos trabajando para tener el más moderno sistema telefónico y para suministrar

MAS TELEFONOS PARA MAS PERSONAS

Cuban Telephone Company

לעבער אידישער יצירה און בובערן, וועלכער האָט שטענדיק געוויזן צום אַלמענטשלעכן אויפשטייג און פאַרווירקלעכונג פון ציוניזם. אָבער אָט די דאָזיקע קעגנזייטיקע קירבה האָבן מיר אמשטאַרקסטן געשפּירט אויף דער פּראָגער קאָנפערענץ אין יאָר 1920". (פאַלק און ציון 9).

מיר האָבן געברענגט דעם לעגנדעריקן אויסצוג פון שפּרינצאַקס רעדע צו באַוויזן וואָס פאַרא השפּעה בובערס אידיישן און לערע האָבן געהאַט אויף די מענטשן פון דער צוויליטער אָדער טיילווייז אויך דריטער עליה, אין דעצייט ווען היינט זענען בובערס וועלק פיל מער פאָפולער ביי גויים ווי ביי אידן.

אין ערשטן בוך „תורה היהדות", וואָס בובער האָט אָנגעשריבן אויף העבראיש, באַהויפּטעט בובער, אַז דער קעגנזייטיקער בונד צווישן גאָט און די אידן באַשטעטיקט, אַז גאָטס רצון איז פאַראַן אין עקזיסטירט, אזוי ווי עס עקזיסטירט דאָס אידישע פאָלק צו וועמען גאָט רעדט. אין דעם זין אויסטייטש האָט בובער געשריבן זיין גרויס ווערק „משה".

די הנחה, אַז דורכן תנ"ך רעדט ממש גאָט אין דאָס פאָלק ענטפערט, באַגרינדעט בובער אין זיינע ביכער „איך און דו" און „דיאַלאָגישעס לעבן". די וועלט און אַלע געשעענישן זענען לויט בובערס אויפפאַסונג דער גענטלעכער זאָג צום מענטש. די געשעענישן פון דער וועלט איז נישט מער ווי א דיאַלאָג צווישן שעפער און דאָס באַשאַפענע — א דיאַלאָג וואָס דער מענטש איז דער אכיתער שותף. ער איז באַפולמעכטיקט און האָט רעכט צו לאָזן הערן זיין וואָרט. דער גאַנצער זין פון דער געשיכטע איז אַז די וועלט זאָלן ווערן גאָטס וועלט, „מלכות שדי", ווי עס רופט זיך איינס פון בובערס פיל צאָליקע ווערק.

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

קייט", „יהדות און וועלטלעבקייט" און „די באנייאונג פון יהדות", האבן שטארק באאיינפלוסט די אידישע יוגנט אין מזרח אייראפע. אין זיינע ראמאנטישע יארן האט דער „השומר הצעיר" אין פוילן, (וועמענס עורשטע דיברה איז געווען: „השומר הוא נאכן לאלהיו עמו וארצו) געזען אין בובערן דעם אידעאלאג פון דער באוועגונג.

אויף דער קאנפערענץ פון „חפוץ חצעיר — צעירי ציון" אין פראג האט בובער צוזאמען מיט א. ד. גאָרדאָן באקעמפט די מארקסיסטן וואס האבן נעוואלט אריינפאסן די אויפבוי ארבעט אין ישראל אין כ־ום־בעטל פון מארקסיזם. נישט טעאריעס דארפן מיר, האט בובער געזאגט, נאר שוין אנהויבן פארמירן אין ישראל די נייע אידישע קאלעקטיוון געזעלשאפט, געשטיצט אויף געמיינזאמער ארבעט און קענגזייטיקער הילף וואס די קבוצים און כישובות דארפן זיין דער מוסטער.

ביי בובערן ווי ביי א. ד. גאָרדאָן, איז דער עיקר נישט די מדינה נאר די געזעלשאפט, דער מענטש.

די רעעדס און שריפטן צו באגרינדן זיין, אזוי געראפענעם, אוטאפישן סאציאליזם, האט בובער געזאמלט אין ארויסגעגבן אין א בוך „די וועגן אין דער אוטאפיע".

יוסף שפרינצאק האט אין זיין רעדע, געהאלטן אויף דער פייערונג לכבוד פראפעסאר כ. בובער געזאגט וועגן דעם בוך:

„בובערס לערע וועלט היינט אויס־געטייטשט אין דער וועלט בישבעים טעמים — אויף זיבעציקערליי אופנים און טעמים. איך אבער און מיינע חברים, זאגט שפרינצאק, זענען צוגעשמידט בעיקר צו איין טעם אין בובערס תורה, וועלכער איז געקומען צום אויסדרוק אין זיין בוך „די וועגן אין דער אוטאפיע". די גרונט הנחה אין דעם דאזיקן בוך איז, אז די אוטאפיע בלייבט אוטאפיע כל־זמן ווי עס קומען נישט מענטשן, וואס פראוון זיי צו פארווירקלעכן מיט זיך אליין גופא און אז נישט דער אנזאגער פון נעדאנקען איז דער אמתער מבשר, נאר דער וואס פארווירקלעכט און רעאליזירט".

„אט דער בוך „נתיבות אוטופיה". זאגט ווייטער שפרינצאק, האט געבויט די בריקן פון דערנענטערונג צווישן בובערן דעם מערב מענטש און דער ארבעטער גרופע פון דער צווייטער עליה. אידישע יונגע מענטשן האבן א נדר־געטאן צו פארווירקלעכן אין זייער לעבן דעם ציוניזם. די יונגע מענטשן האבן מקיים געווען זייער נדר ווי ארבעטער אין ישראל און זענען אזוויק צו די ברעגעס פון ירדן אן שום טעאריעס. אויסער די תורה שבלב, האבן זיי געשאפן א אידישע געמיינשאפט. אין זייער שאפונג האבן זיי געזען א וועג צו דער פארווירקלעכונג פון ציוניזם לויטן פולן אינהאלט פון דער שטרעבונג אויפצולעבן דאס פאלק אין זיין לאנד".

„אין זייער באשיידנקייט האבן די מענטשן געוואוסט, זעצט פאר שפרינצאק, אז זיי דערפילן בלויז א ציונים־טישע שליחות. איז געקומען בובער און האט באלויכטן די מעשים פון די נייע יונגע אידן מיט א ליכט פון אוניווערסאלן אידישן און גלייכצייטיק מענטשלעכן אויפטו. ער (בובער) האט גערעדט וועגן „אן עקספערימענט וואס איז געלונגען" און וועגן „א מוסטערהאפטן נישט דורכפאל", און אזא באלויכטונג האט אריינגעבראכט א גייסטיקע קירבה אין די באציאונגען צווישן די שעפער פון דער געזעלשאפט־

לעכט בובער אַרטיקלען אין „די וועלט", וואו ער פֿראָפּאַגאַנדירט פֿאַר קעגנ־וואַרטס־אַרבעט און פֿאַדערט עטאַבלירן א פּאָנד צו שטיצן מאַדערנע לִיטעראַ־טור און קונסט ביי אידן. צוליב אי־דעאָלאָגישע מיינונגס פֿאַרשידנהייטן מיט דר. הערצל פֿאַרלאָזט בובער דעם זשורנאל „די וועלט". ער גרינדעט צוזאַמען מיט ווייצמאַן, מאַצקין און פּייוול די ציוניסטישע דעמאָקראַטישע פראַקציע וואָס האָט אויסגעארבעט א פּראָגראַם פון טעטיקייטן, איבערהויפּט דערציערישע, צווישן אידן אין גלות. די פראַקציע האָט לאַנג געקעמפט אויף די קאָנגרעסן פֿאַר איר פּראָגראַם און לסוף געזיגט און אריינגעברענגט פֿיל אינהאַלט אין דער ציוניסטישער באַ־וועגונג.

אין 1901 גרינדן בובער מיט זיינע חברים דעם „אידישן פֿאָלאָג" וואָס האָט אריינגעגעבן בעסערע אידישע און העברעאישע ווערק אין דייטש, צווישן זיי אויך די שריפטן פון אחד־העם.

אין יענע יאָרן ארבעטן אויס בובער, ווייצמאַן און פּייוול א פּלאַן פֿאַר א הע־ברעאישן אוניווערזיטעט אין ארץ ישראל, וועלכער האָט מיט 50 יאָר שפּעטער צוגעטיילט בובערן א דאק־טאָר טיטל.

בובער פֿאַרלאָזט אויך א צייט די ציוניסטישע ארבעט, און פֿאַרנעמט זיך שטודירן אידישע וויסנשאפֿט, איבער־הויפּט דעם חסידיזם.

אין זיין בוך „מיין וועג צום חסידיזם" דערציילט בובער אַז פון קינדווייז אָן האָט אים געצויגן צום חסידישן לעבן אין גאַליציע. ביי די חסידים האָט ער דאָס ערשטע מאָל געהערט דעם נא־מען בעש"ט, וואָס זענען די איניציאַלן פון בעל־שם־טוב. אויפן וועג פון זיינע וואַנדערונגען און שטודיעס אין די אוניווערזיטעטן איז ער ווייט אַוועק פון חסידיזם. הערצל און זיין ציוניזם האָט דעם יונגן מיסטיקער צוריקגע־ברענגט צו דער העברעאישער שפּראַך און צום נאַציאָנאַלן באַוואוסטזיין. בובער שטודירט פֿילאָסאָפֿיע און פֿאַר־טיפט זיך אין אַלטע חסידישע כתבים און ספֿרים און פֿאַר אים אַנטפּלעקט זיך א נייע לִיכטיקע וועלט פון אידיש־ער רעליגיעזער עטיק און הומאַניזם. בובער איז באַגייסטערט פון חסידישן דראַנג צו מענטשלעכער שלימות — פון דער לערע אַז נישט דער מענטש דארף זיך דערהויבן העכער איבער דער מאַטעריע נאָר פֿאַרקערט דערהויבן חומר צו א העכערער מדריגה.

אָט ווי ק. שמעוני דעפֿינירט בובערס נעאָ־חסידיזם: „אידעאָליסטיש זען די מאַטעריע און מאַטעריאָליסטיש זען די אידייע — דאָס איז דער אייניציקער וועג צו די עכטע קוואלן פון דערקענ־טעניש. דער דאָזיקער סינטעז איז דער הויפּט־כאַראַקטער פון חסידישן וועלט באַנעם, און גייט דורך ווי א רויטער פֿאָדעם איבער אַלע בובערס שאפֿונגען: „תורת הנביאים", „משה", „וואַרט פון רמב"ם און אנדערע".

בובער באַארבעט און פֿאַרטייטשט אין דער דייטשישער שפּראַך די ספֿרים וועגן בעל־שם און די מעשיות פון ר' נחמן בראַצלאַווער און עפּעס נייע האַריזאָנטן פון אידישן רעליגיעזן געזעס פֿאַר אידן אין מערב און פֿאַר דער וועלט. זיינע ביכער זענען איבער־זעצט אין פיל שפּראַכן און ווערן שטו־דירט פון אַלע קולטור־מענטשן.

אין יאָר 1911 דערשיינט א זאַמלונג פון בובערס פֿאַרטראָגן, געהאַלטן פֿאַר די אידישע סטודענטן אין פּראָג.

די דריי רעדעס „אידן און אידיש־

א לאנד ארומגערינגלט כיט פאנא־
טישע שונאים, ווייסן ווייניק וועגן
בובערם „חייליקן וועג" צו דער בילוכה
פון גייסט, צו גאט'ס קעניגרייך אויף
דער ערד.

צו דער ביישרונג פון 80 יעריקן
יוביליי אין ירושלים זענען געקומען
געלערנטע און תלמידי־חכמים. עם
זענען דערהאלטן געווארן פיל באגרי־
טונגען פון אוניווערזיטעטן און אינטע־
לעקטואלן פון דער גאנצער, אזוי גע־
רופענער, פרייער וועלט, אבער די
פאלקס פארשטייער, די מאסן, זענען
נישט געקומען אין זיין היים אין
שכנות רחביה איפגעבן כבוד און אויס־
דריקן אנערקענונג דעם מאן פון גייסט,
וואס האט אין זיינע פארטאגן אין
רעדעס, איבער אידן אין אידישקייט
פארויסגעזאגט כיט צעגלייקער יארן
צוריק, די אויפלעבונג פון אידישן
פאלק אין זיין לאנד כיט כער שוואנג
און וויזיע ווי עס איז דערווייל די
ישראל־וועלט־עכקייט.

געווען א צייט אין אנהויב פון הי־נ־
טיקן יאר־הונדערט ווען בובער האט
געשמט וויא א לערער און וועג וויזער
פאר דער האלב אסימילירטער אידישער
יוגנט אין כערב איראפע, געהאט
טויזנטער אנהענגער און תלמי־ים
פאר וועמען ער האט אין זיינע פארט־
טראגן און שריפטן אנטפלעקט דאס
גרויסע ליכט פון יהדות און אידישער
רעליגיע; זיי ארויפגעפירט אויפן דרך
חישר פון אידישן רענעסאנס. דאס
וואס אחד־העם איז געווען פאר אידן
אין מזרה איראפע איז מארטין בובער
געווען פאר די אידן אין מערב.

פראפעסאר מארטין בובער איז גע־
בוירן געווארן אין יאר 1878. ביז 14
יאר האט ער זיך דערצויגן בייא זיין
זיידן אין הויז אין לעמבערג, גאליציע.
זיין זיידע, שלמה בובער, איז געווען
א איד א למדן, געלערנטער, פארשער
פון כדרשים און מחבר פון ספרים און
ביאגראפיעס פון גאליציאנער גדולי־
תורה.

ביים זיידן אין הויז האט דער קלייי־
נער מרדכי (מארטין) געלערנט אידישע
לימודים און זיך אנגעזאפט מיטן ריח
פון תורה און אידישער וויסנשאפט.
צו 18 יאר ענדיקט ער די פוילישע
גימנאזיע אין לעמבערג, שטודירט
פילאזאפיע און געשיכטע פון קונסט
אין די אוניווערזיטעטן פון בערלין,
לייפציג, צוריך און ווין.

נאכן ערשטן קאנגרעס אין באזעל
האבן אידישע סטודענטן אין דייטש־
לאנד און עסטרייך זיך אנגעהויבן צו
אינטערסירן מיטן פאליטישן ציוניזם
און כיט דער פערזענלעכקייט פון הר.
הערצל. מארטין בובער ארגאניזירט
א נאציונאלן אידישן סטודענטן־קרייז
אין לייפציג, און אין זעלבן יאר
1899 ווערט ער געוויילט אלס דעלע־
גאט צום 3־טן ציוניסטישן קאנגרעס
אין באזעל. בובער האט זיך שוין
דאמאלסט געהאט באקענט מיט די
שריפטן און אידייען פון אחד־העם. אין
זיין רעדע אויפן קאנגרעס אין נאמען
פון דער פארפאנאנדע קאמיסיע, האט
ער געפאדערט, אז די ציוניסטישע
ארגאניזאציע זאל זיך מער פארנעמען
מיט דערציאונג און פראפאגאנדע
צווישן אידן ווי מיט דער אויסערלעכ־
ער פאליטישער ארבעט.

אין 1901 לאדט דר. הערצל איין
בובערן אויפן אמט אלס רעדאקטאר
פון ציוניסטישן וואכן־זשורנאל „די
וועלט" (אין דייטש). אין איינקלאנג
מיט זיינע איבערצייגונגען פארעפנט־

וויזע און ווירקלעכקייט

(צו מאַרטין בובערס 80 יאָר)

פון י. מ. סקורניק

פון דער געשיכטע וויסן מיר וועגן די שטענדיקע קאַנפליקטן צווישן נביא, וויזיאָנער און גרויסע פּאָלקס־מנהיגים מיט דער ווירקלעכקייט און מיט די מאסן פון זייער צייט. משה, דער ערשטער אידישער נביא און פּאָלקס פירער, איז געקומען צו די בני־ישׂראל אין דער בידבר מיט א גרויסן אידעאל, פון והייתם לי גוי קדוש וממלכת כוהנים — „איר זאָלט זיין פאַר מיר א הייליק פּאָלק אין א קעניגרייך פון כוהנים". משה האָט געזוכ געלייטן פון דור המדבר, וועלכע האָבן אים געוואָלט פאַרשטיינען, און לסוף געמאַכט א גאָלדן קאָלב, געטאַנצט אַרום און געזונגען: אלה אלוקיך ישׂראל. — דאָס זענען דיינע געטער ישׂראל. דער געטרייער פּאָלקס־פירער משה, איז אריבערגעוואָקסן עטיש און גייסטיק וויט אויבער זיין דור. ער קען מיט זיינע הויכע אידעאַלן נישט אריינפירן די בני ישׂראל אין כנען. יהושע, זיין תלמיד, דער פראַקטישער מענטש און מיליטער מאן נעמט אויבער די פּאָלקס־פירערשאפט און משה שטאַרבט טראגיש און איינזאם אויפן בארג, זעענדיק קוים דאָס צוגעזאָגטע לאנד פון דערווייטנס.

די נביאים האָבן געוואַנדערט מיט זייער באחרית הימים וויזיע, אויבער די גאָסן און טערק פון יהודה און ישׂראל, הויך אין ביטער געשטראפט דאָס פּאָלק, דעם מלך און כהן קעגן סאָציאָלער אומרעכט און מאָראַלישער געפאַלנקייט און זענען דערפאַר פאַרפאָלגט און געמאַרדעט געוואָרן „אויל הנביא, מישוגע איש הרוח" — א נאר איז דער נביא, משוגע איז דער מאַן פון גייסט, האָבן אידן אמאל נאָכגעשריגן דעם נביא חושע.

די אייביקע גרויסע דראמע פון קאמף צווישן דיכטער און משׂכּיל פון נביאישער וויזיע און האַרטער ווירקלעכקייט, וואָס פּרץ האָט קינסטלעריש פאַראייביקט ביי אידן דורך ר' שלמה אין דער „גאָלדענער קייט", און ביי די גויים — איבסן אין זיין „בראנד", לעבט היינט אויבער דער גרייז גראָער דענקער, הומאַניכט און פראָפעסאָר פון ירושלימער אוניווערזיטעט מארטין ביבער.

די היינטיקע יוגנט אין ישׂראל, דער־צוגן פאַטריאָטיש, ראַציאָנעל און פראקטיש, וואָס איז ליידער א מוז אין א וועלט פון גייביטיקער ירידה און אין

Cía. de Confecciones Caidilac, S. A.

FABRICANTES E IMPORTADORES

SOL No. 416 TELFS.: M-7198 y ML-0993

HNOS. ROSENBERG Y RIMER

LA HABANA

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

צום נייעם יאָר באָגריסן מיר אַלע אונערע
קלייענטן. פריינט אוּן דעם גאַנצן אידישן
ישוב אין קובא.

זאָל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאַר אַלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

I. SKARBREVIK y Co., S. A.

Azze Hosiery Mills, S. A.

FABRICANTES DE

Once — Once

Enamorados No. 165 (Santos Suárez)
Teléfonos I-8585 e I-8586

presentan:

- NYLON MALLA TROPIKAL
- NYLON MAGICO
- COLORAMA
- TEJIDO MULTI-PLY
- PUNTO RETENIDO
- NYLON BORADO
- TEJIDO INGRAIN
- JUNIOR
- BALLERINA

Y UNICOS CON TRIPLE VIDA

FELIZ AÑO NUEVO 5719

Fin de Siglo

marca nuevos rumbos en la moda

san rafael y aguila
la habana

6-5991

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

B. V. D.

BRAND

Confecciones Finas de Caballero
Calidad Mundialmente conocida
CONSOLIDATED TEXTILE MILLS, INC.
AGUACATE 472, HABANA, CUBA
TELEFS. M-6441 ML-0848

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

J. Vallés

San Rafael e Industria, M-9227

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

INDUSTRIAS
HORMIGON CUBANO, S. A.

Carretera de Rancho Boyeros
Kilómerto 2½

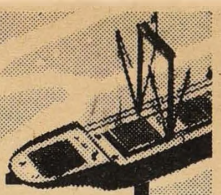
Telf. I-8244
I-8558

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Ward Line

SERVICIO RAPIDO de CARGA

entre

NEW YORK y LA HABANA

Salidas los Viernes
Llegadas los Martes

ESPACIO REFRIGERADO DISPONIBLE

Reservaciones limitadas para pasajeros

BALTIMORE, LA HABANA, VERACRUZ, TAMPICO

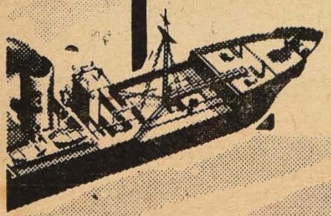
Salida regular semanal

Se acepta carga desde puertos mexicanos a la Habana

Nuestra Terminal es la más eficiente y con equipos más modernos y completos del puerto de la Habana

WARD-GARCIA, S. A.

WARD LINE TERMINAL, S. A.
TELFS. A-7911 - M-8301
HABANA

WARD LINE GARCIA LINE

דער רעס־אָראָן־קאָבאַרעט פון „האָטעל האַוואַנא הילטאָן", האָט דעם 31־טן יולי איינגעאָרדנט א האָמעאכע פאַר בידינת ישראל, צוין די ראָמען פון פּראָגראַם „אינטערנאַציאָנאַלע נעכט". אויבן פאָלגנדן בילד זעט מען דעם אַדמינסטראַטאָר פון האָטעל ה' מענענדעז ציוואָמען מיטן קאָנסול פון ישראל ה' ס. כ. קאָפּלאָן אָנקוקנדיק די אויסשטעלונג פון ישראל־פּראָדוקטן, וואָס איז צו דער געלעגנהייט אָרגאַניזירט געוואָרן.

דעם 20־טן יוני האָט די חיגע ציוניסטישע משפחה געזעגנט דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג ח' משה לעווין אין זיין חשובע פרוי סאַראַ, צו זייער אָפּפאָר אויף א באַווך אין ישראל. ביי דער געלעגנחייט איז אויך געזונגען גרוסן ח' משה באלדאס, קאַסיר פון רעמאַנט־קאַמיטעט.

די „וויצא" יוגנט־גרופע „חנה סענעש" האָט באנייט אירע אקטיוויטעטן מיט דורכפירן דעם 1־טן יוני א מיטאָג אין רעסטאָראן „מולגאבא". אין וועלכן ס'האבן זיך באטיילִיקט נאָענט צו הונדערט יוגנטלעכע. דאָס איז אַן אלגעמיינער אספעקט פון דער אונטערנעמונג.

די אידישע צענטער־שול האט דורכגעפירט דעם 31־טן מאי, אין לאקאל פון פאטראנאט, א באהרונגס־באנקעט פאר ה' א. עליאוויטש אין שייכות מיט זיין צוואנציקסטן יובילי אלס דירעקטאר פון דער שול. אויפן בילד זעט מען א טייל פון פרעזידיום און די געסט.

.דער יוגנט־קלוב ביים פּאטראָנאַט האָט דערעפנט דעם 26־טן מאי א „גראָפּישע און קאָמערציעלע אויסשטעלונג",
געווידמעט דעם 10־טן אניווערסאר פון ישראל.

אין אמעריקאנער טעמפּל איז דורכגעפירט געוואָרן א ספּעציעלער סוירוויס, פרייטיק דעם 25-טן אַפּריל, געווידמעט דעם 10-טן אַניווערסאַר פון ישראל. נאָך דעם סיירוויס איז פערזוירט געוואָרן א בופעט. אויפן בילד: רער קאָנסול פון ישראל צעשניידט דעם אַניווערסאַרי-קייק.

אין שייכות כיטן צענטן אניווערסאר פון מדינת ישראל האָט די „וויצא" דורכגעפירט א ספעיצעלן טיי דעם 23־טן אַפּריל, אין זאל פון פאטראנאט, און דער ישראל־קאָנסול איז געווען דער גאַסט־רעדנער. אויפן פאָלגנדן בילד זעט מען דעם פּרעזידיום פון דער אונטערנעמונג.

דעם 18־טן מערץ איז באַרגעקומען אין האָטעל „ראָם־טאָ האַרנעדאָ" א געזעגענונגס־מסיבה פאַר דער אקטיוועי־
„וויצאָ"־טוערין פרוי מאשע ראָזענבערג, אין שייכות מיט איר רייזע קיין מדינת ישראל.

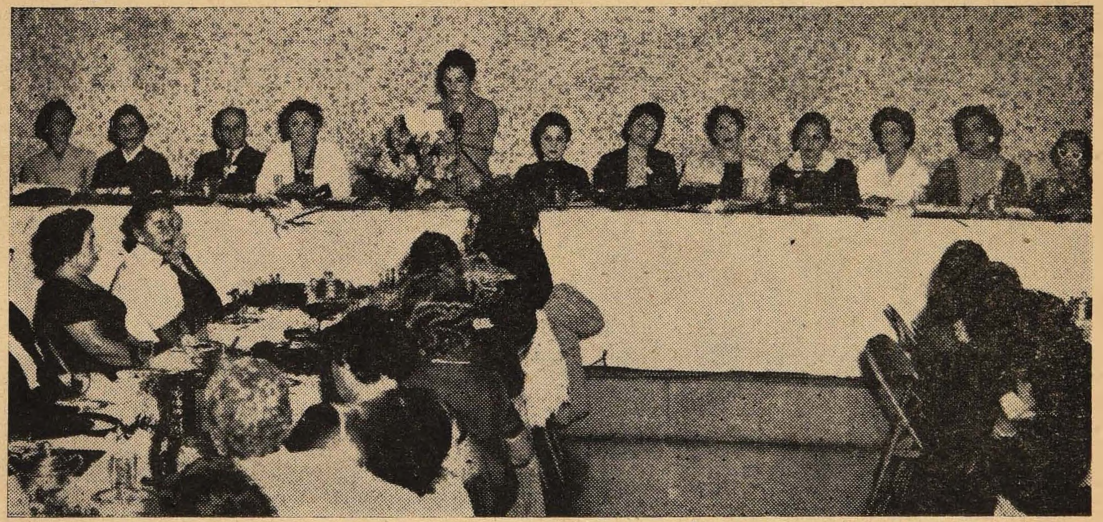
די פינפטע עליה־גרופע פון 15 חברים פון חיגן „חשומר הצעיר" באזוכן די רעדאקציע פון „חאוזאנער לעבן", אין באגלייטונג פון זייער שליח יוסף אדר. העם 8־טן מערץ איז פאר זיי פארגעקומען א געזעגענונגס־אוונט אין זאל פון פאנטראנאט.

פֿרעזידיום פון דעם פּייערלעכן פּראָקלאָמירונגם־אקט פון קרן־חיסוד־קאמפּיין 1958, וואָס איז פֿאָרגעקומען אין לאָקאל פון פּאטראָנאט דעם 28־טן יאנואר מיט באטיילונג פון ח' לייב דולצין און לייב קופּערשטיין.

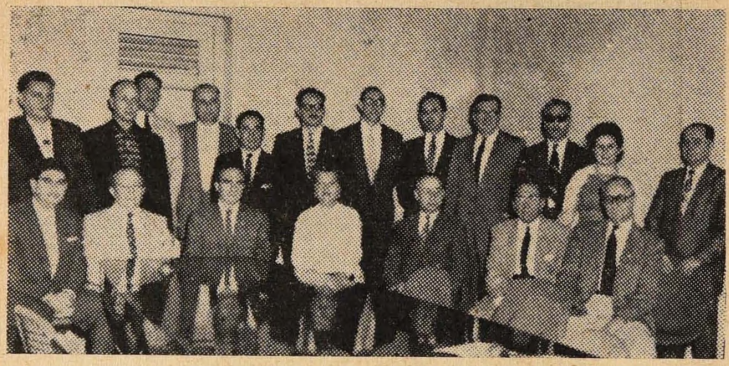
אַלגעמיינער אכפּעקט פון יובל־באנקעט צו דער הערצפּענונג פון די פּייערונגען צום 10־טן יום־העצמאות פון מדינת ישראל, פּאָרגעקומען דעם 23־טן יאַנואַר, אין זאל פון פּאַטראָנאַט און אָרגאַניזירט דורך דעם ישראל־קאָנסולאַט, דער ציוניסטישער פאַרייניקונג, קרן־היסוד און „וויצא".

אַלגעמיינער אַספּעקט פון דעם „ווויצאָ"־אַקט צום אָפּשלום פון „חודש פון אידישן קינד" און צו דער דערעפענונג פון די טעטיקייטן פון דער נייי־שטוב, וואָס איז פֿאַרגעקומען דעם 9־טן יאַנואַר, אין ז א ל פון פּאַטראָנאַט.

תלמידים פון דעם העברעאישן אינסטיטוט „תחכמוני" וועלכע האָבן זיך באַטייליקט אין דער חנוכה־פייערונג וואָס איז דורך דער שולע דורכגעפירט געוואָרן דעם 25־טן דעצעמבער, אין לאָקאַל פון דער קהלה „עדת ישראל", אין אלט - האַוואַנא.

דעם 22־טן דעצעמבער איז אין לאקאל פון פאטראנאט פארגעקומען דער אפשלום פון באנד־דרייוו 1957 אין דער געזעגענונגס־אקט פאר דעם שליח ה' סערכיא נודעלישטעכער. אויבן: א טייל פון די אנוועזנדע אויף דעם אקט; אונטן: ה' סערכיא נודעלישטעכער האלטנדיק זיין געזעגענונגס־רעדע.

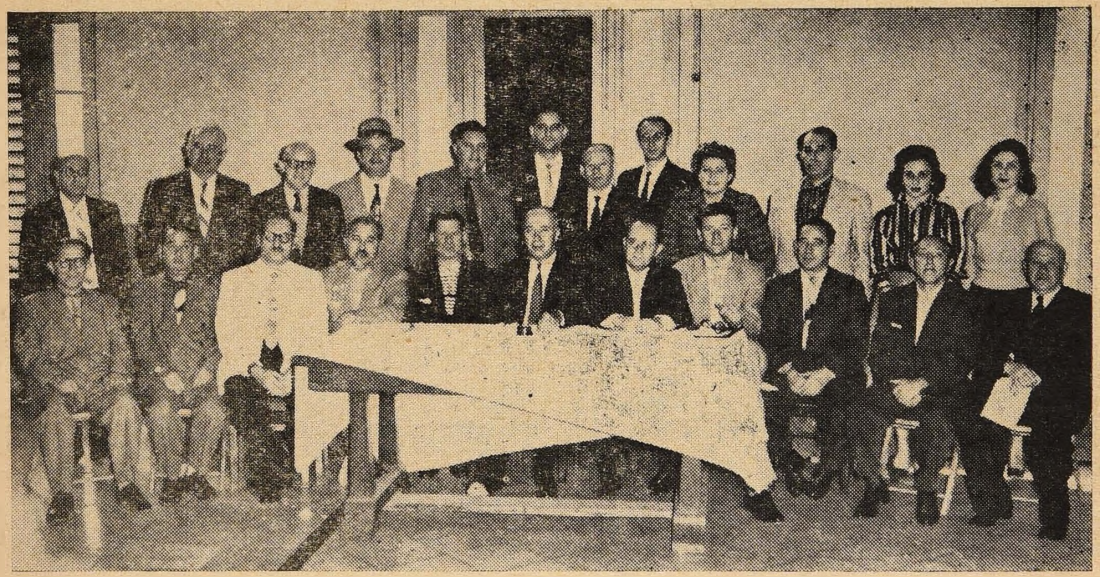
חנוכה־אקט פון קרן קימת וואס איז פארגעקומען אין זאל פון דער קהלה „עדת ישראל", דעם 19־טן דעצעמבער. אויבן בילד זעט מען ווי דער גאסט־רעדנער ה' שמחה גינוסר גיט איבער די פאן צו די פארשטייער פון „השומר הצעיר" וואס האט זיך אויסגעצייכנט אין די זאמלונגען לטובת דעם נאציאנאלן - פאנד.

דעם 18־טן דעצעמבער האָט די „וויצאָ" דורכגעפירט אין רעסטאָראַן „מישה פיפיק" א חנוכה מסיבה און אלס גאסט־רעדנער איז אויפגעטראָטן דער שליח פון ארגאניזאציע־דעפארטאמענט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' שמחה גינוסר. (שטייענדיק)).

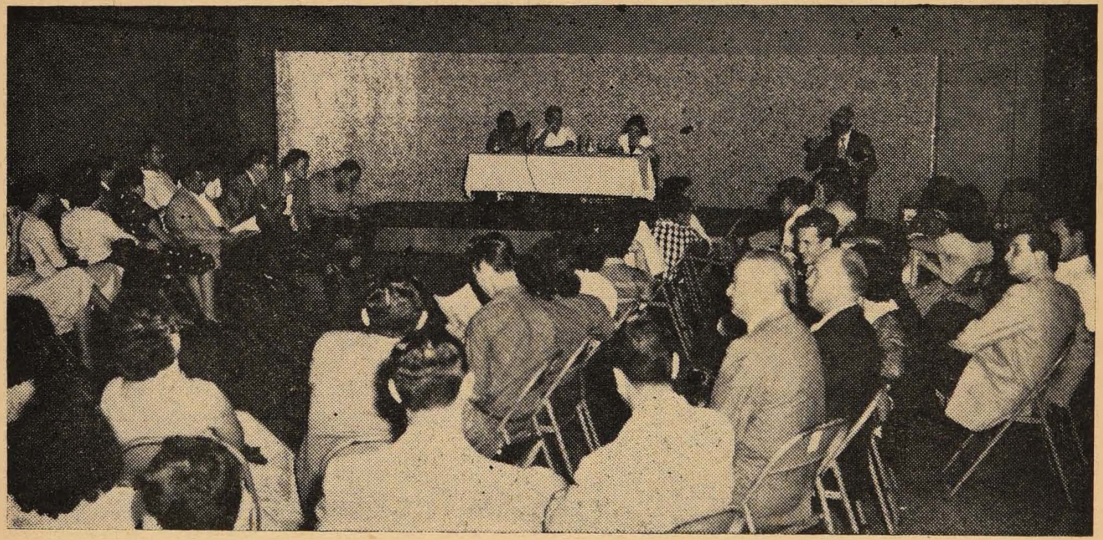
די נייע פאַרזאַמלונג פון דער לייקאַסע ביים פרויען־פאַריין האָט דעם 12־טן דעצעמבער דורכגעפירט א בערונגס־באַנקעט פאַר דער פרוי בלומע קריגער, וועלכע איז פינף יאָר נאָכאַנאַנד געשטאַנען אין שפיץ פון דער אינסטי־טוציע אלס פּרעזידענטין.

אין מיטן פון הודש דעצעמבער איז פֿאָרגעקומען אין ציוניסטישן בית־עם די ערשטע אויסגעבריטערטע זיצונג פון קרן־היסוד קאמפּיין־קאָמיטעט, וואו עס זענען אויסגעאַרבעט גרוּנדאַרן אַלע פּלענער אין שייכות מיט דעם פֿאַרשטייענדן ישׂראל קאמפּיין 1958.

מיטגלידער פון דער פֿאַרוואַלטונג פון דער צענטער־ישוב און מוטער־פֿאַרבאַנד פֿירן דורך די ציאונג פון די עו״שטע צוויי באַנאַם אויף אויבצוציאַלן די חלוּאה ווָאם איז געמאַכט געוואָרן אויף ארויפציבויען נאָך אַ שטאָק אויפן ישוב־בנין.

דעם 21־טן אין 28־טן נאָוועמבער איז באָרגעקומען אין זאָל פון פּאַטראָנאַט אַן עפּנטלעכע דעבאַטע איבער דר. לעאָ פּינסקערס ווערק „אויטאָאמאַנציפּאַציע". אָרגאַניזירט דורך דער „גרופּע פאר חלוצישן ציוניזם". צו דער גע־לעגנהייט האָט די חלוצישע גרופּע אויך אריינגעלאָדן דאָם אויבנדערמאַנטע ווערק אין ייִדישער איבערזעצונג.

דאָם בילד איז גענומען געוואָרן בעת דער דערעפענונג פון דער דעבאַטע.

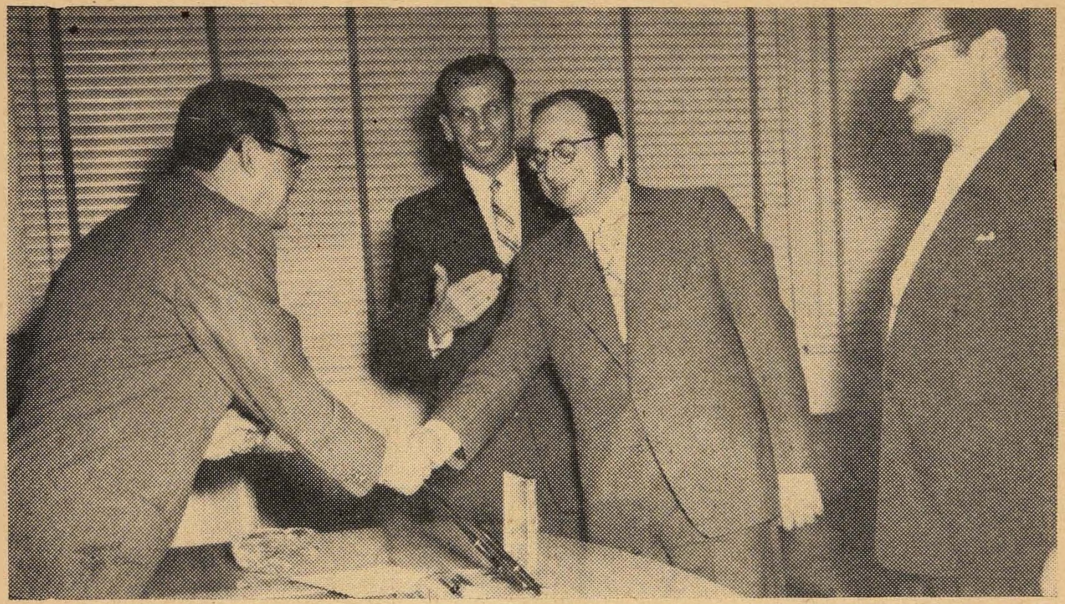
דעם 18־טן נאָוועמבער האָט די „וויצאָ" דורכגעפירט אין זאל פון פאַטראָנאַט א פרויען באַסקעטבאָל מאַטש מיט דעלכן עם איז אויפגעטראָטן די ספּעציעלע שליחה פון ישראל פרוי באי גראָוו. וועלכע האָט באזוכט האוואנא אין ארגאניזאציאנעלע אין קולטור־אנגעלעגנהייטן.

אונטערן אויפזיכט פון דער ביבליאטעק־קאמיסיע ביים פאטראנאט איז דעם 31־טן אקטאבער דורכגעפירט געוואָרן א יזכור־אוונט נאך דעם גרויסן אידישן שרייבער און קינסטלער שלום אש. אלס פארזיצנדער האט אקטואירט ה' מאָריס ראָזענפעלד; די אוכרה איז געמאכט געוואָרן דורך חזן ברוכיר און אלס רערנער זענען אויפגעטראטן דער דיכטער א. ראנאוווסקי, י. כ. סקורניק און כארקום מאטערין (אין שפאניש).

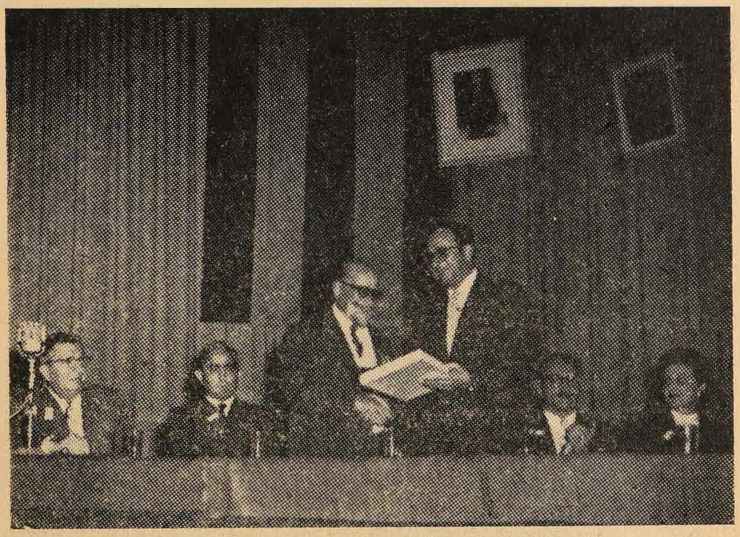
דעם 28־טן אָקטאָבער האָט ה' יצחק נבון, דער פּערזענלעכער פּאַרטרעטער פון ישראל'ס פּרעמיער־מיניסטער, געלייגט א קראַנץ בלומען בייַם מאָנומענט פון קובאַנער אָפּאָזיטאָל און פּרייהייטס־קעמפּער כאָסע מאַרטי. פון רעכטס צו לינקס: קאָראָנעל יצחק פּונדאַק; ס. מ. קאָפּלאָן, קאָנסול פון ישראל; דר. מאַנטאַנער, פּאַרשטייער פון קובאַנער אויסלאַנדס־מיניסטעריום; יצחק נבון און סערביע נודעלשטעכער.

ח' יצחק נבון, פאַרשטייער בעקרעטאַר פון ישׂראל־פּרעמיער מיניסטער דוד בן־גוריון וועלכער איז געווען דער גאַסט פון אינוער ישוב, איז דעם 28־טן אָקטאָבער אויפגענומען געוואָרן דורך דעם קובאַנער פּרעמיער־מיניסטער דר. אַנדרעס ריווערא אַגוערא, וועמען ער האָט איבערגעגעבן א פּערזענלעכן גרוס פון ישׂראל פּרעמיער־מיניסטער דוד בן־גוריון.

ה' יצחק יבון האלטנדיק זיין רעדע אויף דעם פראקלאמירונגם אקט פון באנד דרייוו 1957.

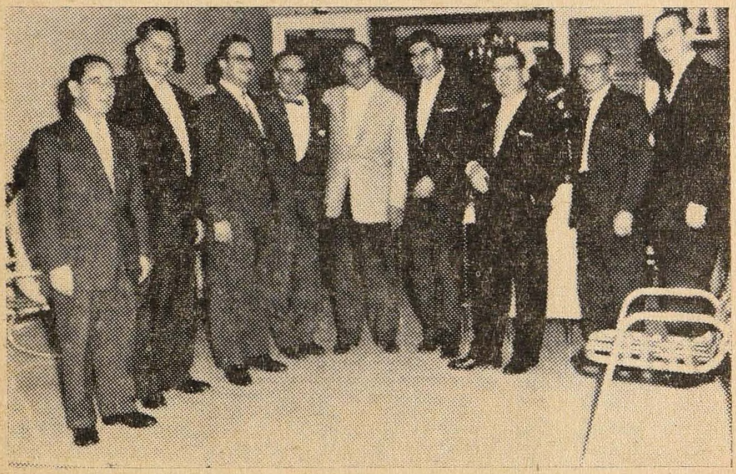

ה' יצחק יבון, פאליטישער סעקרעטאר פון פרעמייער דוד בן־גוריון גיט איבער אן אויבציינונג־טאוול דעם ערן־פרעזידענט פון באנד־דרייוו, ה' אדאלפא קעיץ, אלס אויסדרוק פון אנערקענונג פאר זיינע לייסטונגען פארן באנד־ דרייוו אין קובא.

פּרעזידיום פון דעם פּראָקלאָמירונגס־אַקט פון באָנד־דרייוו 1957, וואָס איז באָרגעקומען אין זאַל פון פּאַטראָנאַט־בנין, דעם 28־טן אָקטאָבער. רעדנדיק: קאָראָנעל יצחק פּונדאָק.

דעם 27־טן אָקטאָבער איז אין דער היים פון פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג ה' משה לעווין אוּן זיין חשובער פרוי סאילא באַרגעקומען אין איבנאַמיש לכבוד די ה"ה יצחק נבון אוּן קאַראַנעל פונדאַק, וועלכע האָבן זיך באַטייליקט אין דער פּראַקלאַמירונג פון באַנד־דרייוו 1957.

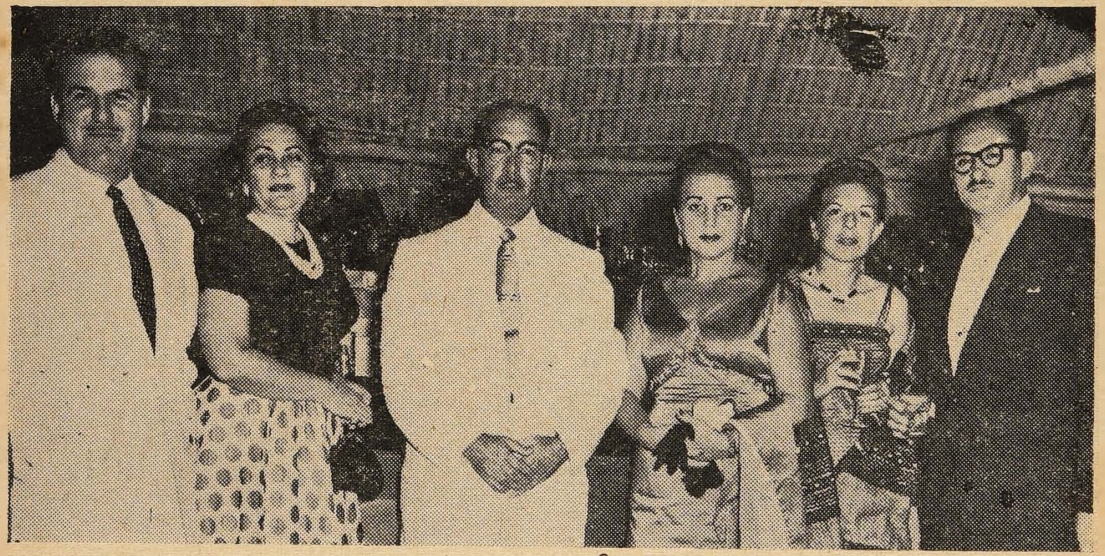

צווי אכבעתן פון דער איבנאכט זואס דער פרעזידענט פון באָנד־דרייוו ה' דזשאָ שאפירא אין זיין חשובע בריו האָבן אָרגאַניזירט אין זייער היים לכבוד די ח"ח יצחק נבון אין קאַראַנעד יצחק פּונדאַק, וועלכע זענען געקומען זיך באצייטיקן אין דער פּראָקלאַמירונג פון באָנד־דרייוו 1957.
(27־טן אָקטאָבער)

דעם 22־טן אקטאבער האט די נייע פארוואלטונג פון דעם מיטער ־ פארבאנד פון דער צענטער־שול דורכגעפירט
א באערונגם־באנקעט פאר דער אוועקגייענדער־פארוואלטונג אין איר אקטיווער פרעזידענטין פרוי מאריא פאפיר.

רעזומען פון געזעלשאַפטלעכן לעבן אין בילד

דעם 11־טן אָקטאָבער האָט דער קאָנסול פון ישראל אין קיבא ה' ס. מ. קאָפלאָן אין זיין חשובע פרוי כּוליא איינגע־ אָרדנט א אוינט־ברויט, כדי צו געזעגענען דעם קובאַנער מיניסטער אין ישראל דר. ראַפאַעל אריזאַנדא אלמא, אויף זועלכן עם זענען אַנוועזנד געווען געזעלשאַפטלעכע טוער און מיטגלידער פון „אינסטיטוט פאר קולטורעלע באציאונגען קובא־ישראל".

PERFUMES DANA

Saluda por este medio a sus
favorecedores hebreos en este mercado

Dana

PARIS · NEW YORK

מיר באגריסן צום נייעם יאָר אלע אונזערע
קליענטן און באקאנטע, און ווינטשן זיי א
יאָר פון פראָספעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

The May Trading Co. S.A.

IMPORTADOR Y DISTRIBUIDOR EXCLUSIVO

Quincalla — Sedería y Artículos de Goma
Venta al por mayor

AGUIAR 527-29 TELFS. 5-8448 y 5-8495

HABANA

—0—

צום נייעם יאָר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן,
פריינט און דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא.
זאל דאָס נייע יאָר ברענגען פרייד
פאר אלע אירן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

EL RECODO

Malecón y G, Vedado

TELEFONO 3-9991

Agencia:

CADILLAC — OLDSMOBILE — CHEVROLET

103 יאָר פון אומאויפהערלעכע פאַרבעסערטער דינסט
אַ פאַליסי פון „איריס" גיט אייך די העכסטע
גאַראַנטיע און די גרעסטע עקאָנאָמיע!

ספּעציעלער רעזערוו־פאָנד. 3.011.397.99 דאָלער
אייסגעצאָלט בין איצט: 2.981.332.57 דאָלער

OFICINA: En su edificio propio, calle Empedrado No. 312, HABANA.—Teléfonos: ML-1394 y M-2186.

CORTESIA DE

The Central Agency Ltd.

Aguacate 460 Habana

דעפּאָזיט פון פּאָדעם
אייניציקע אימפּאָרטירער פון די
באַוואוסטע מאַרקעס פּאָדעם:
CADENA — ANCLA — etc.

צו באקומען אין די בעסטע שיך - געשעפטן פון קובא.

AMADEO D'SABOYA

Genuino antílope
y piel de brama.

Amadeo
UNA SOLA CALIDAD

CA 6 58

די פיינסטע אויסארבעטונגען !

די עלעגאנטסטע שיך !

די העכסטע קוואליטעט !

SALUDAMOS A NUESTROS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

Italian Line

"Italia" Società di Navigazione—Genova

CRISTOFORO COLOMBO — GIULIO CESARE —

AUGUSTUS — VULCANIA — SATURNIA

שיפן פון 28 טויזנט טאן גייען ארויס וועכנטלעך פון
ניו-יארק צום מיטלענדישן ים. מיט טראנסאטלאנטישע
דא אין כעמאוא און נאפאלעם — קיין
חיפה, ישראל.

A. Bona & Co.

Agentes Generales

O'Reilly No. 208, Habana. Telf. W-5665

"La Hacienda"

QUESOS Y MANTEQUILLA

•

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Use lo Apropiado Para Su

INDUSTRIA

Hilos

BRAZOS

mayor producción
y menor costo.

Distribuibora Besosa, S. A.

ALMACEN DE SEDERIA Y QUINCALLA

AGUIAR 560 - TELFS. ML-1905 - M-7983 - HABANA

Surtido completo de Cordelería
de Algodón, Jarcia e
Hilos de Nylon

Distribuidores Exclusivos de los Hilos LILY

צום נייעם יאָר תשי"ט

באַגריסן מיר אויפריכטיק

אונזערע צאָלרייכע

אידישע קלייענטן און פריינט

און ווינטשן זיי

אַ יאָר פון גליק

און פראָספעריטעט.

לשנה טובה תכתבו!

CORTESIA DE

Compañía Litográfica de la Habana, S. A.

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

Moralitos

LECHE GRADO "A"

- Leche Pasteurizada
- Leche Homogeneizada
- Leche Descremada
- Crema al 20%
- Crema al 40%
- Chocolate con leche.

C. CENTRAL Km. 22 TEL. M-2677

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

1958 — 1959 ✡ 5719 — תשי"ט

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

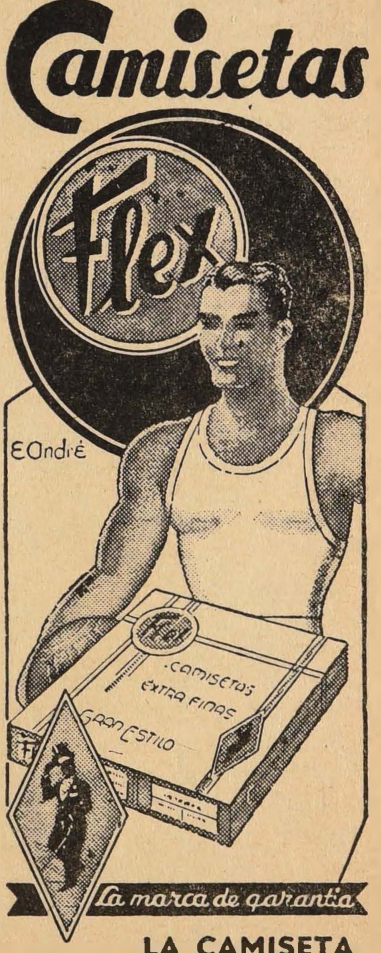
COMPETIDORA GADITANA

EL CIGARRO INIGUALABLE

מיר באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע אונזערע
קליענטן און באַקאַנטע, און ווינטשן זיי אַ
יאָר פון פֿראַספּעריטעט, גליק און פרייד !

לשנה טובה תכתבו ותחתמו !

עלטערן, אידישע טאַטע־מאַמע, דאַרפן זיך ערנסט פאַרטראַכטן און אויב יאָ, זיין ניט צולייב אַזעלכע זאַכן ווי תנ"ך־קאָנקורסן זאָלן זיי דורך שיקן די קינ־דער זייערע אין אידישע שולן און דורך געבן זיי אידישן חינוך זיי אויפ־ברענגען אלס פאַראַנטוואַרטלעכע זין

LA CAMISETA DEL NOMBRE MAS CORTO Y DURACION MAS LARGA

און טעכטער מיט טיפע פאַרוואַרצלטע צוגעבונדנקייט צום אידישן פאָלק און לעבשאפט צו דער אידישער מדינה.

און דווקא דאָ, וואו עס וואָלט זיך געדאַרפט ממשיך זיין דאַרף איך איבערריסן ווייל די ווייזערס פון זייג־ער רוקן זיך. דאָס נייע יאָר תשי"ט שטייט שוין ביים שוועל פון וועלכן עס לאָזט זיך אַראָפגיין דאָס אלטע יאָר תשי"ח. און דאָס נייע יאָר תשי"ט שטרעקט אויס זיין יונג פרייד־לעך שטיפעריש הענטל, שמייכלט יונג, פרייליך און געזונט זיך מיט דעם אלטן תשי"ח: — שלום לך צו דיין אוועקגאַנג. ביזט א יאָר א פרייליכעס געווען, יאָר תשי"ח. א יאָר פון יובל, א היסטאָרישער יאָר אין דער געשיכטע פון אידישן פאָלק, דער חג העשור פון אומאָפהענגיקייט פון דעם פיל און שווער געליטענעם פאָלק. דו גייסט אוועק תשי"ח אבער ביזן וועט דיך ניט פאַרגעסן.

שלום, שלום, צו דיין אנקומען תשי"ט! דו ביזט א יאָר א יונגער, דער ערשטער פון א נייעם יאָר צענד־ליק. לאָמיר ביידע, איך דער אלטער ביים אוועקגיין, און דו דער יונגער ביים אנקומען, לאָמיר תפילה טאָן, אז אין דיין צייט זאָל די טויב פון שלום וועלכע איז ערגעץ א פארלאָנדזשעטע, א פאַרלוירענע, ערגעץ אין די הויכע קאָנטינענטן, אדער אפשר א איינגע־מאַטערטע, מיט איינגעבראָכענע פליגל, א געפאַנגענע מעגלעך פון אמ־ביציעזע רעגירער און הערשער; לאָמיר תפילה טאָן אז אין דיין צייט זאָל אראָפנידערן די ווייסע טויב און ברענ־גען פרידן, שלום צו אלע פעלקער פון דער היינטיקער צעטומלטער וועלט.

שנה טובה תשי"ט!
מיועדים לשמחה!

נאַציאָנאַלע ענינים.

עס איז מיר אין דער לעצטער וואָך אויסגעקומען צו הערן א ארבעטס־באריכט פון דעם יונגסטן צווייג פון „וויצא". ה' מאשע קאָזאָלטשיק, פֿרעזידענטין פון „חנה סענעש" גרופּע האָט מיטוואָך ביי דער „וויצא" פֿאר־וואָלטונגס זיצונג אונז איבערגעגעבן וועגן זייער אָקטיוויטעט, וועגן זייערע גאָר גרויסע פֿלענער פֿאר קולטור אַר־בעט און דאָס צוגרייטן איצט די פֿאר־שטעלונג פון דער דראַמע „דער פֿידל" געשריבן פון דער אומפֿאַרגעסלעכער יונגער טראַגיש אומגעקומענער יישראל העלדין חנה סענעש.

ניין! ניין! רבותי, עס איז ניט אינ־גאַנצן אמת, אז אונזערע יונגע מיידלאַך האָבן גאָר אינזינען קינאַ־אַרטיסטן און מוזיקאַנטאָם און אז זייערע געדאַנקען זענען פֿאַרנומען צי קריסטיאַן דיאָר האָט שוין טאַקע געביטן די מאָדע פון זאַק־קלייד־דער אויף הויך בוזים'דיקע טאַליע'ס. פֿאר אונז מיטל יעריקע פֿרויען, מוטערס און באָבעס, שטייט די שוואַרץ אויגיקע און חנ'עוודיקע מאַשעלע אין א פּשוטער וויסער קלײד, און זי רעדט און דערציילט וועגן זייערע באַציאונגען פֿאר קולטור אונ־טערנעמונגען, וועגן א פֿרעסע־קאָנפֿע־רענץ וואָס זיי פֿלאַנירן פֿאר אָט די טעג און זי רעדט וועגן דער טעאַטער פֿארשטעלונג וועלכע וועט געגעבן ווערן דעם דרייסיקסטן אָקטאָבער. מיר הערן זיך אַיין מיט ציפֿרידנקייט צו אירע ווערטער און מיר זענען שטאָלץ מיט די קינדער פון אָט דעם יונגטלעכן צווייג אונזערן וואָס רופט זיך אויפן נאַמען פון „חנה סענעש". מיר זענען גרייט די קינדער צו געבן אונזער קאָאָפּעראַציע. מיר האַנדלען אַיין ביי אַיר טיקעטס צו דער אונטער־נעמונג און מיר זענען גרייט זיי אַנט־קעגן צו קומען מיט הילף אין זייערע ערנסטע באַמיאונגען פֿאַר עפּעס הע־כערס און גרעסערס אין אונזערע טאָג מעגלעכע אקטיוויטעטן. און מיר האָפֿן אַז ניט נאָר מיר, נאָר דער גאַנצער ישוב וועט מיט זיי קאָאָפּערירן און א גאָר גרויסער פובליקום וועט קומען זען די פֿארשטעלונג פון דער דראַמע „דער פידל", נעשריבן פון חנה סענעש.

:: :: ::

אין די לעצטע טעג האָבן מיר דער־האַלטן קאָרעספּאָנדענץ פון ישראל, וואו אונזערע חברות שרייבן אונז וועגן דעם „אינטערנאַציאָנאַלן תנ"ך קאָ־קורס", וועלכער איז פֿאַרגעקומען לעצטנס אין ירושלים. אַז זיי די חברות האָבן פֿארשידנאַרליי אוראַכן צו זיין שטאָלץ מיט די שלומן פון דעם תנ"ך קאָנקורס. דאָס ערשטע איז, וואָס עס האָט די ערשטע פרעמיע געווונען עמום חכם — א ישראלי, נומער צוויי, איז, וואָס די צווייטע צו געווינען אין קאָנקורס זענען אונז־ערע גוטע פריינט — די פראַנצויזין. אַבער איבער אַלץ איז גרויס זייער צופֿרידנקייט און שטאָלץ וואָס פון די פופצן געווינער פון נאַציאָנאַלע קאָ־קורסן זענען זעקס פון זיי פרויען. און פון די דריי אינטערנאַציאָנאַלע קאָנקורסן זענען צווי פון זיי פרויען. און אונזערע חברות אין ישראל ווילן מיטן אָנקומען פון יאָר דעם נייעם און דערעפענונג פון דעם נייעם שול זכן אונז אָנרעגן מיט לוסט זיך צו זעצן ווידער אויפן שול בענק און אריינ־קוקן אין די פיצינקע תנ"ך אותיות־לאַך.

נו מילא, מיר די דערוואָקסענע וועלן ישוין זיכער אין די צוקונפטיקע תנ"ך און אַנדערע אידישע קולטור־קאָנקורסן זיך ניט באַטייליקן. אַבער אידישע

געלעבטקייט, באגייסטערונג, צופרידנקייט און נאציאנאלן שטאלץ, פון דער גרויסער צאל אידן וועלכע האבן הייראָ עולה רגל געווען קיין ישראל. עם האבן אַ גרעסערע צאל פרויען באזוכט מדינת ישראל און מיט אַ טייל פון זיי איז מיר אויסגעקומען צו רעדן. און מיט אזא באגייסטערונג און אזא נאציאנאלער אויפגעלבטקייט און שטאלץ, איז פישוט אַ זינד צו בלייבן זיצן מיט פארלייגטע הענט. נאר דאס באדארף אויסגענוצט ווערן, מען באדארף ברענגען אט דעם צעגלימט פונק פון אהבת ישראל און דערוואַרעמען דעם קוים לעבעדיקן פונק וועלכער טליעט קוים קוים אין הערצער פון אַ סך פון אחני בני ישראל, און אויפבלאזן אט דעם פונק אין אַ שלהבת אש, און אַ פלאם פייער.

עם איז מיר אויסגעקומען ניט לאנג צוריק צו הערן אַ פאר ווערטער פון אַ פרוי וועלכע האט באזוכט ישראל. מיר זענען געזעסן אַ גרעסערע גרופע און איינע אַ פרוי האט אונז דערציילט, אז דעם צווייטן יאר ווערט ביי איר פופציק יאר נאך דער חתונה און איר מאן ווילן זייער מאכן מיט איר צוזאמען אַ רייזע קיין ישראל כאר אַ פאר מאנאטן צייט. נאר וואס דען? זי האט מורא צו פארן, זי געדענקט, זאגט זי, אז ווען זי איז געקומען פון אייראָפע קיין קובאַ איז זי די גאנצע פופציג טעג אויף דער שיף קראנק געווען. איז ווי אזויזשט קען זי זיך אונטערנעמען פארן מיט אַ שיף, אז זי וויסט שוין אז זי ווערט קראנק? און עס ענטפערט איר די נשמה וועלכע האט זיך ערשט ניט לאנג צוריקגעקערט פון איר רייזע. הערט זיך אַיין טייערע לאזט ניט דורך די געלעגנהייט. דעם זכות צו ענען זען ישראל. אט קוקט אויף מיר, אין די אלע פערצן טעג אויף דער שיף בין איך קראנק געווען און איך שווער אייך, אז איך בין גרייט ווידער צו קערנקען פערצן טעג אויף דער שיף, אבי איך זאל נאך אמאל פארן קיין ישראל. די פרוי האט געקוקט דער באגייסטערטער פרוי אין מויל אריין, און וואלט געווען אַ שיף אין יענער מינוט ארום אונז דארט, וואלט זי זיך געווען אריינגעזעצט און אוועקגעפארן אפילו אן מטלטלים.

איר פרויען וועלכע זענט צוריקגעקומען היי יאר פון אַ באזוך אין מדינת ישראל, איר אלע וועלכע האבן געהאט דעם זכות מיטצולעבן די פרייד פון חג העשור פייערונגען, וועלכע זענט דורכגעדרונגען געוואָרן מיט אזוי פיל אוכפארגעלעכע געפילן פון זען דאס לאנד, פון זען דאס פאלק וואס לעבט אויף זיין אייגענעם באדן; איר וועלכע האט נאר וואס געזען ישראל'ס גרויסע דערגרייכונגען אלס אַ יונגע צען יעריקע מדינה — איר האט אויך ניכער געקענט אפשאצן אלץ וואס עם דארף נאך געטאן ווערן און דעם חלק וואס עם דארף פון אידן אין די תפוצות צוגעטארגן ווערן. איז דערפאר אזוי גינסטיק און וואגיק דאס וואלט אין אייער מויל, און דאס חיליקע געפיל אין האַרץ, אין דער נשמה, צו קומען צו דעם פאלק. ביי יעדן איד איז דאס הארץ און נשמה אפן פאר ישראל, מען דארף בלויז ביי אַ טייל דעם געפיל דערוועקן. און מיר האבן פאר זיך אַ ברייטע פעלד פאר וויכטיקער נאציאנאלער ארבעט.

:: :: ::

עם וויזיט אויס אז עם איז ניט אינגאנצן אמת וואס מען זאגט אויף אונזערע קובאנער קינדער, אז זיי האבן גאר וויניק אינטערעס אין אידישע

מעדיטאציעם אויפן שוועל פון נייעם יאָר

פון **בעלא טערנער**

אפגעמאַכט געווארן דער דיקער לוח און שוין בלויז א איינציקער עלנדער בלעטל איז געבליבן ווי א איבערבלייבענעניש פון אדורכגעגאנגענעם שטורעם, און ער איז געבליבן ארט צוגעקלעפט צו דעם געמאלענעם קאַרטאַן פון לוח, וואו ער וואלט ניט געווואלט זיך אפּריסן. אט דער איינציק געבליבענער בלעטל זאגט אונז אַן, אז עס גייט שוין אוועק דער לעצטער טאג פון יאר תשי"ח, א יאר וועלכער איז ציקאַרישט נאר וואס — דוכט זיך — געהאט געקומען, און שוין זענען די לעצטע שעה'ן פארן אוועקגאנג און מיט האסטיקע שנעלע טריט דערנענטערט זיך דאס ניי יאר תשי"ט.

מיט שטילן טרויער און באנג קוקט זיך צו דער בן־אדם צו אט דעם אימפּעטיקן צעפליען זיך פון די בלעטלאך וועלכע מיר פליקן אזוי נאכלעסיק טאג־איין טאג־אויס פון דעם לוח אראפּ און בלויז ווען עס האלט ביי די גאר לעצטע, פארטראכטן מיר זיך מיט ערנסט וועגן אט די נומערירטע בלעטער וועלכע פאלן, פאלן, פאלן. און מיר דערזעען אז די טעג און יארן, וועלן גיין, לויפן און יאגן זיך אוועק און אז דאס זענען בלעטער פון מענטשנס לעבנס־בוים, וועלכע יאגן און פארטראגן זיך אין ווייטקייטן. ביז אהין אויף יענעם זייט וועג, ווען עס לאַזן זיך אויס די בלעטלאך פון לוח פון יארן, אהין דאַרט וואו מען הערט שוין אויף צו ציילן, און מ'גיט שוין אויף חשבונות...

די פאליטישע לאגע דא אין לאנד האט פיל געשטערט אונזערע געזעלשאפטלעכע אקטיוויטעטן. עס איז אונטער אזלכע אומשטענדן אוממעגלעך געווען צו באשטימען גרעסערע אונטערנעמונגען. און א סך פון אונזערע גרויסע פלענער זענען צעשטערט געוואָרן. דאס ניט קענען זיך פארזאמלען אין די אוונטן האט באדייטנד אונטערבראכן אונזערע אקטיוויטעטן און רעדוצירט אונזערע אונטערנעמונגען בלויז צו אייניקע נאכמיטאג טיי'ס, און אזוי אויך געבראכט שאדן אין אונזער פארפליכטעטן בודזשעט צו „ווייצ" אין ישראל. איך גלויב אבער אז דאס יאר תשי"ח האט אויך אונזע געבראכט גאר גרויסע פארדינסטן פאר אונזערע נאציאנאלע אקטיוויטעטן פאר דער צוקונפט.

דער קוואל פון אט די פארדינסטן דארף לויט מיין מיינונג זיין די אויפ־

PARA TODA LA FAMILIA...

U. S. Keds

U. S. Rubber

¡SIEMPRE NUEVOS PORQUE SON LAVABLES!

Recuerde: no son "Keds" si no llevan, el nombre "Keds"

United States Rubber Co., Ltd.

CONCHA No. 416 TELF. 9-7591

HABANA

—— ◆ ——

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

UNITED FRUIT COMPANY

La Gran Flota Blanca

וועכנטלעכע באדינונג פון
פראכט פון ניו-יאָרק און ניו-
אָרלעאַנס קיין האוואַנא.

רעגולערע באדינונג פון פראכט פון ניו-יאָרק און
ניו-אָרלעאַנס צו פאָרטן פון דער פ ר א ו י נ ץ.

רעגולערע באדינונג פון
פראכט פון האוואַנא קיין
ניו-יאָרק און ניו-אָרלעאַנס.

OFICINA GENERAL:

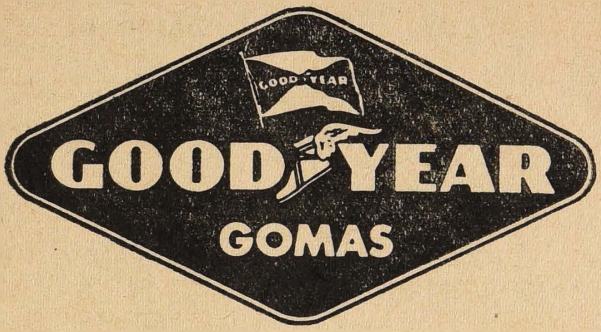
SAN PEDRO 16 TELF. 6-6974

— ◆ —

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

FELICIDADES EN EL NUEVO AÑO HEBREO

GOOD-YEAR DE CUBA, S. A.

HUMBOLDT No. 168 TELF. 7-8957

HABANA

PERFUMERIA

Richard Hudnut

LA HABANA

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

טאַמענט אין קאַנאַדע. דער גאַסט רעדנער איז געווען מר. שלמה זלמן שרגאי, טשערמאַן פון עליה־דעפּאַרטאַמענט בייַ דער אידישער אגענטור אין ישׂראל.

די אידן אין ווינניפּעג האָבן געהאַט אַן ערפאָלג אין דעם יאָר דורך דער ווידערדערווייַלונג פון זייער פּאַרשטייער אין דער לעדזשיסלייטשור מר. גרעי, וועלכער איז רעספּעקטירט אין גאַנץ מערב קאַנאַדע.

ווי עס איז צו זען, האָבן די אידן היבש געאַרבעט דעם גאַנצן יאָר, אויף אַלע געביטן פון לעבן. מיר האָבן אין מאָנטרעאָל פאַרענדיקט דעם אויפבוי פון ווויכטיקן נייעם פליגל אין האָספּיטאָל פון האָפענונג, א נייעם אידישן קאָנוואָלעסענט צענטער, געמאַכט א גרויסן פאַרנאַנדערבוי פון אידישן דזשענעראַל האָספּיטאָל, עטלעכע נייע שול געביידעס, אין דער זעלבער פּראָצעס גייט אָן אין טאָראָנטאָ, ווינניפּעג, וואַנקוווער, בריטיש קאָלומביע, גאַנץ אָנטאַריאָ און אויך אין די מעריטימע פּראָווינצן. עס איז געווען א יאָר פון טעטיקייט און שאַפונג.

לאָמיר הָאָ אויך פאַרציכענען אייניקע פאַרלוסטן, וועלכע דער יאָר תשי"ח האָט אַוועקגעריסן פון אונז: לייאַנעל שאַפּירא, באַרימטער אידישׂ־ענגלישער זשורנאַליסט, היימאַן עדעל־שטיין, געוועזענער קאַנאַדער אידישער דיכטער אין אָטאַוואַ, דר. הערי מרעי־מער, ר' יונה אשפּלער, שו"ב, שמואל שאַפּירא, געוועזענער רעדאַקטאָר־אַרויסגעבער פון „זשורנאַל" אין טא־דאַנטאָ, ש. שניאור, געוועזענער סיטי עדיטאָר פון „אַדלער", שיינדל־פראַנ־ציסקי־גאַרפינקעל, אייזדאָר נעמיראָוו אין פּיל אַנדערע

דונגען וועלן זייער ערנסט באהאנדלט ווערן, און אז שריט וועלן געמוטען ווערן צו מאכן זיכער, אן קיין שום צווייפל, אז די אידישע שחיטה זאל אנגיין אויף ווייטער ווי ביז איצט.... די דעלעגאציע איז אנגעפירט געוואָרן פון מר. סאלהעיז, נאציאנאלער דירעקטאר פון קאנגרעס, און איז באשטאנען פון מר. ל. ד. קרעסטאל, ק. ס. מ. פ. הרב צ. זאמבראָווסקי פירער פון נאציאנאלן רעליגיעזן קאמיטעט פון קאנגרעס, דר. שמואל לעווין, סעקרעטאר פון רעליגיעזן קאמיטעט, מר. אלען גראסמאן, מיטגליד פון אנטעריער לעגיסלאטור, סידני האריס, פון טאראנטא, פארשטייער פון נאציאנאלן פאבליק רילייישאנס קאמיטעט און ב. ג. הפץ דירעקטאר פון פאבליק רילייישאנס קאמיטעט.

דער קאמיטעט פון דעם סינאגאג קאונסיל, די בארד איז דושואיש מיניסטער און דער רעליגיעזער קאמיטעט פון קאנגרעס האבן אפעלירט צו די קאנאדער אידן צו שענקען ספרי תורה'ס פאר די נייע שוהלן אין די קיבוצים, אין א צאל קרוב צו 30 ספרי תורות זענען אויפגעקליבן געוואָרן און איבערגעשיקט דורך דעם ענעראל קאנסול פון ישראל, דר. בייקעל סימין אין א פייערלעכער צעערמאניע, דורכגעפירט אין דער עדת ישראל שוהל. די ספרי תורה'ס זענען געווען פון אייניקע קהלות, און אויך פון יחידים.

אויך די אטאוואר קהלה האט זיך באטייליקט אין דער ספרי תורה'ס אקציע, און אגב זענען אין לעצטן יאר אויסגעבויט געוואָרן 2 נייע תלמוד תורה'ס אין אטאוואָ, און עס ווערט דערוואַרטעט, אז מען וועט באלד אויפבויען דאָרט א אידישן מושב זקנים.

א ווירדיקע אקציע איז אנגענאנגען אין דעם יאר לטובת דעם בר איל אוניווערזיטעט, דעם העברעאישן אוניווערזיטעט, דעם חיפה'ר טעכניאן, ווייצמאן אינסטיטוט און אנדערע וויכטיקע אינסטיטוציעס אין ישראל, דאָרונטער פאר'ן „חיכל שלמה" — דאָס הויז פאר'ן ראבינאט אין ירושלים, וואָס איז א כבוד פאר דעם אלווערסלעבן אידנטום. די קאנאדער־ישראל קאָראציע אונטער דער פירערשאפט פון מר. סעימעל בראנפמאן, האט אויך פארצייכנט א פרוכטבאָרן יאר. פאליטיש האבן אידן אפגעהאלטן א זיג, דורך דער דערווייטלונג פון מר. קרעסטאל צום פעדעראלן פארלאמענט, הגם זיין ליבעראלע פארטיי איז שטאדק געשלאגן געוואָרן...

א ווייטיקע קאנפערענץ איז אפגעהאלטן געוואָרן אין אטאוואָ מיט באשטייער פון 25 אידישע קהלות פון קוויבעק און אנטאריא, און ס'איז באשלאסן געוואָרן צו פארשטארקן דעם באנד פארקויפ אין דעם גייענדן יאר, די קאנפערענץ איז פארדופן געוואָרן דעם 4־טן מאי פון דעם ישראל אמבאסאדאר ארטור לוריא, און איז אנגענומען געוואָרן פון מר. לארענס פרימאן, דעם נייִ־דערווייטלטן פרעזידענט פון דער קאנאדער ציון ארגאניזאציע.

די בני ברית קאנפערענץ פון מזרח האט זיך אויך געשלאסן כאט א ריזיג צו פארשטארקן אינטערנאציאנאלע כאריטעט און אויך די ארבעט לטובת ישראל. מר. אלאן בראנפמאן איז ביי דער קאנפערענץ באערט געוואָרן פאר זיינע הומאניטארע לייסטונגען.

די כעסיע פון דער מזרח דיוויזיע פון אידישן קאנגרעס איז אויך געווען א גרויסער דערפאלג. א מיטינג אין ציוניסטישן לאקאל האט אין נאמען פון פארייניקטן ציון קאונסיל באשלאסן צו עפענען א באזונדער עליה דעפארטמענט פאר אידן פון מזרח אייראָפּע.

זונדערם מיט דעם נגב דינער, וואָס איז געגעבן געוואָרן לכבוד מר. סעם דרייזין, פֿערזידענט פון יאָנג אירעאל און פון מרכז התורה וישיבה.

זאָלן דאָ פֿאַרצייכנט ווערן די פֿייע־דונגען איבערן לאַנד לכבוד דעם צענטן יאָרטאָג פון מדינת ישראל. כמעט יעדע קהלה האָט געפֿיינט באַזונדער דעם גרויסן יום טוב, און מאַנטרעאל האָט זיך אַמעריקאַנסטנס אויסגעצייכנט אַ דאַנק דעם באַזוך פון געגנראל משה דיין, וועלכער איז באַגעגנט געוואָרן מיט די גרעסטע אָוואַציעס און דאַנק־באַרקייט. ער איז געקומען אויף דער קאַנאַדער־קאָמיטע פון ישראלס צען יאָריקער פייערונג און פון דעם באַנד קאָמיטעט. זיין באַזוך איז געקרוינט געוואָרן מיטן גרעסטן מאַראַזישן דערפֿאָלג. וואָס אַנבאַלאַנגט דעם באַזוך פון געוועזענעם פּרעמיער און אויסערן מיניסטער משה שרת, האָט ער איבערגעשטיגן אַלע דערוואַרטונגען.

וועגן אייניקע אינדיווידועלע אקציעס, וואָלט כּען געדאַרפט פֿאַרצייכענען אויף דער קאנטא פון אוועקגייענדן יאָר די ענערגישע האַנדלונג פון רעם פֿאַרייניקטן ציון קאונסיל אין קאַנאַדע דורך דער עפּנטלעכער דערקלערונג אין פֿאַרבינדונג מיט אַן אַנטי־ישראל אטאקע מצד דעם פֿאַרשפֿרייטן קאַנאַדער זשורנאַל, באַקאַנט א. נ. „מעק־לינ׳ס מעגעזין". דער דערמאַנטער מעגעזין איז אריסגעקומען מיט אַ העסלעכער אטאקע קעגן ישראל, און דער ענטפֿער צו אים, געגעבן און אונטערגעשריבן פון מייקל גארבער קיו. סי. אלס טשערמאַן פון פֿאַריי־ניקטן ציון קאונסיל, איז געווען געגוג ישראל און מיט באַק־ציינער... דער מחבר פון דעם אַנפֿאל אַרטיקל פֿראָ־פעסאָר וו. ווינעט האָט באַקומען זיין געהעריקן און כשר פֿאַרדינטן ענט־פער... ער האָט אין זיין אַרטיקל זיך געשטעלט לגמרי אויף דער זייט פון די אַראַבער, זוכנדיק צו „פֿאַרענט־פערן זייערע אַלע שטרייט פֿראַגן, דורך פֿאַרלוימדן מדינת ישראל, איר ישוב און די גאַנצע ציוניסטישע באַוועגונג. דער ציוניסטישער ענטפער איז געווען אַ וואָגיקער און איבערצייגנדער אין דער פֿאַלשער אַריענטאַציע פון פּראָפּע־סאָר ווינעט, און דער „מעקלין מיעגע־זין" האָט באַזונדערס באַקומען דעם פֿאַרדינטן ענטפער, פֿאַר וואָס ער האָט זיך שפּעטער געריכטפּערטיק און מער אַזעלכע אינסינואַציע אַרטיקלען האָבן זיך שוין ניט באַווייזן...

א דעלעגאַציע פון קאַנאַדער אידישן קאַנגרעס האָט באַזוכט דעם יוסטיץ־מיניסטער אין אָטאַוואַ, האַנ. ד. פּול־טאַן וועגן דעם ביל, וואָס ער האָט פֿאַרגעשלאָגן אין פּעדעראַלן פֿאַרלא־מענט צו ענדערן די באַשטימונגען פון קרימינעלן געזעץ אין שייכות מיט אכזריות צו בהמות און דעם אופֿן פון שעכטן בהמות. די דעלעגאַציע האָט פֿאַרלאַנגט פון מיניסטער דורך א מע־מאָראַנדום צו זיכער מאַכן, אז דער ביל וועט ניט שטעלן אין געפֿאַר די אידישע שחיטה.

די קאַנגרעס דעלעגאַציע האָט אָנ־געוויזן, אז די אידישע קהלה איז באַ־זאָרגט וועגן דעם איינפלוס, וואָס דער ביל קען האָבן אויף דער אידישער שחיטה, אויב ער זאָל אָנגענומען ווערן. די אידישע שחיטה איז אַנערקענט פון פיל עקספּערטן, אַלס איינער פון די הימאַניטערע מעטאָדן פון שעכטן בהמות. דער מיניסטער האָט אויפ־מערקזאַם אויסגעהערט די דעלעגאַציע, און פֿאַרזיכערט, אַז די אידישע פֿראַ־

מאַנ, און אַלס נייער פֿרעזידענט איז דערוויילט געוואָרן דער יונגער לאָרענס פרימאַן, פון אָטאַוואַ, דער זון פון דעם לאַנגיעריקן געוועזענעם ציוניסטישן פֿרעזידענט אַרטשי פרימאַן, און זיין מוטער — די געוועזענע באַרימטע הדסה פֿרעזידענטין ליליען פרימאַן ע"ה. מיט דער דערווייטונג פון לאָרענס פרימאַן אַלס פירער פון קאַנאַדער ציוניזם, איז די ציוניסטישע קרוין צוריק געקומען קיין אָטאַוואַ...

זאָל דאָ אויך באַמערקט ווערן, אַז ערב דער קאַנוועניאָן האָבן הָאבן די מיטגלידער פון קרן התרבות אָפּגעאַלטן זייער קאַנוועניאָן אין טאָראָנטאָ, און ווידערערוויילט די יעלבע אָפיסערס אויף א נייעם טערמין.

אין דעם לעצטן יאָר האָט די איניציאַטיוו טאַגצייטונג אין מאָנטרעאָל, דער „קענעדער אָדלער" געפֿייערט זיין פופציקסטן געבורטסטאָג, ד. ה. א פולן יובל יאָרן, זינט ער איז געגרינדעט געוואָרן אין יאָר 1907. די דאָזיקע פייערונג איז געווען א טרויאומף פאַר דעם אידישן געדרוקטן וואָרט בכלל, און פאַר דער אידישער פּרעסע בפרט. באַגריסונגען זענען אָנגעקומען פון דער רעגירונג, פון פאַרשידענע גרויסע צייטונגען, רעדאַקטאָרן, שרייבער און סתם פריינט פון מדינת ישראל, און פון דער אידישער היאָסְפּאָרא. דער אריסגעבער פון דער צייטונג מר. מאַקס וואָלפּסקי איז געוואָרן די צענטראַלע פיגור פון דער פייערונג, און די רעדאַקציע האָט לכבוד דער געשעעניש אריסגעגעבן א זייער וויכטיקן זאַמל־בוך מיט ערנסטע מאַטעריאַלן וועגן דעם אידישן ישוב אין קאַנאַדע פאַר די לעצטע פופציק יאָר.

אויך אייניקע אָרגאַניזאַציעס און סאָסייעטים האָבן אין דעם יאָר גע־פייערט זייערע רונד „דאַטומס", ווי למשל דער מאָנטרעאָלער וועד העיר — זיין 35־טן יובילי, די פּוילישׂ־היסטישע סיק בענעפיט סאָסייעטי — איר פופּציקסטן געבורטסטאָג, אזוי אויך אין טאָראָנטאָ און אָנדערע שטעט האָבן געוויסע שוהלן און קערפּערשאַפטן גע־פייערט זייערע יובילייען.

דער ישראל באָנד־קאַמיטעט האָט באַזונדערס פאַרצייכנט אַן דערפֿאָלג־רייכן יאָר לכבוד דעם פינפֿטן יאָר, זינט דער באָנד איז איינגעשטעלט געוואָרן אין קאַנאַדע. דער פירער פון דעם ישראל באָנד אין מאָנטרעאָל, מר. וואלפּסקי, האָט געהאַט גרויס דערפֿאָלג מיט זיין שוועסטער אין פאַראַנט־וואַרטלעכער ארבעט. דער באָנד אָפּיל האָט כמעט ניט אויפגעהערט במשך פון גאַנצן יאָר. צענדליקער אונטערנעמונגען זענען דורכגעפירט געוואָרן מיט דער באַטיילונג פון גרויסע רעדנער אין פירער, און דער רעזולטאַט איז געווען א העכסט צופרידנשטעלנדער. אין מאָנטרעאָל האָט דער באָנד פאַרקויפֿט דערגרייכט די סומע פון 2 מיליאָן דאָלער, און אין גאַנצ קאַנאַדע — איבער פינף מיליאָן דאָלער אין דעם יאָר. במשך פון די עטלעכע יאָר פון באָנדס טעטיקייט איז אין קאַנאַדע געשאַפֿן געוואָרן די סומע פון א צוואַנציק מיליאָן דאָלער. קורץ פאַר'ן שלום פון יאָר איז אין סט. אַגאַטהער שוין געמאַכט געוואָרן אַן אָפּיל פון מר. הייזמאַן גראַוואַר, דעם ערשטן טשערמאַן פון באָנד קאַמיטעט, און עס איז געשאַפֿן געוואָרן די סומע פון קרוב צו 25.000 דאָלער. אזוי אַרום האָט מאָנטרעאָל און אומגעגנט באַווײַזן צו פאַרקויפֿן א סך ישראל באָנדס. אויך דער קק"ל האָט געהאַט א גרויסן דערפֿאָלג אין דעם לעצטן יאָר, און גאַר באַ־

בענטשונג פאר די קינדער און די על־
טערן...

דער פראגרעס פון דער העברעאיש־
ער שפראך אין קאנאדע וואקסט מיט
יעדן וויטערן יאר, און איבעריק צו־
צוגעבן, אז דאס האט אין א זייער
גרויסער מאס באווירקט מדינת ישראל
וועלכע פאדערט אויף שריט און טריט
א העברעאיש דערציאונג. פון דעם
איז צו מערקן, אז קולטורעל האבן מיר
געהאט א פרוכטבאר יאר. דאס זעלבע
וואלט מען געקענט זאגן וועגן דער
גרויסער צאל אינטעלעקטועלע געסט,
דעדנער און פראפאגאנדיסטן מכל
המינים, וואס האבן אין דעם לעצטן
יאר ניט אויסגעפעלט. עס איז מיט
שווער אויסצורעכענען די אלע חשובע
געסט און ארטאקן, וואס מיר האבן
אין דעם לעצטן יאר געהאט. אבער
צוויישן זיי מוזן דערמאנט ווערן לפחות
עטלעלע, ווי דער באזוך פון משה שרת,
וואס האט אויפגעלעבט די אידישע
קאנאדע. אויך דער זייער ליבער גאסט
געווארן משה דיין, וועלכער האט אנ־
געצונדן די פאנטאזיע פון דער אידיש־
ער יוגנט און פון גאנצן ישוב. א באי־
זונדער אנגענעמען רושם האט געמאכט
דער הויפט רב פון דער ישראל ארמיי,
הרב שלמה גורן, וועלכער האט גע־
פאנגען די הערצער פון גאנצן ישוב.
פון באזונדער אינטערעס איז געווען
דער באזוך און די לעקציעס פון דעם
גרויסן אידישן דיכטער ה. לייוויק, ביי
דער קאנוועניע פון ארבעטער רינג,
דר. י. שוואַרצבאַרד — ביי דער 15
יערהיקער פייערונג פון דעם אויפשטאנד
אין וואַרשעווער און אנדערע געטאָם
פנהם ראשיש, מעיאר פון פתח תקוה,
הרב דר. לוקשטיין, ביי דעם בר איילן
אוונט, דר. אירה טאַרטאַקאָווער און
אנדערע.

די גרעסטע וויכטיקייט אין דעם
פארגאנגענעם יאר איז געווען די 34־
טע קאנאדער ציוניסטישע קאנווענשאן,
אפגעהאלטן אין טאראנטא, צו וועל־
כער עס זענען געקומען הונדערטער דע־
לעגאטן און געסט פון גאנצן לאנד.
דער פאקט אליין, וואס דער פרעמיער
פון קאנאדע, האנ. דזשאהן דיפענבי־
קער איז געקומען פערזענלעך צו בא־
גריסן די קאנווענשאן, און געבראכט
א זייער הארציקן, מימש היסטארישן
מעסעדזש וועגן דער ראל פון אידן אין
קאנאדע, זייערע בייטראגן צום לאנד,
און גאר באזונדערס — זייערע אנ־
שטרענגונגען לטובת מדינת ישראל,
האט דערהויבן די קאנווענשאן און
געמאכט זי פאר א היסטארישע ge־
שעעניש... זי איז אגב אדרעסירט ge־
וואָרן פון די גרעסטע אידישע שטאטס־
לייט, ווי דר. נחום גאלדמאן, אמבא־
סאדאר ארטור לוריע, אלאן בראנפ־
מאן, אלס דער נאציאנאלער פירער פון
דער קאמיטע פאר דער 10 יעריקער
פייערונג פון מדינת ישראל, דר.
עמנואל ניומאן, פרעזידענט פון דער
אמעריקאנער ציון ארגאניזאציע, מר.
ערווארד גאלבער, עקס פרעזידענט פון
דער קאנאדער ציון ארגאניזאציע א. א.
זייער וויכטיקע באריכטן זענען אפגע־
געבן געווארן פון אלע דעפארטאמענטן
פון דעם קאנאדער ציוניזם, דארונטער
דער פינאנציעלער באריכט פון נאציא־
נאלן קאסירער דזשאו פרענק, וועלכער
האט געשפילט א זייער וויכטיקע ראל
אויף דער קאנווענשאן, מר. ב. שיי־
קאוויטש — אלס פרעזידענט פון די
ציוניסטישע מענער אסאסיאיישאן,
מרס. וו. ריוועון אין נאמען פון דער
קאנאדער הדסה, א. א.

די 34־טע ציוניסטישע קאנווענשאן
האט זיך געשלאסן אין גרויסער האר־

טרירט אדום דער מזרחי־הפועל המזרחי; דער רעליגיעזער ציוניזם האט לעצטנס אריינגעדרונגען טיפער און שטארקער אין די בתי תפלה און בתי כנסיות, און דאס האט שטארק באווירקט די רעליגיעזע אירן צו ארבעטן אינטענסיווער פאר מדינת ישראל, און אויך צו שטיצן די מיסדות התורה והצדקה ביי אונז אין לאנד גופא.

דאדף דא אויך באמערקט, ווערן, אז די פארשטארקטע השפעה פון דעם רעליגיעזן ציוניזם איז צו פארדאנקען א ריי פערזענלעכקייטן, ווילכע האבן אין לעצטן יאר ארויסגעוויזן פיל איניציאטיוו, ענערגיע און לייטונג לטובת ישראל, סיי בנוגע די יעלעכע געלט־זאמלונגען, און סיי בנוגע דעם פארקויף פון די ישראל־באנדס. אין דער דאזיקער ארבעט האבן פיל מיט־געהאלפן סעמעל דרייזין, אלס דער פרעזידענט פון דער מזרחי הפועל המזרחי אין קאנאדע, דער נאציאנאלער טשערמאן הרב צמיר זאמבראווסקי, מר. יואל שטערנטאל, פרעזידענט פון עדת ישראל שוהל, מר. יצחק קרעמינער, טשערמאן פון רעליגיעזן קאמיטעט און וואוילזיין ביים קאנאדער אידישן קאנגרעס, מר. מאריס פאלאק, פרעזידענט פון די פריינט פון דעם בד אילן אוניווערזיטעט אין רמת גן, און א ריי אנדערע זייער חשובע כלי טוער, וועלכע שטייען אויף דער וואך פון רעליגיעזן ציוניזם.

די אידישע קאנאדע איז אין דעם לעצטן יאר באריכערט געווארן ביט א צאל נייע קאנגרעסאציעס איבערן לאנד, און יעדע פון זיי איז געבויט לויט דער נייער צייט, נייעם גייסט, און במילא זוערן זיי ביינסטנס באדינט פון קאנסערוואטיווע ראבאיס, הגם א גרויסער טייל שוהלן ציט פאר די מוסמכים פון דעם יצחק אלחנן ישיבה־אוניווערזיטעט.

אויך א צאל נייע און זייער וויכטיקע דערציאונגס אינסטיטוציעס, ווי תלמוד תורה'ס, פאלקס שולן, פרץ שולן אקאדעמיעס זענען אין דעם לעצטן יאר צוגעקומען סיי אין מאנטרעאל און סיי אין טאראנטא און ווינניפעג. דער אידישער לערער סעמינאר אין מאנטרעאל און די מדרשה אין טאראנטא האבן ניט באווייזן צוצושטעלן אזוי פיל לערער, וויפל עס פאדערט זיך, און ווידער איז מען געצוואונגען געווען צו „אימפארטירן" א צאל לערער פון ישראל און אנדערע לענדער.

רעדנדיק ווען חינוך, ווילן מיר באמערקן, אז אין דעם לעצטן יאר האט געהערשט ממש „פראספעריטי" אויף דעם געביט... אלע שולן זענען געווארן צו קליין און צו ענג. אבער דאס איז אלץ געווארן ווען די עלעמענטארע סטאג שולן, בעת די היי־סקולס, די אקאדעמיעס האבן ניט געהאט קיין סך תלמידים צוליב פארשידענע סיבות. דערביבער האט די עדת ישראל אקאדעמי די ערשטע געווייזן א קלוגן זשעסט, און באפרייט די תלמידים פון שכר לימוד, כדי צו דערמעגלעכן מער קינדער פארצוועצן זייער שטודיום אין דער העברעאישער טאג שול, אקאדעמי, און דערפרן זיי ביז צו אוניווערסיטעט. אויך די לובאוויטשער ישיבה אין מאנטרעאל איז די איינציקע צווישן ישיבות, וואס האט אן אייגענע מיטל שול, און האפנטלעך, ווילן אלע ישיבות מיט דער צייט האבן זייערע אייגענע היי־סקולס, וואס דאס ווערט זיין א

פאר מדינת ישראל געפירט אונטער איין געמיינזאמער פארמולע, וואס דאס שפארט פיל כוחות, צייט און מי, און דער העזלטאט איז אויך א בעסערער. אלע דריי דיווייזיעס פון דעם אידישן קיבוץ, די מזרח דיוויזיע, צענטראלע און מערב דיוויזיע, אויך די מיעריטיצע פראווינצן, — אלע האבן אין לעצטן יאר ארויסגעווייזן היבשע רייפקייט אויף אלע געביטן, און דערפילט זייערע פליכטן סיי לגבי די אייגענע לאקאלע אינטערעסן, און ספעציעל — לגבי ישראל.

פיל צו פארדאנקען איז דאס דעם פאקט, וואס אין דער שפיץ פון דעם אידישן קאנגרעס שטייט אזא שטארקע, ווייט־זעעוודיקע און העכסט סימפאטישע פערזענלעכקייט, ווי פריינט סעם בראנפמאן, וועלכער גיט דעם טאן, און טראגט אליין אויך אזיים א גרויסן חלק פון ארבעט אויף זיינע אייגענע פליכטצעס...

דאס זעלבע איז מיט דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. וועלכע האט אין פארגאנגענעם יאר געהאט אלס פרעזידענט דעם באקאנטן אידישן כלל־טוער, ציון וועטערמאן מר. מייקעל גארבער קיו. סי. וועלכער שטייט שוין אויף זיין פאזיציע, אלס פירנדע פערזענלעכקייט פאר איבער פיר צענדליק יאר, זייענדיק גלייכצייטיק דער וויים פרעזידענט פון דעם קאנאדער אידישן קאנגרעס. דאס האט געמאכט ערפאלגרייך די אידישע וועגדונגען צו דער קאנאדער רעגירונג, און די אידישע דעלעגאציעס, וועלכע זענען צום גרעסטן טייל געווען דער אויסדרוק סיי פון קאנגרעס און סיי פון די ציוניסטן זענען אויפגענומען געוואָרן מיט פייערטעט און געהעריקער אכטונג.

זאל דא ספעציעל אונטערשטראכן ווערן, אז דעדנדיק וועגן דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, מיינען מיר גלייכצייטיק די ארבעט און דערפאלג פון דעם פארייניקטן ציון קאנסיל, וועלכער שליסט אין די פועלי ציון און די מזרחי הפועל המזרחי ארגאניזאציע. שוין דער פאקט אליין, וואס אלע דיסקוטונגען פון קאנאדער ציוניזם האבן שוין זייט היבשע יאר געפונען א געמיינזאמע שפראך, און ארבעטן אין פולער טאלעראנץ און פארשטענדעניש צווישן זיך, — דאס האט באזונדערס געשטארקט דעם ציוניסטישן איינפלוס אין קאנאדע, וויל די ביידע פאקטארן, די ארבעטער ציוניסטן און די מזרחי הפועל המזרחי באוועגונג פירן אן שטארקע טעטיקייטן, און גרייכן כמעט אלע וויכטיקע פון אירישן ישוב איבערן לאנד.

די ארבעטער ציוניסטן, וועלכע שליסן אין די פוע"צ, הסתדרות, דעם אידישן נאציאנאלן ארבעטער פארבאנד, די „הבונים", פיאנערן פרויען און אנדערע קלענערע גרופן, זענען בלי ספק א כוח אויף דער אידישער גאס, און במילא אין דעם קאנאדער אידישן קאנגרעס.

דאס זעלבע דארף געזאגט ווערן וועגן מזרחי הפועל המזרחי, וועלכע איז אין דעם לעצטן יאר אויסגעוואקסן אין א דינאמישן כוח, וואס פאריניקט אלע שוהלן, אלע רעליגיעוע קערפערשאפטן, און בכלל דעם גאנצן רעליגיעזן ציוניזם פון קליין ביז גרויס... די „תורה ועבודה" באוועגונג, די „בני עקיבא", די פרויען מזרחי טשאפטערס, די אפטיילונגען פון בר אילן אוניווערסיטעט, די גרויסע ישיבות און דעצענטראליזירטע אנשטאלטן, אלע זענען קאנצענ-

זייער קלייַנע אויסנאמען, געדאַרפט אַנ־
קומען נאָך הילף פון די פאַרשידענע
צדקה אינסטיטוציעס. ניט געקוקט
אויף דער אַלגעמיינער סיטואַציע אין
לאַנד, וואו עס זענען געווען אין דעם
יאָר גרויסע הונדערטער טויזנטער
אַרבעטסלאָזע, זענען דאָך צווישן דער
אידישער באַפעלקערונג ניט געווען קיין
ערנסטע צאָלן פון אַרבעטסלאָזע. די
דאָזיקע דערשיינונג האָט זיך געלאָזט
גוט מערקן ביי פאַרשידענע געזעלּ־
שאַפטלעכע צוזאַמענקונפטן און געלט־
זאַמלונגען, וואָס געווייַנלעך, קענען
אַרבעטסלאָזע מענטשן ניט אַרויסקו־
מען מיט זייערע דאָנאַציעס, אָדער
פאַרלייכטונגען, ווי למשל ביים אָפּרוף
אויף דעם פאַריינקטן אידישן, אפּיל,
אָדער ביים קויפן באָנדס פון ישראל,
אָדער ביי אַנדערע פאַרטיי־קאַמפּיינען,
ביים בויען נייע שוהלן, אַנשטאַלטן
א. א. וו. דער ענטפער פון די אידישע
מאַסן אויף אַלערלייַ וועגדונגען, צי פאַר
מדינת ישראל, צי פאַר לאָקאַלע אינס־
טיטוציעס, איז געווען זייער א צופרידנ־
שטעלנדער, און דאָס איז דער בעסטער
באַראָמעטער פון דער עקאָנאָמישער
פעסטער פאָזיציע פון די קאָנאָדער
אירן אין דעם לעצטן יאָר.

די באַזונדער מזל ברכה פון דעם
אידישן ישוב ליגט אין דעם מעכטיקן
פאַקטאָר פון אחדות, פון האַרמאָני־שער
צוזאַמענארבעט פון אַלע ספערן און
בעקטאָרן פון דעם אידישן קאָלעקטיוו.
מיר ווילן כּפּשיטל אונטערשטרייכן,
אז עס איז א שטאַלץ פאַרן קאָנאָדער
אידישן ישוב צו קענען זיך אזוי ציוא־
מענלעבן, צו קענען צונויפצעמענטירן
אַלע גרופּן און שאטירונגען פון דעם
ישוב, און ניט וועלנדיק זיך אָפּשטעלן
אויף קלייַנע מיינדערווויכטיקע דיסא־
נאנסן, וואָס זענען שטענדיק פאָראן
אין יעדער מענטשלעכער געזעלשאפט,
האָט אונזער קיבוץ זיך דערהויבן צו א
זייער שיינער מדרגיה פון סאָלידאַרי־
טעט.

די אמאָל היבשלאַך וווייטע איינע פון
די אַנדערע — דער כוח פון דער קאָנאָ־
דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, און
דער כוח פון דעם קאָנאָדער אידישן
קאָנגרעס, האָבן זיך אין די לעצטע
יאָרן ממש פאַרבריידערט און דערגענצן
זיך קענגזויטיק... אויפגאָבן, וואָס רירן
אַן אונזער אינערלעכן קאָנאָדער אידישן
לעבן, געפינען זייער לייזונג אין דעם
הכסט־פאַרצווייגטן אָפּאַראַט פון דעם
אידישן קאָנגרעס, בעת אַלע נויטיקע
אקציעס לטובת מדינת ישראל, אַלערלייַ
פּאָליטישע און פינאַנציעלע לייסטונ־
גען פאר דער אידישער מדינה, ווערן
אויסגעטראָגן דורך דער ציוניסטישער
אָרגאַניזאַציע, צוזאַמען מיט'ן אידישן
קאָנגרעס. ביידע רייזיקע אינסטרו־
מענטן אַרבעטן אין פולן אוניסאָ
לטובת דעם ישוב דאָ און מדינת ישראל
דאָרט. אַלע העכערע ציל'ן און נאָציא־
נאַלע אויפגאָבן געפינען איינגעשפּאַנט
ביידע קערפּערשאפטן, אי די קאָנאָדער
ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע, און אי דעם
קאָנאָדער אידישן קאָנגרעס. ביידע
צוזאַמען זענען זיי, ווי צוויי זייטן פון
איין און דער זעלבער מטבע, מיט אין
גוטער כוונה און שטרעבונג — צו באַ־
רעכטיקן אונזער דאָזיין, אין אַוא
היסטאָרישע צייט, צו דערהויבן אונ־
זער דור צו די געהעריקע פונקציעס,
וועלכע די אידישע געשיכט לייגט
היינט אָרויף אויף יערן איד פון אונזער
דור...

דערביבער וועלט דער בשותפות'דיקער
קאָמפּיין פאר די לאַקאַלע צרכים און

אַ יאָר אידיש לעבן אין קאנאדא

פון מ. גינזבורג

ניט קוקנדיק אויף דער אַלגעמיינער זייער געשפּאַנטער לאָגע אין דער וועלט־פּאָליטיק, און דעם היבשן אויפּרודער פון אַלע אידן אין דער גאַנצער וועלט אין דעם אַוועקגייענדן יאָר תשי"ח, — האָבן דאָך די אידן אין קאַנאַדע געהאַט א פּאַרהעלטנismעסיק פּרויליקן, ערפּאָלגרייכן און געבענטשן יאָר. עס איז געווען א יאָר פון כסדר־דיקער אָנשטרענגונג, פון כוחות מאָביליזאַציע, פון נייע און גרויסע פּאַרמעסטן, פון בויען נייע גרויסע אינסטיטוציעס דאָ אין לאַנד און נאַטירלעך, אויך העלפן מיט אַלע כוחות אין דעם פּאַרנאַנדערבוי פון מדינת ישראל. אין אָט דער אומאויפהערלעכער ענערגישער און באַוואוסטזיניקער אַרבעט האָבן די אידן געפונען ניט נאָר טרייסט און צופרידנהייט, נאָר אויך א געוויסן שטאָלץ, ווייסנדיק, אַז זיי זענען געשטאַנען אויף דער הויך פון זייערע אויפגאַבן און פליכטן, און האָבן אריינגעשריבן זייער אינדיווידועלע בלאַט אין פנקס פון גאַנצן אידישן פּאָלק אין דעם היסטאָרישן יאָר תשי"ח.

ווי אין די אַלע פריערדיקע יאָרן, האָט אויך דאָס אַוועקגייענדע יאָר פּאַרגרעסערט די אידישע באפעלקערונג מיט היבשע עטלעכע צענדליק טויזנט נפשות, וועלכע זענען צוגעקומען סיי דורך אימיגראַציע, און סיי דורך געבורטן (אינערלעכע אומיגראַציע...) דער ישוב אין קאַנאַדע, אויפן שוועל פון יאָר תשי"ט ציילט אַריבער א פערטל מיליאָן נפשות, און דער צוּפלוס האָט אויך געבראַכט נייע עלעמענטן אידן, פון פאַרשידענע לענדער, מיט פאַרשידענע טראַדיציעס און מנהגים, קלײדונג, לעבנס־שטייגער וכדו'. דאָס האָט צוגעגעבן נאָך א גרויסן קאָליר, נאָך א נייע „אייניש־פּרינציפּ", וואָס האָט געמאַכט אונזער ישוב מער פּולסירנד און אקטיוועל. מען פילט בחוש, ווי עס וואקסן ארויס נייע צוויגן, נייע דורות, אנדערע עקסטרעמע רעליגיעז, און אַנדערע עקסטרעמע פּריי, אַבער דאָך אַלע צוזאַמען פאַרגרעסערן דעם אידישן נפשות־קאַפּיטאַל אין אונזער ישוב, און דאָס מאַכט אונז פאר א זייער וועזנטלעכן „אספּעקט" סיי פון רעגירונגס־שטאַנדפונקט, און סיי אַלס מינאָריטעט.

עקאָנאָמיש האָבן די קאַנאַדער אידן געהאַט א פאַרהעלטנismעסיק געלונגענעם יאָר, און אפילו די ניט לאַנג איינגעאָרדנטע אידן האָבן אויך מיט

Ernesto Walkhoff

(SEGUROS LARREA)

Agente General de

GENERAL ACCIDENT FIRE AND LIFE ASSURANCE CORP., LTD.
Perth, Escocia.

LAW UNION AND ROCK INSURANCE COMPANY, LTD.
Londres.

Seguros Contra Incendio (Ciclón y Motín); Automóviles; Accidente Personal; Transporte (Marítimo y Terrestre); Etc. Etc.

LAMPARILLA 110. **TELFS.** 5-2154, 5-2155, 5-2156

איך בעט אלע אלטע קליענטן, אז זיי זאלן האבן דעם זעלבן צוטרוי ווי זיי האבן געהאט צו „סענטראם לאררעא"

צום נייעם יאר באגריסן מיר אלע אונזערע קליענטן, פרייַנט און דעם גאנצן אידישן ישוב אין קובא.

זאל דאס נייע יאר ברענגען פרייד פאר אלע אידן אויף דער וועלט!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

CORTESIA DE

Compañía Cubana de Cemento Portland

Edif. Ambar Motors, 8º piso — Apartado 829

INFANTA 16 — LA HABANA

RAMON POBLET

Empedrado 312 — **Tel. A-7708**

REPRESENTANTE DE

Colonial Tanning Company, Inc.
Winslow Bros. & Smith Co.
John R. Evans & Co.
Hoyt & Worthen Tanning Corp.

SALUDA A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA HEBREA, DESEANDOLE UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

אומגעריכט פאר אלעמען, שטעלט זיך פלוצלונג אף זיין האַרץ און הערט אויף קלאפן.

דאס גרויסע ווארעמע אידישע האַרץ האט ניט אויסגעהאלטן כיער. און איז שטיין געבליבן אינמיטן פון זיינע אלע חלומות און האפענונגען, אין מיטן פון אזוי פיל ארבעט. אויף דער שוועל כמעט, איין שפּאן פון דער מדינה.

איצט 18 יאר נאך זיין טויט, אין צען יאר אידישע מדינה האבן זיך אידן אין ישראל אין אין די תפוצות געגנומען מיט אמאל אויסטענה'ען אין פירן וויכוחים למאי מען פירט ניט אריבער די ביינער פון דעם גרויסן ציוניסטישן מנהיג קיין ישראל.

די מדינה האט צו די טענה־האבער געענטפערט, אז זי פירט אין מדינת ישראל נאר ארויס „לעבעדיקע אידן און ניט קיין טויטע". און ער דער שטענדיק איינפּוילסיוואר ציוניסטישער קעמפער — וואס שלאפט זיך רואיק זיין אייביקן שלאף ערגעץ אויף א ניו יארקער בית עולם, בעט זיך מיט רחמים ביי זיינע אנהענגער און קעגנער: — לאזט אף אידן; הערט אויף די וויכוחים און רייבעריין. מיך אינטערעסירט דער ענין לגמרי ניט... מיר איז וויכטיק ניט קיין אונטערשיד וואו מיין גוף רוט און שלאפט זיין אייביקן שלאף. וולאדימיר זשאבאטינסקי, דער ציוניסטישער קעמפער, האט בישעת זיין לעבן געהאט אין זועג אויף וועלכן ער איז טרוי געגאנגען. דער וועג פון זוכן פרייהייט פאר זיין פאלק, פאר זיין לאנד, און דאס איז הערגרייכט געווארן! — דאס איז פאר מיר גענוג... גענוג.

TOME

CRISTAL

LA CERVEZA

MAS SABROSA

DE LA

INDUSTRIA NACIONAL

„אלץ איז שוין געווען, אלץ האבן מיר שוין געהאט, א סך ווייסע ביכער האט מען שוין ביז איצט געשריבן; יעדער „ווייסער בוך" האט אויסגערעכט די שטימונג פון א געווייסן קאבינעט, אבער פון א געווייסן מיניסטער, דאס היינטיקע ווייסע בוך איז טויזנטער מאל ערגער, ווייל עס עפנט א ווענ פאר אזעלכע ארבישע אמביציעס און טרויטמען וואס ווען זיין שפעטער שווער, זייער שווער, אפצושוואכן. דאס איצטיקע ווייסע בוך ווען איבער־לאזן טיפע וואונדן אין אונזער ארץ אין אונזער נשמה. דאס איז פאר אונז א דערנידערונג. איך ווייס ניט צו איר פילט איר, איך פיל זי יא, מען וויל אויסטייטשן אז מען מיינט דערמיט אפראטעווען די ווענט און דערפאר מוזן מיר באצאלן מיט דער קלייניר מטבעה פון אונזער לאנד. און וואס זענען מיר, אז מיטן גאנצן פראגרעס וואס די ווענט האט אדורכגעפירט דארף מען נאך אלץ אידישע טרערן, אידישע לעבנס, אידיש בלוט, אויף שמירן די רעדער פון דעם ווענט־שלום"...

עס ברעכט אוים די צווייטע ווענט־מלחמה און זשאבאטינסקי דער קעמפער־נאטור און טאט־מענטש, פארלירט ניט קיין צייט און פאנגט ווייטער אן מיט אלע זיינע כחות צו זוכן א ווענ אויף באנייען און ארגאניזירן דעם אידישן לעגיאן. ער ווייל אז אידן זאל נעגעבן ווערן די רעכט צו קעמפן ווי אידן! אויב שטארבן — איז פאר אייגענעם לאנד, ווייל אויב מיר אידן דארפן אוועקגעבן אונזערע לעבנס אויף פארשידענע שלאכט־פעלדער פאר דער באפריאונג פון דער ווענט; דארפן מיר אויך זיין בארעכטיקט צו מאכן מיט אונזערע אליאירטע א פולן טראט צו אייגענע באפרייאונג.

ווען מען ווייזט צוריק זיין פארעראונג פון גרינדן א אידישן לעגיאן שליידערט ער צוריק אונזערע פארבינדעטע דעם פולן און ביטערן אמת: „עס איז דערפאר ווייל איר ווילט אונז ניט אנערקענען אלס שותף אין קאמף, כדי מיר זאלן ניט קענען שפעטער קומען און ארויסשטעלן פאדערונגען. עס איז אייער וואונטש און אינטערעס אז אידן זאלן ניט האבן אזעלכע רעכט, נאט איצט און ניט שפעטער. עס איז נענוג פאר אידן אז מען שלאגט זייער שונא — אזן מען זוכט פארניכטן דעם נאציזם".

זשאבאטינסקי קומט אין אמעריקע און ווענט די אידישע און ניט אידישע עפנטלעכע מיינונג פאר דער גרינדונג פון א אידישן לעגיאן. ער ווערט אונטערשטיצט אפילו פון זייער קעגנער, פון ווענלכע ער איז בזיז איצט שארף באקעמפט געווארן. ער, דער הייסער ציוון קעמפער אין שטאלצער איר, רוט ניט א מינוט. פארט ארום אויבערן לאנד, ארגאניזירט מיטינגען, ווענט די עפנטלעכקייט. ער שוינט ווייט ניט זיין געזונט, וואס איז שוואך און פאדערט רו. וואס פאר א ווערט האט זיין געזונט, זיין לעבן, ווען עס האנדלט זיך ווענן וואויל־זיין פון אידישן פאלק, ווען עס האנדלט זיך ביים קעמפן פאר נאציאנאלע זעלבסטשטענדיקייט, פאר א פרייער ארץ ישראל. ער ארבעט איבער זיינע כוחות, אן אין מינוטן ווען ער מורשטירט זיינע באלייבטע „ביתר"־גרופן,

אַרדענונגען. ער פּילָט און פֿאַר־
שטייט, אַז ער מוז האַנדלען אַנדערש,
ווייל עס גייט ניט אין פּערזענ־
לעכע ענינים, נאָר עס שטייט אין גע־
פֿאַר זיין ארץ ישראל, זיין הייליקאַנד.
ער צערייסט אין קאָנגרעס אין דער
אַנוועזנהייט פון די דעלעגאַטן זיין
מיטגלידפּאַרטע, וועלכע איז גע־
וואָן זיין הייליק ביכל זייט זיין פּריסט־
עו יוגנט. ער טרעט ארויס אָלס מיט־
גליד פון דער ציוניסטישער אַרגאַני־
זאַציע און מאַכט „שבת פֿאַר זיך"
און גרינדעט „די נייע ציוניסטישע
אַרגאַניזאַציע".

עפּעס פּילָט מען אַז מיט דער דאָזי־
קער האַנדלונג זשאַבאָטינסקי'ס איז ניט
געשען סתם א ברוגז צווישן אים און די
אַנדערע ציוניסטישע פּירער, נאָר עס
איז פֿאַרגעקומען א טיפער ריס אין דער
ציוניסטישער משפּחה. און דאָס האָט
ווי געטאָן יעדן נאָציאָנאָלן אידן,
ווייל ווייל מען זאָל מיט זשאַבאָטינס־
קים פּיל מאָל האַסטיקער און אפּשר
דראַסטישער האַנדלונגען ניט מסכים
זיין, מוז מען אָבער אָנערקענען, אַז ער
איז געווען א פֿאָזיטיווער קעמפּערישער
כוח אין דער ציוניסטישער באַוועגונג.
און זיין אָוועקגיין פון איר און אָנהויבן
איר באקעמפן האָט געמוזט פֿאַרשענט
ווערן אָלס א פֿאַרדריסלעכער און
וויטאָגלעכער ענין פֿאַר בײדע צדדים.

ווען עס קומט א געפֿאַר פֿאַרן אידישן
הייליקאַנד, ווען עס דערשיינט, „דאָס
ווייסע בוך" אין מאי 1939, דערפּילט
דער „אומבויגזאַמער עקשן" און
שטאָלצער קעמפער פֿאַר זיינע אידייען
און פּרינציפּן, אַז עס איז נויטווענדיק
וויטער צו קעמפן ציוזאַמען אין ער
רופט אין וואָרשע טויזנטער אידן
צו זיך אויף מאָסן מיטינגען, צו וועלכע

ער זאָגט: עס איז איצט א צייט
ווען עס וואָלט געדאַרפט פֿאַרקומען א
פֿאַריניקטער ציוניסטישער קאָנ־
גרעס, געוויילט מיט אזא וואָל־
דעכט, וואָס זאָל צוגענגלעך מאַכן
די וואָלן דעם אַרעמסטן פון די
אַרעמסטע. די קעגנערשאַפט פֿאַר
דעם ליגט אָבער אויף יענער זייט,
ביים צווייטן צד. עס איז ניט קיין
פּערזענלעכע קעגנערשאַפט, נאָר
א חלוקי־דעה. די אלטע ציוניסטישע
אַרגאַניזאַציע פּירט איצט אזא פֿאַ־
ליטיק וואָס אין איר ליכט שפּילָט
די צוקונפט פון ציוניזם א צווייטע
ראָלע, דער דורכפאל פון א קרן
קיימת אקציע וועט זיי שווערער
טרעפן ווי דאָס „ווייסע בוך".

צופיל פֿאַרביטערט איז בין געווען
קעגן זשאַבאָטינסקי'ן אין דער אלטער
ציוניסטישער אַרגאַניזאַציע פֿאַר זיינע
פֿאַרשידענע „האַנדלונגען", אז בין
זאָל זיך צוהערן צו זיין פֿאַרשלאָג
פון ווייטער געמיינזאָם צוזאַמענאַר־
בעטן. צופיל פֿאַרדרום און כעס האָט
ער פֿאַרשאַפט, דורך זיין שארפּ בא־
קעמפן די „קאָמפּראָמיסן פּאָליטיק"
לגבי ענגלאַנד, וועלכע איז מיר גע־
קומען פון טראָגישן יאוש אין
פֿאַרצווייפלונג וואָס האָט אים גע־
טריבן צו ברוטאַלע געוואָגטע לאָגיק.
זיין ענטפער איז געווען נאָכן אפּ־
וואַרפן די צוזאַמענארבעט א מיר
שטאַרקערער קאָמף קעגן די פּירער
פון דער אלטער ציוניסטישער אר־
גאַניזאַציע, וועלכע האָבן אים בא־
שאַנקען מיט עפּיטעטן ווי „אידישער
דאָן קיכאָט" און „פּאָשיכט". און
ווען דער „ווייסער בוך" איז פֿאַר־
עפנטלעכט געוואָרן האָט ער געזאָגט
אין א רעדע:

אויב אוועקגעבן דאָס לעבן, איז ניט זוי א פרעמדער צוויטן פרעמד, נאָר אַלע איד, צוויטן איידן, פאר איידן. די ענגלישע רעגירונג הער־ לויבט צו גרינדן א איידישן לעגיאָן אין וועלכן עס באטייליקן זיך טיזונט־ ער אידישע וואָלונטירן וועלכע קעמפן העלדיש פאר דער באפרייאונג פון ארץ ישראל פאר דער באפרייאונג פון זייער פאלק.

אין 1920 יוען די אַראַבער פאַנגען אָן אַדורכפירן פאָגראָמען אויף דער דאמאַסקוס זייער קלייגער אין צאָ באפעלקערונג אין ארץ ישראל, שטייט וויטער וואָלדימיר זשאבא־ טינסקי וווי א אידישער סאָלדאט אויף דער וואַך און אַרגאניזירט א זעלבסט־ שוץ וואס פאַרטיידיקט זיך העלדיש קעגן די אַראבישע פאָגראָמטישקעס, בערן ירושלימדיקן פאָגראָם.

די מאַנדאַטן מאכט, אנשטאט צו פאַראירטייקן די אנפאַלער און רויבער, ארעסטירט זשאבאטינסקין מיט זיינע חברים אין ער וועלט פארמישפט אויף 15 יאר תפיסה. דער אידישער ישוב אין ארץ ישראל האט זיך מיטיק קעגנגעשטעלט קעגן דער אומגערעכט־ קייט און שארף פראטעסטירט קעגן דער מאַנדאַטן מאכט און קאָלָניאל מיניסטעריום. דער פראטעסט האט געהאט זיין ווירקונג און זשאבאטינסקי איז באפרייט געוואָרן פון דער עכ־ טירמע אין גלמוזט פארלאָזן דאָס לאנד. מיט אייניקע יאר שפעטער איז אים פארבאטן געוואָרן אינגאנצן אריינ־ צוקומען אין ארץ ישראל. ער, וואָס האט אזוי ליב געהאט זיין היימלאנד, פאר וועלכען באפרייאונג ער האט אזוי חיים און מיטיק געקעמפט, טאר מער ניט אריינקומען אין ארץ ישראל. וואָס פאר א וועלט האָט דער פארבאָט געהאט פאר אט דעם גייסטיקן ריז און מיטיקן קעמפער? וואו ער האָט זיך ניט געפונען, אין וועלכן לאנד, און טייל וועלט, האָט ער וויטער מיט אלע זיינע כוחות און נשמה פעדים גע־ אטעמט מיט זיין היימלאנד, מיטן באפרייאונגם קאמף פון זיין ארץ ישראל.

אין 1923 קומט זשאבאטינסקי קיין ריגע און גרינדעט דאָרט דעם „ביתר". ער ארגאניזירט אידישע נאציאנאלע גרופן און מוישטירט זיי אין דער פארם פון סאָלדאטן, חלוצ'נדיק וויטער אויפצולעבן דעם אידישן לעגיאָן, וועלכער דארף באי־ שטיין פון געזונטע מענטשן; וויל אויף האלטן געוואר אין האנט און קעמפן מוטיק, איז נויטיק שטארקע בייגער און קרעפטיקע מוסקולן. לערנט ער אידישע יוגנטלעכע מאר־ שירן גלייך, מיט אויפגעהויבענע קעפ און אויסגעשטרעקטע ברוסט־ קאסטנס. די „ביתר" - באוועגונג וואקסט פון טאג צו טאג, פון לאנד צו לאנד און אין דער זעלבער צייט וואקסט אויך א קעגנערשאפט צו אים מצד די פירער פון דער ציונים־ טישער וועלט־באוועגונג, וואו זשא־ באטינסקי איז א מיטגליד און גייט קעגן די באשלוסן פון קאָנגרעס. ביז עה קימט דער קולמינאציע פונקט וואס ברענגט אים ארויס פון גע־ דילד אין ער באשליסט אויפהערן זיין־ געבונדן מיט באשלוסן פון א קאָנגרעס. ער, דער מענטש פון טאט, א קעמפער־נאטור, קען זיך ניט אונטערווארפן אונטער קיי־ נעמס באשלוסן, און אויספירן פאר־

און זייענדיק נאָך גאָר יונג, סך הכל עטלעכענע צוואַנציק יאָר אַלט, וועָן ער קומט צוריק אין זיין געבורטס־שטאָט אָדעס, פון דער זוניקער איטאַליע, וואו ער האָט שטודירט און אָנגעפירט זיין ליטעראַריש־זשורנאַליסטיש אַרבעט, און דערזעט ווי אידן גייען ארום געבויגענע, צעשראָקענע און הילפלאָזע, ריכטנדיק זיך אויפן אָנקומענדן פּאָגראָם און גרייטן זיך ווי שטומע אָפּצוטאָן דער שחיטה, אויסשטרעקנדיק דעם האַלדז צום פּאָגראָמשטשיקס חלק — וועט ער אויפגעטרייסלט ביז בלוט פון אָט דער גלייכגילטיקער הילפלאָזיקייט און ער פאַרלירט ניט קיין צייט און אָרגאַניזירט אַ זעלבסטשוץ און צווינגט אזוי אָרום צום ערשטן מאָל אין זיין לעבן זייענ ברידער, זיין בלוט, צו נעמען געווער אין האַנט, צו פאַרטיידיקן זייער כבוד, זייער לעבן.

זשאַבאָטינסקי פאָרגט אָן אקטיוע ציוניסטישע און ליטעראַרישע טעטיקייטן און וווייזט זיך אָרוים אלס אייגנער פון די טאַלאַנטפולסטע זשורנאַליסטן, מיט אַ שאַרפע פּען, און קאָלט שניידנדיקער לאָגיק. ער אַרבעט מיט און רעדאַגירט וויכטיקע רוסישע צייטונגען און צייטשריפטן, און ציט די אויפמערקזאַמקייט פון די אָנגעזעענסטע ציוניסטישע טוער אין זיין צייט, וועלכע אָנערקענען אים אלס אייגעם פון די אויפריכטיקסטע מוטיקע נאַציאָנאַלע קעמפער. זיין אָרגאַניזאַטאָרישער און רעדנערישער טאַלאַנט רוקט אים גיך אָרוים אויף דער ציוניסטישער וועלט אָרענע און ער וועָרט גלייך פאַרוואַנדלט אין אייניקע פון די וויכטיקסטע פירנדע ציוניסטישע פערזענלעכקייטן. ער פאָרט אלס רעלעגאַט צו ציוניסטישע קאָנגרעסן און באַווייזט זיך מיט דערפאָלג אין אַ נייער ראָלי, אלס פּאָליטיקער און אידישער דיפּלאָמאַט.

ער קעמפט מיט טעמפּעראַמענט, און עקשנות פאָר אידישער זעלבסטשטענדיקייט, ער טרעט אַרויס קעגן „אוגאַנדא“ פּלאַן, פאַרלאַזנדיק אלס פּראָטעסט, דעם קאָנגרעס־זאָל, צוזאַמען מיט אַ גרופּע דעלעגאַטן, וואָס שטיצן אים אונטער. און שוין דאָס ביאָלט, נאָך זייענדיק גאָר יונג און אָנהויב פון זיין אזוי שעפעריש לעבן, זעען זיינע חברים און קענער, אַז זיי האָבן פאָר זיך אַ נאַציאָנאַלע פאַרבנרייכע אידישע פערזענלעכקייט, וואָס גייט אויפן וועג צו זיין אַ אידישער מנהיג; אַ מענטש מיט אן אייזערנעם ווילן און, שטאַרקן כאַראַקטער, וואָס האָט מוט צו קעמפן פריי און אָפן פאָר זיינע איבערצייגונגען און פאַרטיידיקן זיינע אידעאַלן און פּרינציפּן.

עס ברעכט אוים די ערשטע וועלט מלחמה, און אידן קעמפן אין אלע לענדער, אויף אלע פראָנטן און שלאָכטפעלדער צאָלנדיק מיט זייערע לעבנס בייַם פאַרטיידיקן פרעמדע ערד, פרעמדע לענדער, וואו זיי וווינען באַליידיקט, דערנידעריקט און פאָגראָמירט. עס וועָרט בייַ אים געבוירן די אידייע פון גרינדן אַ אידישן לעגיאָן, וועלכער זאָל זיך באַטייליקן אין אלע געמיינעם קאַמף און אויך קעמפן פאָר דער באַפרייאונג פון זיין אייגן לאַנד — ארץ ישראל.

וולאדימיר זשאבאטינסקי

(שטריכן און געדאנקען צו זיין 18-טן יאָרציט)

פון י. שטיינבערג

—◆—

„עס וועט קומען א טאָג און מיינע קעגנער וועלן זאָגן: אייגנטלעך איז ער געווען א מענטש פון זיין פאלק, ער האָט קיין אַנדער לעבן ניט געהאט. געזוכט דעם אמת און געווען דעם אמתן וועג, און דאָס פאלק האָט ניט געוואלט גיין..."

(פון זשאבאטינסקי'ס א רעדע)

וולאדימיר זשאבאטינסקי איז געזען א קעמפער־נאטור, א מענטש פון טאָט. פאר אים איז געווען קלאָר, אז נאציאנאלע באפריאונג קען א פאלק ניט באקומען דורך וויינען און קרעכצן, דורך בעטלען און נאציאנאלע אייפלעבונג דארף מען אויסקעמפן מיט בלוט און לעבן, מיט פייער און שווערד. ווילסטו זיין א פאלק ווי אלע פעלקער, מוזטו זיך באנוצן מיט די זעלבע מיטלען ווי דיינע שכנים, דיינע מיטמענטשן. דאָס לעבן פון מענטשן איז א קאמפ'ס פלאץ אויס א קולאק און דערלאנג צוריק, וואו מען קעמפט פאר רעכט צו עקזיסטירן, פאר רעכט צו לעבן, און פעלקער ווי יחידים מוזן זייער רעכט צו זיין פרייַ און זעלבסטשטענדיק אויסקעמפן. קיינער גיט קיינעם גאָרניט, און קיין נישם געשעען אויך ניט. ארץ ישראל איז דיין לאנד, קעמפ פאר איר באפרייאונג, בעטל ניט, רחמנות איז א נידעריקער און עקלדיקגעפיל.

אים, דעם שטאלצן איד, און קעמפערישער נאטור, האָט כמש אפגעקלט פון דער נאציאנאלער געפאלנקייט פון זיין פאלק, וואָס וויל ניט אויפהערן צו זיין דער אייביקער חלוש. ער איז געווען א שונא פון וווייכע נשמות, וואָס פארבראכן מיט די הענט און פארגייען זיך אין יללות. אים איז געווען שווער צו פארטראגן די אידישע נעבעדיקייט, און הילפלאָזע געפאלנקייט. האסט די זעלבע הענט, ווי דער וואָס שלאגט זיך. בייל

R. DIAZ & Co.

AGENTES GENERALES PARA CUBA

DE LA

Zim-Israel Navigation Company

EDIFICIO CORREDORES DE ADUANAS

Oficios 154 y 156 Telf. 8-5767

La Habana

——o——

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

לשנה טובה תכתבו!

שע הענט; זי האָט געוואוסט אַז לויט דער אידישער רעליגיע איז פֿאַרבאָטן אַוועקצונעמען זיך אליין דאָס לעבן אָבער זי די העלדישע דירעקטאָרין איז געווען גרייט מוסר נפש זיין זיך על קידוש־השם און אויפהויבן דעם כבוד פון אידישן פאָלק. אַלע תלמידות זענען געווען איינשטימיק נאָר די קלענסטע פון זיי, א מיידל פון צוועלף יאָר, רבקה'לע האָט גענומען ווייטען און האָט מורא געהאַט צו שטאַרבן. אָבער די דירעקטאָרין האָט איר דערקלערט און געזאָגט אַז זי וועט זיין די פירערין אויפן וועג אין הימל. און אזוי זענען באַגאַנגען זעלבסטמאָרד די דריי און נייניציק טעכטער פון „בנות־יעקב". און ווען די דייטשן זענען געקומען זענען זיי שוין געווען אויפן וועג צום הימל.

אזוי וואָלטן מיר געקענט דערמאָנען הונדערטער מישלים פון אידישער גבורה. מיר וואָלטן זיך געקענט דערמאָנען אין הנה מיט אירע זיבן זין; אין אָט די אַלע אידן וואָס זענען פאַרברענט געוואָרן אויף שייטער הויפנס פון דער שפּאַנישער אינקווויזיציע בכדי צו שטאַרבן אלס אידן, אוידער צו בלייבן לעבן אלס קריסטן; מיר וואָלטן אויך געקענט דערמאָנען די גדויסע גבורה פון העלדישקייט פון די אידן אין די געטאָס, אָבער מיר וועלן בלייז זאָגן, אַז די אידישע געשיכטע, דאָס גאַנצע אידישע לעבן איז פול מיט אָט דער גבורה, וואָס ביי קיין שום פאָלק קענען מיר עס ניט געפינען, און צו־ליב דער דאָזיקער גבורה עקזיסטירט און וועט עקזיסטירן דאָס אידישע פאָלק.

The Trust Company of Cuba

Oficina Principal: OBISPO 257, LA HABANA

25 Sucursales en toda la Isla

UNA MODERNA INSTITUCION BANCARIA AL SERVICIO DE UD.

ליב דער ליבע און העספעקט צו דע־
ליגיע, קוליטור, שפּראַך און טראַדיציעס,
דאָס האָבן נאָר באַווייזן די אידן. דאָס
איז טאַקע אינזער גבורה.

דער אידישער שרייבער י. ה. פּרץ
באַנוצט אין אַ סך פון זיינע דערציי־
לונגען און ווערק די טעמע פון אידישער
גבורה, צווישן זיי אין „די דריי מתנות".

אָט די דערציילונג האָט עפּיזאָדן פון
אידיישן לעבן וואָס זענען פול מיט אי־
דישער גבורה. מיר ווילן ברענגען
באַאַ אַ ביישפּיל איינע, פון די מתנה:
„דאָס זעקעלע עדד".

גזלנים זענען אַ אידן באַפאַלן, איינ־
ער פון זיי שטייט ביים אידנם בריסט
מיט אַ בליצנדיק מעסער און ווארנט
אים ער זאָל זיך נישט רירן. די גזלנים
עפענען די שאפע און נעמען צו זעק
מיט גאָלד און זילבער. צירונג אין
אלערליי גוטע און טייערע כלים. אבער
דעם אידן אַרט עס נישט, נאר ווען זיי
קומען צו צו דעם לעצטן שופלאָד טרעפן
זיי א זעקעלע וואָס איז געווען זייער גוט
באהאלטן, ביינען זיי אז דאָס איז דאָס
בעסטע, דאָס טייערסטע.

וויל ער א געשריי טאָן — „רידט
נישט", נאָר אַנישטאָט א געשריי האָט
ארויסגעפּרייסט א שטראָם פון בלוט.
די גזלנים האָבן אבער געהאַט א ביטע־
טעות אין האָבן פּארגאָסן בלוט אומ־
זיסט: נישט קיין גאָלד און נישט קיין
צירונג, נאר א ביסל ערד איז אין זעקל
געווען, ארץ ישראל ערד אין קבר ארײַן
און דאָס איז ביים אידן געווען טייערער
פון אלץ, האט ער טאָ געוואלט ראטע־
וועז פון פּרעמדע הענט און האָט עס
מיט זיין בלוט באישפּריצט.

אין דער הערציילונג פון ש. דיין „די
ערישטע טעג פון נחלה" טרעפן מיר
אויך אידישע גבורה.

דא זענען מיר די מוט, האָפענונג און
אינטעליגענץ פון די יונגע פּיאָנערן
וואָס האָבן געוואָלט מאכן א אידישן
ישוב אין נחלה; אבער ווען זיי זענען
געקומען האָבן זיי דערזען א גרויס
וויסטענייש מיט א סך זומפּן אין האָבן
זיך דערוואוסט, אז צוויי ישובים פאר
זיי זענען אונטערגאנגען; פריער א
דייטשישער ישוב און דערנאָך אן אראַ־
בישער. זיי האָבן געפרעגט דאָקטוירים
אין אלע האָבן געזאָגט דאָס זעלבע, מען
דארף פריער געזונט מאכן די ערד און
אייב איר וועט זיך דא באַזעצן וועט
איר שטארבן.

די יונגע חלוצים האָבן אבער גע־
טראכט אין זייער אידעאל אין האָבן
געזאָגט אַז ארץ ישראל איז זייערס.
אויב נישט זיי, ווער דען וועט טריקענען
די זומפּן, ווער וועט געזונט מאכן דעם
באָדן און אים קאָלאָניזירן?

אין זיי האָבן עס דערגרייכט, נאָך א
שטיקל ציַיט האָבן זיי געמאכט פון
יענעם עלנטן דארף א אידישן ישוב,
נחלה.

נאָך א ביישפּיל פון אידישער גבורה
איז דער פון די „בנות־יעקב" און היט־
לער'ס צייטן וואָס זענען געשטאָרבן
אלע אויף קידוש־השם. די געשיכטע
איז אזוי: עטלעכע דייטשן זענען גע־
קומען צו די „בנות־יעקב" אין האָבן
געזאָגט דער דירעקטאָרין זי זאָל אויף
ביינאכט צוגדייטן אירע דריי אן נייַ־
ציק שיעלערינס. די דירעקטאָרין האָט
די דייטשן דאָס ציוגעזאָגט, אבער ווען
זיי זענען אויפן האָט זי פארזאמלט אלע
דריי אין נייַציק מיידלעך און האָט זיי
אנגעהויבן צו דערמאָנען עפּיזאָדן פון
דער אידישער געשיכטע, טראַדיציעס
איז מנהגים פון דעם אידישן לעבן.
נאָדעם האָט די דירעקטאָרין פארגע־
לייגט אז אלע זאלן באגיין זעלבסט־
מארד אוידער אריינפאלן אין די נאצי־

אידישע גבורה

פון **מרים פינקלשטיין**

מרים פינקלשטיין, די שרייבערין פון דעם אַרטיקל, איז אַ שילערין פון דער אידישער מיטלשול ביים צענטער. די דאָזיקע אַרבעט האָט זי צוגעשטעלט ווי אַ שלום־עקזאַמען אין דריטן יאָר מיטלשול. זי איז אַריבער אין פערטן יאָר מיט אויסצייכענונגען. הן אויפן געביט פון די וועלטלעכע לימודים, הן אויפן געביט פון די אידיש־העברעאישע לימודים.

— רעד.

דאָס אידישע פאָלק איז אַ פאָלק וואָס עקזיסטירט נאָך טויזנטער יאָרן פון שווערע איבערלעבונגען; ס'איז אַ פאָלק וואָס האָט דורכגעמאַכט די שרעקלעכסטע צרות; וואָס האָט גע־שריבן זיין גאַנצע געשיכטע ניט מיט טינט נאָר מיט בלוט, און יעדעס בלאַט פון אָט דער געשיכטע איז פארגאָסן מיט טרערן, מיט אידישע טרערן.

נאָך דעם אַלץ עקזיסטירט נאָך דאָס אידישע פאָלק, יאָ, עס עקזיסטירט דאָס אידישע פאָלק מיט אַ אידישער קולטור, מיט איר רעליגיע און אפילו מיט אַן אויגענעם לאַנד.

פאַרוואָס עקזיסטירט נאָך ביז היינט דאָס אידישע פאָלק וועלן צענדליקער אַנדערע פעלקער זענען שוין פאַר־שוואונדן געוואָרן?

דער ענטפער איז אַ פשוטער: קיין שום באָלק אויף דער גאַנצער וועלט האָט ניט באַווייזן די העלדישקייט און גבורה וואָס אידן האָבן באַווייזן, וויל גבורה איז נישט בלויז האָבן שטארקע אַרמייען און קעמפן מיט זיי, אָדער זיגן מיט דער קראַפט פון געווער.

די העלדישקייט וואָס האָלט אויף אַ פאָלק איז אַ גייסטיקע העלדישקייט און אָט די העלדישקייט איז די וואָס האָט אויפגעהאַלטן דעם אידישן פאָלק, דאָס איז די אידישע גבורה.

סיי אין דער אידישער געשיכטע סיי אין דער אידישער ליטעראַטור טרעפן מיר באַקטן וואָס דערהויבן די מאַראַל פון אידישן באָלק און זיין גבורה.

די אידן קענען אויך מלחמה האַלטן און זיי האָבן עס באַווייזן שוין אַ סך מאָל, אָבער דאָס קענען דאָך אַלע, אמעריקאַנער, פראַנצויזן, שפּאַניער... נאָר איבערצוטראָגן פיניקונגען, ליידן, פאָגראָמען, די שרעקלעכסטע צרות צו־

Leslie Pantin & Sons

SEGUROS

AGENTES GENERALES PARA CUBA:

La Garantía, Compañía de Seguros, S. A.
Norwich Union Fire Insurance Society, Limited
Guardian Assurance Company, Limited
Legal & General Assurance Society, Limited
The Northern Assurance Company, Limited
The Yorkshire Insurance Company, Limited
Eagle Fire Company fo New York

Apartado 493 — Escobar 451
Teléfono U-1047 — Habana

JARDIN RODRIGUEZ

Calle 10 y 27, Vedado — Telf. F-5758

Especialidad en Decoración de Bodas
Se alquilan arecas. Flores Finas
Fiestas en general

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

דער ענדלעך האקט מיט אמאל אי־
בער דאס זינגען. ער דערזעט דעם
אנקומענדיקן קאראימער, ווערט ער
דערשראקן. ער פארמאכט א האלבע
הילצערנע טיר פון זיין געוועלב און
איבער זיין פנים צעגייט זיך א שמיי־
כעלע פון בלויז חניפה:

— נעם ניט פאר אומגוט, ר'
גמליאל! איך פארמאך שוין מיין
שער הרחמים... דער פדיון קומט אן
ווי קריעת ים סוף. מען האלט נאר א
שפאלט אפן, טאמער וועט זיך באווייזן
א קויפער פון א געפלאכטענעם גארטל,
צי פון אן אקסל־בייטל...

:: :: ::

אין דעם קצבים־גאסל פון „מאה
שערים" איז שוין שטיל. אלע קראמען,
אלע האנדלעם־שטעלן זענען פארהאקט.
אבער אין א טויער באוויזן זיך צוויי
פורשים מן הציבור. זיי האבן נאך
ניט פארענדיקט זייערע מסחרים פונם
אלטן יאר. זיי ווילן נאך אריינכאפן א
משא ומתן. איינער, א צעוואקסענער
איד, רויט ווי אדום מיט פייער יאויפן
פנים, מיט פייער אין די האר ארבעט
מעשים בייס איבערצייגן זיין מיטש־
מועסער, א נידערוק, מאגער מענטשל,
אין א לויזן כאלאט:

— דו דארפסט נאך איצט פאר־
ענדיקן דעם קויף! פאר ניי־יאר איז
מזלדיק!

דער איד ווילְ פטור ווערן פונם מעק־
לער, ווילְ אריינלויפן אין טויער, ווילְ
ניט הערן אין פאריטאפט זיך די איי־
ערן. דער מעקלער האלט אין איין
אויסטיילן חכמית. ער האלט שוין
אפילו אין צייטן די אלפים, ביז ער ער־
הערט ניט פון א פענצטער אנטהענגן
א געבייזער:

— גענוג! רעדט ניט מער! איצט
שרייבט איר מסחר! פושעים!

ביידע אידן קוקן ארויף צום פענצט־
ער. דאס איז דאך פרויעקע דער
משגיח איבער כשרות אין די יאטקעס
פון „מאה שערים". א איד — א ריז!
די האר זענען ביי אים לאנג ווי
אבשלומ'ס לאקן, די באדד־ניט קיין
אידישע — ווי ביי „איוואן דעם גרוי־
זאמען". דאס שטרייכל אויפן קאפ
גיט נאך צו מער גבורה צו זיין אויסזען.
ער איז דער „שטארקער", דער שלע־
גער אין קצביס־גאסל. ער ברעכט ביי־
נער ביי די מחללי־שבתניקעס, א קנאי,
א פאנאטיקער. אנדערע שומרי שבת
באגנוגענען זיך מיט רייד. פרויקע
לאזט פיילן זיין ארעם.

אונזערע צוויי פארשפעטיקטע אידן
וויסן דאס. אפילו דער באריידעווודי־
קער מעקלער מיט די רויטע האר, קריגט
קאלטע פים, ביידע פארשווינדן.

:: :: ::

אין די אידישע קוואַרטאלן איז שוין
אלץ כארישלאסן. אין פארהאמערט.
דאס גענפילדער איז איינגעשטילט. דער
טומל איז אויסגערונען. קיינער אלאר־
מירט ניט, קיינער רופט ניט. אבער
פון אלע עקן ירושלים ציען מחנות אידן
בון אלע שיכטן, פון אלע עדות, פון
אלע שבטים, מען שטראמט צו די שולן,
צו די בתי־מדרשים, צו די שטיבלעך.

די גבאים פון די ספרדישע שיל,
שטי־ענגע אין פארזיכטיקע אידן, וואס
זענען א גאנץ יאר מקפיד, אז א מענטש
פון א כ־עמדער עדה זאל אין זייערע
חויפן ניט האבן חיין דרימת־הרגל,
זענען איצט גאכטפריינטלעך, בריי־
האריצ מיט דיר מציה פון הכנסת־
אורחים. זיי וואכטן אין די אריינגאנג
פון די שולן. די טייערן פון רחמים
שטייען אפן. גאטם חיין איז גרויס
אייפצונעמען אלע נדחי ישראל.

שטעכט ער אריין זיינע פאַרלאָפענע אויגן אין דעם אויפגעמישטן בלאַט. ניט בלויז ליגט אים אין זינען, אַז ס'איז ערב ראש השנה, דערצו שוין שפּעטער נאָכמיטאָג — נאָר ער האָט אויך אין זכרון די געוויע שעה און די מינוטן, ווען מען דאַרף אין די אידישע הייזער ליכט צינדן.

ער לאָזט זיך אראָפּ ביט א געטרעפּלט געסל. פּאר א וואָנט שטייט א הויכע זקנה, איינגעהילט אין א ווייסער פּלאַכטע. דאָס לייזט קאָפּ־טיכל דעקט צו ניט בלויז דעם שטערן אין דאָס שייטל, נאָר אויך א האַלבע פּנים, אַז מען זעט קוים די נאָז ארויס, זי דערשנאַפּט דעם פּארבייגייענדיקן זקן און רופט איבער:

— עזריה, עזריה! ביי דיר ווערט איך זיך דערווייסן! כ'זע, די האַלסט אן אָפּגעגעסן לוח... ווען טוט א פרום ווייב ליכט צינדן?

צוליב א רבי מיצוה שטעלט זיך עזריה אפּ און ענטפּערט:

— זעקס אזייגער מיט זיבן אין דרויסיק מינוט!

— גיט וואָס די האַלט אריבערגעלייענט פונם לוח! אז ביי מיינע שכנים די אפּיקורסים, הען מען ניט דערגיין די פינקטלעכע מינוט! — רעדט די זקנה מיט צער. — אָבער יהודים וואָס זיצן אויסער דער אלט־שטאָט — די בעלי עגלות, די פּירות־העגלער, ארבעטן דאָך שטענדיק ביז זון אויפגאַנג פון די שטערן!

— מיינסט די מענטשן פון דער „יפו'ער גאס"? — שטעלט דער מאראַקאַנער זקן אויס א פּאר אויגן, — כ'קען זיי די זויפּערס, די פרעסערס! זיי ווילן ניט האָבן קיין חלק אין עולם הבא!

די זקנה דערנעטערט זיך צו איבער:

— כ'זע, די פּארנעמסט זיך צום טאָל. וועמען זוכסטו אין די נידעריקע גאסן?

— כ'גיי דערמאָנען די ברידער פון מיין עדה, זיי זאָלן אָנלייגן שלעפּער אויף די קראָמען.

— א פּאַרכטיק יאָר! א הייליק יאָר! לישנה טובה תכתבו! — שרייט די זקנה א צעשטראָלטע און זאָ־שוינדט צווישן די שטן־מויערן.

:: :: ::

אין אן אנדער ווינקל פון אלטשטאָט באַווייזט זיך א צווייטער איד, וואָס האָט גענומען אויף זיך די מיסיע אונטערצוואָגן די וואכנדיקע גאסן־העגלער. דער פּרייוויליקער צדיק איז הירצוודיק, בלינק. ער איז א קראָימער, איינער פון אן עדה, וואָס ציילט די ווינציקסטע צאָל נפשות אין ירושלים. זיינע שפּריזן זענען לאַנגע. גיינדיק סאָפּעט ער שוועך. די לאַנגע ווייסע באָרד איז צעקנאָדערט. די פּיאות צעפּלאָשעט. די אבאיע — צעפּאַרן. אבער ער שטייט ניט אפּ אין נאנג. ער זוכט זיי, די פּארשפּעטיקטע עולם הזה'ניקעס, וואָס האָבן ליב צו ציילן מטבעות אנשטאָט מצוות.

אויף דער שוועל פון א טיר, טונקל געוועלב, ווו דער פּראָנט איז באַהאַנגען מיט אלטע, קאָליטע קלייד־ער, שטייט א פּעטער ספּרדי אין א רויטן קאפּעל מיט א קנאָפּ און זינגט אויס מיט א ניגון:

„... קאָפּ־טיכער, גארטלען אין סיטאנעס
אן שבועה'ס אין אן טענות!
פּארקויפט אייך פון יעדן מין
אן ירושלימער הענדלער, א בעל־דין...!"

ערב ראש השנה אויף די גאַסן פון ירושלים

פון ש. איזבאַן

ירושלים, די אייביקע שטאָט, די שטאָט פון נצח ישראל, די הויפט־שטאָט פון מדינת ישראל — הויבט אָן יעדעס יאָר ערב ראש השנה צו צייכן די אידישע צייט־רעכענונג פון די בראשית־טעג. דאָס פּאַרענדיקן דאָס אַלטע יאָר און דאָס צוגרייטן זיך מקבל פּנים זיין דאָס נייע יאָר איז גאָר קענטיק אויף די גאַסן פון ירושלים. דאָס האוועניש און דער טומל זענען פון די פּירמאָרגן־שעהן אזוי גרויס, ווי מען וואָלט וועלן וואָס גיכער אָפּווישן יעדן שפּור פון וואַכעדיקייט, כדי מיט מער רוינקייט אין געלייטערקייט אויפצונעמען די פּאַרכטיקע טעג. די ארבעט ווערט אָפּגעשטעלט. פּאַבריקן און וואַרשטאַטן ווערן פּאַרהאַמערט. אויף די קראָמען ווערן אָנגעהאנגען שלעסער, און ירושלים, אין וועמענם היילן עם ווערן געבוירן משיחים און נביאים, ווערט איינגעהילט אין קדושה און טהרה.

אין די ספּרדישער קוואַרטאַלן איז דער געפילדער גרויס. א בלאַט ווערט איבערגעמישט, א רעכענונג ווערט אונטערגעצויגן. יעדער ספּרדישער איר פּירט השבונות מיט דער וועלט אָן די זאָרג אריינגעשריבן צו ווערן אין ספּר החיים איז אזוי גרויס. אז מען יאָגט זיך ערב ראש השנה אריינצוכאַפּן וואָס מער מצוות און מעשים־טובים, כדי זיי זאָלן צוגעשטעלט ווערן קרעדיט, ווען מען טוט מפסטן און ווענן די טואונגן פון יעדן זינדיקן בשר ודם.

די ספּרדישע אידן — מאַראָקאַנער, אַפּגאַניסטאַנער, קורדעסטאַנער, פּערסיער, — ווייסן דאָס און דערפאַר נעמען פיל זקנים אויף זיך פריוויליק די לאַסט פון ארויסגיין ערב ראש השנה איבער די געדיכטע אידישע גאַסן און דערמאָנען די נאָכלעסיקע בריידער, אז סאיז נייט אָפּצושטעלן אַלע ארבעטן. ס'איז דער איבערגאַנג פון הויל לקודש — עס זענען געציילטע שעה'ן פּאַרן הרת־עולם.

אט שפּרייזט אַרום „יפו'ער טויער" וואָס איז דער הויפּט־אריינגאַנג צו דער אַלט־שטאָט, א מאַראָקאַנער זקן. ער שפּרייזט זיך געמיטלעך מיט א צונויפגעלייגטן קיטל אונטערן רעכטן אָרעם. אין דער לינקער האַנט האלט ער א געעפנטן לוח. יעדע ווילע

Cortesía de

UNITED SHOE MACHINERY

COMPANY DE PAN-AMERICA

Calzada del Cerro 1709. — Telf. 1-5119.

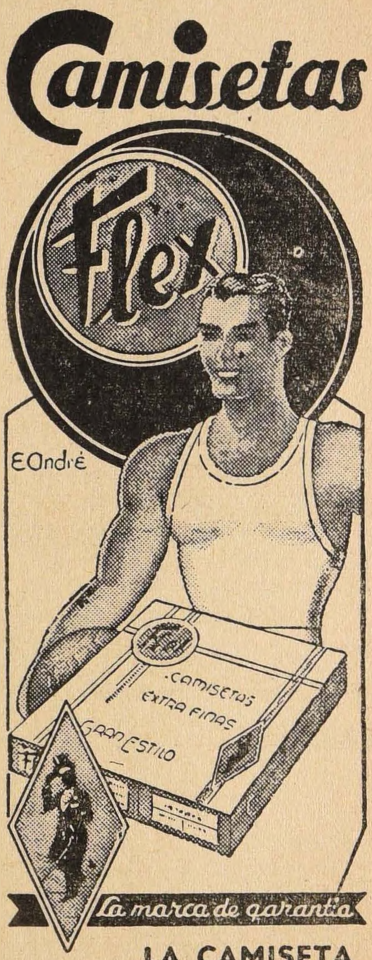
DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ
Y PROSPERO AÑO NUEVO

GALLETICAS

LA BAELAR

SALUDAN CORDIALMENTE, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO A LA COLONIA HEBREA DE CUBA Y HACEN
VOTOS POR SU BIENESTAR Y PROSPERIDAD

צוריקקומען האבן זיי איבערגעגעבן גינסטיקע באריכטן. דאס אלץ האט נאטירלעך געהאט א פאזיטיווע ווירקונג אויף דער כעקסיקאנער עקאנאמיע כער מיינונג.

דער אידישער ישוב פון כעקסיקע האט אויך אין יאר תשי"ח ניט געהאט קיין שום פראבלעם פון אנטיסעמיטיזם. די וואלן צו דעם נייעם מלוכה-פרעזידענט זענען אדורך רואיק און הונדערטער אידן פון מעקסיקע האבן זיך אין זיי באטייליקט אלס פולבאראכטיקטע בירגער פון דער רעפובליק. דער נייער פרעזידענט, אדוואקאט אדאלפא לאפעז מאטעאס, וועלכער נעמט איבער די מאכט דעם 1-טן דעצעמבער 1958, איז באקאנט אלס לי-בעראלער און דעמאקראטישער פאליטיקער. ער וועט זיכער פארזעצן די ביז-איצטיקע טראדיציע פון גלייכע רעכט פאר אלע בירגער פון לאנד, אן שיב אויסנאם, ווי דאס ווערט פראקטיציר אין מעקסיקע פאר די לעצטע עטלעכע צענדליק יאר פון די ליבעראלע רעוואלוציאנערע רעזשימען.

די באציאונגען צווישן מעקסיקע און ישראל זענען גאנץ קארעקט. לעצטנס האט א דערעגאציע פון דער הינער ישראל-מעקסיקאנער האנדלס-קאמער באזוכט ישראל און געטומען שריט פארדער פארשטארקונג פון האנדלס-אויסטוישן צווישן די צוויי לענדער. אויף די שפאלטן פון דער גרויסער מעקסיקאנער פרעסע ווערן די פראבלעמען פון ישראל באלויכטן גאנץ אביעקטיוו און ניט זעלטן מיט אפענער סימפאטיע צו דער אידישער מדינה.

די רעגירונג טאלערירט פריינטלעך די אקטיוויטעט פון די ישראל-באנדן אין כוי אלע מאטיוען פאר דער עקאנאמישער פארשטארקונג פון ישראל.

דער אידישער ישוב פון מעקסיקע נעמט דערביי, אויפן שטוב פון זייעם אידישן יאר תשי"ט, קוקן מיט גלויבן אין צוטרוי אין דער צוקונפט.

קאַנאַדע; פּנחס שוואַרץ פון „ייוואָ"; שמחה רובינשטיין אין אינדזשינער מ. מענדעלסאָן פון ניו יאָרק; ר. לאַסאַווין פון מיאַמי ביטש; ש. הייליק פון קאַליפאָרניאַ, קאַנאַדע; טשאַרלז צונזער, א זון פון ערשטן אידישן פּאָלקס־פּאָעט פון אַמאָליקן רוסלאַנד; פרל" קויפמאַן, אַן אייניקל פון שלום עליכם, און משה דלוזשנאָווסקי פון ניו יאָרק.

עס זענען נאַטירלעך אויך געווען אַנדערע געסט, וואָס האָבן ניט געהאַט קיין דירעקטע שייכות צו אידישער קולטור־ארבעט. דאָס זענען געווען געסט פון גאַנצן יישוב און אין דער ערשטער רייע פון די ציוניסטישע פּאַרטייען. דאָס זענען געווען: דר. נחום גאָלדמאַן; גדליה זקיף פון ירושלים; יוסף טכאָרניצקי, לייב דולצין (די לעצטע צוויי זענען דאָך פּאָקטיש מעקסיקאַנער אידן), פּראָפעסאָר ב. מאזאר פון ירושלימער אוניווערזיטעט; ישראל ברזילי, געזונט־מיניסטער פון ישראל; די כנסת־דעפּוטאַטן זלמן בן־יעקב און שמשון יוניטשמאַן; דר. מרדכי הכהן פון „אוצר התורה"; קלמן סולטאניק פון דער נייער קאַנפעדעראַציע פון אלעמיינע ציוניסטן; דער געוועראל פּראָקוראָר פון ישראל, חיים כהן; די רבנים י. ל. געלמאַן און בצלאל כהן פון „מזרחי"; דער ישראל־געזאַנדטער אין יוגאָסלאַוויע אברהם דרום; דער אונדה־פירער הרב מנחם פרוש; נחמן תמיר פון די פועלי־ציון; שמחה גינוסר פון דער אידישער אגענטור אין ירושלים, און פיל אַנדערע.

צו דער ליסטע פון די חשוב'ע אידישע גסט פון דער בריטער אידישער וועלט דארף מען אויך צורעכענען דעם ארגענטינער אידישן פּראָפעסאָר בּאָ־לעסוואל לעווין, וועלכער האָט דאָ עטלעכע חדשים צייט געפּאָרשט די אַרכיוון פון דער שפּאַנישער אינקוויזיציע אין מעקסיקע, און די בארימטע קעמפערין פון וואַרשעווער געטא „וולאַדקע", וועלכע איז געקומען קיין מעקסיקע, כדי אויפצוטרעטן אויפן מיטינג צום 15־טן יאַרטאָג פון אידישן געטאָ־אויפשטאַנד.

הונדערטער אידן פון מעקסיקע זענען אין תשי"ח געפּאָרן קיין מדינת ישראל, כדי אַנטייל־צונעמען אין די פייערונגען פון „שנת העשור". פיל פון זיי האָבן אויסגענוצט די געלעגנהייט כדי צו אינוועסטירן געלט אין ישראל דורך דער געזעלשאפט „ראסקא" און דורך אַנדערע קאַנאַלן פון עקאָנאָמיישן כאַראַקטער. די פייערונג פון „שנת העשור" זענען געווען אימפּאָזאַנט אין מעקסיקע גופא. אויך מעקסיקאַנער קריסטן האָבן זיך באַטייליקט אין די פּאַרשידענע אקטן. די שולע „אל־בערט איינשטיין" אַ מעקסיקאַנער ביטל־שול, וועמענס געביידע איז מיט צען צען יאָר צוריק געשענקט געוואָרן דורך דעם אידישן צענטראל־קאָמיטעט צו דעם מעקסיקאַנער בילדונגס־דעפּאַרטאַמענט, האָט געפייערט עטלעכע טעג נאָכאַנאַנד דעם צענטן יאַרטאָג פון ישראל צוזאַמען מיט אירע אייגענעם יובילי.

פּראָמינענטע פערזענלעכקייטן פון דער מעקסיקאַנער אָפיציעלער וועלט האָבן באַזוכט ישראל און זענען צוריק־געקומען באַגייסטערט. עטלעכע וויכטיקע זשורנאַליסטן פון די גרעסטע צייטונגען און פּאַרטייער פון ראַדיא און טעלעוויזיע־סטאַנציעס זענען אויך געווען צוגאַסט אין ישראל און ביים

ביים אנבאנג פון יאָר תשי"ח געפייערט איר 15-טן יובילי מיט א ספעציעלער אויסגאבע.

אידישע פרעסע און ליטעראטור

די אידישע פרעסע פון מיעקסיקע האט געהאט ניט קיין שלעכט יאָר, לייענער קומען טאקע ניט צו, אבער דערפאר קומען צו נייע צייטונגען... „דער וועג" איז דערשינען רעגולער דריי מאל אין דער וואָך. „די שטימע" דערשיינט צוויי מאל אין דער וואָך. „מעקסיקאנער לעבן", א שפאניש-אידישע וואכנשריפט, דערשיינט רעגולער שוין באלד צוויי יאָר, אויטער דעם דערשיינען: א שפאניש-אידיש וואכנבלאט, „פרענסא איזראעליטא"; א שפאניש-אידישע מאנאטשריפט „טריבונא איזראעליטא"; א חודש'לעכע אויסגאבעו פון דער בונדישער גרופע פון פון דער „געזעלשאפט פאר קולטור און חינוך", וואס הייסט „פארוים"; א מאנאטשריכט „דאס וואָרט" פון דער חינגער פועלי ציון-גרופע; א חודש-שריפט „די ציוניסטישע שטימע" פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע; א פעריאדישע אויסגאבע „המודיע" פון דער חינגער „אגודת ישראל". פין צייט צו צייט דערשיינען נאָך אנדערע אויסגאבעס פון ציוניסטישע גרופירונגען און פון היגע אידישע אינסטיטוציעס.

אין משך פון יאָר תשי"ח זענען דערשינען וויניק אידישע ביכער אין מעקסיקע. הרב דר. יעקב אביגדור האט ארויסגעגעבן זיינע כתסים אין בוך-פארם. דער אמעריקאנער אידישער שרייבער און ליטעראטור-קריטיקער א.ה. ביאלין, וועלכער איז שוין כמעט א תושב אין מעקסיקע, האט דאָ ארויסגעגעבן א בוך וועגן שלום אש'ן אין נייעם פארלאג „מעקסיקאנער לעבן". וויייטער זענען דא דערשינען עטלעכע ביכער פון אויסלענדישע אידישע מחברים: פראפעסאָר א. ראבאק'ס „די אימפעריע אידיש", דורך דעם פארלאג פון „שלמה מענדעלעסאָן פאנד", און א בוך זכרונות פון אבא גארדין, אויך א בוך וועגן ש. יאנאווסקי'ן, ארויסגעגעבן אין מעקסיקע דורך א גרופע פרויענט.

דער „צבי קעפעל-פאנד", וואס ווערט אדמיניסטרירט זינט 11 יאָר דורך דער קולטור-קאמיסיע ביים אידישן צענטראל-קאמיטעט אין מעקסיקע, האט אין דעצעמבער 1958 פארטיילט די יערלעכע דריי פרעמיעס צו די שרייבער: א. גאלאמב פון מעקסיקע, דר. מארק טויזרושעצקי פון תל אביב און זיינוול דיאמאנט פון ניו יאָרק, ביז איצט פלעגט יעדע פרעמיע באטרעפן 250 דאלער. הייַיאָר איז דער פרייז געהעכערט געוואָרן ביז צו 350 דאלער פאר יעדער פרעמיע. דער פארלאג ביי דעם „צבי קעפעל-פאנד" גרייט זיך אריסצוגעבן די ווערק פון שמואל ניגער ע"ה און פון פראפעסאָר ש. ראזענווייטש ע"ה.

דער אידישער שרייבער-פארין, אונטערן פאָרזיץ פון דיכטער גלאנץ, האט אין משך פון יאָר תשי"ח אייניגע ארדנט שיינע אוויפנאמעס פאר אידישע שרייבער-געסט פון אויסלאנד, איבערהויפט פון די פארייניקטע שטאטן. צווישן די געסט זענען אין משך פון לעצטן יאָר געווען: משה מאנדעלמאן פון אידישן קולטור-קאנגרעס; פראפעסאָר ארטור לעדמער פון

רודערן אָרום ממישות'דיקער קולטור־אַרבעט.

דער קולטור־דעפּאַרטאַמענט ביי דער קהלה, אונטער דעם פּאַרזיץ פון באַקאַנטן קולטור־טוער טוביה כייזעל, האָט אָרגאַניזירט אַ גאַנצע רייע לעקציעס און רעפעראַטן פון חשוב'ע אידישע שרייבער און סתם געסט פון אויסלאַנד. דער קולטור־דעפּאַרטאַמענט האָט אָרגאַניזירט אַ באַלקאַכאַר „חזמיר". וועלכער האָט שוין עטלעכע מאָל עפּנטלעך באַווייזן וואָס ער קען, אונטער דער לייטונג פון באַקאַנטן אידישן דיריגענט אבעל אייזענבערג, אַן איידעם פון דיכטער יעקב גלאַנץ. עס ווערט געפּלאַנט אויפֿן יאָר תשי"ט אַ קינדער־כאָר און אַ קינדער־טעאַטער. עס ווארן געפּלאַנט נאָך אַנדערע ווייטיקע זאכן.

דער קולטור־קאָמיטעט ביים אידישן ספּאָרט־צענטער איז ניט אָפּגעשטאַנען און האָט אָרגאַניזירט כמעט יעדן זונטיק „קולטור־פּרימאַרגנס" מיטן אנטייל פון לעקטאָרן פון אויסלאַנד און חשוב'ע געסט. וואָס באַזוכן אונזער ישוב פון צייט צו צייט. ער האָט אויך אָרגאַניזירט אַ סעריע קאָנצערטן פון דער באַרימטער פּאַריזער אידישער זינגערין סארא גאדבי.

דער אידישער ספּאָרט־צענטער האָט אויך פּאַרדינט די אָנערקענונג אין די דאַנקבאַרקייט פון אונזער קולטור־באַוועגונג פּאַר זיין אינטערעס אין אידישן טעאַטער. א דאַנק דעם ספּאָרט צענטער איז דא אָרגאַניזירט גיגואַרן א פיינע טעאַטער־גרופּע פון אמאַטאָרן אונטער דער רעזישי פון עזרא האראַרי, א געווען־ענער מיטשפּילער פון „הבימה" אין ארץ ישראל, אין האָט אין יאָר תשי"ח געשטעלט צוויי גראַנדיעוע כפעקטאַקלען. אין דער ערשטער רייע איז אויסגעפירט געוואָרן „דער טאָג־בוך פון אננא פראנק". איצט ווערט געשפּילט משה דלוזשנאָווסקיס דראַמע „די איינזאַמע שיף". א דאַנק דער אי־ניציאַטיוו פון ספּאָרט־צענטער איז דער וועלט־באַרימטער אידישער בינע־קינסטלער מאָרים שוואַרץ, אויך געוואָרן אין מעקסיקע אין מערץ 1958 און אינז מהנה געווען מיט צוויי פּרעכטיקע וויאָרט־קאָנצערטן פון בעסערן ליטעראַרישן רעפּערטואַר.

שולן און דערציאונג

דער אידישער שולוועזן אין מעקסיקע איז אין יאָר תשי"ח, ווי פריער, געשטאַנען אונטערן צייכן פון וואוקס און אַנטוויקלונג. די דעפיציטן ווארן טאַקע גרעסער, אָבער עס איז כדאי. לעצטנס זענען די פּיל שולן פון אשכנזישן סעקטאָר פון ישוב געווען געצוואונגען אינמיטן סאַמע שול־יאָר צו העכערן דעם שכר־לימוד מיט 20 פּראָצענט. אויסער די געווינלעכע און נאָרמאַלע אויסגאַבן זיך די שולן, זענען כמעט אלע פיר לערן־אַנשטאַלטן פאַרניכטן מיט בוי־פּראָיעקטן. די גרויסע אידישע שול בויט א גרויסן אין פּרעכטיקן טעאַטער־סאַלאָן, וואָס ווערט האָבן געניצט טויזנט זיץ־פּלעצער. אויך אין דער שולע „תרבות" ווערט געבויט א גרויסער אקטן־סאַלאָן. די נייע אידישע שולע האָט מיט עטלעכע חדשים צוריק געשטעלט א מאָנומענט דעם אימיגראַנט־בלעכן קלאַסיקער פון דער אידישער ליטעראַטור, י. ל. פרץ, וועמענס נאָמען די אינסטיטוציע טראָגט. אין „יבנה" זענען צוגעקומען נייע לערער פון מדינת ישראל. „יבנה" האָט

אידישע אינסטיטוציעס אין אַרגאַניזאַציעס פון מעקסיקע.

אויסער די שוועריקייטן פון פינאַנציעלן כאַראַקטער, האָט די קהלה אין תשי"ח געליטן פון נאָך א צרה: פון דער קראַנקהייט פון אירע צוויי וויכטיקסטע עסקנים, פּרעזידענט שמישון פּעלדמאַן, און ג. וגם שימאַנאָוויטש, עריסטער וויצע־פּרעזידענט אין פּאַרזיצער פון דער פינאַנץ־קאָמיסיע. דעם העצטנס קראַנקהייט איבערהויפּט דופט זיך אפ ייַ לעבט אויף די רעזולטאַטן פון קהלה־קאָמפּיין אין 1958.

דער אידישער צענטראַל־קאָמיטעט אין מעקסיקע האָט אין יאָר תשי"ח דערפילט די זעלבע וויכטיקע פונקציעס ווי אין די פאַריקע יאָרן: ער איז אין דער צענטראַלער אין דעפּרעזענטאַטיוער אָרגאַן פון ישוב כלפּי חוץ. ער איז אויך דער קאָאָרדינירנדיקער אָרגאַניזם, וואָס עם קאָאָפּערירן ציוואַכען פאַרשטייער פון אַלע זיבן קהלות אין באַונדערע סעקטאָרן פון ישוב. אין די עריסטע וואָכן פון נייעם יאָר תשי"ט וועט דער צענטראַל־קאָמיטעט בייַער־לעך פאַרציכענען זיין צוואַנציקסטן יאָרטאָג. דער צענטראַל־קאָמיטעט איז אויך דער פאַרשטייער פון אידישן ווועלט קאָנגרעס אין מעקסיקע. די לייטונג פון דער אשכנזישער קהלה האָט אין יאָר תשי"ח באשלאָסן אָפּצושאַפן די אינדיווידועלע מיטגלידערשאַפט אין די פאַרשידענע אידישע אינסטיטוציעס פון אשכנזישן סעקטאָר. דער געדאַנק איז געווען, אז אידן זאָלן מער ניט ווערן באַלעסטיקט דורך אנדערע אָפּצאָלן, נאָכדעם ווי זיי צָלענן זיך באשטייערן פאר דער קהלה. די קהלה וויַיזער האָט זיך פאַרפּליכטעט צו דעקן כמעט אינגאַנצן די בידושעטן פון די לאָקאַלע אינסטיטוציעס. דאָס איז אפשר אויסגעהאַלטן אין דער טאַריף, אָבער אין דער פּראַקטיק איז געקומען צו שוועריקייטן און קאָמפּליקאַציעס. דער אידישער הילפס־פאַריין, צום ביישפּיל, איינע פון די עלטסטע און גרעסטע אידישע אינסטיטוציעס פון מעקסיקע, האָט ניט געוואָלט ביז היינט אויספאָלגן דעם באשלוס פון דער קהלה אפצושאפן איר צאָלרייכע מיטגלידערשאפט. אויך אנדערע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס זענען ניט געווען צופרידן מיט דער תקנה. די אנדערע גרויסע אידישע אינסטיטוציעס פון מעקסיקא, ווי דער פּרעסטיקער און עלעגאַנטער ספּארט־צענטער, נויטיקט זיך ניט הילפּ אין דער הילף פון דער קהלה. דער ספּארט־צענטער האָט א בודזשעט פון שיינע עטלעכע מיליאָן פעזוס א יאָר און ער קען זיין שטעטל אליין באשטיין. זיינע מיטגלידער זענען זיכערע און זיי וואָלן ניט אויפּציהערן צאָלן זייער חודש'לעכן אָפּצאָל.

קולטור - טעטיקייטן

אויב מיר זענען אפשר אין א געוויסער מאָס געווען הינטערשטעליק אייַן געזעלשאפטלעכן געביט אין משך פון יאָר תשי"ח, איז דערפאר דער דאָזיקער מינוס רעקאָמפּענסירט געוואָרן מיט נייע און גרויסע פאַרמעסטן פון פאַרשידענעם כאַראַקטער אויפן קולטור־באַדן. א גאַנץ קייַלעכדיק יאָר האָט זיך געטומלט ביי אונז מיט קולטור און קולטור־אַרבעט. און די אנשטרענגונגן זענען ווערט געווען, ווייַל עס איז באמת שווער צו געפינען נאָך אזא ישוב אין לאַטיין־אַמעריקע (נאָטירלעך אין פּראַפּאָרציאָנעלער פאַרהעלטעניש) ווואו עס זאָל אזוי פיל זיך

דאָס אידישע לעבן אין מעקסיקע אין יאָר תשי"ח

פון חיים לאזדייסקי

די מעקסיקאַנער אידן האָבן, אין אַלגעמיין גענומען, חלילה ניט וואָס צו באַקלאָגן זיך אויפן יאָר תשי"ח. אָבער אינדיווידועל גענומען באַקלאָגן זיך אידישע סוחרים און פאַבריקאַנטן, דער רוב מינן און רוב בנין פון אונזער ישוב, אַז די געשעפטן זענען ניט גוט, און אַז מען לייזט ניט אזוי פיל געלט ווי אמאָל. די עקאָנאָמישע סיטואַציע אין מעקסיקע איז בכלל ניט קיין ציגוטע און דער יקרות שטייגט. די אידישע באַנק אין מעקסיקע (באנקא מערקאַנטיל דע מעכיקא) וואָס האָט אין אויגוסט 1958 פאַרצייכנט איר 25-טן יובילייי, קומט שטאַרק צוגיין די קליינע אידישע סוחרים אין אינדוסטריע־לער, וואָס נויטיקן זיך אין עטלעכע טויזנט פּעזעס הלוואות. די באַנק איז א געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציע און איר לאַנג־יערידקער פּרעזידענט איז סעם וויישניאק, א פּראָמינענטער פינאַנציסט און כלל־טוער פון אונזער ישוב.

אָבער טראָץ דעם וואָס די פאַרערגערטע עקאָנאָמישע סיטואַציע האָט שטאַרק אָנגעריבט די אידישע געזעלשאַפטלעכע און קולטור־אינסטיטוציעס אין מעקסיקע, ווערט דאָך געפירט אַן אינטענסיוו טעטיקייט אויף אַלע גביטן פון אידישן כלל־לעבן. דאָס יאָר תשי"ח איז געווען ביי אונז א יאָר פון פיבערהאַפטער און בריוזנדער געזעלשאַפטלעכער ארבעט, קולטור־טעטיקייט, קאמפיינען און אקציעס און וויכטיקע טעטיקייט לטובת מדינת ישראל און דעם קיום פון אונזער פאָלק אין אַלגעמיין.

די גרעסטע און וויכטיקסטע אידישע אינסטיטוציע, די אשכנזישע קהלה „נדחי ישראל" האָט געליטן פון דער ניט־גינסטיקער עקאָנאָמיישער לאָגע, אָבער איר טעטיקייט איז ניט געמינערט געוואָרן. אָבער ניט קוקנדיק אויף דעם, איז די קהלה נאָכגעקומען אַלע אירע פאַרפליכטונגען צו די לאָקאַלע אינסטיטוציעס און אויך, מער ווייניקער, צו די אויסלענדישע און אַלוועלטלעכע. עם ווערן שוין אויסגעאַרבעט פּלענער פאַר דעם אויפבוי פון א גרויסן פאָלקס־הויז (בית עם) פאַר אַלע

CORTESIA DE

LA ESTRELLA

CHOCOLATES FINOS

THE BANK OF NOVA SCOTIA

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

צעריסט זיך אויף שטיקער, אבי ניט אדורכצולעבן די חרפה, וואס פון אלע טויזנטער גויים, וואס דרייען זיך אויפן כאָרק, האט ער אויסגעקליבן פונקט דעם געוויס־אָגענט!..

חנה, זיין ווייב האט געמוטען איבערקלערן... צו לאַנג זאמט ער זיך אויפן כאָרק. עפעס, האט איר דאס הארץ געזאגט, איז ניט גלאטיק... זי האט אויסגעשישקט איר ברודער, ראובן, ער זאל גיין אין כאָרק געוואָר ווערן.

ס'האט לאַנג ניט געדויערט, האבן אים די אידישע קרעמער דערציילט, דאס זיי האבן געזען זיין שוואָגער ג׳ענדיק מיטן געהיים־אָגענט. ער איז אוועק אין פאָליציי־סטאנציע און געטראָפן אים זיצנדיק א בלאָסן, א האָלב־טויטן, א שענדרן לייגט מען אין דער ערד אריין.

נאָכן באזוכן איינעם פון די כאבערס, וואָס איז געווען אויסגעבונדן מיט דער פאָליציי, האָט מען צו די צוואַנציק דאָלער צוגעלייגט נאָך א צוואַנציקער און מען האָט אים באפרייט.

דעם טאָג האָט שוין חיים־יוסף קיין ביסן אין מויל ניט אריינגענומען, בלויז א גלעזל טיי מיט ציטרין. די בלוט אין אים האָט געוואלט. דער פנים — געפֿלאַמט. אלע זומער־שפֿרינקלאַך האבן זיך צונויפגעגאסן אין אין גרויסן פלאָמיקן שפֿרינקל. קוים וואס מען האָט אויסגעזען די פארצערטע מיט טרערן פארלאָפענע אויגן.

די גוטע חנה, די טייערע נשמה, זיין ווייב, האָט אים געטרייסט ווי מען טרייסט א קראנקע קינד, אים געלאַשטשעט און געגלעט, געזוכט אים צו באַרואיקן.

— מער וועט דאָס שוין ניט געשען — האָט זי מיטגעלעך געפלויסטערט מיט אירע ליפן. דיין אָרט איז אין בית־מדרש. איך וועל גיין אַרבעטן פאַר דיר, אזוי ווי מיין כאָטע. איך וועל זוכן א געשעפט, וואס איך וועל אים פירן. און דו וועסט זיך קענען זיצן און לערנען. דאָס איז דער דרך פון מיין טאַטן און דאָס איז דיין דרך. ווי אזוי איז עס מיר ניט איינגעפאַלן פריער? וואו איז מיין קאָפּ געווען? וואָס האָב איך דיר געלאָזט ארויסגיין אין כאָרק אריין? נו, גוט, מער וועט עס שוין קיינמאָל ניט געשען!

אירע רייד, ווי דאָס וואַרקען פון א שטילע טויב, האָט געווירקט אויף זיינע נערוון. און איינגעשטילט זיין צערטערטן געמיט. די פארנאכטיקע שטראָלן, וואָס האבן אריינגעשיינט דורכן פענצטער האבן זיי ווי גענומטיקט. שוין צייט צו גיין דאוונען מנחה. ער האָט זיך אויפגעהויבן, געוואָגט א גוטן טאג, און אוועק דורך דער הינטער־טיר אין בית המדרש אריין.

דורכן פענצטער, האָט אים חנה באַגלייט מיט פארטרערטע, צער־פולע אויגן. פון איר גאַנצן וועזן האָט ארויסגעשטראָלט א פארבאָרגענע ליכט פון א רייַנער נשמה, וואָס האָט געטעמט מיט ברכה אין צידקות. אירע ליפן האבן געציטערט ווי זי וואָלט אויסגעקושט יעדן טראָט וואָס ער איז געגאַנגען נענטער צום בית־מדרש, אויפן אַלטן דרך — דער דרך פון דעם אייביקן איד.

גייט זוייטער. זוי לאנג, אבער, קען מען זיך ארומדרייען אין גאס און צו קיין באשלום ניט קומען? וואס וועלן זיי זאגן אין שטוב אויף דעם נייעם סוחר? מ'וועט דאך אים אויסלאכן. זאגן אויף אים, אז ער קען קיין קאץ קיין זויידל ניט פארבינדן... וואס פאר א פנים וועט ער האבן, אז ער וועט נאכן ארומדרייען זיך א האלבן טאג אויפן מארק קומען צוריק אין זאגן, אז ער האט קיין אמעריקאנער ניט געטראפן?

הגם קלערנדיק האט ער באמערקט ווי דער פריצ'ל שטייט שוין ווידער נעבן אים, ווי ער וואלט ווארטן ער זאל אים רופן. ער האט זיך אנגענומען מיט מיט אין אים א פרעג געטאן:

— מאטשע מאטשע טאליאראוו פישעדאטש?

יענער האט געגעבן אזא כיטרן בליק, אין א שאקל מיטן קאפ אויף יא. זיי זענען ארויס אין נאענטסטן חויף, ארונטער הינטערן טויער, זיך געדונגען אזא כישוור געוואלן. דער פריץ האט אהויכגענומען א צוואנציק דאלאר־טשיק, חיים זרח האט באטאפט אזן באקומט פון אלע זייטן צי ער איז ניט קיין פאלישער, אים באצאלט מיט זלאטעם אזן זיי זענען בויידע ארויס צוריק אויפן גאס. דער פריץ האט זיך ווי אפגעשטעלט אזן געבעטן, ער זאל מיטגיין מיט אים...

פון אנהויב האט חיים־זרח ניט געכאפט וואס דא קומט פאר, ער האט געמיינט, אז ער רופט אים צו פאר־קויפן נאך א פאר דאלער. ווען ער האט אים באזויזן זיין לעגיטימאציע, אז ער איז א געהיים־אגענט, איז אים ווייד־געוואקרן די קנעכלאך, ער האט גענומען ציטערן אזן זיך בעטן ביי אים, אויף האלב־פוילייש אזן האלב־אידיש, ער זאל אים אפלאזן.

דער געהיים־אגענט האט זיך גע־שטיקט פון געלעכטער, פון זיין פוילייש רערן, אזן ווי א קאלטער גזלן אים ארויסגעפירט אין פאליציי סטאנציע.

— א נייעם וואליוטניק האב איך אייך היינט געבראכט! — האט אים־גערופן מיט זיגערישן שטאלץ דער געהיים־אגענט.

אנטקעגן, נעבן שרייבטיש, איז געזעסן מיט א פלאקסענע פארקאטע קאפ א שארושאנט, וואס האט אים אויפגענומען מיט א מינע, ווי די גאנצע וועלט וואלט געוועסט זיין זיינע. פון וואנט האט אראפגעקוקט דער „אלטער" מיט די לאנגע וואנצעס — פיל־סודסקי, נעבן אים, פון א צווייטן בילד — דער געפאנגענער הענדל — דער עמבלעם אזן סימבאל פון פוילישער אומאפהענגיקייט...

אויף אים, אויף רב חיים־זרחן, האבן בידע געקוקט מיט בייזקייט ווי דער שארושענט, פאר זיין פארבראכן פון האנדלען מיט וואליוטע...

ער האט געפרובירט זיך פאר־ענטפערן, מיט זשעסטיקולאציע אין גרימאסן כער ווי מיט רייד אז ער איז ניט קיין וואליוטניק. היות זיין שוועכטער פארט קיין אמעריקע, האט זי אים געבעטן צו קויפן דאלארן.

זיי האבן נאך מער געהויזקט פון אים:

— זשידאווסקי קאפ!.. אויף אלץ האבן זיי א תירוץ ...

חיים־זרח איז געזעסן אין געהאקטע וואנדן אין אווינקל אויף א באנק. ווען ער קען, נעמט ער זיך אליין אזי

לאָרן אין חלל, ווי געגאָסן וואַסער אין אַ רינענדיקן עמער... אין ישיבה האָט זיין ניגון זיך פֿאַרפֿלאָכטן מיט נאָך צענדליקער ניגונים פֿון חייסע, צאַפּל־דיקע, ישיבה־לייט און עס איז געווארן אַ שירה — אַ געזאַנג פֿון גלויביקע — און דאָ — אַ קול קורא במדבר. די אייניציקע טרייסט זיינע — וואָס זיין וויב האָט אים אָפּגעהיט ווי די אויגן אין קאָפּ און דאָנקט גאָט פֿאַרן זיווג.

די ציים איז געלאָפֿן, מ'וכט שידוכים פֿאַר רבקה'ן. אמת, זי איז אַ קאָליקע, נו, ווייניק קאָליקעם האָבן חתונה און קריגן מיענער נאָך בעסערע פֿאַר די גלייכע? איז, אָבער, וואו טוט־מען־אײַן דעם אייזעם! צווויי איידימס אין איין שטוב — איז ווי צוויי קעץ אין איין זאָק. מוז מען זוכן אַ מיטל, אז חיים־זרח זאָל ארויס־גיין פֿאַר־זיך. א גאַנצע וועלט מיט איהן האַנדלען, פֿארוואָס זאָל ער ניט קענען? מען האָט אים געמוטען צורעדן בישלעכווייז צו דעם געדאַנק, אז ער זאָל טאָקע ווייטער לערנען ווי ביז איצט, נאָר בלויז עטלעכע שעה אין דער וואָך, אין די בארק טעג, זאָל ער ארויסגיין אין גאַם און פֿרובירן איינקויפֿן דאָלאַרן, אזוי ווי אַ סך טוען עס.

הונדערטער פֿאַליאַקן זענען געקומען אין שטעטל און אין די דערפֿער־אַרום פֿון אמעריקע, זינט פֿויל איז געוואָרן צוריק א מלוכה, און ביי זיי קען מען שטענדיק פֿארדינען עטלעכע זלאָטעם, וועט די סומע זיין א קליינע — וועט ער עס פֿארקויפֿן דאָ אויפֿן אָרט, צו די וואַלויטניקעס; וועט די סומע זיין א גרעסערע, וועט אים לויענן צו פֿאַרן קיין וואַרשע און קריגן א צוואַנציק־דריסיק פֿונקטן מער.

חיים־זרח האָט אָפּגעגעסן פֿרישטיק, אָפּגעבענטשט, אָנגעטאָן דעם מאַנטל און איז ארויס מיט דער פּאָדער־טיר גלייך אין מארק אריין.

די ערשטע מינוטן איז ער געוואָרן ווי פֿארלוירן. שוין יאָרן ווי ער איז ניט געווען אויף קיין מארק. דער גע־שריי און דער געפֿילדער, דער ליאַרעם און דער טומל האָבן אים ווי באַטויבט. ער האָט זיך געפֿאַנטערט צווישן די וועגנער. אַן אָגער האָט זיך צעהיר־זשעט אויף דער העכסטער אָקטאַווע ווי ער וואָלט אויסגעלאַכט אַלץ און אַלעמען. הזירים האָבן געקוויטשעט גע־בונדענע אין די וועגנער. הינער, קאַטשקעם און גענז האָבן גזוכט איבערצוישרייען די מענטשן פון די געשטעלן, וואָס האָבן אויסגערופֿן זיי־ערע כּציאות. ער האָט קוים זיך ארויסגעפֿאַנטערט פון די וועגנער און ארויף אויפן טראָטואַר. ער גייט אַרום, זוכט און נישטערט מיט די אויגן צו דערשנאַפּן אַן אמעריקאַנער פּאָליאַק, און ווי אויף צו־לאכעס, מען זעט ניט קיין איינעם אויף קיין רפואה. ער זוכט די לאַנגע שפּיצן פון די אמעריקאַנער שיך — דער סימן־מובחק פון די אַמעריקאַנער צו יענער צייט — נאָר ניט מען זעט און ניט מען הערט. אימיצער, וואָס זעט אוים ווי א פּריצל, דרייט זיך אַרום אים, אַלע פערטל שעה. ביים ארומקרייז פון מארק. ער קוקט אים עפּעם אזוי אריין אין פּנים — נאָר ער איז ניט זיכער צו ער איז אן אמעריקאַנער. יענער, פילט ער, ציט אים צו צו זיך מיט זיינע בליקן, מאַכט זיך אים היימיש, צוטרוילעך, שוין עטלעכע מאָל ווי ער האָט אים געוואָלט א פּרעג טאָן, צי ער האָט צו פֿארקויפֿן דאָלאַרן, נאָר ער פֿארלירט זיך, און

ער וואָלט געווען דער באַלעבאָס. ווי דאָס אַליין וואָלט ניט געהערט צו איבן און צו זיין חויזגעזינט, נאָר צו דעם וואָס שפּייזט אַלע ביזאים אין מענטשן אויף דער וועלט. ער — וואָס גיט אים אָן אַלעמען זיין מעגלעך ברויט, ער, בעט מיטלעסן... דורך זיין מיל, ער איז מער ניט ווי א שליח...

נחת פון די קינדער, קען מען זאָגן, האָט ער יאָ־און ניט־געהאַט. זיין עלטטע טאָכטער, חוה, ווערכע האָט אויסגעזען שטענדיק ווי א שבתדיקע חלה נאָר וואָס פון אויוון ארויס — ברוין און פריש, וואָס בעט זיך צו כאַפּן א ברכה — איז יונג געווארן אָן אַלמנה. איר כאַן, דער רב, איז א פּאָר יאָר נאָך דער התונה געשטאַרבן, און קיין קינד, אבילו ניט איבערגעלאָזן. איז זי געקומען צוריק צו די עלטערן.

די צוויי־טע טאָכטער, חנה, האָט קיין מזל ניט געהאַט צו קיין שידוכים. זאָל זיין, אַז איר פּנים־בלאַס, א ניט דערבאַקענער, ווי דער פּלאַם פון אויוון וואָלט אויסגעצייגן די בלוט פון אים, און איר זויערער שמייכל, ווי אנגעשמירט מיט לימאָן, האָט אָפּגעשטויסן פון זיך. פּאָר דעם איז איר קערפּער געווען שלאַנק, בויגעוודיק, פולעלעך — מיט א ווייצענעם חינטן. א גוטע — אייגע אין דער וועלט, א בריה, און א טיערער נשמה.

אמת, שוין טאַקע א ביסל צו שפּעט — אבער זי האָט פּאַרט א מאַן געקראָגן, געווען איז ער א ישיבהבחור. רב חיים־זרח, האָט מען אים גערופן. אויבער ארעמקייט האָט ער אין זיין לעבן גארניט ניט פּארמאָגט.

מען האָט אים אריינגעפירט אין אַזא באַלעבאַטיש חיים — קיכלעך און טאָרטן אין וואַכעדיקע טעג; ווייסע חלה און בולקע פּריש יעדן פרימאָרגן; חיינט קריסטאַלענע גלעזער מיט טיי און וואַרעניע, וואָס דער קיסער מעג עס טרינקען. איז ווי זאָגט מען זיך אפּ כּזה אָדם חיים?

בפרט ער דאַרף ניט דאגהן פּאַר חיונה, קען זיך זיצן, ווי דער שוועד על התורה ועל העבודה, און צו דערצו גיט מען נאָך עטלעכע טויזנט דאָלער נדן. א חוץ דעם איז ער אויך געווען א קנאַפּער פּאַרשוין. א געלער מיט א פּנים פול מיט זומער־שפּרינקעלאָך, אָט ווי די קיכלעך מיט צימערינג באַשאָטן, און די אויגן סקראַפּלדיקע, אויסגעקראַכענע וויעס, וואַסערדיקע, אויסגעלאַשענע, קוים וואָס זיי זענען. איז געשלאָסן געווארן דער שידוך.

עטלעכע מאָנאַט נאָך דער חתונה, און מען קען אים קוים דערקענען. ער האָט זיך אויסגעפּאַשעט, דיקער געווארן. דער קאַרג — פעטער, ווי א שמאַלציקער רייף. די אויגן — קלענער, טיפער, פּאַרושמורעט, די באַקן שטארצן ארויס. דער פּנים ברייט, קוילעכדיק, ווי א רויז פון וועלכן מען האָט ארויסגענומען די שוואַרצע יאָדרעס. בלויז צווישן — נישט קיין רייפּגעווארענע — די אויגן — זענען פּארבליבן.

שוין עטלעכע יאָר ווי ער האָט חתונה געהאַט און ער וויים נאָר איין וועג: — פון שטוב אין בית־המדרש און פון בית מדרש אין שטוב.

ער איז געזעסן אין געלערנט איינער אליין. כאָטש קיין גרויס חשק ניט געהאַט — איינזאָם, עלנט, בענק און סטענדערס, א הילצערנע שטומקייט א גאַנצן טאָג. זיין ניגון ווערט פּאַר־

אויפן אלטן דרך...

(דערציילונג) ● פון אליעזר אראנאוויסקי

בעת ברוך בייל־דאבעם איז געגאנגען איבערן גאס, האט מען פון דערווייטן געקענט מיינען, אז עס גייט א מענטש אן א קאפ. זיין נאקן איז געווען אויסגעבויגן, פון זיצן יומים־ולילה על־התורה ועל העבודה. דער קאפ — איינגעוואקסן האריזאנטאל, ווי די תורה וואלט אים צוגעצויגן צו זיך מיט איר ליכט, מיט אירע פארבארגענע שטראלן אזוי ווי די זון — דעם פלאנץ און געווינקס.

דעם יאך פון היונה האט געשלעפט אויף זיך די גאנצע יארן, פארן מאן מיט די פיר פיצעלעך קינדער, זיין פרוי, בייל־דאבע. זי איז געווען א כוואטע־קע אידענע. געזונט און פעסט געבויט. האט זי אנגעפירט מיט דער בעקערייי. ווען די קינדער זענען אונטערגעוואקסן האבן זיי איר געגעבן מען ארויסהעלפן אין דער ארבעט. זייערע געבעקסן האבן געהאט א שם, איז געווען פרנסה בהרחבה. אין זייער שטוב האט זיך געפירט א קליינ־שטעטלדיקע, רייכע באלעבאטיישקייט.

די דריי שוועסטער האבן אויסגעזען ווי גוט־אויסגעבאקענע בולקעס מיט פארברוינטע בעקלעך. צוויי — סאטינקעס; די דריטע — א ברונעטקע, מיט צוויי שוואַרצע אויגן, ווי קויל, וואס האבן זיך ארייngעקנאטן אין דעם טויג און פארבליבן אויף אייביק. גלייט אין זיי שטענדיק אזא פייער, וואס באשיינט איר געזיכט און פארשטעלט איר מום. זי איז געווען א קאלעקע אויף א פוס. מיט אירע בליקן האט זי געצוואונגען אלעמען צו קוקן איר נאך, אין פנים איר אין ניט אויף איר אונטערחינקען.

זעלטן וועט מען האט רב ברוכן געזען אין שטוב. זיין ארט איז געווען אין בית־מדרש. זיין אריינגאנג האט שטענדיק געבראכט מיט זיך אן איבערבייט פון דער אטמאספערע; א גרוס פון אן אנדער וועלט — פון תורה און קדושה; פון יראת־הבורא, פון מצוות און מעשים־טובים. זיין באגריסונג איז געווען — נאך אן אנשטרענגונג פון פארוייכן דעם קאפ, וואו מען האט דערזען פאר זיך א פאר ווייבע, הימל־בלויע, מילדע אויגן — ברוכים־הוישבים. ביים עסן, ווען אימיצער איז ארייngעקומען, איז זיין איינלאדונג געווען: — מ'בעט מיט־עסן. ווי ניט

K-LISTO KILOWATT

"SU SIRVIENTE ELECTRICO"

Felicita a la Colonia Hebrea de Cuba con motivo del Año Nuevo Hebreo .

CORTESIA DE

Joyería Le Trianon

S. FONDON y CO. LTDA.

Galiano 405 La Habana

זאָגנדן פּחד איבערן גורל פון דער מענטשהייט. מיר טרעטן ארײן אין נייעם יאָר מיט געפילן פון סכנות, אבער זויך מיט געפילן פון גוטע פערספעקטיוון פאר א פאַרגרעסערטער טעטיקייט פון דער ציוניסטישער וועלט־באוועגונג לטובת מדינת ישראל און אידיש לעבן אויפן כדור הארץ.

עס איז אונזער תפילה, אז דאָס אָנקומענדע יאָר תשי"ט זאל ברענגען שלום פאר מדינת ישראל און פאר דער גאַנצער וועלט און מיר זאלן קענען קאָנצענטרירן אונזער גאַנצע ענערגיע פאר דעם ווייטערדיקן בוי פון פאַרפעסטיקונג פון דער אידישער מדינה און פאר דער פאַרפעסטיקונג פון נאַציאָנאַלן לעבן פון אידן אין אַלע תפוצות פון דער וועלט.

טיקסטע פירער פון אַלע פּאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס אין ציונזם.

:: :: ::

די אָפּטיילונג פֿאַר דערציאונג און קולטור און די אָפּטיילונג פֿאַר תורה־דערציאונג האָבן אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר תשי"ח אַנטוויקלט א גרויסצוגיקע אַרבעט אין די תפוצות פון אידישן לעבן אויפן געביט פון העלפֿן געבן דעם אידישן קינד א נאַציאָנאַלע דערציאונג. די ציוניסטישע פעדעראַציעס און פֿאַרייניקטע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין די פֿאַרשיידענע לענדער זענען געווען טעטיק אויפן געביט פון רעאַליזירן די פּלענער, זוֹאָס זענען אויסגעאַרבעט געוואָרן פון די צוויי דעפּאַרטאַמענטן בנוגע אידישע דערציאונג און קולטור.

די דערגרייכונגען אויפן געביט פון אידישער נאַציאָנאַלער און תורה־דערציאונג אין די תפוצות שטעלן אונז אָבער נאָך ניט צופֿרידן. נאָך צענדליקער טויזנטער אידישע קינדער דאַרפן אריינגענומען ווערן אין דער ראָם פון אידישער דערציאונג און קולטור. דער לערן־ניווא אין א צאָ אידישע לערנאַנשטאַלטן דאַרף מיט דער הילף פון די דעפּאַרטאַמענטן פֿאַר דערציאונג אויסגעבעסערט ווערן. דאָס נייע יאָר תשי"ט דאַרף ברענגען מיט זיך א פֿאַרשטאַרקטע טעטיקייט אויפן געביט פון דעוויזיאונג.

:: :: ::

מיט מיט. גלייבן און כי איז די ציוניסטישע וועלט־באַוועגונג אריינגעטראָטן אין דעם צווייטן יאָרצענדליק פון מדינת ישראל.

אין די פֿאַרגאַנגענע צען יאָר איז די ציוניסטישע וועלט־באַוועגונג געשטאַנען צוזאַמען מיט דער אידישער מדינה. גרויסע באַמיאונגען זענען מצד דעם אָרגאַניזירטן ציונזם געמאַכט געוואָרן, בכדי צו העלפֿן ישראל בייקומען אירע שוּנאים און צו זיכערן איר אומאָפּהענגיקייט און עקאָנאָמישע זעלבסטשטענדיקייט. אין צווייטן יאָרצענדליק וועט די ציוניסטישע וועלט־באַוועגונג אזוי געטרוי און איר בערגעגעבן דינען דער אידישער מדינה ווי זי האָט זי געדינט אין די פֿריערדיקע צען יאָר.

די ציוניסטישע וועלט־באַוועגונג האָט אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר תשי"ח איבער אַלע וועלט־עקן, דאָרט נאָר וואו עס איז פֿאַראן פֿרייהייט פון וואָרט, וואו עס גייט אַן א פֿרייַ אידיש לעבן, געפֿייערט צען יאָר מדינת ישראל. האָט גיבערענגט צום אויסדרוק די פֿרייד צו דער געלעגנהייט פון צען יאָר קיום פון דער אידישער מדינה און דערבי ניט פֿאַרפעלט צו ברענגען אויך צום אויסדרוק די גרויסע זאָרג און אחריות־געפֿיל פֿאַרן קיום פון דער מדינה אין די ווייטערדיקע יאָרן. די ציוניסטישע אָרגאַניזירטע באַוועגונג האָט געבראַכט צום אויסדרוק פֿאַר אידן און פֿאַר ניט אידן די קלאָרע איבערצייגונג, אז די באַנייטע אידישע מלוכה'שאפט איז געקומען אויף דער וועלט צו פֿאַרבלייבן ביז אַלע אייביקייטן, און, אז קיין זאַך וועט ניט זיין צו שווער פֿאַרן אָרגאַניזירטן ציונזם צו העלפֿן דער אידישער מדינה פֿאַרזיכערן איר קיום עד סוף כל הדורות.

:: :: ::

מיר טרעטן אריין אין נייעם יאָר תשי"ט, מיט געפֿילן פון זאָרג. די לאַגע אויף דער וועלט איז א שווערע. דער האָריזאָנט איבער אונז איז באַדעקט מיט שווערע וואָלקנס פון אַנ־

אויף לאַנדווירטשאַפטלעכע זידלונגען. די קליטה פון די נייע עולים איז געווען די הויפט־ זאָרג פון דער ציוניסטישער באַוועגונג צוזאַמען מיט דער רעגירונג פון ישׂראל אין פאַרגאַנגענעם יאָר. ניט קוקנדיק אויף די שוערע און אָנ־ געשטרענגטע באַציאונגען אין מיטעלן־ מזרח, ניט קוקנדיק וואָס די זיכע־הייט פון ישׂראל איז געווען באַדראָט, — דאָך איז אויף קיין איין מאָמענט ניט אָפ־ געשטעלט געוואָרן די טעטיקייט פון אויפנעמען און איינאָרדענען נייע עולים.

:: :: ::

אַן ערנסטער פרואוו איז געמאַכט געוואָרן אין פאַרגאַנגענעם יאָר תשי"ח אויפן געביט פון אידעאישער פאַרטי־ פונג. אין א צאָל לענדער האָבן די אָרטיקע ציוניסטישע לאַנדס־פערערא־ציעס, אָדער פאַרייניקטע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס דורכגעפירט עיון־טעג מיטן צוועק צו געבן אויסדרוק צו ציוי־ניסטישער מחשבה. עס איז אויך גע־ הערט געוואָרן די שטימע פון אונזער יוגנט, אויף א ספּעציעל־פאַררופענעם קאָנגרעס פון דער אידישער יוגנט, וואָס איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין ירושלים לכבוד צען יאָר מדינת ישׂראל.

דריי הונדערט און אַכציק דעלעגאַטן, פון הונדערט מיט אַכציק יוגנט־אָרגא־ניזאַציעס און אינסטיטוציעס פון דריי און פערציק לענדער, זענען אויפן רוף פון יוגנט און החלוץ־דעפּאַרטא־מענט פון דער ציוניסטישער וועלט־ אָרגאַניזאַציע, געקומען קיין ירושלים אין דאָרט געזעסן אין משך פון פיר טעג און ארומגערעדט די פראָגע וועגן דער צוקונפט פון דער אידישער יוגנט אויף דער וועלט. אין דעם קאָנגרעס האָבן אַנטייל־גענומען יוגנט־לעכע פון ציוניסטישע יוגנט־אָרגאַניזאַציעס און יוגנט־לעכע פון ניט־ציוניסטישע אָרגאַ־ניזאַציעס און קערפּערישאַפטן.

נאָך 4 טעג פון עיון, פון ערנסטן פאַרטראַכטן זיך איבער גורל־פראָגן פון אידישן קיום, וועגן המשך פון אונזער פאָלק, האָט דער קאָנגרעס אָנגענומען א פּרינציפּן־רעזאָלוציע, וואָס האָט א קאָלאָסאַלע באַדייטונג. די רעזאָלוציע לויטעט אַז: „מיר וועלן קולטיווירן די העברעאישע שפּראַך און איר ליטעראַ־טור, מיר וועלן זיך דערנענטערן און אריינציען די אידישע יוגנט פון דער וועלט ום אויפטו פון אידישן רע־נעסאַנס אין לאַנד פון די אבות, און, אז מיר וועלן איינפּלאַנצן אין אונזער האַרץ שעזונג צום אידישן לעבנס־ אינהאַלט".

עס איז צום ערשטן מאָל, וויַ אזוי קאָנגרעס פון אידישער יוגנט, ציוניסטן און ניט־ציוניסטן, זעצן זיך צום טיש אויף א וועלט־קאָנפערענץ און פאַר־האַנדלען וועגן גורל־פראָגן פון דער אידישער צוקונפט. עס איז ווירקלעך א קאָלאָסאַלע דערגרייכונג פון וועלט־ ציוניזם.

די יערלעכע סעסיע פון גרויסן ציוי־ניסטישן אָקציאָנס־קאָמיטעט, וואָס איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין ירושלים אין חודש מערץ, האָט זיך זייער פיל אָפּגע־געבן מיט פראָגן פון אידייאישן כאַראַק־טער אין לעבן פון דער ציוניסטישער וועלט־באַוועגונג. עס זענען באַרירט געוואָרן פראָגן פון: עליה און גלות אין ציוניזם, פּאָליטישע אַרבעט, וועגן קא־אָפּעראַציע מיט ניט־ציוניסטן, וועגן דער שותפות פון ציוניזם מיט דער מדינה. אין דער דיסקוסיע זענען גע־הערט געוואָרן מיינונגען פון די וויכ־

אין פֿאַריקן יאָר תשי"ח האָט די ציוניסטישע וועלט־אָרגאַניזאַציע זיך אַקטיוו באַטייליקט אין דער אַרבעט פון א געמיינזאַמער קערפּערשאַפֿט, וואָס האָט זיך פֿאַרנומען מיטן קאַמף קעגן דעם אַראַבישן באָיקאָט. ווי באַקאַנט, ווערט ישׂראל שטאַרק באָיקאָטירט דורך אַלע אַראַבישע מדינות. דאָס איז איינע פון די אַראַבישע מיטלען צו באַשווערן די ווירטשאַפֿטלעכע לאַגע פון מדינת ישׂראל. און מיט דעם זעלבן אויך אַרויסצוּרופן אַנטי־ישׂראל שטימונגען אין דער וועלט פאַר פאָליטישע צוועקן פון די אַראַבישע מלוכות. די אַראַבישע באָיקאָט־אַקציע באַגרענעצט זיך ניט בלויז צו מדינת ישׂראל, נאָר זי בייזט ניט אויס קיין אינדיווידועל, קיין שום האַנדלס־געזעלשאַפֿט, וואָס שטייט אין עקאָנאָמישע פֿאַרבינדונגען מיט מדינת ישׂראל.

דאָס וועלט־אידנטום איז שטאַרק באַזאָרגט פון דער אַראַבישער עקאָנאָמישער בלאָקאַדע קעגן ישׂראל. די ציוניסטישע וועלט־אָרגאַניזאַציע אין דער וועלט אין האָפֿענונג מיט אַנדערע אידישע קערפּערשאַפֿטן אין אָרגאַניזאַציעס, האָט אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר אָנגטוויקלט א גרויסע פֿראָפּאַגאַנדע אין אויפקלערונגס־טעטיקייט קעגן דער אַראַבישער באָיקאָט־בלאָקאַדע. אין דער אויפקלערונגס־אַרבעט איז אָנגעוויזן געוואָרן, אַז די אַראַבער שפּיאָנירן נאָך האַנדלס־אינטערעסן, כּדי צו זיי באַשעפֿטיקן אידישע באַמטע, צי אין זיי אין באַטייליקט אין דיישער האָפּיטאַל, א יאָד, וואָס קען פון קיין שום מליכה ניט געזונט־העט ווערן, וויל דורך אזא האַנדלונג בריעכן די אַראַבער די פּרינציפּן, אויף וועלכע עס איז באַזירט דער בּויקאָט האַנדל אויף דער וועלט.

:: :: ::

דאָס יאָר תשי"ח איז אויך געשטאַנען אונטערן צייכן פון דער עליה פון איראָפּע, בעיקר פון די לענדער אין מזרח־איראָפּע אין פון צפון־אַפֿריקע. אַבער אויך פון די אַמעריקעס, סיי פון צפון און סיי פון דרום־אַמעריקע, איז אין פאַרגאַנגענעם יאָר געווען צו פאַרצייכענען א לעבהאפטע עליה־באַוועגונג פון אידן קיין ישׂראל. אין צפון־אמעריקע זענען עולה געווען א צאָל אידן, פון פרומען סעקטאָר, עס זענען געפֿאָרן אידן חסידים און עס זענען אויך געפֿאָרן אידן פאַכלייט, איבערהייבט יונגע פאַכמענער, וועלכע האָבן אַקאַרשט געענדיקט זייערע סטודיומס און געפֿאָרן קיין ישׂראל, כאָנכע בלויז אויף א קורצער צייט און אנדערע אויף זיך באַזעצן. א גרעסערע עליה איז געווען צו פֿאַרצייכענען פון די לענדער פון דרום־אַמעריקע. פון דאָרט זענען געפֿאָרן זיך באַזעצן אין ישׂראל מיטלשטענדיקע־מענטשן און חלוצים, מיטגלידער פון פֿאַרשידענע ציוניסטישע יוגנט־אָרגאַניזאַציעס.

עס ווערט דערוואַרט, אַז אין נייעם יאָר תשי"ט זאָל דער עליה־שטראָם אויך פון די לענדער פון דער מערב־העמיספֿער זיך פֿאַרגרעסערן.

:: :: ::

א גרויסע פּאָזיציע אין דעם ציוניסטישן בודזשעט האָט אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר פֿאַרנומען די אַרבעט פֿאַר אייניגלידערן אין עקאָנאָמישן לעבן די נייגעקומענע עולים פון פֿאַרשידענע לענדער. וועגן די לייטונג פון דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאַניזאַציע נעמט אויך אין ישׂראל, קוואַרטירט זיי אין אין וואוינונגען און קאָלאָניזירט זיי

די ציוניסטישע וועלט-ארגאניזאציע אין דעם פארגאנגענעם יאר

(קורצער איבערזיכט) פון פנחס אבימאיר

די זיכערקייט-לאגע פון מדינת ישראל איז אין פארגאנגענעם יאר תשי"ח געווארן ערנסטער, נאך דעם ווי דער עגיפטישער דיקטאטאר גאמאל אבדעל נאסער האט אלץ מער און מער אנגעהויבן אריינצודרינגען אין די לענדער פון מיטעלן-מזרח און מיט דער הילף פון סאוויעטישן בלאק אויסגעשפרייט זיין ממשלה אין סיריע און תימן, שאפנדיק די פארייניקטע ארבייטע רעפובליק, מיט דעם פארמעסט צו גענועלטיקן איבער אלע אראבישע מלוכות, אונטערן דעק-מאנטל פון אראבישן נאציאנאליזם.

דער מיטעלער מזרח איז אין פארגאנגענעם יאר תשי"ח געווארן דאס שאך-ברעט אין דעם גרויסן געראנגל צווישן די וועלט-כוחות פון מזרח און מערב, — צווישן סאוויעט-רוסלאנד מיט אירע סאטעליטן-לענדער און אמעריקע מיט די מערב-דעמאקראטיעס. די כסדר'דיקע אנגעשטרענגטע שפאנונג אין נאענטן מזרח, די איבערקערעניש, די רעוואלוציעס פון כלומרשטן ארבישן נאציאנאליזם, דער אויפשטאנד אין איראק, די אפאזיציע פון די רעוואלוציאנערן אין לבנון און אין ירדן, דאס איבערגעבן פון קעניג סאוד אין סאודי-אראביע די ממשלה אין די הענט פון פרינץ פייזל, דעם פראָ-נאסעריסט, — האבן באר זיך איין און איינציקן ציל, און דאס איז, ניט צו באפרייען אימיצן פון דעם פעאָ-דאלן יאך, נאר צו שטארקן די כוחות און ממשלה פון נאסערן דעם דיקטאטאר, וועלכער געפינט זיך שוין לאנג אלס געפאנגענער אין די לאפעם פון סאוויעטן-פארבאנד.

דאס וועלט-אידנטום, וואס איז מיט לייב און לעבן פארבונדן און צוזאמענגעשמידט מיט מדינת ישראל, איז אין יאר תשי"ח, ווי אין די פריערדיקע יארן, אונטער דער פירערשאפט פון דער ארגאניזירטער ציוניסטישער וועלט-באוועגונג, געשטאנען אויף דער וואך, מיט פאליטישער און מאטעריעלער הילף, בכדי צו העלפן דער יונגער מדינה אין איר שווערן גראנגל סיי פאר איר עקאנמישער אנטוויקלונג. די ציוניסטישע וועלט-באוועגונג האט אין פארגאנגענעם יאר תשי"ח, געהאלטן דאס וועלט-אידנטום אין שפאנונג מיט די געשעענישן ארום אין מדינת ישראל.

:: :: ::

Cia. Comercial Gancedo, S. A.

EFECTOS SANITARIOS
Azulejos de todas clases
Especialidad en Baños de Color

Cia. Destiladora Gancedo, S. A.

DESTILERIA DE ALCOHOLES Y AGUARDIENTES
FABRICA DE LICORES Y VINOS

Cia. de Maderas Gancedo, S. A.

ALMACEN DE MADERAS CON PLANTA
DE ELABORACION Y FERRETERIA

●

א יאָר פֿון גליק, פֿרייד און פֿראָספּעריטעט
וויינטשן מיר אַלע אונזערע קלייענטן, פֿרייַנט
און דער גאַנצער אידישער קאָלאָניע!
לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

גייען נאָך דעם קול אין קומען אריין אין א קליין הויפּל. דאָרט דאָוונען עט־לעבע פרויען אונטערן פריען הימל, נעבן דעם אָפּענעם פענצטער פון דער קיביטקע.

דעם פּעטערבורגער רב'ס זון, וואָס קען דאָ אַלעמען, דערציילט אונז וואָר עם ווענען די דאָוונער. לויט אים קומט אויס, אַז צווישן די צווי מינים אידן געפינט זיך "טיער נישט א ווענעראל פון דער רויטער ארמיי און א הויכער באַאמטער פון דער זיכערקייטס־מאַכט, מיטן „טישן" פון א פּולקאָווניק. זיי זענען, זאָגט ער, פאַרשטייט זיך, אַנגעפּאַן ציוויל. אונז איז דאָס א קנאַפּע נפקא מינה. עס דאָוונען ניט קיין „טישענעס", עס דאָוונען אידן.

:: :: ::

א שבֿאַ־אויגיקער קאַזאַק איז אַנגעקומען, געבליבן שטיין פאַר דער קיביטקע און מיט אַן אָפן מויל זיך צוגעהערט צום געווייַן. דערנאָך האָט ער מיט די פינגער פאַרשטעלט דאָס פּנים, און ווי דער האָב דערהערט זיין מורמל:

— אַללאָ, אַללאָ!

אין קליינעם ליימענעם שולעכל איז שטיל געווארן. מיר איז דאָזיקע שטילקייט באַקאַנט. דאָס איז די שטילקייט פון בארן שופר־בלאָזן, וואָס אין איר ליגט א גלויביקע, טויזנט־יעריקע פאַרכטיקייט פון מיין שטאָם. דער קאָזאַק האָט אַוועקגענומען די הענט פון פּנים און זיינע קרומע־בליצנדיקע אויגן זענען פאַרהיי־שט. צווישן עלטערע רוסישע ווייבער אין וואָלטענע קופייקעס, זענען אויך געבליבן שטיין, אין בעת עם האָט זיך דערהערט דער דינער שאָל פון שופר, האָבן זיי זיך זיך געמומען צלמען.

אַן עלטערער רוסישער רויט־אַרמיי־ער איז אויך פון ערגעץ אַנגעקומען און איז געבליבן שטיין מיט צווויי סאָל־דאַטסקע קעסעלעך אין די הענט. ער האָט צוערשט ניט פאַרשטאַנען וואָס דאָ טוט זיך. ערשט די רוסישע ווייבער האָבן אים אויפגעקלערט.

— אידן מאַליען זיך.

— אַ־האַ — האָט דער סאָלדאַט גע־זאָגט — דא פראַוויליגאַ. אז א מענטש כאַליעט זיך, ווערט אים אויף דער נישמה לייכטער. טאַק טאַטשנאַ.

:: :: ::

כיר זענען צוריקגעגאַנגען אין שטאָט. די שניי־באַדעקטע בערג זענען געשטאַנען שטרענג, ווי אַנגעטאָן אין וויסע קיטלען, און די שלאַנקע טא־פאַליעס האָבן אין דער מערב־זון זיך צעגלית, ווי הויכע שבתדיקע ליכט.

מיט אונז צוזאַמען האָבן געשפּאַנט די אפּגעדאָוונטע אידן. עטלעכע פון זיי זענען פון פוילן, אַנדערע פון ליטע, אוקראַינע, פון צענטראַל און וויים־רוס־לאַנד. געווען אפילו צווויי בוכאַרער אידן, וואָס האָבן קיין אידיש ניט גע־קענט. פון זייערע בריינע פּנימער, ארומגעראַמט מיט פּעכיקע שוואַרצע בערד, האָבן ארויסגעלויכטן געלע מעכ־טיקע ציין. בעת מיר זענען אַנגעקומען אין שטאָט האָט דער ראַבֿי־חילכער אַקוראַט איבערגעגעבן די דריי אזיי־גערדיקע „סיואדקע" פון די פראַנט־אפּטראַציעס. אלע זענען מיר געבליבן שטיין מיט פאַלקלעמטע הערצער. נאָר דער הויכער זקן פון פוילן האָט א שפּאַן געטאָן פאַרוים און זיין שטימע האָט ציטערדיק אויסגערופן:

— לשנה טובה, אידן.

וועז די גאַנצע טרויעריקייט פון דער לאַגע: דער דייטש שטייט שוין באַלד בײַ די טויערן פון קאָזאַקסטאַן. זיינע געפֿאַנגענע האַרדעם דריסן זיך צום נאָפּט אין קאַווקאַז, שפּאַרן צו די שוועלן ־ון קאַספּי־ן ברעג.

די סאָלדאַטן האָבן דורכמאַרשירט. די בערג־וועלט האָבן פֿאַרשלונגען זייער טריט און דעם עכּא פון זייער געזאַנג. דאָך האָט די פּרידיקע שלוה זיך שוין ניט אומגקערט. אויף דער אַנדערער זייט גאָס איז א יונגערמאַן געבליבן שטיין און זיי נאָכגעקוקט. מיר האָבן אים געקענט. דאָס איז געווען א זון פון אַמאָליקן פּעטערבורגער רב. געפונען האָט ער זיך דאָ ווער ווייסט ווי אזוי: עוואַקואַציע, אַדער פֿאַרשיקונג, ער איז צו צו אונז.

— היינט איז ראָש השנה, איר ווייסט?

מיר האָבן אַראָפּגעלאָזט די קעפּ.

ראָש השנה... עפּעס אזא ווייט און אזא היימיש ווארט... א ווייטע, א נאָענטע פֿאַרגאַנגענע וועלט... וואו? דאָ אין אלמא אטא? זעקס טויזנט קילאָמעטער ווייט פון דער היים...

עס איז אויסגעקומען מאַדנע, וואָס דאָ אין דער ווייטער מיטלאזיע איז אויך ראָש השנה. עס האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז דער ראָש השנה האָט גאָר געדאַרפט בלייבן דאָרט אין די קלייניע שטעלעך פון פּויזן אין ליטע, ארום לאָוויטש און פּאָניעוועזש.

דער יונגערמאַן האָט קוקנדיק אויף אונז זיך שטיל צעשמייכלט:

— אויב איר זייט בעלנים, קומט מיט מיר אויפן „טאַסטאַק", דאָרט דאַוונט מען.

:: :: ::

. . . קלייניע לייטעניע קיביטקעס צופוסנס די בערג. דאָ זענען זיי, די בערג, נאָך העכער און נאָך מער־דאָ פּלוצלונג זיך דער מענטש שוין נאָך קלענער און נאָך נישטיקער. פּאַר די ליים־חייזלעך ויצן קאַזאַכן מיט אָפּענע מיילער און אַראָפּגעהאָנגענע ציגן־בערד־לעך.

פון דערווייטנס נאָך הערט זיך א געראַוש, ווי בוימער אין וואַלד וואָלטן זיך צעשטורעמט. מיר קומען צו נענטער צו איינער פון די פּלוצלונג קיביטקעס און דערזעען די ברענענדיקע ליכט, וואָס פלעמלען אַרויס פון די פענצטער. אן אלטער, טויזנט־יעריקער ניגון, פול מיט בענקשאפט און עקסטאַז, זאָגט אונז אָן, אז דאָ דאַוונט מען דאָס ראָש השנה'דיקע דאַוונען.

אינעווייניק אין קיביטקע איז אומטעלעך אריינצוגיין. עס איז ענג און היים, א פֿאַרע זעצט ארום דורך דער־אָפּענער טיר. אין דער שאָטנדיקער האַלב־טונקלקייט, וואָס וועלט נאָך טיפער דורך די ברענענדיקע ליכט, זענען זיך ארוים וויסע טלית־תים. צווישן צענדליק אידן שאָקלען זיך פרום און פֿאַרכטיקן איבער א צעריסענעם, פֿאַרגעלטן מחזור. זיי שטייען אין א האַלבקרייז אין איינער קוקט אריבער איבער דעם אנדערנס אקסל.

דער חזן האָט א חיזעריקע אָפּגעשפּאַלטענע שטימע, און דאָך איז זיין קול וואַרעם און הארציק. א פּויליישער איד פון אונטער לאָמזשע. נישט קיין זינגער נאָר א זאָגער. יעדעם וואָרט גייט ארוים פון זיין אינגעוויידע מיט א קרעכץ, וואָס קומט פון די טיפֿסטע מענטשלעכע טיפענישן.

— מי באַש ומי במים, מי בחרב ומי בחנק.

דער עולם צעווינט זיך, צעשטורעמט זיך. עס דערהערט זיך א דינער, פֿאַרשפּיצטער געווין פון א פרוי. מיר

ראש השנה אין ווייטן קאוכסטאן

פון יצחק יאנאסאוויטש

אַ העלער סוף־זומערדיקער זונענטאג. גלעטנדיק־ווייך שימערירט דאס האַרבסטיקע גראָד און די שלאַנקע אלמא־אטינער טאָפּאָלעס, וואס גייען אויף פרום און פאַרדבהקחט צום ווייטן הימל. די בערג, אין פרישן ביינאכט־ארויסגעפאַלענעם שניי בלענדן מיט ליכטיקער טויזנט־פאַרביקייט. דאָרט חויך איבער די בערג בלויט דער הימל מיט דער איידעלער, דורכזיכטיקער בלויקייט פון אָפּשטאַרבנדיקע העגט. און אונטן, אין דער גרינער שטאָט זענען די גאַסן אויסגעבעט מיט אַ בונטן בלעטער־טעפּיך אין גלייענדיקע פאַרבן. עס איז אייגער פון די שענסטע האַרבסט־טאָג, וואס ציט זיך לאַנג און בלענדניק, ווי אַ זילבערנע סטרונע, אין דער לופט שטייט אַ ווייניק־זויער־לעכער ריח פון איבערצייטיקע עפּל.

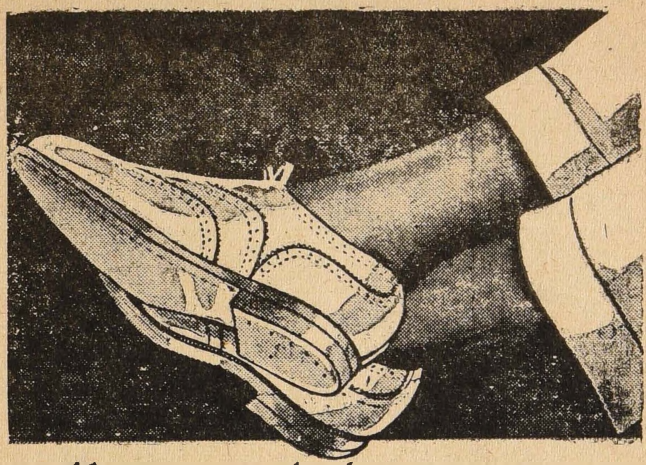
אין אט אזא טאָג האָבן מיר, צווי איידישע שרייבער, אייגער פון פּוילן און דער צווייטער פון ליטע, שפּאַצירט איבער די גלייכע, אויסגעוויערטע גאַסן, וואס גייען מישופּעדיק צו די בערג.

עס איז געווען מיטאָג־צייט. די אין מאָדערנעם סטיל־געבויטע פּאָסט געביידע איז געשטאַנען אָנגעפּלענט דער זון מיט העלע גלאַקערטע פענצטער־שיבן, ווי אָפּגעטונקטע אין צעשמאלצענעם גאָלד.

פּלוצלינג איז די שטילקייט אויפגעריסן געוואָרן. פון דער ווייטנס האָט זיך דערהערט א סאָלדאטישער געזאַנג. היכע און האַרטע שטימען האָבן אויפגעהילכט און ס׳האָט א שמעק געטאָן מיט פּוך און אומהיימלעכקייט. עפּעס א ווייטער, רויער אומיעט האָט א גייגעטאָן צום האַרץ. עס איז א קומגעטאָן דער גרויל פון די ווייטע שלאַכט־פעלדער און צוזאַמען דערמיט איז אויפגעגאַנגען די בענקשאפט צו דער אלטער חיים. אלע שרעקלעכקייטן, וואָס קומען דאָרט באָר אויף יעדן נער זייט פראָנט־ליניע זענען מיטאַמאל נאַענט צוגעגאַנגען צום באַוואוסטזיין כיט שאַרפער בולטער רעאלקייט. די שלוהדיקייט פון אַרום איז אָפּגעוויישט געוואָרן און שווער, דרינקדיק שווער, איז ווידער געוואָרן אויפן געמיט.

„הער, הער, קראָסני גראי
נא ראזוויעדקו באָ־יעוואי".

די פנימער פון די זעלנער, אָפּגעברענט בון ווינט און זון, זענען געווען האַרט און אומהיימלעך. ס׳האָט זיך געדאכט: דער גורל פון רוסלאַנד בליקט דראָענדיק ארויס פון זייערע אויגן. אין דעם דאָזיקן שטומער בליק איז ge-

Una nota de buen gusto...

Estos elegantes escarpines TODO NYLON - de finísimo tejido y asombrosa duración - pondrán una nota de buen gusto en su vestuario. Su diseño varonil es una exclusiva creación de Casino.

ESCARPINES **Casino**

¡Pruebe a romperlos a ver si puede! TODO NYLON

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

NUEVA PELICULA
Kodak Verichrome Pan
(en la conocida cajita amarilla)

SU PELICULA FAVORITA...
ES AHORA MEJOR
QUE ANTES

Sus fotos quedarán mejor con cualquier luz

Kodak Verichrome Pan. Una nueva película pancromática para cámaras de rollo y miniatura (828), ideal para toda ocasión, lo mismo en interiores que en exteriores. Su mayor velocidad (ASA 80 luz de día y 64 luz artificial) la capacita para tomar una mayor variedad de fotos, con más rendimiento en los días grises y nublados, así como mayor penetración en las sombras en fotos tomadas con bombillos "flash". Su grano fino y mayor definición son características que complacerán tanto al aficionado como al experto fotógrafo, ya que permite ampliaciones mayores y de más alta calidad.

Por ser pancromática registra los colores originales del sujeto en una escala correcta de valores blanco y negro, con igual brillantez que la existente en la escena tomada.

Pidala a su Distribuidor Kodak

Kodak
Marca Registrada

אין זיין סימבאָליש אָנגערופענעם בוך „גשר" (א ברוק), וואָס שילדערט די „ברוק" וואָס ווערט געלייגט צווישן אלטן און נייעם ישוב, דורך גוטע פאר־אַנטוואָרטלעכע עלעמענטן פון ביידע צדדים. ס'האָט דאָס אויך גענאָמען חנוך ברטוב אין זיין דערציילונג „שש כנפיים לאחד", און אין מערערע קורצע דער־ציילונגען. וועגן לעבן אין דעם תימנער שבט אין ישראל האָט דער תימנער דער־ציילער" מרדכי טביב געשריבן צווי ביכער („בעשב השדה" און „כערער בערבה") און מערערע קורצע דערציילונגען. יחודית העגדל האָט באשריבן דעם צונויפטרעף פון דער ספר־ייִשער און אשכנזישער עדה אין חיפה („רחוב המדרגות"), און יהושע בר יוסף באשרייבט א קאָאַניע און אירע פארשיידנסטע טיפן (אין „אנשי בית ריפון"). אָבער די מערסטע פון די האָזיקע דערציילונגען שטעלן מיט זיך פאָר, פאַרזוכן אין געוויסע פּרואוון צו שילדען א געוויסן ווינקל פון ברויזנדיקן לעבן אין ישראל, וואָס פאַרענדערט זיך אזוי שנעל און אזוי גרונטלעך.

לכּען האמת, דארף מען אָבער זאָגן, אז דאָס גרויסע אלץ אימפּאָסנדיקע און אלץ באַלעבנדיקע דערציילערישע ווערק, דעם מאָנומענטאלן ראמאן פון דער קעגנוואָרט־תקופה, האט נאָך דער יונגער ישראל דערציילער נישט געשאפן. און אפשר איז עס באשערט אז דער דאָזיקער ראמאן זאל ערשט געשריבן ווערן אין דעם קומענדיקן דור, אלס א פארגאַנגענהייטס־ראמאן. ווייל פונקט ווי די איראָפּייאישע קאָטאַסטראָפע איז געווען צו־גרוים און שוידערלעך צו באַנעמען אָדער קינסטלעריש צו שילדערן, אזוי איז די גרויסע נחמה, אין דער פארם פון דעם געוואלדיקן פענאָמען צונם ווידעראויפקום פון אידישער פריהייט און זעלבסטשטענדיקייט, ווי די „ערשיינונג פון קיבוץ גלויות און כיזוג גלויות — צו מעכטיק און צו פיל־פארביק אז א קעגנוואָרט־מענטש זאל דאָס קענען מאָלן אויף זיין קאנווע.

אט זעען דאָך דא אזעלכע יונגע ישראל־שרייבער וואָס זאגן גאנץ אפן: „דאָס צווייטע ישראל"? — כייר העגען עס נאך פון אויסגוויניק, אבער נישט פון אינעווייניק. נאר א זייערדיקער, איינער וואָס וועט ארויסקומען פון זייער הייזער אין ביידלעך וועט זיי קענען דערפאלגרייך באשרייבן". כדי אבער אזא איינער זאל דאָס קענען טאָן אין העברעאיש, אין דער געסיינזאמער שפּראך פון קיבוץ גלויות, מוז מען דאָך האבן אויפן צווייטן דור, אויף די שול־קינדער פון די איצטיקע אימיגראַנטן, וואָס זיערן די שפּראך באהערשן אזוי ווי עס באַ־הערשן עס די סאברעס פון נעכטיקן אין היינטיקן דור.

דערווייל אבער מיוזן מיר זיך באַנוגענען מיט א רייע גוטע, ווען אויך נאך פראַגמיינטאַרישע און עפיזאָדישע שילדערונגען, וואָס דער יונגער דור פון ישראל־דערציילער האָט ביז איצט געשאפן אויף דעם געביט.

ס'איז אָבער קיין ספק נישט, אז דער מאדערנער ישראל פּראָזע־קינסטלער האָט פאר זיך ניט נאר א געוואלדיק שווערע אויפגאבע, נאר אויך א געוואלדיק אינטערעסאנטע און פארכאַפּנדיקע אויפגאבע. אין וון די שעת־כושר און שעת־רצון וועט קומען, וועט ער זיכער נישט אפשטיין פון דעם ישראל דיכטער, שאפנדיק דעם לעבעדיקן כאָנומענט פאר די איצטיקע דראַמאַטישע און ניסיט־דיקע צייטן.

ער האָט אַנגעוואָרפן די פֿאָלגנדיקע געדאַנקען:

„מיר, די סאָברעס זענען אַ דור מיט אַ קורצער געשיכטע. אונזער געשיכטע גרייכט נאָר ביז צו אונזערע טאַטעס. פֿון דער צווייטער אָדער דריטער עלטער, אָבער נישט ביז צו אונזערע זיידעס און עלטער־זיידעס. אמת, טאַקע, אונזערע טאַטעס זענען געווען פּיאָנערן און אידעאַליסטן, אָבער מיטן עלטערן דור האָבן זיי איבער־געריסן און וועגן דעם דור האָבן זיי אונז, סאָברעס, זייניק וואָס דערציילט. מיר זענען געבליבן מיט אַ „יחוס־אָב", אָבער אָן אַ „יחוס אבות". ס'איז נישטאָ נאָך אַזאַ פֿאַלק אין דער וועלט, וואָס די אוצרות פֿון זיין פֿאַרגאַנגענהייט זענען אזוי פֿאַרשלאָסן פֿאַר אים ווי מיר! — מיר, די יונגע דיכטער און דערציילער, מוזן זען געפינען דעם „פֿאַרלוירענעם שליסל" צו די אוצרות פֿון דער פֿאַרגאַנ־גענהייט", און „צו פֿאַרקניפּן פֿיר נענטערע באציאונגען מיטן אידישן פֿאַלק איבער דער גאָרער וועלט"...

זאָל דאָ באַטאָנט ווערן, אַז די אוויספֿאָדערנדיקע רעדע פֿון ס. יזהר, האָט נישט געפֿינען קיין איין און אייניציקן אָפּפּאָנענט אויף דער שרייבער קאָנפֿערענץ אין תל אביב, און דער רוף צו קריקצוגיען צו די אַלטע מקורות און צו די אידישע באַלקס־מאַמן איז אויפֿגענומען געוואָרן מיט דער גרעסטער פֿאַרשטענדעניש, ביי יונג אין אַלט. אַן אנדער בוזאָגע איז, צי ס'איז פֿאַראַן אַ קורצער וועג און אַ שנעלער צוריקקער אויף דעם דאָזיקן וועג. דאָס געהערט אָבער נישט אין די ראַמען פֿון אונזער אַרטיקל.

מיר הערן, צום ביישפּיל, פֿון יעקב פּאַטן (אין „צוקונפֿט"), אַז כישה שמיר האָט אים געזאָגט, אַז ער קלייבט זיך צו שרייבן אַ ראָמאַן וועגן אידישן שטעטל. אָבער צוריקהער צו געוויסע תקופות מיינט נישט אַלעמאָל דווקא זיך נעמען צו דער טעמאַטיק פֿון די דאָזיקע תקופה. לאָמיר דאָ ווידער ציטירן פֿון אַן אינטער־וויאָ אין דעם ישראל פֿרעסע מיט ס. יזהר, וואָס ער האָט באַטאָנט, אַז גוטע כוונות און טענדענצן זענען נישט גענוג: די אויפגאָבע פֿון דעם ישראל שרייבער איז ערשטן יאַרצענדליק — האָט יזהר געזאָגט — איז געווען צו שרייבן גוטע ביכער. זיין אויפגאָבע פֿאַרן קומענדיקן יאַרצענדליק איז — צו שרייבן נאָך בעסערע ביכער. גוטע ביכער־ניטיקן זיך נישט אין קיין שום רעקאָמענדאַציעס און רעקלאָמעס. מען קען נישט זאָגן אַז אַ געווייס בוך איז אויסגעצייכנט, ווייל ס'באַהאַנדלט די טעמע פֿון אויסטריקענען די חולה־זומפן... אָדער פֿון לעבנס־שטייגער אין די קוילנגרעבער. גלויבט מיר, מען קען שרייבן אַ גאָר שלעכט בוך וואָס שילדערט עלית, איינגלידערונג און קיבוץ גלויות"... דוכט זיך אַז מיט דעם וועלן אלע טאַלאַנטירטע דערציילער פּסבים זיין מיט ס. יזהרן.

צוריקגעשמועסט אָבער כּדי מען זיך דאָך פֿרעגן, אויף וויפֿל די געוואָלדיקע איבערקערעניש אינם לעבן און אין דער נשמה פֿון יעדן ישראל איינזוואוינער, אלט און נייגעקומענע, שפּיגלט זיך אָפּ אין דער יונגער העברעאישער דערציי־לונג? דער ענטפֿער אויף דער פֿראַגע איז א באדינגטער. אזוי ציט ביישפּיל זענען געמאַכט געוואָרן אמתדיקע אין אויפריכטיקע פֿרוואוון צו שילדערן די „צווייטע ישראל", נייגעקומענע און זייערע ישובים און לעבנס־שטייגער, זייערע האָפענונגען און זייערע פֿראבלעמען. ס'האָט דאָס געטאָן מילא אוזל,

ווידער אין די מאנדאט־יאָרז פון געזאנגל כיט דער בריטישער מאכט) געגעבן א רינדע שילדערונג אין העמינגוועי־סטיל פון די דריסיקער יאָרן, וועגן לעבן אוּן טוּיט פון א יונגטלעכן העמפער. אבער אין „פרקי אילק" אוּן אין „הוא הלך בשדות" איז שמיר נאָך נישט דערגאַנגען צו א גוט געפורעמטן אוּן רייפן דאַמאַן. ערשט נאָך דער אַנטשטייאונג פון דער מדינה האָט ער געשאפן די צוויי דאַמאוען „מלך בשר ודם" אוּן „כבשת הרש", וועגן וועלכע ס'איז אינז שוין אויסגעקומען צו שרייבן. אויב אין „דעם אלעמאַנס שעפּעלע" האָט ער זיין קינסטלעריש ציל נישט דערגרייכט, איז אים אבער געלונגען צו שאפן דעם ערשטן גוטן היסטאָרישן דאַמאַן פון דער יונגער שרייבער־גענעראַציע, אין זיין הסמונאים דאַמאַן „מלך בשר ודם".

זאָל דאָ באַטאָנט ווערן אז שמיר איז נאָר איינער פון א גרופּע יונגטלעבע באַאַבטע בעלעטעריסטן, וואָס האָבן אין די לעצטע צען יאָר געשאפן אין דער פּאָרעם פון א קורצער דערציילונג, אוּן בלויז ווייניק פון זיי האָבן געוואָגט אריבערצוגיין צו דער דאַמאַן פּאָרם. ס'דאַרף דערמאָנט ווערן נתן שחם, וואָס האָט געשאפן אויך דראַמעס, אוּן געמאַכט א פּאַרזוך צו שילדערן די דריטע עליה (אין זיין דאַמאַן „אבן על פי הבאר") אוּן אהרן מגד, כיט זיין הומאָריסטישער דערציילונג פון קיבוץ אוּן שטאָט לעבן, „חדווה ואני" (חדווה אוּן איך); יגאל כאסינזאָן. אין זיינע ערשטע קורצע דערציילונגען „אפורים כשק" (גרויז א זאָק) שלמה ניצן, מתי מגד אוּן אנדערע. זיי אלע האָבן אין אנהויב געווידמעט זייער הויפּט אויפמערקזאמקייט דעם באַפרייאונגם קריאָגל אוּן דער מלחמה שילדערונג, אוּן נאָר לאַנגזאַם דערגרייכט א נייע, שטילערע אוּן מער פּסיכאָלאָגישע טעמאַטיק. זיי זענען באַזונדערס געווארן פון דער רוסישער אוּן מערב־אייראָפּעישער, פראַנצויזישער אוּן ענגלישער, אויך אמעריקאַנער ליטעראַטור. פון די צוואַנציקער אוּן דרייסיקער יאָרן, באַזונדערס אבער פון פרוסט אוּן קאפקא, פון לארענס, פּאָקנער אוּן העמינגוועי, ווי פון די עקזיסטענציאַליסטן אוּן ניהיליסטן פון דער סארטער־שול.

דער עצם פּאָקט וואָס א טאַלאַנטירטער יונגער דערציילער ווי, שמיר האָט זיך לחלוטין אָפּגעוואַנדט פון דער קעגנווארט שילדערונג פון קריגס־לעבן אוּן פון לאַקאַלן קיבוץ מיליע; האָט פארלאָזן דעם אזוי גערופענעם העברעאישן אראבזירטן אוּן וואולגאריזירטן „סלענג" פון פלמ"ח סאברעם אוּן דעם נישט נשהובלטן טאָג־טעגלעכן לשון, אוּן זיך אריינטירט אויף דער וויטער היסטאָרישער פּאַרנאַנגענהייט פון דער השמונאים תקופה אוּן דעם סטילזירטן נוסח פון כישנה אוּן מדרש לשון, אין דער טראַדיציע פון אן עגנון אוּן הזז, די גרויסע מייסטער פון דער שפּראַך וואָס הערן נישט אויף צו באַלעבן וועלטער אוּן באַנדיפן פון די אלטע מקורות, האָט געמיינט ממש א רעוואָלוציע אין די אנשויאונגען פון די יונגע, אוּן האָט אנגעזאָגט א וועגדונג אין זייער ליטעראַרישן געשמאַק אוּן אין זייער צוקונפטיקער ריכטונג אין שאפן.

די דאָזיקע רעוואָלוציע אין שטאַנדפונקט איז גאָר קלאָר געקומען צום אויסדרוק אויף דער לעצטער קאָנפערענץ פון דעם העברעאישן שריפטשטעלער פּאַרבאַנד, וועלכן ס. יזהר איז אויפגעטראָטן כיט א פלאַם־פייערדיקער רעדע וואס

און ערשט ניט יאָרן שפּעטער האָט די גרעסטע דערציִילונג, און צום סוף אויך דער ראָמאַ, געוומען דערַאָבערן אַן אָרט אין דער „מזרח וואָנט" פֿון דער יונגער העברַאיישער ישׂראל־ליטעראַטור.

צווישן די אויבנדערמאָנטע אויטאָביאָגראַפישע דערציִילער פון דער קורצער געשיכטע אין פֿון דער מלחמה־איבערלעבעניש, דאַרף מען אונטערשיידן די דאָקומענטאַרע שילדערונג, וועלכע קען אויף אַן אַלגעמיינעם אופֿן באַטראַכט ווערן אלס א טאָג־בוך פֿאַרציכענונג, וואָס גיט א באַריכט פון דער ווירקלעכקייט, וואָס מוז נישט אָלעמאָל האָבן א קינסטלערישן ווערט, אָבער איז אומגעהויער וויכטיק כדי קענען לערנען די נישמה־זוּעגן אַן אינערלעכע פֿעפֿילן פון יונגן דור סאָבראָס. אָזא זאָמל־בוך איז צום ביישפּיל „גוילי אש" (צווי בענדער) פֿון מאָנומענט פֿאר יונגע געפֿאַלענע העלדן, וואָס אַנטהאַלט שריפטן פון זיי אַז וועגן זיי; אַן פֿילע צענדליקער ענלעכע ביכער, ווי „ספֿר האחים" (דאָס בוך פון די געפֿאַלענע צווי ברידער נאָבער (גובר), אַרויסגעגעבן דורך זייער מוטער רבקה גובר; אָדער דאָס וואָנדערלעכע בוך „חברים מספּרים על ג'ימי" (חברים דערציִילונגען וועגן דזשימי) פון וועלכן מען קען מער לערנען וועגן דעם יונגן דור אין ארץ ישׂראל, ווי פון גאָר א סך מיטלמעסיקע בעלעטריסטישע שאַפונגען.

איינער פון די בעסטע און אויטענטישע קינסטלער פון דער קורצער דערציִילונג איז ס. יזהר (סמילאנסקי) וואָס איז א גרויסער שילדערער פון לעבן און נאַטור, געפֿילן און געדאַנקען פון זיינע סאָבראָס־העלדן, חברים אין קאָמף און אין קיבוץ, אין דער לאַנדאַרבעט ווי אין דער אַרמיי. זיין סטיל איז ניט לייכט צו באַנעמען, און פֿאר דעם אויבערפלעכלעכן לייענער זעט עס אויס צו זיין אבסטראַקט האָמעטנע. דער אמת איז אָבער, אַז כ'איז נישטאָ קיין איבערריק וואָרט אין קיין איבערפלוסיקער פּרט אין זיינם א דערציִילונג. מען זאָגט אויף אים אַז ער איז א רלמיד פון גנעסינען, דער מאָדערנסטער העברַאישער פּסיכאָלאָגיש־ער דערציִילער אויפן שוועל פון דער ערשטער וועלט־מלחמה, וואָס זיין דער־ציִילונגס־באנד און זיין יונג־פֿאַרשניטן לעבן פֿאַרגלייכט זיך מיט דעם טראַגישן גורל פון קאפקא; און ביידנס השפּעה איז געוואָקסן לאַנג נאָך זייער טויט. אָבער אין ס. יזהרס דערציִילונגען געפינט איר נישט די אומאַנטשלאָסענע לעבנס אומפּייאיקע, האַלבטעטישע טיפֿן אין דער אונטערגייענדיקער וועלט פון אידיש־רוסישן שטעטל. איר געפינט אין זיי די מענטשלעכע פֿראַבלעמאטק און די שיל־דערונגען פון מענטשלעכע גיפֿילן אין מאָמענטן פון געפֿאַר און מלחמה, ליבע און האס (צום ביישפּיל אין דער קורצער דערציִילונג „שיירה של חצות"). איר געפֿינט אין אים אייך א גרויסע עטישע און הומאַניטארישע פֿערזענלעכקייט, וואָס דערמאָנט אונז אַן די בעסטע אידיש־רעליגיעזע און העברַאישע טראַדיציעס פון א יוסף חיים ברענער, באַזונדערס יזהרס מלחמה דערציִילונג „השבוי" (דער געפֿאַנענער). מען קען זאָגן אַן שום איבערטרייבונג, אַז זיינע מלחמה גישיכטעס זענען פֿעלן אין דער יונגער העברַאישער ליטעראַטור, און וואָלטן געקענט באַצירן יעדער אַנדער ליטעראַטור אין דער וועלט.

א צווייטער טאַלאַנטירטער דערציִילער איז משה שמיר, וועלכער האָט שוין אין „פּרקי אליק" (קאַפּיטלעך וועלכע דערציילן וועגן א געפֿאַלענעם

מוזן צוגעבן, אז אויך אין ישׂראל האט נישט געקענט זיין אַנדערש. אויך דאָרט האט די ליטעראַטור זיך א בית פֿאַרשפּעטיקט צו פֿאַלגן אין די פּוסטיטיס פון די גרויסע זון עפֿאָכ־מאַכנדיקע געשעענישן.

אויב כּיר באַצייכענען די מאָדערנע העברעאישע ליטעראַטור, וויי איינע פון די „אינגכּטע" זין דער וועלט־ליטעראַטור (חויפּטזעכלעך געשאַפֿן זין צוואַנציקסטן יאַרהונדערט) געפינען מיר דאָ אויך א געמיינזאַמע אייגנשאַפֿט מיט א סך אַנדערע יונגע ליטעראַטורן. אין אַנהויב קומט די פֿאַזיע אין נאָכדעם די פֿראָזע.

נאָך מער, די ישׂראל־פֿאַזיע האט זוכה געווען אין די לעצטע צען יאָר אוועקצושטעלן א פֿאַר גאָר וויכטיקע דענקמאָלן די געשעענישן פון דער צייט, וויי ס'האט געטאָן אורי צבי גרינבערג אין זיין „רחובות הנהר" (די גאַסן פון דעם טייך) און נתן אַלטערמאַן אין זיין „עיר היונה" (די שטאָט פון די באַדריקטע). ביידן איז געלונגען צו געבן א געהויבענעם דיכטעריישן אויסדרוק דער טראַגעדיע פון אידישן אומקום און דעם נס פון אויפקום. אורי צבי גרינבערג האט אין זיין קרעפטיקן לייד אַנגעקלאָגט די צעשטערער פון אייראָפּע און פֿאַרניכטער פון מזרח אייראָפּייאישן אידנטום. גלייכצייטיק איז ער געווארן דער מבשר פון מלכות ישׂראל, וואָס אַנטשטייט ווי א פּעניקס אויף די חורבות פון דעם אייראָפּייאישן גיהנום.

אַלטערמאַן, ווידער, שילדערט חויפּטזעכלעך די יאָרן פון גערמאַנע מיט די אַראבישע שכנים און מיט דער פיינטלעכער מאַנדאַטן מאַכט; די יאָרן פון מעפּילים, פון עליה און פון ווידערשטאַנד קעגן דער מעכטיקער ענגלישער אימפּעריע, און שפּעטער דאָס יאָר פון אַנטשיידונג און פון ענטגילטיקער באַפרייאונג פון אידישן לאַנד.

אין דער פֿראָזע ווידער, סיי פון דעם מיטל־יעריקן און סיי פון דעם גאָר יונגן דור, געפינען מיר דערווייל נישט קיין ווערק פון ענלעכן פֿאַרנעם און שׂאַרמעסט, וואָס זאָל געבן א קינסטלעריישן אויסדרוק אין דער ראָמאַן־פֿאָרם די גרויסע נעשעענישן פון די לעצטע פופצן - צוואַנציק יאָר און דער סאָציאלער, פּסיכאָלאָגישער און גייסטיקער רעוואָלוציע, וואָס צען יאָר פון אידישער זעלבסטשטענדיקייט און קיבוץ גלויות האָבן אריינגעבראַכט אין לעבן פון לאַנד און פֿאָלק. נעווים זענען דערשינען א ריי וויכטיקע שאַפונגען פון באַגאַבטע דערציילער, מייסטנס אין פֿאָרם פון דער קורצער דערציילונג. אָבער כמעט קיינע פון זיי קען מען נישט באַטראַכטן, וויי א ריכטיקע און ברויטע אָפּשפּיגלונג פון דער גרויסער תקופה און אירע רעוואָלוציאָנערע געשעענישן.

ווידערמאָל, די יונגע טאַלאַנטן פון דעם דור פון די סאברעס (סאָברעם לויטן געבורט, אָדער לויט דער פריסטער יונגטלעכער דערציאונג אין לאַנד) האָבן צוערשט געפונען א קינסטלעריישן אויסדרוק אין דעם ליד, צוליב דער נרויסער אוממיטלבארקייט און צוליב דער מעגלעכקייט צו רעדן אויפן וואונק. די בריטע קאנווע פון דער דערציילונג האָבן זיי געלאָזן פאר די מער דערפאָרענע און שפּראכלעך־רייכערע העברעאישע שריפטשטעלער פון עלטערן דור. שפּעטער זיך אַנגהויבן באַוויזן די קורצע דערציילונג פון די יונגע, וועלכע איז געווען הויפּטזעכלעך ביאָגראַפיש און האט געשיכלדערט מלחמה־סיטואַציעס.

צען יאָר ישראל ליטעראַטור

פון יצחק עברי

צום ערשטן יאָרצענדליק זינט דער גרינדונג פון מדינת ישראל, ווערן געמאַכט פֿרואונן פון סך־הכלען אויף פֿאַרשיידענע געביטן. מען סומירט דערגרייכונגען מיט וועלכע מען קען זיין שטאָלץ און מען צייכנט אָן וועגן אזן פֿארמעסטן פֿאַר דער ציקונפט. אזעלכע סך־הכלען זענען דורכאוים לייכטער צו מאכן אויפן עקאָנאָמישן, פֿאָליטישן, אָדער אויך מיליטערישן געביט. ס'איז פֿיל שווערער צו מאכן אזא טך־הכל אויפן ליטעראַרישן און קולטורעלן געביט.

די סבה דערפון איז א גאַר איינפאַכע. לטעראַרישע תקופות זענען, בדרך כלל, א דערפֿינדונג, וואָס געווינסט כרעסטאָמאַטיע־פֿאַרפֿאַסערס האָבן אויסגעפונען פֿאַר זייער אייגענער באַקוועמלעכקייט. אויב ס'איז אפילו ריכטיק אייגנטוטיילן געווינסט ליטעראַרישע שטרעמונגען און שולן — איז דאָך געווים שווער צו באַצייכענען געווינסט היסטאָרישע תקופות, אין איינקלאַנג מיט ליטעראַרישע פֿעריאָדן, באַזונדערס וועו די תקופות זענען אזוי קורץ ווי דאָס ערשטע יאָרצענדליק פֿון דער מדינה. אין וועלכן די דיכטער און דערצייל'ער פון ישראל האָבן קוים צייט געהאַט זיך אריינצולעבן.

אייגער דעם ווייסן מיר דאָך, אז פֿאָליטישע געשעענישן און ליטעראַטור־אַנטוויקלונג גייען נישט האַנט אין האַנט. א סך ליטעראַטור קריטיקער זענען אפילו אביזרציגט, אז פֿאַר דער גרויסער פֿאַטישער און דערצייל'ערישער שאַפונג איז אומבאַדינגט נויטיק צו האָבן די געהעריקע דיסטאַנץ, כדי צו באַקומען די היסטאָרישע געשעענישן פון דער ריכטיקער פערספעקטיוו.

„קריג און פריד" — דאָס גרויסע ווערק פון טאָלסטאָי" ווערט געבראַכט ווי א קלאַסישער ביישפיל פֿאַר דער טעזיע. מען פֿארגעסט אָבער, אז סטענהאָל'ס „דאָס רויטע און דאָס שוואַרצע" איז געשאפן געוואָרן, אין מיטן פון בלוטיקן נאַפּאָלעאָנישן קריגסצוג אין שפּאַניע; און טראַצדעם איז עס געוואָרן דאָס מייסטער־ווערק און פּראָטאָטיפ פון דעם מאָדערנעם פסיכאָלאָגישן ראָמאַן. אין אפילו אין דעם פאַל פון טאָלסטאָי גופא, קען מען אויך ברענגען א פאַרקערטן באַווייז פון די „סעוואַסטאָפּאָלער דערציילונג", וועלכע ער האָט פֿאַר פאַסט אלע יונגערהאַן אין דער קרימער מלחמה.

וועו מיר נעמען אָבער אין באַטראַכט, אז אזעלכע גדולים ווי טאָלסטאָי אָדער כמענדהאָל, ענגען נאָר א יוצא מן הכלל, וואָס באַשטעטיקן דעם כלל, וועלן מיר

TUBOS PANTALLA

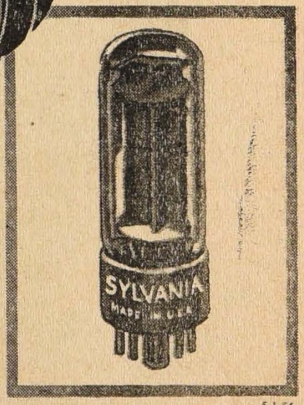
SYLVANIA

Usted que es técnico responsable y experimentado, sabrá la importancia que tiene el usar productos de máxima calidad en sus reparaciones.

Con 1 año de garantía

★ *Silver Screen Aluminizados*

Pida tubos pantalla y tubos receptores de radio y televisión SYLVANIA. Un leader en electrónica

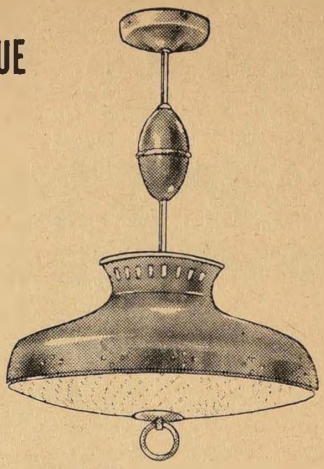
DISTRIBUIDORES EXCLUSIVOS:

ELECTRO SALES Co. Inc.

OFICIOS 204 TELF. W-5625 APARTADO 2840 LA HABANA

LA ILUMINACION CON QUE UD. HA SOÑADO...

...Modernas lámparas, con toda la belleza y funcionalidad que Ud. ha imaginado.

5251 - Adaptable modelo que se desliza verticalmente para concentrar la luz donde Ud. la necesite. En bronce, con cuatro luces y pantalla especialmente diseñado para difundir la luz. $25.00

522 Versátil lámpara movible de pared, en bronce, con plato de cristal diseñado para extender el área de iluminación.

Lombillo 211 casi esq. a Calzada del Cerro
Habana - Telf.: I-3005

Lamparas SAICO Creaciones

LAMPARAS SAICO

S-14-57

FELICITAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU FELICIDAD Y PROSPERIDAD

אין דער ערשטער לעגענדע וועגן אליעזר בן דרדיא איז קלאָר, אז דער מענטש מוז זיך אליין אויסבעטן זיין דערלייזונג, ער מוז אליין זיין דער מייסטער פון זיין „איך". די אידישע רעליגיע אָנערקענט ניט „אַרא פּרא נאָבים", קיינער וועט ניט בעטן פאַר דיר, אויב דו אליין וועסט עס ניט טאָן. דער איד מוז זיך אליין אַליין טאָן און שאַפן.

און דעריבער שטעלן זיך טאָקע אויף דער גאַנצער וועלט מיליאָנען אידן בעטן פאַר זיך אין יום־כּפּור. דער איד פילט זיך פאַראַנטוואָרטלעך פאַר זיינע מעשים, און דער טאָג פון יום־כּפּור גיט אים די מעגלעכקייט צו ווייזן, אז ער פילט זיך פאַראַנטוואָרטלעך און וויל טראָגן דעם עול צוגלייך מיט אַלע.

יום כּפּור איז דער פּראָוו־שטיין, לויט וועלכן מען דערקענט די ריכטונג, וואוהין דער צוג גייט.

אמת, יום כּפּור איז ניט די גאַנצע אידישקייט; אָבער דער טאָג איז זיכער אָנערקענט געווארן אלס מאָמענט פון דעקלאַרירן די אָנגעהעריקייט צו די, וועלכע הייליקן דעם טאָג.

ס'איז דער טאָג פונם עכטערן אין מענטש און פונם הייליקן אין איר. אויב דער טאָג אליין, אָן און פאַר זיך, איז ניט געניג הייליק, איז ער שוין אָבער נעהייליקט געווארן דורך דעם אליין, וואָס מיליאָנען מענטשן האָבן אים געהייליקט טויזנטער יאָרן לאַנג.

ס'זענען פאַראַן מענטשן, וואָס זענען אין רעליגיע נאָר צערעמאָניעס, פּוסטע טראַדיציעס און אומפאַרשטענדלעכע געוואוינהייט, דאָס זענען מענטשן, וועלכע קוקן אויף דאָפאָלם א מייסטער־ווערק און זענען נאָר לייוונט באשמירט מיט פּארב... ס'זענען אָבער אויך באַראַן אַוועלכע, וואָס זענען אינם ים עפעס מעכטיקס, אייביקס, מיסטיש'ס; וואָס זענען אינם קונסט־ווערק דאָס שיינע און גרויסע. און כלויז די יעניקע טאָקע געפינען דאָס דערהויבענע אין רעליגיע. זיי אָנערקענען איר וועדט פאַר דער מענטשהייט בכלל און פאַרן איד בפרט.

א מענטש דארף ניט זיין דווקא אליין רעליגיעז, כדי צו זען און אָפּשאַצן די וועדט פון אמונה אט פונקט, ווי מען דארף ניט זיין א מאָלער, כדי צו וויסן דעם וועדט פון א בילד. „ס'איז ניט נויטיק צו גיין אין שול" — זאָגט שפינאָזא — „כדי זיך צו איבערצייגן אז עס איז פאַראַן א גאָט. דער מענטש מוז קודם־כל אליין זיין א מענטש, כדי ער זאָל זיין בכח אָפּצושאַצן און דורך־ארץ האָבן פאַר רעליגיעזע געפילן, כדי ער זאָל קענען אָפּשאַצן דעם עסטעטישן עלעמענט אין רעליגיע און די גייסטיקע נוצן, וואָס אמונה האָט געברַאכט דער מענטשהייט".

ער אליין מוז זיין די באשעפענישׂ, וואָס די נאַטור האָט דורך טויזנטער יאָרן געשאפן מיט שוויים.

די לעגענדע לערנט די באַדייטונג און וויכטיקייט פון טאָט.

בודיזם ווייסט ניט די באַדייטונג פון טאָט. אירע אָנהענגער דארפן נאָר זיצן אויף אירע ארט, שטיל, מיט פאַרליגטע הענט און אָפּווארטן, אז עס זאָל קומען אויף אים דער רוח הקידש; זיי ווייסן אפילו ניט פון תפילות.

יום - כפור

פון **יואל צאנג**

אליעזר בן דרדיא — דערציילט די גמרא — איז געווען אויסגעטאָן אין מ"ט שערי טומאה. ס'איז ניט געווען קיין עבירה, וועלכע ער זאָל האָבן אַרומכגעלאָזט. מיט אמאָל האָט אים אָבער ס'הארץ אָנגעהויבן וויי צוטאָן, ניט געלאָזט אים רוען. איז ער אַנטלאָפן אין מדבר אריין תשובה טאָן.

— אָ, בערג! — האָט ער אָנגעהויבן מיט אַ טרויעריקער שטים — בעט דחכים פאַר מיר!

— וויי אזוי קענען מיר בעטן פאַר דיר, וועז מיר אליין זענען אין סכנה?" — האָבן די בערג געענטפערט. — האָט דען ניט דער נביא געזאָגט, אַז די בערג וועלן פארשווינדן וועלן?

אן אַנטוישטער האָט אליעזר בן דרדיא אָנגעהויבן בעטן ביי הימל אַז ער זאָל תפילה טאָן פאַר אים.

— „אונזערע תפילות — האָבן זיי געענטפערט — מוזן מיר באַנוצן פאַר זיך אליין". האָט דען דער נביא ניט געזאָגט, אַז די הימלען וועלן פארשווינדן ווי רויך און די ערד, ווי אַן אַלט מלבוש"?

מיט געוויין האָט זיך דאָן דער זינדיקער געוועזענדעט צו דער זון און לבנה, אַז זיי זאָלן בעטן ביי גאָט באַ אים.

— „א ניין! — האָבן זיי געענטפערט, — מיר מוזן בעטן פאַר זיך אליין. האָט דען ניט דער נביא געזאָגט, אַז די זון און לבנה וועלן פארשעמט ווערן?"

דאָן האָט זיך אליעזר בן דרדיא געווארפן אויף דער ערד און מיט אַן אראָפגעלאָזטן קאָפּ אָנגעהויבן צו יאָמערן אזוי לאַנג, ביז זיין נשמה איז אים אויסגעגאַנגען.

איז ארויס א בת־קול פון הימל און האָט אויסגערופן:

אליעזר בן דרויא האָט אַ חלק אין עולם־הבא.

אן אַנדערע גמרא ווייסט דערציילט, אַז לאָ היו ימים־טובים לישראל כ־משה־עשר באב ויום־הכפורים. וועז די טעכטער פון ירושלים האָבן זיך אָנגעטאָן אין געבאָרגטע קליידער, כדי ניט צו פארשעמען די ארעמע טעכטער אין זענען נעגאַנגען מיט געזאַנג און טענץ אין די ווייניגערטנער און נעריפן צו די בחורים:

„הויב אויף דיינע אויגן און זע, וועמען דו קלייבסט אויס".

אט די דאָזיקע ציווי־ווערטער זענען צוגעפאַסט צום מהות פון יום־כפור אין פון אידישן פאָלק.

אן אויסגעטריקנט פיעל

בלויער-חלום פון באַגינען,
שוואַרצער-חלום פון דער נאַכט,
ביידע וועלן גלייך אויסרינען,
סאַי-ווי-סאַי איז עס געדאַכט...

גרוי ווירקלעכקויט פאַריאָגט
ווי אַ בייזער-ווינט דעם צוויט,
און אויב דו האַסט אַ טרויס
פאַרמאָגט —
האַקט ער אונטער זיינע טריט...

פילסט נאָר ווי פון בוים
דער שטאַם
דעם שאַרפן שניט פון זעג,
צי דעם טיפן וואונדיק-פלאַם
ביים געכמעל פון העק...

די אַלע פרילינגס אַפגעלעבטע,
ווי קיינמאָל ניט געווען:
און פון דעם פאַרצווייגטן בוים —
אַן אויסגעטריקנט פיעל...

צערים די שוואַרצע ליענטע

צערים די שוואַרצע ליענטע.
נעם אַראָפּ דעם טרויער.
זאָל דער טאָג אויפשיינען —
כאָטש אויף קורצן דויער.

וואָס וועט זיין דער מאָרגן
ווייל איך גאָרניט קלערן.
ביז די זון פאַרגיין וועט
ווייל איך זינגען הערן.

פון דעם בוים די פויגל.
פון דעם גראָז די גרילן.
פון דעם קלענסטן שטויגל
לאָזט מיך הערן שפילן.

ווייל אַדום איז לעבן.
לעבן וואָס איז הייליק.
עס בייטן זיך די כלי-זמר
און דער ניגון אייביקט...

לאָז אַראָפּ די שטאָרן

לאָז אַראָפּ די שטאָרן
און פּאַרמאַך די לאָדנס.
זאָל קיינער ניט באַמערקן,
אַז דיין לעמפּל צאַנקט.
דו אַ מדבר-דארן
מיט אַ געטלעך פּייער
ביז דער לעצטער וויילע
פּאַר זיך ליכט באַדאַנק.

האָסט אים ניט געצונדן,
וועסט אים אויך ניט לעשן.
זיין אוים יעדער וויילע
כל-זמן ער נאָך לייכט.
וו שוואָך ער זאָל ניט ברענען,
וו ציטערדיק זאָל טוקן.
פּאַרן קלענסטן אָפּשיין
דער גרעסטער שאָטן וווייכט...

האָלט טייער אָט דעם פּלעמל.
טוליע אים צום האַרצן.
זאָל ער לייכטן, צינדן,
לאָז אים ניט ארויס...
דו וועסט אָט דעם געזעמל
וואו די ריזן שטאַרצן.
ווען דער פּייער שווינדן
וועלן זיי אויך אוים...

דער גראָז

פֿאַרבייט די וויט אויף נאָגט.
זוך ניט מער וואָס האָסט. —
דער וינט פון וויט וואָס בלאָזט
האָט מער ניט ווי דער גראָז...

פֿאַר אים איז גאַנצע וועלט
דאָס שטיקל פּלאַץ אין רוים.
און די גאַנצע ערד —
וואו ער וואַרצלט קוים.

דאָך געהערט צו אים די זון
א גאַנצן טאָג וואָס לייכט.
און פון נאַכט די טוי
איבער אים וואָס שלייכט.

און ער גליקלעכט אפֿ
יין לעבן אויף דער וועלט.
ער פֿאַרמאָגט א טראָפּ —
דאָך די זון דאָרט קוועלט...

דער קוועלכל מחיהט...
דערפרישט און קריסטאַלט,
ער טראַגט זיך צו אַלץ
און צו אַלע אומזיסט;
דער מענטש, וואַס אים שעפט,
ער ווילּ אַ געצאַלט. —
ווי מוטנע איז מענטש
צום וואַסער געמאַלט...

דער בוים טראַגט זיין פרוכט
פאַר אַלעמען פריי,
שטרעקט אוים די האַנט
און נעם וווּ דו ווילסט,
דעם מענטש אים באַצאָלּ,
וואַס ער שטייט נאַר דערביי, —
ווי הערלעך איז בוים
קעגן מענטש נארעריי...

דער פויגל, די בלום,
דער קוואַלּ און דער בוים
זיי דינען דער ווועלט
מיט ליבע און פרייד.
אפשר וועט מענטש
זיך לערנען פון זיי,
און עסן מיט ברכה
זיין שטיקעלע ברויט.

שפּילט דער אַרקעסטער פון פּרייער נאַטור דעם
שיר השירים פון לעבן.

עס בינדט דיר צונויף א מעכטיקע שנור פון
טויזנטער פּעדים געוועבן.

וואָס ציט זיך דורך זיי. ווי א ליכטיקער שפּור פון א
געפיל אַוא גלויביק.

או אַלץ. וואָס געווען אין אור-אַלטן אור וועט שוין
פאַרבליבן אויף אייביק...

דער פּויגל ער זינגט

דער פּויגל ער זינגט
אוּן פאַרשרייבט ניט זיין ליד.
אוּן דער מענטש גיט אַ פּיפּס —
ווִיל פאַרקלינגען דער וועלט.
אוּן פאַר יעטווידעם וואַרט
אים באַגילט אוּן באַגעלט. —
ווי גרוים איז דער פּויגל
קעגן מענטשן געשטעלט...

די בלום פּערפּומירט
די לופט רונד אַרום.
צעשיינקט איר זאַפּט
פאַר אינזעקט אוּן פאַר ביז;
דעם מענטש. אים באַצאַל
פאַר זיין קול. פאַר זיין ברום. —
ווי הערלעך איז בלום
קעגן מענטשן צו מאַל

אין גרויסן באַלעב פון דעם פרילינג

א מעכטיקע קראפט שפּאַרט פון דער ערד
מיט לעבן פון אַלערלײ פֿארמען.

דורך שטיינערנע שפּאַלטן פון סקאַלע און פעלז
גרינען אויף גראַזן און פלאַנצן.

דער רעגן וווּ א מאַמע צוואַגט זיי און רייניקט
גיט די בריסט זיי צו קאַרמען.

גליקלעכע זאַטע. פרייליך. צופריידן. ווי קינדער.
די גרינסן זיי טאַנצן...

בינען און גראַלן. פויגל און פליגן שפּילן און
טרילן און זשומען.

פון אַלינקע זייטן. פון ווייט און פון נאָענט. זיי זענען
באַגלייטן געקומען:

שפּילט אַן אַרקעסטער אזוי זיך. נאַטירלעך.
צווישן גראַזן און בלומען.

אַז דער מענטש מעג הייסן זיינע אינסטרומענטן
פון חרפה און בושה פֿארשטומען...

סיומטיבט די וועלט. אַלץ טאַנצט און שפּילט אין
גרויסן באַלעב פון דעם פרילינג.

פֿארבן און ריחות און קלאַנגען געוועבט פון דא.
דאַרט און פון דאַנען

ווערט ווי דורך כישוף פון זיי אויפגעלעבט איבער
פעלדער. לאַנקעס — דיוואַנען.

און דער מענטש שטייט פֿארחידושט. פֿארקלערט. און
פרעגט זיך אליין: — פון וואַנען?

כ׳האָב אַנגעטרונקען זיך מיט ליכט פון טאָג

כ׳האָב אַנגעטרונקען זיך מיט ליכט פון טאָג.
און פון ים — זיין רחבות׳דיקע פּראַכט.
און שטערן-ליכט — געמאַשט אַ גאַנצע נאַכט.
אַט דאָס איז מיין עשׂרותדיק פּאַרמאָג.

זועט דאַרף נאָך מער. און וואָס טויג עס נאָך ?
אַז אַלץ וואָס דו באַדאַרפסט האָסטו אין זיך.
עס קוועלט פון דיר ארויס אַ העלע ליכט
און פּול מיט פּראַכט איז דיין לעבנס-יאָך.

און וועג די נאַכט זי קומט מיט אומעט אָן.
די שׂאָטנס צעליגן זיך ביי דיינע פּיס.
ברענגען דיר פון אָפּגרונט אַ גערים.
און די גאַנצע וועלט זי שטייט אין קאָן...

שטערנט אויף פון דיר אליין מיט שיין.
וואָס באַלייכט דעם שוואַרצסטן טרויער וועג
מיט אַ העלקייט פון אויפקומענדיקע טעג.
זואָס קיינער אַנט נאָך ניט. אַז זיי וועלן זיין...

און די צעזינגסט זיך פּלוצלונג אין דער נאַכט.
וועט אַלע קוקן דיך שׂארוואונדערט אָן;
עס באַגינט! — דער ערשטער דו זאָגסט אָן.
באַטש ניט איינער שפּאָט פון דיר און לאַכט...

פֿאַרצי א ניגון

פֿאַרצי אַ ניגון, א זיכן אַ שטילן.
כ׳וויים ניט פון וואַנען ער ציט זיין יניקה
פון פּעלדער פון קאַרן, פון גערשטן, פון האַבער,
צי פון קאַרטאָפֿל, פון הירזש און פון גריקע?

ער אַטעמט מיט רחבות פון צייטיקע פֿליינען,
פון זאַנגען געבוינען אין רייפֿקייט פון זומער,
וועו אַליין רונד אַרום ווי פֿאַרפוצן, פֿאַרשיינען
און דער מענטש שטייט פֿאַרחושט, פֿאַרתמט
ווי אַ שטומער...

ער ווייסט ניט פון וואַנען עס קומט אַזא גדולה
צו אַ שטרויענעם זאַנג, צו אַ פּיצעלע קערן,
און אויב שוין אפֿילו די לוסקע איז אַ פּולע
דאַרף מען אזויפֿל וועלטן צו קערן?..

אַרעמער מענטש! ער קען ניט באַגרייפֿן
די פֿרייד פון באַשאַפֿונג, די פֿרייד פון צו ווערן,
דעם כוד פון יצירה, פון וואַקסן און רייפֿן
וואַס ווינקט ארוים אַן איינצלנער קערן...

לידער

בון אליעזר אראנאווסקי

כ׳טראג מיין יונגט ווי א קרוין

כ׳טראג מיין יונגט ווי אַ קרוין.
כ׳האָב עס ניט אויף גאָלד צעביטן.
ניט צעטרענצלט עם פאַר לוין.
זיין אַ שקלאַף האָב אויסגעמיטן.

כ׳בין געווען פויגל פֿרייַ.
און פויגל-פֿריי איך האָב געזונגען:
פאַר דעם איז איצט דאָס לעבן נייַ.
און כ׳אָטעם פֿרייד מיט פולע לונגען.

אַז יעדער גראָז איז גאָטס געשאַנק.
און יעדע בלאַט פון בוים אַ צירונג.
און יעדער בלום איז אַ געזאַנג.
און עס באַגליקט זייער באַרירונג...

איז וואו איך זאָל ניט שטעלן טראָט
טרעף איך וועלט אין פרייד געבאָרן;
און מיין הימל אייביק בלאָט
פול מיט ליבט- שטראָלן גאָלדן...

Como usted las desea...

transparentes y duraderas

Medias de Nylon

GOLD SEAL

(Sello de Oro)

Dan a sus piernas mayor lucimiento por su ajuste perfecto y transparencia inigualable.

Usted sabe la calidad que lleva porque el número de agujas y denier de las medias GOLD SEAL va perforado en cada media para mayor garantía. Para el uso diario pida el tipo de 54 agujas y 30 denier que son las más fuertes que se fabrican. Si desea las más finas y transparentes, pida GOLD SEAL de 66 agujas y 12 denier.

Para señoras, caballeros y niños

Medias y escarpines

GOLD SEAL

(Sello de Oro)

וועלן ברייט עפענען זייערע טויערן פאר די אראבישע פליטים, ווי ישראל האט געעפנט אירע טויערן פאר די אידישע פליטים.

איך בין זיכער, אז אט די שעה פון גוטן ווילן וועט קומען, וויל דאס איז נויטיק נישט נאר פאר ישראל, נאר אויך פאר די אראבישע פעלקער. זיי באדארפן האבן נישט דעם קליינעם שטח, וואס שטייט צו דער דיספאזיציע פון ישראל, ווייל זיי פארמאגן ריזיקע, אומבאפעלקערטע שטחים, נאר זיי דארפן האבן ווירטשאפטלעכע אנטוויקלונג, אינסטיטוציעס פאר חינוך און פארקס־געזונטהייט און אויך א דעמאקראטישן רעזשים, וואס וועט געוויילט דורכן גאנצן פאלק, איז פאר אים פאראנטוואָרטלעך און זארגט פאר זיינע באדערפ־נישן.

און ביז ס'וועט קומען אט די שעת רצון, דארפן מיר זיך באוואפענען מיט געדולד, ווייל די נאציע פרוואון פון גוטע אידן צו איבערצייגן אנדערע אידן ווי וואויל זיי שלום איז, — וועלן אונז נישט דערנענטערן צום שלום אפילו אויף איין שריט.

און איב ס'איז אונז באשערט צו וואַרטן, וועלן מיר וואַרטן אן פחד און אן אפהענטקייט.

א גאולה־באוועגונג ווי אונזערע, וועט ווען ווי צו פארוואנדלען נויט אין סכנה אין א קוואל פון שטארקונג און דערהויבונג, ווי מיר האבן עס געמאכט פאר די לעצטע אכציק יאר אין לאנד, און באזונדערס אין עדשטן יארצענדליק פון מדינת ישראל.

אין פון זיינע סאטעליטן, אין די ירדן־אראקישע פאראיניקונג — פון אמעריקע אין פון ענגלאנד. אבער סיי דאס ניזרחדיקע און סיי דאס מערבדיקע געווער אין די הענט פון די אראבישע הערשער האט אין ציל: די צעשטערונג פון ישראל.

אין דער נאציאנאלער אראבישער באוועגונג אין אונזער געביט איז ביז איצט נישט געווען כמעט קיין סאציאלער, כאראקישער אדער הומאניטארער אינהאלט, נאר בלויז א פאליטישער, מיליטעריישער צוועק. איין רעזשים עק־זיסטירט אין אלע שכנותדיקע מדינות. דאס איז א רעזשים פון דיקטאטור, וואס אונטערדריקט אכזריותדיק יעדע פרייע מיינונג און יעדן סימן פון אפאזיציע.

דער דאזיקער רעזשים יוערט געגערט הויכן פונאדערפלאקערן ליידנשאפטן פון פיינטשאפט. ער זארגט נישט פאר די ממשותדיקע פאלקס־באדערפענישן און אנערקענט נישט דעם ווערט פון מענטשן פאר זיך — א פרינציפ, אויף וועלכן כ'איז געבייט די ישראלדיקע געזעלשאפט.

די באציאונגען צו די אראבישע פליטים איז די שארפסטע אנטפלעקונג פון די באציאונגען צווישן ישראל און די אראבישע מדינות. ישראל האט אויפגעזומען הונדערטער טויזנטער אידישע פליטים פון די אראבישע לענדער, און האט מיט א ברייטער האנט זיך באשעפטיקט מיט זייער קליטה.

וועו די אראבישע הערשער האבן מיט זיערע ארמייען זיך ארייגעריסן אין יאר 1948 קיין ישראל, האבן זיי געבראכט דערצו, אז עס איז אויפגע־שוואומען דאס פראבלעם פון די אראבישע פליטים, וועלכע זענען אנטלאפן פון לאנד לויט די אנווייזונגען פון די אראבישע מנהיגים. די דאזיקע הערשער ווייזן ארויס אכזריות אין די צען יאר בנוגע די קרבנות פון זייער בלינדער פאליטיק, וואס ווערט צעפרעסן פון פיינטשאפט.

זיי זענען אין אין די פליטים, נישט קיין מענטשן־קינדער, וועלבע זענען פייאיק אין זענען ווערט איינגעגליידערט צו ווערן זייער לייכט אין די ווייניק באפעלקערטע און בארן־רייכע לענדער, ווי למשל סיריע און איראק, נאר זיי ווערן אויסגענוצט ווי א פאליטיש געווער קעגן ישראל. און בשעת א יונגע מדינה, וואס האט בארמאגט ארום 700 טויזנט נפשות, האט אין משך פון 10 יאר אויפ־גענומען 900 טויזנט אידישע פליטים, זאגן זיך אפ די אראבישע מדינות, וואס ציילן איבער 30 מיליאן נפשות און וואס דער שטח פון זייערע לענדער איז 60 מאל גרעסער פאר דעם שטח פון ישראל — אויפצינעמען זיי.

זיי לאזן איבער אויף הפקר צענדליקער און הונדערטער טויזנטער זייערע פאלקס־בריידער — אויף א לעבן פון ליידיקגייערי און חסד. דאס אליין ווערט גע־מאכט מיט דער איינציקער האפענונג, אז דורך דעם זאל געטראפן ווערן ישראל.

דאס איז אפשר דער שווערסטער און הארבסטער באַרבעכן פון די אראבישע מאכט־האבער פאר אט די צען יאר.

ישראל איז גרייט בייצושטייערן איר חלק צו דער לייזונג פון פראבלעם פון די אראבישע פליטים. אבער זי ווערט דאס קענען מאכן נאר דאן, ווען די אראבישע הערשער ווילן זיך אפזאגן פון דער שטרעבונג צו צעשטערן ישראל און ווילן פאר־בינדן מיט איר באציאונגען פון אן אמתדיקן און סטאבילן שלום — אין ווען די אראבישע לענדער, וואס נייטיקן זיך אין קאלאניסטן, ווי סיריע און איראק,

אין דער בראָשור, וואָס נאָציר האָט פֿאַרעפֿנטלעכט וועגן דער „פּילאָזאָפּיע פֿון דער רעוואָלוציע", דעקלאַרירט ער אָפֿן וועגן זיינע דריי אַמביציעס: באַהערשן אַלע אַראַבישע פֿעלקער, זיך שטעלן בראש פֿון די מיסולמענישע פֿעלקער אין וועלט דער מנחה פֿון אַפֿריקאַנער קאָנטינענט.

די מצרישע פּאָליטיק וועלט טאָקע געפֿירט לויט אָט דער ריכט־ליניע. און צוליב פֿאַרשיידענע קאָלאָניאַציעס דערלאַנגען ראָטן־פֿאַרבאַנד און אַמעריקע דעם מצרישן הערשער זייער הילף אין פֿאַרשיידענע מאַסשטאַבן.

די דאָזיקע מצרישע פּאָליטיק האָט אַרויסגערופֿן גרויס שפֿאַנונג אין דער אַראַבישער וועלט, און האָט זי צעשפּאָלטן. אַנטקעגן דער פֿאַרייניקונג פֿון מצרים און סיריע איז אויפֿגעקומען די פֿעדעראַטיוו פֿאַרייניקונג פֿון איראַק און ירדן. אָט זי ביידע קעגנער אין דער אַראַבישער מחנה קאָנקורירן צווישן זיך אין דעמאָנסטרירן שנאת ישׂראל און יעדער באַשולדיקט דעם צד שכנגד, אַז יענער פירט כלומרשט געהיימע אינטריגעס אָפּצושליסן א שלום מיטן געמיינ־זאמען שונא.

דער ביטערער אמת איז, אז אַלע פֿרואוון, וואָס מיר וויסן אָבן געמאַכט כדי צו דערגרייכן זיי א סטאַבילן שלום און צו א מיטארבעט מיט אונזערע שכנים — זענען געשאַנגען אין ניטעוו. נאָך מער: עס זענען געמאַכט געווארן אויך מצד א הויכער וועלט־אינסטאַנץ פֿרואוון, וועלכע זענען, פֿאַרשטייט זיך, דורך אונז, פּוליטענדיק געשיטצט געווארן, אָבער זיי האָבן זיך אָנגעשטויסן אויף אן אבסאָלוטן אָפּזאָג מצד דעצידירנדיקע אַראַבישע פֿאַקטאָרן. און אויב מיר זאָלן זען די ווירקלעכקייט מיט אָפּענע אויגן, דאַרף מען צוויפֿלען אין די נאָענטע אויסזיכטן פון א שלום־רעגולאַציע צווישן אונז און אונזערע שכנים. נאָך דער סיני־אַקציע איז אין א גרויסער מאָס, אויב נישט אויף תמיד, פֿאַרבעסערט גע־ווארן די לאָגע ביי די גרענעצן. רעלאַטיוו הערשט דאָרט איצט רו. די פֿרייע נאַוויגאַציע אין אילת־אויסגום אין ים־סוף איז באַוואָרנט אין איז ביז איצט אויך־גהאַלטן געווארן.

אָבער מ'טאָר נישט זיך טרייסטן מיט אילוזיעס, אז עס וועט גיך אין לייכט געמאַכט ווערן א סוף צו דער בלאָקאַדע, צום חרם און צו די אויסראָט־אינטריגעס פון די אַראַבישע הערשער לגבי ישׂראל. מיר מוזן ווי פריער פֿאַרשטאַרקן אונזער גרייטקייט אין זעלבסטשוץ און זיך נישט פֿאַרלאָזן אויף דער שוואַכקייט פון דעם צד שכנגד און אויף זייער פּריערדיקע דורכפֿאַלן. יענע מיטלען וועלכע מיר האָבן געהאַט אין אונזער רשות אין דער באַפֿריאונגס־מלחמה און אין דער סיני־אַקציע וועלן אונז נישט העלפֿן, אויב עס וועט קומען אויף אונז א נייער אָנגריף מצד אונזערע שכנים.

די אַראַבישע צעשפּאָלטנקייט איז נישט צו אונזער גונסטן

מיר וועלן באַגיין א שווערן פֿעלער, אויב מיר וועלן טאָרכטן, אז די צע־שפּאָלטנקייט אין דעם אַראַבישן לאָגער ווירקט זיך אויס צו אונזער גונסטן. ביידע קעגנערישע צדדים באַקומען געוויר פון זייערע אונטערשטיצער אין מזרח און מערב: די מצרישׂ־סירישע פֿאַראייניקונג באַקומט פון ראָטן־פֿאַרבאַנד

דאָס אַלץ האָט ארויסגערופן געפילן פון פאַרעראַכטונג ביי פיל פעלקער. אָבער אויפן אינטערנאַציאָנאַלן שטאָפּ, פונקט ווי אויפן אינערלעכן פראָנט, דאַרף מען מזהיר זיין: זאָלן מיר זיך ניט גרויס האַלטן!

מיר דאַרפן איינזען די גרויסע ענדערונגען, וואָס קומען פאָר אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע — אין אונזער געביט און אין גלאָבאַלן פאַרנעם, און יענע סכנות און אויסזיכטן, וואָס לויערן אין אָט די ענדערונגען.

אין דער „אנו"־אַסעמבלי דעם 29־טן נאָוועמבער 1947, האָבן 33 מדינות געשטימט פאַרן אויפשטעלן אַ אידישע מדינה אין א טייל פון ארץ ישראל. בראש פון די יא־זאָגער זענען געשטאַנען די פאַרייניקטע שטאַטן און דער ראַטן־פאַרבאַנד. און באַלד נאָך דער פראָקלאַמירונג פון אונזער אומאָפהענגיקייט איז געקומען די אָנערקענונג פון אַמעריקאַנער פרעזידענט. אויף כּאָרגן נאָכדעם — די אָנערקענונג פון דער סאָוועטישער רעגירונג, און אין ווייניקער פון א יאָר האָבן אָנערקענט ישראל 50 מדינות פון אייראָפּע, אזיע, אַמעריקע, אפריקע און אויסטראַליע.

אָבער דערפון קען כּיין נישט אָפּלערנען קיין גזירה שווה אויף אונזער איצטיקן אינטערנאַציאָנאַלן כּוֹצב.

כ'דארף אונטערשטרייכן ווידער אַ פאָזיטיווער אָדער נעגאַטיווער באַציאונג צום שאָפן אַ מדינה און אַ פאָזיטיווער אָדער נעגאַטיווער באַציאונג צו אַן עקזיסטירנדיקער מדינה. מ'קען זיך באַציען פאָזיטיוו צו דער אויפשטעלונג פון א מדינה און דערנאָך זיך אנטקעגנשטעלן דער עקזיסטירנדיקער מדינה.

די אינטערשטיצונג, וועלכע איז געגעבן גוואָרן כּיט צען יאָר צוריק דער אויפשטעלונג פון אונזער מדינה, האָט ארויסגעשטראָמט פון צוויי מקורות: אָדער פון אינטערנאַציאָנאַלע פאָליטישע אויסרעכענונגען — ווי א כּיטל אָרויסצוטרייבן די ענגלענדער פון מיטלען מזרח, אָדער מחמת דער סימפּאַטיע צום אויסגעקוילטן אייראָפּייִשן אידנטום און מחמת דעם וויכן צו פאַרריכטן טייל־וויז די היסטאָרישע עוולה, וואָס איז באַגאַנגען געוואָרן לגבי דעם אידישן פאָלק אין משך פון דורות.

און באמת: געווען רעגירונגען, וואָס זענען געווען אינגעשטעלט פאַרן אויפשטעלן די אידישע מדינה און אירע זענען זיי נוטה צו אונזערע קעגנער. און געווען פעלקער, וואָס האָבן נעגירט אָדער געצווייפלט בנוגע דער גרינדונג פון אונזער מדינה, און זענען איצט אונזערע פריינט.

פאָליטישע ענדערונגען אין אונזער געביט

באַר די לעצטע צען יאָר זענען פאָרגעקומען גרונטיקע ענדערונגען אין אונזער געביט. די אראַבישע ליגע איז זיך צעפאַלן, אָבער דער כּוח און די השפּעה פון מצרים זענען געוואָקסן אין אַ היפּשער מאָס. די מיליטעריש דיקטאַטור אין מצרים האָט זיך באַרשטאַרקט דורכן צופלוס פון סאָוועטישן געווער, און סיריע, איר באַקשיש דראָבערט געוואָרן דורך מצרים און ווערט דורך איר אייגענעם גישלונגען, טראָץ דעם געאָגראַפישן מרחק צווישן ביידע לענדער. און די פלענער פון מצרישן דיקטאַטאָר גרייבן נאָך ווייטער.

גרייכונגען. אבער דער טיערסטער רכוש, וואס די אומאפהענגיקייטס־תקופה האט אונז געלאזט איז דער יונגער דור, וואס בויט זיין היימלאנד און וואס איז אים שטייט די צוקונפט פון דער נאציע.

ער אנטפלעקט זיין פייאיקייט אין די גרענעץ־ישובים, אין דער אויפלעבונג פון וויסטענישן, אין דער שאפונג פון נייע געזעלשאפטלעכע לעבנס־פארמען, אין דערארבערונגען אויפן געביט פון וויסנשאפט, אין דעם חינוך פון די עולים אין דער פארטיידיקונג פון היימלאנד.

און איך צווייפל, צי האבן מיר געהאט ווען ס'איז אין אונזער לאנגער געשיכטע א מער טרייער און מער פייאיקע יוגנט, ווי איצט, און צי ס'איז צו גלויבן איר גלייכן אין אונזערע טעג אין א וועלכן ס'איז אנדער לאנד.

דער הידוש וואס איז פארן ישראל, דערווייטערט ניט פון אונז די תפוצות אז ניט די תפוצות פון אונז.

פארקערט: דאס איז דער צוציאונגס־כוח פון ישראל לגבי דעם גולה־אידנטום. דאס דאזיקע אידנטום איז שטאלץ אויף זיין פארציייטיקן היימלאנד. אין ישראל געפינט זיך דאס, וואס איז פארלארן געגאנגען ביים אידישן פאלק אין גלות. און אויב ביז איצט פלעגט די משיחישע וויזיע אקטיווירט ווערן דורך דער אידישער נויט, וועט אין דער צוקונפט דער צוציאונגס־כוח פון ישראל, דאס ליכט פון איר ווערק און איר וויזיע, דער שלמותדיקער אידישער און מענטש־לעכער טיפ — דאס אלץ וועט ווערן א פאקטאר פאר א הלוצישער עליה פון די בעסטע אידישע יוגנטלעכע פון די פרייע לענדער.

זיי וועלן עולה זיין כדי זיך צו באטייליקן מיט זייער פראצע, פייאיקייטן, מיט זייער גייסטיקן, קולטורעלן און ווירטשאפטלעכן אוצר אין דער אויספורעמונג פון אן עם סגולה און פון א מיטערהאפטער מדינה, וואס דאס איז בעצם די היסטארישע מיסיע פון מדינת ישראל אלס צונאב צום קיבוץ גלויות.

אויך אנדערע פעלקער זענען זיך משתתה.
אין אונזער שמחה

ניט נאר דאס אידישע פאלק אין די תפוצות, נאר אויך פיל אנדערע בעלקער האבן זיך משתתף געווען מיטן גאנצן הארצן אין אונזער שמחה.

ס'איז צווייפלהאפט, צי ס'איז ווען ס'איז געווידמעט געווארן אין דער אייראפייאישער און אמעריקאנער פרעסע אזא ברייט ארט פאר די אומאפהענגיקייטס־פייערונגען פון א פרעמדן פאלק, ווי דאס איז געמאכט געווארן דאס מאל בנוגע ישראל.

און ניט נאר די וועלט פרעסע, נאר אויך די גייסט־מענטשן און געלערנטע פון פיל פעלקער האבן אויפריכטיק און מיט פארוואונדערונג אויסגעדריקט זייער אנערקענונג און בארעונג פאר אלט־יונגן ישראל־פאלק — און ניט נאר צוליב דער סיני־אפיציע, נאר צוליב דעם שעפערישן פארמעסט פון ישראל, איר דעמאקראטישן רעזשים, אירע מיטטערהאפטע סאציאלע דערגרייכונגען, וואס דריקן זיך אוים אין דער ארבעטנדיקער התישבות, אין דארף און אין שטאט.

ארבעט מיט די אייגענע הענט. אידן זענען דאָ אונטערגעוואָרפן דער אַלגעמיינ־מלוכהשער אידישער ראַם, וועלכע זיי אליין פאַרמירן און באַווירקן.

דאָ האָט זיך צוזאַמנגענומען דער איד מיטן מענטש: דאָ איז ניטאָ קיין שום דים צווישן זיי. אַלץ איז אידיש און אַלץ איז מענטשלעך אויף הונדערט פּראָצענט.

דער איד רעדט עברית, די דאָזיקע שפּראַך ווערט ניט באַנוצט אויסשליסלעך פאַר רעליגיעזע באַדערפענישן, נאָר דינט אַלע מענטשלעכע באַדערפענישן. אַלע אוצרות פון מענטשלעכן וויסן ווערן איבערגעליפערט אין דער העברעאישער ליטעראַטור.

און דווקא אָט די אַנדערשקייט, אָט דער אונטערשייד צווישן די אידן אין דער צעשפּרייטקייט און די אידן אין ישׂראל — איז דער קוואל פון טרייסאָפט פון די אידישע תפוצות צו ישׂראל.

פאַרן דור, וואָס וואַקסט אינם לאַנד, איז דער תנ"ך אַקטואל און נאָענט צו זיין האַרצן און צו זיינע אינערלעכע איבערלעבנישן מער ווי די גאַנצע אידישע ליטעראַטור, וואָס איז גשאפן געוואָרן נאָכן חורבן. די מעשׂים; וואָס ער האָט אויפגעטאָן פאַרן ערשטן צענדליק יאָר פון ישׂראל — זענען ווי ארויסגעשפרונגען פון די בלעטער פון דעם ספר הספרים.

די געשטאַלט פון נייעם איד

דער נייער איד אין ישׂראל לעבט ניט אין עבר, הגם דער עבר לעבט אין אים.

ער איז א זון פון אונזער שטורמישער תקופה און קוקט ארויס צו דער קונפט. ווי א זון פון אן אמאָפהענגיקן פאָלק, איז ער א בירגער פן דער וועלט אן איטלעכע מענטשלעכע זאַך איז אים ניט פרעמד. ער פאַרלאָזט זיך אויף זיך אליין.

ער וויסט, אז די פעלדער, ווינגערטנער, וועלדער, כבישים, הייזער, אינ־דוסטרי, שיפן ערפּלאָנען, בתי־ספר, לאַבאָראַטאָריעס, פאַרשונגס־אינסטיטו־ציעס — זענען זיינע אייגענע אויפטון, די פרוכט פון זיין אַרבעט און גייסט, און די אומאָפהענגיקייט, אין וועלכער ער אָטעמט, האָט ער דערוואָרבן מיט זיינע אייגענע הענט. ער איז גרייט דאָס אַלץ צו פאַרטיידיקן מיט זיין לעבן. אין זיין אַרבעטס־פייאיקייט, אינטעלעקטועלער פאָטענץ און שעפּעדישקייט שטייט ער ניט אָפּ פון יעדן אַנדערן פאָלק.

ער בלאָוט זיך ניט פון גאווה, וויל ער וויסט, אז ער איז א זון פון א קליינעם פאָלק און א בירגער פון א קליינער מדינה, וואָס איז באַשרענקט אין איר השפּעה און כוח. נאָר ער וועדט ביי זיך ניט בטל לגבי די וועלט־תקיפים און ער ציטערט ניט איבער דעם, וואָס גויים וועלן זאָגן, וויל אַלס א פרייער מענטש און א זון פון א פרייען פאָלק, איז ער גלייכבאַרעכטיקט אין דער פעלקער־משפּחה.

דער ערשטער יאַרצענדליק האָט אונז געגעבן א גרויסע געבענטשטע עליה אין אויך ביל ווירטשאפטלעבן, קולטורעלע, מיליטערישע און סאָציאַלע דער־

מדינת ישראל האט אויסגעלויכן דעם אידישן רוקן אין גלות, האט גע־חויבן זייער כבוד־געפיל, האט באַרייכערט און באַפרוכפערט דעם אינהאַלט פון זייער אידישקייט, האט פֿאַרזיכערט זייער צוקונפט על כל צרה שלא תבוא.

מיר שטייען פֿאר א וואונדערלעכן און באַלערנדיקן פֿאַראַדאַקס אין די באציאונגען צווישן ישראל און די תפוצות. דאָס גלות־אידנטום, וועלן עס האָט אפילו ניט אין זינען, על כל פנים אין אט דער תקופה, עולה צו זיין אין זיך אַנ־צושלויסן צו די בויער און פֿאַרטיידיקער פון דער מדינה, קאַנסאָלידירט זיך אַרום דער מדינה און באַטראַכט זי ווי דעם וואונדערלעכן ברען־פונקט אין לעבן פון אידישן פֿאָלק.

צו דער גלייכער צייט זענען דאָס לעבן פון פֿאָלק אין ישראל, זיין קולטור, זיין ווירטשאַפֿטלעך־סאָציאָלע קאַנסטרוקציע — גאַנץ אַנדערש ווי ביי די אידן אין דער גולה. אין אַלע גלות־לענדער מאַכן אויס אידן א ביזעט צווישן דער ניט־אידישער באַפעלקערונג און זיי זענען אָפֿהנגיק פון איר חסד. די ווירטשאַפט־לעך־סאָציאָלע קאַנסטרוקציע פון אידן אין אַלע לענדער איז אַנדערש ווי ביים כערהייט־פֿאָלק, צווישן וועלכן זיי לעבן.

ביי יעדן פֿאָלק זענען די בויערים, אַרבעטער און בעלי־מלאכה די מערהייט. אַנדערש האָט דאָס פֿאָלק קיין קיום ניט. ביי די אידן פון די תפוצות זענען קיין פויערים אינגאַנצן ניטא אַדער זיי זענען כמעט ניטא. אויך די צאָל אַר־בעטער ווערט אַלץ קלענער.

די אידן אין גלות, אויב זיי ווילן בקיים זיין זייער אידישקייט אין א וועלט־ער ס'איז מאַל, מוזן זיי לעבן אין צווייַ תחומים, וואָס זענען זיך אָפטמאָל קעגנ־זייטיק סותר. ווי א בירגער פון זיין מדינה, לעבט דער איד אין תחום פון א פרעמדן פֿאָלק און ציט פון אים זיין מאַטעריעלע און אויך קולטורעלע יניקה. נאָר אין א פֿלויענעם וועלטלעך לעבט זיך אויס דער איד אין זיין אידישקייט. דאָס זענען ד רעלגיע, דאָס קהילה־לעבן אָדן צוזאַמענארבעט לשם געמיינזאַמע אידישע אינטערעסן.

ס'איז פאַראן א רים צווישן ביידע תחומים. אויך אין די פרייע אין רייכע לענדער, וואו דער איד איז ייט באַגרענעצט אין זיינע רעכט און באַוועגונגס־פרייהייט, איז זיין אידישקייט אָפּגעשלאָסן אין אידישן געטא, וואָס האַלט זיך אויף די זכרונות פון פון עהר אַדער אויף רעליגיעזע מנהגים, וואָס האָבן קיין אהיזה ניט אין זיין טאָג־טעגלעכן קולטורלן, ווירטשאפטלעכן און פֿאָליטישן לעבן.

אין דער גולה איז אומעגלעך אַן אַלגעמיין — אידישע ראָס, וואָס זאָל אויפלייגן אייפן אידישן יחיד חובות און זאָל אים געבן רעכט. דער איד איז אונטערגעוואָרפן דער מדינה־ראָס, וואו עס הערשט דאָס מערהייטס־פֿאָלק.

גאַנץ אַנדערש איז די לאָגע אין מדינת ישראל. דא וענען אידן די מערהייט. און דעריבער זענען זיי אוכאָפהענגיק. די ווירטשאפטלעך־סאָציאָלע קאַנס־טרוקציע איז דא אזא, ווי ביי יעדן געזונטן און אומאָפהענגיקן פֿאָלק. די מערהייט פינם פֿאָלק בילדן אַרבעטער און לאַנדווירטן, וואָס מאַכן אַלע מינים

געווארן געוויינדעט כלפי פנים, כלפי דעם רעוואלוציאנערן וויכן און דער שעפע־
רישער איניציאטיוו פון איר־ש"ן מענטשן.

ס'איז אויפגעשטעלט געווארן אין ארץ ישראל א ישוב, וואס האט קיין גלייכן
ניט אין קיין לאנד אין דיאספאָרא: דאס איז א ישוב, וואס איז פארוואַרצלט אין
באדן פון חייטלאנד, אין א זעלבסטשטענדיקער ווירטשאפט, וואס ווערט געבויט
מיט ארבעטס־שוויים, אין א באנייטער עברית־קולטור און וואס קען אוך איז
גרויס צו פארטיידיקן זיך אליין אוך זיין כבוד מיט א באוואפנטן כוח, ווען
אפילו ער זעפינט זיך אונטער א פרעמדער מאכט.

די מדינה וואס איז אויפגעקומען מיט צען יאר צוריק, איז ניט געבארן
געווארן ווי א יש מאין. דאס איז ניט געווען קיין המשך פון א קאלאניזאטארישן
ווערק פאר די לעצטע פינף אוך זיבעציק יאר, נאר א רעוואלוציע, א שארפע אוך
ראדיקאלע ווענדונג, א בראשית פון א נייער תקופה אין דער געשיכטע פון לאנד
אוך פאלק.

א פאלק־שטוב פון דורות איז פארוואנדלט געווארן אין א פאלק, אדער
ענגויער געזאגט, אין א קערנדל פון א סואווערענעם פאלק אין זיין חיימלאנד.
די פרעמדע קייטן, וואס האבן געפעטעט די יצירה־פייאיקייט אוך די התישבות
פון דער חלוצישער עליה, זענען צעריסן געווארן.

די באשרענקונגען פון שיבת־ציון זענען בטל געווארן. עס האבן זיך גע־
עפנט נייע בריטע האריזאנטן־צאר קיבוץ גלויות אוך פארן אויפבוי פון חיימלאנד.

ס'זענען אויפגעשטאנען אויך נייע הארבע סכנות, וועלכע האבן געפאלט
דערט העדיש אנשטרענגונגען זיי צובר צו זיין. אויך דער קריינער ינגער
מדינה איז געפאלן א שווערע אוך גורלדיקע אחריות, וואס קיין אנדער מדינה
האט דערפון ניט געוואוסט. פארן ערשטן צענדליק יאר האט די מדינה אוים־
געהאלטן דעם עקזאמען. זי האט, אמת, געהאט אויך געוויסע דורכפאלן דא אוך
דארט, אבער זי האט אויפגעשאן גרויסע זאכן.

איז קיין וואונדער ניט, וואס אין אט דעם חג העיצור האט ארויסגעשפרודלט
די פאלקס־שמחה פון די טיפענישן — די שמחה פון פאלק איבער דער אומ־
אפהענגיקייט, זיין פרייהייט, זיין יצירה, זיין גבורה, זיין פארשריט, זיין אינ־
ערלעבע צונויפשמעלצונג, זיינע דערגרייכונגן אין ווירטשאפטלעבע אוך קילטור־
לעבע דערראבערונגען.

דאס גאנצע אידישע פאלק פרייט זיך מיט אונז

מיטן פאלק אין ישראל פרייט זיך דאס גאנצע אידישע פאלק אין די תפוצות.
נאר ניט געווען אין אונזער געשיכטע אזא געשעעניש, וואס זאל פאריינקן
אין אזא מאס אלע אידישע תפוצות ווי די אויפשטעלונג פון דער מדינה.
ווייניקע האבן געגלויבט פריער אין אזא גאולה־אקט. ניט ווייניק אידן האבן
געהאט א חשש פאר די סכנות, וואס זענען דערמיט פארבונדן. און אויב די
וויזיע פון דער מדינה האט צעשפאלטן דאס אידנטום, האט דער פאקט פון דער
מדינה פאריניקט און צונויפגעהאלטן אידן.

מדינת ישראל און וועלט־אידנטום אין שנת העשור

פון דוד בן־גוריון
(פּרעמיער־מיניסטער און שר הבטחון)

צום יום־טוב פון צען יאריקן קיום פון מדינת ישראל האָבן זיך אויסגעטיילט נאָכן קלאָר זעלבן פּיל־וואָגיקן און פּיל־באַדייטנדיקע פּאקטן:

1. — די מלוכהשע רייפקייט און דאָס פּוטע אידענטיפיצירן זיך פון ישראל־בּאָלק אין אַלע זיינע שיכטן און עדות מיט זיין מדינה און די טיפע פּרייד איבער אירע דערגרייכונגען און וועלן אין ערשטן יאַרצענדליק;

2. — די שטאַלצע צונויפשלייסונג פון אידנטום פון די תפוצות פון אַלע לענדער אַרום יישראל;

3. — דער אויפגאַנג פון ישראל־פּרעסטיזש ביי די פּעלקער פון דער וועלט, סיי גרויסע און סיי קלייניע, אין א געוויסער צאָל לענדער, אין אַלע וועלט־טיילן.

ביי דער גאַנצער סאַטיסבאַקציע, וואָס אָט די אַנטדעקונגען פּאַרשאַפן יעדן פון אונז, טאָרן מיר זיך ניט דערמיט צופרידנשטעלן. מיר זענען נאָך אין אָכּזוב פון אונזער וועג. און נאָר דאָן, וועז מיר וועלן ניט איגנאָרירן די האַרבע פּעלערן, וואָס באַרירן דעם רעזולטאַט, די ווירטשאַפט, דעם חינוך און די צונויפשמעלצונג פון די גלות'ן; דאָן, וועז מיר וועלן באַנעמען, אז מיר האָבן ניט דערלאַנגט אַ המנוחה ואַ הנחלה און מיר וועלן זיין געשפּאַנט לגבי דער ציקונפט; וועז מיר וועלן גרייט זיין צו שטיין פעסט לגבדי די געפערלעכע נסיונות וואָס באַדראָען אונז פון דרויסן און מיר וועלן דורכזעצן אינעווייניק די שוערע אויפגאַבעס, וואָס פון זיי אין אונזער ציקונפט אָפּהענגיק — נאָר דאָן וועלן מיר זוכה זיין צו שניידן אין קומעדיקן יאַרצענדליק.

מדינת ישראל באַדייט אַן איבערקערעניש

די כּשיחישע האָפענונג וועלבע האָט אין משך פון פּיל דורות אָנגענומען די רעליגיעזע פאָרם און איז געווען געוועדעט צו אן איבערנאַטירלעכן כוח, האָט באַלאַרן איר מיסטישע פּאָרם, האָט אָנגענומען א פּאָליטישע פאָרם און איז

"Chi" que crece . . .
"Chi" que desgrana . . .
"Chi" que le va a gustar . . .

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

הערן סוחרים:

די קובאַנער טעיום קאָמפּאַניעם ס. א.

אויסשליסלעכע פּארשפּרייטער פון

ULTRAMAR

el famoso reloj de precisión

y

las pulseras de más prestigio en el mundo.

GEMEX

וואס פּאַרקויפן זיך אַמבעסטן אין קובא

האָט דעם כבוד אייך צו מעלדן אז בײַ האָבן דערהאַלטן נייע און פּאַרשיידענע מאָדעלן פון די פּרעסטיזשפולע מארקעס, וואס גיבן אייך לייכטע און זיכערע מעגלעכקייטן פון פּאַרקויף אין אייער געשעפט. אויב איר ווילט זיין א פּארשפּרייטער פון דער גרעסטער אָרגאַניזאציע פון זייגערס אין קובא, פּאַרלאַנגט איינצלהייטן בײַ:

קובאַנער טעיום קאָמפּאַניע ס. א.

L No. 2, Vedado - Tel. 3-2589

די פירמע „אולטראמאר" באגריסט צום נייעם יאָר אירע צאלרייכע קלייענטן, פרײַנט און דעם גאַנצן אידישן ישוב אין קובא.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Bosch Carrio y Co.

IMPORTADORES DE TEJIDOS

MURALLA Nos. 208 y 210. — TELEFONO M-7613

Habana

SALUDAMOS SINCERAMENTE A NUESTROS CLIENTES Y AMIGOS DE LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN LA FECHA DE SU AÑO NUEVO Y HACEMOS VOTOS POR SU PROGRESO, BIENESTAR Y PROSPERIDAD.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

"LA NACIONAL"

de

MANUEL NASEIRO Y CIA. S. L.

Villegas 357-359 casi esq. a Tte. Rey Telf. A-9915

Muebles y Equipos para Oficinas
Máquinas de escribir, sumar y calcular.
Adresógrafos y Mimiógrafos.
Alquiler de máquinas de escribir y sumar.
Registradoras "National", Cajas de caudales, Cofres para empotrar en pared, Sillas Sturgis.
Perforadores "Cummins"
BUROS Y ARCHIVOS DE ACERO "STEEL AGE"

DESEAMOS A LA COLONIA HEBREA UN FELIZ Y PROSPERO AÑO NUEVO

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

COMPLIMENTS

OF

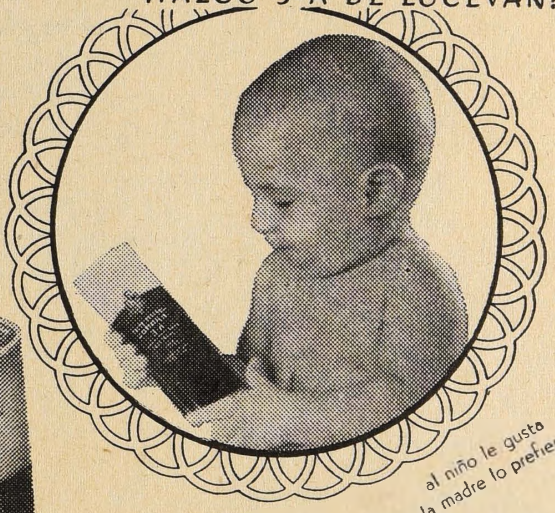
Wilbur Clark's Casino

HOTEL NACIONAL
DE CUBA

פֿערמאַנענטע און קאַנקרעטע קעגנזייטיקע באַציאונגען צווישן קולטורעלע, רעליגיעזע און דערציאונגס־אינסטיטוציעס אין ישׂראל און אין אַמעריקע. באַר דער פֿאַרווירקלעכונג פון דער דאָזיקער אויפגאַבע איז נויטיק צו שאַפֿן אַ מין פֿערמאַנענטן אידישן „אונעסקאָ", וואָס זאָל נעמען אויף זיך די אויפגאַבע צו שאַפֿן און אָפּהיטן די פֿאַרבינדונגען, וואָס פֿאַרייניקן דאָס אידנטום פון די תפוצות מיט ישׂראל.

די מיסיע פון תּלמוד, אַז: „כּל הארצות עיסה לארץ־ישׂראל וארץ ישׂראל עיסה לבבל" איז חל מיט אַן ענדערונג אין נוסח אויף די באַציאונגען צווישן ארץ ישׂראל און אַמעריקע: יעדער איינער דאַרף דינען אָדם אָנשפּאַר פֿאַר דעם צווייטן און יעדער איינער דאַרף צוטראָגן פון זיינע בעסטע כוחות צו אַ באַנייטער און באַפעסטיקטער אידישער קולטור אין ישׂראל און אין אַמעריקע.

¡QUÉ BUENO!
¡TALCO 3-A DE LUCEVÁN!

El Talco 3-A de Luceván es decididamente lo mejor para la piel tierna del bebé. Para proteger y refrescar esa piel tan suave, use siempre el más suave y puro de los talcos: El Talco 3-A de Luceván. Lo que más tranquiliza a las madres es que el Talco 3-A de Luceván, además de refrescante y desodorante, protege la piel del niño contra infecciones y el salpullido.

TALCO 3-A de LUCEVAN

DE VENTA EN FARMACIAS Y PERFUMERIAS

Publicidad Polino

וואָס האָבן געזוכט אַוועקצושטעלן די אידישע קולטור בלויז אויף מאָדערנע יסודות, קערן זיך איצט ווידער אום צו די היסטאָרישע אידעאַלן פון אידנטום; דעליניעזע רעפאָרמער האָבן שוין לאָנג אויפגעהערט צו באַקעמפן טראַדיציע און „אויפגעקלערטע" משכילים זוכן ווידער השראה אין דער פילאָזאָפישער מחשבה פון רמב"ם און אין די מקורות פון חסידיזם. ווי דאָס זאָל נישט קלינגען ווי א פאראדאקס, זוכט דאָס אמעריקאַנער אידנטום וועגן אויף אומצוקערן און צו באהעפטן זיך ביים דער אידישער טראַדיציע, בעת די נייע ישראל געפינט זיך אין א שווערן געראַנגל פאר עקזיסטענץ און שענקען דערוויל וויניק אויפמערקזאַמקייט פאר דער שאָפונג פון א רעליגיעזן לעבן אין דער נייער מדינה.

די כוחות וואָס ווירקן אָבער אויף דער געשטאַלטונג פון אידנטום אין אמעריקע און אין ישראל, זענען צו שטארק, כדי צו דערמעגלעכן וויטגייענדיקע ענדערונגען אין זייער לעבנס שטייגער. ס'איז אָבער פאראן א יסוד צו גלויבן, אז אן ענגערער קאָנטאַקט צווישן זיי, דער אויסטוויש פון מיינונגען און דערפאַרונגען צווישן שריפטשטעלער, רבנים, וויסנשאפטלער, קינסלער, דערציער און טוער וועלן הענען העלפן שאפן די אטמאָספערע, אין וועלכער עם וועט מעגלעך זיין צו באַטראכטן ביט ישוב הדעת אלע יענע פראגן און פראבלעמען, וואָס פארעמען דעם אויבן־אן אויפן גייסטיקן סדר־היום סיי אין ישראל און סיי אין אמעריקע.

ענגע קולטור־פארבינדונגען צווישן ישראל און דעם אידנטום פון די תפוצות וועלן זיין א ברכה ניט נאָר פאר דעם אמעריקאַנער אידנטום, נאָר אויך פאר מדינת ישראל. דאָס אמעריקאַנער אידנטום, וואָס איז איינגעוואָרצלט אין דער בריטער וועלט־קולטור איז מכוגל צו העלפן ישראל באַקעמפן אין איר דעם פראָווינציאַליזם און דערווייטערן זי פון איבערגעטריבענער פאַרטייאישקייט, וואָס האָט זיך אויסגעשפרייט אויף אלע אירע לעבנס־געביטן. פון דער צווייטער זייט איז קלאָר, אז די קולטור־פראָבלעמען פון אמעריקאַנער אידישן ישוב וועלן ניט געלייזט ווערן בלויז דורך רייד. דער אדער אן אנדערער ליטעראַטור־שטרעמונג וועט ניט פארזיכערן די עקזיסטענץ פון אידישער קולטור אין אמעריקע ועל אחת כמה וכמה וועט ער ניט ברענגען צו אן אייפלעבונג פון דער קולטור און איר פארמאַנענטן וואוקס.

טראץ אלע סמנים פון געטרייישאפט און בענקשאפט צו דער טראדיציע פון די אבות, וועט שווער זיין צו געפינען אנטפלעקונגען פון אן ענלעכן שעפערישן כוח אין אמעריקאַנער אידנטום. דערפאר קען אן ענגער קאָנטאקט צווישן אידנטום פון אמעריקע און פון דער נייער ישראל, וואָס שפרודלט מיט וואונדערלעכער חיונה'דיקייט, דינען אלם גייסטיקע בלוט־טראנספוזיע פאר יענע, וואָס האָבן פארלוירן דעם גייסטיקן אנקער און רעזולטאט פון דער דאזיקער אבידה איז ביי זיי צוגענומען געווארן דער אידישער לעבנס־זאפט.

א סך אנשטרענגונגען וועלן מוזן אינוועסטירט ווערן, כדי צו שאפן די אינסטרומענטן, וואָס זענען נויטיק פאר

עול פון דער פארגאנגענהייט. א בולט'ן ביישפיל אין דער נייער העברע־אישער ליטעראטור אין דער ריכטונג פון רעווא'לטירן קענן דעם עבר און פון שטרעבן צו אן איבערשיכטונג פון וועלטן, געפינען מיר אין די שאפונגען פון מיכה יוסף בערדיטשעווסקי, דעם שריפטשטעלער און דרייסטער קעמפער קענן דער ירושה פון די אבות. און אט דאס וואס איז אמא' געווען א ליטעראישע ריכטונג, איז אין א גרויסער מאס פארוואנדלט געוואָרן אין א ווירקלעכקייט אין ישראל. די ישראל־יוגנט, מער ווי זי שענקט אויפמערקזאמקייט די וועלטן פון אידישן עבר און דער תפוצות, איז זי צוגעבונדן צו די וועלטן פון דער קעגנווארט, וואס האלטן אין וועלן געשאפן מיט אירע אייגענע אנשטרענגונגען. די ישראל־יוגנט פארנויגט זיך אפשר נישט צו „אפא'ן", ווי דער דיכטער שאול טשערניכאווסקי האט דאס פארויסגעזען אין זיין ליד „לנוכח פסל אפולו" (קעגנאיבער דעם אפגאט פון אפא'ן). מיר זענען אבער עדות פון אן איבערשיכטונג פון וועלטן אין דעם לעבן פון דער ישראל־יוגנט, וואס שייך איר צוגאנג צו אידישע וועלטן. זי שענקט מער אויפמערקזאמקייט אירע טעכנא־לאגישע און זיכערקייטס־נויטן, פון וועלכע עם הענגט אפ איר עקזיסטענץ און זיכערקייט, ווי צו די זאכן וואס האבן אויפגעשטורעמט די הערצער פון אירע עלטערן אין די גלות־לענדער.

און איצט לאמיר כאפן א בליק אויף דעם קולטור־מצב פון אמעריקאנער אידנטום. דאס אמעריקאנער אידנטום — אין דער געוועלשאפט אין וועלכער עס איז אויפגעקומען — גלויבט אין פראגמאטיזם און האלט מער פון חיי שעה ווי פון חיי עולם. די אמעריקא־נער געוועלשאפט נויטיקט זיך אין טעכנא'לאגישע דערפינדונגען און וועט זיך וועלטער באנוצן מיט זיי ווי א טייל פון איר לעבנס־שטייגער. אבער ווער עס אבסערווירט פון דער נאענט די דאזיקע ווירקלעכקייט, ווייסט, אז אין א סך אמעריקאנער קרייזן איז אויפגע־קומען א מין געפיל פון אנטוי־שונג לגבי די אנטפלעקונגען פון דער מעכאניסטישער „ראבאטן" קול־טור. דער ריזיקער פארשריט אין דער לעצטער צייט און די פראדוקציע פון פארניכטונגס־כלים פאר מלחמה־צוועקן האט פארשטארקט דעם געפיל פון אנטוישונג און האט דערוועקט א זארג און פחד פאר ינענ טעכנישע מכשירים, וועלכע האבן ערשט מיט א דור צוריק געטראגן אין זיך די ברכה פאר דעם מענטשלעכן מין. די דאזיקע אנטוי־שונג האט אויך פארורזאכט אן אומקערן זיך צו רעליגיעזע אידעא'לן און צו קולטור־ווערטן, וועלכע האבן באשעפטיקט מענטשלעכע הערצער אין פריערדיקע תקופות. היינט זענען מיר עדות, אויב נישט פון א רעליגיעזן רע־נעסאנס, איז ווייניקסטנס פון א בא־שטימטן פערמענט און פארינטערע־סירונג מיט פראגן פון רעליגיע און ריטואל, וואס האבן נישט זייער גלייכן אין דער אמעריקאנער געשיכטע.

אן ענלעכע ענדערונג איז אויך פאר־געקומען אין דעם גרעאנקען־גאנג פון אידישע קרייזן, וואס באשעפטיקן זיך מיט קולטור־פראבלעמען. די צייט ווען מענטשן מיט עקסטרעמע איינשטע־לונגען פלעגן רעווא'לטירן קעגן דער טראדיציע פון זיערע עלטערן און דער־קלערן קריג קעגן די חיליקייטן פון זייער פא'ל, זענען שוין אריבער. די

זייער צוקונפט פון גייסטיקן און קול־טורעלן שטאַנדפונקט.

כדי צו פֿאַרמיידן דעם דאָזיקן קאַנ־טאַקט איז נויטיק צו אַנאַליזירן עט־לעכע פּרינציפּן, וואָס זענען פֿאַרבונדן דערמיט: דער פּרינציפּ פון ניט־אינטערוועניע, למשל, וועלכער הערשט אויף דעם פּאָליטישן געביט אָדער דאָמבע פֿאַר דער זעלבסטשטענדיקייט פון דער מדינה, איז ניט חל אויף קול־טור־באַציאונגען. פֿאַרקערט, נייטרא־ליטעט אויף דעם געביט טראָגט אין זיך אַ גרויסן היזק, ווייל זי קומט צו דערוצירן און ניט צו פֿאַרמערן, צו פֿאַרקלענערן און ניט אויסצובריטערן. קולטור־קאָנגרעסיטקייט מיינט נעמען און נעבן, מיינט אויפנעמען און אָפּ־שטויסן, מיינט פּרייע קריטיק פון דעם נעגאַטיוון אָדער פּאָזיטיוון און קאָמפּע־דאַציע פֿאַר דעם פֿאַרשריט פון בשותפות'דיקן גייסטיקן לעבן.

די געשיכטע פון אידישן פֿאָלק איז דייך אין ביישפּילן פֿאַר אַזעלכע קול־טור־באַציאונגען, וואָס האָבן עקזיס־טירט צווישן פֿאַרשיידענע אידישע קהילות. דער בולט'סטער ביישפּיל זענען די באַציאונגען צווישן גלות בבל און ארץ ישראל. די לישאָפּט צו ארץ ישראל אלס דאָס היימלאַנד פון אידישן פֿאָלק און זיין קולטור האָט ניט אַראָפּגעמינערט פון דער מיינונג, וואָס אונזערע חכמים האָבן געהאָט וועגן די גייסטיקע דערגרייכונגען פון גלות־בבל. אַ סך מאמרים וואָס זענען צעוואָרפן איבערן ים פון תלמוד זאָגן עדות אויף דעם דאָזיקן צוגאַנג. די דאָזיקע פסוקים וואָס שילדערן די באַ־ציאונגען צווישן ארץ ישראל און בבל, באַווייזן, אַז אונזערע אבות וואָס האָבן געלעבט אויסער ארץ ישראל האָבן זיך דערלויבט אָנצואוווייזן אויף די מעלות און חסרונות פון זייערע ברידער אין ארץ ישראל און אויסצודריקן זייער סימפּאַטיע און זייערע נענאַטיוווע און פּאָזיטיווע מיינונגען וועגן זייערע דער־גרייכונגען און דורכפֿאַלן. אזוי דאַרפן די באַציאונגען צווישן אמעריקאַנער אידנטום און ישראל זיין באַגלייט דורך פרייער מחשבה און דער מעלעכקייט אָנצואוויזן אויף די דערנרייכונגען און פעלערן און דער נרייטקייט אויסצונוצן יעדע געלעגנהייט פאַר קאָאָפּעראַציע און קעגנזייטיקע באַציאונגען. קענג־זייטיקע באַציאונגען אויפן קולטור־געביט נעגירן ניט קיין אונטערשיידן און קענאַנאַדן. פֿאַרקערט, אויפלכע באַציאונגען קענען דינען אלס שטויס־קראפט און שפּעפּערישער כוח, ווען זיי זענען געפּאַרט מיט קעגנזייטיקער פאַר־שטענדעניש און רעספּעקט.

אונטערשיידן צווישן דער ישראל־קולטור און דער אידישער קולטור אין אַמעריקע ווערן שוין היינט בולט. אָבער צווישן די דאָזיקע אונטערשיידן איז נישט נאָר נישטאָ קיין קעגנזאַץ, נאָר זיי דערגענצן אפילו און באַרייכערן אייגע די אַנדערע. איך וויל אילוסט־רירן דעם דאָזיקן צושטאַנד מיט עט־לעכע ביישפּילן: דער לעבנס־שטייגער אין ישראל איז היינט צו טאָג דער רעזולטאַט פון א קולטור־רעוואָלוציע, וואָס שרייבער און דענקער האָבן דורכ־געפירט און איר נענעבן אויסדרוק אין זייערע שאַפונגען, דורך וועלכע זיי האָבן באַרייכערט די העברעאישע לי־טעראַטור אין לעצטן דור. די טענדענץ פון די רעוואָלוציאָנערן איז נעווען איבערצורייסן די גלות־קייטן און ארונטערצואוואַרפן דעם טראַדיציע־

ב.

די אידן וואָס לעבן אין אַמעריקע גלויבן און האָבן די טיפע איבערצייגונג, אז אַמעריקע איז אַנדערש. נאָך דער דערפאָרונג פון נאַציזם קען אוודאי קיינער ניט נאָראַנטירן, אז „אזא זאך איז אוממעגלעך דאָ". מען דאַרף אָבער קלאָר פעסטשטעלן, אז אויב חלילה עס וועט אויפקומען אין אַמעריקע א רשעות'דיקער טאָטאַליטאַריזם, וועט אים די גאַנצע וועלט, אינשלוסדיק ישראל, ניטש אויסמיידן. אַמעריקאַנער אידן וואָס זענען דורכגעדרונגען מיט דעם באַוואוסטזיין פון זייערע דעכט און פליכטן, זענען מחוייב צו ווירקן מיט אלע זייערע כוחות צו פאַרזיכערן די עקזיסטענץ פון אָט דער אמעריקע, וואָס זיי קענען און פאַרערן, ווייל אין איר ליגט די גאַראַנטיע פאַר וויטערדיקער מענטשלעבער פרייהייט, אינשלוסדיק דער פרייהייט פון ישראל. אין אזא אַמעריקע איז אויך געזיכערט די עקזיסטענץ פון אידישער קולטור — אויב די אידן אליין זענען פאַראינטערעסירט אין איר.

פאַראן צוויישן אמעריקאַנער סאָציאַלאָגן אזעלכע וואָס האַלטן, אז אייניער פון די דערקענ־ציכנס פון אַמעריקאַניזם איז די באַציאונג פון געטריישאפט מצד דער יחיד צו זיין מקור און טראַדיציע. מען קען זיך כמעט נישט פאָרשטעלן, אז אן אמעריקאַנער איד זאל דערגרייכן א וויכטיקע פאָליטישע פאזיציע אפילו אין געגנטן, וואו עס זענען ניטא קיין סך אידן, אויב ער זאל פאַרליקענען זיין אפשטאם, אדער ער זאל פאַרראטן זיינע ברידער.

מ'קען זאגן, אז א סך אמעריקאַנער אידן וועלן וויייטער נישט שענקען קיין אויפמערקזאַמקייט צום גורל פון ישראל, אדער דער צוקונפט פון זייער אידישקייט. דאָקעגן אָבער, איז פאַראן א ניט קליינע צאָל אידן, באזונדערס די וואָס זענען פאַרבונדן מיטן לעבן פון דער קהילה, דער שול, דעם דערציאונגכזוועזן און דער ציוניסטישער באַוועגונג, וואָס זאָרגן פאַר אידישער עקזיסטענץ. אין די דאָזיקע קריזיס האלט אין איין וואָקסן דער אינטערעס אין קולטור־באציאונגען צווישן ישראל און אמעריקע אין דער ברכה, וואָס ליגט אין אזעלכע באציאונגען פאַר דער אַנטוויקלונג פון אידישן לעבן אין אמעריקע.

ג.

די איצטיקע ווידרלעבקייט אין מדינת ישראל און דער אידישער לעבנס־שטייגער אין אמעריקע זענען מחייב צו זען די באציאונגען צווישן די צוויי טיילן פון אידישן באָלק אין טערמינען פון א וועג, וואָס פירט פון איינעם צום צווייטן, א מין אחין און צוריק. דאָס מיינט נישט, אז עס איז פאַראן אן אידענטישקייט צווישן דער אידישער קולטור אין אמעריקע און דער קולטור פון ישראל, אדער אז די באַדייטונג פון דער ערשטער קען פאַרגליכן ווערן מיט דער פון דער צווייטער. עס איז קיין ספק ניט, אז די אַנטפלעקונגען פון אידישער קולטור אין ישראל זענען זיין אריגינעלערע און מער שעפעריש. איך וויל דערמיט נאָר באמערקן, אז דער קעגנזייטיקער קאָנטאַקט צווישן דעם אידישן ישוב אין אמעריקע און דעם באָלק אין ישראל איז א נויטוועניקייט, וויייל נאָר אן ענגער קאָנטאַקט און א לעבעדיקע פאַרבינדונג צווישן זיי ביידן וועלן בכוח זיין צו פאַרזיכערן

ארץ ישׂראל ישוב און זיי איז אויך היינט־צו־טאָג אַ דעציזירנדער פאַק־טאָר אין דער אויספּאָרמירונג פון דער פּאָליטישער אין עקאָנאָמישער סטרוק־טור פון לאַנד. און צום סוף האָט הערצל אליין געביטן זיין מיינונג נאָכ־דעם ווי ער האָט זיך באַקענט פון דער נאָענט מיט דעם מיזרח־אייראָפּייִשן אידנטום און האָט באַנומען די אומצע־רייסבאַרע פאַרבינדונג צווישן דער אי־דישער קולטור און דעם ציוניזם. זיין געענדערטן שטאַנדפונקט האָט ער אויסגעדריקט אין דעם באַקאַנטן זאַץ: „איידער מיר קערן זיך אום צום אי־דישן לאַנד מוזן מיר זיך אומקערן צו אידישקייט".

אויך די איינישטעלונגען פון דובנאָוו און אחד העם זענען צעטרייסלט גע־ווארן דורך די געשעניש פון אונזער דור. מיר, וואָס האָבן בייגעוואוינט די גדויסע אידישע קאַטאַסטראָפע אין מזרח־אייראָפּע, האָבן ניט געקענט האָבן קיין אַנדערן צוגאַנג ווי דער פון דעם באַדימטן היסטאָריקער און פון דעם טיפן דענקער. ביידע האָבן גע־לעבט אין אַ צייט, וועלכע איז, מיט רעכט, גערופן געוואָרן „די גאָלדענע תקופה" פון גלות־שעפּערישקייט אין מזרח־אייראָפּע און ביידע האָבן, פאַר־שטייט זיך, ניט געקענט פאָרויסזען דעם חורבן, אין וועלכן עס זענען אומ־געבראַכט געוואָרן ענע אידישע קיבו־צים, וועלכע האָבן געדאַרפט דינען סיי אַלס אַן אָביעקט, וואָס נעמט אויף די השפּעה פון ארץ ישׂראל, לויט אחד־העם'ס אויספּאָסונג, און סיי אַלס צענ־טערן, וואָס שטראָלן ארויס פון זיך אי־דישע קולטור־השפּעה, לויט דובנאָוו'ס אויספּאכינג.

די עטלעכע אידישע קיבוצים, וואָס זענען לעבן געבליבן נאָך דעם חורבן, זענען, צום באַדויערן, ניט קיין טינדגער פון יענער אידישער קולטור, וואָס אחד העם האָט געקענט און האָט געוזוכט צו פאַראייביקן. מיט זיין גאַנצער פּייאי־קייט פאָרויסצוזען די צוקונפט, האָט ער נישט געקענט באַנעמען דעם כא־ראַקטער פון דער קאָמוניסטישער רע־וואָלוציע און אירע קאַטאַסטראָפאַלע רעזולטאַטן פאַר דעם רוסישן אידנטום און פאַר די אידן פון די סאַטעליטן־לענדער. עס איז אויך אוממעגלעך געווען, אז אחד העם זאָל פאָרויסזען די אַנטוויקלונג פון אַ אידנטום אין אמעריקע און אין ישׂראל, דעם אונטער־שייד צווישן זיי און דעם אונטערשייד צווישן אידנטום אין די ביידע לענדער און דעם וואָס ער האָט געקענט.

אין אַנבליק פון אזעלכע קאַלאַמאַלע ענדערונגען איז עס אַנצונעמען, אז אחד העם אליין, ווען ער וואָלט זיי בייגעוואוינט, וואָלט ער ניט באַטראַכט ארץ ישׂראל אלס צענטער און דעם גלות אלס פּעריפעריעס פון צענטער, ווייל אזא באַציאונג העננט אפּ פון קול־טורעלער איינציקאַרטיקייט און אזא איינציקאַרטיקייט עקזיסטירט ניט היינט אין דער אידישער וועלט, ישרג־פאלס ניט אין אמעריקאַנער אידנטום און ניט אין דעם ישׂראל־אידנטום.

וואָס שייך די אַנהענגער פון גלות־ליקווידאַציע, קען מען זיך אפשר באַ־ציען מיט סימפּאַטיע צו זייערע מא־טיוון, וואָס דרינגען ארויס פון דער שוידערלעכער דערפאַרונג אין אייי־ראפּע, אַבער גלייכצייטיק מעגן מיר אפּפערגן זייער שיקול הדעת אין ציען א פּאַראַלעל צווישן דער פאַרגאַנגענ־הייט און דער צוקונפט אין אייראפּע און אמעריקע.

ארץ ישראל און אז די וויכטיקסטע קונסט און רעליגיעז־עטישע ווערטן, וואס וועלן זיך אנטוויקלען אין דעם דאזיקן צענטער וועלן אריסשטראלן זייער השפעה אויף דעם גאנצן אידנטום און וועלן אריינפלייגן זייער שטעמפל אויף זיין לעבנס־שטייגער.

אן ענלעכע איינשטעלונג צו אחד־העמ"ס, וואס אונטערשיידט זיך אבער פון איר ביז אפשאצן די ראלע פון ארץ ישראל אלס גייסטיקער צענטער פאר דעם גאנצן גלות, האט באמולירט דער היסטאריקער שמעון דובנאוו. זיין איינשטעלונג איז באזירט אויף דעם באגריף פון א סך צענטערן. אויך ער איז אריינגעגאנגען פון דעם שטאנדפונקט, אז עס וועט עקזיסטירן א גלות, אבער ער האט צוגעגעבן, — און דאס איז זיין אריגינעלער בייטראג, — אז עס וועלן זיך אנטוויקלען אידישע צענטערן אין גלות, וואס וועלן מיט זייער באדייטונג און השפעה־קראפט ניט בלייבן הינטערשטעליק לגבי דעם צענטער, וועלכער וועט אויפקומען אין ארץ ישראל.

דער שטאנדפונקט פון שלילת־הגלות האט געפונען זיין בולט'ע פארמולירונג אין די שריפטן פון יעקב קלאצקין. ער איז געווען דער וועגווייזער פאר די ענלעכע ווארטאגער אין דער ציוני־סטישער באוועגונג, וואס האבן געדופן צו ליקווידירן אלע תפוצות און אויפצוזאמלען די אידן אין זייער לאנד.. וואס שייך די מיטלען אויף צו דערגרייכן דעם ציל, וויזן ארוים איניקע פראקטאגאניסטן פון דער ליקווידאציע א כאראקטעריסטישן עקסטרעמיזם. אזוי האט למשל, א. שרון, דער פארפאסער פון „אכזריות'דיקן ציוניזם". פארגעשלאגן אויפצושטעלן א ספעציעלע אר־גאניזאציע, וועמענס מיטגלידער זאלן זיך ארויסלאזן אלס שליחים אין די אידישע קהילות אין אמעריקע, ענגלאנד און דרום־אפריקע, „כדי אנצוזאמלען אויף אונזערע ברידער די שרעק פון פארשוידענע פארפאלגונגען וואס וועלן קומען אויף זיי."

לאמיר פרובירן דא אנאליזירן די דאזיקע איינשטעלונגען אין ליכט פון די לעצטע אנטוויקלונגען אין ישראל און אין אמעריקע.

הערצל'ס איינשטעלונג וועגן דער אנטוויקלונג פון דער אידישער קולטור אין ארץ ישראל איז אפגעווארפן געווארן נאך ביים לעבן פון דעם גרויסן מנהיג. די „חובבי ציון" וואס האבן נאך פאר הערצל'ען פארשפרייט דעם געדאנק פון אידישער קאלאניזאציע אין ארץ ישראל, האבן פארמולירט זייער פראגראם אין טערמינען פון העברעאישן קולטור־רענעסאנס אין דער ארי־גינעלער שפראך. די איבערפלאנצונג פון דער איידאפייאישער קולטור אזוי ווי זי איז אויפן ארץ־ישראל־באדן האט זיך אויך אנגעשטויסן אויף דער קעגנערשאפט פון א צווייטן שטראם אין דער ציוניסטישער באוועגונג. צוזאמען מיט דער ארגאניזירונג פון דער ציוניסטישער וועלט־ארגאניזאציע, האט זיך אויך געהאלטן אין גרינדן די ציוניסטישע ארבעטער־באוועגונג, וועלכע האט געזוכט צו פאריינקן די יושר־פרינציפן פון די אידישע נביאים מיט די פרינצפן פון מאדערנעם סאציאליזם און זי האט אפגעווארפן דעם קאפיטא־ליסטישן רעזשים און די אנטפלעקונג פון זיין איידאפייאישער קולטור, וואס הערצל האט פארערט און געשעצט. די ציוניסטישע ארבעטער־באוועגונג האט ארויפגעלייגט איר חותם אויף דעם

אויפן וועג צו א אידישן „אונעסקאָ"

— פון —
דר. שמואל מ. בלומענפעלד

א.

די פראָגע פון ישראל'ס השפּעה אויף דער צוקונפט פון אמעריקאַנער אידנטום אויף דער אויספֿאָרמירונג פון זיין גייסטיקן פּרצוף, איז אפּשר ניט אזוי בולט און דרינגנד ווי אייניקע פון די פּאָליטישע פּראָגן וואָס באשעפטיקן אונז היינט. פון לאַנג־טערמינישן שטאַנדפּונקט איז אָבער קיין ספּק ניט, אַז די קולטור־באציאונגען צווישן ישראל און אמעריקע וועלן פּאַרנעמען דעם ערשטן פּלאַץ צווישן די פּראָבלעמען, וואָס פּאַדערן אונזער אויפמערקזאַמקייט. אין קעגנזאַץ צו די פּראָבלעמען וואָס דרינגען ארויס פון דער פּאָליטישער ווירקלעכקייט, איז די פּראָגע פון גייסטיקע באציאונגען צווישן ישראל און די תפוצות געווען א שטענדיקע טעמע פאר ויכוחים זינט דעם סאמע אנהויב פון דער ציוניסטישער באוועגונג. די דאָזיקע ויכוחים זענען געקומען צום קריסטאַליזירטן אויסדרוק אין די איינשטעלונגען פון הערצל, אחד העם, דובנאָוו און יעקב קלאצקין.

הערצל, דער פּאָטער פון פּאָליטישן ציונזם, האָט צוערשט ניט באַטומען און האָט אפילו ניט געפילט די נויטוועגדיקייט אין דער אייניקאַרטיקייט פון דער אידישער קולטור. ער האָט זיך פאַרגעשטעלט די אידישע קולטור אין דער אידישער מדינה ווי א המשך פון דער איראָפּייאישער קולטור, וואָס די אידן האָבן דערווארבן אין זייערע וואונן־לענדער. ער האָט אפילו געזען די מעגלעכקייט פון באַנוצן זיך מיט עטלעכע שפּראַכן און האָט, נעמענדיק די שווייץ אלס א פּראָטאָטיפּ, געשריבן: „די שווייץ איז א גוטער ביישפּיל פאר דער מעגלעכקייט פון א שפּראַכלעכער פּעדעראַציע..."

א פונקט פאַרקערטן שטאַנדפּונקט פון הערצל'ס געפינען מיר אין אחד העם'ס איינשטעלונג, וועלכע איז סוּמירט אין דעם באגריף פון א גייסטיקן צענטער אין ארץ־ישראל. אחד העם'ס גראנק איז געווען באזירט אויף דער הנחה, אז די מערהייט פון אידישן פאָלק וועט ווייטער לעבן אין גלות־לענדער, נאר אז דאם פאָלק וועט שפּן זיין לעבנס־קראפט פון דעם גייסטיקן צענטער, וועלכער וועט אויפקומען אין

Para toda clase

de

Operaciones Bancarias

The **FIRST**

NATIONAL CITY BANK

of New York

Habana - Santiago - Matanzas - Cárdenas

Caibarién - Manzanillo

— מיט דעם, איך שווער דיר!

— אָבער ווי אזוי?

— דער נביא האָט מיר אָנגעזאָגט: „מזל טוב", האָט ער געזאָגט! ביי זיי זאָגט מען מזל טוב, ווען עס ווערט געבוירן!

— אזוי, אזוי?

— האָסט שוין געמענט זען ווי ער האָט זיך אין תהילים איינגעגעסן. ער האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ, א שמייכל געמאַכט! רבי, מזל טוב! שוין געבוירן!...

— אזוי, אזוי, באַבע... עס איז דאָך עפּעס טאַקע... באַבע, דו קענסט דאָך אים שוין, אפשר וועסטו מיט אים איבערערגן... מיין יאַדוויגא קינדלט אַלע יאָר... קען שוין ניט אויסהאַלטן... אזויפל פּרעסערס אויסהאַלטן... כ'קען ניט. איך טענה מיט מיין יאַדוויגאַן, געזונ שוין... א צוויג, זאָג איך דיר, איז זי... יאַדוויגא, האָב גאָט אין הארצן, שון אַכט פּרעסערס... וויפל איז דער שיער? איך האָב דיר ליב... איך געדענקט ניט... איך ווייס ניט... ווי מיט צוואַנגען האַלט זי... א שד איז זי... אפשר וועסטו ביי אים ביי דעם נביא ריינעם בעטן, ער זאָל עפּעס טאָן פּאר אַן אַרעמען קריסטן... זאָל זי אויפהערן קינדלען... איך וויר אויסגעריסן... קליינוואַרג איינס און איינס... קען נאָך ניט פּאַרדינען אויף א שטיקל ברויט. בעט אים דעם נביא, א קליין טובהלע, ער זאָל יאַדוויגאַן מאַכן געדענקען און מיר אליין אויך קענען אָנהאַלטן דעם קאָפּ... דעם אמת זאָגן דיר באַבע, — מיר אליין פּאַרדריס זיך אויך דער קאָפּ... א קליין פּיצנקעלע טובהלע, בעט פּאַר מיר באַבע.

די באַבע האָט זיך געזומען רויטלען:

— צו א נביא קען מען מיט אזעלכע ענינים ניט גיין... ער איז נאָך א קינד.

— צום גלח גיי!

— שוין געווען!

— זאָל יאַדוויגא אביסל פּרומער ווערן!...

— זי איז דאָך כסדר פּאַרנומען מיט די קינדער...

די איבעריקע קריסטן האָבן זיך אָנגעהויבן פּאַרנאַדערגיין. איינער האָט אריינגעווארפן א ווארט.

— וואָס סודט איר זיך אזוי?

— א ליבע?

— אן אוצר געפונען?

— וואו גייסטו איצט באַבא, צו דיין אייניקל דאָס „זשוטקעלע"?

— נו יא ווען וועט מען אים הייליקן?...

— ווען די באַבע וואָלט געהאַט געלט וואָלט זי א טרונק בראַנפן געדארפט שטעלן... איין קליניקייט... שוין געווען אויף יענער וועלט... דערטאַפּט א אידיש נביא'לע... אן איינפאַל. וואָס וועט איצט זאָגן דער גלח?...

דראָסן. איך וויל דיר בעטן, זאָלסט ניט חוזקן פון מיר באַבא. פון א קינד טאָר מען נאָך ווייניקער חוזק מאַכן, שטייט ביי אונז אין דער הייליקער תורה. איך בין ניט קיין נביא און רוח מיט ניט נביא. איך האָב דיר געוואָלט דערפריען, האָב איך מסתמא אין א גוטער שעה זיך אריסגערעדט... ווער ווייסט ווייניע וועגן?...

די קריסטן האָט זיך געמומען שווערן, אז זי חוזקט ניט. זי ווייסט, אז ער איז א נביא... זי וועט עס אומעטום דערציילן... אפילו ווען מען דערהרגעט איר וועט זי ניט אויפהערן דערציילן וועגן דעם גרויסן וואונדער פון דעם יונגן אידישן נביא, דעם דערלייזער... אפילו דעם גלח וועט זי זונטיק אין קלויסטער דערציילן... זאָלן אַלע וויסן וועגן נביא און דערלייזער...

— האָסט מורא פאַרן רבין דיינעם, יאָ? דערפאַר לייקנסטו אַז דו ביסט ניט קיין נביא? נו, זאָג מיר אויפן אויער: דו ביסט, א יאָ? דו ביסט? האָב ניט קיין מורא...

— כ'בין ניט! א יונגל בין איך! וואָס פאַר א נביא?

— נו זאָג דעם אמת, האָסט מורא דא צו בלייבן? ווילסט גיין מיט אונז?..

די קריסטן האָבן אים געוואָלט א נעם טאָן. ער האָט זיך געגעבן א רים מיטן כח פון א לייב.

— שוין גענוג! בייר צו רו לאַזן! לערנען דאַרף איך! גענוג צייט פאַרלוירן!

און צום רבין האָט ער א זאָג געטאָן:

— פאַר זיך אליין דאַרף מען אויך א קאָפיטל תהילים זאָגן...

— אפשר בענטשן גומל שבת, וואָס זאָגט איר? האָט א צווייטער תלמיד באַקומען לישון.

א קריסט האָט ניט נאָכגעלאָזן:

— באַבא, מען וואָלט אים געראַרפט אַוועקגענעמען פון די אידן! זיי וועלן אים נאָך אומברענגען ווי אונזער דערלייזער...

מען האָט אָנגעהויבן זאָגן תהילים. די קריסטן האָט א ווינק געטאָן צו דער גרופּע:

— קומט גוטע קריסטן! איצט זענען זיי הייליק די אידן! קומט שוין! מיט דעם וואָס זיי זאָגן איצט האָבן זיי מיר געראַטעוועט די טאַכטער מיטן אייניקל. ס'איז תהילים... דער נביא זאָגט מיט זיי... ער זעט אונז שוין ניט..

די קריסטן האָבן זיך אָנגעהויבן ארויסשאַרן צעשרעקענע און נאָך מער צעטומלטע, טראַכטנדיק אז זיי האָבן יא געוען און ניט געוען דעם דערלייזער... א צעשלאָגן אידיש קינד... אפשר איז גאָר די באבע ניט מיט אַלעמען? נאָך אַלעמען, אזויפיל יאָרן געארבעט ביי אידן, אַלט געוואָרן... איינער בלויז האָט זיך ציגעשאַרט צו דער באַבאן קראַצנדיק די פאטילניצע:

— מיט דעם וואָס זיי האָבן געזאָגט האָבן זיי דיר געראַטעוועט די טאַכטער און געמאַכט אז דאָס אייניקל זאָל געבוירן ווערן?

דערלייזער! קוקט גוטע קריסטן דער אידישער נביא! אַ קינד נאַך זעט, גוטע קריסטן.

דער רבי איז געבליבן שטיין ווי די הענט וואָלטן אים מיטאַמאָל געליימט געווואָרן. די אויערן הערן עפּעס אומגליבלעכס... אַ נס מן השמים! אַ גרויסער נס! די תּלמוד תורה איז געראַטעוועט... די אידישע קינדערלעך זענען געשטאַנען אין סכנה... געראַטעוועט... די גויים זענען דאָך עפּעס אין כעס. וואָס הויבן זיי מיט די אַקסלען?

— וואָס? וואָס זאָגט איר?

— אַ יונגל רבי, גרויס ווי פון אַ יאָר! ביזל טוב! די גוטע קריסטן ווייסן שוין! אויך אידן געזאָגט. זיי די גוטע קריסטן, געקומען אַ קוק טאָן אויפן יונגן אידישן נביא, דעם דערלייזער און איר שטייט און שלאָגט אים גאָר. איך פּאַרשטיי אייך ניט! שוואַר צו פּאַרשטיין די אידן! געמיינט אַז איך וויים שוין אלץ!.. אָפּגעראַטעוועט ציווי קריסטלעבע נישטות, איז קומט אים צורשלאָגן?...

די גוים האָבן געהויבן מיט די אַקסלען רייבנדיק די וואָנצעס:

— פאַר וואָס טאָקע שלאָגן דערפאַר?... פאַר וואָס?

— באַבאַ, אפשר וואָלט מען געדאַרפט דעם ראבין שלאָגן?.. וואָס מיינט ער זיך?

— זאָל ער פאַרזוכן דעם טעם פון קלעפּ, באַבאַ!

— קריסטלעכע קלעפּ!

— עס קומט אים!

— לייגט אים אַריבער!

— נו יאָ, מיט אַ קריסטלעכן סדר!

— איין דערלייזער שוין דערשלאָגן!

— איצט אַ יונג קינד!.. נו טאָקע...

— אויף וועמען וואַרט מען?

— די באַבע דאַרף הייסן!

די גויע האָט זיך געמומען צלמ'ען:

— הלילה! גוטע קריסטן! זאָל דער נביא זאָגן! זאָל ער צו זיך קומען!.. די קריסטן האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף די קני פאַר דעם געשלאָגענעם. אַנרירנדיק זיין האַנט האָט זי אים אַביסל געשוויגלעבן אונטערן אויג ארומגעווישט מיט וואַסער, שעפּטשענדיק:

— כ'דאַנק דיר נביא! ציוויי קריסטן האָסטו געראַטעוועט! זאָל דיר גאָט באַצאָלן פאַר דיין גוטסקייט. עס טוט דיר ווייַ? נו לאָז, איך וועל דיר די וואונדן ארומוואַשן...

ער האָט זיך געווערט:

— ני גיי, אַלטיטשקע, דיין וועג! עס טי ניט ווייַ... הלילה... צוליב דיר האָט ער עס געטאָן... נעמיינט אַז איך האָב חוזק געמאכט פון דיר... אַ איד טאָר ניט חוזק, טאָר ניט שפּאָטן פון יענעמס צער... דערפאַר האָט אים פאַר-

די תורה דארף מען ניט באהאלטן! תורת אמת דארף זיך ניט באהאלטן. „אהר" פארבאהאלט זיך ניט. פאר בשורה טובה'ס זיך שרעקן?...

דער רבי האט זיך אינגאנצן פארלוירן, א דערשראקנקייט מיט א כעס האט אים ווי א שטוים געטאן צו שמואלן און ער האט אים אנגעהויבן שלאגן מיט אלע כוחות, שרייענדיק אזוי, אז ווען די טיר ווערט זיך עפענען, זאל זי מיט די איבעריקע גוים זען, אז ער מיט די אנדערע תלמידים זענען ניט שולדיק. ער שלאגט אים געגוג פאר דעם ווי אם ער האט אפגעטאן. אפשר ווערט ער אפראטע־ווען דערמיט די תלמידים און טאקע זיך אליין אויך.

— נא דיר באר דיינע שטיק! נא דיר בארן אמת! דער גלויבן מיט אמת גייען האנט אין האנט!.. די הענט ווען איך דיר אויסדרייען פאר דיין אמת!.. איין נאר אין מאכט אלעמען מישוגע! איך ווען פון דיר דיין משוגעת ארויס־טרייבן!... איך ווען דיר ארויסטרייבן ווי מען טרייבט ארויס א הונט!.. נאדיר, נא דיר, ווערסטו מיר האבן צו געדענקן!.. וואם מיינסטו דיר? וועסט אלעמען מאכן צום נאר! מיטן ווען איך דיר!

שמואל האט ניט שטארק געפילט די קלעפ. ער איז געווען פארטראכט אין אן אנדער זאך. עם דונערט און עם בליצט. די ערד ציטערט אויף. ער שטייט איצט ביים בארג סיני. ס'איז מתן תורה. וואם עפעס אזוי שווער צו טראגן די לוחות? אזויפיל מענטשן און קענען ניט דערטראגן... פייער־צונגען שפרינגען... די אויג האט ביי אים א ברי געטאן... דער רבי ר' נחמן שטייט נעבן אים, רייסט ביי אים ארויס דעם אנהאלט פון די לוחות.

— לאז מיר! די ביסט נאך צו יונג! ס'קען אראפפאלן און וועסט גע־ניזקט ווערן! דארפסט נאך ניט קיין מצוות און מעשים טובים! לאז עס פאר מיר! איך בין דיין רבי.

ער איז א פאל געטאן אין חלישות. די טיר האט זיך געעפנט. די גויע איז מיט ארויסגעשפרונגען צווישן רבין און תלמיד.

— הייליקער רבי, א נביא איז ער!.. יא א נביא! פאר וואם שלאגט איר אים? ער חלשט דאך שוין!... אבער פארוואס, זאגט פארוואס?..

דער רבי איז געבליבן שטיין אינגאנצן א פארלוירענער. ער האט שווער געסאפעט — וואם טוט זיך דא?

וואם שטייט איר אזוי, קינדער?

די קריסטן האט אנגעהויבן שרייען:

— וואם שטייט איר? גוטע מענטשן, גוטע קריסטן, אביסל וואסער אף־צומונטערן דעם „אויסלייזער", דעם נביא. אבער פאר וואם האט איר געשלאגן הייליקער רבי, דערפאר וואם ער האט א קריסטן געהאלפן, אן ארעמע קריסטן וואס האט ניט מער אויף דער וועלט ווי א טאכטער און דאם איינציקל. איך בין געקומען אפדאנקען, די קריסטן זענען מיטגעקומען זען דעם נביא, וואם האט מיר דער ערשטער אנגעזאגט די בשורה: מזל טוב! מזל טוב! אז מען העלפט א קריסט דארף מען דערפאר שלאגן! גיכער וואסער! דער דערלייזער! דער

— כ'וויים?.. לויף! אבער שנעל! מיר דארפן אנהויבן לערנען! שוין איינמאל היינט א טאג!..

— רבי, מען דארף ניט לויפן זוכן דעם אמת! דא וואו דער גלויבן איז דא, איז אויך דא דער אמת! דער גלויבן מיטן אמת גייען האנט אין האנט אין ארעם ביי ארעם שפאצירן זיי ארום. דער אמת איז אדושם אחד... דער אחד איז דער אמת און דער אמת איז אחד. דער אמת רייסט זיך אדורך און לאזט זיך ניט פארטרייבן פון שקר. דער אמת גייט!..

עס האט זיך דערהערט א שטארקער טומל פון דער גאס, וואס מער מען האט זיך אנגעהויבן דערנענטערן צו דער תלמוד תורה איז דער טומל פארגרעסערט געוואקסן. דער רבי ווי די תלמידים האבן אנגעהויבן לויפן צו די פענסטער. דורך די האלב טונקעלע שויבן האבן זיי דערזען א מאסע גוים לויפן, רערן ציווישן זיך, מאכן מיט די הענט און צווישן זיי זעט זיך ארויס דער קאפ פון דער גויע. יא, זיי דערנענטערן זיך צו דער תלמוד־תורה. גוים גייען צו דער תלמוד־תורה! ווער ווייסט וואס עס וועט זיין?

די קינדער האבן זיך אנגעהויבן אינקארטשען. דערשראקענע, האבן שוין אפילו מורא געהאט צום אנטלויפן. זיי שטייען שוין צו נאענט. דער רבי האט אנגעהויבן ברעכן מיט די הענט:

— אוי ווי, השם יתברך זאל העלפן!

— זי לויפט, רבי!

— זי סאפעט!

— זי ברענט!

— רבי, זי וועט אים דערהרגענען!

— זי מיינט מען האט פון איר־הזוק געמאכט!

— א פאגראם וועלן זיי מאכן!

— אלעמען אויסשעכטן!

— די תלמוד־תורה וועלן זיי אונטערצינדן!

— מיט קיין גוים שפילט מען זיך ניט!

— רבי, א גוי מיט א פעקל שוועבעלעך! רבי.

— רבי, דאכט זיך געזען א מעסער!

— יא, עפעם האלטן זיי אין די הענט!

— די מחנה וועלט גרעסער!

— איר זעט רבי?

— מען דארף אים באהאלטן!...

— וואס שווייגט איר, רבי? כ'האב מורא...

— רבי די ספר תורה גיט מיר, מען דארף באהאלטן!

— נו יא, טאקע אפראטעוון דאס חיליקויט!

אלעמענס אויגן האבן שמואלן געוואלט אדורכשטעכן. נאר ער איז אויף זיין פלאץ געזעסן, ווי אים מייגט מען ניט.

— וואס זיצסטו? די ספר תורה נעם און באהאלט זיך!

— מעט נאך טייער באצאלן פארן חוזק!
— מען האט דען געחוזקט?
— וואס דען, איז עס?
דער רבי איז געשטאנען א דערשראקענער, אן אומבאהאלפענער. אפשר זאל ער דאס מתנה הינדעלע פרייליזן?... ער וואלט עס גערן צוריקגענעבן... ער וואלט נאך צוגעלייגט דעם וועדט פון נאך איינס... נאר גיי טו עפעס, אז וועז עס דארף אויף א אידן קומען צרות.. איי.. איי.. איי..
— נו רבי, וואס זאגט איר, זאל איך צולויפן?.. זען צו ס'איז אמת?
— נו רבי, וואס זאגט איר, זאל איך צולויפן זען צו ס'איז אמת?

— דער וואס גלויבט אינם אמת, גייט אים ניט זוכן! — האט זיך שמ אלם צונג אויפגעפאנטערט. נאך מער האט ער צוגעגעבן: — איין מאל אין לעבן קען יעדער איינער עפעס אויסבעטן. עס איז דא אזא מינוט, אזא רגע.
און ער האט זיך וויטער פארטראכט ווי אים מיינט מען ניט. אן שום נייגער.

דעם רבין איז געפעלן געווארן שמואל'ס ווערטער. ער האט זיך מיט דעם אליין אביסל באוואיקט. שוין אזא אלטן קאפ אויף זיך. דאכט זיך ער לערנט ניט, הערט ניט שטענדיק וואס מען לערנט, שטענדיק פארטראכט, נאר אז עס קומט צו עפעס קען ער, זאגט ארויס דעם געדאנק פונקט ווי א גרויסער מענטש. ער טראגט דאך אפילו צו אים ניט קיין שנאה פאר דעם פאטש וואס ער דאט אים אראפגעלאזט! וועז דאס טרעפט ביי א צווייטן, וואלט ער דאך אים אפילו אין די אויגן ניט געקוקט... א לענגערע צייט וואלט אוועקגעגאנגען ביז די שנאה וואלט פארביבערן!.. און ער? אט האט ער צו אים פריער מיט אזא ווייכקייט געזאגט: — רבי מיר האבן געפועלט! מזל טוב! מיט וואס פאר א פרייליכקייט?... עפעס איז דאך... ס'איז אמת! א שיינע געשיכטע! מען וואלט טאקע געדארפט עמיצן צושיקן געוואר ווערן... עס איז עפעס ניט שיין עם צו טאן... פאר אים.. ניין עס פאסט אים ניט.. ניט צולייב אים.. נאר פאר דער ווייסער באדד זיינער... טאמער לאזט זיך אויס פון דער געשיכטע א מעשה... ניט שיין פאר מנחמן! וואס וועט שטאט זאגן?.. שטאט צאלט געלט... און מנחם מאכט זיך נאריש. ר' מנחם, — פאריכט ער זיך אליין אין די געדאנקען. — רב מנחם דער ראש ישיבה. ער זעט דורך די ברעמען די שיינע אידן, די דעה אידן:

— ווי פאסט עס פאר אייך, ר' מנחם?
— וואס טוט איר אין דער ישיבה?
— נו, אז ס'איז יתומים, דארף מען שוין מיט זיי ניט לערנען?
— ניט פאר אייערע יארן, זיך נאריש צו מאכן, כ'לעבן ר' מנחם...
דער רויט האריקער זיינוו? האט אים דאך ארויסגענומען פון די געדאנקען.
— זאל איך צו לויפן רבי? עס איז דא ניט ווייט.
— נו מילא, — האט זיך דער רבי ווי אויפגעכאפט פון א שווערן שלאף.

— רבי, מיר האָבן געפּועלט! מזל טוב!.. מזל טוב!..

די קריסטן האָט א קוק געטאָן אין די גלאָנציקע אויגן פון בחור און אויך אָנגעהויבן שמייכלען. מזל טוב, האָט ער געזאָגט!.. מזל טוב! דאָס ווארט איז איר ניט פּרעמד... זי אַרבעט אין א אידיש הויז... מזל טוב! מזל טוב — האָט איר ניט אויפגעהערט קלינגען אין די אויערן. ס'איז אמת!.. דאָס בחור איז א נביא! זי האָט זיך ניט געקענט באַהערשן און איז צוגעלאָפן צו איר כּאָפּ געטאָן די הענט: דו קלינער נביא!.. און איז ארויסגעלאָפן מיט דער גרויסער פרייד פון אידישן נס. אין די אויערן האָט איר ניט אויפגעהערט קלינגען דאָס זיסע שטימעלע פון יונגן אידישן נביא: מזל טוב! מזל טוב! מזל טוב!..

דער רבי מיט די תלמידים האָבן אָנגעהויבן אונטערשמייכלען, ערגעץ האָט האָט־זיך דער הויז אָנגעהויבן ארומשפּאַצירן פון איין תלמיד צום צווייטן, אריבערקוקנדיק צו שמואלן וואָס האָט גאָר געהאַלטן זייער אויגן אריינגעטאָן אין תהילים אין דאָך געפּילט דעם הויז וואָס שפּאַצירט צו אים אַריבער און שטעלט זיך אָפּ אויפן אויפּגעמישטן בלעטל.

— הלוואי זאָל עס כאָטש אמת זיין! — האָט דער רבי א ברום געטאָן צווישן די ליפּן, פּאַרשטופּנדיק מיט דער האַלב ווייסער באָרד, ווי ער וואָלט נעגעסן עפּעס א זאָך וואָס איז אים אינגאַנצן ניט צום הארצן.

א טייל תלמידים האָבן א קיבעץ געטאָן:

— אז דער „נביא" זאָגט מסתמא ווייסט ער!..

— שמואל הנביא איז מיט אונז!

— א רבי איז ער!

— מיט קוויטלעך דארף מען גיין!

— אפשר קענסטו מאכן איך זאָל אויך האָבן א קינד?

דער רבי האָט א קלאָפּ געטאָן אין טיש:

— שטיל זאָל שוין זיין!

אייגער פון די לערנערם האָט מיט א געלעכטער א זאָג געטאָן צום רבין:

— ס'וואָלט כדאי געווען א קוק צו טאָן, צו ס'איז אמת! טאָמער חלילה ניט, וועט די גויע באַלד קומען אים אויסדראַפּען די אויגן! זי וועט דאָך אים דערהרגענען! אפשר דארף מען אים גאָר באַהאַלטן ערגעץ?

— אפשר אזש אהיימשיקן, רבי?

— אויפן בוידעם, רבי!

— וואו די שימות ליגן, רבי!

— פון שטעטל געדארפט אוועק!

— אפשר גאָר אים אליין שיקן א קוק טאָן, רבי?

— רבי, איך בין גרייט צוצולויפן א קוק טאָן! — האָט דער רויט האָריקער זיינוול מיטן פולן פּנים מיט שפּרענקעלעך — א זאָג געטאָן. — איך קען גוט לויפן און וועל גלייך צוריקקומען!.. אפשר איז טאקע סכנת־נפשות?..

—ווער וויסט זיי די גוים?..

וועגן דיר, וועז זיי וועלן זיך דערווייסן, אז ביסט צו אידן געגאנגען זיי זאלן בייַ זייער גאָט בעטן?

זי האָט ניט נאָכגעלאָזט:

— צו דיר בין איך געקומען, צו דיין אידישן גאָט בין איך געקומען אויפֿ־בעטן! אין דיין אידיש הויז!

זי האָט אַ קוק געטאָן צום ארון קודש:

— איר קענט ראָטעווען מיין טאָכטער! איך ארבעט בייַ אַ אידן! איך בין אָרעם! העלפֿט מיר! איר אידן קענט אַלעם!

בייַ שמואלן האָט אַ רוויש געטאָן אין קאָפּ. דער פּאַרקאָפּטשעטער קוויטשן — ווי די מוטער זאָגט — האָט אָנגעהויבן ברענען, ער קען מער די צונג ניט איינהאַלטן:

— רבי, פּאַרטרייבט איר ניט! ס'איז אַ רחמנות! זאָל זי זען דעם נס! רבי, זי וועט געהאָלפֿן ווערן! לאָמיר אָנהויבן זאָגן דאָס קאַפּיטל תהילים מיט כוונה.

די קריסטן האָט פּאַרשטאָנען יעדעס וואָרט. זי איז צוגעלאָפֿן צו שמואלן. אים אַ כאַפּ געטאָן די האָנט צום קושן, ער האָט זי פלינק אַרויסגעצויגן.

— נו, לאָז! לאָז זאָגן תהילים! לאָז אָפּ!.. מען טאָר ניט!..

דער רבי מיט די תלמידים האָבן אָנגעהויבן תהילים זאָגן, באגלייט ווערנדיק פון אַ שטילן געווויין פון דער קריסטן, וואָס האָט מיט אזויפיל דאָנקבאַרקייט און נאָך גרעסערן דרך־ארץ ניט אַראָפּגענומען די אויגן פון די תהילים זאָגערס בלויז שמואל האָט בויידע הענט אונטערגעשפּאַרט ביים שטערן פּאַרשטעלנדיק זיך דעם פּנים, האָט ער אין דער שטיל קוקנדיק אין תהילים עפּעס געזאָגט. ער האָט אפילו ניט די בלעטער איבערגעמישט, ווי אַנדערע טוען עס. ער האָט זיך פּאַרטיפט אין זיך אליין: און דאָך מיט עמעצן זיך אַדורכגעשמועסט:

— רבונו של עולם! איך בעט בייַ דיר, ניט פּאַר מיר בעט איך, מיר פעלט גאָרניט, טאָקע גאָרניט. איך זאָג אַצינד צו דיר ניט קיין תהילים, איך רעדט צו דיר אָן בעט דיר, באַווייז אַ נס, טו מיר צוליב, האָב רחמנות אויף דער קריסטן, זי איז געקומען אין דיין הויז, פּאַרשעם איר ניט, אַלע מענטשן זענען דאָך בייַ דיר גלייך! טו דעם חסד, צערייס די גזירה, זאָל די טאָכטער האָבן דאָס קינד, זאָל זי געזונט ווערן, זאָל דיין גרויסקייט באַוואוסט ווערן! איך אין דו זענען מיר איצט איינס! איך וועל אין דיין נאָמען זאָגן, אז עס איז שוין געבוירן געוואָרן!.. יאָ, איך גיי זאָגן!.. פּאַרלאָז מיר ניט אַל רחום וחסד!.. עס קלאַפּט שוין עפּעס בייַ מיר אין האַרץ!.. ס'איז שוין געבוירן געוואָרן!.. האָסט דערהערט מיין געבעט פונקט ווי איך האָב איצט דערהערט דאָס געווויין פונם קינד... יאָ, עס איז שוין געקומען אויף דער וועלט!.. מזל טוב דיר, רבונו של עולם!..

שמואל האָט פלוצלונג אַ הויב געטאָן דעם קאָפּ און געזומען קושן דעם תהילים, שמייכלענדיק צו דער קריסטן, האָט ער אין גרויס התפּעלות אַ זאָג געטאָן:

עם צו אים? דער שטוים אין „פּאַרקאָפּטשעטן קוימען"? א פּאַרגעפּיל, א שטוים אַז עס איז שוין נאָך אַלעמען... ער האָט דאָך איר אין די אונטערגעדאַנקען געוואָלט פּרעגן צו זי איז געקומען אויף א חתונה... איז האָט זי געמאַכט א טעות... דא איז א תּלמוד־תורה פּאַר די אָרעמע קינדער.

כּיט איינמאָל איז ער אויפגעוועקט געוואָרן פון שלאָף. א גרויס געבעט און געווײַן אין א פּרעמדער שפּראַך האָט ער דערהערט. א פּרעמדע שפּראַך פּאַר די וועלט פון דער תּלמוד־תורה.

— „הײליקער רבין, שוין דריי טעג ווי מיין טאָכטער גייט צו קינד, שוין געווען ביים גלח, ביים דאָקטאָר און ביי וועמען ניט? דער דאָקטאָר זאָגט אַז בלויז א נס קען געשען! זי גייט אויס! פּאַר וואָס קומט עס איר? אזא יונגע פרוי! שוין ביי אַלע אונזערייקע געווען, מען האָט מיר געהייסן גיין צו אייך! איר האָט יונגע קינדער וואָס זאָגן תהילים, איר קענט באַווייזן נסים! א סך פון אייעריקע זענען אזוי אַרום געזונט געוואָרן, נאָך דעם ווי זיי זענען שוין מיט איין פוס געשטאַנען אין קבר... העלפט מיר! אמת טאָקע איך בין ניט קיין אידישקע! א קריסטן בין איך, א גלויביקע! אפשר דאָס מאָל ביי אייער גאָט אויסבעטן! איך דין דאָך ביי א אידן! איך קען א סך אידישע מנהגים! איך זע אייערע שבתים..." כ'בין אייך מקנא... האָט רחמנות, די איינציקע טאָכטער, אליין אויסגעווויינט ביי יעזוסן! מער ווי דאָס האָב איך ניט!... טוט א טובה און לאָזט אייערע קינדער תהילים זאָגן פּאַר מיין טאָכטער און זי זאָל מיר אַן אייניקל געבן. הייליקער רבי, אָט איז דאָס עוף פּאַר אייך א מתנה אויף שבת... זיך אַנגעשטרענגט, אָבער מיטן גאַנצן האַרצן גיב איך עס אייך, איר זאָלט האָבן א פּרייליכן שבת".

דער רבי האָט זיך געקוועטשט ניט געוואָלט נעמען דעם עוף, זיך געזוכט צו באַפרייען פון דער קריסטן וואָס אים ניט געוואָלט צו רו לאָזן. עס איז אים געוואָרן אומבאַקוועם פון איר צודרינגלעכקייט, ווי ביי אים וואָלט געלעגן דער שליכל צו איר טאָכטערס געבורט־וויייען און געלעגן וועהן.

שמואל האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ, עפּעס האָט אים א ברי געטאָן. ער האָט דערפילט א גרויס רחמנות צו דער פּאַרטערנטער גויע, וואָס האָט אזא שטאַרקן גלויבן, אז אלעס איז אפּהענגיק פון א אידן... דער גורל פון איר טאָכטערס לעבן און דאָס וואָס דאַרף געבוירן ווערן איז אפּהענגיק פון זיי די תהילים־זאָגערס... ז יאיז אזוי זיכער, אז עס קען טאָקע אנדערש ניט זיין... ער האָט א קוק געטאָן אויפן געבונדענעם עוף וואָס איז געלעגן נעבן רבינס שטענדער און בישעת מעשה א טראכט געטאָן: א קריסטן און ווייסט דאָך ווי הייליק דער שבת איז ביי אידן!... א גוי טאָר מען ניט פּאַרטרייבן! א קריסט וואָס זוכט ביי אידן הילף, איז דאַרף מען עס אים געבן מיטן גאַנצן האַרצן.

דער רבי האָט זיך נאָך אלץ געקוועטשט, זיך געפּרואווט באַפרייען פון דער קריסטן:

— דו דאַרפסט ביי דיינעק בעטן! צו דיינע גויִ! וואָס וועלן זיי זאָגן

דאָכט זיך: וועט דער רבי וואָלט דאָך געקענט צוריקגעמען דעם פאַכש וואָס ער האָט אים געגעבן, וואָלט ער אים צוריקגענומען... ער איז אפילו גרייט צוריקצוגעבן דער פרוי מיטן גרינעם היטעלע די „פעטע „מטבע" וואָס זי האָט אים אריינגעשטופט אין האַנט אריין ביים אריינקומען.

ער האָט אויפגעהויבן די אויגן און זיי געמוזט צוריק אראָפלאָזן. ניט געקענט אויסהאַלטן די בליקן פון רבין מיט די תלמידים וואָס האָבן אים אַדורכגענומען און אריינגעבלאָזן א קעלט. עס האָט אים אָנגעהויבן שטיקן טרערן וועלכע ער האָט מער ניט געקענט קאָנטראָלירן. דער קאָפּ איז אויפן תהילים אַוועקגעפאַלן און ער איז איינגעשלאָפן.

דער רבי האָט צוגעלייגט א פינגער צום מויל און א זאָג געטאָן:

— ער איז אוודאי קראַנק, זאָל ער אַביסל זיך אויסרוען, אַביסל שלאָפן. מסתמא איז ער אויך הונגעריק. ער וועט כאַפּן א דרימל וועט עס אים איבער־גיין. לאָמיר דערווייל עפעס לערנען! לאָמיר אריינכאַפּן! א צייט עס איז היינט!.. משיח'ס צייטן!.. אוי, אוי...

ביי שמואלן האָבן זיך די געדאַנקען געוואָרפן אין א האַלבן שלאָף און א האַלבן וואַך זיין: וואָס איז מיט מיר געשען? די מאַמע שרייט כסדר, פאַר וואָס איך האַלט זיך אין איין פאַרטראַכטן? נאָר ער פאַרגאַפּיעט זיך!.. זעט שוין באַלד אויס ווי א אידיאָט! דאָס קינד וועט נאָך משוגע ווערן! וואָס פאַר א מאַרנע קינד דאָס איז? זי מאַכט חוזק: האָסט שוין עפעס אויסגעטראַכט? פערד פליען ביי דיר אין דער לופטן? דו זעסט זיי? אפשר פליען ביי דיר געבראָטענע קאָטשקעס אין דער לופטן? וואָס מאַכסטו אזוי מיט די ליפן?.. אפשר חלומסטו נאָר צו פאָרן אין א קארעטע מיט פיר פערד ווי דער פריץ. כ'וואָלט נעגעבן דאָס וואָס איך האָב ניט צו וויסן וואָס ביי דיר אין פאַרקאַפּטשעטן קויפמן טוט זיך... נו, אַז מען איז הונגעריק דארף מען ווערן אוא מין תם?.. די מאַמע איז אפשר געוועכט: טאַקע א „פאַרקאַפּטשעטער קויפמן" ביי אים!.. יא, פאַר־קאַפּטשעט איז ביי אים דער קאָפּ... פונדאַנען האָט זיך דאָך צו אים גענומען איצט דער כח, דער פרוי מיטן היטעלע דאָס צו זאָגן?.. זי האָט דאָך אויסגעזען אזוי חצופיש... זי איז אים ניט געפעלן געוואָרן... זי איז געקומען ראַטעווען דעם רבונו של עולם... דאָס האָט ער פיינט... זי איז ניט געקומען ראַטעווען דעם מאַן... ניין! זי איז אים געקומען צערייצן... די קאַרבן ביי דעם בוזים... ניין, מען טאָר פון דעם ניט טראַכטן... א זינד... א פאַרקאַפּטשעטער קויפמן... אין דורך דעם קויפמן גייען שרים און רוחות... איי, איי... איי... דער זכות פון די הונגעריקע דארף ביישטיין די רייכע... זיי געהערט די וועלט... די אַנדערע וועלט... נעכטן האָט ער זיך גענייגט אן וועטשערע. די מאַמע וועט געוואָר ווערן, אַז ער האָט די צוויי גראָשן צוריקגעוואָרפן... זי וועט ווידער שלאָגן... ער וועט ווידער עסן קלעפ. און אפשר?.. נו, יא, אפשר? עפעס האָט דאָך אים א שטויס געטאָן צו זאָגן, אַז עס איז שוין נאָך אלעמען... פון וואַנען האָט ער געוואוסט?.. א טרעפער? רוח הקודש?... חלילה! ווי קומט

— גוט! מערדער! האסט אים פארשאלטן! אזוי יונג און אזוי פארדאָרבן!.. מען זאָגט אַז קליינע קינדער האָבן נאָך ניט קיין זינד, קענען זיי אלעם פועלן אין הימל...

ערגעץ וואו פון די קעמערלעך איז איר דורכגעלאָפן א מחשבה: — ער קען דאָך מיר אפילו ניט, ווי אזוי איז אים אדורכגעלאָפן א געדאנק וועגן מיר? ווי איז מעגלעך ער זאָל זיך האָבן אָנגעשטויסן, אַז איך בין אים אומטריי געווען?... האָט ער מיר געזען דער קליינער סמארק?.. פון געדאנק אליין איז זי רויט געוואָרן און זיך גלאָזט פון שכן אונטער דער האנט פירן, דורכגענומען פון געדאנקען און ווייטקן, וואָס האָבן אויף איר אין דעם מאָמענט געמאכט איינדרוקן פון געשווירן וואָס האָבן זיך צו איר צוגעקלעפט. דאכט זיך: דעו פאסקודנער בחורל האָט אויף איר געקוקט ווי זי וואָלט טאקע אין דער אמתן געווען פון יענע פרויען... אזוי ווייט איז זי קיינמאל ניט געווען... ניט געדארפט קומען צו די שלעפערס... וואָס קענען זיי העלפן?..

שמואל האָט ניט געפילט די קלעפ, צייטנווייז האָט ער בלויז געפילט, אַז ער ראנגלט זיך מיט שרים וואָס ווילן אים ערגעץ אוועקשלעפן, נאָר ער איז שטארקער פון זיי, ער וועט זיך ניט לאָזן. בשום אופן ניט!.. אָט איז ער שוין באפרייט... עס אינטערעסירט אים אפילו ניט דעם רבינס פאטש. עס האָט אים אינגאנצן ניט איבערראשט, כאטש ער האָט נאָך געפילט דעם פלאם וואָס האָט ניט אויפגעהערט גיין פון דער פארויטלטער באק. ער האָט בלויז די האנט צום שטערן צוגעלייגט, אנשפאָרנדיק דעם עלן־בויגן אויפן טיש, האָט ער אנגעהויבן זיך ארייגטראכטן אין גאנצן ענין... די פרוי... א שלאנג... פאלש ביזן ביין... היפאקריטסווע... און די מיסטעריע? ווי האָט ער דאָך פארויס־געזען..? זי איז דאָך געקומען צו שפעט אין תלמוד תורה... ניין! עפעם איז אים פארבייגעלאָפן א געדאנק פאר די אויגן... עס האָט אים עפעם א קלאפ געטאָן: זאָג אזוי!.. שוין נאָך אלעמען!.. ס'איז אמת! האָב ניט קיין מורא! זאָג דעם אמת! עפעם א בת־קול... ווי איז עס מעגלעך?..

די חברים קוקן צו אים אריבער, עפעם אזוי מאָדנע. צו אים איז דערנאנגען עפעס א שטילע שעפטשעריי:

— א נביא!

— שמואל הנביא!

— א צעדרייטער נביא!

— ער מאכט זיך!

— א שבתאי צבי!

— האָט דאָך געטראָפן!..

— ניין, אין א שלעכטע שעה ארויסגעזאָגט!..

ער פילט, אַז אויך דער רבי קוקט אויף אים אזוי מאָדנע... ווען דער רבי זאָל קענען אן עפן טאָן די פרי א קוק טאָן אויף די יאָדרעם, נאָך דעם וויי ער האָט שוין צעפערטלט די פרי און אפגעשיילט די שאלעכץ... סאיז א פאמע־ראנץ אדער א ציטרין?..

רויט קלייד, אויסועפּוצט אין א גרין היטלע פון וואַנען עס האָט זיך ארויסגעזוכט א בינטל געקרייזלטע האָר. אין איר הילפּ־נעבעט האָט זיך איר הויכער בוזם ווי א פּענדלע פון א וואַנט זייגער זיך אָנגעשלאָגן מיט געקאַרבטקייט פון ווילן און ניט דערהויבטער ברוסט. די טערען האָט זי געווישט מיטן קליינעם פינגערל, זי זאָל חלילה ניט קאַליע מאַכן עפּעס אויף איר פּנים. איר אויסזען און האַלטונג האָט געריצט און דאָך ניט אינגאַנצן דערריצט די צוועלף און דרייצן יערקע בחורימלעך.

זי איז פּאַרבייגעגאַנגען נעבן יעדן פון די ישיבה־בחורים, בייגנדיק זיך צו זיי, האָט דאָס שמייכעלע אירם צוזאַמען מיטן ריה פון פּערפיום א שלאָג געטאָן אין די נאָזלעכער פון די וואָס האָבן עס דאָס ערשטע מאָל אין זייער לעבן דערפילט און ערגעץ וואו א ציפּ געטאָן.

וועו זי איז צוגעקומען צו שמואלן, האָט ער איר צוריקגעוואַרפן די צווייגראָשנס און א זאָג געטאָן:

— דער תהילים פּאַרקויפט זיך ניט!.. וועל ניט זאָגן!.. און שוין!..

די פרוי מיטן היטלע איז אָפּגעשפּרונגען, ווי עפּעס וואָלט איר א ביס געטאָן און אָנגעהויבן שרייען צו אים:

— סמאַרק! ראָצער! שלעפּער! אליין האָט עס ניט אפילו קיין רעכט העמד אויפן לייב און איז ניט דאָנקבאַר וועו מען גיט עס עפּעס... וועו עד וואָלט ניט געווען אזא קליינער ראָצער, וואָלט איך אים צו דער פּאָליציי גע־דאַרפט איבערגעבן... דאָן וואָלט ער געוואוסט...

דער רבי איז גלייך צוגעלאָפן, געזוכט געפּעלן צו וועדן און א געשריי געטאָן צו שמואלן:

— שייגעץ! דו שייגעץ אויינער!

ער האָט אים אַראָפּגעלאָזט א פּאָטש וואָס אָפּגעהילכט ביי אלע תהילים זאָגערס.

די פרוי מיטן היטלע האָט באַקומען נאָך מער קוראַזש און אָנגעהויבן טומלען:

— רבי, זיי זאָגן ניט! זעט, זיי זאָלן זאָגן! אז מיין מאַן וועט געוונט וועדן וועל איך א גאַנצע פּור האָלץ אריינשיקן. אייך באַזונדער, רבי...

שמואל האָט זיך א הויב געטאָן פון פלאָץ, א מחשבה האָט א בליץ געטאָן אין זיין מוח, וואָס ער האָט מער ניט געוואָלט האַלטן און א זאָג געטאָן מיט זיכערקייט:

— שוין נישטא צו וואָס צו בעטן! ברוך דין אמת!..

א שכן פון דער פרוי מיטן היטלע האָט זיך באַוויזן, ניט איבערגייענדיק די שוועל, האָט ער אין איין אָטעם אויסגעשריגן:

— שוין! קומט! איידער ער האָט די אויגן פּארמאַכט האָט ער אייך גערופן. ביים דאָקטאָר איז זי! — האָט ער מיט די אויגן אויף מיר געקוקט...

די פרוי מיטן היטלע איז צוגעפאַלן צו שמואלן אין אים אָנגעהויבן שלאָגן.

דער נביא...

(דערציילונג) ● פון א. י. דובעלמאן

גאנצע טעג'האט מען אין דער תלמוד־תורה געהאלטן אין איין זאגן תהילים. עס איז געווען ענדע קריג. דער הונגער איז געווען אויסגעשפרייט פונקט ווי אין פרידנס־צייט ביי די רייכע די דיוואנעם. דער הונגער האט זיך געווארעמט מיט אלערליי קראנקהייטן און די קראנקהייטן האבן זיך געהאלטן אין איין חברן מיטן טויט.

האט די תלמוד תורה זייער וויניק צייט געהאט צו לערנען מיט די אינגלעך תורה. מען האט כסדר געדארפט תהילים זאגן, בעטן דעם אויבערשטן פארן געזונט פון אן איינגעפאלענער פרוי, א קינד, א גביר און פאר די שיינע אידן. ווער טאקע זאל זאגן תהילים אויב ניט די ארעמע קינדער און יתומים פון דער תלמוד תורה וואס ווערט אויסגעהאלטן פון שטאט?

יערן טאג ווען די ארעמע בחורימלעך זענען געקומען אין דער תלמוד תורה, איז ווער ארויסגעפאלן מיט א געשריי, מיט א הילכיקן געווין, צוגעלאפן צום ארון קודש, געפרואווט אפשרייען דעם טויט, בעטנדיק דעם רבין ער זאל שנעל אנהויבן זאגן מיט די קינדער תהילים און ראטעווען דעם מאן וואס איז דער איינציקער שפייזער, מען זאל איר ניט לאזן די קליינע קינדער קיין יתומים.

אין א סך פאלן, האט מען עפעס מיטגעברענגט פאר די בחורימלעך, די יתומים, וואס לערנען א גאנצע טאג תורה. מען האט געטיילט גראשנס.

די תלמוד־תורה האט גיכער אויסגעזוען ווי א מצה־פאדראט וואו מען דארף אויף גיך קנעטן און באקן די פסחדיקע מצה, זי זאל זיין בשר לפסח.

די קינדער האבן שוין ניט געלייגט קיין גרויס אכט אויף דער תהילים־פאבריק. עה האט שוין אויף זיי ניט געמאכט דעם געהעריקן איינדרוק. זיי האבן מעכאניש געזאגט די קאפיטלעך תהילים. דער דרייצן יעריקער שמואל האט אפילו אפטמאל א שמייכל געטאן פאר זיך און ווי שטענדיק געטראכט: קומען ציען וואסער פון ברונעם און פארגעסן מיטצונעמען דעם שטריק... די מעשים טובים, וואו זענען?... נאר קיינער האט ניט דערזען שמואלן אין זיין פארטאכטעניש צופנדיק בשעת מעשה די לאנגע פיאות, ביז... ביז עס איז ארויסגעקומען א מאדנע פרוי... א פרוי וואס וואלט ניט געווען פון שטעטל, נאר עדגעץ פון ווייטע לענדער. זי איז געווען אנגעטאן אין א שיין אנגעצויגן

קייטס־ראט, עקאנאמישן און סאציאלן ראט און אינטערנאציאנאלן טריבונאל פאר געוועלטיקייט, צום באדייטנדיקן וואקס אין דער „אנו" מיטגלידער־שאפט. לויטן „אנו" טשארטער האבן די דאזיקע דריי „אנו" ארגאנען א פיקסירטע צאל מיטגלידער, און לויט דער מיינונג פון די איניציאטארן פון די נייע פארשלאגן, דערלויבט נישט די דאזיקע צאל א צופרידנשטעלנדיקע פארטיילונג פון אלע „אנו" מיטגלידער אין די דריי ארגאנען. הגם די פראגע טראגט א מער טעכנישן כאראקטער, איז זי פארבונדן מיט דער שוועריקייט פראבלעם פון ענדערן דעם טשארטער, וואס איז נאך נישט באהאנדלט גענוג זינט ער איז אריין אין קראפט.

די ארבעט פון דער קאמיסיע פאר אינטערנאציאנאלן רעכט, וואס ווערט אויפגענומען ווערן ביי דער איצטיקער סעסיע, געהערט אויך צו די טעכנישע פראגן: דיפלאמאטישע אימוניטעט און קענזוליטיקע באציאונגען, בוררים־פראצעדור, קאנסולארע אימוניטעט און קענזוליטיקע באציאונגען. די אסעמבלי ווערט אויך מוזן זיך ארויסזאגן ווענן דעם געזעץ בנוגע ים'ען (די ערשטע קאנפערענץ איבער דער דאזיקער פראגע, וואס איז פארגעקומען הויי־יאר אין זשענעוע, האט פארגעשלאגן אז די אסעמבלי זאל באטראכטן די ראטאפיקייט צו פארזיכן א צווייטע קאנפערענץ כדי אויסצופארשן די פראגן, וועלכע זענען פארבליבן נישט דערלידיקט נאך דער ערשטער קאנפערענץ).

א הויפט פראבלעם און יורידישע פראבלעמען, ווערט די אסעמבלי — פונקט ווי אין די פאריקע סעסיעס — דאדפן האבן צו טאן מיט עקאנאמישע פראגן. די סאמע וויכטיקסטע צווישן די לעצטע איז דער ענין פון עטאבלירן א ספעציעלן פאנד, צו העלפן די וויי־ניקער אנטוויקלטע לענדער. די אסעמבלי פון לעצטן יאר האט אויסגעטיילט א צוגרייטונגס־קאמיסיע פאר דעם פאנד, און זי האט צוגעשטעלט רעקאמענדאציעס ווענן די צוועקן און פונקציעס פונם פאנד צום „אנו" עקאנאמישן און סאציאלן ראט, וועלכער האט זיי גוטגעהייסן. איצט הענגט עס אפ פון דער אסעמבלי, זי זאל אננעמען די דאזיקע רעקאמענדאציעס, כדי דער פאנד זאל קענען אנהויבן צו פונקציאניר.

עס בלייבן נאך א שלל פראגן, וואס זענען פארבונדן מיט דער ארבעט פון די „אנו" ארגאניזאציעס (פינאנציעלע פערסאנאל, וואלן — ארויסנערעכנט די טעטיקייט פונם הויך־קאמיסיאנער פאר פליטים —), און פארשיידענע קלענערע ענינים. זיי אלע דארפן באטראכט ווערן, און די אסעמבלי וועט מוזן אנעמען באשלוסן אדער רעקאמענדאציעס בנוגע די מערסטע פון זיי. אבער עס איז ניטא דער מינדסטער ספק, אז דעם צענטראלן ארט וועלן כארנעמען די העכער־דערמאנטע ענינים און זיי וועלן איינשלינגען די גרעסטע טייל זייט.

לאמיר האפן, אז די אסעמבלי וועט שטיין אויף דער געהעריקער הויך און וועט זיין ביכולת צו האנדלען ווירקזאם מיט אויטאריטעט, בנוגע די שוועדע און נייע פראבלעמען פון דער נייער תקופה, שטיצנדיק זיך אויף דעם טיפן באוואוסטזיין, אז די אספּיראציעס און האפענונגען פון אלע רעכט־דענקענדיקע מענטשן זענען גענוועדט אין איין ריכטונג — אויפהאלטונג פון שלום.

סדר היום איז פֿאַרבונדן מיט דער פֿאַראַיִנריקער אַסעמבלי - רעזאָלוציע, וועלכע האָט געפונען אַלע באַטרעפנדע מלוכות צו שלימזן — אונטער באַדינגונגען — אַן אָפֿמאַך וועגן אָפּשטעלן די אַטאָמישע פֿרָאָבעס, איבערריכן די פֿראַדוקציע און רעדוצירן די זאָפֿאַסן פון די נוקלעָארע געוועפֿן. היות, ניט די „אָנו" אנטוואָפענונגס-קאָמיסיע און ניט איר סוב-קאָמיסיע זענען זיך צונויפגעקומען, האָט דער „אָנו" געוואָלט-סעקרעטאַר אויסגעדריקט דעם וואונטש, אַז די פֿראָבלעמען זאָל ווידער באַהאַנדלט ווערן (הפנים אין צוגאָב צו די דיסקוסיעס, וואָס זענען לעצטנס געפירט געוואָרן אין זשענעוו). אין דער פֿראָגע פון פֿרידלעכן באַנוץ פון דער אַטאָמישער ענערגיע ריכט מען זיך, אַז די אַסעמבלי וועט אַנגענומען אַן דיסקטירן דעם באַריכט פון דער צווייטער קאָנפֿערענץ איבער דעם ענין, וואָס האָט זיך געעפֿנט אין זשענעוו דעם 1-טן סעפּטעמבער.

פֿאַראַלע מיט פּאָליטישע פֿראָבלעמען שטייט פאר דער אַסעמבלי א צאָל יורידישע אין הומאַניטאַרע פֿראַגן. די קאָנוועניע-פֿראָיעקטן איבער ציווילע און פּאָליטישע רעכט; עקאָנאָמישע סאַציאַלע און קולטור-רעכט זענען צוגעגרייט געוואָרן דורך דער מענטשנרעכט-קאָמיסיע אין 1954, אָבער לעת עתה האָט די דריטע קאָמיסיע פון דער אַסעמבלי באַטראַכט בלויז די הקדמות צו די קאָנוועניעס, צוויי אַרטיקלען (פון 54) פון דער ערשטער קאָנוועניע; אין 11 אַרטיקלען (29) פון דער צווייטער קאָנוועניע. ווי מען רעכנט, וועט די קאָמיסיע פֿאַרזעצן איר אַרבעט איבער די פֿראָיעקטן. הגם דער עקאָנאָמישער און סאַציאַלער ראַט און די געוראַלע אַסעמבלי האָבן אויסגעדריקט די האָפענונג, אַז די אָפּמאַכן וועלן אָנגענומען ווערן דורך דער אַסעמבלי היי-יאָר (שוין צען יאָר ווי ס'איז אָנגענומען געוואָרן די אוניווערסאַלע דעקלאַראַציע פון מענטשנרעכט), זענען די אויסזיכטן אַז דאָס זאָל טאַקע געשען נישט קיין צו גוטע, מחמת דער לאַנגזאַמקייט מיט וועלכער די אַרבעט איז אָנגענאָנגען ביז דער איצטיקער סעסיע.

א שייכותדיקער, ניט-צו וויכטיקער פונקט, איז די פֿראָגע וועגן אָפּמאַך איבער פרייהייט פון אינפֿאָרמאַציע. א פֿראָיעקט וואָס מען האָט נאָך אויסגעאַרבעט אין 1951, איז שוין דיסקוטירט געוואָרן ביים עקאָנאָמישן און סאָציאַלן ראַט און ביי דער אַסעמבלי, אָבער קיין שום ענטשלוסן איז נאָך נישט אונטערגענומען געוואָרן. זינט דער לעצטע „אָנו" אַסעמבלי האָט מען דעם פֿראָיעקט צירקולירט צווישן די מיטגלידמלוכות, אריינגערעכנט די וואָס האָבן זיך אָנגעשלאָסן אין דער „אָנו" נאָך 1951. די אַסעמבלי וועט האָבן, סיי דעם קאָנוועניע-פֿראָיעקט און סיי די אַבסטראַקטע וואַציעס, וועלכע רעגירונגען האָבן צוגעשטעלט, און די אַסעמבלי וועט דאַרפן באַשלוסן וואָס פֿאַר אַנדלונג זי זאָל אָננעמען.

די פֿראָגע וועגן ענדערן דעם „אָנו"-טשאַרטער, וועלכער שטייט שוין אויפן סדר היום פון דער אַסעמבלי א צאָל יאָרן, איז ביי דער איצטיקער סעסיע באַגרענעצט געוואָרן צו עטלעכע פֿראַקטישע פונקטן (וואָס זענען שוין צווי מאָל אָפּגעלייגט געוואָרן דורך דער אַסעמבלי) וויי, למשל, די צופֿאַסונג פון דער מיטגלידערשאַפט פונם זיכער-

טונגען; די צוקונפט פון טאָגאָלאנד (אונטער פראַנצויזישער אפוטרופסות); די באַשטימונג פון די גרענעצן צווישן סאָמאָליאַנד און עטאָפּיע.

איבערגייענדיק פון ראיאן־פראָבלעמען צו פּאָליטישע פראַגן אויף א וועלט כאַסשטאַב, געפינען מיר אויף דעם טאָג־אָרדענונג די פערמאַנענטע פראַגן פון נאַרשפּרייטן פרינציפּן פון פרידלעכער קאָעקזיסטענץ צווישן מלוכות; באַזייטיקונג פון פרעמדע באַזעס אויף

די טעריטאָריעס פון אַנדערע לענדער; און די פראַגע פון אַנטארקטיקע. טשעכאָסלאָוואקיע האָט אריינגעטראָגן דעם ערשטן פון אָט די ענינים, פאַרלייגנדיק אז די אַסעמבלי זאָל דיסקוטירן באַמיאונגען, ווי אזוי צו שטאַרקן און פאַרשפּרייטן פרידלעכע באציאונגען צווישן פעלקער, וואָס די אַסעמבלי וועט קענען אין דעם פּרט אויפטאָן, איז נאָטירלעך נאָך צו פרי צו רעדן וועגן דעם. דער ראָטן־פאַרבאַנד האָט שוין פון לאַנג אָן זיך באַמיט ארויסצושטויסן אמעריקע פון אייראָפּע און פון אַנדערע געביטן אויף דער וועלט. דאָס כאָל האָט ראָטן־פאַרבאַנד אינקאָרפּאָרירט די פראַגע וועגן אויסלענדישע באַזעס אין א צוזאַמענדיק „פעקל", אזוי צו זאָגן, וועלכער באציט זיך צום קאָסמישן רוים, וואָס וועט ארומגעדרעדט ווערן שפּעטער. דער „אריינגעפלאָכטענער" ענין קען זיך פאַרוואַנדלען אין א צענטראַלער פראַגע, אויב — ווי סימנים דייטן אָן — רוסלאַנד וועט עס אויסניצן כדי ברענגען צו דער אַסעמבלי די איצטיקע סיטואַציע אין ווייטן מזרח (די פראַגע פון פאַרמאָזע און די אינזלען ביים ברעג פון קאָמוניסטישער כינע).

די פּראָבלעם פון אַנטארטיקע איז שוין אויפגעהויבן געווארן לויט א פאַרשלאָג פון אינדיע אין 1956. דער איצטיקער פאַרשלאָג באשטייט אין דעם, אז לויט דער וועגדונג פון דער „אנו" זאָלן אלע מלוכות איינשטימען אויסצוניצן די דאָזיקע טעריטאָריע בלויז פאר פרידלעכע צילן, און נישט אויסניצן זי כדי צו שאפן אדער באַגרעכערן די וועלט־שפּאַנונגען. אדער אריבערטראָגן אהין די איצטיקע שפּאַנונגען, וואָס עקזיסטירן שוין אנדערש־וואו.

אויפן דריטן און העכסטן שטאפל געפינען זיך די פראַגן, וואָס האָבן א שייכות צום פאַרבאָט צו באַנוצן זיך מיט די העכערע ספערן פאר מיליטעריש צוועקן; די פראַגע פון אַנטוואָפענונג, און די פּראָבלעם פון פרידלעכן באַנוץ פון דער אַטאָמישער ענערגיע. אין דער פראַגע פון איבערערדישער ספערן דאַרף די „אנו" — לויטן פאַרשלאָג פון ס. ס. ר. — דיסקוטירן די מעגלעכקייט פון אן אינטערנאַציאָנאַלן אפּמאַך איבער ענינים, וועלכע האָבן צו טאָן מיטן קאָסמישן רוים; און זען צו עטאַבלירן א „אנו" ארגאן פאר אינטערנאַציאָנאַלער קאָאפּעראַציע אין דער פאַרשונג פון דעם אויסערלעכן רוים., אריינגערעכנט אינטערנאַציאָנאַלע און פּלאַנעטארע ראָקעטן און פאַרשונג פון קאָסמישע שטראַלן. אן אמעריקאַנער פאַרשלאָג רעקאָמענדירט אינטערנאַציאָנאַלע קאָאפּעראַציע, אין פרידלעכן באַנוץ פון די העכערע ספערן אין בינדיקע אפּמאַכן, איבער די אַנטוואָפענונגסאספּעקטן פונם קאָסמישן רוים.

אנטוואָפענונג באציט זיך, זינט דעם אנקום פון דער אטאָמישער תקופה, צו נוקלעארע געוועהר. דער פונקט אויפן

די 13-טע רעגולערע סעסיע פון דער „אנו" אסעמבלי

פון **נחמיה ראבינזאן**

היי־יאר קומט זיך צונויף די „אנו" געוועלקסאסעמבלי דעם 16־טן סעפטעמבער אין ניו יארק. אויפן סדר־היום שטייען 71 פראגן, וואס די מערסטע פון זיי זענען קאנווענציאנעל. אבער אייניקע פון זיי פירן ארויס, אדער לכל הפחות שפיגלען אפ, די נייע תקופה פאר דער מענטשהייט — די עפאכע פון טערמאנוקלעאר ענערגיע און קאסמיישן וועלט־רוים.

לאמיר זיך פריער אפשטעלן אויף די קאנווענציאנעלע ענינים, מיט וועלכע די „אנו" וועט זיך מוזן פארנעמען. זיי זענען פונקט אזוי פילפאכיק, ווי די איצטיקע לאגע אויף דער וועלט, מיר געפינען דארט פראבלעמען פון א העכסט פאליטישן כאראקטער, ווי למשל, די פראגע וועגן אונגארן, צי־פערן, אלזשיר. דעם ענין אונגארן האט ארויפגעטראגן אויף דער טאג־אר־דענונג אויסטראליע, וועלכע ווייל אז די אסעמבלי זאל באטראכטן די דארטיקע סיטואציע, וואס איז געשאפן געווארן נאך די נייעסטע עקזעקוציעס פון אימרע נאדוש, פאל מאלאטער און אנדערע. גריכנלאנד, וואס זוכט שוין א לייזונג פאר דער שטרייט־פראגע פון ציפערן אויפן פארום פון „אנו", זינט 1954, האט דאס יאר פארלאנגט ווי־דער איפצונעמען די דאזיקע פראבלעם, נאך דעם ווי די אסעמבלי־רעזאלוציע פון 1957 האט פארפעלט צו קריגן די נויטיקע צוויי־דריטל מערהייט.

אלזשיר שטייט אויפן סדר היום פון דער „אנו" זינט 1955. דריי מאל האט די אסעמבלי אנגענומען רעזאלו־ציעס איבער אלזשיר, אבער דער אומ־בייג־אזיאטישער בלאק האט ווי נישט צופריידנגעשטעלט מיט דער איצטיקער סיטואציע און געפאדערט די אסעמבלי זאל עס ווידער אויפנעמען. ווייטער זענען פארן נאך ענינים פון דעם זעלבן מין, אדער פון א ווייניקער עקספלא־זיוון כאראקטער, ווי א שטויגער. די באהאנדלונג פון מענטשן פון אינדישן אפשטאם אין דרום־אפריקע (די פראגע שטייט שוין אויפן סדר־היום זינט 1946); דרום־מערב־אפריקע, וואו דער פארבאנד פון דרום־אפריקע זאגט זיך אפ אויסצופירן די מאנדאט־פארפלי־

Regalías EL CUÑO

SUPERFINOS
CON FILTRO
EXTRAFINOS
REDONDOS
OVALADOS

■ Nueva fábrica de Regalías El Cuño en la Doble Vía de Rancho Boyeros.

וואָס איז געהערט געוואָרן פון דער העכסטער פּאָליטישער אינסטאַנץ — די פּאַרייניקטע פעלקער אָרגאַניזאַציע. מיר זען אין דעם אויפרוף, וואָס איז באַזונדערס געצילט צו די פעלקער פון מיטעלן מזרח, א דערמוטיקונג פאר אונזער שטענדיקע פאַדערונג, אז אלע פעלקער זאלן רעספעקטירן די רעכט פון אלע אַנדערע פעלקער סיי אין מזרח און סיי אין מערב און זאלן זיך פאַרפליכטן אפצוהיטן שלום. אבער דער אויפרוף פון די יונייטעד נעישאַנס דארף נאך ערשט אויסגעפירט ווערן.

צו אן אמת'ן שלום דארפן מיר שטרעבן נאך מער ווי אלע אַנדערע פעלקער. ווייל מיר זענען א פאלק, וואָס בויט זיין צוקונפט ניט אויף די פונדאַמענטן פון שנאה און שפיהות דמים, ניט אויף פלענער פון מלחמות קעגן אַנדערע פעלקער, אזוי ווי אַנדערע געווינסע דיקטאַטאָרישע לענדער, וואָס רינגלען אונז אַרום, נאָר מיר בויען אויף פונדאַמענטן פון גלייכהייט צווישן אלע מענטשן אין גייסט פון אונזערע גרויסע נביאים, וואָס זענען געווען די ערשטע, וועלכע האָבן געבראַכט צו דער וועלט פון דיר בערג פון יהודה די אידעאלן פון געראַנטיקייט, גלייכהייט און שלום. דאָס זענען די אידעאלן וואָס זענען הייליק אויפנעשריבן אויף די פענער פון אלע דעמאקראַטישע און הומאַניטאַרישע פעלקער היינטיקן טאג.

יהי רצון אז מיר זאלן אלע זען מיט אונזערע אויגן אין דעם קומענדיקן יאר דעם אַנהויב פון דער אויספירונג פון פאַרווירקלעכונג פון די רוכע אידעאלן.

La Pasiega

FIDEOS Y PASTAS

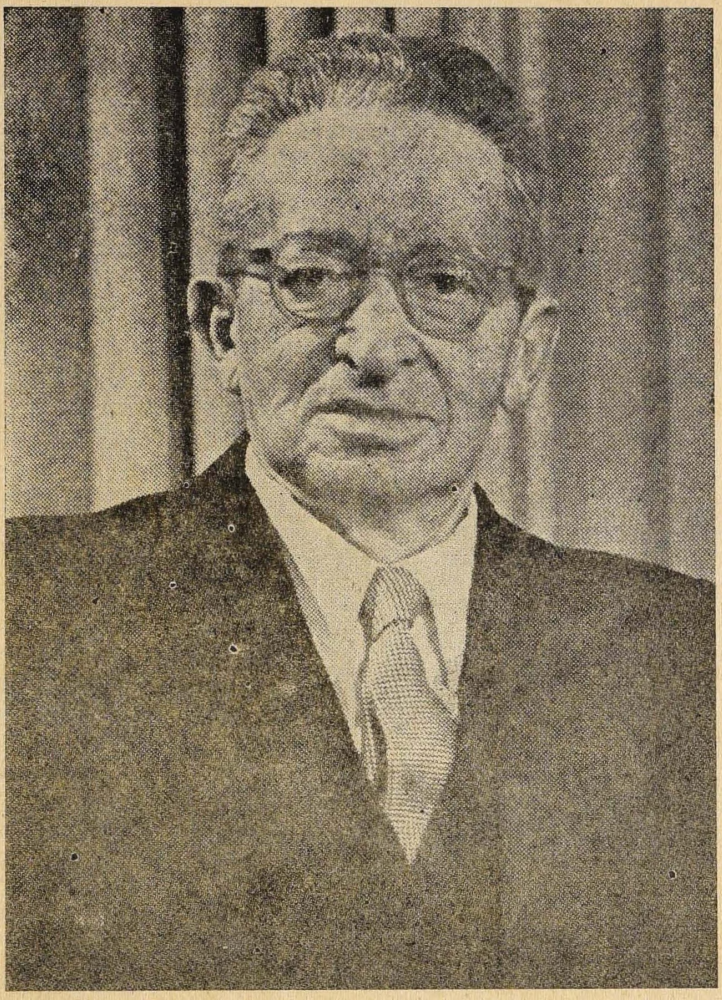
Ave. de la Independencia 3525 Telf. I-8973

Habana

•

FELICITA CALUROSAMENTE A SUS NUMEROSOS CLIENTES HEBREOS EN PARTICULAR Y A LA COLONIA HEBREA DE CUBA EN GENERAL, CON MOTIVO DEL AÑO NUEVO.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

יצחק בן-צבי

פּרעזידענט פון מדינת ישׂראל

פּאר די גרויסע אויפגאבן — דעם
אויפבוי פון לאנד און דעם אויפבוי פון
פאלק און די באשיצונג פון ישׂראל —
דארפן מיר פארדאפלען אונזערע בא־
מיאונגען סיי אין ישׂראל און סיי אין
די תפוצות.
דער פארגאנגענער יאר איז גע־
שלאסן געוואָרן מיט א גוטן סימן פון
אן אויפרוף פאר שלום אין דער גאנ־
צער וועלט. דאס איז דער אויפרוף

פרעזידענט יצחק בן צבי באגריסט אידן צום נייעם יאר תשי"ט

אויפן שוועל פון דעם צווייטן צענדליק יאר פון דער עקזיסטענץ פון מדינת ישראל שיק איך מיינע הארציקע וואונטשן צו אלע איינוואוינער פון מדינת ישראל, אן אונטערשייד פון גלויבן און געמיינדע, — אייך אלע־מען די טראדיציאנעלע ברכה — לשנה טובה!

א באזונדער ברכה צום נייעם יאר שיק איך צו צה"ל, אונזער מיליטער אין צו אלע די וואס שטייען אויף דער וואך אזוי ווי א פעסטונג פאר אונזער לאנד.

צו אלע אונזערע ברידער, כל בית ישראל, אין אלע לענדער, אונזערע ברידער, וועלכע זענען מתפלל פאר דעם וואוילזיין פון ישראל און ארץ ישראל, אלע וואס געבן זייער האנט פאר דעם פראגרעס פון אונזער מדינה אין פאר דער אויפזאמלונג פון גלויות — אלעמען א בריידערלעכע ברכה, א ברכה פון שלום און אמת צו דעם נייעם יאר, פון ציון און ירושלים, די אייביקע הויפט שטאט, תחזקנה ידיכם!

דער פארגאנגענער יאר איז געווען א יאר פון חשבון הנפש פאר אונז אין פאר דער גאנצער וועלט. דאס איז געווען א חשבון הנפש פון דער פארגאנגענהייט און פון די דערגרייכונגען וואס אונזער יונגע מדינה האט דערגרייכט אין די ערשטע צען יאר פון איר עקזיסטענץ. אין ליכט פון די חשוב'ע דערגרייכונגען, האבן מיר געלערנט וואס עס פעלט נאך דעם לאנד און דער מדינה און וואס מיר דארפן נאך טאן אין דער צוקונפט.

אונזער אויפגאבע אין די קומענדיקע צען יאר איז דאפלט די גרויס ווי ביז איצט!

דער אויפקום פון אונזער פאלק אין דער אויפבוי פון אונזער היימלאנד, די פארזעצונג פון קיבוץ גלויות און די איינגלידערונג פון אלע עולים אין זייער פארויניקונג אין איין פאלק, די אויפלעבונג און קולטיווירונג פון די וויסטע שטחים — דאס אלץ פארדערט נאך פון אונז די גרעסטע ענערגיע און ארבעט.

דאס גרויס וואונדער פון קיבוץ גלויות און די באנייאונג פון אידישן פאלק איז געשילדערט געוואָרן פין אונזער גרויסן געזעץ־געבער אין זיינע ווערטער וואס זענען איינגעקריצט ווי אויף א שטארקן שטיין: „או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי — במסות, באותות, ובמופתים, ובמלחמה וביד חזקה וזרוע נטויה ובמוראים גדולים בכל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך". (דברים ד' 34).

אבער דער נס איז נאך ניט אויסגענוצט. לאנד איז נאך האלב ווייסט, הינדערטער טויזנטער פון אונזערע ברידער קלאפן נאך אין די טירן פון אונזער היימלאנד און אנדערע מיליאנען אידן ווארטן אויף דער מינוט וועלכע זיי וועלן קענען צו איר קומען. מיר מוזן צוגרייטן דאס לאנד און צוגרייטן דאס פאלק פאר עליה און פאר אויפבוי.

El secreto de la

está en la

y la mejor brocha es

CORONA®

En pura CERDA CHINA

NB-55-1

שנה טובה

שנת שלום ושלוה

ערה"ש תשי"ט

ISRAEL
ESPERA SU VISITA

- VIA K.L.M. — Servicio Personalizado
- CLASE ECONOMICA — Más Ahorro
- PLAN DE VIAJES — Pagos más Cómodos

Informes:
SU AGENTE DE PASAJES
o

K. L. M.

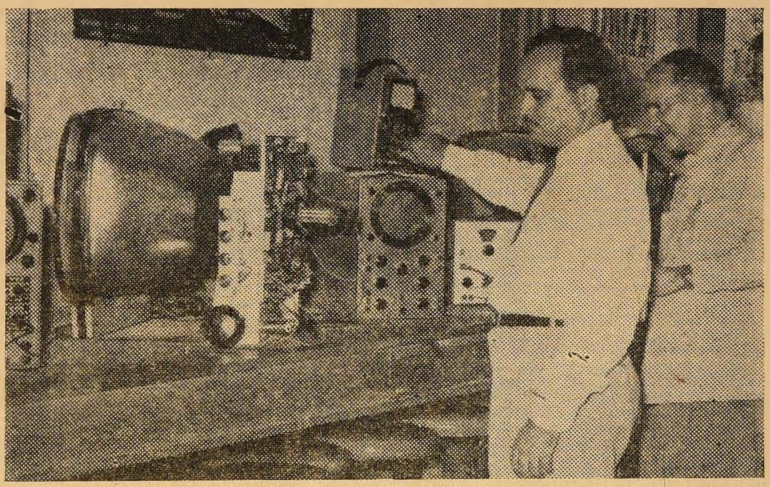
Cía. Real Holandesa de Aviación
Trocadero y Prado
Telf. 5-3142 - 6-7669

KLM
CIA. REAL HOLANDESA DE AVIACION

Compañia Textilera Ariguanabo, S. A.

FABRICANTES DE TEJIDOS E HILAZAS DE ALGODON, DE RAYON, OTRAS FIBRAS SINTETICAS Y SACOS PARA ENVASE

CAYO LA ROSA HABANA, CUBA

גייט אין אייגענע ביזנעס פון ראדיא עלעקטראניק אוּן טעלעוויזיע !

די דאזיקע אינדוסטריע גייט גלענצנדע געלעגנהייטן פון גוטע דושאבס. עס איז באשטעטיקט אז יעדער וואס פארמאגט נאר וועלכע־עס־איז טעכנישע קענטשאפט איז געזיכערט ביט א בעסערע עקאנאמישע סיטואציע, ווי די וועלכע האבן ניט די וויסנשאפט. דאס איז גאנץ פארשטענדיק, ווייל מיר לעבן אין א וועלט פון טעכניק.

מיר גרייטן עם צו קיינער לערנט ניט נאר לייענדיק, נאר דורך פראקטיק.

מיר לערנען מיט די נייסטע אפפאראטן, גרייט זיך צו אין אייערע פרייע שעהן די מאדערנע טעטיקייט פון דער צוקונפט: ראדיא, עלעקטראניק אין טעלעוויזיע. וועו איר זענדיקט ווי א טעכניק פון דער שולע קענט איר פארזעצן אייער שטודיום אלס אינזשינער־עלעקטראניק אין די אוניווערזיטעטן פון די פארייניקטע שטאטן. די נאענטע צוקונפט איז בלויז פאר פערזאנען וואס זענען **גאר גוט ספעציאליזירט**

בעט אויסקונפט אוּן מען וועט אייך צושיקן אן אויספירלעכע בראשור אומזיסט.

Radio Electronic Televisión Schools

"La cuna de su porvenir, la realidad de sus esperanzas"

Manzana de Gómez 543, Habana, Tel. 6-2335

INSTITUTO EDISON

Enseñanza Primaria:

Kindergarten.
Primaria Elemental.

Primaria Superior:

Preparatoria para ingresos.
7° y 8° Grados.

Secretariado en tres cursos

Enseñanza Secundaria

Escuela del Hogar: Incorporada a la Escuela Oficial.

Escuela de Bachillerato: Incorporada al Instituto Oficial.

Escuela de Comercio: **Commercial High School** Afiliado a Farleigh Dickinson University, New Jersey E.E.U.U.

Conservatorio de música con validez académica

PATROCINIO, HEREDIA Y POEY
VIBORA, HABANA
Telfs. 4-5604 — 4-5704 — 4-5804 — 4-5805

— ◆ —

„אינסטיטוטא עדיכאן"

איז א יינער פון די ערנסטע פעדאגאגישע לערן-אנשטאלטן, וואס געפינט זיך אין אן אייגענער גע-בויד, מיט מאדערנע אייריכטונגען, וואס האבן צו זיך ניט גלייכן!

די דירעקציע פון „אינסטיטוטא עדיכאן" נוצט אויס די גע-לעגנהייט פון דעם נייעם יאר 5719 אין ווינטשט אירע אידישע שי-לער אין עקס שילער אין עלטערן א גליקלעכן אין צופרידן יאר!

ברויט, אין וועלכן ס'האבן זיך באטייליקט היגע געזעלשאפטלעכע טוער און מיטגלידער פון „אינסטיטוט פאר קולטורעלע באציאונגען קובא־ישראל".

— דעם 11־טן נאוועמבער איז אנגעקומען אין האוואנא אויף א קורצן באזוך, דער ערשטער סעקרעטאר פון דער ישראל לעגאציע אין מעקסיקע ה' שמעון אמיר. אויסער דעם וואס ער האט דא אפגעהאלטן א רייע באטונגען און קאנפערענצן וועגן א ישראל־קובאנער האנדלס־אפמאך, איז ער אויך אויפגעטראטן אין קובאנער קולטור־אינסטיטוט, וואו ער האט געהאלטן א רעפראט אויף דער טעמע: „די פערנאמינען פון טויטן יום".

— דער קובאנער אינטערנאציאנאלער קאמענטאריסט ה' נעסטאר פעליו וועלכער איז אויסגעלאדן געווארן פון דער רעגירונג צו באזוכן מדינת ישראל, האט גלייך נאך זיין צוריקקער אנגעפאנגען שרייבן א סעריע ארטיקלען מיט זיינע אייגדרוקן אין דער צייטונג „פרענסא ליברע" און אין דער וואכנשריפט „באהעמיא". ער האט אויך געלייענט א רייע קאבינעטארן דורך ראדיא, אין וועלכע ער האט געשילדערט און איבערגעגעבן וועגן די דערגרייכונגען פון דער אידישער מדינה. ה' נעסטאר פעליו איז אויפגעטראטן מיט עפנטלעכע רעפראטן פאר דעם יוגנט־קלוב פון פאטראנאט; פאר דעם אידישן סטודענטן־קרייז און אין דער מאסאנישער לאדזש „מינערווא", פאר א קובאנער פובליקום.

— דעם 19־טן פעברואר איז געווען אין האוואנא אויף א קורצן באזוך דער מיניסטער, געזנראל דוד שאליתא, אין שייכות מיט דעם האנדלס־אפמאך צווישן מיידע לענדער און אנדערע פאליטישע און דיפלאמאטישע אנגעלעגנהייטן.

LOGOS

Novias

- VAJILLAS
- CUBIERTOS
- COPAS
- LAMPARAS
- ADORNOS

Las invitamos a seleccionar sus Listas de Regalos entre nuestro amplio y variado surtido.

OBSEQUIOS Y DESCUENTOS ESPECIALES.

JOYERIA Versalles

NEPTUNO 164, entre Industria y Consulado.

20-4-56

רעדנדע עלעמענטן אַ רייע העברעאישע זשורנאלן פון ישראל און אמעריקע.

די גרעזעלשאפט „ברי־דער פון ישראל", וועלכע האט אויפגעשטעלט אויף איר בית־עולם אַ כאנומענט נאָך די קדושים, האט דעם 27־טן אַפּריל, דאָרט דורכגעפירט אַ יזכור־אקט נאָך די זעקס מילאָן קדושים אין אויפשטאַנד אין וואַרשעווער געטא, אַנהאַלטנדיק אזוי אַרום די טראַדיציע פון דערמאָנען און האַלטן הייליק דעם אַנדענק פון די מיליאָנען ברידער אונזערע, וועלכע זענען אונמגעבראַכט געוואָרן דורך דער אכזריות'דיקער נאַצי־האַנט.

דער זילבערנער יובל פון „האוואַנער לעבן"

אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר תשי"ח איז אויסגעפאַלן דער זילבערנער יובל פון „האוואַנער לעבן". צו דער געלעגנהייט האט די רעדאַקציע ארויסגעגעבן אַ שיינע יובל־אויסגאַבע, מיט אַ רייכן ליטעראַרישן כאַטעראַל, אין אידיש און שפּאַניש.

די יובל־אויסגאַבע פון „האוואַנער לעבן" האָט אָפּגעשפּיגלט אויף אַ ברייטן אופן דעם שווערן וועג פון דער אידישער פרעסע אין קובא און אונטערשטראָכן די עקשנות און קרבנות־גרייטקייט פון די ארויסגעבער אויפצוהאַלטן וווייטער דאָס געדרוקטע אידיש וואָרט אין קובא.

אַז דער „האוואַנער לעבן" ווערט ערנסט און בריט אָפּגעשאַצט אין דער גאַנצער אידישער וועלט, האָט מען גענקענט זען פון די באַגריסונגען וואָס זענען אָנגעקומען צו דעם קולטור יום־טוב. מיר האָבן דאָרט געזען באַגריסונגען פון דעם פרעזידענט פון מדינת ישראל, יצחק בן־צבי; פון דעם פאַרזיצנדער פון דער כנסת, ה' יוסף שפּרינצאַק; פון דעם פרעזידענט פון אידישן וועלט־קאָנגרעס און דער אלווועלטלעכער ציוניסטישער ארגאניזאַציע דר. נחום גאָלדמאַן; פון די בעסטע פּאַרשטייער פון דער אידישער ליטעראַטור וויי דיכטער ה. לייוויק, יעקב גלאַטשטיין, אפרים אויערבאַך און אנדערע; פון רעדאַקטאָרן פון אידישע צייטונגען אין די פאַרייניקטע שטאַטן, לאַטיין־אַמעריקע און ישראל און אנדערע וויכטיקע אידישע פערזענלעכקייטן.

דער זילבערנער יובל פון „האוואַנער לעבן" איז ניט געפייערט געוואָרן אויף אַנדערע אופנים, ווי עס איז געווען געפּלאַנט צוליב דער לאַגע אין לאַנד.

פריינטלעכע באציאונגען צווישן קובא און ישראל

די נאָענט און פריינטלעכע באַציאונגען צווישן קובא און ישראל זענען אין יאָר תשי"ח נאָך מער צעמענטירט געוואָרן, לטובת די אינטערעסן פון ביידע לענדער. בכשך פון דעם יאָר קען מען פאַרצייכענען אַ רייע דערשיינונגען וואָס באַווייזן אויף אַ גרויסער דערנענטערונג ניט בלויז פּאָליטיש, נאָר אויך קולטורעל און קאָמערציעל. מיר וועלן דאָ פּראָווון דערמאָנען אייניקע פון די פאקטן:

— אינמיטן פון חודש אקטאָבער איז אָפּגעפאָרן קיין ישראל דער נייבאַשטימטער קובאַנער מיניסטער, דר. ראפאעל אריזאַנדא אלמא. ער האָט זיין פּערמאַנענטע רעזידענץ אין תל־אביב, וואו ער געפינט זיך ביז זיין משפּחה.

דער קאָנסול פון ישראל אין קובא האָט אים געוועגנט מיט אַ אוונט־

ספּרדישן סעקטאָר ווערן געפֿירט דורך ספּעציעלע קאָמיטעטן. דער „קאָנסעכאָ פֿראָ־איזראעל", האָט דורכגעפֿירט דעם יערלעכן קרן־היסוד קאמפּיין מיט דער מיטהילף פון דעם ספּעציעלן שליח דר. איסאק באראנעס. דער ספּרדיש־ער קרן־קיומ קאָמיטעט ארבעט מיט צוואמען מיט דעם היגן לאנד־דירעק־טאריום פון קרן־קיומ. די ספּרדישע „ווויצא"־סעקציע און די יוגנט גרופּע „ווויצא"־העכריעטא סזאלה. זענען גע־ווען זייער טעטיק, דורכפירנדיק א רייע אונטערנעמונגען און שאפנדיק פאנדן פאר דעם אלגעמיינעם „ווויצא"־בודזשעט.

יוניטעד היברו קאנגרעגיישאן

„יונייטעד היברו קאנגרעגיישאן", די אינסטיטוציע פון די אמעריקאנער רעפארם־אידן, האָט אין אנהויב פון תשי"ח אויפגענומען אלס נייעם ראבאי דר. פרעדעריק סאלאמאן, וועלכער האט אריינגעבראכט אויפלעבונג אין די טעטיקייטן פון דער גרופּע. א דאנק זיינע פֿייאיקייטן איז פארשטארקט געוואָרן די ארבעט פון דער „סאנדי־סקול": עס זענען איינגעפירט געוואָרן לעקציעס פארן לימוד פון עברית און עס ווערט געשענקט טער אויפמערק־זאמקייט די יוגנט עלעמענט.

דער טעמפל האט איינגעאָרדנט תרייסיק דעם 21־טן פעברואר א ספּע־ציעלן קונצוויה געוידמעט „דער ברידערשאפט וואך". אין דער אמערי־קאנער אמבאסאדאר אין קובא איז גע־ווען דער גאסט־רעדנער. אלס געסט זיינען אויך אנוועזנד געווען דער אמ־באסאדאר פון קאנאדע, דער מיניסטער פון ישראל, וואס איז צו יענער צייט געווען אויך א באזוך אין האוואנא און דער קאנסול פון ישראל.

דעם 25־טן אפּריל איז אויך ארגאני־זירט געוואָרן א ספּעציעלער סוירוויס, געווידמעט דעם 10־טן אניווערסאר פון ישראל און ראבאי סאלאמאן האט גע־האלטן א שיינע רעדע געווידמעט דער דאטע. דער קאנסול פון ישראל און דער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער פארייניקונג זענען געווען איינגעלאדן אלס די ערן־געסט.

ראבאי סאלאמאן האט אויך דע־מאנסטרירט א וואַרעמען אינטערעס סיי אין דעם באנד־דרייוו, סיי אין קרן היסוד קאמפּיין און האט געטאן אלעס וואס אין זיינע מעגלעכקייטן, צו די אמעריקאנער גרופּע זאל זיך באטיליקן אין די וויכטיקע אקציעס.

דער בוי־פאנד פון אמעריקאנער טעמפל איז פארגרעסערט געוואָרן אין פארגאנגענעם יאר, אבער די ארבעט פון בויען דעם אייגענעם בנין, אין מיראמאר, האט זיך נאך ניט אנגע־פאנגען.

אנדערע אידישע אינסטיטוציעס

ב ר י ת ע ב ר י ת ע ו ל מ י ת, (סניף קובה) איז געווען טעטיק אין דער ארבעט פון פארשפרייטן עבריות. הגם דער קלוב האט איבערגעריסן זיינע ווענטילאציע צענאמענקונפּטן, איז אבער אויסגעבריטערט געוואָרן דער לימוד פון עברית. עס האבן פונקציאנירט אוונט־קורסן אין זאל פון פאטראנאט און אין לאקאל פון דער אידישער צענטער שול, אין סאנטאם סוארעז. ספּעציעלע אוונט־קורסן האט ה' י. מ. סקורניק געגעבן פאר די מיטגלידער פון „הנוער הציוני". אין ציוניסטישן בית־עם. דער „ברית עברית" האט אויך פארשפרייט צווישן די העברעאיש

דרייסיק טויזנט דאָלער יעדער באַזונ־דער. בלויז אַ העלפט פון דער סומע קומט אריין פון מיטגלידס־אָפּצאָל. די איבעריקע מוז געשאפן ווערן דורך צור־פעליקע באַשטייערונגען אָדער אָקציעס.

דעם 15־טן אפּריל האָט דער אַנטי־טובערקולאָז קאָמיטעט פּראָקלאָמירט אַ קאַמפּיין אויף דער סומע פון צוואַנציק טויזנט דאָלער, מיט אַ דאָפּלטן ציל: צו דעקן דעם לויפּנדן דעפיציט און ני־וועלירן דעם נאַרמאַלן בודזשעט. די פּראָקלאָמירטע סומע איז ניט געשאַפן געוואָרן, ווען דאָס מיינט, אַז די אינס־טיטוציע איז ווייטער געבליבן מיט אַ לויפנדן דעפיציט, ווען האָט שוערי־קייטן ביים אַנטקעגנקומען די צענדליק־ער אידישע משפחות וואָס באַקומען סעש־שטיצע און מעדיצינישע הילף.

דער אידישער פרויען פאַריין האָט אָרגאַניזירט במשך פון דעם יאָר אייי־ניקע בריזש־פאַרטיס, וואָס האָבן אריינגעבראַכט גאַנץ היפּשע סומעס, אָבער ווייט ניט גענוג אויף צו דעקן דעם בודזשעט. אין חודש מאי האָט אויך דער פרויען פאַריין דורכגעפירט דעם „חודש פאַר דעם אידישן נויט־באַדערפטיקן", ווען אזוי אַרום באַוויזן צו ניוועלירן דעם בודזשעט צייט־ווייליק. דער דעפיציט האָלט אין איין וואָקסן, ווייל די אויסגאַבן אויף הילף און שטיצע ווערן פאַרגרעסערט פון טאָג צו טאָג.

אויך די ליי־קאָמיטע ביים אידישן פרויען פאַריין האָט געהאַט פאַר זיך ווייכטיקע אויפגאַבן אין דעם פאַרגאַנ־גענעם יאָר. די צאָל פון מענטשן, וועלכע האָבן זיך געווענדעט נאָך הילף אויף באַדייטנד געשטיגן צוליב דער ניט גינסטיקער און אומנאַרמאַלע עקאָנאָמישער לאָגע, ספּעציעל צווישן די קליינע סוחרים, אינדוסטריעלער און פּערזלער. די ליי־קאָמיטע האָט ארויס־געגעבן הלוואות ביז פּינף הונדערט דאָלער, און דאָס איז שוין אַ סומע וואָס קען זייער באַהילפיק זיין אין שלעכטער צייט. אין אָנבליק פון די נויטן האָט די ליי־קאָמיטע געמיזט מאַכן ערנסטע פאַרזוכן ווי אזוי צו פאַר־גרעסערן איר קאַפּיטאַל.

דער ספּרדישער סעקטאָר

דער ספּרדישער סעקטאָר פון אונזער ישוב איז אין יאָר תשי"ח געווען פאַר־נומען מיט אַן ערנסט שטרייט אַרום דער פראַגע פון דעם בנין, וואָס זיי בויען אויף 17 אין „ע", אין וועדאָדאָ. דער בנין, ווי באַקאַנט, ווערט געבויט פון דעם נייי־געשאַפענעם „סענטראַ סעפאַראַדיטאַ". זיי האָבן געמאַכט די גרעסטע אינשטרענגונגען צו פאַרענדיקן די אַרבעט, אַז מען זאָל שוין אין די היינטיקע ימים־נוראים דאַרט קענען דאַוונען. ליידער האָט זיך עס ניט איינגעגעבן, ווייל צו דער צייט האָט מען ניט געקענט איינשטעלן די לופּט־קילונג, וואָס דאַרף קאָסטן נאָענט צו זיבעציק טויזנט דאָלער.

צו דער זעלבער צייט זענען אָנגעגאַנ־גען פאַרהאַנדלונגען צווישן „סענטראַ סעפאַראַדיטאַ" און דער „קהלה שבת אחים" וועגן דער פאַרייניקונג אַרום דער געבוידע און מיקוה־קדוש. די „שבת אחים" האָט פאַרלאַנגט אַ מער דעמאָקראַטישן צוגאַנג, אין גייסט פון די אידישע טראַדיציעס. מען איז אָבער צו קיין פאַרשטענדיקונג ניט געקומען. אויפן שוועל פון נייעם יאָר שטייט די ספּרדישע קהלה פאר אַ מעגלעכקייט פון שפּאַלטונג און עס זאָלן ענטשטיין צוויי קהלות, איינע אין אלט־האוואַנא און די צווייטע אין וועדאָדאָ.

די טעטיקייטן לטובת ישראל און

גיש; פאר דער מיטל־שול זענען איינ־
געשטעלט געוואָרן לאבאראַטאָריעס
און אַ מוזעאום פון נאַטור־וויסנשאַפט,
וואָס פאַרלייכטערט זייער די פּראַפע־
סאָרן אין זייער ארבעט.

די צענטער שול־אין איז אויך געבליבן
געטריי איר טראַדיציע פון פייערן און
אָפּצייכענען אַלע אידישע יום־טובים
און וויכטיקע דאַטן. עס זענען דורכ־
געפירט געוואָרן במשך פון דעם יאָר
אַקטאַ סיוויקאָס געווידמעט אַלע אי־
דישע יום טובים, ווי אויך דעם וואר־
שעווער־געטאָ אויפשטאַנד און דעם
צענטן אניווערסאַר פון מדינת ישראל.
די שול־האָט אויך אנטוויקלט א שיינע
ארבעט לטובת דעם קרן קיומת.

ווען ס'האָבן זיך אָנגעפאַנגען די
וואַקאַציעס איז די שול־פאַרוואַלטונג
צוגעטראָטן רעאָרגאַניזירן א נייעם בוי־
פּראָיעקט. א טייל פּלאַץ פון דעם
גאָרטן ביי דער שול־אין איז אויסגענוצט
געוואָרן צו אויפבויען דאָרט א צוגע־
פאַסטן בנין פאַר דעם קינדערגאָרטן
און פאַר־ערשטן גראד. צום נייעם
שול־זמן וועט דער בנין זיין פארענדיקט
אין דאָס וועט געבן א מעגלעכקייט דער
צענטער־שול־אין אויפצונעמען מער
שילער.

צוזאַמען מיט דער שול־פאַרוואַלטונג
איז זייער טעטיק דער מוטער־פאַראַנד
פון דער שול־אין. דער מיטער־פאַראַנד
זאָרגט פאַר די טעכנישע־אַדמיניסטרא־
טיווע אויסבעסערונגען פון דער שול־אין
און פירט דורך פאַרשיידענע אונטער־
נעמונגען כדי צו שאַפן פאָנדן. דעם
17־טן דעצעמבער האָט דער מוטער־
פאַראַנד דורכגעפירט א חנוכה־אָוונט,
אין וועלכן ס'האָבן זיך באַטיליקט
אלם פיר הונדערט געסט; א צווייטע
דערפאַלגרייכע אונטערנעמונג איז גע־
וען דער באַזונדער־באַנקעט פאַר דער
אוועקגייענדער פרעזידענטין פרוי
מאַריא פאַפּיר.

די וויכטיקסטע אונטערנעמונג —
אָרגאַניזירט פון דער צענטער־שול־אין צו־
זאַמען מיטן מוטער־פאַראַנד — איז
געווען, דער באַזונדער־באַנקעט לכבוד
אליהו עליאַוויטש, אין שייכות מיטן
צוואַנציקסטן יובילי פון פאַרנעמען
דעם אמט אלם דירעקטאָר פון דער
צענטער שול־אין. וואָס איז פאַרגעקומען
דעם 31־טן מאי אין גרויסן זאל פון
פאַטראַנאַט־בנין. דער באַזונדער־
באַנקעט איז געווען א גרויסע דעמאָנס־
טראַציע פאַר דעם אידישן שול־וועזן
און פאַר דער אידישער קולטור.

זאל דאָ אויך דערמאָנט ווערן, אַז די
אידישע צענטער שול־האָט זיך אין
פאַרגאַנגענעם אָר געווענדעט מיט דער
ביטע צו אַלע אידישע אינסטיטוציעס,
אז מען זאל אויף אַלע בריוו, וואָס
ווערן ארויסגעשיקט צו די מיטגלידער,
ארויפדרוקן דעם לאָזונג: „גיט אייר־
ערע קינדער א אידישע דערציאונג —
שיקט זיי אין א אידישער שול". און
די מערהייט אינסטיטוציעס האבן די
רעקאָמענדאַציע אָנגענומען און דאָס
אויסגעפירט אין דער ווירקלעכקייט.

פילאַנטראָפישע אינסטיטוציעס

די פילאַנטראָפישע אינסטיטוציעס
פון אונזער ישוב האָבן אין יאָר תשי"ח
געפירט א שווערן קאַמפּף, כדי צו
שאפן די נויטיקע פינאַנסיעלע מיטלען
אויף צו קענען אָנגיין נאָרמאַל מיט
זייער וויכטיקער און הומאַניטארער
ארבעט.

סיי דער אידישער אַנטי־טובערקולאָז
קאַמיטעט אין סיי דער אידישער
פרויען־פאַריין האָבן אין פאַרגאַנגענעם
יאָר געהאט א בידושעט פון איבער

קענט מאכן די וואָלן, וויל עס זענען ניט אריינגעקומען קיין שום פֿאַנדידאַטן צעטלען. דאָס איז זייער אַן ערנסטע דערשיינונג וועגן וואָס די פּירערשאַפֿט און די מיטגלידער פֿון באַטראַנאַט וואָלטן זיך געדאַרפֿט ערנסט פֿאַר־טראַכטן.

אידישע קהלה „עדת ישראל"

די קהלה „עדת ישראל" האָט אין דעם פֿאַרגאַנגענעם יאָר פֿאַרגעזעצט די באַמיאונגען ארויסצוענדיקן בויען דעם מקום־קדוש, אויף אַקאַסטא און פּיקאַטא (אין אָלט־האַוואַנא). מען האָט ניט געקענט פֿולשטענדיק ארויס־ענדיקן די אַרבעט, ווייל עס האָט אויס־גענפֿלט געלט. און נעמען אַ היפּאָטעק איז אויך געווען אוממעגלעך, ווייל דער באָדן, וואו די שוהל איז אויפ־געבויט געווארן איז געווען פֿאַרשריבן אויף 9 אינדיווידועלע מענטשן, און דריי פון זיי האָבן זיך אַנטזאָגט דאָס איבערצושרייבן אויפן „עדת ישראל". נאָך לאַנגע פֿאַרהאַנדלונגען איז דער פֿאַרוואַלטונג געלונגען צו דערגרייכן דעם אייגנטום אויפן באָדן און איצט וועט זי האָבן אַלע מעגלעכקייטן צו באַקומען געלט אויף ארויסצוענדיקן הויפּטזאַך דעם בית־הכנסת הגדול. די קלייניע שוהל אונטן און דער גרויס־ער סאַלאָן אויבן זענען שוין פֿאַרטיק. און דערפֿאַר האָט די קהלה שוין גע־קענט דאַרט דורכפֿירן די סעודה פון ז' אדר פון דער חברה־קדישא חסד של אמת, דעם 26־טן פֿעברואַר, און אויך אַרגאַניזירן די שבועות־פייערונג, צו־זאַמען מיט אַ כילכיקע סעודה, געווייד־מעט דעם 10טן אַניוועראַר פון ישראל.

דער גרויסער סאַלאָן פון דער קהלה איז במשך פון יאָר געווען גע־וואָרן פֿאַר אַ רייע געזעלשאַפֿטלעכע אונטערנעמונגען, וואָס זענען אַרגאַני־זירט געוואָרן פון קרן היסוד, העברע־אישן אינסטיטוט „תחכמוני", קרן קיימת קאַמיטעט און אַנדערע.

סיי די קהלה „עדת ישראל" און סיי די חברה קדישא האָבן אין פֿאַרואַנ־געגענעם יאָר געלייטן שטאַרקן פֿאַר־לוסט ניט דעם פֿלוצלונגדיקן טויט פון ישעיהו קאַננער ע"ה, וועלכער איז גע־ווען אַן אַקטיוואַר מיטגליד פון בויי־קאָמיטעט פון מקום־קדוש און פֿאַר כילע יאָרן פֿרעזידענט פון דער חברה־קדישא.

נאָך דעם טויט פון ישעיהו קאַננער ע"ה האָט דער פֿאַטראַנאַט געמאַכט אַ באַזוך ארויסצונעמען די חברה קדישא פון אונטערן אינפֿלום פון דער קהלה „עדת ישראל". אָבער דאָס האָט זיך ניט איינגעגעבן. נאָך אַ רייע פֿאַר־האַנדלונגען האָבן די פֿירער פון דער חברה קדישא מסכים געווען אויפצו־נעמען נאָך צוואַנציק נייע מיטגלידער, 10 פון פֿאַטראַנאַט־מענטשן און צען פון „עדת ישראל".

אידישע צענטער־שולע

אין דעם פֿאַרגאַנגענעם יאָר תשי"ה האָט די אידישע צענטער שולע גע־מאַכט גרוים פֿאַרשריט אין אירע טע־טיקייטן. די עסקנים — נאָך דעם ווי דער צענטער איז געשלאָסן געוואָרן אין האַוואַנא — האָבן זייער גאַנצע מי און ענערגיע געשאַנקען דער שולע. און דאָס האָט זיך געלאָזט פילן אויף אַלע געביטן. די עלעמענטאַר־שולע איז אויסגעבעסערט געוואָרן פּעדאַגא־

די אַלגעמיינע קולטורעלע טעטיקייטן וועלן אויסגעפירט ווערן דורך דער ביבליאָטעק־קאָמיסיע, אין וועמענס שפיץ עס שטייט ה' מאַרים ראָזענפעלד. צווישן די פֿאַרשיידענע אונטערנעמונגען פון דער ביבליאָטעק־קאָמיסיע איז כדאי צו דערמאָנען דעם יזכור־אָפּט נאָך דעם גרויסן אידישן שרייבער שלום אש ע"ה, וואָס איז פֿאַרגעקומען דעם 31־טן אָקטאָבער; די אויסשטעלונג פון ישראל־מאַרקעס אין חודש אַפּריל, וועלן עס זענען פֿאַרגעקומען די פייער־רונגען פון צענטן אניווערסאַר פון ישראל; אַ האָבינאָבע פאַר דעם קורבאַנער שרייבער לאַבראַדאָר רואיז א. א. וו. ערב ראש השנה איז דערשינען אַ אייכאָליקע אויסגאַבע „הספר", אין שפאַניש, וואו עס וועלן איבערגעגעבן אַ באריכט פון די טעטיקייטן פון דער ביבליאָטעק זייט דעם טאָג פון דער דערעפֿענונג. די ביבליאָטעק איז אָפֿן יעדן טאָג און האָט אַ גרויסע צאָל לייענער, צווישן זיי אַ סך יונגע־לעכע, ווי אויך קובאַנער וואָס אינטערעסירן זיך מיט אַלגעמיינע אידישע אָנגעלעגנהייטן.

דער יונגע־קלוב בייַם פֿאַטראַנאַט פירט אָן פֿערמאַנענטע טעטיקייטן דורך אויספֿלוגן, לעקציעס, קינאָ־פֿאָרשטעלונגען, קעסטל־אָוונטן א. א. וו. די יונגע קוקט זיך צונויף יעדן דינסטיק אין אוונט וועלן עס ווערן אָרגאַניזירט קולטורעלע שמועסן. אין שייכות מיטן 10־טן אַניווערסאַר פון ישראל האָט דער יונגע־קלוב אָרגאַניזירט „אַ גראַפֿישע און פאָטערציעלע אויסשטעלונג" וועגן ישראל.

דער דאָזיגן ־ קאָמיטעט פון פֿאַטראַנאַט זאָרגט פאַר דער אויפהאַלטונג פון דער זונטיק־שולע, וואָס ווערט באַזוכט פון א באַדייטנדער צאָל קינדער. און דער „סאַנדי־סקול" באַקאַנט מען די קינדער מיט די אידישע יום־טובים און טראַדיציעס, ווי אויך אידישער געשיכטע.

אין באַצוג צו אַלגעמיינע נעוועלשאַפטלעכע און נאַציאָנאַלע אָנגעלעגנהייטן פון ישוב, האָט דער פֿאַטראַנאַט אין פֿאַרגאַנגענעם יאָר ווייטער אָנגעהאַלטן זיי איינשטעלונג פון זיך ניט וועלן צונויפמישן און אָנערקענען די אָנדערע אינסטיטוציעס. און דאָס האָט געברַאכט גרויס שאָדן סיי דעם פֿאַטראַנאַט, און סיי די אַלגעמיינע אינטערעסן פון ישוב, ווייל אין וויכטיקע מאָמענטן פון עמערגענץ, אָדער וועלן עס דאַרפן אויפגענומען ווערן קאָרדינאַלע נאַציאָנאַלע אָנגעלעגנהייטן קען אונזער ישוב ניט אויפטרעטן ווי א געאיניקטער כוח און דערפילן ווירדיק זייַנע פליכטן און אויפגאַבן.

טראָץ די באַקוועמלעכקייטן און די ברייטע פינאַנסיעלע מעגלעכקייטן וואָס דער פֿאַטראַנאַט פֿאַרמאָגט פאַר זיינע טעטיקייטן, איז אין דעם לעצטן יאָר געמערקט געוואָרן א געוויסע אָפּאָטיע צווישן דער מיטגלידערשאַפט. דעם 13־טן פעברואר איז פֿאַרגעקומען די אַלגעמיינע מיטגלידער ־ פֿאַרזאַמלונג, וואָס איז פֿאַרגעזעצט געוואָרן דעם 20־טן פון זעלבן חודש. עס איז ביי דער געלגנהייט געווייזלט געוואָרן א וואַל־קאָמיסיע, וועלכע האָט זיך געדאַרפט אָפּגעבן מיט דורכפירן וואַלן באַר א נייער פֿאַרוואַלטונג. די וואַל־קאָמיסיע האָט געמאַכט אַלע נויטיקע ציגרייטונגען, אָבער צו די באַשטימטע ניערמינען (צוויי) האָט מען ניט גע־

טעמפל דורכגעפירט א ספעציעלן סוירוויס.

— שבת אינדערפרי דעם 26-טן אפריל זענען אפגעהאלטן געוואָרן ספעציעלע תפילות אין בית־הכנסת הגדול פון פאטראנאט; אין דער קהלה „עדת ישראל"; אין דער שול פון דער כפרדישער געמיינדע „שבת־אחים" און אין מנין פון סאנטאס סוארעז. פארשטייער פון ציוניסטישן פלענום־דאט צוזאמען מיט די פירער פון די שוהלן האבן געוועדט צו די מתפללים זועגן דעם יום־טוב און נאכן דאוונען האט מען סערווירט סעודות און קידושים.

— די שבועות־פייערונג פון דער קהלה „עדת ישראל" וואס איז פאר־נעקומען דעם 25-טן מאי איז געווען אויך געווידמעט דעם 10-טן אניווער־סאר פון ישראל.

— דעם 26-טן מאי האט דער יוגנט־קלוב פון פאטראנאט דערעפנט „א נראפישע און קאמערציעלע אויסשטע־לונג". וועגן ישראל. וואס איז געווען אפן פארן עולם צווישן וואכן צייט. ביי דער דערעפענונג זענען געוויזן געוואָרן צווי ישראל־פילמען.

— דעם 30-טן יולי האט דער רעס־טאראן־קאבארעט פון האטעל „האוואנא היל־טאן", דורכגעפירט א האמעכאכע פאר ישראל. אין די ראמען פון זייער פראגראם „אינטערנאציאנאלע נעכט". ביי דער געלעגנהייט איז אויך ארגא־ניזירט געוואָרן אן אויסשטעלונג פון ישראל־אויסארבעטונגען.

אין דער נאענטער צוקונפט וועט נאך דורכגעפירט ווערן א פילם־פעסטיוואל; אן אויסשטעלונג פון ישראל מיטבעות; א ציקל לעקציעס אין שפאניש וועגן צען יאר מדינת ישראל און אנדערע אונטערנעמונגען.

דער פאטראנאט פאר א געזעלשאפטלעכער חיים און בית־הכנסת

דער פאטראנאט, ווי א געזעלשאפט־לעכע אינסטיטוציע, שפרייט אויס און פארשטארקט מיט יעדן יאר זיינע אק־טיוויטעטן. אין פארגאנגענעם יאר תשי"ח זענען די הויפט־טעטיקייטן גע־קומען צום אויסדרוק דורך די פארשיי־דענע קאמיטעס.

דער וועד בית־הכנסת פון פאטרא־נאט, אונטער דער לייטונג פון ה' יוסף וויטקינאס, זארגט פאר די תפילות א גאנץ יאר און דער עיקר ביי אלע יום טובים. אויך וועלט יעדן פרייטיק־צו־נאכט דורכגעפירט דער עונג שבת (אויסער אין די זומער חדשים) וואס פאנגט זיך אן מיט תפילות אין שוהל דורך דעם חזן הלל ברומער און דאן גייט מען איבער אין גרויסן סאל, וואו ביי געדעקטע טישן פארבראכט מען ארום א צווי שעה צייט. אויף די עונג־שבתים טרעטן אויף די געסט וואס באזוכן אונזער ישוב, ווי אויך לאקאלע כוחות. דער עולם זינגט שורה בציבור, און מען הערט אויך אוים סאל־גזעאנגען פון חזן ברומער. אין די עונג־שבתים במשך דעם יאר תשי"ח זענען אויפגעטראטן מיט רע־פעראטן די געסט יצחק נבון, קארענעל פונדאק, דר. ישעיהו אויסטרי־דן, שמחה גינוסר, לייב קופערשטיין און אנ־דערע.

צענטער אניוועדסאר פון מדינת ישראל

היות ווי דער פארגאנגענער יאר תשי"ח איז צונויפגעפאלן מיטן 10-טן אניווערסאר פון מדינת ישראל זענען דורכגעפירט געווארן א גאנצע רייע פייערונגען אין שייכות מיט דער דאטע. אויסער די אפיציעלע פייערונגען, וואס זענען דורכגעפירט געווארן אונטערן אויפזיכט פון ציוניסטישן פלענום־ראט האבן פארשידענע אינסטיטוציעס דורכגעפירט אקטן וואס זיי האבן פארבונדן אדער געווידמעט דער גרויסער נאציאנאלער געשעענים.

א טייל פון פראגראם פון ציוניסטישן פלענום ראט איז שוין דורכגעפירט געווארן און נאך אנדערע אונטערנעמונגען וועלן פארקומען אין דער נאענטסטער צוקונפט.

מיר ווילן דא פארצייכענען די פייערונגען וואס זענען פארגעקומען ביז היינט.

אלם די ערשטע אונטערנעמונג דארף פארצייכנט ווערן דער יובל־באנקעט פון 23-טן יאנואר ארגאניזירט דורך דעם ישראל־קאנסולאט, ציוניסטישער פארייניקונג, קרן־היסוד קאמפיין־קאמיטעט און „ווייצא". אויף דעם באנקעט זענען פאקטיש דערשפנט געווארן די פייערונגען.

דאן זענען פארגעקומען די פאלגנדע אונטערנעמונגען:

— מלווה־מלכה ארגאניזירט פון קרן־היסוד אין זאל פון דער קהלה „עדת ישראל", דעם 8-טן פעברואר.

— דעם 20-טן אפריל האט די זונטיק־שול פון פאטראנאט געווידמעט די לימודים דעם 10-טן יום־העצמאות און די שילער האבן ארגאניזירט אן אויסשטעלונג פון ישראל־פראדוקטן.

— אין אנפאנג חודש אפריל האט די ביבליאטעק פון פאטראנאט דערעפנט אן אויסשטעלונג פון ישראל־מאקעס, וואס איז געשלאסן געווארן דעם 24-טן אפריל, ביי א פייערלעכער צערעמאניע. דער קובאנער קאמוניקאציע מיניסטער ריום, האט אויטאריזירט א ספעציעלן שטעמפל, מיט וועלכן מען האט יענעם אוונט געשטעמפלט קאנווערטן.

— דעם 23-טן אפריל האט די „ווייצא" דורכ געפירט א טיי געווידמעט דעם צענטן־אניווערסאר פון ישראל.

— דעם 25-טן אפריל, פון 9 ביז 11 אינדערפרי, זענען פארגעקומען אקטא סיווקאם אין דער אידישער צענטער שול; אין העברעאישן אינסטיטוט „תהכמוני" און אין דער „אלבערט איינשטיין שול". פארשטייער פון ציוניסטישן פלענום־ראט און די דירעקטארן האבן געדארפט צו די תלמידים וועגן דער דאטע; די שילער האבן אויסגעפירט ציונעפאסטע פראגראמען אין צום כוף האט מען געטיילט זיס־וואדג און רעפרעסקאם צווישן אלע אנוועזנדע.

— דעם 25-טן אפריל, פון דריי ביז פינף נאכמיטאג איז פארגעקומען אן אקטא סיווקא אין דער קובאנער עפנט־לעכע שול „עסטאדא דע איזראעל", וואו עס האבן געדארפט דער דירעק־טאר פון דער שול ער. דוארטע און דער קאנסול פון ישראל. צום סוף האט מען געטיילט זיסוואדג און רע־פרעסקאם צווישן די קרוב דריי הונ־דערט קינדער פון דער שול.

— פרייטיק דעם 25-טן אפריל, 9 אין אוונט, האט דער אמעריקאנער

געוּרופּן אויסצוּלייזן 500 דונאם בּאָדן אין דער געגנט פון עדולם, וואו עס וועלן באַזעצט ווערן הונדערטער משפּחות אין עס וועלן אויפּגעשטעלט ווערן צענדליקער נייע ישובים.

די ליגע פאר דעם דרות האָט ניט צו פאַרציי־כענען קיין באַזונדערע טעטיקייטן אין דעם פאַרנאַנגענעם יאָר. די חברים זענען געווען טעטיק בײַ די אַלגעמיינע פינאַנסיעלע אקציעס פאר ישראל. דעם 22־טן אקטאָבער האָט די ליגע אויפגענומען דעם כּפּעציעלן שליח נחמן תמיר, וועלכער איז פאַרבײַגעפאָרן האָוואַנא. מען האָט אָרגאַניזירט כּיט אים אַ עפנטלעכע אונטערנעמונג און ער האָט געהאַלטן אַ רעפעראַט אויף דער טעמע: „צען יאָר מדינת ישראל — סך־הכּל'ען און פּערספּעקטיוון".

די חלוצישע יוגנט־אָרגאַניזאַציעס זענען אָנגע־גאַנגען מיט לייערע נאָרמאַלע דערציע־רישע טעטיקייטן.

זוי תמיד איז אויפן ערשטן פלאַץ געשטאַנען דער „השומר הצעיר". ער האָט געדונגען אַ נייעם גרעסערן לאַ־קאַל אין כאַנטאַם סיאַרעז און האָט אויך אַ שליח פון ישראל — דער חבר יוסף אדר — וועלכער פירט אָן מיט דער אָרגאַניזאַציע.

אין דעם פאַרגאַנגענעם יאָר האָט דער „השומר הצעיר" געשאַפן די פינפטע עליה גרופּע פון 15 חברים, וועלכע זענען אָפּגעפאָרן אויף הכשרה אין אמעריקע און פון דאָרט וועלן זיי עולה זיין קיין ישראל. די חלוצים זענען געזונט געווארן אויף אַ כּפּעציעלן אקט. אונטערן אויפזיכט פון דער ציו־ניסטישער פאַרייניקונג און פון פאַ־טראַנאַט.

אין חבר פון השומר איז אָפּגעפאָרן אין אינסטיטוט פון דער אָגענטור אין ירושלים דיך צוגרייטן אלס יוגנט־מדריך. א צווייטער חבר איז געפאָרן זיך באַטיילִיקן אין דעם אלוועלטלעכן יוגנט־קאָנגרעס וואָס איז פאָרגעקומען אין ירושלים.

דער „הנוער הציוני" האָט אויך גע־שיקט א חבר אין אינסטיטוט פון דער אָגענטור און א צווייטער חבר פון דער אָרגאַניזאַציע איז געפאָרן צום יוגנט־קאָנגרעס. צווי חברים זענען אָפּ־געפאָרן קיין ישראל און אריינגעטראָטן אין א קיבוץ.

דער „ביתר" האָט דעם פאַרגאַנגע־נעם יאָר צום ערשטן מאל געשיקט זיי־נעם א חבר אויפן יערלעכן קורס פון יוגנט־מדריכים, אין אינסטיטוט פון דער אגענטור אין ירושלים.

די חלוצישע יוגנט־אָרגאַניזאַציעס אַרבעטן מיט אַקטיוו אין קרן־קימת קאָמיטעט און האָבן קאָאָפּערירט ביים דורכפירן די אַקציע פון קרן־היסוד־צווישן דער יוגנט.

די גרופּע פאַרן חלוצישן ציונזם האָט אין פאַרגאַנגענעם יאָר דורכגעפירט איין עפנטלעכע טע־טיקייט. אונטערן אויפזיכט פון דער גרוּפּע איז פאַרגעקומען דעם 21־טן און 28־טן נאָוועמבער א עפנטלעכער דעבאַטע איבער דר. לעאָ פינסקערס ווערק „אויטאָאמאַנציפּאַציע". צו דער געלעגנהייט האָט די גרופּע ארויסגע־געבן דאָס אויבנדערמאַנטע ווערק אין שפּאַניישער איבערזעצונג.

———

איז געקומען אין א קולטורעלער און ארגאניזאציאנעלער כיסיע, אויפן דרום־אמעריקאנער קאנטינענט די פרוי פאי גראוו איז אנגעקומען אין האוואנא דעם 14־טן נאוועמבער און האט דא געוויילט א צען טעג צייט. זי האט זיך געטראפן מיט די בירעדינם פון אלע „וויצא"־גרופירונגען און געהאלפן אויסארבעטן פלענער ווי אזוי צו פארשטארקן און אויסבאריי־טערן אלע אקטיוויטעטן אין דער צו־קונפט. דעם 18־טן נאוועמבער איז דורכגעפירט געווארן א פרויען־מיטינג אין זאל פון פאטראנאט, וואס האט גלייכצייטיק געדינט ווי א קבלת־פנים פאר דער חשובער שליחה, וועלכע האט ביי דער געלענהייט דערציילט פאר דער אידישער פרוי אין קובא וועגן די גרויסע אויפגאבן און אויפטוואונגען פון דער „וויצא" אין ישראל.

די געווייגלעכע טעטיקייטן פון דער „וויצא" זענען געקומען צום אויכדרוק דורך א רייע טיי־אונטערנעמינגען און מיטאג'ן אין פרוואטע היימען פון חברות. אבער עם דארף אונטער־שטראכן ווערן, אז כמעט אלע אונטער־נעמונגען טראגן א שיינעם קולטורעלן כאראקטער, און געווינסט אקטן זענען פארבונדן מיט די אידישע יום־טובים. אזוי צום ביישפיל האט די „וויצא" סעקציע א' דורכגעפירט א הנוכה־מסיבה, מיטן אנטייל פון ה' שמחה גינוסר; א פסח־טיי און א ספעציעלן טיי געווידמעט דעם 10־טן אניווערסאר פון מדינת ישראל, וואו דער קאנסול פון ישראל איז געווען דער גאסט־רעדנער. ענלעכע אונטערנעמונגען זענען דורכגעפירט געווארן דורך דער ספרדישער „וויצא"־סעקציע; „וויצא" יאנג־וואומען; גרופע „הענר־עטא סזאלד" און די חנה סענעש־גרופע. ווי אין די פארגאנגענע יארן האט די „וויצא" אויך אויסגעארבעט אין איר נייי־שטוב א טראנספארט קלייידער און וועש וואס איז אריבערגעשיקט געווארן צו דער „וויצא" אין ישראל.

דער קרן־קימת לאנד־דירעקטאריום האט זיך אין פארגאנגענעם יאר געמיוזט באגנוגענען מיט די געווינלעכע טעטיקייטן ווי פושקעם, איינשרייבונגען אין די ספרים, זאמלונגען אויף שמחות א. א. וו. איינע פון די הויפט און גרעסטע אונטערנעמונגען, ווי עם איז דער פורים־באזאר און אסתר המלכה־קאנ־קורס, האט מען דעם יאר ניט געקענט דורכפירן צוליב פארשטענדלעכע טעמים. דאם האט נאטירלעך זיך שווער אפגערופן אויף די הכנסות פון דעם וויכטיקן פאנד.

אין שייכות מיטן 10־טן יום־העצמאות פון מדינת ישראל האט דער קרן קימת לאנד דירעקטאריום פרא־קלאמירט אן אקציע פון שיקן טעלע־גראמעם צו פרעזידענט בן־צבי. די טעלעגראמעם זענען קינסטלעריש גע־דרוקט אויף שיינע קארטולינעס; זיי ווערן איינגעבונדן ווערן אין שיינע אלבומען און ווערן איבערגעגעבן ווערן דירעקט צום פרעזידענט פון מדינת ישראל דורך א ספעציעלע דעלעגאציע פון קובאנער אידן.

אין די ערשטע טעג פון סעפטעמב־ער האט דער קרן־קימת קאמיטעט אויפ־גענומען דעם ספעציעלן שליח ה' אברהם פעסקין, וועלכער האט די מיסיע דורכצופירן דעם „מפלי עדולם", דורך דער אקציע ווערן קובאנער אידן

בוז ייגנט און החלוץ העפארטאמענט, וועלכער רעדט אָרום טיט די פאָרשטייער פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג א רייע פראבלעמען פון די חלוצישע יוגנט־ארגאניזאציעס.

— דעם 20־טן ייני קומט פאר א געזעגענונגס־אוונט פאַרן פרעזידענט ח' משה לעווין צו זיין אפפאָר אויף א באזוך אין ישראל.

— קלבן סילטאניק, פאָרשטייער פון דער אָנפערדאציע פון די אלגעמיינע ציוניסטן, ווערט אויפגענומען דעם 1־טן יולי און האלט א רעפעראט אויף דער טעמע: „מדינת ישראל און דער גלות".

— דעם 8־טן יולי קומט פאָר א ספעציעלע זיצונג פון ציוניסטישן פרעזידיום־ראט צו באַרן דעם אָנדענק פון הר. הערצל און חיים נחמן ביאליק, אלס רעדנער זענען אויפגעטראטן יצחק בר לבב און י. מ. סקורניק.

גרויס אויפמערקזאמקייט האט די ציוניסטישע פאַרייניקונג געשענקט דער בראזע פון בית־עם. נאך א רייע באראטונגען איז באשטימט געווארן צו רעמאנטירן דעם בית־עם און אים צוקאמן פאר די פייאיקייטן פון אלע גרופירונגען. לויט דעם פלאן, ווערט איינגעשטעלט יוערן איירע אקאנדיסיאָנאלע אין גריכן סאקאן און אלע אבים־צימערן. אנשטאט דריי אפים־צימערן ווי ביז איצט, ווערט דער בית־עם האבן 9 אפיסן און אייבער דעם ווערט דער דאך צוגעפאסט ווערן פאר ספארט און עס ווילן זיך דארט אויך געפינען פיר צימערן, ווו די יוגנט־ארגאניזאציעס ווילן קענען פירן זייערע טאג־טעגלעכע טעטיקייטן. אויסער דעם אביס פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג ווילן זיך דארט אויך געפינען די אפיסן פון „וויצא", קרן־קיימת, קרן־היסוד, לויגע פאר דער הסתדרות, גרופע פאר חלוצישן ציונזם און די דריי חלוצישע יוגנט־ארגאניזאציעס „תשומר הצעיר", „הנוער הציוני" און „ביתר".

דער רעפאָנט פון ציוניסטישן בית־עם ווערט קאסטן צווישן 40 און 50 טויזנט דאלער, און ווערט זיין פארענדיקט כוה נאָווועמבער אָדער דיי ערשטע טעג פון דעצעמבער. די פארוואלטונג איז איצט באשעפטיקט צו שאפן די דאזיקע סומע צווישן די מיטגלידער און סימפאטיקער.

ד י „ ו י צ א " פארנעמט זייער א פראמינענטן פלאץ אין דער ציוניסטישער באוועגונג און אין אלגעמיינעם געזעלשאפטלעבן לעבן. די פארשידענע „וויצא"־גרופן נעמען אריין אין זיך די פרויען פון אלע סעקטארן און אייך יונגע מיידלעך. דער דערפאלג פון דער ארגאניזאציע איז אין דער ערשטער רייי צו פארדאנקען דעם פאקט, וואס זי ציילט קרוב צו 1,500 מיטגלידער, וועלכע רופן זיך אפ וואָרעם אין בריטהארציק אויף אלע טעטיקייטן. הגם יעדער גרופע ארבעט אויטאנאם זענען דאך פארן געווייסע אויפגאבן און טעטיקייטן ווען אלע גרופן גייען צוזאמען. איינע פון די דאזיקע טעטיקייטן איז געווען דער דורכגעפיר־טער „חודש פון אידישן חינוך". א דאנק דער אנשטרענגונג פון אלע גרופירונגען איז דערגרייכט געווארן צו שאפן קרוב 15 טויזנט דאלער דורך דער דאזיקער זאמלונג.

אין דעם פארגאנגענעם יאר תשי"ח האבן אלע „וויצא"־גרופירונגען אויפגענומען א שליחה פון ישראל, וועלכע

נעמונגען האבן פאראַנגט אַ סך צייט און אַנשטרענגונג במשך פון דעם גאַנצן יאָר.

די ציוניסטישע פאַרייניקונג האָט געזאָרגט, אַז יונגט׳עכע פון די חלוצישע אָרגאַניזאַציעס זאָלן קענען דורכמאַכן דעם קורס אָדער יוגנט־פירער אין דעם ספּעציעלן אינסטיטוט פון דער אַגענטור אין ירושלים. מען האָט געשטיצט פינאַסיע׳ל די עליה־גרופּע פון 15 חברים פון „השומר הצעיר", אַז זיי זאָלן קענען אָפּפאָרן אויף הכשרה אין די שטאַטן און שפּעטער עולה זיין קיין ישראל. מען האָט באַזאָרגט די עליה פון צוויי חברים פון „הנוער הציוני". און ווען די צענטער־ט׳ל׳ע האָט זיך געוויטיקט אין אַ ל׳ערער פון ישראל, האָט די ציוניסטישע פאַרייניקונג דערמע׳עכט אַז אַזאַ זאָל קומען אין צייט, זאָרגנדיק פול׳שטענדיק פאַר די פינאַנסיע׳ע אויסגאַבן מיט וואָס דאָס איז געווען פאַרבונדן.

צווישן די אונטערנעמונגען אין אָקטאָבער פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג איז כדאי צו פאַרצייכענען די פאָ׳לגנדע:

— דעם 1־טן אָקטאָבער וועלן אויפּגענומען דר. חיים המיאל, פאַרשטייער פון קול׳טור אין חינוך דעפּאַרטאַמענט, וועל׳כער איז געקומען שטודירן דעם מצב פון אידישן שול־וועזן אין קובא.

— נחמן תמיר, שליח פון דער הסתדרות, האָט אַ צוזאַמענקונפט דעם 23־טן אָקטאָבער, אין רעדט אויף דער טעמע: „טוריזם אין ישראל".

— דעם 30־טן אָקטאָבער וועלן אויפגענומען ה׳ יצחק נבון, וועל׳כער האָלט אַ רעפעראַט אויף דער טעמע: „פאָל׳יטישע לאָגע אין ישראל אין איצטיקן מאָמענט".

— דעם 14־טן נאָוועמבער וועלן דורכגעפירט אַ יזכור־אָקט נאָך דעם ערשטן פרעזידענט פון מדינת ישראל, דר. חיים ווייצמאַן ז״ל און עם טרעטן אויף אַלע רעדנער דער ערשטער סעקרעטאַר פון דער ישראל־ל׳ענאַציע אין מעקסיקע ה׳ שמעון אמיר און דער קאָנסול פון ישראל אין קובא, ה׳ ס. מ. קאָפּל׳אָן.

— צווישן 5־טן און 8־טן דעצעמבער וועלן אויפגענומען דער מיטגל׳יד פון ציוניסטישן אקציאָנס־קאָמיטעט דר. ישעיהו אוסטרי־דן, וועל׳כער וואָלט אפ אַ צוזאַמענקונפט מיט פאַרשטייער פון אַל׳ע ציוניסטישע גרופּירונגען וועגן אָרגאַניזאַציאָנאַל׳ע אָנגעל׳עגנהייטן און האָלט אַ עפּנטל׳עכן רעפעראַט אויף דער טעמע: „ציוניזם און מדינת ישראל" (באַריכט פון אקציאָנס־קאָמיטעט).

— צווישן 12־טן דעצעמבער און 17־טן יאַנואַר נעמט אויף די ציוניסטישע פאַרייניקונג דעם שליח פון אָרגאַניזאַציע־דעפּאַרטאַמענט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה׳ שמחה גינוסר, וועל׳כער איז געקומען כדי צו העל׳פן פאַרשטאַרקן די ציוניסטישע באַוועגונג אין קובא. ה׳ גינוסר טרעט אויף אויף פאַרטיידענע עפּנט׳עכע אקטן (קרן קיימת, „וויצא", עונג־שבת פון פאַטראָנאַט) און האָלט אפ א רייע באַראָטונגען מיט פאַרשטייער פון אַל׳ע ציוניסטישע גרופּירונגען. דעם 8־טן און 16־טן יאַנואַר קומען פאַר צווי קאָנפערענצן פון ציוניסטישע עסקנים מיט ה׳ גינוסר, וואו עס וועלן אָנגענומען א רייע פּראָיעקטן, וווי אזוי צו פאַרשטאַרקן די ציוניסטישע אַרבעט אין קובא.

— אין די ערשטע טעג פון חודש פעברואַר קומט אָן דער ה׳ שבתי דינאר,

קומען דעם 28-טן יאנואר, אויך אין גרויסן זאל פון פאטראנאט־בנין. די חשובע געסט־רעדנער האבן געהאפן קובאנער אידנטום צו פליכט־דערפיל־לונג אין צענטן אנניווערסאר יאר, וועלכע פאר בידנית ישראל שטייען אויפכאלאסע אויפגאבן פון עליה, זיכער־קייט און עקאנאמישער פארפעסטיקונג. דער מיטינג האט ארויסגעגעבן א רוף, אז מען זאל באגרעסערן די באשטייע־רונגען אין דער אפרוף זאל זיין אין גייסט פון די צענדליקער אידן, וואס האבן שוין געגעבן זייער ביישפיל אויף דעם יובל־באנקעט.

דער קרן־היסוד קאמפיין קאמיטעט האט אויך דורכגעפירט א מלווה־מלכה אין דעם גרויסן זאל פון דער קהלה „עדת ישראל". מיט ה' ל'ייב קופער־שטיין אלס דער גאסט־רעדנער. אויך ביי דער געלעגנהייט האט מען פאר־טיילט טאלכעטעס און דער גרעסטער טייל פון די אנווועזנדע האט זיך פרייוויליק בייגעשטייערט.

די פראקטישע און פאפולערע זאמל־ארבעט פון קרן־היסוד־קאמפיין האט זיך אנגעפאנגען אין חודש פעברואר און איז פארגעוועצט געווארן אין חודש מערץ. צוליב דער אלגעמיינער לאגע אין לאנד איז די ארבעט איבערגע־ריסן געווארן אין חודש אפריל. און וועלן זי איז ווידער באנייט געווארן איז שוין מער ניט געווען דער ענטוזיאזם סיי ביי די עסקנים און סיי ביי די גע־בער. דער פארלאנג אריבערצושטייגן דעם קאמפיין פון 1957 האט זיך ניט איינגעגעבן. סוף אויגוסט האט נאך געפעלט צו באווכן א צאל אידן פון האוואנא און מען האט נאך געדארפט איינמאנען א צאל חבות. דער קאמ־פיין־קאמיטעט האט אפגעהאלטן א דרינגנדע זיצונג און באשטימט צו מאכן אלע אנשטרענגונגען אויף ארויס־ציענדיקן פולשטענדיק און ווי אמ־שנעלסטן די אקציע, בפרט נאך, ווען פון ירושלים איז געקומען א דרינגנדע אויפפארדערונג, אז מען נויטיקט זיך אין ספעציעלע צונאב־פאנדן, אין אנ־בליק פון דער ניי־געשאפענער סיטוא־ציע אין דעם נאענטן אריענט.

די ציוניסטישע באוועגונג אין קובא

די ציוניסטישע באוועגונג אין קובא איז געווען אין פארגאנגענעם יאר איינער פון די אקטיווסטע כחות, וועל־מענס טעטיקייטן עם האבן זיך גלאזט שטארק פילן צווישן אלע קריזיז. די פארשיידענע סעקציעס און גרופירונגען האבן זיך ניט בלויז אפגעגעבן מיט שאפן פינאנסיעלע מיטלען, נאר אויך ערנסט זיך אפגעגעבן מיט קולטורעלע טעטיקייטן, יוגנט־פראבלעמען, חינוך, עבריית א. א. וו.

ד י צ י ו נ י ס ט י ש ע פ א־ר ט י נ י ק ו נ ג , וואס איז דער הויפט כוח פון דער ציוניסטישער באוועגונג, האט אנגעפאנגען דעם יאר תשי"ח, מיט א בריוף פראגראם פון קולטור־טעטיקייטן אין אונטערנעמונגען מיט דער באטייליקונג פון א רייע געסט פון אויסלאנד.

עסקנים פון דער ציוניסטישער פא־רייניקונג זענען עם אויך געווען די וועלכע האבן זיך אקטיוו באטייליקט סיי אין דער דורכפירונג פון דעם באנד־דרייוו, סיי אין דער ארבעט פון קרן־היסוד. די צוויי וויכטיקע אוטער־

געקויפט ישראל־באַנדס פֿאר הונדערט צוואַנציק טויזנט דאָלער, דאָס מיינט, מיט אַן ערך 10 פּראָצענט מער ווי אין דער אָקציע פֿון 1956.

קרן־היסוד קאמפיין

וואָס דער ישׂראל־באַנד־דריווו איז נאָך געווען אין גאַנג האָבן זיך שוין אָנגעפֿאַנגען די צוגרייטונגען צום קרן־היסוד פֿאַריניקטן ישׂראל־קאמפיין. ה' יוסף טכאָרניצקי, דער דירעקטאָר פֿון לאָטיין־אַמעריקאַנער דעפּאַרטמענט פֿון קרן־היסוד אין ירושלים איז געקומען אויף א באַזוך אין האַוואַנא און דעם 25־טן נאָוועמבער אָפּגעהאַלטן אין ציוניסטישן בית־עם א באַראַטונג מיט קרן־היסוד עסקנים און געזעלשאַפֿטלעכע טוער. ביי דער געלעגנהייט האָט ער פֿאר אַלע אָנוועזנדע קלאָר געמאַכט, אַז דער פֿאַרשטייענדער קאמפיין פון 1958, וועט דאַרפן געפירט ווערן אונטערן צייכן פון שנת העושר פון מדינת ישׂראל און דאָס וועט פֿאַדערן מער אהריות און אַנשטרענגונג כיי מצד די עסקנים, כיי מצד די בייישטייערער. אין חודש דעצעמבער האָט מען זיך אָפּגעגעבן מיט דער פֿאַרמירונג פון קאמפיין־קאָמיטעט, אין וועמענס שפּיץ עם האָט זיך געשטעלט דער אויסגעפּרואוועטער ציוניסטישער עסקן ה' ישׂראל ליסקי. אלם קאָסיר איז באַשטימט געוואָרן דער ה' כאַקאַבי ביזקאַסעי און אלם סעקרעטאַר דער ה' יוסף לוריא.

ווי תמיד, איז באַשטימט געוואָרן, אַז די פֿראַקלאַמירונג פון קאמפיין זאָל פֿאַרקומען אין חודש יאַנואַר. צו דער פֿראַקלאַמירונג איז געקומען אלם פּעסט־דעדנער דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוווע ה' לייב דולצין; אויף אַנצופירן מיט דעם קאָמפּיין איז געקומען ה' לייב קופּערשטיין און אלם עקזעקוטיוו־דירעקטאָר האָט אַקטואירט ה' יצחק בר־לבב.

דער קאמפיין־קאָמיטעט האָט אויך באַשטימט צו זוכן נייע פֿאַרמען ווי אזוי אָנצוהויבן די אָקציע, וואָס זאָל אויך פֿאַרלייכטערן די ארבעט אין דער צוקונפט. און עס איז דערפֿאַר באַשלאָסן געוואָרן דורכצופירן א יובל־באַנקעט, וואו עס זאָלן דערעפּנט ווערן די פּייערונגען צום צענטן אַניווערסאַר פון ישׂראל און ביי דער געלעגנהייט זאָל מען אָפּעלירן צו אלע אָנוועזנדע, אז זיי זאָלן פֿרייוויליק צייכענען זייער ערע באַשטייערונגען אויף ספּעציעל צוגעגרייטע טאַרכעטעס.

דער יובל־באַנקעט איז פֿאַרגעקומען דעם 25־טן יאַנואַר. אויף דעם רוף פון ישׂראל קאָנסולאַט, ציוניסטישע פֿאַרייניקונג, קרן־היסוד קאמפיין און „ווייצמאַן", האָבן זיך פֿאַרזאַמלט אַרום 250 געסט, וועלכע האָבן אויסגעהערט די רעדעס פון די חשובע געסט דולצין און קופּערשטיין. צום סוף איז געמאַכט געוואָרן אַן אָפּיל צו אלע אָנוועזנדע, אז זיי זאָלן צייכענען זייערע באַשטייערונגען און דערמיט פֿאַרלייכטערן אין דער ארבעט. דער אָפּרוף איז געווען א גלענצנדער. די אָנוועזנדע האָבן זיך באַשטייערט אויף א סומע פון קרוב זיבעציק טויזנט דאָלער.

מיט דעם פּראַקטישן רעזולטאַט פון דעם יובל־באַנקעט איז מען געקומען צו דעם פּייערלעכן פּראַקלאַמירונגס־מיטינג פון קאמפיין, וואָס איז פֿאַרגע־

ישׂראל באנד-דריוון

די ערשטע וויכטיקע טעטיקייט אין יאָר תשי"ח איז געווען דער ישׂראל באנד-דריוון. אויף צו אָרגאניזירן און אָנפירן די דאָזיקע טעטיקייט איז צו אונז געקומען, אין די ערשטע טעג פון חודש אָקטאָבער, דער ספּעציעלער שליח פון די ישׂראל-באנדס, ה' סערביאָ נודעלשטעכער, א יונגער זשורנאָליסט און ציוניסטישער עסקן פון מעקסיקע. א דאנק זיין דערפאָרונג פון די פריערדיקע באזוכן אין קובא איז אים שנעל געלונגען צו פארמירן דעם "באנד-דריוון-קאָמיטעט 1957", אין וועמענם שפיץ עס האָט זיך געשטעלט דער יונגער און דינאמישער געזעלשאפטלער כער טויער ה' דושאָ שאפּירא. עסקנים פון אלע קרייזן פון אונזער ישוב זענען צוגעצויגן געוואָרן צו דער ארבעט.

צו דער פייערלעכער פראָקלאָמירונג פון דעם באנד-דריוון זענען געקומען קיין האוואנא צוויי פערזענלעכע פארטרעטער פון ישׂראל'ס פרעמיער-מיניסטער דוד בן-גוריון. מיר האָבן דאָ אינזינען דעם ה' יצחק נבון, סעקרעטאר פון דוד בן-גוריון און קאָראנעל יצחק פּונדאָק. ביידע געסט האָבן אנטוויקלט אינטענסיווע טעטיקייט, וואָס האָבן ארומגענומען אלע דריי סעקטאָרן פון אונזער ישוב (אשכנזים, ספרדים און אמעריקאָנער). דעם זעלבן טאָג פון זייער אנקום קיין האוואנא זענען זיי געווען די געסט אויף אן עונג-שבת אין פאטראָנאט (דעם 25-טן אָקטאָבער). שבת אינדערפרי (דעם 26-טן) איז ה' יצחק נבון אויפגענומען געוואָרן אין דער שולה פון דער ספרדישער געמיינדע. זונטיק דעם 27-טן אָקטאָבער זענען פאָרגעקומען צוויי רעספּעקטאָנס פאר די חשובע געסט: איינע אין דער היים פון פרעזידענט פון באנד-דריוון ה' שאפּירא און די צווייטע אין דער היים פון פרעזידענט פון דער ציוניסטישער פאריניקונג ה' מישה לעווין. די פערזענלעכע פארטרעטער פון דוד בן-גוריון האָבן איבערגענבן באריכטן וועגן דער פאָליטישער און מילִיטערישער לאגע פון ישׂראל און מען האָט אנגענפאנגען דעם פארקויף פון ישׂראל - באָנדס צווישן די אנווועזנדע.

א גרויסע מאניפעסטאציע פון סאָלידאריטעט מיט ישׂראל איז געווען דער פראָקלאָמירונגס - מיטינג דעם 28-טן אָקטאָבער. א באדייטנדער עולם איז געקומען אין זאל פון פאטראנאט אויסהערן די רעדעם פון די צוויי חשובע געסט, וועלכע האָבן דערציילט וועגן דער ראָל פון די ישׂראל-באָנדס אין דער עקאָנאָמישער אנטוויקלונג און זיכערקייט פון מדינת ישׂראל.

נאָך דעם גרויסן מיטינג האָט זיך אנגעפאנגען די פראָקטישע ארבעט. קאָמיסיעס פון באָנד-דריוון אין באגלייטונג פון דעם ספּעציעלן שליח ה' סערביאָ נודעלשטעכער האָבן אנגעפאנגען באזוכן אידן כדי זיי צו פארקויפן די ישׂראל-באָנדס. דער אפּרוף איז געווען א וואַרעמער. דער פארקויף פון די ישׂראל-באָנדס איז אנגענאנגען ביז דעם 15-טן דעצעמבער, הויפטזעכלעך אין האוואנא און די ארומיקע שטעטלעך. דעם 22-טן דעצעמבער איז פאָרגעקומען דער אפּשליס פון דעם באָנד-דריוון און דער געזעגענונגס-אָוונט פאר דעם ספּעציעלן שליח ה' נודעלשטעכער. ביי דער געלעגנהייט איז באקאנט געוואָרן, אז נאָענט צו דריי הונדערט אידן האָבן

אַ יאָר אידיש לעבן אין קובאַ

תשי"ח

פון ס. בן-צבי

◆

און ווידער איז אָנעק אַ יאָר — דאָס יאָר תשי"ח — און מיר שטייען ווידער פאַר דער שוועריקייט אויפצוּבאָבע פון מאַכן אַ סך־הכל וועגן אַ יאָר אידיש לעבן אין קובאַ. אמת, אונזער ישוב איז אַ קליינער, אָבער דערפאַר אַ פּולסירנדיקער; אונזערע אינסטיטוציעס ראַנגלען זיך מיט שוועריקייטן, אָבער צו דער זעלבער צייט טוען זיי זויכטיקע טעטיקייטן, סיי פון לאָקאַלן, סיי פון נאַציאָנאַלן כאַראַקטער. מיר ווילן היינט ניט אריינגיין אין טיפע אָנאַליזן וועגן אויפגאַבן וואָס וועלן בײַ אונז פאַרנאַכלעסיקט; מיר ווילן אויך ניט רעדן וועגן דעם וואָס מיר האָבן געדאַרפט טאָן. דאָס זועט אפשר זײַן די אויפגאַבע פון אָנדערע מיטאַרבעטער פון דעם אַלמאַנאַך. מיר ווילן ווייטער פאַרבלײַבן טרײַ צו אונזער פאַרזוך פון געבן אַן איבערזיכט וועגן די וויכטיקסטע זאַכן זואָס זענען יאָגטאָן געוואָרן מיט די בעסטע כוונות און דעם בעסטן ווילן און אַ דאָנק דער אָנשטרענגונג און איבערגעגעבנקייט פון אונזערע אינסטיטוציעס און עסקנים.

און פונקט ווי אין די פאַרגאַנגענע יאָרן, אזוי קענען מיר אויך זײַן שטאָלץ מי טדי טעטיקייטן און דערגרייכונגען פון דעם ישוב קובאַ אין יאָר תשי"ח, ווײַל מיר האָבן געזען אַ סך אחריות, אָנשטרענגונגען, און דער עיקר גוטן ווילן בײַ יעדער אַרבעט וואָס מען האָט דורכגעפירט. און עס איז בלי ספק אויך זייער אַ דערפרייענדע דערשיינונג וואָס אַ באַדייטנדע טייל פון די טעטיקייטן זענען געשאַנען אונטערן צייכן פון צענטן אָניוועראַר פון מדינת ישראל.

און כדי ניט צו דאַרפן ווייטער רעדן אין אַלגעמיינע טערמינען וועלן מיר גלייך צוטרעטן געבן אַן איבערזיכט איבער די וויכטיקסטע טעטקייטן פון אונזערע אינסטיטוציעס, אין פאַרגאַנגענעם יאָר תשי"ח.

———

גיט אייער פנים דעם דאזיקן פרעבטיקן אספעקט!

זעט אויס שיין אַ גאנצן טאָג מיט „לאָוו-פּאָט"... ווערט ניט קלעפיק און ווערט ניט געלבלעך!

יע, די בליענדע פרישקייט פון „לאָוו פּאָט" בייט נישט איבער פון קאָליר. עס איז אַ קאָמפּלעטע, לייכטע אָבער דויערהאפטע מאקיאָכע. דאָס איז אַ צוזאַמענגעפרעסטער פודער און באָזע צו דער זעלבער צייט, מיטן אויסשליסלעכן סוואויזאדאָר „לאַנאָלין" פון רעוולאָן. אזוי לייכט זיך אָנצופודירן. פרובירט „לאָוופּאָט" און איר ווּעט עס תמיד נוצן.

'LOVE-PAT'

מעטאַלענע פושקעלע אָדער אַ רעפועסי און גאָלד, אין 8 טאָנען $1.75
נייער לוקסוספולער וואָניטי, פון קאָרעטאָ $1.10

SUPER SHELL

CON ICA

La Gasolina màs Poderosa de la Era Atómica

Pintar es más fácil que nunca

FLOW KOTE*

de DU PONT

Pintura a base de Caucho para interiores

DU PONT INTER-AMERICA CHEMICAL CO., INC.

San Lázaro No. 799 Telf. 70-8063 Habana

* MARCA REGISTRADA

לוח תשי"ט — 59 - 1958

סיון תש"ם

המולד: ביהר ד (6.6) 10.4.15

LU	ל	
MA	א	
MI	ב	
JU	ג	
VI	ד	
SA	ה	
DO	ו	
LU	ז	
MA	ח	
MI	ט	
JU	י	
VI	יא	
SA	יב	
DO	יג	
LU	יד	
MA	טו	
MI	טז	
JU	יז	
VI	יח	
SA	יט	
DO	כ	
LU	כא	
MA	כב	
MI	כג	
JU	כד	
VI	כה	Julio
SA	כו	
DO	כז	
LU	כח	
MA	כט	
MI	ל	Rosch Jodesch (1)

Sivan 5719

JUNIO-JULIO 1959

DO	א	Junio Omer
LU	ב	Rosch Jodesch 45
MA	ג	46
MI	ד	47 שישית ימי הנבחה
JU	ה	48
VI	ו	49 Vispera de Schavuot
SA	ז	Schavuot (1)
DO	ח	Schavuot (2) Iscor
LU	ט	Isru Jag
MA	י	
MI	יא	
JU	יב	
VI	יג	
SA	יד	
DO	טו	נשא, פרק א'
LU	טז	
MA	יז	
MI	יח	
JU	יט	
VI	כ	
SA	כא	
DO	כב	
LU	כג	
MA	כד	
MI	כה	
JU	כו	
VI	כז	
SA	כח	
DO	כט	
LU	ל	

תמוז תש"ם

המולד: עיב ב' (6.7) 22.48.16

MI	טז	
JU	יז	Ayuno 17 de Tamuz
VI	יח	
SA	יט	פינחס, פרק ו'
DO	כ	55º Aniversario del fallec del Dr. T. Herzl
LU	כא	25º Aniversario del fallecimiento de Bialik
MA	כב	
MI	כג	
JU	כד	
VI	כה	
SA	כו	Agosto מטות ומסעי, מברכים החדש, פרק א'
DO	כז	
LU	כח	
MA	כט	
MI	א	
JU	ב	
VI	ג	
SA	ד	
DO	ה	
LU	ו	
MA	ז	
MI	ח	
JU	ט	
VI	י	
SA	יא	
DO	יב	
LU	יג	
MA	יד	
MI	טו	
JU	טז	
VI	יז	
SA	יח	
DO	יט	
LU	כ	
MA	כא	
MI	כב	
JU	כג	
VI	כד	
SA	כה	
DO	כו	
LU	כז	
MA	כח	
MI	כט	
JU	ל	

אב תש"ם

המולד: ביהר ג' (4.8) 11.32.17

JU	ל	
VI	א	
SA	ב	
DO	ג	עקב, פרק ד'
LU	ד	
MA	ה	
MI	ו	
JU	ז	
VI	ח	
SA	ט	ראה, מברכים החדש, פרק ה'
DO	י	
LU	יא	
MA	יב	Septiembre
MI	יג	יום כיפור קטן
JU	יד	Rosch Jodesch (1)

Av 5719

AGOSTO-SEPTIEMBRE 1959

MI	א	Agosto
JU	ב	Rosch Jodesch
VI	ג	
SA	ד	רברים, חזון, פרק ב'
DO	ה	
LU	ו	
MA	ז	
MI	ח	
JU	ט	Ayuno Tischa Beav
VI	י	
SA	יא	ואתחנן, נחמו, פרק ג'
DO	יב	
LU	יג	
MA	יד	
MI	טו	15 de Av
JU	טז	
VI	יז	
SA	יח	
DO	יט	
LU	כ	
MA	כא	
MI	כב	
JU	כג	
VI	כד	
SA	כה	
DO	כו	
LU	כז	
MA	כח	
MI	כט	
JU	ל	

אלול תש"ם

המולד: ט"ו ה' (3.9) 0.17.0

SA	יט	תבא, פרק כ"ו
DO	כ	
LU	כא	
MA	כב	
MI	כג	
JU	כד	
VI	כה	
SA	כו	נצבים-וילך, פרק ל"ו;
DO	כז	Seljot (1)
LU	כח	
MA	כט	
MI	א	Octubre
JU	ב	Vispera de Rosh Hashana 5720
VI	ג	לשנה טובה תכתבו

Elul 5719

SEPTIEMBRE-OCTUBRE 1959

VI	ד	Septiembre Rosch Jodesch (2)
SA	ה	שופטים, פרק ט'
DO	ו	
LU	ז	
MA	ח	
MI	ט	
JU	י	
VI	יא	
SA	יב	תצא, פרק א"-כ'
DO	יג	
LU	יד	
MA	טו	
MI	טז	
JU	יז	
VI	יח	

Tamuz 5719

JULIO-AGOSTO 1959

MA	א	Julio
MI	ב	Rosch Jodesch (2)
JU	ג	
VI	ד	
SA	ה	כי תצא, פרק כ"ו
DO	ו	
LU	ז	
MA	ח	
MI	ט	
JU	י	
VI	יא	
SA	יב	חוקת-בלק, פרק ה'
DO	יג	
LU	יד	
MA	טו	

לוח תשי"ט — 1958 - 59

אדר א' תשי"ט

המולד: בוקר א' (8.2) 7.8"11

MA	ט"ז	24	
MI	י"ז	25	
JU	י"ח	26	
VI	י"ט	27	
SA	כ'	28	כי תשא
DO	כ"א	1	Marzo
LU	כ"ב	2	
MA	כ"ג	3	
MI	כ"ד	4	
JU	כ"ה	5	
VI	כ"ו	6	
SA	כ"ז	7	ויקהל, שקלים, מברכים החודש
DO	כ"ח	8	
LU	כ"ט	9	
MA	ל	10	Rosch Jodesch (1)

Adar I 5719

FEBRERO-MARZO 1959

LU	א'	9	Febrero Rosch Jodesch (2)
MA	ב'	10	
MI	ג'	11	
JU	ד'	12	
VI	ה'	13	
SA	ו'	14	תרומה
DO	ז'	15	
LU	ח'	16	
MA	ט'	17	
MI	י'	18	
JU	י"א	19	
VI	י"ב	20	
SA	י"ג	21	תצוה
DO	י"ד	22	פורים קטן
LU	ט"ו	23	

אדר ב' תשי"ט

המולד: ערב ג' (9.3) 19.52"12

JU	ט"ז	26	
VI	י"ז	27	
SA	י"ח	28	צו, פרה
DO	י"ט	29	
LU	כ'	30	
MA	כ"א	31	
MI	כ"ב	1	Abril
JU	כ"ג	2	
VI	כ"ד	3	
SA	כ"ה	4	שמיני, החודש, מברכים החודש
DO	כ"ו	5	
LU	כ"ז	6	
MA	כ"ח	7	
MI	כ"ט	8	

Adar II 5719

MARZO-ABRIL 1959

MI	א'	11	Marzo Rosch Jodesch (2)
JU	ב'	12	
VI	ג'	13	
SA	ד'	14	פקודי, הפטרה
DO	ה'	15	
LU	ו'	16	
MA	ז'	17	
MI	ח'	18	
JU	ט'	19	
VI	י'	20	
SA	י"א	21	ויקרא, זכור
DO	י"ב	22	
LU	י"ג	23	Ayuno de Esther
MA	י"ד	24	Purim
MI	ט"ו	25	Purim de Schusban

ניסן תשי"ט

המולד: בוקר ד' (8.4) 8.36"13

VI	ט"ז	24	Omer Pesaj (2) 1
SA	י"ז	25	Jol Hamoed (1) 2
DO	י"ח	26	Jol Hamoed (2) 3
LU	י"ט	27	Jol Hamoed (3) 4
MA	כ'	28	Jol Hamoed (4) 5
MI	כ"א	29	Pesaj (7) 6
JU	כ"ב	30	Pesaj (8), Iacor 7
VI	כ"ג	1	Mayo Isru Jag 8
SA	כ"ד	2	אחרי, מברכים החודש, פרק א' 9
DO	כ"ה	3	10
LU	כ"ו	4	11
MA	כ"ז	5	Dia de la Catastrofe y el Heroismo 12
MI	כ"ח	6	13
JU	כ"ט	7	14
VI	ל	8	Rosch Jodesch (1) 15

Nisan 5719

ABRIL-MAYO 1959

JU	א'	9	Abril Rosch Jodesch
VI	ב'	10	
SA	ג'	11	תזריע
DO	ד'	12	
LU	ה'	13	
MA	ו'	14	
MI	ז'	15	
JU	ח'	16	
VI	ט'	17	
SA	י'	18	מצורע, שבת הגדול
DO	י"א	19	
LU	י"ב	20	
MA	י"ג	21	Inspec Jameta por la noche
MI	י"ד	22	Vispera de Pesaj
JU	ט"ו	23	Pesaj (1) Sfira

אייר תשי"ט

המולד: ערב ו' (7.5) 21.20"14

DO	ט"ז	24	Omer 31
LU	י"ז	25	32 תענית בכורות
MA	י"ח	26	Lag Baomer 33
MI	י"ט	27	34
JU	כ'	28	35
VI	כ"א	29	36
SA	כ"ב	30	37 בחוקותי, פרק ה'
DO	כ"ג	31	38
LU	כ"ד	1	Junio 39
MA	כ"ה	2	40
MI	כ"ו	3	41
JU	כ"ז	4	42
VI	כ"ח	5	43
SA	כ"ט	6	במדבר, מברכים החדש, פרק ו' 44

Yiar 5719

MAYO-JUNIO 1959

SA	א'	9	Mayo כתושים, פרק ב' 16 Rosch Jodesch (2)
DO	ב'	10	Omer 17
LU	ג'	11	18
MA	ד'	12	Dia de los muertos en la guerra de liberacion 19
MI	ה'	13	20 Dia de la Independencia
JU	ו'	14	21
VI	ז'	15	22
SA	ח'	16	23 אמור, פרק כ'
DO	ט'	17	24
LU	י'	18	25 תענית בכורות
MA	י"א	19	26
MI	י"ב	20	27
JU	י"ג	21	28 תענית חלום
VI	י"ד	22	29 פסח שני
SA	ט"ו	23	30 בהר, פרק כ"ה

Kislew 5719

NOVIEMBRE-DICIEMBRE 1958

JU	א 13	Noviembre Rosch Jodesch
VI	ב 14	
SA	ג 15	תולדות
DO	ד 16	
LU	ה 17	
MA	ו 18	
MI	ז 19	
JU	ח 20	
VI	ט 21	
SA	י 22	ויצא
DO	יא 23	
LU	יב 24	
MA	יג 25	
MI	יד 26	
JU	טו 27	

כסלו תשי"ט

המולד: יום ג' (11.11) 16.56°8

VI	טז 28	
SA	יז 29	11 Aniversario de la Resolucion de la ONU וישלח
DO	יח 30	
LU	יט 1	Diciembre
MA	כ 2	
MI	כא 3	
JU	כב 4	
VI	כג 5	ב"ה (ט"ו ושמר) נחו"י
SA	כד 6	Vispera de Januca משב מברכים התודש
DO	כה 7	Januca (1)
LU	כו 8	Januca (2)
MA	כז 9	Januca (3)
MI	כח 10	Januca (4)
JU	כט 11	Januca (5)

Jeschwat 5719

OCTUBRE-NOVIEMBRE

MI	א 15	Octubre Rosch Jodesch (2)
JU	ב 16	
VI	ג 17	
SA	ד 18	נח
DO	ה 19	
LU	ו 20	תענית בי קמא
MA	ז 21	שאלה (ט' ושמר) ב"ה
MI	ח 22	
JU	ט 23	תענית ה
VI	י 24	
SA	יא 25	לך לך
DO	יב 26	
LU	יג 27	תענית בי בתרא
MA	יד 28	
MI	טו 29	

חשון תשי"ט

המולד: יום ה' (10.10) 21.13°7

JU	טז 30	
VI	יז 31	
SA	יח 1	Noviembre וירא
DO	יט 2	
LU	כ 3	
MA	כא 4	6º Aniversario del fallecim del Dr J. Weitzman
MI	כב 5	
JU	כג 6	
VI	כד 7	
SA	כה 8	חי שרה, מברכים התודש
DO	כו 9	
LU	כז 10	
MA	כח 11	
MI	כט 12	

Schwat 5719

ENERO-FEBRERO 1959

SA	א 10	Enero Rosch Jodesch (א'ר"ח)
DO	ב 11	
LU	ג 12	
MA	ד 13	
MI	ה 14	
JU	ו 15	
VI	ז 16	
SA	ח 17	בא
DO	ט 18	
LU	י 19	
MA	יא 20	
MI	יב 21	
JU	יג 22	
VI	יד 23	
SA	טו 24	בשלח, שירה Dia del Arbol

שבט תשי"ט

המולד: ערב ו' (9.1) 18.24°10

DO	טז 25	
LU	יז 26	
MA	יח 27	
MI	יט 28	
JU	כ 29	
VI	כא 30	
SA	כב 31	יתרו
DO	כג 1	Febrero
LU	כד 2	
MA	כה 3	
MI	כו 4	
JU	כז 5	
VI	כח 6	
SA	כט 7	משפטים, מברכים התודש
DO	ל 8	Rosch Jodesch (1)

Tevet 5719

DICIEMBRE 1958 - ENERO 1959

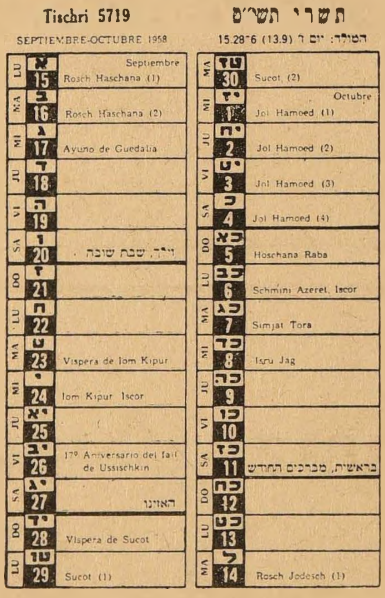
VI	א 12	Januca (6) Diciembre Rosch Jodesch
SA	ב 13	Januca (7) משפטים
DO	ג 14	Januca (8)
LU	ד 15	
MA	ה 16	
MI	ו 17	
JU	ז 18	
VI	ח 19	
SA	ט 20	ויגש
DO	י 21	Ayuno 10 de Tevet
LU	יא 22	
MA	יב 23	
MI	יג 24	
JU	יד 25	
VI	טו 26	

סבת תשי"ט

המולד: ליל ה' (11.12) 3.40°9

SA	טז 27	ויחי
DO	יז 28	
LU	יח 29	
MA	יט 30	57 Aniversario del K. K. L.
MI	כ 31	
JU	כא 1	Enero
VI	כב 2	
SA	כג 3	שמות, מברכים התודש
DO	כד 4	
LU	כה 5	
MA	כו 6	
MI	כז 7	
JU	כח 8	
VI	כט 9	

לוח תשי"ט 5719

„האוואנער לעבן אלמאנאך" 1958-59

איידער איר פארזיכערט זיך

קאָנסולטירט מיט דער

La Confederación del Canada

Sociedad de Seguros sobre la Vida

OFICINA PRINCIPAL: TORONTO, CANADA

Sucursal en Cuba:

CALLE 23 No. 171-73, 9o. piso — VEDADO

EDIFICIO LA RAMPA

Minimax - Ekloh

— ◆ —

SALUDAN A SUS CLIENTES Y A TODA LA COLONIA

HEBREA, DESEANDOLES UN FELIZ Y PROSPERO

AÑO NUEVO

זייט

וויזיע און ווירקלעכקייט — פון י. מ. סקורניק 197
דערציאונג - אידעאַל פון אונזערע שולן — פון אברהם פּעסקין 203
געזעלשאַפטלעכע טוער וואָס האָבן אָנגעפירט מיט די אידישע
אינסטיטוצי'עס אין פאַראַנגענעם יאָר תשי"ח 213
באגריסונגען פון אידישע אינסטיטוציעס 225
נייַיאָר באַגריסונג פון קרן־היסוד 237
ראש השנה באַגריסונג פון אַמבאַסאַדאָר אבא איבן 238
די שטול אין גן־עדן... (דערציילונג) — פון ש. טענענבוים 241
אָבסערוואציעס... — פון סעבאַסטיאַן קאַנאַ 315
א שטאָך מיט דער פּען — פון א. דיבוק 321
אליהו עליאָוויטש, דירעקטאָר פון דער צענטער שולע
— פון רבקה האַרקאַווי 325
דער מאַרטירערטום פון די אידן אין סאָוועט־רוסלאַנד
— פון אליהו טראָצקי 333

שפאַניש אָפּטיילונג

זייט

ראש השנה — פון רבי נסים גאמבאַטש 5
דער ערשטער יאָרצענדליק פון ישראל 9
דאָס אידישע אין דעם געדאַנקען־גאַנג פון כאָסע מאַרטי
— פון מאַרקאָ פּיטשאַן 31
די ראָל פון לאַטיין־אַמעריקע אין דער גרינדונג פון מדינת ישראל
— פון בענאָ וויייזער 45
די לאַגע פון אידן אין מזרח־איראָפּע 49
מעסעדזש צו דער אידישער יוגנט — פון פּראָפעסאָר דוד פּערעז 65
פון דער אגדה 73

אינהאלט:

זייט

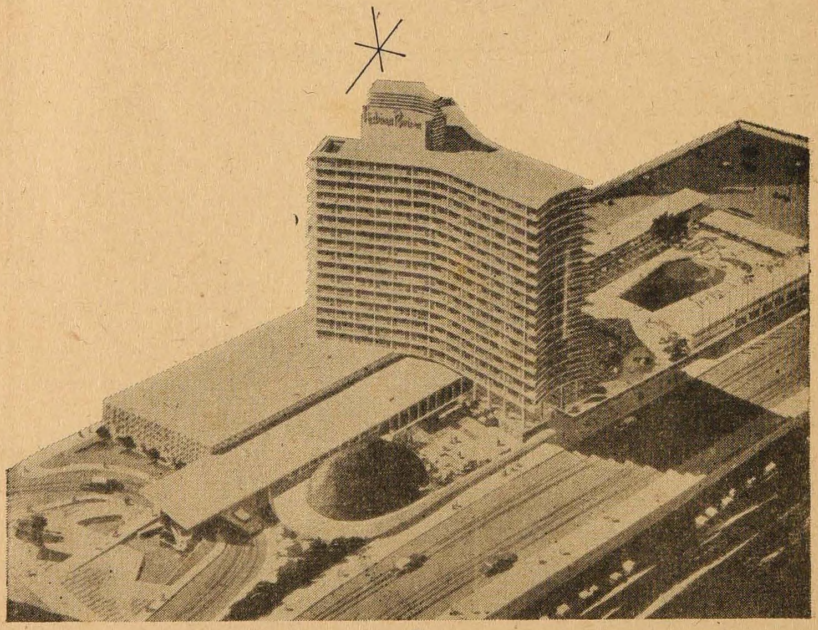
לוח תשי״ט 7
אַ יאָר אידיש לעבן אין קובאַ — פון ס. בן־צבי 13
פּרעזידענט יצחק בן־צבי באַגריסט אידן צום נייעם יאָר תשי״ט 33
די 13־טע רעגולערע סעסיע פון דער „אַנו״ אסעמבלי
— פון נחמיה ראַבינזאָן 37
דער נביא... (דערציילונג) — פון א. י. דובעלמאַן 41
אויפן וועג צו אַ אידישן „אונעסקאָ״ — פון דר. ש. מ. בלומענפעלד 55
מדינת ישׂראל און וועלט־אידנטום אין שנת העשור
— פון דוד בן־גוריון 65
לידער — פון אליעזר אַראַנאָווסקי 75
יום־כּפּור — פון יואל צאנג 85
צען יאָר ישׂראל ליטעראַטור — פון יצחק עברי 89
ראש השנה אין ווייטן קאַזאַכסטאַן — פון יצחה יאַנאַסאָוויטש 97
די ציוניסטישע וועלט־אַרגאַניזאַציע אין דעם פּראַגראַמענעם יאָר
— פון פּנחס אבימאיר 101
אויפן אַלטן דרך... (דערציילונג) פון אליעזר אַראַנאָווסקי 107
דאָס אידישע לעבן אין מעקסיקע אין יאָר תשי״ח
— פון חיים לאַזדייסקי 113
ערב ראש השנה אויף די גאַסן פון ירושלים — פון ש. איזבאַן 121
אידישע גבורה — פון מרים פינקלשטיין 125
וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי — פון י. שטיינבערג 129
אַ יאָר אידיש לעבן אין קאַנאַדא — פון מ. גינזבורג 137
מעדיטאַציעס אויפן שוועל פון נייעם יאָר — פון בעלאַ טערנער 149
רעזומען פון געזעלשאַפטלעכן לעבן אין בילד 161

El más Lujoso de la Habana

Havana Riviera

HOTEL, CABANA CLUB & CASINO

- 400 habitaciones frente al mar
- aire acondicionado
- hermosa piscina y Cabana Club
- suntuoso Casino
- Copa Room con shows
- Doble o Nada Bar
- L'Aiglon Dining Room
- Al Fresco Terrace
- Primavera Coffee Shop
- L'Elegante Cocktail Lounge

Malecón y Paseo. Vedado

Reservaciones: Tel. 30-5051

די רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע
פון „האַוואַנער לעבן". בראַנקעו

אַלע אידישע סוחרים און אינדוסט־
ריעלער, די אינסטיטוציעס, די געזעל־
שאפטלעכע טוער; די זעצער און מא־
שיניסטן, און ספעציעל די אידישע
שרייבער פון קובא, ווי אויך פון אויס־
לאַנד, וועלכע האָבן דערמעגלעכט דעם
ערפאָלג פון דער אינטערנעמונג ארויס־
צוגעבן דעם „האַוואַנער לעבן אַלמא־
נאך" 5719 יובלות ר א ש - ה ש נ ה.

VIDA HABANERA

האַוואַנער לעבן

אַלמאַנאַך 5719

(זעכצנטער באַנד)

•

רעדאַקציע:

ס. מ. קאַפלאַן און א. י. דובעלמאַן

•

אַרויסגעגעבן פון „האַוואַנער לעבן" — סאָל 153, האַוואַנא, קובא.

— סעפטעמבער —

תשי"ט 5719 1958-59

M 5

EL
FAMOSO
AIRE
ACONDICIONADO
MITCHELL
1958

Ya está aquí!

Totalmente nuevo
y con ventajas
que representan
muchos años de
adelante...
¡Véalo hoy mismo!
No sobresale de la pared!

MITCHELL C D Distributors Inc.
CENTRO COMERCIAL, 23 e Infanta
Telf. U-1853, La Rampa, Habana

U 2642 - U 8405

פאר אייער הויס...
פאר אייערע ביזנעס...
פאר אייער פארגעניגן...

שטעלט איין
די באריטע לופט-קילערס

"מ י ט ש ע ל"

איידער איר גייט קויפן
באראט זיך מיט אונז
און באקענט זיך מיט די
פארצוגן פון די אפאראטן
מ י ט ש ע ל

א יאר פון גליק, פריד און
פראספעריטי ווינטשן מיר
אלע אונזערע קלי ענ טן.
ד ר י נ ק אן דער גאנצער
אידישער באלאניע אין קובא.

לשנה טובה תכתבו
ותחתמו!

VIDA HABANERA

האַוואַנער לעבן

אַלמאַנאַך 5719

(זעכצנטער באַנד)

•

רעדאקציע:

ס. מ. קאפלאן און א. י. דובעלמאַן

•

אַרויסגעגעבן פון „האַוואַנער לעבן" — סאַל 153, האַוואַנא, קובא.

— סעפטעמבער —

השי"ט 5719 1958-59